

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI BÖLÜMÜ

Tez Yönt.: Doç.Dr. Hüseyin AYAN

L A M İ Ç İ Ç E L E B İ D İ V A N I
(Hayatı,Edebî Kişiliği,Eserleri ve Dî-
vânı'nın Tenkidli Metni)

-DOKTORA TEZİ-

Hamit Bilen BURMAOĞLU

Erzurum-1983

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sahife
Ö N S Ö Z	I-IV
I. LAMİ'î'NİN YAŞADIĞI DEVRE TOPLUCA BİR BAKIŞ	1
II. LAMİ'î'NİN HAYATI	4
III. LAMİ'î'NİN ESERLERİ	8
IV. LAMİ'î DİVANI'NİN İNCELENMESİ	11
V. LAMİ'î'NİN EDEBİ KİŞİLİĞİ	29
VI. SONUÇ	34
BİBLİYOGRAFYA	39/b
METNİN KURULUŞUNDA KARŞILAŞTIRILAN YAZMALAR	41
KISALTIMLAR ve TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	44
LAMİ'î DİVANI'NİN TENKİDLİ METNİ	45
DİBACE (Fezâyil-i şî'r ü şâ'irân)	45
KASİDELER (I.Deftêr)	84
TEFÇİ-İ BEND ve TERKİB-İ BENDLER (II.Deftêr)	145
Murabba'lar	163
Muhammes	170
Müsebbâ'	171
Onbirli	172
Kıt'a-i Kobireler	173
GAZELLER (III.Deftêr)	194
MÜTEFERRİKAT (IV. Deftêr)	343
Tarihler	354
Lügazlar	364
Muammâlar	371
Rubâ'iler	373
Müfredler	376
NOTLAR	380

Ö N S Ö Z

Lâmi^c'î Çelebi, XVI. asır Dîvân Edebiyatımızın mutasavvıf bir şâiridir. Çeşitli sahalarda, bilhassa nesir sahasında dikkatleri üzerine çekmiştir. Edebiyat tarihçileri onu mesnevi şâiri olarak takdim etmişler (1), araştırmacılar da onu çok yazan bir mesnevi şâiri olarak ele almışlardır.

Lâmi^c'î Çelebi Dîvânı mezuniyet tezi olarak yapılan birkaç çalışmanın dışında incelenmemiştir (2). Lâmi^c'î'nin bibliyografyası ile "Gûy u Çevgân"ı doktora önçalışması olarak ele alınmıştır (3).

XVI. Asırda büyük bir edebî kişilik gösteren Lâmi^c'î Çelebi'nin hayatı, edebî kişiliği ve dîvânının karşılaştırmalı metni üzerinde bir çalışma yapmış bulunuyoruz. Zîrâ günümüze kadar Lâmi^c'î Çelebi gereğince ele alınmamıştır. Bu çalışmanın gâyesi; Lâmi^c'î Dîvânını tenkidli neşre hazırlamak ve bu vesileyle şâirin hayatını, edebî kişiliğini, şiir ve şâir hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır.

Oldukça hacimli ve hemen her türlü nazım şekilleriyle şiirlerin sergilendiği bu dîvân, daha çok şiir yazmağa sevk eden ve öğretici bir üslûbun hakim olduğu bir eserdir. Baş tarafında bulunan ve şâirin şiir ve san'at hakkındaki görüşlerini yansıtan "dîbâce" siyle edebiyatımızda ayrı bir önem arz etmektedir.

XVI. asır, imparatorluğun hemen her sahada (askerî, siyasî, idarî ve san'at) tam bir olgunluğa ve mükemmeliyete ulaştığı bir dönemdir. Böyle bir muhit içerisinde Lâmi^c'î'nin san'atını ortaya koymanın güçlüğü ortadadır. Çünkü, payitahtın İstanbul'a nakliyle Bursa ikinci derecede bir medeniyet merkezi durumuna düşmüş, san'atçıları gayrete getiren âmillerin bir kısmı da azalmıştır.

-
- (1). Banarlı, Nihad Sami, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, Devlet Kitapları, 8. fasıkül s. 601
 (2). A. Râsim, Lâmi^c'î Çelebi, (Mezuniyet Tezi), Türkiyât Enstitüsü nu: 28, Altunbay, Rüştü, Câmî ve Vâmık u Azrâ'sı, I. disiplin ilk travay, 1937, Türkiyât Enstitüsü nu: 16
 Altunbay, Rüştü, Lâmi^c'î'nin Vâmık u Azrâ'sının Tadmiki, (Mezuniyet Tezi), Türkiyât Enstitüsü, 1939
 Erdoğan, Tulin, Lâmi^c'î Çelebi Dîvânı, Mezuniyet Tezi Türkiyât Enstitüsü, İst. 1971
 Gürses, Muzaffer, Dîvân Edebiyatının Bâzı Mes'eleleri ve Lâmi^c'î Çelebi, Mezuniyet Tezi, İstanbul 1945, Üniv. ktp., nu: 1132 (1171)
 Kırıkkanat, Gülizar, Lâmi^c'î Dîvânı Gazellerinin Franskiripsiyonu, Ankara DİCE, Mezuniyet Tezi 1969
 Sert, Ali, Lâmi^c'î'nin Gazellerinin (E'den K'ye kadar) edisyon krtığı, İst., 1969
 Tezcan, Nuran, Lâmi^c'î'nin Hayatı, Edebî Kişiliği ve Gûy u Çevgân Mesnevisi (Yüksek Lisans Tezi), Ankara DİCE, 1978
 Yücelt, Mîhrinur, Bursalı Şâir Lâmi^c'î Çelebi, İstanbul 1946, Mezuniyet Tezi
 (3). Ayan, Gönül, Bursalı Lâmi^c'î Bibliyografyası, (Doktora önçalışması), Erzurum 1978

II

Çalışmalarımız neticesinde;Lâmi'î'nin,mesnevi sahasında olduğu kadar,Dîvân edebiyatı nazım şekillerinde de başarılı örnekler verdiğini gördük.Bu iddiâımıza delil olarak üzerinde inceleme yaptığımız "beş defter"den müteşekkil,29 kaside,528 gazel,terci'-i bendler,terkib-i bendler,murabba'lar,muhammesler,kıt'alar,târifler ve müfredlerden müteşekkil dîvânı gösterebiliriz.

Lâmi'î Çelebi Dîvânı'nın tenkidli metni ve incelenmesini asıl hedef alan bu çalışma :

- I. Lâmi'î'nin yaşadığı devre topluca bir bakış,
- II. Lâmi'î'nin hayatı,
- III. Lâmi'î'nin eserleri,
- IV. Lâmi'î Dîvânı'nın incelenmesi ve
- V. Lâmi'î'nin edebî kişiliği gibi "başlıklar" ihtivâ eder.

Lâmi'î'nin yaşadığı devre toplu bir bakışta,Osmanlı imparatorluğunun başında bulunan pâdişâhların isimleri,imparatorlukta gelişen san'at ve kültür faaliyetleri ile asrın estetik anlayışına temas edilmiştir.

Lâmi'î'nin hayatı,kaynaklardan edinilen bilgilerin ışığında ele alınmıştır.Lâmi'î hakkında en geniş bilgi Aşık Çelebi tezkiresinde ve İslâm Ansiklopedisinde verilmiştir(4)

Çalışmamız esnasında,kitaplıklarda bulunan dîvân nüshalarını tesbit ettik.Kaynaklarda Lâmi'î Dîvânı'nın 13 nüshası olduğundan bahsedilir.Fakat bizim araştırmalarımız esnasında bu sayının doğru olmadığı ortaya çıkmıştır(5).Nüshalar arasında en zengin Ali Emîrî (Millet ktp.) nr.380'de bulunan yazma ile British Museum or.10.882 deki yazmadır.

Kaynaklarda Flügel,nu:671-672,Dğhistanlı s.123,Rossi,Vatikan,Turco s.25'de olduğu bildirilen nüshaları görme imkanımız olmamıştır.Yurt dışında olan bu eserleri ferdi olarak getirmemiz mümkün olmadığı gibi,Edebiyat Fakültesi aracılığı ile yaptığımız teşebbüsten de bir netice alınamamıştır.Varlığından söz edilen bu eserlerin bir dîvân nüshası mı yoksa Lâmi'î Çelebi'nin başka eserleri mi olduğu da açıklığa kavuşturulamamıştır.

(4). Aşık Çelebi,Meşâ'irü's-Su'ârâ,Üniv.ktp.,TY 2406,365 ykt.,
Karahan,Abdülkadir,Lâmi'î maddesi,İslâm Ansiklopedisi,Abdülkadir Karahan kaynakları taramış ve Lâmi'î'nin eserleri hakkında da bilgi vermiştir.

(5). Nuran Tezcan'ın tesbit ettiğini söylediği Çelebi Abdullâh Ef. nr.314'te dîvân olmayıp "Kitâb-ı İbret-nâme" isimli bir eser vardır.Yine Nuran Tezcan'ın Günay Kut (Alpay)'ın tesbit ettiğini söylediği Üsküdar Selimağa ktp., Kemankuş nr.434'te de dîvân olmayıp "Riyâzu'l-Cinân" isimli eserin bulunduğunu tesbit ettik.

III

Bu çalışma Lâmi^cî Dîvânı nüshalarından elde edebildiğimiz 6 tanesinin gözden geçirilerek seçilmesinden meydana gelmiştir (6). Topkapı Sarayı no.:2316 Y 1577'deki nüsha ile İstanbul Üniversitesi ktp.,671'de bulunan nüshaları görmekle yetinilmiştir.

Dîvânın başındaki mensur (dîbâce) Ali Emiri nüshasıyla British Museum nüshasında olduğundan karşılaştırma da bu iki nüshaya göre yapılmıştır. Yine Ali Emiri nüshasının son kısmında "defter-i pencüm" başlığı altında "Bursa Şehr-engîz" i ile "Hayret-nâme" isimli mesnevileri (7) mürettep dîvânda müstakil mesneviler bulunamayacağı düşüncesi ile bu çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu iki mesnevinin ilerde ayrıca yayınlanması düşünülmektedir.

Lâmi^cî Çelebi Dîvânının önsöz (dîbâce)ünde eserini beş defter üzerine tanzim ettiğini yukarıda söylemiştik. Buna göre :

- 1.defterde :kasâid
- 2.defterde :Terci'ât,murabba'ât,muhammesât
- 3.defterde :Gazeliyyât
- 4.defterde :Müteferrikât bulunmaktadır.

Ancak biz değişik sıralarda bulunan Terci-i bend,Terkîb-i bend ve murabba'ları bir arada vermediği uygun gördük.Aynı defterde kalmak kaydıyla sıralamayı bu esasa göre yaptık.

British Museum nüshasında 2 kıt'a-i kebfîre kasidelerin son kısmında, Ali Emiri nüshasında ise ikinci defterde kıt'alar arasında yer almaktaydı. Biz bu sıralamada manzumelerin başında "kıt'a" ismini göz önünde bulundurarak,hepsini kıt'alar arasına aldık.Tek bir bendden meydana gelen manzumeleri terci-i bendler arasına koymağı uygun bulduk.Ayrıca Arapça ve Farsça başlıkları kendi alfabeleriyle yazmağı tercih ettik.

Şiirleri XVI.asır Türkçesi ile verebilmek için,asrın belli dil hususiyetlerini gözönünde bulundurmağa gayret gösterdik.Bu asra ait şâirlerin dîvânlarını neşreden araştırmacıların tuttıkları yolu takip ettik(8).Ali Emiri nüshasında,müstensih,okunmasında tereddüt gösterilebilecek kelimeleri harekelemiştir.Bu da bizim bir çok kelimeyi doğru okunamıza yardım etmiştir.

(6). bkz. Metnin kuruluşunda karşılaştırılan yazmalar

(7). British Museum nüshasının son kısmında şehr-engîz yoktur.Sadece "Hayret-nâme" mesnevisi vardır.

(8). Çavuşoğlu,Mehmed,Amrî Dîvânı (Tenkidli Basım),İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No.:2538,İstanbul 1979,
Yahyâ Bey Dîvânı,(Tenkidli Basım) İstanbul Edebiyat Fakültesi Yayınları No.:2233,İstanbul 1977

Ersoylu,Halil,Cem Sultân'ın Türkçe Dîvânı,İstanbul 1961,Tercüman, 1001 Temel Eser 157-158-159

IV

Notlar kısmında nüshalar arasındaki farklılıkları belirtmeğe çalıştık. Bunu yaparken esas aldığımız kelimeyi beyit veya mısra numarası ile yazdıktan sonra, değişiklik gösteren kelimeyi ve farklılık gösteren nüshanın kısaltılmış şeklini yazdık.

Bu çalışmanın doktora tezi olarak tesbit edilmesinde ve çalışmalarım esnasında hiçbir yardımı esirgemeyen tez hocam muhterem Doç.Dr.Hüseyin AYAN'a, tereddüde düştüğüm hususlarda kıymetli bilgilerine başvurduğum hocam Doç.Dr.Halûk İPEKTEN'e teşekkürü bir borç bilirim.

Hamit Bilen BURMAOĞLU

I- LAMİCİ'NİN YAŞADIĞI DEVRE TOPLUCA BİR BAKIŞ

Türk Milletinin tarihte ve coğrafyada yarattığı büyük ve devamlı eserlerden biri ve belki en muhteşemi Osmanlı İmparatorluğu, XVI. asırda yükselişinin zirvesine ulaşmıştı. Varılan kuvvet ve ihtişam, bir dünya hakimiyeti manzarasıdır.

Sekiz yıl içinde baş döndürücü işler yapan Yavuz Sultan Selim (1512-1520), Osman oğulları içinde dedesi Fâtih Sultan Mehmed'den sonra en büyük kumandan, Fâtih ve oğlu Kanunî'den sonra en büyük devlet ve siyaset adamıdır. Devlet işlerinde kat'i programla hareket eden bir Osmanlı hükümdarı idi. Herhangibir devlet işini ortaya koymadan vezirleri ile meşveret eder, nihai kararını verdikten sonra da kararın aleyhinde söz söyleyenleri öldürürdü (1). Devrinde; Çaldıran Muharebesi (1514) ile Şah İsmail mağlup edilerek Safevî tehlikesi bertaraf edilmiş, daha sonra Dulkadir Beğliği (1515), Doğu Anadolu ve Diyarbakır (1517), Merc-i Dabık (1519), Ridâniye (1517) seforleriyle Suriye, Lübnan, Filistin ve Mısır Osmanlı topraklarına ilhak edilmiştir.

Yavuz Sultan Selim'in yerine tek oğlu 25 yaşındaki Kanunî Sultan Süleyman (1520-1566) geçti. Kanunî ne babası gibi asabî ve mütehevvir, ne de sakalını ele verecek kadar yumuşaktı; ciddi, vakûr olup teenni ile hareket ederdi (2). Şöhretini yalnız seferleri ve kazandığı zaferleriyle değil, aynı zamanda koydumuş olduğu kanunlarının devlet teşkilatı ve ordusunu zamanın ihtiyaçlarına göre asrî şekilde tanzim ve tertibinde görülür. Devrinde, doğuya ve batıya yapılan seferlerle imparatorluk'un sınırları genişletilmiş, bu zaferler Darbaros Hayreddin Pâşâ'nın deniz muharebeleriyle tetviç edilmiştir.

XVI. asırda Osmanlı Türkçesi edebiyatı imparatorluğun siyasî, askerî ve medenî ihtişamına uygun bir şekilde gelişerek, Osmanlı ülkesinde, kendini diğer Türk ülkelerine de kabul ettirecek seviyede, klasik bir edebiyat meydana gelmiştir (3).

Asrın bu derece yükselen san'atı yalnız edebiyat değildir. Aynı asırda ilim büyük âlimler elinde gelişmiş, mimarî, belki dünyanın en büyük mimarını bu asırda yetiştirmiştir.

(1). Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, cilt II., s. 303

(2). Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, a.g.e.

(3). Banarlı, Nihad Sami, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, 7. Fasıkü, s. 557

Pâdişâhların, ülkeleri dâhilindeki kültür ve san'at hayatını, bilerek ve anlayarak, koruyacak ölçüde kültürlü ve bizzat san'atkâr olmaları asrın asrın ilim ve san'at hayatını ciddi bir şekilde kalkındırmıştır. Fâtih Sultan Mehmed (1432-1481) "Avnî" mahlasıyla, Yavuz Sultan Selim (1467-1520) "Selimî" mahlasıyla, Kanunî Sultan Süleyman (1494-1566) "Muhibbî" mahlasıyla, II. Sultan Selim (1524-1574) ve Üçüncü Murad (1546-1595) Muradî" mahlasıyla şiir söyleyen hükümdar şâirlerdir.

Bu asırda muhtelif ilim ve fenlere dair bir hayli te'lif ve tercümeler de vücûda getirilmiştir: Güvâhî (ölm. 1522) "Kenzü'l-Bedâ'î" ve "Pend-nâme", Abdullah "Mesâil-i Selâsin", Matrakçı Nasûh "Cemâlu'l-Kitâb ve Kemâlu'l-Hisâb", Ali Kuşçu "Risâle-i Vâziye Şerhi", Osman Çelebi nâmına yazılan "Ravzatü'l-İslâm" ismi bilinmeyen bir âlim tarafından yazılan "Câmiü'l-Fürs" adlı Farsça lûgat, Kırımî'nin "Hülasatü'l-Mizâc", Abdülkerim b. Mehmed "Nesâyihü'l-Ebrâr", Nişancı Mustafa Beg "Enisü'l-Selâtin", Gelibolu'lu Sururî Efendi (ölm. 1561) "Bahrü'l-Maârif"

Bu asırda hâl tercümelerine de ehemmiyet verilmeğe başlanmış olup, Çağatay şâiri Ali Şîr Nevâyî (ölm. 1501) ile başlatılan ve ikinci olarak Edirneli Sehf Beg (ölm. 1548) tarafından "Heşt-Bibişt" ismiyle 116 şâirin hayatından bahseden bir şuarâ tezkiresi kaleme alınmıştır. Bundan sonra Aşık Çelebi (ölm. 1571), Latîfî (ölm. 1582), daha sonra Ahdî (ölm. 1593), Beyânî (ölm. 1597), Kınalı-zâde (ölm. 1603), Riyâzî Tezkireleri ve Şakâyik tercümesine zeyl yazan Atayî (ölm. 1635/36)'nin eserleri bunları takip etmiştir.

Eski eserlerde "ilm-i edvâr" diye anılan musikî de bu asırda gelişme göstermiş betekâr ve şâir Kâtibî, Serezli Makâmî, Nâyî Şeyh Murâd, Neyzerî İmâm Kulu, Kanunî Şahmerân daireci Maksûd isimlerine tesâdüf edilmektedir (4).

Yazı (hat) san'atı yanında XVI. asırda süslemecilik, oymacılık gibi san'atlara da ehemmiyet verilmiştir. Ahmed Karahisârî bu asrın hat üstadlarındandır.

XVI. asırda imar faaliyetleri de oldukça genişlemiş câmiler, imâretler, hastahane ve kütüphanelerin yanında, Bursa'da başlayıp İstanbul'da en yüksek derecesine ulaşan Türk mimarisi Osmanlı imparatorluğunun bütün bölgelerini süslemiştir. Devrin en büyük mimarı Yavuz Sultan Selim zamanında Kayseri'nin köylerinden devşirme olarak acemi ocağına alınmış olan Mimâr Sinân'dır.

(4). Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, cilt II, s. 313

Yukarıda açıklanan hususlardan dolayı XVI. asırda Osmanlı Türk medeniyeti göz kamaştırıcı bir manzara arzotmaktadır. Bütün güzel san'atlar bu arada, dil ve edebiyat da bu manzaraya müvazil olarak ilerliyordu. Bu asırda divan şiiri sahasında eser verenlerin sayısı çokdur. Bunlar arasında geniş te'siri ve üstadlığı ile Zâtfi (ölm. 1546)'yi Kanunî devrinde şöhrete ulaştıran Hayâlî (ölm. 1557)'yi, Gazâlî (ölm. 1533)'yi, Figânî (ölm. 1532)'yi, İshak Çelebi (ölm. 1536) yi, Amrî (ölm. 1575) yi, Nev'î (ölm. 1599) yi, Terkib-i Bend'iyle şöhret bulan Rûhfî-i Bağdâdî (ölm. 1605-6)'yi, Bağdad muhitinde yetişen Azerî Lehçesiyle şiirler söyleyen Fuzûlî (ölm. 1555) ve devrin en kudretli san'atkarı Bâkî (ölm. 1600) yi sayabiliriz.

Mesnevi edebiyatı sahasında : Kara Fazlı (ölm. 1563), hamsâ sahibi Taşlıcalı Yahya Beg (ölm. 1582), Azerî İbrâhîm Çelebi (ölm. 1585) ve Lâmi^cî Çelebi (ölm. 1532). XV. asırda bilhassa Süleyman Çelebi "mevlid"i ile gelişen "dîvân edebiyat" çığırını, aynı asırda Muhammediye, Ahmediye gibi eserlerden sonra XVI. asırda da yeni eserler vermeğe devam etmiştir. Lâmi^cî'nin "Maktel-i Hüseyin"i, Hakânî (ölm. 1606)'nin "Hilyesi" bu yolda yazılmış eserlerdendir. Yine bu asırda şöhrete ulaşmış Divân ve mesnevi şâiri Bursalı Canânî (ölm. 1595)'yi, Larendeli Hamdî'yi saymak mümkündür.

Nesir sahasında Kemâl Pâşâ-zâde (ölm. 1534) "Tevârîh-i Âl-i Osmân" isimli eseriyle Celâl-zâde Mustafa Çelebi (ölm. 1567) "Tabakatü'l-Memâlik ff-Derecâtü'l-Mesâlik" adlı eseriyle, Selânikî Mustafa Efendi (ölm. 1600) "Rûz-nâme-i Humâyun"u ile, Hoca Sâdeddin (ölm. 1599) "Tâcü't-Tevârih", Gelibolu'lu Mustafa Âlî (ölm. 1600) "Kühû'l-ahbâr" isimli eseriyle şöhret bulmuş san'atkarlardır.

Görüldüğü gibi XVI. asır, kültür ve san'at faaliyetlerinin en kesif olduğu bir dönemdir. Hemen her sahada kuvvetli şahsiyetler yetişmiş, bilhassa Divân şiiri tekâmülünün doruğuna çıkmıştır. Böyle bir muhit içerisinde yetişen Lâmi^cî Çelebi'nin san'at ve şahsiyeti hakkında fikir belirtmenin güçlüğü ortadadır.

II- LÂMÎ Cî' NİN H A Y A T I

Lâmi Cî' : (Şeyh Mahmûd bin Osmân bin Cî' Alf bin el-Nakkâş bin İlyâs Lâmi Cî' Çelebi) XV. asrın sonlarında ve XVI. asrın birinci yarısında yaşamış, Türk edebiyatında büyük şöhret kazanmış bir mutasavvıf ve san'atkârdır. Bursalıdır. Doğum tarihi kaynaklarda zikredilmemekle birlikte 933/1526'da yazdığı "Şerefü'l-İnsân" isimli eserinin önsözünde 55 yaşında olduğunu söyler (1). Ayrıca şâir, 936/1529'da tertib ettiği Divânı'nın "dîbâce"sinde 58 yaşında olduğunu ifade eder (2). Öldüğünde 60 yaşlarında olduğu biliniyor (3). Buradan doğum tarihinin 878/1472 olduğu çıkar.

Asıl adı Mahmûd'dur (4). II. Bâyezîd'in hazine defterdârı olan babası Osman Çelebi, Bursa'da, Hisar'da, Orta Pazar mevkiinde Nakkâş Ali Pâşâ haziresinde medfûn olup, halen mezar taşı mevcuttur (5). Şâirin büyükbabası Nakkâş Ali Pâşâ, devrinin kendi san'atında birinci sınıf şahsiyetlerden olup, Timur tarafından gençliğinde Semerkand'a götürülmüş, orada nakkâşlığı ilerletmiş, bilâhère memleketine dönünce, Yeşil Câmî, Yeşil Türbe gibi, Türk mimârisinin XV. asır şaheserlerinin iç nakışlarında büyük hizmeti görülmüştür (6). Annesi Dilşâd Hâtundur (7). Nefise Hatun adında bir halası, Mustafa adında da bir amcası vardır (8). Hayâtı, doğum yeri olan Bursa'da geçmiştir.

Zamânının âlim ve fâzıl şahsiyetlerinden Molla Ahaveyn ve Molla Mahmûd bin Hâcî Hasan-zâde'den ders almıştır (9). Önceleri medrese tahsilinin kuvvetle te'siri altında kalmıştır. "Murâdiye" medresesine gittiği, "Sarî" ve "Nahiv"den "Arûz" ve Kâfiye"ye kadar çeşitli bilgileri, "şerî'ât" ilimlerini iyice öğrendiği, devrin iki önemli dili Arapça ve Farsçayı çok iyi bildiği anlaşılmaktadır. Genç yaşta tarîkat cezbesi gâlib gelmiş, büyük Nakşibendî şeyhi Emîr Ahmed Buhârî (ölm. 1516)'den irâdet almış ve ömrü boyunca O'na bağlılığı devam etmiştir (10).

(1). Üniversite ktp., nr. TY 3411 5^b

(2). bkz. Divân, s. 27

(3). Mecdf, Şakâik Tercümesi, İst. 1269, s. 431
Mehmed Süreyya, Sicill-i Osmânî, Matbaa-i Amire 1311, 4. cilt s. 86

(4). Sehi Beg, Heşt-Bihîşt, Ayasofya ktp. 3544 v. 48^{a-b}
Latîf, Tezkire, İst. Süleymaniye ktp., Lala İsmail, s. 132^b

(5). Aşık Çelebi, Meşâirü's-Suâra, Üniv. ktp. TY 2406, s. 135^a

(6). Ş. Sami, Kâmusu'l-A'lam, İst. 1314, V. cilt, s. 3983

(7). Mecdf, Şakâik Tercümesi, İst., 1269, s. 431

(8). Bursa Kütüğü, Bursa Genel Kitaplığı, Halkevi Kitapları no.: 6

(9). Keçecioğlu, Kâmil, Bursa Kütüğü, Bursa Genel Kitaplığı, Halkevi Kitapları Dosya no.: 6

(10). Mecdf, Şakâik Tercümesi, İst., 1269, s. 431

(10). Ali, Künhü'l-Ahbâr, M. İsen, Doktora Tezi, Erzurum 1979, s. 165

Gençlik çağı eserlerinden sayılabilecek kitaplarında da bu zâta hürmet ve hayrânlığını müşâhede etmek kolaydır. Dîvân'da, üçüncü defterin son kısmında, özel bir başlık altında, Emîr Ahmed Buhârî için 28 gazel yazmıştır. Bir gazelinin son iki beyti şöyledir:

Sek gibi beni ko eşigünde olayım hor
 Cîzzet bu yitor ırağı heyhât gerekmez

Ben mürçeyem kuş dilin öğrenmoge geldüm
 Dîvân-ı Süleymânî vü dârât gerekmez (Dîvân s.129 4/6-7)

Bir ara İlhamî Efendi vasıtasıyla "Gülşenî" tarikatine de girdiği bilinmektedir (11).

Lâmi^C'nin ilk gençlik çağları hakkında esaslı bilgimiz yoktur. Eserlerine bakarak şâirin iyi bir medrese tahsîli gördüğü anlaşılar. Fakat şâir, bunlar ile iktifâ etmemiş, hususiyle "Emîr Sultân" diye meşhûr olan Şeyh Muhammed Şemsi'd-Dînü'l-Buhârî ile Seyyid Ahmed el-Buhârî şahsiyetinde ve büyük mutasavvıf Mevlânâ Abdurrahman Câmî (ölm. 1492)'nin eserlerinde Nakşibendîliğe hürmet ve hayrânlık duyarak, kusursuz bir Nakşibendî mütefekkir-edîbi olmağı tercih etmiştir.

Lâmi^C genç yaşta Humâ Hatunla evlenmiştir (12). Mevcut bilgilere göre Mahmûd Çelebi, Ahmed Çelebi, Abdullah adlarında üç oğlu ve Safiye Hatun isminde de bir kızı yaşamıştır. Torunlarından Mahmud Çavuş b. Ahmed Efendi'nin, "Lâmi^C-zâde" diye tanındığı Nakkâş Alf Câmî'i haziresindeki mezâr kitabesinden anlaşılmaktadır. İçten gelen şiirlerinin lem'alanması, nesrinin akıcılığı ve güzelliği her tarafa yayıldığından, "Lâmi^C" mahlasını almıştır (13). Yine şâir "Nazfre-i Deryâ-yı Ebrâr" başlıklı kasidesinde adının Mahmûd, mahlasının Lâmi^C olduğunu söyler :

لامى شد مخلص من کر چه محمودم بنام زانکه در جان لمد از مهر حقم چون خورست

Lâmi^C'nin oğlu Mehmed Çelebi, Lem^C mahlesiyle şiirler yazmış, müderrisliklerde bulunmuştur. Arûz ve Kâfiye üzerine yazılmış "Bahrû'l-Evzân" isimli bir risâlesi vardır. Babasının "Letâif"ini bir önsöz yazarak düzenlemiştir. 957/1550'de ölmüş, babasının yanına gömülmüştür. Damadı Rûşenî-zâde'dir. Onun da şiirle uğraşmış olduğunu, Lâmi^C'nin yarım kalan "Heft-peyker"ini tamamlamış olmasından anlıyoruz (14).

(11). Aşık Çelebi, Meşâirü's-Şu'ârâ, Üniv. ktp., TY 2406, 365 yk. s. 135^a
 Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri, İst. 1972, c. 2, s. 215

(12). Bursa Sicilleri, s. 21-29

(13). Aşık Çelebi, Meşâirü's-Şu'ârâ, Üniv., ktp., TY 2406, 365 yk., s. 135^a

(14). Aşık Çelebi, a.g.e.

İlk eserlerini II.Bâyizîd zamanında vermiş olduğu bilinen Lâmi^c'f'nin,Yavuz Sultan Selîm devrinde şöhrete ulaştığı kaydediliyor (15).İlk olarak Fettâh Nişâburî'nin "Hüsn ü Dil"ini tercüme edip Sultân Selîm'e takdîm etmiş,pâdişâh bu hizmete mükâfat olarak 35 akçe "yevmiye" tahsis ettirmiş,O da tabiatindeki sükûn ve inzivâyâ temâyül hasebiyle genç yaşta "ihtiyâr-ı takaüd" eylomüş,kendini bilgiye,tasavvufa,ibâdete ve çeşitli sahalarda eserler vücûda getirmeye vermiştir (16).Ancak çeşitli fırsat ve vesilelelerden faydalanıp,devrin büyüklerine kasideler sunmaktan,eserler ithaf etmekten geri kalmamıştır.Manzum eserlerinden "Ferhâd-nâme"yi nazm edip,I.Selîm'e armağan etmiş ve bu münasebetle kendisine "saliyâne" olarak bir köy ihsân olunmuştur (17).Kânunî'nin cülûsunda bir târif dâşürerek,pâdişâha takdîm etmiş,"caiziyye"ye nâil olmuştur.

Gün gibi devrinde buldı ma^cdilet bedri kemâl

Pes kemâl ehli didi târif "devr-i şehriyâr" (Târifler XVIII)

دور شهریار

Kânunî'nin vezir-i azâmı İbrâhîm Pâşâ'dan da esaslı himâye gördüğü anlaşılmaktadır.(18).Bazı mesnevi mukaddimelerinde de İbrâhîm Pâşâ'yı medheder.Fahr-i Cürçânî'den tercüme ettiği "Veyse vü Ramin" mesnevisini de İbrâhîm Pâşâ'ya yollamış,O da buna karşılık gündelik olarak 20 akçe ihsân eylemiştir.Şâir bu parayı kendi bildiği gibi çocukları arasında taksim etmiştir (19).Divânının bir nüshasını İbrâhîm Pâşâ için tertib ettiği ve kendisine yolladığı bilinmektedir.

Kânunî devri başlarında Câmî'den ilavelerle çevirdiği "Nefahatü'l-Ünns" tercümesino,Belgirad Fethi(927/1520) sıralarında tamamlandığı için,"Fütûhu'l-Mücâhidîn fi-Tervihî kulûbû'l-Müşâhidîn" adını vermiştir.Kânunî'nin Dursa'ya geleceğini duyan şâir,Bursa'yı tanıtmak ve pâdişâhin ikramına nâil olmak şevki ile hemen bir "Şehr-angîz" kaleme almıştır.O'nun Kânunî'ye ithaf ettiği eserler arasında;"Vamık u Azrâ","Şem' ü Pervâne" ve "İbret-nâme" de yer alır.Aşık Çelebi(ölm.1571)'nin ifâdesine göre,Kânunî, Unsuri(ölm.1050)'nin "Vâmık u Azrâ"sını tercümeyi arzu ederek,muktedir bir şâir isterken,Kazasker Muhyiddin Çelebi ile Kadiri Çelebi bu işe Lâmi^c'f'yi sevk etmişlerdir.O da altı ay zarfında "bahr-ı remel" vezninde tercüme ve tekmil etmiştir.Ayrıca "gül" redifli bir kasîde ile de tezyîl etmiştir.

(15). Aşık Çelebi,Meşâirü's-Şu'ârâ,Univ.,, ktp.,TY 2406,365 yk.,s.135^a

Alf,Künhü'l-Ahbâr,M.İsen,Doktora Tezi,Erzurum 1979,s.165

(16). Sehf Beg,Heşt-Bihîşt,Ayasofya ktp.,3544,s.48^{a-b}

Aşık Çelebi,Meşâirü's-Şu'ârâ

(17). Aşık Çelebi,a.g.e.

(18). krş.,Divân

(19). Alf,Künhü'l-Ahbâr,M.İsen Doktora Tezi,Erzurum 1979,s.165

Lâmi^c'f'nin hususî hayâtına dâir pek fazla bilgimiz yoktur. Ancak bir miktar geliri ne rağmen, başı dertte olduğu, zamân zamân dovirden şikâyet ettiği söylenebilir. Tasavvuf ehli olmasına rağmen, tok sözlü, hazırcevap, zaman zaman hezliyata mâil, fikirlerinde ısrarlı gözükür (20). Aşık Çelebi'nin naklettiğine göre; ömrünün son demlerinde, Bursa'da güzel liği ile tanınan Tatar Memî adındaki bir delikanlıya dostlarının ısrarı ile matla'ı:

Kaşı kemân müjesi tîr gânzesi hançer.

Güzel Memî gibi âlemde var mıdur dil-ber (Gazeller 105)

olan bir gazel söyler. Tatar Memî'nin âşıklarından İslî Abdî adındaki birisi Lâmi^c'f'ye bu yüzden çok büyük hakaretlerde bulunur. Bu durur göz önüne alınınca Lâmi^c'f'nin bir başka yönü de düşünülmüş olur. Bir çok gazellerinde ve bazı murabba'larında medhettiği şeyhi Emîr Ahmed Buhârî'nin irşadı onu adeta yepyeni bir insân yapmıştır. Câmî'nin esorlerini Türkçeye kazandırmasından dolayı kendisine "Câmî-i Rûm" demilmiştir.

Lâmi^c'f'nin ölümü ile ilgili olarak, Aşık Çelebi tezkiyesinde, öldüğünde, şu beyti söylediği yazılıdır :

Lâmi^c'f dil zevrakın girdâbâ salduñ âh kim

Yok kenâr-ı vaşl-ı yâra rûzgârundan meded (Gazeller 75)

Aşık Çelebi şâirin 940/1533 yılında Bursa'da öldüğünü ve babasının mescidinin haziyesine defnedildiğini bildirmektedir. Diğer bütün kaynaklarda ve ölümüne düşürülen târîh beyitlerinde ölüm târihi 938/1532 olarak verilmiştir. Kandî (ölm. 1555) onun ölümüne târîh düşürmüştür.

در بهشت جا و دان مسرور باد

هر زمان با مغفرت مسرور باد

قبرو جای لامعی پر تور باد

مدزی دنیا قطبها اهل معرفت

رحمت بی حد بروحها ک او

قندی مداعی به او تاریخ گفت

Kaynaklarda Kandî'ye ait gösterilen başka bir târîh de şöyledir :

Lâmi^c'f'nün ide Hakk rûhını şâd (938/1532)

لامعینک ایده حق روحنی شاد

(20). Latîf, Tezkire, İst., Süleymaniye ktp., Lala İsmail, s. 132^b

III- LÂMÎ'î'NİN ESERLERİ (1)

Lâmi'î Çelebi'nin eserleri şunlardır :

1. ABSAL U SALAMAN (Salâmân u Absâl veya Salâmân u Ablas):

Câmf(81m.898/1492)'nin Selâmân u Absâl adlı Farsça manzum ve remel-i müseddâs bahrinde yazdığı eserin tercümesidir.Kaynaklar eserin varlığından bahsetmektedir.

2. CÂBİR-NAME (Kıssa-ı Evlâd-ı Câbir):

Kaynaklar eserin varlığından bahsetmiş fakat,yazmalarına rastlanmamıştır.Kâtib Çelebi manzum olduğunu söyler.

3. DİVÂN (Dîvân-ı şî'r,Dîvân-ı Eş'âr,Dîvân-ı Lâmi'î) (2)

Lâmi'î'nin şiirlerini topladığı eserdir.Bir çok yazma nüshaları vardır.En hacimli olanı Ali Emfri Ef.Manzum Eserler,Millet kpt.,380 numarada bulunan yazma ile,British Museum Or.10.882 bulunan yazmadır.

4.FERHAD-NAME (Ferhâd u Şîrîn,Hüsrev ü Şîrîn)

Yazmaları vardır.Yavuz Sultan Selîm'e takdim edilmiştir.

5. FETİN-NAME-İ KAL'Â-İ MOTON:

6. FEZA'İL-İ Şİ'R Ü ŞA'İRAN:

Müstakil bir eser değildir.Lâmi'î Çelebi Dîvânı'nın "dîbâce"sidir.Ali Emfri ve British Museum nüshalarının başında vardır.

-
- (1) Lâmi'î'nin eserlerinin yazma ve nüshalarının bulunduğu yerler ve daha fazla bilgi için,Bursalı Lâmi'î Bibliyoğrafyası,Gönül Ayan,Erzurum 1978
- (2).Lâmi'î Dîvânı'nın şimdiye kadar kütüphane kataloğlarına geçmiş ve bizim öğrebildiğimiz nüshaları şöylece sıralayabiliriz :

1. Ali Emfri Ef.,Manzum Eserler (Millet ktp.),380
2. British Museum Or. 10.882
3. İstanbul Üniversitesi ktp. Nu: 671
4. İstanbul Üniversitesi ktp. Nu: T 9770
5. Lâî İsmail Ef.,Murad Molla ktp., 481
6. Topkapı Sarayı Nu: 2316 Y 1577(182)
7. Muradiye ktp. Nu: 2667/3
8. Flügel,No.: 671,672
9. Rossi,Vatikan Turco s.25

7. FİRAK-NAME8. FÜTÜHU'L-MÜCAHİDİN Lİ-TERVİHİ KULÜBİ'L-MÜSAHİDİN

Nefahâtü'l-Üns Tercemesi, Terceme-i Nefahâtü'l-Üns, Dîbâce-i Nefahâtü'l-Üns Tercemesi, Nefahâtü'l-Üns/

yazmaları çoktur. Eserin tercümesi Belgrad fethine tesadüf ettiği için bu isim verilmiştir.

9. GIDAÜ'R-RÜH10. HAYRET-NAME11. HEFT-PYKER

Yazmalarına rastlanamamıştır. Kaynaklar varlığından söz ederler.

12. HIRED-NAME13. HÜSN U DİL14. ISTILAHAT-I SÜFİYYE15. İBRET-NÜMA (İbret-nâme)16. KÖY U ÇEVGAN17. LETÂ'İF-NAME (Letâ'if-i Lâmi^Cî, Mecma'ü'l-Letâ'if, Letâ'if, Sefîne-i Letâ'if ve Meçmû'a-i Ma'ârif)18. LÜGAT-İ FÂRİSİYYE (Manzûme-i Lügat ve Lügat-ı Menzûme)19. MAKTEL-İ HÜSEYN (Maktel-i İmâm Hüseyin, Maktel-i Hazret-i Hüseyin, Maktel-i Hazret-i İmâm Hüseyin, Maktelü'l-İmâm Hüseyin)20. MENKİBE-İ ÜVEYSİ'L-KARANÎ (Menkibetü'l-Üveysi'l-Karânî, Menâkib-i Üveys-i Karânî)21. MESLEKÜ'S-SALİKİN22. MENAKİB-İ CENAB-İ ÂLÎ23. MESNEVÎ24. MEVLİD (Mevlidü'r-Resûl)25. MİFTAHU'N-NECAT Fİ-HAVASİ'S-SÜVERİ VE'L-AYAT26. MİR'ATÜ'L-ESMA ve CAM-İ CİHAN-NÜMA (Mir'atü'l-esmâ, Risâle-i mu'ammâ, Şorh-i Mu'ammâ-i Esmâ-i Hüsnâ, Risâle-i Mu'ammâ Tercümesi, Esnâü'l-hüsnâ Tef'îl-nâmesi)27. MÜNAZARA-İ BAHAR U ŞİTÂ (Bahâr ve Şitâ Münâzarası, Münâzara-i Sultân-ı Bahâr bâ-Şehriyâr-ı Şitâ, Bahâr u Hazân)28. MÜNŞEAT (Münşeat-ı Lâmi^Cî, Münşeat-ı Mahmûd Efendi)29. NEFSÜ'L-EMR RİSALESİ (Nefsü'l-emr-nâme, Risâle-i Nefsü'l-emr, Münâzara-i nefis ü rûh)30. NİSABU'L-BELAGA31. RİSALE-İ Fİ ŞERHİ KELİMATİ'S-ŞEHADE32. RİSALE-İ FAL33. RİSALE-İ AROZ34. RİSALE-İ USÛL MİNE'L-FÜNÛN

IV- LÂMÎ'î ÇELEBİ DİVANI'NIN İNCELENMESİ

Bütün ömrünü Bursa'da geçiren Lâmi'î Çelebi, devlet dâirelerinde görev almamış, Nakşibendî şeyhlerinden Emîr Ahmed Buhârî'ye intisab ederek kıt kanaat geçirmiştir (1). Şuâra tozkirelerinde nesir sahasında meşhûr olduğu bildirilmektedir (2). Ayrıca Molla Câmî'nin bir çok eserini tercüme ettiğinden "Câmî-i Rûm" diye de meşhûrdur.

Lâmi'î Çelebi divânı'nda ilk göze çarpan özellik, tertibe riâyettir. Mürettep bir divânda bulunması gereken her türlü nazım şekli mevcuttur. Divân beş defter üzerine tanzim edilmiştir (3). Bunlar : Kasideler, Terci'ler, Gazeller, Târifler ve Müfredler, Mesnevîlerdir.

Mutasavvıf bir şâir olan Lâmi'î her vesile ile bu düşüncesini dile getirmiş, tasavvufî istilahlardan yararlanmak yolunu ihmâl etmemiştir.

Divânın en önemli hususiyeti baş tarafında bulunan ve şâirin şiir hakkındaki görüşlerini açıkladığı "dîbâce"sidir. Burada şâir, sözün ortaya çıkışından XV. asra kadar olan gelişmesini güzel bir şekilde anlatmağa çalışmıştır. Bu arada İslâmî düşüncede şiir söylemenin ne dereceye kadar makbûl olabileceğini de Ayet ve Hadislerden verdiği örneklerle açıklamıştır. Tanrının yüce kudretini ifade ettikten sonra :

Ey ^Carsa-i lâ-mekân mekânun

Sebt-i ezel ü ebed nişânun

İtdün iki harfden muhakkak

Bir emrile bunca sığa müstak (dîbâce s.1)

beyitleriyle kâinâtın yaradılışını tasvir eder.

Hız Muhammed (S.A.V.)'e karşı duyduğu sevgiyi de şöyle dile getirir:

İy dürr-i yetîm-i bahr-ı hikmet

Yokdur ayagun tozına kıymet

.....

Şânunda buyurdi hâzret-i Hak

ألو لا لك لما خلقت الا فلا ك (dîbâce s.2)

(1). Sehî Beg, Heşt-Bihîşt, Ayasofya ktp., 122 yk. 35-4 s. 18^{a-b}

(2). Aşık Çelebi, Meşâirü's-Şuâra, Üniv. ktp., TY 2406, 365. yk., s. 135^a
Latîf, Tezkire, Süleymaniye ktp., Lâli İsmail 313, 123yk.

(3). bkz. Dîbâce

(4). Divânlarda "Mukaddime" ya da "Dîbâce" denilen ö.söz bulundurmamak görenek olmamıştır. Ancak Nevâî, Lâmi'î, Nev'î-zâde Atâî gibi bir kaç şâir divanlarına önsöz yazmıştır. Agah Sırrı Levend, Türk Edobiyatı Tarihi, TTK Bsmv. Ankara 1973 cilt I, s. 102

Şâir bu arada asr-ı saâdet devrinin hâlifelerini de metheder:

Ol bezm ü ziyâfetün nişânı.
Ashaba getürdün armağanı
Sıddık u C Omer emir-i ebrâr
C Osmanın u C Alf emîn-i ahyâr (dibâce)

Conâb-ı Hakk'ın sıfatlarından olan "kelâm" aynı zamanda dünyanın yaradılmasına da sebep teşkil etmiştir :

Cihân bünyâdı çünkim "emr-i Kün" dūr
Pes evvel dem zuhūr iden sehundur
Suhandan oldu C âlem mülki âbâd
Suhandan urılır her bozme bünyâd (dibâce)

Sözün faziletinin cihânda gün gibi olduğunu ve kâinâtın "Kün" lafzından doğduğunu ifâde ettikten sonra, sözün bir cevher olarak telakki edilmesini yerinin dokuz feleğin mertebesinde bulunduğunu söyler:

Bir güherdür suhan girân-mâye
Nuh-felek rütbetine bir pâye (dibâce)

Gökten inen sözle kıymet ve şeref beraberdir:

Asûmândan sehun ki nâzildür
Şeref ü kadr âna menâzildür (dibâce)

Şâir sözü iki kısıma ayırmıştır; biri düz yazı (inşâ), biri manzumların dile getirildiği nazımdır:

Lfk kısmeyne munkasımdur ol
Nazm u nesriyle münfehîmdür ol (dibâce)

Nazım ve nesir insanlar için bağışlanmış birer lütuftur. Fakat, nazm nesre göre daha yüce bir yere sahiptir:

Nesrdür gerçi dehre sermâye
Dürr-i nazm durur velî pâye
Tañ mı indürse nazma encüm ser
K'oldı Kur'âna gevher-i efsor (dibâce)

Sözü böylece iki kısıma ayırdıktan sonra, kelâm-ı mevzûn (vâzınli söz) hakkındaki görüşlerini açıklamaya çalışır :

Sözün kim Lâmi C f durgânelerdür
N' o la dâm itse murğân-ı semâyı (dibâce)

Bu düşünceleri ne müned olarak Kur'ân-ı Kerîm'den ve Hadîs-i Şerîf'lerden örnekler verir.

Bu şekilde şiirin hususiyetlerinden bahseden şâir, daha sonra şiirin faziletine dâir yazılan bir eser bulunmadığını buna karşılık kıymeti hakkında bir çok haber ve eserin olduğunu söyler :

پایه شعر بین که چون ز نبی
بهر تصحیح نسبت قرآن
نفی نعت پیغمبری کردند
تهمت او بشاعری کردند

(Molla Câmî)

Yine şâir, Ebu Süfyan'ın henüz müslüman olmadan önce, Hz. Muhammed için söylemiş olduğu hicivlerine, Hassan b. Sâbit'in karşılık vermesi hususunda; Peygamber'in "Fâciri anlatın kendisindeki sıfatlarla, insanlar ondan sakınsın" hadîs-i şerifi ile düşüncesini kuvvetlendirir. Ebu Leheb kendisiyle ilgili "sûre"yi duyunca Peygamber'e "Ey Muhammed neye göre beni hicvediyorsun?" sorusuna karşılık, Hz. Muhammed "Allah'ın hicvettiğinden başka bir şeyle seni hicvetmedim" der. Bütün bunlara dayanarak şâir, şiirin "asr-ı saâdet" devrinde de söylendiğini ve buna ruhsat verildiğini anlatır. Yine bu düşüncelerine delil olarak "Kütûb-ı Fetevâ" da: "Müslüman kardeşinin kötülüklerini yüzüne karşı zikreden kişi, onun gıybetini yapmış olmaz ancak, gazap ve sövmekle gıybet olur." fetvâsını gösterir. Hatta Hz. Alî "Tebbet" sûresine mutabık ve muvafık olarak Ebu Leheb'i hicv etmiştir.

ابا لهب تبت يدك ابا لهب
خذ لت نبی الله قاطع رحمته
وصخره تبت العرب بحاله المطلب
فكنت كمن باع سلامتہ بالمطب

Şâire göre şiir dünyası hakkaniyet üzerine döner ve nazım güneşi nûrâniyet burcu üzerinde seyrederek. Bunun için âlimler ve fazilet erbabları şiirlerinde güzelliklerden bahsetmek zorundadırlar. Bu gibi insanlarda hata ve yanlış olma olsa dahi bağışlanabilirler :

Nefes bâbında bulardur Mesfâh
Sözün rûhın iderler her dem ihyâ
Lisân-ı gayba bunlar tercemândur
Melek-veş her biri Cârş-ı âşiyândur (dîbâce)

Lâmî'î Çelebi, dîbâce'de, şiirle ilgili olarak çeşitli eserlerden bahsettikten sonra, bunlarla ilgili örnekler verir. Şâir kendi düşüncelerini de eklemeyi ihmal etmez:

Gönül Cârşında çün cevân kılurlar
İrem gülzâmını seyrân kılurlar
Hayâl evcine çün pervâz iderler
Suhan çarhında hoş şehnâz iderler (dîbâce)

Hızır Aleyhi's-selâm'a isnat edilen şiirin doğruluğunu isbâta çalışır.

Lâmi^c'f'ye göre söz ne kadar veciz ve belfîz olursa, söyleyene o derece şeref kazandırır. Bu düşüncesini bir hadîs-i şerîfle te'yid eder

وإن الشعر لحكمة

Şiir söyleme ekseri seçkin insanlarda görülmüştür. Buna delil olarak ta Hz. Âlî'nin Dîvânıdır. Hatta sahabeden sonra yetişen büyük âlimlerin yazdıkları şiirler de hesaba kitaba sığmayacak kadar çoktur.

Şâir şiir san'atında güzelliği esas alır, mecbur olmadıkça hicv söylemenin uygun olmayacağını söyler. Ayrıca para karşılığı veya menfaat için şiir söyleyenleri de hoş karşılamaz :

Bulardur cümleten matbû^c-ı şâvun

Ki vâf-ı hâsı olmuşdur yehîmun

Gezerler der-be der nân-pâre için

Ne kadr olur sek-i âvâre için (dîbâce)

Şâire göre şiir gemişi, sırlar hakikatının mahzenidir. Makbûl olan bu yolda yazılmış "tevhîd" ve "na^ct"lerdir. Ancak bütün âlimlerin ittîfâk ettikleri bir husus: dil kadar düşmân, âsi ve fessâd uzvun olmadığıdır. Bunun için şiir söylerken edebe riâyetin şart olduğu ve bütün hayatı böyle dedî-kodu ile geçimenin doğru bir şey olmayacağıdır.

Daha sonra şâir şiir söyleyenleri bir tasnife tâbi tutar. Buna göre: 1. İbâdetle meyledenler 2. Murakabe ile meşgul olanlar 3. Zikrile vakit geçirenler 4. Hayret mertebesine ulaşanlar 5. Birlik şarabından sarhoş olanlar 6. Sayrot deryâsına dalmış olanlardır. Ounun için bunların her biri kendi sahalarında şiir söylemeye gayret gösterirler. Bu şiirlerin bazıları akıllıca (âkılâne), bazıları âşıkcasına (âşıkâne), bazıları da zâhicîlânedir.

Lâmi^c'f Çelebi tasavvuf rumuzlarına da dîbâce'de izâha çalışmıştır. Önce insan vücûdundaki uzuvların izahı ile işe başlamış daha sonra meyhâne ve meyhâne ile ilgili rumuzları izah etmiştir.

Tasavvufî şiirler hakkında büyük mutasavvıfların şiirlerinden ve eserlerinden örnekler verir. Yine Bulâmin şiir düşüncesinin mâhiyetini anlatmak için, bir gün peygamberin meclisinde şâir Nabigâ'nın bir beyti okunur. Huzurda bulunanlar şiir okumanın câiz olup olmadığını sorarlar, peygamber, pek açık olarak "şiir bir sözcük güzeli güzel çirkin çirkindir." der. Buradan da anlaşılacağı gibi, güzel şiir söylemenin İslâm düşüncesi içinde yasaklanmasına dair bir hüküm yoktur. Şâir böylece İslâm estetiğine de temas etmiş olur. Âlimler ve mutasavvıflar da dâima güzel şiir söyleme gayreti içerisinde olmuşlardır. Bunların söylemiş oldukları bazı hiciv mahiyetindeki nazım ve nassirler depizde bir damla mesâbosindedir. Söyleyenin değerinden hiçbir şey kaybettirmez.

Lâmi^Cf de kırk yıl kadar bu sahada şiir söylediğini ifade eder:

Çü nazmdur dil ü cânım gibi şâf
Ne hâcet dürd-geşlük eyleyüb lâf

Benem çün sâlik-i humhâne-i ^Cışk
Terânemdür müdâm efsâne-i ^Cışk

Bâna çün lem^Ca-i ^Cışk oldu reh-ber

^CAceb mi Lâmi^Cf olsam kamer-fer (dibâce)

936 H./1529 M. senesinde 58 yaşına ulaştığını, bu zamana kadar iyi bir tahsil gördüğünü, bu yolda tarikat şeyhlerinin ve mutasavvıfların kendisine yol gösterdiğini söyler:

İma yüzün izlerinden Lâmi^Cf kim bu yolun

Gerçi kim işkâli çokdur ilk âsân itdiler (dibâce)

Bu te'sirle otuz kadar manzum ve mensur eser meydana getirmiştir.

Demler idüb bâd-ı rengin yâdına

Od ururdum subh u şâm evrâdına (Dibâce)

Eserlerinin meydana gelmesinde şâirin kendi kusurlarının da olabileceğini ve bunun tabii karşılanması gerektiğini söyledikten sonra, bu durumu manzum olarak şöyle ifade eder :

Karındır nûşa nûş ey ehl-i emsem

Meseldür gül dikensüz olmaz epsem (dibâce)

Şâir dana sonra eserlerinin ne şekilde yazıldığını, "Vâmık u Azrâ"yı, Veyse vü Râmin'i ne şekilde te'lif ettiğini anlattıktan sonra Moton kalâsinin fethi ve Rodos'un alınması ile ilgili hususlardan bahseder. Kanûnî'yi medhetmekle bu kısma son verir.

Sipâs-ı şükür ü minnet kim Hak anı

Bugün mülk-i cihânun itdi cânı

Hudâyâ bu şehinşâh-ı cihânun

Süleyman-kadr u şâh-ı kâmrânun (dibâce)

Kendi şiirlerinin güzelliğini de anlatmağı ihmal etmez :

Hâme-i nazmum olub engüşt-i hûr

Müşk ü ^Canberden tolar evrak-ı nûr

Yâdigâr-ı dehre oldu her biri

İlâhîne hayrân u zâr ins ü perî

Büyük bir yarınım gördüğü devrin sadrazamı İbrahim Pâşâ'yı da medheder:

Aşaflıq ile ^Câlome hükmetse yiridür

Kîm bendesidür hâs-ı Süleymân-ı cihânun

İdinse n'ola işigini Ka^Cbe halâyık

Gün gibi ^Cıyândur çü haliliyyeti anun (dibâce)

Şâirin divânını beş defter üzerine tanzim ettiğini söylemiştik. Bu tasnifin ne şekilde yapıldığını onun ifâdelerinden aktaralım :

Bilür gün gibi buni şâhibü'l-bir
 Kî yüz bin kâyinâtun aslıdur bir
 Hâtifden irdi nâgah bu resme cânâ ilhâm
 Bir defter ile olmaz şerh-i rumûz-ı kevneyn
 Bu defter-i dil-âviz olsa n'ola müselles
 الشئ ما تمنى الا وقد تثلث
 Aceb mi Lâmi^Cf dörd olsa defter
 Fażîlet çâr-yârundur mukarrer
 Nazar iden bugün bu penc-gence
 Tutar mı Lâmi^Cf tapuñla pençe

Şâir bu izahlardan sonra güzel bir divânın meydana geldiğini ifâde ile güzelle-ri medheder :

Ne eyvân Süleymâni divândur ol
 Felok sufrası gibi pür-h^Vândur ol
 Perfler tutub her yaña anda sâf
 Döğər hûriler sine mârend-i def (dîbâce)

İnsanın kusursuz olamayacağını söyleyen şâir, kendi eserinde de bazı kusurların olabileceğini, bu hata ve kusurların sehven meydana gelebileceğine hamledilmesini, okuyucularca düzeltilmesini ister. Bütün bu çalışmaların neticesinde yorulduğunu ancak, meydana getirdiği eserle teselli bulduğunu söyler :

Neylerem bu ten-i füsûrdeyile
 Karañu evde şem^C-i mürdeyile
 Ömr geçdi ğam u tahayyülde
 Şem^C-veş dem-bı dem tenezzülde
 Alemi itdi sözlerüm gülşen
 Olmadı dil serâçesi rüşen
 Sındı Ömrüm nâhâlâ hâme-misâl
 Hâsılum yüz karası nâme-misâl
 Şâdmanem bir iki boncuğ ile

Tıfl-ı nâdân giñi cfuncağ ile (dîbâce)

Şâir bütün bu söylenenlerin cenâb-ı Hakk'ın in'âm ve ihsârının neticesi olduğunu iyilik ve güzelliklerin Hakk'ın ilhâmından geldiğini, kusur ve noksanların ise kendi şahsından doğduğunu söyler ve bu bölümü (dîbâce) bir târif manzumesi ile bitirir.

Lâmi^Cf Çelebi Divânı'nın önsözünde, şiir hakkında uzun açıklamalarda bulunduktan, şiir söyleme san'atının faziletinden ve İslâm düşüncesindeki şiir telakkisinden bahsettikten sonra, yaptığı tasnife uygun olarak divânı tertip etmiştir. Hemen bütün defterlerin başında sırasıyla "tevhid", "na^Ct", pâdişâhları ve devlet ricâlini övdükten sonra, defterin muhteviyatına uygun şiirleri sıralamıştır.

Birinci defterde 3'ü Farsça olmak üzere 29 kasîde vardır. İlk üç kasidesi "tevhid" dir. Birinci kasidede "kelime-i şahâdet" lafzının kâinatı doldurduğunu, hasta gönüllere şifâ olduğunu söyler:

Marfî dillere ^Câlemde oldu sıhhat-bahş
Gidâ-yı اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ

Kelime-i şahâdet lafzı İslâm binasının en sağlam dayanağıdır:

Harîm-i Ka^Cbe-i İslâmadur kavf bünyâd
Binâ-yı اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ

diyerek onu çeşitli benzetmelerle en güzel şekilde ifâdeye çalışır. Kelime-i şahâdet rüzgarı nerede eserse orada gül bahçeleri meydana gelir. Şâir onu arş üzerine dikilmiş bir bayrak direğine benzetir. Cân ve gönülün bu yolda fedâ olmasını ister:

Metâ^C-ı cân u dil olsun bu yolda ser-cümle
Fidâ-yı اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ

Şâir, kelime-i şahâdeti şifa kaynağı olarak tavsif ettikten sonra, "kelime-i tevhid"inde karanlıklarda insana ıyık ve ölüm anında ruhun tek sığınağı olduğunu söyler:

Nedür âhîr nefesde cânâ penâh
Kışver-i لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ

Kelime-i tevhid kadehinin bütün dünyayı sarılaş edebileceğini, onun mertebesinin arş ve kürsiden yüce olduğunu ifâde ettikten sonra, insanı ferahlatan ve Hz. İsa gibi can başıslayıp, hayat verenin de o olabileceğini söyler :

Dem-i ^Cİsa gibi başışlar cân
Seher-i لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ

Şâire göre, kelime-i tevhid miğferi insanı nefsine uymaktan ve şeytanın ifsadından korur. İnsanı en son anında Allah'a ulaştıran tevhid gözüdür.

Hû'ya vâsıl kılur seni âhîr
Nazar-ı لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ

İnsan ve kâinat cenâb-ı Hakk'ın kudret elinden bir mîsâl olarak yaratılmıştır. Kâinattaki var olan her şey O'nun emri istikametinde hayatiyetini devam ettirir. Her varlık Allah'a muhtaçtır. Mülk O'nundur, mutlak Hakîm O'dur.

Salâtanat yekser senündür zât-ı bî-çüntün gibi
Milketündür bî-zevâl u ^Cizzetündür lâ-ye zâl (Kasîdeler III)

Şâire göre ,cenâb-ı Hakk'ın zâtına,O'nun takdiri olmadan,akıl emmez.O'nun nurunun bir anlık rehberliği,Hz.Muhammed'e yetmiş bin perde ardından cemâb güneşini göstermiştir.

Aña kim nûr-ı yakînuñ reh-ber oldı bir nefes

Gördi yetmiş bin hicâb ardından ol şems-i cemâl

Peygamberler serdârı ve gelişi ile dünyayı şereflendiren Hz.Muhammed'e yazdığı na^ctında şâir,O'nun doğmu ile dünya meydana gelen fevkaledeliklere işâret eder :

Bedrûñ tecellî kıldığı seb-i âftâb-vâr

Tâk-ı sarâ-yı Kisrevî çâk oldı Hüsrevâ (Kasîdeler IV)

Hiz.Muhammed'in sünneti küfrün karanlığında bir ışık,şeri'âtının kanunu inanç hastalığına şifâdır.O'nun hidâyet nuru yol gösterici olmasaydı bütün dünya küfür karalığında kalırdı.Şâir bu durumu:

°Alem kalurdu zulmet-i küfr içre خالین

Nûr-ı hidâyetün eger olmasa reh-nümâ (Kasîdeler IV) ifâde eder.

Mi'râc hadisesine de işâret ettikten sonra,dört halife devrinden ve halifelerin sıfatlarından bahseder:

Evvel emîr-i mülk-i sadakat °atîk kim

Şânında geldi ثانی اثنين از هما

İkinci sadr-ı bedr-i °adâlet °Ömer kim

Buldu anuñla millet ü dîn revnak u bahâ

Üçüncü şem^c-i cem^c-i hidâyet imâm-ı dîn

°Osman ki oldı sâhib-i nureyn-i ıstıfâ

Dördüncü şehriyâr-ı vilâyet-i °Alî kim ol

Mahsûs-ı لا فنى idi mansûs-ı هل اتى

Evlad-ı Resûlândan Hz.Hasan ve Hz.Hüseyn'in şehâdetlerinden bahseden şâir,Peygamberin güzel ahlâkını ve lutfunu medhedemeyeceğini,buna gücünün yetmeyeceğini söyler:

Kindür ki medh ide senün ahlâk u lutfunı

Çün anda Cebrâil ola meddâh u hem Hıdâ (Kasîdeler IV)

V. Kasîdede Lâmi^cf gecenin tavsifi ve bazı yıldızların tasvîrini yapmış,zamandan şikâyetini dile getirmiştir.

Olmış idüm ben dahi fikret evinde münzevî

Fikr iderdüm dehr hâlin geh hatâ vü geh sevâb

Şâir zamanın olinden ney gibi inlediğini,kandil gibi kan ağıladığını,gözlerinden bahar yağmuru gibi yaşlar akıttığını ve sonbahar yaprağı gibi cânında kuvvet kalmadığını söyler.

Ney gibi devrân elinden inleridüm zâr u zâr

Şem^c-veş kan ağlayub tolmışdı içüm sûz u tâb

Şâir dünyayı bir değirmene benzetir; bu değirmen arpa buğdayın yanı sıra taş, demir, yaş ve kuru demeden her şeyi öğütür. Bununla şâir hayatın acımasızlığını anlatır.

Seng ü âhen ratb u yabis gendüm ü cevdir dimez

Her ne kim buldı hemandem öğidür bu âsiyâb (V.kasfide)

Gök yüzündeki yedi tabakada meydana gelen değişikliklerin kendiliğinden olmadığını, bütün bu tebeddülâtın kudret eliyle meydana geldiğini söyleyen şâir, bu durumu şöyle tasvir eder :

Çıkdı altıncı revâkûn manzarından bir emir

Sa^cd-girdâr u şeref-bahş u siyâdet intisâb

Kal^ca-i pencümden açdı bir mübâriğ dil-kemîn

Ki dem-â dem kârıdur şûr u şerr u ceng u itâb

Sâhib-i kaş-ı çeharum şehriyâr-ı mülk-i şark

Mülk-i mağribden yana kılmış meger ^cazm u zehâb

Pes üçünci hacleden gösterdi bir hâtun cemâl

Hûn-ı ^câşıkdan elin hınnâlayub geçmiş hizâb

Oldı ikinci serfir üstünde zâhir bir debir

Defter açmış cev-be cev eyler cihân hâlin hisâb

Çıkdı evvelki serânun perdesinden bir cuvân

^cizz u kadr u hümet ü faîl içre hoş-mâlik-nisâb (V.kasfide)

Gökyüzündeki yıldızlar Allah'ın güzellik nurundan birer ışık parçalarıdır ve görünen her şey O'nun te'siriyledir.

Ya^cni hizmetkârdur bunlar tutarlar hayr u şer

Her ne kim emreloye من عند علم الكتاب (V.Kasfide)

Şâir gecenin karanlığında yıldızların bu hareketlerinin manasını çözmeğe çalışırken, güneşin doğması ile uykuda, ölü gibi her şeyin canlanmasını görünce bunu Allah'ın hikmetlerinden birine bağlayarak kasfidesini tamamlar :

Ol hekîmün hikmetine Lâmi^cf imez ^cukûl

Sen hatâñi gözlegil والله اعلم بالصواب (V.kasfide)

VII.kasfide Lâmi^cf, tarikat erbâblarının yaşayış ve karakterlerini, mizac ve anlayışlarını, dünyaya bakış açılarını, akıcı bir üslûpla anlatır. Şâir, cihân rindi olduklarını ad ve sanlarının olmadığını, azla yetindiklerini, mal ve mülke itibar etmediklerini söyler:

Bir bölük rind-i cihânuz yokdur ad u sânuvuz

Söyle bî-pâ vü serüz kim çâñdur hayrânımız (VII.kasfide)

Bir kaç kuruş için yüz kızartmadıklarını,altın ve gümüş için kendilerini ateşe atmadıklarını söyleyen şâir,"Cennet kumaşa bize kefen olursa yaraşır" der.Bu kasfede şâir çokluk ekini kullanarak tarikat mensuplarının yaşayışları içinde,kendi durumunu da izâha çalışır.Bir şeyhe bağlı olduğunu söyleyen Lâmi^cf onun sözündere çıkmaz:

Boynı bağılu kulıyuz pîr-i muğânun baş açık

Yüz sürüb pâyine cârû itmîşüz müjgânımız (VII.kasfide)

Şâir gösteriş için Hakk'ı tesbih etmez,güzellere gönül bağlar fakat,iki yüzlüler gibi koynunda haç saklamaz,"bezm-i Elest" mosti olduğundan devrin sâkisi ne sunsa reddetmez.Mazinin geçtiğini geleceğin de meçhûl olduğunu söyleyen şâir,Hakk'a sarfedilmeyen zamana acır :

Gitdi mâzî hâli müstakbel dahi meçhûldur

Hakk'a sarf olmazsa müşkil eldeki bir anımız (VII.kasfide)

Halden bilmeyen müderrislerle bahse girmeyen şâir,dedi-kodu yapanların kendisine arkadaşlık edemeyeceğini söyler. "Mülk-i Rûm" abdalı olduğunu,tarikata meylettığını bu yolun güçlüklerini göğüsleyebileceğini söyledikten sonra,pirinin Emîr Buhârî olduğunu tek rarlar:

Sâlik-i râh-ı hafiyüz bâc u reh-zen havfi yok

Şâh-ı dîn Mîr-i Buhârî'dür bizüm ter-hânımız (VII.kasfide)

"Gör" redifli kasfede şâir,dünyanın geçici ve aldatıcı olduğunu,tarihi hadiselerden ibret alınması gerektiğini söyler.Dünya bütünüyle insana verilse dahi,ergeç ölümle bu mülk elden çıkacaktır.Bu dünya nice ünlü kişileri toprağa vermiştir :

Kuvvetde tutam Sâim u Nerîmân-ı zamânsın

Rûstemleri bu zâl-ı cihân n'etdi kanı gör (VIII.kasfide)

Şâire göre;insan bu dünyada dâima temkinli davranmalı ve Hakk'a tam bir teslimiyetle ömür geçirmelidir.Onun için de insan önce kendi kusurlarını tamir etmelidir.

Başdan ayağa ma^csiyet iken bu vücûdun

Gel Lâmi^cfyâ^c ayb-ı cihânı ko seni gör (VIII.kasfide)

İnsanların dünyada rahat edebilmeleri için "ibret" gözlerini açmaları gerektiğini söyleyen Lâmi^cf,kendi kendine bir nefis muhasebesi yapar :

Lâmi^cf gerçi kim suhendânsın

Lîk bî-hûde gûy u nâdânsın (IX.kasfide)

Omrünü yazı yazmak ve şiir söylemekle zayı ettiğini,dış görünüşüyle mükemmel göründüğü halde maneviyatının viran olduğunu,bunun için insanın iradesine hakim olması gerektiğini söyleyen Lâmi^cf,bu geçici dünyada dâima güzel olan şeyler aranmalıdır der.

Ne durur bunca ni^cmet ü müknet

Bir iki gün ki bunda mihmânsın (IX.kasfide)

Lâmi^Cî Çelebi devrin pâdişâhlarından Sultan Bâyezîd'e 1, Yavuz Sultân Selîm'e üç, Kanunî Sultân Süleymân'a, ikisi Farsça olmak üzere, yedi kasîde sunmuştur.

"Güneş" redifli kasîdede 26 beyitlik bir nesib bölümünden sonra girizgâh beyti ile medhiyeye başlayan şâir, güneşi cihân pâdişâhına benzetir. Söz san'atlarından yararlanarak güneşin hareketini tasvir eder. Ahmed Pâşâ'nın "güneş" redifli kasîdesine nazire olarak yazılmıştır.

Cihân pâdişâhı olan güneş, bu kadar kudretli olmasına rağmen, Allah'ın gölgesi (yerdeki temsilcisi) Sultân Bâyezîd'den kuvvet almaktadır :

Zill-ı Hak şeh Bâyezîd bîn Muhammed Hân ki anuñ

Yüz sürüb buldı ayağı toprağına fer güneş (X. kasîde)

Sultân Bâyezîd azametli bir pâdişâhtır. Güneş bile onun kahredici rûzgârından korkar ve sonbahar yaprağı gibi titrer. Dokuz oflâk onun çadırının yanında bir gölgelik mesâbesindedir. Bu çadırın kazıkları yıldızlar çadır ipleri de güneş ışıklarıdır:

Hayme-i kadrûñ öninde nuh-felek bir sâye bân

Kim ana evtaddur encüm tınâb-ı zer güneş (X. kasîde)

Pâdişâhı medhotmekle kendi şiirinin de güzelleştiğini ve her sabah güneşin gelip, şiirlerini dinlediğini söyleyen şâir, kasîdesini du'â beytiyle bitirir.

Lâmi^Cî söz san'atlarına da örnek olacak şokilde, Yavuz Sultân Selîm için yazdığı kasîdede 39 san'ata örnek vermiştir. Bu kasîdede şâir doğrudan doğruya medhiyeye girmiş ve san'at gücünü de göstermiştir. Şâire göre, Yavuz Sultân Selîm, mertebede Hz. Süleymân, uğurlu olmakta Hz. İsmâ, güzellikte Hz. Yusuf gibidir. Kerem ve ihsânının sınırı yoktur. Yolu-nun toprağı devlet çeşmesine yüz suyu, ayağının tozu saâdet çeşmesine cildür. Pâdişâhın kapısı memleket cisminin ruhudur, adaleti saltanat gözünün nurudur.

Subh-veş sancağ açub gün gibi çehren tîğ-i zer

Heft iklimi tutarsın ser-be ser destince hâ (XII. kasîde)

Dünya Yavuz Sultân Selîm gibi bir pâdişâh görmemiştir. Onun adaletinin gölgesinde alem rahattır. Kısa saltanatı zamanında bir çok yerleri fethetmesi dolayısıyla şâir:

Memleket zabtına sensin müstahak-ı saltanat

Kim cemî'î halka faîluñ şu'le-i şems-i zuhâ (XII. kasîde)

Pâdişâhı medhetmesi şâirin de pâyesini yüceltmektedir:

Sen Muhammed-âyet ü Haydar-dili modh idemez

Lâmi^Cî Selmân degül Hassân olursa hüsrevâ (XII. kasîde)

Yavuz Sultân Selîm kısa olmayan orta boylu, çatık kaşlı, sert bakışlı, pala bıyıklı asabî mizacılı bir hükümdardır. Şâir bu durumu şöyle tasvir eder :

Cennet yüzünü görse hûri bilür kışırın

Sidre kadûne irse Tubâ olurdu dirhem (XIII. kasîde)

Hengam-ı rezme Rüstem ayyâm-ı bezme Cemîd

Cûd u keremde Hâtem zühâ ü verâ' da Edhera (XIII. kasîde)

XVI. asırda modern harp silahları yoktur.O günün şartlarında en güzel silah kılıçtır.Kılıç ayrıca şiirimizde bir motif olarak da yer almaktadır.Kılıcı kullanmak kadar yapmak da önemlidir."Aman dileylene kılıç kalkmaz" tabirini Lâmi^Cf:

Çeşmün şehâ niçün çeke ben nâ-tuvâna tîğ

Urmak revâ mı ölmeli hasta câna tîğ . (XIX.kasfde)

şeklinde şiirleştirir.

Fasl başlığı altında,sadaret erkânını medheden kasidelerini tertip eder.Bu tertipte pâdişâhların saltanat sırasına göre görev yapmış vezirleri veya ünlü kişileri över.

Bursa'da tabiat güzelliklerinin yanı sıra,kış mevsimin de zaman zaman şiddetli geçtiğini Lâmi^Cf'nin şiirlerinden anlıyoruz

Rûz u şeb açdurmâyub göz yeter bârân-ı şitâ

Leşker-i berfile dehri tutdı sultân-ı şitâ (XXVII.kasfde)

Kışın şiddetinden ve soğuktan evlere kapanan halkın durumunu vesile ederek şâir, kendi yalnızlığını ve kimsesizliğini anlatmağa çalışır :

Berf-i derd ü ğam yağar her dem felekden başuma

Oldı dil-kâşânesi mihnetle virân-ı şitâ

Bilmezem kankı biriyle tutuşam,ben nâ-tuvân

Bir yaña nirân-ı ğam bir yaña şirân-ı şitâ (XXVII.kasfde)

Lâmi^Cf sadece pâdişâhları,sadrazamları veya devlet ricâlini övmemiştir.Bursa'da gördüğü imâr faaliyetlerini de takdirle karşılamış ve onları methetmiştir.Bunlardan biri şâirin babası tarafından tamir ettirilerek hizmete açılan kaplıcadır.

Bursa ikliminin bir hususiyeti olarak meyveleri bol olan bir şehrimizdir.Lâmi^Cf şiirlerinde bunlardan da bahseder.

Lâmi^Cf'nin mutasavvıf bir şâir olduğunu söylemiştik.O sadece kasidelerinde "tevhid" "na^Ct" ve medhiye mahiyetinde şiirler söylememiştir.Hemen her vesile ile Hakk'ı birleme peygambere na^Ct onun şiirlerinde çok sık rastlanan bir husustur.Tasavvuf bir sevgi ve gönül mes'olesidir.Onun için Tanrı'yı başka yerde aramağa gerek yoktur.O insanın kalbinde dir :

Cân u dil iken makâmın ey dost

Hâricde seni taleb hatâdur

(Terci'-i bend)

Bu düşüncesini vasıta beyitleriyle kuvvetlendirir :

Ey kûşe-be kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senûnledür yâr (Terci'-i bend)

Allah'ın sevgilisi,yedi iklim'in sultânı Hz.Muhammed'i medhederken

Ey şehinşâh-ı Yesrib u Bathâ

Nakd-ı la il emîn-i, (Terkib-i bend)

der.Dünya pâdişâhı olan Hz.Muhammed'in sıyisi Cebrâil,arşa yükselirken rehberi Mikâildir.

Bahar mevsimi tabiatın canlanması,nebatatın yeniden hayat bulmasıdır.Bayramlar da insanlar için bir sevinme ve neş'elenme vesilesidir.Hele bu bayram Ramazan bayramı olursa insanlar daha da çok sevinirler.Şâir bu durumu :

Oldı bahâr ile yine cennet misâl-i Cıyd
Havrâ gibi bezendi se-â pâ cemâl-i Cıyd

Cışret kapısı bağılu idi kufl-ı saym ile
Hûb açıldı zer-kilitle anı hilâî-i Cıyd
beyitleriyle anlatır.

Kendisinden büyük yardım ve iltifat gördüğü Sadrazam İbrâhîm Pâşa'yı Terci'lerinde de de medhetmiştir :

Sensin ol Âsef-i Cem-menzilet ü çarh ponâh
Müşteri rây u kamer tal'at u Behrâm nigâh

Sultân Bâyezîd'in oğlu Şehzâde Muhammed Alemşâh'ın ölümü ile tabiat mateme bürünmüştür;gül yanağını kana boyamış,bülbülün feryâdı göklere çıkmıştır.Benefşenin boynunu bükülmüş,sünbül saçını yolmuştur.Şâir bütün bunlarla iktifâ etmeyerek varlıkların bu mateme iştirak etmelerini ister :

Deryâlar acısun o dürr için ber ağlasun
Tâc u kabâ vü taht u kemer yekser ağlasun

Göz yaşıyla bu odı teskîn için bu dem

Ol kurretü'l-Cuyûna şeh-i kişver ağlasun

Yine Sultân Bâyezîd'in oğlu Saruhan vâlisi Mahmûd'un ölümüne bir mersiye yazan şâir,şehzâdenin annesini de teselli etmekten kendini alamaz :

Hüsrevâ câmun semen pirâhenün gül yaraşur
Düşmenün kan ağlasun sen lutf ile gül yaraşur

Sonbahar mevsimi ile birlikte sarı renk tabiata hakim olur.Bu mevsimde her şey ayrı bir güzellik arzeder.Lâmi^Cf bunu şöyle tasvir eder:

Oynadur bu bezm için şems ü kamer göklerde def
Cûylar dil-keş terân idüb çalar her berk kef
Rakş idüb zerler nisâr oyler ağaçlar her taraf
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sacî-âferin

Lâmi^Cf gönül alan güzeller şâhinin âşıkıdır.Bunu bir murabba²nda şöyle dilo getirir:

Âlemün efsânesi ey çeşmi mestân şimdi bu
Nây u geng u cûd u defde cümle elhân şirâdi bu
Söylenen illerde vü dillerde destân şimdi bu
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^Cfidür Câşıkı

Sâlik'in kemâle ermesi cefâ çekmesiyle mümkün olur.Cevherin saflaşması,özelliği-ne göre, çeşitli ameliyelere tâbi tutulmasıyla gerçekleşir,Altun ateşte eritilince safla-şır tıpkı talib gibi :

Yanmayınca ^Câşık olmaz hoş-nefes
^CUd yarmakdan bulur dil-keş nefes
 Yandı micmer oldu ^Canber-veş nefes
 Yanayın iy şem^C-i rûşen yanayın

Şâir zaman zaman sevgilisinden sitayişle bahseder.Dütün eziyet ve vefâsızlıklarına katlandığını,bundan ötesini de Allah'a havale ettiğini söyler :

Gözlerün yaşnı arduñca senün cûy ideyin
 Rûyumı kana yuyub lâle-i hûb-rûy ideyin
 Güllerinden gelicek cânımı hoş-bûy ideyin
 Yürî şâhum yürî ısmarladum Allah'a seni

Sonbahar mevsimi nasılkı tabiatın mateme bürünmesine,insanın hüzne dalmasına ve-
 sile oluyorsa,ilkbahar ise tam aksine tabiatın yeniden hayat bulması,insanların neş'elen-
 mesine sebep olur.Hele bu mevsim Kanunî gibi bir pâdişâhın devrine rastlarsa daha da an-
 lam kazanır.

Cân-ı Cem şun sâkıyâ Sultân Süleymân devridür (müsebbâ')

Lâmi^Cî Sultan Bâyezîd' devrinde kazaskerlik yapmış olan Hâcî Hasan'ı medheden
 bir kît'asında kıymetinin anlaşılmadığını,çok çalıştığı halde çalışmalarının neticesin-
 den bir fayda görmediğini söyleyerek,yardım talep eder :

Düşmüş yâne eşküm güheri gibi yetimem
 Yüz sürüyl geldüm kapuna bî-ser ü bî-pâ (kît'a)

"Kerem" redifli kît'asında şâir,bir taraftan Muhammed Şâh Efendi'nin hizmetle-
 rini,bir taraftan da kendi hüznülü hâlini anlatır :

Bâb-ı Lutfundur cihân halkına çün dârü's-şifâ
 Dend-nendem senden olur bâna demân-ı kerem
 Mîhrde sen kem degülsin zerreden ben bende dîn
 N'ola ben hâk-ı siyehsem kanı reysân-ı kerem

Şâir birkaç kuruş için kimsye minnet etmez.Değersiz kişileri övüp alçaklık zil-
 letine düşmez.Kanaât sahibi kendi başına bir pâdişâhtır.Aşk potasında beden toprağını
 altun etmiştir.Fazilet ehli olduğunu iddia etse acayip karşılanmamalıdır.Şiri üzüntü
 hastalığına kurtuluş vesilesidir.Makaleleri her türlü hastalığa şifâ kançınudur.Mersiye-
 leri okunduğu zaman dinleyenler,buluttan dökülen yağmur gibi,yaş dökerler.Övgüleri dün-
 yaya gülerek açılan güller gibidir.Mecazları tamamen hakikatleri ortaya koyar. Bu durumu
 şöyle ifade eder :

Her mecâzum pür hakikatdür degülven hezl-gü
 Sözlerüm ^Cunvânı قال الله و قال المصطفى

Üçüncü defterde, büyük bir hayranlık duyduğu Seyyid Ahmed Buhârî'ye ithafen 28 gazel yazmıştır. Şâir sonradan bu tarikatın şeyhliğine kadar yükselmiştir.

Baḥā bu devlet iki ʿālemde besdür Lâmiʿî

K'âsitân-ı Nakşibende intisâbum var benüm (Gazel 2)

İkinci defterin sonunda mensur olarak Lâmiʿî yine tasavvufî ilgili görüşlerini halk anlayışı ile izah eder. Dokuz beyitlik bir gazelin her beytini ayrı ayrı ele alarak onları bir deyiş zihniyetiyle açıklar. Bir fikir vermesi bakımından sadece bu beyitleri aşağıya almakla iktifa edeceğiz.

Bu derdi kime diyeyim cigercüğüm baş baş oldu
Laʿl ımağl akdı gözlerümden kan yaş oldu

Anam baḥā baba iken babam anam karnındaydı
Anam öldi babam kaldı oğul baba kardaş oldu

İki kız idük bir erkek erkogümüz hunsâ idi
Hunsâmuz bir ere uydu kızlarımız kardaş oldu

Bir derin kuyu dibinde bir deniz gördüm suyu od
Bir avuç toprağ atdum su tondı kara taş oldu

Bir tağarcıñ içinde emiş-karış yaturıduk
Kırduğ bağı badırığı hep olmaz yirden savaş oldu

Giceyle çok bazar itdüm cevâhirden yüküm tutdum
Heb boncuğ imiş alduğum gündüz nûrî çü fâş oldu

Bir örsüm vardı puladdan yağmur gördi ruma döndi
Çok büyük idi göklerden yandı hurd u haşhaş oldu

Bir sek baḥā keğlenürdi bir kemük atdum kul itdüm
Aç kurt gibi yavuz iken koyun gibi yavaş oldu

Zâhidlere şatdım zühdi mürşidlere virdüm rüşdi
Lâmiʿî çıkdı eradan katı rind ü kallâş oldu

Üçüncü defterde Lâmiʿî'nin 528 gazeli vardır. Konusu itibariyle gazel, daha çok aşk ve şarap vassında yazılan şiirlerdir. Lâmiʿî de gazellerini şöyle tanıtar: "ekserü tavsîf-i hüsn-i dilberân ve taʿrîf-i cemâl-i per-i peykerândur. Lâkin her bâbınun ʿunvânı tevhîd-i Hudâ-yı ekber ve naʿt-ı peyember yâ mevʿize-i hikmet-küster birle musadderdür." (bkz. dîbâce)

Şâir gazellerinde aşk ve şarap terennümlerinin yanı sıra, fikrî konulara (ölüm, metafizik, tasavvuf), yaşadığı muhitin güzelliklerine, beşerî münasebetlere de yer verir.

Onun arzuladığı güzel; sözü güzel, yanağı gül, dudağı bal, beni hindu, gözü cadı, kaşı ya, kirpiği ok, saçı anbor, teni penbe, dişleri inci, alnı ay, yüzü gün, saçları gece, kaşları hilâl, ince belli, uzun boylu, yürüdüğünde görenleri cezbeden, durduğunda kıyâmet koparan olmalıdır. (bkz. Gazeller 295)

Cofâ çekmekten memnundur. Sevgiliye kavuşmayı arzulamaz :

Ölürsem içmezem bir dem tabîbün şerbetin cânâ
Vefâ ^Caddeyleyen cevrun degişmez derdi demânâ (Gazeller 432)

Çoğu zaman da sevgilisinin nazlanmasından, rakîblerine yüz vermesinden şikayetçidir.

Yire düşmez atduğu ok ol kemân ebrûnûr âh
Niğün itmez bilmezem benden yâna bir dem nigâh (Gazeller 433)

Lâmî ^Cf niğün seni hûnî gözi itmez kabîl
Her ne denlû h ^Vârisen degmez mi bir öldürmege (Gazeller 439)

Şâir zâhidlere de arada sırada çatmaktan kendini alamaz :

Vâ ^Cısun pendini dilden gûş iderdüm cân ile
Dâyima ^Cışk ehlini zemmâm u nemmâm olmasa
Mon ^Cider meyden bizi zâhid güler yüz göt tərüb
Geçmez idi puhte ol bî-^Cakl öger hâim olmasa (Gazeller 405)

Zâhidâ gel cân-ı mey tut perde-i nâmusı ko
Câme-i rindâneñi bu hırka-i sâlusı ko (Gazeller 394)

Kendisini hicvedenlere karşılık;

Lâmî ^Cf bâri seni hecv iden eclâf-ı diyâr
Ma ^Cxifetden zerre denlû olayidi behre-dâr

Yoğ iken bir şahsa âzârûñ seni hecv eylemek
Söyleñüz bu mezheb ü âyin nice kâfirdo va: (Gazeller 127)

şeklinde cevap verir.

Tasavvuf ehli ve tarikat erbâbı olması dolayısıyla aşk, sevgi ve ızdırabı bu düşüncelerin zıdlarına yoğ tutar :

Zâhidâ dime şeb u rûz ^Cibâdet yegdür
Bî: nefes ^Cışka kâmusından itâ ^Cat yegdür
Dâyima havf-i firâk ile dem-i vuslatdan
/asl ümmiziyle ey dil-i şam firkat yegdür (Gazeller 85)

Şâir yaşadığı muhitin güzelliklerine de bigâne kalmaz. Bursa'nın güzellerini ve güzelliklerini tanıtan 135., 339., ve 525. gazeller bu yolda söylenmiş şiirlerdir.

Lâmi^c'nin gazelleri arasında "Şehrengîz" lerde olduğu gibi, erkek güzellerin modhi yolunda yazılmış şiirler de vardır; 86., 264., 271., 274., 275., 279., 280., 290., 291., 495., ve 518. nci gazeller bu nev'idendir. Bu gazellerin müstehcen olmadıklarını da ilave edelim.

Şâir yalnızlığını ve kimsesizliğini :

Ölür isem bir ağlarım yokdur
Benüm için gel iy cihân ağla
Yir ü gök teldi eşk ü âhundan
İy zemîn inle âsmân ağla (Gazeller 405)
beyitleriyle en güzel şekilde ifade eder.

Dördüncü defter "Müteferrikât" başlığını taşımaktadır. Bu kısımda Lâmi^c, mesneviyat sahasında bir benzeri olmadığını, gazel ve kasidelerinin kemâle erdiğini, çeşitli fenlere ve ilimlere çalıştığını, "ehl-i sünnet" mezhebinden olduğunu ve bir tarıkata mensup bulunduğunu ifade ettikten sonra kît'alarını darb-ı mesellerle süsler :

Ârif ol kimsedür ki her hâle
Şükr idüb Hakka ittikâ eyler
Câhil oldur ki şark-ı ni^cmet iken
Yine rabbinden iştikâ eyler (kît'alar III)

Yir, bu kısımda gösteriş meraklılarını, başkalarını çekemeyenleri, balgisiz hâtipleri, cehâlet ve taklitten kurtulamayanları, kötü kâcınları, içkiyi ve başkalarını kötüleyenleri kınar.

Lâmi^c'i Divânı'nda 9'u Farsça olmak üzere 35 tane târif vardır. Tarihlerin de daha ziyâde Bursa'da cereyan eden hadiseleri tesbite çalışmıştır. Tarihî hadiselerle ilgili olarak; Sultân Cem'in vefâtı (II. Târif), Kanunî Sultân Süleymân'ın cülûsı (XVIII. Târif), Rodos'un fethi (XXIV. Târif), Belgrad, Bügürden, diğer kalelerin fethi (XX. Târif), Evâsin, Kiron, Moton kal'elerinin fethi (III. Târif) sayılabilir.

"Kelîmât-ı gend" başlığı altında 34 kît'ası vardır. Bu kısımda ayrıca; kaşık, ateş, cıva, gemi, kalem, mektup, ser, çadır, makas, şerbet, yumurta, mum, bade, çalgı aletleri, yılan balığı, gülaç'dan bahseden 18 adet lügaz, 18 tane de muammâ vardır.

Bölüm rubâ'i ve müfredlerle son bulmaktadır.

V- LÂMÎ'î'NİN EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Lâmi'î Çelebi'nin edebî kişiliği, hayatı dolayısıyla belirttiğimiz, XVI. asır kültür merkezlerinden biri olan Bursa'da, Nakşibendi tarikatine intisabından sonra, tasavvuf bir düşünce içinde teşekkül etmiştir. Çeşitli türlerde ve mevzularda bir çok eser vermiş bir san'atkardır. Nesir sahasında ve bilhassa yaptığı tercüme ve te'lif eserleriyle şöhret bulmuştur. Molla Câmf'den yaptığı tercümelerle haklı olarak "Câmf-i Rûm" unvanını almıştır. Latiff : "Bu devr şu 'ârâsından ve şu 'ârânun fuzalâsındandır....Lâkin bu cümleden fenn-i inşâda mâhir idi....Te'lifâtı cihetinden âna Câmf-i Rûm dimişlerdi." derken(1), kendisi de bunu şöyle ifade eder :

Câmf-yi Rûm u mürid-i şeyh-i câmem Lâmi'î

İsterem şimdi tavâf itmek Horasan illerin (Gazeller 375/10)

Aşık Çelebi O'nun şiiri hakkında; "nazmun envâ'-ı fûnûnında ya'ni gazeliyyât ve kaşâyid ve mukte'ât ve mu'ammâ ve lügaz ve hezde mütefennindür..(2). bir ifade kullanırken, Alf; "Ne bir halet-bahş-ı 'âşıkâne gazeli görünmüşdür, ne bir muhayyel hüsn-i edâsı mükemmel matla' u miyân beyti ortaya çıkmışdır. 'Alâ-küllî hâl Rahmî'den sonra Bursanın şu 'ârâsının güzidesi tutılmak câizdür. Zirâki Celîlî müellefâtından bunun âsârı efzûn idüğü bârizdür (3) cümleleriyle anlatmağa çalışır. Bursalı Mehmed Tahir; "Boş vakit geçirmeyen kalem sâhiplerindendir (4). demek suretiyle eserlerinin çokluğuna dikkati çeker. Riyâzî; "lügaz-güylük ile şöhret-şî'ârdur (5) diyerek kanaatini söyler. Sehf Beg; "gazeliyyât-ı eş'ârı çok (6) şeklinde kısa bir cümle ile bahseder. Beyânî tezkiresinde onun şiir san'atı hakkında herhangi bir hüküm yoktur.

Edebiyat tarihlerinde: Vasfi Mahir; "Devrin en olgun ve bilgili adamlarından, en çok eser yazarlarından.....daha çok nesir halindeki eserleriyle tanınmış olmasına rağmen divan sahibi, geniş kudretli bir şâirdir (7) cümleleriyle tanıtmaya çalışır. Nihad Sami Banarlı; "Bir divân ve mesnevi şâiri olmakla beraber Lâmi'î'nin nesirle yazdığı eserler daha büyük bir yekun tutar (8)" der. Zaten Nihad Sami Lâmi'î'yi mesnevi edebiyatı içerisinde mütalaa etmiştir (9).

(1). Latiff, Tezkire, Süleymaniye ktp., Lâlâ Ismail, 313 125 yk.

(2). Aşık Çelebi, Meşâirü's-Şuâra, Üniv. ktp., TY 2406, 365 yk.

(3). Alf, Kühü'l-Ahbâr, (Tezkire kısmı), M. İsen, Erzurum 1979 s.165

(4). Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri, Yayıncılık Matbaası 1972 c.2 s.215

(5). Riyâzî, Tezkire, İst. Nuruosmaniye ktp., No.:3724 s.127

(6). Sehf Beg, Heşt-Bihîşt, Ayasofya ktp., 3544 s.48a-b

(7). Kocatürk, Vasfi Mahir, Türk Edebiyatı Tarihi, Ayyıldız Matbaası Ankara 1964 s.320

(8). Banarlı, Nihad Sami, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, Devlet Kitapları 8. fasikül s.601

(9). Banarlı, Nihad Sami, a.g.e.

Böylece Lâmi^C'nin divan şiirindeki yeri tesbit edilmiştir.XVI.asır Osmanlı İmparatorluğu,askerî ve idârî bakımlardan olduğu gibi,san'at hadiseleri bakımından da zirvededir.Büyük san'atkarların yetiştiği böyle bir muhit içerisinde Lâmi^C'f Çelebi'den az bahsedilmesi tabîî karşılanmalıdır.Çünkü bu asırda;Zâîf,Fuzûlî,Bâkî,Tağlıcalı Yahya,Hakânî gibi büyük şahsiyetler yetişmiştir.

Kırkı aşkın eserlerinin yanı sıra bir de mürettep divanı bulunan Lâmi^C'f,şiir söyleme vâdisinde de selahiyetle kalem oynatmış,güzel şiirler yazmıştır.Bu sahada kırk yıl kadar çalışmış,kendi ifâdesine göre,birbirinden güzel eserler meydana getirmiştir (10).

Lâmi^C'f'nin şiir anlayışı,XVI.asırda en üst seviyesine ulaşmış,klasik bir mahiyet arzeden Divân şiiri anlayışından farklı değildir.O,işe söz ile başlamış,sözün tarihî bir gelişmesini,bilhassa İslâmî düşünce esaslarına göre,anlattıktan sonra,düz yazı ile nazmın mukayesesini yapmıştır.Buradan da anlaşılacağı gibi şâir,nazm ile nesri bir arada izaha çalışmıştır.İnşâ'nın vaz geçilmez unsuru ve malzemesi düz yazı,şiirin ise nazmdır :

Gerçi 'âlemde birdür ismî anuñ

Harf u ı^Crâbdur tılısmı anuñ

Lîk kısmeyne munkasındur ol

Nazm u nesriyle münfehındur ol

Nesrdür gerçi dehre sermâye

Dürr-i nazm durur velf pâye

Tañ mı indürse nazma encüm ser

K'oldı Kur'âna gevher-i efser (Dîbâce s.3)

Şâire göre;düz yazı (nesr) ne kadar güzel söylenmiş olursa olsun,(kelâm-ı mevzûn) nazm kadar te'sirli olamaz (11).Nazım ve nesir arasındaki bu nüansı belirttikten sonra şâir,şiirin muhtevasının neler olabileceği hususlarını izah eder.Fuzûlî'nin "İlimsiz şiir temelsiz divar gibi olur." görüşünü paylaşır.Şiirin âlim ve fâzıl şahsiyetler e- linde kıymet kazanacağını söyler.Hatta onlardan yanlışlıkla güzel olmayan sözler sâdır olsa bile mazur görülebileceğini ifâde eder.

Şâir,şiirin aşk ve şarap vasfında ve güzeller medhinde yazılmasına karşıdır:

Modh-î zülfinden geh anuñ beste dil

Vasf-î çeşminden bunuñ geh hasta dil

Geh anuñ dür dişleri vasfında zâr

Geh bunuñ la^Cli deminden şerm-sâr

(11). bkz.Divân (dîbâce) s.3

Geh hayâl idüb dilün mânend-i mû
Fikr-i ebrûsından anuñ ser-furû

Asl-ı ma'nâ gasb-ı sûret müste'âr
Mefharı her birinün eş'âr-ı 'âr

Hiç ola mı lâayık-ı ehl-i kemâl

Omri bu yüzden geçürmek mâh u sâl (Dîbâce s.12)

Lâmi^cf şiirin bir gâyeye matuf olarak söylenmesi gerektiğini ifâde eder. Mesnevi-ler birer efsâne gibi görünürlerse de, bir hakikati ortaya koymak, herhangi bir değer hük-müne zemin hazırlamak maksadiyle yazıldıklarını gözden uzak tutmamak gerektiği üzerinde durur. Görülüyorki Lâmi^cf şiiri bir gâye olarak değil de bir vasıta olarak telakki etmek-te ve bu anlayışla şiir söylenmesini öğütlemektedir.

Şâir şiir hakkındaki görüşlerini açıklarken dâima, san'atlarında zirveye ulaşmış şâirlerin düşüncelerine müracaat eder. Mesela bunlar arasında, Hassan b. Sâbit, Şeyh Nizâmî, Molla Câmî, Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Sa'dî-i Şirâzî, Kemâl Hucendî, Hâfız-ı Şirâzî, İrâkî, Nevâî gibi şahsiyetleri saymak mümkündür.

İyi bir tahsil görmüş olan Lâmi^cf, zamanında itibar olunan bütün ilim ve fenlere hakkiyle vâkıf olmuş, mensur eserlerinin yanında manzum eserler de kaleme almıştır. Dîni ve tasavvufî mes'elelere selahiyetle girmiştir. Tarikata intisabından sonra meydana getir-diği eserlerinde daha samîmi bir ifâde tarzı mevcuttur. Şiirlerinde tasavvufî ıstılahlar-dan azamî derecede faydalanmıştır. Tasavvuf onun için bir vasıta değil gâyedir. İlham kay-nağı tasavvuf düşüncesidir. Bütün gücünü şeyhinden almaktadır :

Ben ne toprağam ki kendüm gösterem

Satduğum kâh ola gendüm gösterem

H^vâcetiñdür cümle çü mâl u menâl

Kıse-i dellâl olur âşûfte hâl (Dîbâce s.30)

Lâmi^cf tasavvufî ıstılahları da kendine göre açıklamış ve bu anlayışla kelimeleri şiirlerinde kullanmıştır (12). Hatta bu kelimelerin bir lügatçesini de yapmıştır diyebi-liriz. Bu şiirlerinde zaman zaman "Yunusvârî" söyleyişlere rastlamak mümkündür :

Âşık-ı dil-hastaya rûy-ı dil-ârâ gerek

Ufde-i Mecnûn için tal'at-ı Leylâ gerek (Gazeller 6)

İşka ma'mil olub geçdi yoğa varum:z

Assı ziyân bilmezüz yâr ile bâzârımız (Gazel 15)

(12). Tasavvufî ıstılahların izâhı için bkz. Dîvân s. 15 v.d.

Tasavvufta aşk (sevgi) önemli bir yer tutmaktadır.Allah'a ulaşmanın ve O'nda yok olmanın tek çıkar yolu O'na büyük bir aşkla bağlanmaktır.Lâmi^Cf' de aşk hakkında farklı düşünmez :

Terk-i cândur bu yolda dönmek yok

Her giz elden komaz ^Cinânımı ^Cışk (Gazeller 235)

aşkı bu şekilde tavsif eden şâir,âşık için de :

Vefâyı görmez o cân kim cefâyâ katlanmaz

Vişâle hiç ire mi çekmedin elem ^Câşık (Gazeller 241)

Lâmi^Cf şiirlerinde usta bir san'atkar olarak karşımıza çıkar.O'nun divânı iyi incelendiğinde,şiir yazmağa hevesli ve istidatlı bir insana lâzım olacak bilgi ve tekniklerin verilmeğe çalışıldığı görülür.Difâce başlı başına bir şiir yazma san'atı öğretici eser hüviyetindedir.Yine Yavuz Sultan Selim medhinde yazılmış XII. kasfede lafız san'atlarının ne şekilde uygulanacağını gösteren bir örnek mâhiyetindedir.

Tevhîd düşüncesi,Hız.Muhammed(S.A.V.)'e bağlılık ve tarikat şeyhine karşı duyduğu hayranlık O'nun şiirlerinin merkezini teşkil eder.Asıl gâyesi duygularını,İslâmî düşünce esasları dâhilinde ve ehl-i sünnet anlayışı içerisinde ortaya koymaktır.Bunun için hemen her defterin başında Hakk'ı birleme ve Peygamber'e na^Cat vardır.(I.,II.,III.,IV. kasfeler,I.Terci-i Bend,I.Terkib-i Bend) Bundan dolayı onu mutasavvıf bir şâir olarak değerlendirmek daha doğru olur.

O'nun şiirlerinde tasavvuff düşünce hemen her zaman görülür.Şâir tasavvuf anlayışı ile insan tipleri çizmeğe çalışır.Tarıkata yeni girmiş biri için gerekli olan hususları VII.kasfede sayar.Yine "gör, redifli VIII.kasfede de dünyanın geçiciliğinden, kötü duyguların insanı kötülüklere götüreceğinden bahseder.Bu düşüncelerini :

Yokluğa düriş benliği ko fakrı kabûl et

Fakr olmadı mı Fahr-ı Nebî-yi Medenî gör (Kasfeler VIII)

beytiyle noktalar.

Lâmi^Cf klasik şark dillerini ve islâm ilimlerini iyi bilen âlim ve fâzıl bir şâirdir.Cereyan eden hayat hadiseleri karşısında onlara yabancı kalması mümkün değildir.Usta bir san'atkar olma özelliğini daha önce de belirttiğimiz Lâmi^Cf,bir çok değer hükümlerinin insanlar arasında yaşamasını arzulamaktadır.Bunun için,fikri bir takım söz san'atlarıyla süslemeden fikir olarak söyleme yolunu seçmektedir.O'nun bu anlayışı belki de XVII.asırda,edebiyatımızda "Nâbf Mektebi" denilen bir akıma zemin hazırlamaktadır.Bu tarzın önemli bir hususiyeti,görgü,bilgi ve düşünce unsurlarını didaktik bir zihniyetle ifâde etmektir.

İran edebiyatında Sâib gibi şâirlerin, Türk edebiyatında da Bağdatlı Rûhî'nin te'sirleri altında gelişen bu tarz, Nâbî'de hem velûd hem de devrine ve çevresine söz geçiren bir yol olmuştur (13). Bir fikir vermesi bakımından divândan derlediğimiz bu tür söyleyişlerin bir kısmını aşağıya alıydruz :

Her kişi rahat olduğu yiri vatan bilir (Gazeller 134)

Sebzeler neysân ilo lâbud bulur neşv ü nemâ (Kasideler XII)

Mihrsüzlük sarma ısmazın senûñcün ol mehlûn

Lâmi^cf tâli^c gerek kim berk ura baht ılduzu (Kıt'alar XVI)

Mihr oyleyüb geçürdi gönülden yaşımı dost

Meşhurdur ki "Mihr ile taşdan güher biter" (Gazeller 118)

Sürse çirkin yüzüme ^câriñın n'ola nigâr

Kim kamu nesne suyile su turab ile yunur (Gazeller 121)

Hükm-i kâfî birle çün kuvvet bulur kavî-i za^cîf (Gazeller 234)

Çeşmün şehâ niçün çeker ben nâ-tuvâna tîğ

Urmak revâ mı ölmelü bir hasta cânâ tîğ (Kasideler XIX)

Urduñsa bu dürre çün sadef gûş

Tut ağzunu kim zebân ziyândur (Terci-i Bend 1)

Hâliş olmaz girmeyince zer oda (Murabba')

Mukarrerdür ki artar ^câlem içre

Kişinün dânişiyle i^ctibârı (Kıt'alar XIII)

Lâmi^cf'nin şiirlerinde kullandığı dil, XVI. asırdaki Türk-İslâm medeniyeti'nin dilidir. Türkçe kelimelere, mahalli tabir ve deyimlere çok yer vermiştir.

Kelimeler : aydur, emsemi, tapu, yetim, öksüz, tañ mı, aşlamak, sımasun, üleşmek, toñ'ız, kucmak, esirgemek, göynük, eşme, kâra, öykünmek, kamu, katı, çizginmek, olavuz, benven, gisu, köyinmek, yaban, yeğ, assı....

Tabir ve deyimler:

tenha komak, ayak tolamak, el çekmek, parmak üstünde oynatmak, esen kalmak, ayağa düşmek, gözü kararmak, bet beniz, başı çizginmek, baş açık yalun ayak, bağıri yufka, dizin dizin, bayır bayır yarmak, yemekten içmekten kesilmek....

Bunların yanı sıra Arapça ve Farsça kelimeler de çok kullanılmış olup, dili yer yer ağırdır. Kur'ân-ı Kerîm'den bazı âyetler de ıktibas edilerek beyitler arasına serpiştirilmiştir:

Mahsûs-ı لا فتى içi mansûs-ı هل اتى (Kasideler IV)

Her pertevi شمسو الضحى dur (Terci-i Bend)

Keşf-i سبحة نالدى اسرا olur (Gazel 27)

Dibâcede ağır ve ağıdalı bir dil kullanmasına rağmen şiirlerinde daha sade bir söyleyiş vardır.

Lâmi^{Cf}, Ahmed Pâşâ (ölm.1496), Şeyhî (ölm.1429), Zâtî (ölm.1546), İshak Çelebi (ölm. 1537), Necâtî (ölm.1508) gibi şâirlere nazireler söylemiştir:

- Ahmed Pâşâ İtmesün hürşid-i rahşân rûy-ı canân ile bahs
Bendeye lâıyk degüldür k'ide sultân ile bahs
- Lâmi^{Cf} Burka^{Cuñ} ref^C it yüzinden eyle hubân ile bahs
Ki cedel eyler nigârâ olsa burhân ile bahs (Gazeller 50)
- Ahmed Pâşâ Hâfûñ ey gül yüzlü komış lâlonûñ bağına dağ
Haddûñ uyarmış şeb-i ^Cıyd içre bir sîmîn gerâğ
- Lâmi^{Cf} Devlet-i ^Cışkuñda oldu sînemûñ meydânı bağ
Servlercür yaturalar güller durur her tâze dağ (Gazeller 223)
- Şeyhî Sen cânâ gözüm kılalı bir kez nazar ey dost
İtdi bu gönül iki cihândan güzër ey dost
- Lâmi^{Cf} Sen dişleri lu'luya nedür sîm ü zer ey dost
Hâk-i ruh-i ^Cışkuñda fedâ cân u ser ey dost (Gazeller 42)
- Şeyhî Haddûñ rahfesinde ^Caceb kim yazar hatt
Kim müşk-i ter gibi kokar ol müşk-bâr hatt
- Lâmi^{Cf} Hattûñca ter göründüğü ol müşk-bâr hatt
Budur ki şem^Ca karşı gelür âbdâr hatt (Gazeller 209)
- Zâtî Ol elif-kad cevri ider k'itmez tahammül kâf aña
Görmeçüm anuñ gibi insâfsuz insâf aña
- Lâmi^{Cf} Ol şeker-lob kim fedâdur çeşme-i hayvân aña
Çeşme-i hayvân nedür olsun fedâ biñ cân aña (Gazeller 17)
- İshak Çelebi Bağrıñı hûñ itdi gam terk-i diyâr itsem gerek
Nâfe gibi bû-yı ^Cışkı âşikâr itsem gerek
- Lâmi^{Cf} Bir gece ^Cazm-i tavaf-ı kuy-ı yâr itsem gerek
İtler ile şubh olinca âñ ü zâr itsem gerek (Gazeller 277)
- Necâtî Çenâtuñ kadd-i yâre nisbeti var
Eli yufka velf hoş himmeti var
- Lâmi^{Cf} Gül-i cuñ la^Cl-i yâre nisbeti var
Eli yufka velf hoş himmeti var (Gazeller: 149)

Necâtî Yâre mâyl olıcak mihr ü mahabbet az olur
Anuñ içün niyâz ehline dâyim nâz olur

Lâmi^Cf Ruhların âyînesi cânana sûret-bâz olur
Günde biñ yüzden toğub nakş oynaması az olur (Gazeller 138)

Bu şâirlerden başka Terzi-zâde Ulvî (ölm.1585), Ahmedî, Abdulkerim-zâde, Kasım Pâşâ, Atayî, Resmî, Hilâlî, Zülâlî gibi şâirlere de nazîreler söylemiştir (13). Bu arada Lâmi^Cf'nin Sultân Muhammed'e de nazîre söylediğini ilâve edelim :

Sultân Muhammed İrdi cân kulağına senün ^Cışkuñ şafâsından
Urur "Lebbeyk" işigünde tavâf eyler Şafâsından
Lâmi^Cf N'ola raks u semâ^C itsem dem-i ^Cışkuñ şafâsından
Kesilmez serv-i dem-cûnuñ çü cân u dil hevâsından (Gazeller 357)

Lâmi^Cf'nin kendi devrinde veya daha sonra yaşayan şâirlor üzerinde doğrudan doğruya, yahut belli belirsiz te'siri olup olmadığı hususunda kesin bir kanaate ulaşamadık. O'na nazîre yazan şâirlere de restlayamadık. Ancak vaktini boşa harcamayan ve devamlı yazan bir san'atkarın kendinden sonra gelecek nesillere örnek teşkil etmemesi elbette mümkün değildir.

Lâmi^Cf Çelebi Divânı'nda, mürettep bir divanda bulunması gereken bütün nazım şekilleri vardır. 29 kasidesinden en uzununu 102 (XVI. kasîde) en kısası 21 (I. kasîde) beyittir. Kasîdeleri toplam 1406 beyittir. Gazellerinde 7 beyitlik olanlar ekseriyettedir. Divân şiiri geleneğinde gazeller umumiyetle tek sayılı beyitlerle yazılmıştır; 5, 7, 9, 11 gibi. Lâmi^Cf divânında çift sayılı beyitlerle yazılmış gazeller de vardır. Teskiât ettiğimiz 528 gazelin 380'i 7 beyitle, 48'i 5 beyitle, 12'si 6 beyitle, 38'i 8 beyitle, 38'i 9 beyitle, 2'si 10 beyitle, 5'i 11 beyitle, 1'i 12 beyitle, 3'ü 13 beyitle, 1'i 15 beyitle yazılmıştır.

Şâirler bazan mahlaslarını söyledikten sonra gazellerine bir kişiyi övmek için bir ya da bir kaç beyit eklerler. Bu gazellere "Müzeyyel Gazel", eklenen beyitlere de "zeyl" denir. Bu tür gazeller Lâmi^Cf Divânında da mevcuttur: 3, 24, 30, 32, 34, 50, 78, 79, 82, 95, 96, 98, 116, 230, 266, 295, 331, 370, 375, 426. nci gazeller bu nev'idender.

Lâmi^Cf Divânında "Mülemmâ Gazel"lere de rastlamak mümkündür; 29, 30, 32, 47, 250, 278, 348, 522. nci gazeller bu nev'idendir. Bir örnek olması bakımından

Sâyesi nûr özi hü mâ-pervâz

طال برا في المشي والغدرات

(13). Edimeli Nazmî, Mecmû' n-Negâir, Nuruosmaniye ktp., 1222, 46. yk.

Rehberüm feyzün olsa ğam yokdur

يَا دَ لَيْلِ الْمَاءِ فِي الْفُلُوتِ (Gazeller 30)

Perişân zülfüne oldum giriftâr

تَوَافَقْنِي إِذَا شَوَّسَتْ حَالِي

Gözüm dışları aksi düşelden

يُورِي فِي الْبَحْرِ اصْنَافَ اللَّالِي (Gazeller 522)

gazelleri gösterebiliriz. Böylece Lâmi^cf Dîvânında, II. Defterdeki Emîr Ahmed Buhârî medhinde yazılmış 28 gazel hariç, gazellerin toplamı 3579 beyittir.

Tercî-i Bend ve Terkiib-i Bend nazım şekillerinde, şekle uygun olan konular işlenmiştir. Bu bendlerden bir "tevhîd", bir "na^ct" iki "medhiye", üç "mersiye", üç tane de "teselli" vardır. Bu nazım şekillerinde bend sayısı umumiyetle 5-7 beyit arasında değişirken bu sayı Lâmi^cf'de 8-11 beyite kadar çıkar. Bendlerle ilgili bir başka şekil değişikliği ise aynı redif'in bütün bendlere tatbik edilmesidir. ("hatem" redifli Tercî-i Bend)

Dîvân edebiyatında genellikle 6-7 bend olarak yazılan murabba'ların Lâmi^cf Dîvânında 15 bende kadar ulaştığı görülür. Bu murabba'ların hepsi "Murabba'-ı Mütokerrir"dir.

Dîvân'da; 38, 35, 29, 19 beyitlik 4 tane "Kıt'a-ı Kobro", 18 Muamma', 10 Lügaz, 23 Rubâ'i (bunlar arasında 7 rubâ'inin vezni değişiktir), bir muhammes bir müsebbâ' ve bir "Onbirli" vardır.

Görülüyorki Lâmi^cf mürettep bir dîvânda bulunması gereken bütün nazım şekillerinde şiir söylömuştür. 7 bendlik muhammes, 7 bendlik müsebbâ', 5 bendlik "onbirli" ve dîvâcedeki nazımlar hariç toplam 6729 beyit dîvânda tesbit edilmiştir.

Bütün bu bilgiler şâirin usta öğreticilik vasfını ortaya koymaktadır. Belki bu endişeden dolayı onun şiirlerinde san'atlı söyleyişe pek rastlanmaz.

Lâmi^cf, ârûz veznini hatasız ve mükemmel kullanmıştır denilemez. Bilhassa Türkçe kelimelerde imâle, Arapça ve Farsça kelimelerde zihâflara baş vurduğu görülür. Hatta bazı Türkçe kelimelerin vezin zoru ile değişik şekilde telaffuz edildiğine rastlanır;

Goŧrũldĩ perde gitdi ħub kıldı ħũ zuħũr (Kasf'deler IV)

Bütün bunlara rağmen şâir vezni başarı ile tatbik etmiştir. Onun en fazla kullandığı vezinler "Remel" ve "Muzâr". bahirlerinin çeşitli şekilleridir. Şiirlerinde kullandığı vezinler aşağıda gösterilmiştir :

Fe i lâ tũn Fe i lâ tũn Fe i lũn (fâ' lũn) . . . - / . . . - / . . . - (- -)

Kıt'a : 9 Gazel : 6 tarih : 6 Murabba' : 2 lügaz : 13

3 Fe i lâ tũn Fe i lũn (3 . . . - / . . . -

Murabba' : 2

- 3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)
 Kasîde:13 tarih: 4 terci':3 müsebba': 2 onbirli: 1 kit'a: 15 gazel :311
 4 Me fâ f lûn (4. - - -)
 gazel :41 kit'a :1
 Me fâ f lûn Me fâ f lûn Fa û lûn (. - - - / . - - - / . - -)
 gazel :33 kit'a :7 tarih :3
 Mef û lû Me fâ f lû Fa û lûn (- - . / . - - . / . - -)
 gazel :4 tarih :1
 Mef û lû Me fâ f lû Me fâ f lû Fa û lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)
 kasîde :2 kit'a :2 gazel :32
 Mef û lû Me fâ i lûn Fa û lûn (- - . / . - . - / . - -)
 tarih :1 terci' :1 gazel :1
 Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - . - / . . - - / . - . - / . . -)
 kasîde :3 kit'a :1 gazel :48
 Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - - / . - . - / . . -)
 kasîde :3 terci' :1 tarih :2 kit'a :13 gazel :15
 4 Me fâ i lûn (4 . - . -)
 gazel :4
 Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ f lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)
 kasîde :2 terci' :4 kit'a :6 gazel :60
 3 fa û lûn Fa ûl (3 . - - / . -)
 gazel :1
 4 Mûs tef i lûn (4 - - . .)
 gazel :1 tarih :1
 Mef û lû Me fâ f lûn Mef û lû Me fâ f lûn (- - . / . - - - / - - . / . - - -)
 gazel :4
 Mef û lû Fâ i lâ tûn Mef û lû Fâ i lâ tûn (- - . / - . - - / - - . / - . - -)
 kasîde :1 tarih :2 kit'a :2 gazel :3
 Mûf te i lûn Me fâ i lûn Mûf te i lûn Me fâ i lûn (- . . - / . - . - / - . . - / . - . -)
 gazel :1
 Mûf te i lûn Fâ i lûn Mûf te i lûn Fâ i lûn (- . . - / - . - / - . . - / - . -)
 gazel :1 tarih :1
 Me fâ f lû Fâ i lâ tû Fa û lûn (. - - . / - . - . / . - -)
 kit'a :1
 3 Mûs te i lûn Fâ i lûn (3 . - . - / - . -) tarih: 1
 Mef û lû Me fâ i lûn Fâ (- - . / . - . - / -) tarih: 1

Şiirde ahengi sağlamak ve manayı kuvvetlendirmek gâyesiyle şâirler,kâfiye seçiminde hususi bir itina gösterirler.Çünkü,Divân edebiyatında şfirin asıl kuvvet merkezi kâfiye üzerinde toplanmıştır.Bunun için Lâmi^Cf kâfiye seçiminde itinalı davranmış ve kâfiyelerini ahenkli kelimelerden seçmeğe gayret göstermiştir.Şiirlerinin büyük bir ekseriyetinin kâfiyesi "zengin kâfiye" ve kâfiye düzeni rediflidir.Bazan üç kelimelik tamlamaları redif olarak kullandığı görülür :

Hâl ü zülf-i yâre ey ^Câşık nazar kıl dâyima

Bu kırandan fitneler vardır hazer kıl dâyima (Gazeller 4)

Girdi hammâm içine yâr gülâb ile yunur

Sanasın sahn-ı semen içre gülâb ile yunur (Gazeller 121)

Âteş üzre saldı ^Canber kakül-i miskîn-i dost

Yakdı cân bezminde micmer kakül-i miskîn-i dost (Gazeller 34)

Mest iden ben bî-karârı mey midür sâkf midür

Bu ğaribûn ğam-küsârı mey midür sâkf midür (Gazeller 150)

Divân edebiyatında şâirler,gazelleri alfabetik sıraya göre ve hemen her harfi ihtiva eden kâfiyelerle şiir yazmağa gayret gösterirler.Ancak bazı harflerle kâfiye yapmak güçtür.Bunun için şâirler bilhassa (s),(z),(h),(h),(^C),(ğ),(ş),(z),(z),(t) harfleriyle biten kelimelerle şiir yazmakta güçlük çekerler veya az şiir yazarlar. Lâmi^Cf bu harflerle biten kelimeleri kâfiye yaparak şiir yazmağa gayret gösterir ve bunda da başarılıdır.Mesela;(s) harfiyle 5 gazel,(h) harfiyle 8 gazel,(h) harfiyle 5 gazel,(z) harfiyle 3 gazel,(s) harfiyle 6 gazel,(z) harfiyle 5 gazel,(t) harfiyle 3 gazel (z) harfiyle 3 gazel,(^C) harfiyle 8 gazel ve (ğ) harfiyle 7 gazel yazmıştır.

Kâfiyelerde kelimelerin aynı dilden olmasına dikkat eder.Bazan Türkçe kelimelerle Arapça ve Farsça kelimeleri kâfiyede kullandığı da görülür:

Mustafâ-Müttekâ-hüsrevâ-enbiyâ-pür-nevâ-âşinâ-n'ola-rana (IV.Kasfide)

miheni-bedeni-(arani-Hasanı-vireni (IX.Kasfide)

her-bâr-ikrâr-o nar (XVI.Kasfide)

revâna-şana-uyana (XIX.kasfide)

Bütün bu örneklerle rağmen Lâmi^Cf kâfiyelerin aynı dilin kelimeleri olmasına çok dikkat etmiş ancak,kâfiye bulmakta güçlük çektiği uzun manzumelerde bu yola başvurmuştur.Bazan da tekrara düştüğü görülür:

ne demdür-durdür-subh-demdür (Gazeller 403)

bakam-akam-yakam-rakam-yakam-çakam-bakam (Gazeller 33)

Bazı kelimelerin im.âsını halk söyleyişine uydurarak kâfiyede kullanmıştır (bkz.79.gazel)

"Lüzum-mâ-la-yelzemi" diye adlandırılan kâfiye şeklini de denemiştir.(bkz.207.gazel)

Onun şiirlerinde "Zü'l-Kâfiyeteyn" ve "Zü'l-redifeyn" şekillerine de rastlanır.(bkz. 171.Gazel)

VI-S O N U Ç

Lâmi'î Çelebi hakkında buraya kadar söylediklerimizi şöylece sıralamak mümkündür. Osmanlı imparatorluğunun en muhteşem bir döneminde yaşamıştır. İyi bir tahsil görmüş, asrı da itibar edilen bütün ilimleri öğrenmiştir. Devrinin iki önemli dili olan Arapça ve Farsçaya kuvvetle vâkıf olmuştur. Genç yaşta tarikat cezbesine kapılarak, Emîr Ahmed Buhârî vâsıtasıyla "Nakşibendî" tarikatine intisap etmiştir. Bu yolda şeyhlik mertebesine kadar ulaşmıştır. Devlet dairelerinde görev almayıp, Bursa'da zâminın pâdişâh ve sadrazamlarının, yazdığı eserlere karşılık olarak, ettikleri ihsân ve in'amlarıyla geçinmeği yeğ tutmuştur.

Bir tarikat mensubu bulunan Lâmi'î Çelebi, tasavvufu bir gâye olarak görmüş ve şiirlerinde bu düşünceyi hâkim kılmağa çalışmıştır. Şâir yeni yetişen genç nesillere ve şâirlere istidatlı gençlere şiir yazma tekniklerini öğretme kaygusu taşıdığından, hemen bütün nazım şekillerini denemiş ve onların şeklen kusursuz olmaları için gayret göstermiştir. Şekle uygun yazma endişesi şâirin zaman zaman tekrara düşmesine sebep olmuştur.

Lâmi'î Çelebi divânının "dîbâce"siyle bir taraftan şiir söylemenin İslâm inanısındaki yerini tesbite çalışırken bir taraftan da, XVI. asır şiir anlayışını ve tasavvufi düşüncenin şiir yolu ile ne şekilde okuyucuya intikal ettirilmesi gerektiğini anlatmağa çalışmıştır. Bunu yaparken şâir, İslâm estetiğinden ve bu sahada güzel eserler vücuda getirmiş olan büyük san'atkarların fikirlerinden yararlanmak suretiyle düşüncelerini pekiştirmiştir.

Mesnevi şâiri olarak Edebiyât tarihlerine ismi geçtiği halde, divân şiiri vâdisinde de selahiyetle kalem oynatmıştır. İyi bir tarikat erbâbı olduğunu şiirleriyle ihsas etmeğe çalışmıştır. Bütün şiirlerinde İslâm inancından ve tevhîd düşüncesinden ayrılmamıştır. Şiirde şekille birlikte iç ahenge ve tasavvufi düşünceye büyük bir itina göstermiştir. XVI. Asırda birinci derecedeki şâirleri arasında görülmesi yanlış sayılmamalıdır. Bilhassa "lûgaz" ve "mu'ammâ" söylemekte üstâd kabûl edilmiştir. Kendisinden önce yaşamış XV. asır şâirlerinden Şeyhî, Ahmed Pâşâ ve Necâtî'nin şiirlerine nazireler yazmıştır. Buna mukâbil kendisini tanzir edene rastlanamamıştır.

Bu çalışma ile Lâmi'î Divân'ı, günümüz okuyucusuna yaklaştırılmıştır.

22. Kocatürk, Vasfi Mahir, Türk Edebiyatı Tarihi, Edebiyat Yayınevi, Ankara 1964
23. Köprülü Fuâd, Lâmi'î Çelebi, Yeni Türk Mecmuası, 1932, sayı: 33
24. Latîfî, Tezkire, Süleymaniye ktp., Lâle İsmail 313
25. Levend, Agah Sırrı, Türk Edebiyatı Tarihi, TTK Basımevi, Ankara 1973 c.I
26. Mehmed Süreyya, Sicillâi Osmânî, Matbaa-ı Amire, 1311, c.4
27. Muallim Nâci, Esâmî, İstanbul 1308, 431 s.
28. Müstakim-zâde, Mecelletü'n-Nisâb, Süleymaniye ktp., Halet Ef. nr.628
29. Pekolcay, Neclâ, İslâmî Türk Edebiyatı, İrfan Matbaası, İstanbul 1976, Edebi eser-
ler Seri No.: 6
30. Riyâzî, Riyâzü's-Şu'ârâ, Üniversite ktp., nr., TY 761
31. Sehî Bey, Heşt-Bihîşt, Ayasofya ktp., 3544
32. Sert, Ali, Lâmi'î'nin Gazellerinin (E den K'ye kadar) Edisyon Kritiği, 1968-69
VI+267 s., Türkiyat Enstitüsü T 887
33. Şemseddin Sâmî, Kamusu'l-A'lâm, İstanbul 1316
34. Tahirü'l-Mevlevî, Edebiyat Lügatı, Neşre Hazırlayan, Kemal Edib Kürkçüoğlu,
Enderun Kitabevi, İstanbul 1973
35. Tezcan, Nuran, Bursalı Lâmi'î Çelebi, Türkoloji Dergisi Ankara Üniversitesi
DTCF c.VIII, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1979
36. Timurtaş, Faruk Kadri, Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhâd u Şîrîn yazan şâirlerimiz,
TDD.c.I, sayı: 10 (Temmuz 1952)
37. Tolasa, Harun, Klasik Edebiyatımızda Divân önsöz (dîbâce) leri Lâmi'î Divânı
önsözü ve (buna göre) Divân Şiiri san'at Görüşü, İn Memoriam Ali Nihad
Tarlan Hatıra Sayısı, Türklük Bilgisi Araştırmaları volum-3, 1979
38. Uzluk, Feridun Nazîz, Lâmi'î'nin Latifelerinden, TDD., c.IV, sayı : 46
(Temmuz 1955)
39. Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, c.II
40. Yücelt, Mihrinur, Bursalı Şâir Lâmi'î Çelebi, İstanbul 1946, Mezuniyet Tezi
Üniversite ktp., no: 1121

METNİN KURULUŞUNDA KARŞILAŞTIRILAN YAZMALAR

Kısaltmalar:

(AE) Ali Emiri Ef. Manzum Eserler (Millet ktp.) 380

İstinsah tarihi	: H.937 M.1530/31
Müstensih	: -
Kitap ölçüsü	: 195x124-137x77
Cilt	: Etrafı ıstampa yaldızlı meşin
Yaprak sayısı	: 329
Satır sayısı	: 17
Yazı	: Nesih
Kağıt	: Âbâdî
Baş	: Nişân-ı zer-nişân-ı beyân Tuğrâ-yı Curnvân-ı dîvân
Son	: Sükûnundan fażîlet dem-be dem bîl Yüri mihr ur dehân kîl u kâl

Beş defter üzerine tertip edilmiş olup Lâmi^C'nin bütün şiirlerini toplayan bu nüshanın 1-40 cı yapraklarında şiirin faziletine dâir mensur "dîbâce" vardır. Birinci yaprakta yaldızlı bir daire içinde yaldız ve mürekkeple yazılı Farsça sekiz beyit, Ali Emiri Efendinin vakıf mührü ve "Kulliyât-ı Lâmi^Cî Çelebi, Lâmi^Cî Çelebi merhûm hayatta iken 936/1529 senesinde sadr-ı a'zam Süleymânî Makbûl İbrâhîm Pâşâ nâmına yazdırdığı nüsha-i nefisedür (rahmetu'llahî 'aleyh) Ali Emiri" notu, Ahmed Nazif adına diğer bir mühür bulunmaktadır.

Bu nüsha da 29 kaside, 12 Terci', Farsça bir Muhammes, 1 müsebbâ', 1 onbirli', 4 murabba', 3 kit'a-i kebîre, Emir Ahmed Buhârî medhinde yazılmış 28 gazel, 9 beyitlik bir gazelin mensur açıklaması, 525 gazel, 68 kit'a, 35 tarih, 34 muhtelif kit'a, 18 lügaz, 18 muamına', 23 rubâ'i, 44 müfred bulunmaktadır.

Nüshanın sonunda 22 varak tutarında bi "Bursa Şehr-engîz"i, 18 varak tutarında "Hayret-nâme" isimli mesnevî vardır. Nüsha "hatm-i dîvân" başlığı ile son bulmaktadır.

(U) İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KTP. No.: 671

İstinsah tarihi	: 959/1592
Müstensih	: Rızvân b. Mehmed
Kitap ölçüsü	: 203x133
Cilt	: Kahverengi meşin şemeli, mıktepli, istampa yaldızlı
Yaprak sayısı	: 117
Satır sayısı	: 18
Yazı	: Nesih
Kağıt	: Abâdî
Baş	: Cihân u câne pür oldı ol ey gönül âgâh Nidâ-yı اشهد ان لا اله الا الله
Son	: Feryâd u âh-ı dilden kûyunda kimse yitmez Zulm itdüğine zülfün âhir degül mi bu dâl

İçinde: Dîbâce yok, 27 kaside, 7 terci', 1 müsebbâ', 3 murabba', 1 muhammes, 9 beyit, bir gazelin şerhi, 135 gazel, 12 hezliye, 7 lügaz, 16 tarih, 14 muamma vardır.

Baş tarafında kitaplık mührü basılı, sonunda Seyyid Nizamoğlu'nun bir manzumesi yazılıdır.

(L) LÂLÂ İSMÂİL EFENDİ (Murad Molla ktp.) 481

İstinsah tarihi	: -
Müstensih	: -
Kitap ölçüsü	: 200x130-140x85
Cilt	: Ebri kaplı
Yaprak sayısı	: 179
Satır sayısı	: 17
Yazı	: İnce nesih
Kağıt	: Aharlı
Baş	: Cihân u câne pür oldı ol ey gönül âgâh Nidâ-yı اشهد ان لا اله الا الله
Son	: Lâmi'î vaa' eyleyüb müşkîn saçun her dil-berün Çok perîşân söyledüm استغفر الله العظيم

57, 58, 59, 60, 65, 66'ıncı yapraklar arasında miktarı belirsiz eksiklikler var.

İçinde: 22 kaside, 9 terci', vasf-ı hazan başlıklı bitmemiş bir manzume, 3 murabba', Farsça 1 muhammes, muhtelif 13 manzume, 358 gazel, 35 kıt', 28 tarih, müteaddit kıt'a ve beyitler, 18 lügaz, 18 muamma, 17 hezliye, 33 matla' ve 27 müfred vardır.

Birinci yaprakta Lâla İsmail Efendinin vakıf mührüyle Mustafa, Seyh Muhammed ve son yaprakta ikisi Ahmed olmak üzere dört mührü basılıdır.

(B) BRITISH MUSEUM Or. 10.882

İstinsah tarihi : -
 Müstensih : -
 Kitap ölçüsü : -
 Cilt : -
 Yaprak sayısı : 236
 Satır sayısı : 17
 Yazı : Ta'lik
 Kağıt : -
 Baş :

بسم الله الرحمن الرحيم

خطبه منظوم كلام قديم

Son : Kabûl-i töhmet itmez ehl-i himmet
 Didüm hatm eyleyüb güftârı temmet

Baş tarafında üç beyitlik Farsça bir manzume, Câmî'ye ait bir kıt'a, Arapça
 مؤلفات المرحوم لامى جلبى والخط خط قدا لتقلى بالارث الشرعى الى ملك القر عباد الله
 سبحا له محمد بن احمد بن لا مى بن عثمان بن على الشهر نقا شرعلى الدفترى فى تاريخ
 سنه ثلث وتسعين قسعا يه

not.İçinde: 2^b de başlayıp 31^b de biten dîbâce, 33^b de başlayıp 72^b de biten 31 kasîde,
 73^b de başlayıp 105^a da biten 12 terci', 1 muhammes, 1 müsebbâ', 1 onbirli, 4 murabba'
 107^b de başlayıp 194^a da biten 526 gazel, 194^a da başlayıp 214^a da biten 68 kıt'a
 vardır.

Nüshanın sonunda 214-236 yapraklar arasında "defter-i pençüm" başlığı altında
 "Hayret-nâme" mesnevisi vardır.

Nüshanın aslını göremediğimizden kitap ölçüsü, cilt ve kağıt türünü tesbit ede-
 medik. Yaprakların kenarlarında da şiirler vardır.

1

NİŞÂN + ZER NİŞÂN-I BEYÂN

TUĞRA-YI CUNVAN-I DİVÂN

E'Nİ DİBACE-İ BURHÂN-I TİBYÂN

DER-FEZAYIL-İ Şİ'R Ü ŞA'İRÂN

بسم الله الرحمن الرحيم

ناتقہ کتب کلام قدیم

5

Fesâhât bâzârının sarrâf-ı cevâhir-furuşları ki dürer-i gurer-i beyân ve cevâhir-i z
 hir-i suhen birle rişte-i hayâli ârâste ve silk-i kıl u kâli pirâste idüb gerdem u gûş-ı
 arûsân-ı ebkâr-ı efkâre ve ceyb ü âstîn-i meh-rûyân-ı serâ-perde-i egrâra zîver-i encüm
 virürler eger ol zîverlerün ser kılâde ve dürretü't-tâcını ve tavk u tîrâz-ı dîbâcını ma
 dîvân-ı vücûd-ı zir ü bâlâ ve makta'-ı meomû'a-ı şuhûd-ı eşyâ hażret-i sübhânehu ve te'â
 nun ve zât-ı vâcibü'l-vücûd-ı cell ü alânun gevher-i fîrûzân hamd u şîpâs-ı sa'âdet-ikt
 10 sından ve elmâs-ı rahşân-ı şûkr ü sitâyiş-i siyâdet in'ikasından itmeyeler ser-cümle guft
 u kerdârları nâkıs ve ebter olur. Nazm:

15

Ey arsa-i lâ-mekân mekânun

Sebt-i ezel ü ebed nişânun

İtdün iki harfdem muhakkak

Bir emrile bunca şîğa müştak

Bir küşe sipihr-i gülşenünden

Bir hoş meomû-ı hırmenünden

Her murg senün terânen eyler

Şerh-i gam-ı dâm ü dânen eyler

Her serv-i sehî ve şâh-ı ar'ar

Şahn-ı haremünde mîl ahşar

Feyz-i meded-i bihâr-ı cûdun

Nisân-ı nem-i buhâr-ı cûdun

Çevgân idüb âbı her tarafda

Gûy eyledi gevheri sadefde

Ol lutf-ı amîmün irmesidir.

Ol mevhibetün girişmesidir

20

K'ebirü-yi hilâle sundı çevgân

Meh küyine virdâ gerhi meydân

Ser-geşte olub bu işde her şey

Yügrümededür taraf taraf key Nesr

اكن الحمد على تعاقب الانكاشرة التي لا ينقضي عدد ها و لكن
 الشكر على ترادف نغماتك المتواترة التي لا ينقطع مدد ها

25

ve belâgat gülzârının bâğbân-ı nezâret-bahşları ki ezhâr-ı encüm kerdâr-ı ibâret-i rengi
 ve evrâk-ı felek etbâk-ı pür-tezyîn birle çehre-i ihtira'î gülsitân-ı pür-nireng ve safha
 icâd u ibdâ'î bustân-ı Erteng eyleyüb cemâl-i gâvânî-yi ma'ânî vü nikâte ve zülf ü hal-ı
 şevâhid-i elfâz u lügâte nuzret-i tâze ve terâvet-i bi-endâze bahışlarlar eger ol bahşle
 arsa-i felek-mahzarlarını ve hitte-i münevver-encüm manzarlarını şâh-beyt-i kasîde-i enb
 ve terci'-i bend-i oerîde-i asfiyâ a'nî Muhammedü'l-Mustafâ ve'r-resûlu'l-müctebânun âb-ı
 30 revân-ı durûd u teslimâtı birle sîrâb itmiyeler ve kavâfi-yi nizâm-ı şerî'atinün ve revâ-
 dif-i intizâm-ı tarîkatinün ri'âyet ü himâyet medh ü tekrîmâtı ile hürrem u şâdâb eylemiye
 Ser-â-ser kuşîş ü cûşîşleri harâb u yebâb olur Nazm:

İy dürr-i yetim-i bahr-i hikmet

Yokdur ayagun tozına kıymet

Çeşm-i dil ü cânê tütîyâdur

İksir-i cevâhir-i safâdur

35 Für-zemzeme dehr hoybetünden
 Leydân-ı sipihr cilve-gâhün
 lir ruk^ca risâletünde hazrâ
 şânünde buyurdu hazret-i pâk
 Fî-reyb visâl-i yâre irdün
 40 İrdün şu makâma ki irmez idrâk
 Ol bezm ü ziyâfetün nişânı
 Sıddîk u Ömer emîr-i ebrâr

Avâze-i penc-nevbetünden
 Tâc-ı ser-i mihr hâk-i râhün
 Bir buk^ca vilâyetünde gâbrâ
 Eî-perde cemâl-i Hakkı gördün
 Gördün anı k'ande ^cakl olur çâk
 Eshâba getürdün armağanı
^cOsmân u ^cAlî emîn-i ahyâr

دلیل و بایع المصنوعات الباطنیات الخ لا یجوز من هذا الباب فی شعره

45 Ammâ ba^cdu hüner-verân-ı fesâhat-şîâr ve güher-perverân-ı belâgat-disâr yanında be-
 râhin-i ^caklî birle müberhen ve delâyl-i naklîyle müteyakkindur ki dürr-i suhen gibi
 kıymetî gevher ve yakut-ı beyân gibi girânâyeye cevher olmaz bâzâr-ı kıl u kalde beyi men
 yezîd fażl u kemâl ve ^cakd ü nakd-ı cevâb u su'âl ansuz müyesser degüldür zebân ki terce-
 me-i dil ü cân ve tûtî-i şekeristân-ı beyândur bî-savt u harf terennüm-i şîrîn ve tekellüm
 -i şekerin eylemez insâf zebân-ı vassâf bir bülbül-i hezâr-dil-sitândur ki cihân gülis-
 50 tânını ve beyân büstânını dil-keş-nevâlarla ve ney-veş şîrîn-edâlarla zemzemelerden pür-
 safâ eyler belki bir koknus-ı hoş-elhândur ki künbed-i âsmâni ve sarâ-yı cihânı ateş-engiz
 bülend ser-âgazlarile ve hevâ-âmîz dil-pesend sûz u sâzlarile dem-demelerden pür-sadâ
 eyler nazm

55 Cihân bünyâdı çünkim emr-i "Kün"dür
 Suhandan oldu ^câlem mülki âbâd
 Suhandur cilve-sâz-ı bezm-i ^câlem
 Suhan oûş itdi çün bahr-i kademden
 Suhan meydâna çün merdâne girdi
 Suhan ^câlemde bir ser-keş ^calemdür
 60 Beyân servinün oldur nahl-bendi

Pes evvel dem zuhûr iden suhandur
 Suhandan urulur her bezme bünyâd
 Suhandur nükte-rân-ı fażl-ı âdem
 Gözin açdı cihân h^vâb-ı ^cademden
 Kurub hengâmeler baş başa virdi
 Esîri geh zebân u geh kalemdür
 Gül-i bâğ-ı hayâl hûş-mendi

Besr^c unvân-ı beyân suhuf-ı âsmâni ve fihrist-i dibâce-i tuhaf-ı sübhâni ki Kur'ân-ı Ma-
 bîn ve tenzîl-i Rabbü'l-^câlemîndür belâgat-ı i^c câzınun ve fesâhat-ı hakikat u mecâzınun
 ser-â ser bünyânı beyân-ı âsmân esâs üzre urılmışdur ve çetr-i humâyûn hadîs-i Resûl-i
 kerîm ve otağ-ı meymûn-ı şer^c-i kavîm ü müstakîm kelâm-ı sidre kıyâm ustine kurulmuşdur

65 Nazm
 Gün gibidür cihânda fażl-ı suhan
 "a ni Kün'den toğubdurur kevneyn
 Bir güherdür suhan girân-mâye
 Döndi çün nokta üzre çarh-ı sahan

K'oldı kevnün medârı lafzâtı Kün
 Âsümân ü zemîn ü mâfi'l-beyn
 Nuh-felek rütbetine bir pâyê
 Toğdı burc-ı şerefde âyile gün

70 Çünkü söz çarhadur cihân-efrûz
Olmasaydı suhan ne söyleridün
Gevher-i hokka-i dehândur söz
İtse âlemede kasd-ı ser-nâme
Âsümândan sahan ki nâzildür
Olsa idi sahundân özge güher
75 Ehl-i bâzâr-ı meclis-ârâya
İster isen bu müdde'âyâ delîl

Togsa gün gibi tañ mı sözden süz
Arz-ı hâli ne yüzden eyleridün
Cevher-i hançer-i zebândur söz
Kullanur geh zebân u geh hâme
Şeref ü kadr ana menâzildür
Anı ser-tâc iderdi ehl-i hüner
Sözden a'lâ olur mı sernâme
Sana besdür kelâm-ı Rabb-i Celîl

75 Nesr elhak tılsım-ı suhan dahi iki kısım üzredür ve her biri bir ism üzredür biri nesr-i nesr gibi şol dürrer-i mensûr-ı âbdârdur ki eşâbı erbâb-ı inşâ-i fesâhat-ifşâdur ve biri nazm-ı pervîn gibi ol güher-i manzûm-ı tâb-dârdur ki erbâbı eşâb-ı şî'r-i garrâdur ya'ni şuarâ-i belâgat-ârâdur nazm

80 Gerçi âlemede birdür ismi anûn
Lîk kısmeyne münkasımdur ol
Nesrdür gerçi dehre sernâme
Tañ mı indürse nazma encüm ser

Harf ü i'râbdur tılsımı anûn
Nazm u nesriyle münfehîmdür ol
Dürr-i nazmundurur velî pâyê
K'oldı Kur'âna gevher-i ofser

85 Nesr Mahdûm-ı Sâmi hazret-i Movlânâ Câmî

عليه الرحمة والرضوان الى آخر الزمان

ne hûb u hoş takrîr ve ne mahbûb dil-keş tahrîr itmişdür C â m î

که چون دانایانند آراجمی
که باریک گشته از اوج تقدس
آخر تنظیم در طی انفس

بهران مجموعہ بر تنظیم و شریست
نیامہ جز صفات ذات اقدس
در اول منتشر بر لوح آفاق

90 Kısım-ı evvelinden behre-mend'âm u hâsdur ve kısım-ı sânisinden nevâle-bend ahas-ı havâsdur

Nazm Kıla ışıkiyle çün bu imtizâcı
Ma'âniden idûb dil-keş beyân ol
Cihânı kılssa tañ madur müşerref

Dil ü cân derdinün olur ilâcı
Olur hikmet diyârından revân ol
Budur kamu müelleflerden eşref

که الشعر استرف مایه اولی nitekim Mesnevi-yi Ma'nevi-yi Mevlevî'de buyurur beyt

95 از مقامات بلند ادلیا اولی سحرست و آخر کیمیا

100 Nesr bî-tereddüd buna dahi vicdân-ı küllî delîl ve insâf-ı cümli sebildür ki kelâm-ı mevzûn ve kâmilü'l-istînâ'un nüfûs u tîbâ-ı zevâtü'l-ittılâ'da te'sîr ütünkîrî ve tenvîr ü tevkîrî suhan-ı mensûrdan derecât ile ziyâdedür ve kelâm-ı münteşirden her zamânda irtikâdadur suhan her ne denlî vücu'î zarâfet ve fûnûn-ı letâfet birle pîrâste olsa ve kelâm her ne mikdâr in-tizâm-ı ibârât ve iltiyâm-ı isti'ârât ile ârâste olsa yüz olkadar müessir olur Beyt

Sözün kim Lâmi'î dürdânelerdür

Nola dâm itse murgân-ı semâyı

- Nesr amma kelâm-ı hümmâm-ı rabbü'l-enâm ki fihrist-i dibâce-i i^c câz-nümâsı ve ^cunvân-ı beyâ hayret-fizâsı şol mukâttâ^cât-ı hurûf-ı hikmet-zurûfdur ki vü^cuh-ı irticâta ve rumûz-i ihtitâna medârik-i kuvâ-yı insiyye ve ma^câric-i nüfûs-ı kudsiyye birle irişilmez ki ^لقرن منيرا
- 05 hükmince muntazım bir faẓlu'l-hitâb kitâb-ı hikmet ü belâğat-nisâbdur mucebince müstemil-i ahkâm u âsâr niçe esfâr-ı ^cibret ü hayret-şi ârdur ki esrâr-ı kavânin-i külliyyeyi muhtevi ve etvâr-ı efâniq-i fer^ciyyeyi ve as^cyeyi muntavi ve mecmû^c-ı hakayık-ı ^cavâlim anda munderic ve cemî^c-i dekâyık-ı ma^câlim-ı eşbl anda mündemic ^{ولا ريب ولا يسأل اني كتاب مبين} cümle-i eshâb-ı vilâyetün ve zi re-i erbâb-ı dirâyetün kelimât-ı pür-nikâtı cem^c olsa bu deryâdur anlar katro ve bu zükâdur
- 10 anlar ^{لله تعالى في كل كلمة اسرار ينفع الجرويد فاعادها كتاب المبين الى من اراد تحارها} ^{الطراز نكتة بار يسترزوا بنجاست} ^{نه نكره سر برآشده نكته ري دانه} Pes bunûn gibi kelâmın ervâh u kulûb-ı âlemiyânda ve nüfûs u tîbâ^c-ı cinn ü melâik ü âdemiz da te'sîri içün zîver-i manzûmiyyete kat^câ ihtiyâcı olmasa ^cacêb olmaz bu sebebden tîraz-ı hâ^cat-ı pâki ve hıyâtat-ı kisvet-i tâb-nâki ^{در ماطوبه قول شاعر} birle mu^callemdür
- 15 ^{دره عشوه نشد کسی بقیه محرم راز} ^{هر کسی بر حسب شرم گمانی دارد} Nesr kezâlik şol ehâdis-i Nebeviyye ki sâhibinûn engüşt-i meh-şigâfında hâtem-i hatmiyyet ve kitf-i sa^câdet-kenefinde hatm-ı hatemiyyet ola ve her zamânda mertebe-i pülendi ^{ما ينطق} ^{ola heyhât heyh} ^{ve her anda menzile-i ercümendi} ^{عن الهوا} fî-vakt-i mine'l-evkât anûn guftâr-ı belâğat-âsârinûn dillerde vak^ci içün istifâza-i telatûm
- 20 buhûrdan tevakku^cı ola zirâ vilâyet-i nübüvvet-serdârlığı ve memleket-i fütüvvet-şehriyârlığı ^{علم و ما علمناه الشعور و ما يدعى له} birle müsellemdür ^câ m i
- ^{آنکه چشم عقل در شرمین ز سر دارد کنار} ^{کی روا باشد شمرش دیده در سر دوخته} ^{و آنکه چون صبح دوم صبح نیست بیکری نزد} ^{چون نخست صبح از شمع دروغ افروخته} Nesr mukarrerdür ki her kelâm ki sâhibinûn ankâ-yı himmet-i lâ-mekân pervâzi ve humâ-yı neh
- 25 met-i kevn ü mekân-perdâzı a^c lâ-yı makâm-ı illiyyin ve aksâ-yı menâzile-i kurb-i Rabbu'l-^câl mîn ola hiç ola mı ol evo-i refî^c den bu hazîz-i vâzî^c a tenezzül göstere ve ol şohbet-i vahdet. Rabbâniden bu ^cişret-i kesret-i rûhâniye tekabbül eyliye her ne denlû şâh-ı Sidretü'l-müntehi fî-nefsihâ makâm-ı a^c lâ ise Anka-yı Lâ-mekân olan anı neşimen ü câ idinmez ve her ne kadar kâh-ı cennetü'l-me'vâ fî-zâtihâ sahn-ı dil-küşâyise hüma-yı ^carş-âşyân anda lâne vü me'vâ ya
- 30 maz ^{H â f 1 z} ^{من ملك بودم طاهر و من ربه جالم بود} ^{آدم آورد بیه در طراب آدام} ^{عس الشمر آذ به} Nesr zirâ şî r her ne denlû dil-peẓîr ve nazm her ne kadar lâ-nazîr olsa mukteẓâsınca mazınma-ı kizb ü zûrdur pes anûnla âlâyiş-i tühmet siret-i serîret-i nâkid-i nâfid-i basîretden dîrdur ^{Ş e y h N i z â m i}
- ^{در شمر صبح و در شمس او} ^{چون آذ ب از است احسن او} 15 Nesr ve bu hâletler ve uşbu makâlatlar yine şî r ü nazmun mertebesi şerîf ^{Ş e y h N i z â m i} ü muntahâ ve menzilesi latîf ü a^c lâ olmağa münâfi degüldür

شعر بر آرد بامیریت نام که انصراء امراء الکلام

Nesr im'ân-ı nazar olursa bi-hasbi'z-zâhir şî'rûn imtizâcî şer'-i mübîndendür ve bi-Hasbi'l-
tân istikâkî arş-ı metindendür nitekim ol hâzin-i hazâyin-i ilâhî ve fâtih-i defâyin-i nâ-
140 tenâhi buyurmuşdur **لله كسوة تحت العرش مطاياها السنة** şî'rûn fażîletinde söz yokdur
kadr u menzileti hakkında ahbâr u âsâr çokdur C â m î

بابه شعر بین که چون ز بتی
نهی نعت پیبری کردند
تحت اوت ساعری کردند
هر نسیح نسبت قرآن

nesr bu ocildendür ki şu'arâ-i kirâmın cevâmî'u'l-kilem-i müteberrikleri enfâs-ı rûh-ı kudus:
145 müeyyeddür ve her zamânda bu tâyife-i şerife 'İseviyyü'l-meşheddür Hassân bin Sâbit hakkında
hâzret-i Resûlden **بدن الله روح القدس** menkûl u sâbitdür ki buyurdılar
ba'zî evkâtde Resûlün **عليه السلام** işâret-i beşâret-nümâsı birle ahyâna kendünün karîha-i gayr
fizâsiyle Kureys müşrikleriyle mukâzafa eylerdi ve mukâbele idûb manzûm hecvler söylerdi ol
cümledendür bu iki beyt-i bülend ve bu işbu nazm-ı dil-pesend ki ebu-Süfyan şeref-i islâmile
150 müşerref olmaksuzın Resûl'i 'aleyhi's-selâm hecv itmişdi Hassân bin Sâbit dahi
anûn mukâbelesinde cevâb-ı lâ-nazîr ve hecv-i dil-pezir dimişdi H a s s â n

الا ابلغ ابا سفيان عني
مخلطه نقد روح الطفاء
هجوت محمدانا ببيت عته
وعند الله نبي زان الجزاء

nesr eger su'âl olunursa ki hecv eylemek ve mezemmet söylemek fi-haddi-zatihi kabîh u mezmûm
155 ve cümle-i ashâb u erbâbı anûn metrûh u melûmdur belki makûle-i gıybetden ve güftâr-ı ma'si-
yetdendür anûn gibi münkerün cshâbdan sudûri nece müyesser ve Resûl-ikerîmden 'aleyhi's-selâm
ana ruhsat ne yüzden mutasavverdür bu makânda faslu'l-hitâb ve bu kelâma cevâb-ı sevâb oldur
ki Resûl 'aleyhi's-selâm buyurmuşdur ki **ذكر والناس جبر بما فيه كى يحذره الناس المعصية ثبت**
bu husûs için tamâm-ı hüccetdür menkûldur ki İmrâ'-yı ebi Leheb ve ol müstehikke-i gadab-ı R
160 bu sûro-i münzeleyi istimâ idicek Resûl'e 'aleyhi's-selâm gelüb ayıtdı **محمد على ماذا تنجوني**
Resûl 'aleyhi's-selâm buyurdi ki **والله ما ليجونك ما ليجان الله** amma ol ki gıybet
nemîmedür ve ma'siyyet ü zemîmedür bu makûle olan degûldür kütüb-i fetâvî'de mestûrdur egerç:
kim beyne'l-avâm gayr-i meşhûrdur **هل يذکر مساوی انبيه المسلم على وجه الاشتمام**

لعمركم ان ذلك نجية انما الغيبة على وجه الخطيب كره التبت
165 belki kuvvet-i imândan nâşi olur gayret ü himmetdür ve müşâhade-i ihsândan layih olur 'ibâdet
ü 'azîmetdür nitekim ol merd-i gâlib emîrû'l-mü'minîn 'Aliyy'ü -ibn-i ebi Tâlib kerrema'l-lal
vechehu âyet-i kerîmeye mutabîk ve ol sûro-i 'azîmeye muvâfık Ebi Lehebi hecv ü mezemmet ve
ta'yir ü melâmet idûb buyurmuşdur

ابا لهب ثبت يدان ابا لهب
هذلت نبي الله قاطع المحنة
وهجرة بنيت الحرب محالة الخطيب
فكنت كن باع السلامة بالعطب

170 ve yino gazve-i Bedir'de ol emîrû's-sadr velîd-i pelîl-kadr ü sâhib-gâdr hakkında buyurmuş
dur **تبا وتسالك يا ابيه عتبة**
تبعك من كائن المنايا سربة

Eshâb-ı hakikat esîr-i sûret ve erbâb-ı tarîkat giriftâr-ı kisvet olmaz gâh terğîbiçün kişinü
hüsn-i ahvâlinde ve gâh terğîbiçün sâlikün kubh-ı ef'âlinden söylerler H â f ı z

75 نقده صوفی نه طبعه سانی و فی عشق باشد ای با فرق که ساینه آتش باشد
pes felek-i şîr ki medâr-ı nokta-i hakkâniyet üzerine devârân ide ve hurşid-i nazm ki mesîr-
burc-ı nûrâniyyet üstine seyrân eyleye her sûretde makbûl-ı fużalâ ve her kisvette memdûh-ı
ulemâdur ve anun gibi eş'ârûn ve ol makûle güftârûn şâhibleri her zamânda musâb u me'cûrdur
söyleki anlardan sehv ü hatâ ve kelâm-ı nâ-revâ dahi sâdır olsa ma'zûrdur Nazm

80 Nefes bâbında bunlardır Mesihâ Sözüñ rûhin iderler her dem ihyâ
Lisân-ı gayba bunlar tercemândur Melek-veş her biri 'arş-âşiyândur
Çü peyrev oldı bunlar enbiyâya İkincidür suftûr-ı asfiyâya
Ayagıdur nübüvvet çeşmesinün Seridür âb-ı hikmet eşmesinün
Çü kaddin bunların fikr ide çenber Olur ol yirde gerdûn halka-i der
85 Ne dem kim çekseler seyf-i zebânı Olur ta'viz için hîrz-i yamâni
Aduv sıfatda bunlardır ser-endâz Alem-veş olsalar tañ mı ser efrâz

Nesr hakikatde bunlar cemâl-i kütülmün vassâflaridur ve tal'at-ı Hakkun 'arrâflaridur

H â f ı z و عسف ز نسار خورشید ز عفتای میری که اندر ربه آینه ساعب نظران غیراند
nesr her beytleri hâne-i âsmân-ı meh-veş gibi Mahzenü'l-Ebrârdur ve her mısra'lara ebrû-yı hi-
90 lâl-i dil-keş gibi Matla'ü'l-Envârdur ve her gazel-i bi-bedel ki dirler Tuhfetü'l-Ahrârdur ve
her mesnevi-yi ma'nevi ki söylerler Subhatü'l-Ebrârdur H â f ı z

مهر میری ای ست نظم بر حافظ قبول خاطر و لطف سخن اندر ارادت

nesr eger müsebbihân-ı mecâmi-i kuds anların dürer-i tâb-dârını subha-i evrâd-ı ezkâr oyleye
revâdur ve germuhaddisân-ı mesâmi-i üns güher-i âbdârını ser-mâye-i mezâd u bâzâr ide sezâdur

H â f ı z از رسوم شرع و حکمت ماهران اخلاص نکته هرگز نشسته خوت از دل داناى شان
5 nesr bunlar nâ-yı dem-keş nevâ-yı aşk u mahabbetdür sanmanuz ki hevâ-peymâ-yı hâk-sârân-ı meyl
ü şohvetdür Mesnevi-yi Ma'nevi-yi Mevlevî

دود خان دارم تو با همجوفی یکن دختان بنهران در آن لبرهای وی
یکن دختان نالان شد سوسى شما های و علوی در نمکده در شما
لیکن دانه هر که اورا منتظریت که نفعان آینه سری لحم زان سریت

H â f ı z در بس آینه طوطی عطفم داشته اند آنچه استاد ازل گفت بگو سیکویم
nesr her dem ki bu tâyife nasibince bâde-i mahabbetden mest ve zûlf-i dil-dâr-

la hom-dest olalar deryâ-yı dildon 'âlomi pür-şûr ve katreden dehri bahr-ı mescûr iderler
Nazm

دریای اختر خلک و استیصال هستند غریب نعت حاجی توام نا
nesr ve her nefes ki ravza-i canânda ve hitta-i canda âb-ı revân ya bîd-ı vezân gibi bağbân-
luklar idüb sâhat-ı boyânî ve 'arsa-i cihânî gülîstân-ı rûhânî ve bûstân-sıfat ezharîçün
envâr-ı makâlatile ve evrâk-ı felek etbâk-ı hayâlâtile ve esmâr-ı cân-perver-i fûnûn-ı 'ibâ-
râtile ve enfâs-ı mu'attar şucûn-ı isti'ârâtile müzeyyen itseler bu köhne dünyâya ve uşbu hara-

be me'vâya hudret-i tâze ve terâvet-i bî-endâze bağışlarlar H â f ı z

210

زین قصه لطف کده اندازیده است کونه نظر نکوه سخن مختصر گرفت
nesr ifâzet-i sel-sâl-ı sebîl-i kerdâr-ı tab-ı latîfleri ki
andañ ibâretdür olan berâri sudûr-ı ussâkı ve mefâviz-i hevâ
tîr-ı ehl-i iştîyâkı şöyle sırâb u şadâb iderler ki dil-âfâka
suretin bağladurlar felâbud bu enfâs-ı İsevi-hıssâlûn iktibâsından ve ol ifâze-i deryâ-nevâlû

15

iltimâsından mürde diller kofen-derîde dil-keş-nevâlarla ve cân-perver hoş-hevâlarla raks
urub dirler ki H â f ı z
nesr ve enâret-i mihr âsâr-ı zihñ-i şerîfleri ki
tîre-derûn u muzlim-nihâd olan külhân-ı kulûb-ı talibini ve kör-hâne-i sudûr-ı râğibini bir
rosme münevver ve müzehher kılurlar ki şahn-ı felek ve mülk-i melek hâlet-i

20

kudsîler dest-efşân u pâk ü pân semâ idûb bunı okurlar ki H â f ı z
بیار باره که در کلاه استغنا
یا سببان ویا سلطان به خوشباریم است

nesr galebât-ı hâlet-i şevk ve sekorât-ı havâlet-i zevk içinde böyle terâne iderler ki Hâfız:

بهست عدن اگر هواچی بیابانا بمخانه
که از یای فحشی روزی مجوض کونرا نه ازیم
nesr ve tay-yı sâlik-i makâmât ve nef-yi mehâlik-i kirâmât itdıklarince bu yüzden efsâne söy-

5

lerler ki
بیای از عقلی لا قه یای طانات می باشد
بیا آئین دوار بهار بهیستی داورانه ازیم
nesr her bâr ki bunlar hakikat şarâbın nûş iderler ahkâm-ı sûreti melâmet-i ahvâliqûn ve setr
câli ü ferâğ-ı bâliqûn rû-pûş iderler H â f ı z

در دم بهشت به رطیبان مدعی
باشه که از غزانه غنیم دواکنده
nesr gâh bu yüzden tâtî-var şekerin tekellüm eylerler ki H â f ı z

10

بعد از این روی منی وآینه منی رختی
که در آنجا نهر از جلوه ذاتم دادند
nesr ve gâh mestâne bûlbûl-sîfat böyle terennûm kılurlar ki H â f ı z

ساده بیاله عکس ز رخ یار دیده ایم
ای بی خبر ز لذت ستر مدام سا
nesr ve elhâsıl şekerleyin her nakl ki eylerler nakl-i cân-perverdûr ve'l-kıssa gül-terleyin

her peyâm ki söylerler oâm-ı safâ küsteridûr N a z m

5

Gönûl 'arşında çün cevân kılurlar İrem gülzârını seyrân kılurlar
Hayâl evoine çün pervâz iderler Suhan çarhında hûş-şehnâz iderler

nesr ve Âdem Nebî'den 'aleyhi's-selâm ve 'alâ sayirü'l-enbiyâi'l-kirâm oğlu Hâbili karındaşı
Kâbil katl idicek nefsi-i şerîfine ta'ziye içün ve sayir evlâdına tavsiye içün

bu dört beyt mervîyyedûr ebyât-ı Â d e m

10

و ما الارض معبر قبیح
و نزل بساتین الرجا الملیح
فخیل قد تشبهه الضریح
و حل انامی طیرتی مستریح
تغیرت البدر و من علیها
تغیر کل ذی طعم و لون
فما استی علی شایبل ابی
اری طول الحیره علی نحا

nesr egerçi sâhib-i keşşâf bu nakli kabûl itmeyüb dimişdür ki **نصر عجم ان الانبياء مستصومون عن الشعر**
 245 lâkin bu kssa sarîh ve işbu każiyye sahihdür ki ğazve-i Tebük'de hażret-i Resûl ^{aleyhi's-sc} lââm ve ashâb-ı kirâm rızvânü'l-lahu ^{aleyhim} ilâ yovmü'l-kıyâm bu iki beyti işitdiler ve kâylinde tereddüt itdiler Resûl ^{aleyhi's-selâm} buyurdi ki bu nazmun münşidi karındaşum Hızırdu ^{aleyhi's-selâm} ol iki beyt budur :

زحایین ظلماء از اللیل الیل
 لدر ارحم اعمالهم والنقل

فوارس هيجاء از الیوم ایوم
 رجال محارب و حرب فکبرهم

250

ekser-i akvâl oldur ki Hızır ^{aleyhi's-selâm} nebî'dür ve kutb-ı vaktün müsâhibidür ve sıfat-ı ^{abdiyyet} ve ^{ulûm-ı} ledüniyet ve rahmet-i ^{indiyyet} birle muttasıldur **طاهر آل الله تعالى**

نوحه را عبادنا ایتناه و رحمته من عنده ناول علمناه من له ناعلمنا

be her hâl

لستة ما لنا عليه واصحابي

mucobince şî'r söylemek sünnetdür ve kelâm her

255 ne kadar vücûh-ı fesâhat ve rumûz-ı belâğatla müzeyyen olsa sâhibine kadr u menziletdür **وان من الشعر ظلمة**
 hükmince kelâm-ı mevzûn u matbû ^{aksâm-ı} hikmetdendür ve nezâhet-i cibillî ve letâfet-i kuvvet ve kudret dendir ashâb-ı güzînün okserinden sâdır olmışdur ve ba'zı tevatür haddini bulmışdur dîvân-ı Hurteżâ rażiyya'l-lahu ^{anhu} ve orżâhu meşhûr u mütedâvel ve mütemed u muhavveldür solef-i kirâmdan ve meşâyih-ı ^{izâmdan} kuddisot esrâruhum ve usisot etvâ-
 260 ruhum şudurına kimsentün inkârı yokdur ve anlardan sâdır olan eş'âr hisâb u kitâba sığmakdan artukdur bunların letâfet-i kâl u kâli ve güftârlarının zerâfet-i tal'at u cemâli beyân dofte lerinden bolki gümân mahâzarlarından sad menzile dür ve hezâr merhâle mehoûrdur **H â f ı z**

مکر از سردر دین دیدم میده ازی طایم

نقطه حال تو بر لوح بصیرتوان ارد

nesr eger bu tîyifo-i şerife ki bülbulân-ı kafiye sencân-ı sahn-ı gülîstân-ı beyândur ve tîyân-ı tu ^{me-h} ârân-ı şekeristân-ı tibyândur şol muhtellü'l-mizâc ve müşkilü'l-ilâc ve sâ-
 265 kîtu'l-iştîha ve rediyyü'l-igtidâ ve dimâğ u kalbi haşviyyât u mühmolâtile imtilâ olmuş hasislor ki zevk-i holâvot-i ^{irfândan} ve çâşin-i lezzet-i beyândan mahrûmlardur medh ü ta'n itselor bunların zevk-i selîminde ve tab ^ı müstakîminde olan fażl u kemâle ve letâfet-i ahvâle zarar virmez **ş o y h s a d i**

270

هسته آفتاب را چه کناه

کرسنه بیدر بر وز شب بده هشم

لهم قلوب لا یبقرون بها ولهم اعین لا یبصرون بها ولهم اذان لا یسمعون بها اولیک
 bunlar h'ânsalar-ı da'vot-i nübüvvedür ve şehriyâr-ı mülket-i fütüvvedür bunları mezemmet ve şânlarına töhmet evliyâ-i kirâmün levmine bolki onbiyâ-i ^{izâmun} sevmîno râci ^ü âyid olur **C â m î**

15

چاشنه الله که بر آرم بزبان ایسه کله را
 رویه از حیلله چه سان بکله ایسه سله را

قاصری کرزنده این طایفه را طعن قصور
 هم سیران مهران بسته ایسه سله اند

nesr belî kûr-ı mâder-zâda kuhl-i cevâhiriden fâyide olmaz ve su'û'l-mizâz-ı bî-reşâda ğıdâ-yı cân-perverden ^{âyide} olmaz **H â f ı z**

راشته از راه برنده می تپد معده در دست

90

75

بائش کاوی چہ عہدا بازار لہ عشوہ عشر

10

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

bârlıkası mukteʿâ

rûsvâyîlorinin gûş-ı bî-hûşlarına ve kûy-ı kâmcû-yı moyl ü nüfûr havâyîlorinin sem-i bî-
com^clerine ol câm-ı pür-serencâmdan bir peyâm-ı nâfir-câm irişdürürlor ve ol nukl-ı tolh-kâm-

قل كل يعمل على شاكلته

اوتمان خوشی ان چودکاء مادوست بسر رفت

ve heykel-i şîrleri ekseriyyâ fûnûn-ı hulul-i terzikûtdan ^câri düşmez كل النادى بترسج بما فيه

pîr-nevâ ve söz ü sâz-ı gûftârile ney-sâfat bî-dillertün işini âh u vâ itmişdür pîr-i irâdeti ve şened-i saâdeti olan mürşid Nâmi Mevlânâ Câmîye hitâb idüb Mîr Hüsrevün "Deryâ-yı Ebrâr"

nâm kasidesi nazîresinde bu beyti ol sekân-ı cîfe-cûylarun ve ol hosân-ı yâfe-gûylarun oinsiy-
yetinden firâr için dimiş ola N e v â y î

يك نظر كن تا شوم ممتاز از ايناي چنين

nesr fi'l-hakika anlar ki hecv-pîşe ve hezl-endişedür şî^o rûr. anlara nisbeti

کابلندندür ve şunlar ki her zamânda esîr-i ikâl-i fikr ü hayâl ve giriftâr.
 15 لای بختی جوی احمد کم نیرا فیرا نین ان بختی شعرا
 1 kuyûd-ı kıl u kâldur anların hasb-i hâli
 sehilindendür bunlar hisâb-ı kilâbdadur ne âdemi ma'rifet-i intisâbda C â m î

واقف از سرخرابات بجز آن مست نشد که بمیخانه برآورد و بجای جمله ها
 nesr bu cümleyile yine rûz u şeb pişeleri ve dem-bo dem endişeleri biri birinin makalât-ı ga-
 rîbe ve hayâlî-ı acibesinden ma'ânî-i latîfe uğrılmaktadır Ş e y h K e m â l-i Hucendî
 20 کمال از هرمنه است که نکر مرزبان سلیمان شد که از لشکار مردم برد معنیهای رنگینه را
 nesr ve nitekim Umîr Husrev-i Dehlovî hakkında K'tibî dimişdür K â t i b î

دزد ز طایفه ای خود پسند سرشته دزد نکرد و بدست
 nesr amma sevk-i kelâm şol urefâ-yı zürofânun serikasında degildir ki anlar duzd-ı hasendür
 belki hezâyin-i kelimâtu'l-lah üzerinde hor biri emîn ü mü'temendür lâkin arz-ı merâm şol
 5 bâd-peymây vü hâk-sârlarun guftâr-ı bî-girdârındadur ki câhil ü ebter iken arrâflık ve pey-
 lever-i bî-güher iken sarrâflık itmek dilerler C â m î

بوستیده مرقعه از بیم جامی چند بر بسته ز طامات الف لامی چند
 نارفته دو صد و ده و صفا کای چند بد نام کنده نگو نای چند
 0 oger ol ashâb lehv ü hovâ ve şol erbâb-ı hezl ü değâ ki dimâğ-ı
 cânları madde-i gâbâvet ü gafletile mesdûrdur ve meşâm-i cânânları südde-i şekâvet ü cohälet-
 ile meşdûddur bu hâ celerün nefehât-ı onfâs-ı cân-perverile ki ravza-i ilâhî nesomâtındandur
 ol masharalarun revâiyih-i levâiyih-ı kay-küsterini ki mezbele-i melâhi fevehâtındandur bir
 göre belki hükmînoo anların guftâr-ı mühmel-i murdârını bunların
 5 oşâr-ı pâkize-şi ârından takdim ve tercih oyliye garib ü acib degildir ez Mesnevi-i Mevlevî
 nesr cihân bu makûle eşbâhile memlûdur ve zamân bu yüzden
 ıstibâhile toptoludur Mesnevi-yi Mevlevî

لهر دوگون زسور خورد از یلک محل آن یکی را فرستد آید راعل
 لهر دوگون آخوکیا خوردند و آب زان یکی سرکین شد و زیره سیک ناب
 لهر دوونی خوردند از یلک آخور آن یکی غالی و ابیه برآز سکر
 صده هزاران اینچنین استباه بیه خورده چنان گفتند که راه بیه
 آن خورد کردند بیه ی زوجه ا و بیه خورد کردند همه نور بیه
 لعنة الله آن عمل دارد قضا ر حمة الله این عمل دارد وفا

nesr her tiynetde ki hobâset-merkûzdur ve her cibilletdeki hasâset mahrûzdur memliha-tabîat
 olur tâhir ü nâ-pâk gül ü hâşâk her ne kim içine düşe ednâ zamânda kendüye munkalib eyler
 5 zîrû her mokânda hükmi merd-i gâlib eyler C â m î

دانه است که از دانه بجزون بکشد جز لیاه غم و اندیشه لبی نه ده
 هر حرفی ز بی ملتشی می آید هر عده ده که بمیخانه ارباب کرم

nesr lâkin bu kadar vardurki meşk u ser-gîn boyından mefhûm ve hûb u çirkin rûyından ma'lûm

olur Mesnevi-i Nevlevî

50

هر یقین را باز دهنه او ز سبک
عشقه اصطرلاب اسرار خده است

شکر کردار جهان خده بنده محک
علت عاشق ز علتها خده است

nesr ya'ni bunların mi'yâr u kıstâsı ve hencâr u miqyâsı zevk-i selim ve kalb-i alim ve
tab'-ı hakîmdür hall u hamrî ta'am u keyfiyyeti beyân eyley ve la'î u cemri reng u nûrânîyeti
âyân söyler anı ki Âzer-i bî-hâsıl düzer peyker-i mürde ve kâlib-i efsûrdedür ki ma'bûd-ı

5 erbâb-ı nâkus u kınıştadır ki şunu ki ehl-i dil tasvîr ider sûret-i cân ve sıfat-ı hûr u rîz-
vândur ki mescûd-ı ashâb-ı nâmûs u bihiştüdür H k î m S o n â y î

بای بنده فحشاء آنست
سرم او برده دار معنی او

شکر کعبه نقی و زبان بی جانست
آنکه هست از شمار معنی او

nesr belki hükmince vücûd-ı esrâr zuhûr-ı ebrâriçün

0 ğadr-ı a'âdâ kadr-ı ohıbbâyiçün pür-hikmetdür H a k î m S e n â y î

بی خوار خوا وصال بهشت
که بروداغ از دکلای نیست

زست باشد ز روی حکمت زست
در زبیره بخی یادشایی نیست

nesr eger su'âl olunursa ki şol safâyîn-i eş'âr ki hezâyin-i hakâyık-ı esrârdur ve ol mehâzin-
-i evzân ki defâyin-i cevâhir-i tevhîd ü na't u irfân anların cümlesi makbûl u muhtârdur ve
5 ve müsellim-i ehl-i imândur zirâ ol guftâr-ı belâğat-âsâr ser-â ser zühde-i kelimât-ı ahyâr
u ebrârdur ve nükte-i letâyif-i ma'ârif-i zovî'l-ihşân ve'l-îkândur ana kimsenün i'tirî vo
anda bir kesün intikâzı yokdur amma bu tâyifonün imâm-ı hüâm ve muhtedâ-yı enâm velâyetlo
muvşûf ve korâmetlo ma'rûs... ibârât-ı şîrin vü mühezzeblerini ve isti'â-
rât-ı şekerinve müste'azoblerini dil-berân-ı nûş-ı lebân cihânün evşâf-ı cân-fizâsında takrîr
itmişlerdür ve tutıyân-ı şehd-i zebân-ı zamânün nu'ût-ı dil-küşâsında tahrîr oylomışlerdür

H a m î d î

همه را در کف جفا جانها
در دجسته زخوی در مانها

همه را در رو خواد لرها
ز بخی برده بجای راهتها

nesr aklen anun tahkiki ve naklon şer'a tatbiki be-ğâyet müşkil görünür ya'ni her zamânda ho-
ves-bâzlık ve füsûn-sâzlık ve efsâne-perdâzlık idüb gâh ol dil-berün nokta-i mevhu'f-ı dohâni

6 fikrinde pergâr-var-ı ser-gordân ve gâh bu semen-bertün hatt-ı müstakîm-i kâmeti zikrinde hâmo
girdâr-ı hayrân olub dirler ki H â f î z

مویست آن بیان که نه ایم تا به دوست

همیست آن دهان که نه بنیم از و نشان

C â m î هم اشارت مانده عاجز هم عبارت قاصر است

آن دکلانرا سر غیب الغیب دان کر شرح آن

nesr vo gâh bu resme ğazel-i ğarrâ ve şî'r-i dil-ârâ söylerler ki H â f î z

و از قد بلند او بالای صند بر است

از نعل سینه او شغل مه خوید

nesr ol-hak zamânenün imâm-ı hüâmı

Câmî rahmetu'llah Mahzenü'l-Esrâr Şeyh Nizâmî'yo kuddise sırruhu nazîresinde a'nfî Tuhfetü'l-
ahrâr nâm tezkîresinde bu cbyâtı ne zîbâ söylemişdür ve nice ra'nâ takrîr oylemişdür C â m î

بسته نهی نام لیسان کریم
آنکه بصدقش بی قطره خون
نام کنشی قلزم و عمان کنی
و آنکه بنعلیم که ماه و سال
عارف آغاز ازل خوانیش
و آنکه چو از کربه برآید خردش
شیر زبان بر بیان گویش
این همه اندیشه ناز است چیست

چند کنی وصف سفیران حکیم
نایب از اسان ز دستش برون
وصف به بگری کهر افشان کنی
نخل الف دانشنامه ز دال
واقف انجام ابد دانیش
رو بهد از بیم بسو راغ موسی
بلبله دلا و رتر از ادا کدیت
ایده لحاظ ایبه هم و کاست چیست

385

390

ulemâ-i rabbânîyyin rızvânı'llahı °aleyhim omâ'in ittifâk itmişlerdür ki
a°zâ-yı insânıan zobân gibi fesâd u tuğyân ve °isyân u °udvân üzre olur yokdur

Süfyan bin Abdullah'dan (râziya'llahu °anh) mervîdürki ayı
di Resûl'den (°aleyhi's-solâm) istifsâr itdim ki

Nazm:

چون فطری دان که خردم بوی او مستفید است
مرکز شمع است از جه افی اما هیات آذین
همچو مجنونان در مستی و مستی
کرم نه افروز آب و جود و ریت مادر است

مرد که او به گوشت آرمیده صد فصاحت کسند
ز آفرین مردمان دل مرده کرد نفس می
سوی ایبه دریا مگر زنجیر شد عقل ترا
و سر خود گیر سبیل تویتی حذر مان

nesr ve cümleden °aocb oldur ki gâh bâd-ı rengin-guftârile ve hâk-i müşkin eş ârile hâş-dem
olub dirler ki H â f 1 z

غزل گفتی و در سنتی بیا و خوش بخوان عازنظ
که در نظم تو افشاند فلان عقد تر بار

nesr hak budur ki bu vechilo mübâhat-ı münker ü kobîroyile berâbordür Nazm:

Medh-i zülfinden geh anûn beste dil
Gâh anûn dūr dişleri vâsfında zâr
Geh hayâl idüb dilûn mânenend-i mû
Asl-ı ma°nâ gâsıl u sûret müsto°âr
Hiç ola mı lâyük-i chl-i kemâl

Vâsf-ı çeşminden bunun geh hasta dil
Goh bunun la°li deminden şerm-sâr
Fikr-i ebrûsından anûn ser-furfı
Mefharı her birinûn eş°âr-ı °âr
°Omri bu yûzden geçürmek mâh ü sâl

05

nesr gâh ol saçları reyhanûn küfr-i zülfine nûr-ı îmânundan ve gâh bu hokka dehânun yâkut-ı
lobine kut-ı cümumdur diyosin gâh kûy-ı muğani Ka°be ve gâh rû-yi bütânı kible tutasın Nazm:

نغم ایبه کار نشاط دل عکس نیست

روز کار نیست که سودای بیان دیده نیست

nesr gâh şahid ü çong ü robûba sermâye-i salâh ve gâh °ayş u nûş-ı şarâba mübâh okıyasın Nazm:

بهر ز طاعتی که بروی و دیا کشته

نی خود که ضد کناه را غبار در محاب

nesr ve gâh bu yûzden menba°-ı şûr u şer ve ma°den-i hatâ vü hatar olan şarâba moyl ü rağbet
va şevk u mahabbet gösterüb H â f 1 z

5

آن تلخ و دلی که صوفی ام الحیا بیتی خواند
اشهری لسا و اهل می

neşr gâh bu harâbât-ı dünyâda mestliklerle ve uşbu humhâne-i hevâda mey-perestliklerle tefâ
hur eyliyesin H â f ı z

مہتمم کو جسے شیخانہ خانقاہ مدینہ

20 nesr gâh kendüzünü erbâb-ı doyr ü nâkûsdan ve ashâb-ı mesîh ü nâmûsdan ^c add idesin ^c I r â k i

د، دیر می زدم می زد و من در ششیدم

nesr vo gâh bu yüzden def^c-i havf u hatar ve ref^c-i vehm ü hazer eyleyüb halâyika omn-i külli

سپاسش در پی آزار و اضرار خواهی کنی که در شریعت ما غیر از بیمه کفالتی نیست viresin ki z:

nosr ve gâh bu yûzden tâ^oat u ^oibâdotden sûret-i i^o rûz ve chl-i da^ovetün irşâdına i^o tirâz gös

.25 teresin C & m f

سوی محرابه خان ای شیخ بزرگیه زمان

nesr şak yokdur ki bu makûlo guftâr ve uşbu üslûbdan eş'âr oûrm ü isyâna ve küfr ü tугyâna

müncordür hususâ ol guftâr-ı tarab-egîzi ve oşâr-ı dil-avâzi eksoriyyâ ashâb-ı fîsk u fucûr

ve erbăb-ı şerr u şûr çeng u çigâne ve nakş u torâncıyile ovrâd-ı evkât idinelor ve tâyife-i

30 ilhâd u bide^o ve şirzime-i fesâd u hude^o ol vus^c at-fezâ kolimâtı ve ruhsat-nümâ tâmâtı pâye-i

mirket eyliyeler K a t i b i

سنگین بر عیان در عویر زبان مشن

arshidul-lah tegali ilai طريق الهداية والحنان والامان ضلال الغول انه ملهم الصوت واليه المرجع واليه
 nesr imdi agah ol ki

bu su'âl e^o özer-i makbûl ve cevâb-ı ma^okûl oldur ki bu tayifo-i şerîfe ki muktodâyân-ı dîn ve

35 pişvâ-yân-ı yakındır ve mütehayyicân-ı metâlib-i tahkiki ve müntehicân-ı me^oarib-i tasdikidir

onvâ^c-ı morâtib-vo aksâm-ı meşârib üzerinedür ağılab-ı^c ibâretleri vo eksor-i işâretleri

dur من قبيل المجاز على طريقه الایجاز والانشاء Soyh Ensrî

عباراتنا شفی و حسرت و افسوس

جوں نہ دیکھتے تھے افسانہ زونہ

ہندو، مسلمان اور دو ملت کے راغز و بیدار

5) ne bunların kimi ehl-i mu^câmelâ olur ri^câyet-i a^cmâl eyler ve kimi meşgûl-i murâkabe olur

hikâyet-i ahvâl eyler kimi ^Calom-i ^Cakl u şahvadedür meşkûrdur ve kimi dâyre-i şükr ü mahvda-

dur ma^o zûrdur kimi vahdet şarâbı sarhusıdur ve kimi gayret doryâsının dem-keşidür kimi hâtifün

berkiyyâtından söyler ve kimi hâtırun zevkiyyâtından söyler kimi remzü'l-mütemekkinden habör

ve kimi sevri'l-mütelevvinden asar göstərir. لفقه

والسفن مطيعتان لا ابالى ايتهما استغنى

gibi gâh ^câkılâne söyler gâh bî-hôdâne gâh ^câşukâne söyler gâh zâhidâne kimi yûhu'l-vâciddür

من قبل المتأهبين والمرموزات

انا الساعل في هذه العالم وليس في جنتي سوى الله

gibi ve kimi görü'l-mahcûbdur bu dahi iki kısımdur ve her biri acob talsımdur birisi kendi-

0 nûn zulumât-ı heyûlânide veya oşî a-ı rûhânide nefsûn ihticâbı münkeşif olduğı evkâtdadur ve

birisi satevât-ı envâr-ı sıfatda ve şiddet-i zuhûr-ı zâtda zât-ı Hakkûn ve cemâl-i Mutlakûn

intikâbı mürtofi^c olduğu berkiyyâtıdadur

kimi aṣḥāb-ı üns ü dilāl ve orbāb-ı ʿazz u celāldür anda sıfat-ı burh-ı gālib olur ve cür'et
guftārda ʿālī-mansīb olur vüzerā-yı ḥazret bir dahidür nüdemā-yı kurbet bir dahi niyāz ehli
455 dahi vüzerā' makamda a'lā ise nüdemā kelāmı akvādur R u b ā i :

مردان رهش زنده بجان دگرند
مردان خواست ز آشیان دگرند
منکر تو بدین دیده بدیشان که ایشان
بیرون زد و کون در جهنم دگرند

nesr kimi makām-ı kemāl seyr-i ile'llahdan ve soyr-i fi'llahdan kelīmātdur ve kimi makām-ı
milde seyr-i mine'l-hak ile'l-halk ve seyr-i fi'l-hak bi'l-hak dan nikātdur ʿIrāki :
460 توره نرفته ازان ننمودند
ورنه که زد ایمنه در که درین ننگشودند

nesr kimi esrār-ı nihāyātdur ve kimi otvār-ı bidāyātdur kimi dānedür hevā ehlini dām içün ve
kimi efsānedür efsūn-ı ʿavām içün kimi solātın-ı ulu'l-emrūn istidā vü ibrāmīyle ve kimi he
vākin-ı zevi'l-kadrūn iltimās u ikdāmīyledür N a z m :

ست عشق جلد شان را بم
لا یخاقون لومة الالیم

465 nesr muktedā-yı kirāmı Şeyh Nizāmī kuddise sırrehunūn piş-bahş-ı mesnovisi ki Pono-Geno-ı me
nevidür ve okseri şāhān-ı rüḡarūn tovakkū ıyile ve pēdişāhān-ı diyārūn tazarru ıyile olmağdı
şol ümize ki nām-ı şerīfleri ve yād-ı münifleri Ḥazret-i Şeyhūn nazm-ı nām-dārı vāsitasıyile
ve eş'ār-ı belāğat-şi ʿārā rābitasıyile safha-ı zamānda ve sahife-i devrānda bāki kala nitoki
ta'bir-ı latīf ve takrīr-ı şerīflerinden münfehīmdür Ş e y h N i z ā m i

470 چون بفرستد جوانی از بر تو
به دلی برفتم از در تو
همه را بردم فرستادی
من نمی خواستم تو میدادی
چونکه دگر که تو گفتم میر
ز آنچه نرسیده نیست دستم گیر

nesr egerçi kim ol mesnevīlerūn aḡlebin bi-ḥasbi's-sūrot efsānedür amma ḥakikat yüzindon
keşf-i ḥakāyika ve boyān-ı ma'arife bahānodür Mesnevi-yi Mevlevi-yi Ma'nevi :

475 خوش تر آن باشد که سر د لبزان
گفته آید در حدیث دیگران

nesr eger aṣḥāb-ı zalālete ol guftār-ı ḥakmet-dişārı ʿarz oylesen ydyūrlor ki
نظره الا اساطیر
اولین ve ger orbāb-ı oḥālete ol eş'ār-ı belāğat-şi ʿārādan söylesen dirler ki
نظره الا سحر مبین
Mesnevi-yi Mevlevi :

اصل بینه دیده چون آمل بود
این تظفیرهای من در شعر من

480 nesr Şeyh Kemāl-i Hucondi rahmotu'llah dimişdür ki Şeyh Kemāl :

فرع بینه چونکه مرد اچوله بود
کلمینی با صحرای منست

nesr ya'ni incizāb-ı hālāt u layihāt-ı ḡaybi birle ve istigrāk-ı tecenniyāt u berkıyyāt-ı ma
nide bātın maḡlūb olub sūrot-ı ʿubudiyyet ri ʿāyetinden kalmamağışındur ol vakit ki mezkūr
Şeyh Kemāl rahmota'llahu Ta'ālā bu matla'ı didiler K e m ā l :

485 چشم اگر اینست و این و ناز و شیوه این
الوام ای زحمه و تقوی الفرائی عقل و دین
nesr Levlānā Muhammed Şirin ki bu tāyifonūn meşāhirinden ve aṣḥāb-ı ma'ārifūn lā-nazīrindendi

bu matla^cı istimâ^c idicek dimişler ki Şeyh ziyâde^c azimî's-sândur ve muktodâ-ı ehl-i fân
dur niçün bir şî'r söyliyeler ki ma^cnâ-yı mecâzdan gayri mahmili ve gülîstân-i hakikatde bül
bül gibi anuñ her giz dili olmağa Şeyh'e bu haber iricek Mevlânâdan iltimâs-ı sohbet ve isti
490 â-yı müşâhabet idüb hizmetde ihtimâm ve ta^câm bişürmege bi-nefsihi kıyâm göstordi Mevlânâ
dahi ol hizmetde anlara muvâfakat ve maslahat-güzârlıkda murafakat itdi osnâ-i sohbetde ve m
beyn-i inbisât-ı mu^câşeretde hazret-i Şeyh ol matla^c-ı mezkûrî okuyub dimişler ki çeşm-^c aynd
dürüstdür ki lisân-ı meşâyihde kuddiset esrâruhum anuñla^c ayn-ı kadîmden ta^cbir oluna ki cen
ı zâtdur ve ebrû-hâcibdur mümkündür ki anuñla sıfata işâret kılina ki hicâb-ı zâtdur pes Mev.
495 nâ tovâzu^c gösterüb insâf itmişler ve taksirlerine i^ctirâf eylemişler H â f ı z

نہضتہ معنی نازک بسیت در خط یار تو فرہم آن کنی ای ادیب من دانم
از حق کرانصاف آید در وجود ۹۰ کہ عمری در رنج و در سجود

N i z â m i

ki ارسدك الله تعالى وایانا الى اسرار الانوار والخوار bilgil kim الانصاف نصف الايمان
Şeyh Sülemî (rahimohu'llahu ta^calâ) Hakâyıku't-Tefsîr'de İmâm Ca^cferden (raziya'l-lahu anhu
500 ve an aslâfihi) hikâyet eyler ki العبارة والاشارة انه قال كتاب الله عز وجل على اربعة اشياء
واللطائف والطقائير خال العبارة للعوام والاشارة للخواص واللطائف للدولياء والحقايق للابغيا عظيم

İmdi tîyife-i sôfiyye ve ol mehâzin-i esrâr-ı hefiyye istilâhatında c e l â l ma^cşûkûn istign
yüzinden tecellisine ve kibriyâ vechile ta^câllisine dirler cemâl-i hüsn ma^cşûkûn kemâl-i zuhû
rı ve inkişâf-ı lemo^cân-ı nûrîdur gâh olur ki bunuñla lutf u inâyetden ve anuñla sıfat-ı kah:
505 u azametden ta^cbir olunur olhakk bu husûslarda her ne tefsîr ki olur hazır dogıldür ve her ne
ta^cbir ki düşer kasr dogıldür ve bir mikdâr to'sîr içün boyândur fil-cümle teşhir içün ıyan-
dur زكزل و صرة حو موبلها pîşânî zuhûr esrâr-ı vech bâkîdur ve mukaddime-i ot-
vâr onvâr-ı ısrâkîdur z ü l f sıfat-ı celâldur r ü y tecellî-i cemâldur h â l vahdet-i zâtîyye
dür ve morkoz-i devâir-i sıfâtîyyedür h a t t ta^cyîn-i vechi hakdur g i r i ş m o iltifât-ı
510 cemâl-i mutlakdur ş i v e cezbe-i ilâhîdür i ş v e suvar-ı âsârda tecelli-i nâ-mütenâhidür
mazhar-ı hüsn-i zâtı ve matla^c-ı ısrâk-ı sıfâtîdur d e h â n gayb-ı hüvviyet yâ sırr-ı
hafîdur k â m o t dil-i sâlikûn gâlve meylidür k a d d sâlikûn istikâmetidür ve makâm-ı ubu-
diyyetde istidâmetidür z e b â n emr-i Mutlakdur l e b kelâm-ı münzel ü sırr-ı muğlakdur
b o d o n âlem-i külliyyetdür ve tafsîl-i etvâr-ı hüvviyyetdür s i n e sıfat-ı ismet-i kibri-
515 yâdur ve tecelli-i sıdk u safâdur m e y â n tâlib u matlûb mabeyninde hicâb-ı hafi ve ilâka-i
muhtefidür s â k zâhir u bâtınun iki kavısı makâm-ı cem^c-i ahadiyetde muntabak ve sûret u ma^c-
nânun iki hattı dâvire-i fonâ-i külliyyetde müttefik olmağdur p â y sobâtdur ve tomekkun-ı sı-
fâtdur m e y l sâlikûn aslına rucû^cdur a r g a n û n tavr-ı hafîde fart-ı mahabbetdür n â y
vücûd-ı sâlikdür ki iki âlemde zebânî ola yâ şol sâlikdür ki cemî^c varlıktan boğanub tamâm
20 fânî ola ç e n g tavr-ı sirride kemâl-i şovk u zevkdur d e f taleb-i şevkdur n â k û s kuvâ-
yı nefsânîyi makâm-ı riyâzetde Hakka da^cvet itmekdür yâ ıztırâb-ı dil-i sâlikdür hongâm-ı mutâ-

lobotde z u n n â r nefs-i sâlikün mutava^catıdır hizmetde ç e l î p â ^câlem-i tobâyi^cdur
 k e l i s â ^câlem-i nâsutdur Ka^c b e ^câlem-i lâhûtudur h a r â b â t vücûd-ı mutlakdur
 h a r â b â t i fânî-yi mutlakdur yâ mest-i müstağrakdur k u m â r h â n e tavr-ı sirridur
 makâm-ı tecolliyât-ı âsârda ki sâlik anda cemî^c nakd-ı vücûdını oynayub ütüzür h a m m â r
 525 sâlik-i sâhibü't-tecelli ve mürşid-i kâmilü't-tesellidür ş a r â b zevk-i rûhânî yâ tecelli-
 yozdâni veya ^cışk-ı Rabbânîdür b i- h ü ş i fenâ-i ahkâm-ı beşerîdür b â d o ^cışk-ı âa^ci
 dūr p i y â l o andan akvâ ve latîfdür m e y - p c r e s t sâlik-i müstehlokdür ve ^câşık-ı
 müstağrakdur m e y h â n e ^câlem-i melekûtdur m e y g o d e ^câlem-i ceberûtdur m ü d â m
 mahabbet-i zâtîyyedür n a ğ m e imtidâd-ı nefs-i rahmânîdür n â l o münaoât-ı hafîdür gâh
 530 olur ki mey dirler hakikat murâd olur lutf-ı serayân-ı bî-ta^cayyuni ve olvân-ı akdâh-ı okvâr
 ile televvünî ocından pes bu haysiyetden ^câlome câm dirler gâh meyden tecolli-yi ş u^curi hâs
 dilerler pes bu i^ctibârile kalb-i ^cârifeye câm dirler H â f ı z

سار پيالہ عکس رخ بار دیدہ ایم ای بی طبر ز لذت شرب مدام ما

nesr fe-bi'l-cümle her makâmında bir münâsebet-i rakîka ve her mahalde bir mülâyemet-i dakîka
 535 i^ctibâr olunur نزل الاعتبار لبطلت الخلة نفس الباقى عليه والله المرشد اليه
 eger yine su'âl olunursa ki sâyirleri tursun hole anlar ki ehl-i ihtiyâr ve sâhib-i ihtibâr
 niçün kelimât-ı müteşâbihâtla ve nikât-müştebihâtla tekellüm idüb ^cukûl-i nâsı teşvîşe ve h
 yâlât-ı fosâd-ondişo düğürürler şek yokdur ki ol makûle guftâr-ı rezm-girdâr ve ol yüzdön eş
 540 ^câr-ı fitne-iş^câr zayğ-ı kulûb-ı erbâb-ı sulûke ve envâ^c-ı evhâm ve zunûn u şukûko bâ^cis olu
 C â m î الفتنه نايحه لعن الله من ايقظها

کوسون در دل من کاتب اندر نامه درج طاقت این بار سبور عامل مستوب را

nesr cevâb-ı sevâb ve faslu'l-hitâb oldur ki maksûd-ı küllî ve mârâd-ı cümle ol kelimât-ı mor-
 muzâtdan estâr-ı câmî ve ctvâr-ı nihâni erbâb-ı zevk u hâl ve ashâb-ı şovk u bâle sîrrân ve
 işâreton beyândur ve tâyife-i cuhhâl ve fîrâk-ı zâlâldan ve şîrzime-i vobâldan sîrr u kıtmâ
 45 dur zîrâ muhâtabat-ı sıbyân ile ^cukâlâyâ hitâb olunmaz ve mücevabât-ı vildân ile fuşâlâyâ co-
 vâb virilmez z : کلّم الناس على قدر عقولهم
 ya ni bu tâyife-i hikmet-disâr muktobisân-ı envâr-ı kitâbi'l-lahi'l-mubîndur ve muktefiyân-ı
 âsâr-ı châdis-i rosûl-i emîndür nitokim anların ba^czı muhkem ba^czı müteşâbihdür ki ^cukûl-ı
 50 ^câlemiyân ve cinn ü melek ü âdemiyân anun tefsir ve te'vilinde dem-beste vü vâlihür kozâlik
 bunların dahi aġleb-i makâlâtı ve ekser-i hâlâtı bu yüzdendür بعض به كثير او يهدى به كثير
 eger cuhhâl ol remziyyâtdan muhtaribü'l-bâl olursa dirlerki فاسئلوا أهل الذکر ان کنتم لا تعلمون
 belki bu vechile mon^ciderler ki لا ستأخوا عن أشياء ان تبدلتم تسوكم : C â m î

اسرارنی از فهم منی بجملة سماعت لا يمكن ان يدركها العقل قياساً

nesr ve ger ehl-i kil u kâl ol mektûmâtdan munkalibü'l-ahvâl olursa böyle cevâb virürler ki
 55 فاسئلوا أهل الذکر ان کنتم لا تعلمون
 من سألتم ولنستم من اخذ فخر ضواني حديث غيره H â f ı z :
 فاسئلوا أهل الذکر ان کنتم لا تعلمون

nesr sultânü't-tarîka burhânü'l-hakîka Ebu Hafs Ömer bin el-Farîz (نسر السultanة التاركة البرهان الكافي أبو حفص عمر بن الفاريز) ki ashâb-ı zevk u ırfânun ekâbirinden ve orbâb-ı ılm ü viodânun mefâhirindendir hakâyık-ı 560 ıulûm-ı dîniyyeyi ve ma'arif-i fûnûn-ı yakîniyyeyi müstomil nice kasîde-i şün ıasîdosi vardır ki anun gibi şîr-i fâyık ve nazm-ı râyık meşâyih-ı selefden ve pîrân-ı halefden degme t muhakıkıka müyesser ve bînde bir müdekkıka mukadder olmamışdır cümleden biri "Kasîde-i mimiyy i hamriyye"dir ki ıuyûn-ı ma'arifi ve fûnûn-ı letâyifi muhteri bir nazm-ı dil-ârâ ve bir sil ıarrâdur ki her bir beyti bir câm-ı cihân-nümâ bolki her harfi bir zarf-ı bâde-i sahbâdur ne 565 tekim ta ırifinde ve ol nazmün tavsîfinde dinilmişdür R u b â ı :

آفاق برآ صد است بر آفاق عشق
ظرفیت برآ شراب همنان عشق

زین نظم که هست بحر در دانه اعشقه
شریت جو خانه او هر حرف درو

nesr ve ol kasîde-i bî-bedelün evveli budur :

سکران برآ قبل ان یخلوه الکرم
لعلان و کم یبدوا ز امر جت بحم

سربا علی ذکر الشیب مدامه

لربا البدر کاش دی شمس بدر لھا

ya ıni hazret-i dostun yâdına dost-kâmil ve şarâb-ı nâb-ı şehd-kâmil nûş idüb mest ü şükr 570 hakîki birle hem-dost olduk hemüz dıraht-ı engür ki asl-ı şarâb-ı şerr u şördur halk olmamış dı ve ol şarâb-ı nâba müdâm şekl-i câm ve sûret-i mâh-ı tamâmdur hâl budur ki ol şarâb bir aftâb-ı ıâlem-tâbdur ki sâkinün engüşt-i hilâl-misâliyle devr eyler ve kesîren amma imtizâo 575 itse âbile rahşende olur nüctüm-ı hubâbla ve hâtıme-i obyât budur :

ولیس فیہا نصیب ولا سهم

علی نفسه خلیفک من ضاع عمره

ya ıni ağlasun kendüzine şol kimse ki nakd-ı hayâtını ve sormâyo-ı ovkâtını zâyı ıdüb andan 580 bohre-mend ve nasîb-dâr olmadı Şemso'd-dîn-i Muhammedü'l-Hâfızu'l-Şîrâzî (rahimuhu'llahı ta ıâlâ) ki lisânü'l-ıayb u tercümânü'l-esrârdur ve cemî ı-i kelimât-ı pür-nikâtı makbûlu'l-ahyâ: 580vo'l-obrârdur zîrâ ol guftâr-ı belâğat-şî ıâr bir resme tâyife-i ehlu'l-lahun meşâribi üzre vı ki ı olmamışdır ki hiç ehada bu ittifâk ve işbu siyâkle ittisâk düşmemişdür ve'l-hâsıl her bi: beyti bir humhâno-ı ıaşk u hâletdur ve her bir romzi bir bezm-gâh-ı zevk u ma ı rifetdur ki ou: ıasından ıukûl-ı ıâlemiyân şifte ve neşvesinden ofkâr-ı âdomiyân firiftedür sıyt-ı feżâyıl-ı ılfâz basît-i zemîne müntoşir olmamışdır ve na ı t-ı letâyifi ke-şevâdirü'l-emsâl

585hisâtt-ı şarh-ı berîne tolmışdır ahâli-yi rüzgâr ve mevâli-i diyâr gazeliyyâtınun ba ı zına ta: rik-ı tasavvûf üzerino tahkîkler ve zâhir ü bâtın husûsunda telfik u tovfikler yazmışlardır

موقعینce bir beytinün nüktesine işâret olındı

H a f ı z : القليل يدل على الكثيره والقطرة تنبئ عن الغدير

نور جانی کرو باد و دفتر مجانی

در لخم دی مخان نیست جو من شیرانی

590 nesr deyr-i muğân ki makâm-ı taleb-i ehl-i fenâdan ıibâretdür ve seyâlık ki hayret-i tâlib-i sâdikdan kinâyetdür h ı r k a ki rusûm-ı zâhidân ve melâbis-i ıâbidândur ekseriyyâ sûret-po: rostlerün hicâbı ve âğraz-ı fâsidesinün vosîle-i ihticâbadur b â d e ki mahabbot-i yezdânidi

d e f t e r k i k u y ū d ā t - 1 ° i r f ā n ī d ū r d i m o k o l u r k i m a k ā m ā t - 1 t a l e b ū n v e m e r ā t i b - i ş ū r u ş e ğ e
c ū m l e s i n d e b e n i m g i b i b i r t ā l i b - i ā ş ū f t e - a h v ā l v e b i r ° ā ş ı k - 1 m u ŷ t a r i b ū ' l - b ā l v e b i r s ā l i k -
595 p e r i ŷ ā n - ā m ā l y o k d u r z i r ā o ğ e r r u s ū m - 1 ° ā d e t u ° i b ā d e t d ū r v e ğ e r k u y ū d - 1 ° i l m ū m a ° r i f e t d ū r
ğ e r s i c i l l - i h ū k m ū h ū k ū m e t d ū r c o m i ° s i n i m e s ā l i k - i v ū c ū d d a m e r h ū n - 1 ° i ş k - 1 i l a h ī i d ū b m e h ā -
l i k - i ° u c b u p e n d ā r d a n ° ā ş ı k ā n e ° u b ū r i t d ū m v e m a ° ā r i k - i c e n g u c i d ā l d e n s ā d ı k ā n e m u r f ū r i t d
z :

نغمه صحت آنم که زیر هر رخ کبود زهر حیران تعلق پذیرد آزادست
nosr ve bir ğ a z e l i n d e d a h i h e m i n m ū k t o y e i ş ā r e t i d ū b d i r k i H ā f ı z :
600 کده ای کوی تو از لغت خلد مستغنیست اسیر بند تو از زهر دوا عالم آزادست
nosr H a k i m S e n ā y ī - i Ğ a z n e v ī n ū n (k u d d i s e s ı r r u h u) k i k ū n y e t i v e n ā m ā E b ū ' l - M o o d - i M o o d ū d b i n
Ā d e m d ū r v e b e y n e ' l - m e ŷ ā y ı h m a k b ū l u m ū k e r r e m d ū r " K a s ī d e - i R ā ' i y y e s i " k i y ū z s e k s e n b e y t d e n
z i y ā d e d ū r v e h e r b i r i ° i ş k u m a h a b b e t h u m h ā n e s i n d e n b i r c ā m - 1 b ā d e d ū r e v v e l l e r i b u d u r

H a k i m S e n ā y ī : طریب ای نیکوان شیرینه کار
605 تالی ایبه خاند شیرینه ره صحرا
در قهح جریعه و عاشقیار
ز به سبب دست ماودان دوست

nosr Ş o y h F a h r ū ' d - d ī n İ b r ā h ī m ū ' l - ° İ r ā k ī ر o c h ū n k i m ş o h r - i M ū l t ā n e g o l d i Ş o y h B a
h ā ū ' d - d ī n Z e k e r i y y ā n ū n k i ° a s r ū n m ū r ŷ i d - i f ā z ā l ı v e d e h r ū n
610 k ā m i l ū m ū k e m m i l i i d i ş o h b e t - i ş o r i f i n o v e m e v k ı f - i m ū n i f i n o ı r d i d i r l e r k i h e m ā n d o m Ş e y h ū n
i ş ā r e t - i b e ŷ ā r e t - n u m ā s i y l e v e d e l ā l e t - i b e ŷ ā ŷ e t - f i z ā s i y l e h a l v e t e g i r d i v a k t ī k i m ğ i l e s i n d e :
o n ğ ū n ğ e ğ d i H a ŷ r e t - i H a k k s u b h ā n o h u v e o l o c v ā d - 1 m u t l a k ° i z z a - ŷ ā n u h u a n ū n y ū z i n e ğ a y b o b v i
b ı n ı a ğ d ı v e f e y z - i ° i n ā y e t - n i s ā r l a r ı n ı ŷ a ğ d a p e s ā n ā b i r v o o d - i ° a z ī m v e b i r h ā l - i c e s ī m
t u l ā ° o y l e d i k i h e m ā n d e m b i - i h t i y ā r u i h t i b ā r o ā n u d i l i s u r ū r u ŷ o v k i l o v e h u b ū r u z e v k i l o
615 t o l u b b u ğ a z o l i s ō y l e d i k i e v v e l i b u d u r ° İ r ā k ī

نخستین باده کانه رجام کردند ز چشم مست مسافری دام کردند
nosr v e o l ğ a z o l i ā v ā z - b ū l e n d v e s ū z - h ā l e t - m e n d i l e o k u y u b a ğ l a r d ı v e a n u n l a h ā t ı r - 1 h a z ī n v e
d i l - i ğ ā m - ğ i n i n o ğ l o r d i ğ ū o h l - i h a n k ā h a n ı i s t i m ā ° o y l e d i l e r v e t a r ī k ā t - 1 ş o y h e m u h ā l i f ā n -
l a d ı l a r z i r ā n l a r a i ş ā r e t - i h a l v e t d e z i k r u ' l - l a h u m u r ā k a b o y e v e ° i b ā d ā t u m u h ā s o b e y e i ŷ t i -
620 ğ ā l o m a h s ū r i d i l ā - c e r e m o l h ā l u k ā l i i n k ā r y ū z i n d e n ş e y h ū n s e m ° - i c e m ° i n e ı r i ŷ d ū r d i l e r ş o y
b u y u r d ı k i b u m a k ū l e u m ū r d a n m o n ° s i z e d ū r ā n ā d e ğ i l d ū r b u h u s ū s d a n a n l a r m e m n u ° d u r k i h u l ū s :
t e v e c c ū h i H a k d a n y a n a d e ğ i l d ū r

الطریقی انی الله بود دانغاسی الطایفه
625 me ' m ū r d u r v e d ī d e - i H a k k b ī n d e n s e r - i c ū m l e b ā t ı l m e s t ū r d u r M e s n e v i - y i M o v l e v
شکر که صحت یافت از هر هیز رست طالب مسکین میان تب در دست

nesr çünkim bunun üzerine bir kaç gün mürûr eyledi ittifâk şeyhün mukarrebelerinden biri har
tarafından ubûr eyledi işitdi ki ol gazeli harâbât ehli çeng ü çigâne ve savt u terânoyile
lar şeyhün huzûrına gelüb hasb-i hâli söyledi ^{وما لوالسرعني} arz eyledi pos şeyh omr i
630 ol gazeli bi-tamâmihi okudılar vakti kim mahlas-ı gazole geldiler ki bu beytdir H a h l a

جو خود کردند راز خویشی خانی
عراقی را عرابه نام کردند

nesr şeyh buyurdı ki anın kârı pâyâna ve beyânı ayâna irmiş hemin kalkub Irakîntün hücresi
pusına geldi ve anı taşra çıkarub mübârek elin boynuna saldı ol dahi şeyhün kademine baş uru
ve öninde çehresin hâke sürdi ve şeyh kondü oliyle hırkasın anâ geydürdi ve duhter-i gün ahl
635 rini ol bedr-i münîre kırân-ı şer'î ile mukârin idüb her zamânda anâ volod-i sa'âdet-mendüm
ve ferzend-i dil-bendüm diyü aydurdı H â f ı z

آنان که خال را بنظر کعبیا کنند
آیا بودند کوشه چینی بمانند

nesr ve şeyh Irakîntün cümle-i obyât-ı latife ve eş'âr-ı şerifesindondür bu beyt-i Irâk
640 nesr şeyh Evhadî-i İsfahânî (kuddise sırruhu) ba'zı mesnevîyâtında buyarmışdır ve anda iomâl
ahvâlinden haber virmişdür Ev h a d î :

645
تا شبی روی نیک بختی دید
با این دیده کین بیازی نیست
تا خلک وارد دیده و رستم
چون نه از بهر زله داشته ام
اندرون خلوتیت بایارم
ره نه اند کسی بخلوت من
سور لیا کرد سور من بسته است
او چه ی نصبت سال سختی دید
سرکنش را مجازی نیست
سالها چون خلک بستم
بر سر پای حیل داشته ام
از برون در میان بازارم
کس نه بینه جمال سلوت من
قادر من بدوست پیوسته است

nesr ve bir yerde yine dir ki Ev h a d î :
650
محریمی نیست تا بنالم زار
در سماغم بصوت آن مزممار
nesr zîrâ esrâr-ı yârı ağızre söylemek ve rumûz-ı dil-dârı hüveydâ oylemek hatar-mend ü pür-
gozenddür
صوت الاسرار صوتها عنی الاغیار

z :
655 Efzâlu'd-dîn Bodilü'l-Hâkânî (rahmetu'llahi Te'âlâ) bu ömrün boyânı ve uşbu gadrün def'-i gün
ni içün böyle dimişdür H â k â n î :

بود به ست نخست نهستی ما را زما
عشوه بفسرد پای بر خط کبریا

nesr Emîr Husrev Dehlevî (rahimehu'llah) ki lakabı Aynu'd-dîn ve makbûl-i ohl-i yakândur dir-
lor ki kırk yıl savm-ı visâl oylomışdır ve mecâz u hakikat yüzlerinden dört yüz bin beytden zi-
660 yâde ve biş yüz binden kem kıl u kâl oylomışdır ve toksantokuz pâre kitâb ve risâle te'lif itmi
dür ve şeyhi olan Şeyh Nizâmü'd-dîn evliyâyile (kuddise sırruhu) alâ tarîk-i tayy'il-arz

hacc-ı Ka'be ve ziyâret-i taybe kılmışdır (شرعاً الله تعالى) ve hazret-i şeyhün işâret-i beşâret-nümâsiyile ve icâzet-i sa'âdet-fizâsiyile Hazret-i Hızır nebînün علی بن ابي طالب geref-i sohbetiyle müşerref oldu ve müşâhade-i envâr-ı comâline

665 nozâretler ve huzretler buldı pos ol ser-çesme-i âb-ı hayât ve reşk-i nil u firât olan mübâre ağzı yârından toberriken tevassül-i feyz-i İlahî ve tavassut-ı iltâf-ı nâ-mütenâhi olsun için istid'â eyledi ki kendinün ağzına bir pâre ilkâ ve bir katre i'tâ cyleye H a f ı z :

دستان عیب من بی دل سکنین کنین
کوشری دارم و صاحب نظری می جویم
nesr Hazret-i Hızır aleyhi's-selâm buyurdu ki bu hoş zülâli Sa'dî-i Şirâzî aldı K â t i b :

670 از قصه سکندر و آب حیات فخر
معلوم شد که روزی کسی کسی بخورد
nesr pos Hüsrova bu sûz u güdâz-ı hırmânile ve tef ü tâb-ı hüsrânile bâdiye-i hayretde kaldı corem dil teşno vü hasta ve hâtır dem-beste vü şikeste şeyhün huzûr-ı pür-hubûr-ı movfûru's-sürûna ve hizmet-i sa'âdet-mend-i fâyiẓu'n-nûruna goldi hazret-i şeyh dahi âna teselli ve tosoffi-i küllî virûb kendü ağzı bârın ihsân idüb anuñ dil-i atşânın sırâb ve oiger-i süzânın.
675 şâddâb cyledi folâbud hazret-i hakk ve ol foyyâz-ı mutlak âna bir moşreb atâ cyledi ki her ne kim söyledi ve her gevher kim nazm cyledi nohr-vâr ve bahr-ı girdâr tamâm şâşini-yi ışk u mehabbet ve şûr u cidd ü hâletden şirb-i ezîm ve foyz-i amîm üzre oldu C â m î :

طیغ صحت یارست نقل و باره و جام
جو برک حقیق سازی تخت یار طلب
nesr şeyh Müşerrefü'd-dîn bin Abdu'l-lahu's-Sa'dî eş-Şirâzî (kuddise sırruhu) ki orbâb-ı tasavvufun sordârlarından ve ashâb-ı ma'ârifün şohriyârlarındandır nahl-bend-i şu'arâ ve makbûl tavâıyf-i fukarâdur ve Hazret-i Hızır (aleyhi's-selâm) zülâl-i in'âm u ifzâlınden behro-mer olmuşdur ve ilm-i lodûn ser-çesmosinden cân u dili neşv ü nemâ bulmışdur ve piyâdo nice kerr hacc idüb ekâlim-i âlâmdo geşt ve mefviz ü borârıde riyâzat-ı azîmoylo bî-hadd seyr-i kûh u doşt cylomışdır sumnât-ı Hinde girüb ulû sanemlerini şikest cylomışdır dirler ki zamânında
685 moşâyıhdan biri âna inkân ve kadhâna isrâr üzre idi bir gice ol azîz vakı'asında şöyle görür ki âstümânun kapuları feth olmuş ve sahn-ı cihân envâr-ı rahmotle tolmış feleklörden melekler nûrânî tabaklarla belokler inzâl cylor istifsâr ider ki bu belokler nedür ve ne sa'âdetlü câr içündür ve nice devletlü hânigündür dirler ki Sa'dî-i Şirâzî bir boyt didiki makbûl-ı hazret-i izzet ve tesbîh-i melâyike-i rahmot oldu bu belokler amûğundur ve ol boyt budur S a d î :

برک در جهان سبزه نظر شو شیار
شور و رقی دفتر معرفت کرد کار
690 nesr vakti kim ol azîz-i sâhib-temiz bu vakı'adan uyandı homân-dem derûnında şom-i hidâyet ve kandîl-i inâyet yandı sürüb ol gice içinde şeyh Sa'dînün savma'ası kapusına goldi ve hal-ka -girdâr bir zamân ol kapuya gûş-ı hûş urub kaldı işitdi ki Sa'dî derûn-i halvetinde homân boyti tekrâr idüb zomzemeler ve onûn ü hanûn birle nağmeler cylor ان فی ذلک لکری لمن کان
695 له قلب او الفی السمع والشو شهید
pos ol azîzün inkârı ikrâra tobdil ve idbârı

ikbâle tahvîl oldu H a f ı z :

آموده گشت غرقه ولی یان دامنم

در صومعه من به رستی ظن به مکن

nosr Şeyh ebu Sa'îd obü'l-hayr ki nâm-ı şerifi Fa'zlu'l-lah bin ebi'l-Hayrdur (kuddise sı
sultânü't-tarîka ve burhânü'l-hakîkadur müşrif-i kulûb-ı âlemiyân ve mürşid-i tevârif-i
700 ü melek u âdemiyyândur zamânında cemî-i meşâyih and musahherdi ve âsırında şeyhu's-suyûh-
heft-kişverdi bir gün bir kavvâl anuñ huşûr-ı şerifinde ve meclis-i münifinde ittifâk itti
bu beyti okumuş ki Ammârenündür A m m â r :

اند غزل غویی سران خواهم گشت سارلب جو سر زخم غویی بخوانی

tercome; şî rim içre dilerem kendümi pinhân itmek tâ öpem ağzını sırriyle okusan gâzelüm
705 nosr Hazret-i Şeyh buyırdı ki bu beyti kim dimişdür aytdılar Ammâre şeyh ayıtdı kalkunuz
anuñ kabrini ziyâret idelüm pos bir cemâ'atle hemân varub anı ziyâret ve rûh-ı şerifini
ret itdiler üstâd ebu Sâlih ki şeyhün mukarrisi idi ittifâk bir gün hasta ve havâdan şiko
oldı ebu Bekr-i Müeddib ki evlâd-ı şeyhün mu'allim u odibi ve âsrun kâmil u lebbi idi ş
anı da'vet idüb buyırdı ki devât u kalem ve bir pâre kağıd getür tâ ebu Sâlih içün bir no
710 yazalum pos ebu Bekir-i müeddibe omr itdi ki bu rubâ'iyi yaz Rubâ'î-i Şeyh ebi Sa'îd

مورا بنطاره نظارم صف زرد رضوان ز تعجب کف خود برکف زرد
آن حال سیه بر آن رخسان مطرب زرد ابدال ز بین چمن در مصحف زرد

nosr H'âce ebi Bekr-i müeddib dahi bu rubâ'iyi yazub homân-dem varub ebu Sâlihün boynına
ladı ve ol hîrz-ı mübâreki heykol-i nûr gibi gordenine âkd eyledi fi'l-hâl ebu Sâlih sıhl
715 buldı ve ol marâzdan külliyyen halâs oldı Mesnevî-yi M e v l o v i :

اولیاء است قوت از او تیر هسته باز کردانه ز راه

oğerci kim bu rubâ'î'nün hallinde meşâyih-ı izâmîdâr
azîzler ve mevâlî-yi kirâmdan nice sâhib-temizler şerhler yazub tahkîkler ve bî-bedel tedk
ler cylemişlerdür amma kudvotü'l-ovliyâ ve üsvetü'l-otkayâ kutb-ı oflâkü't-tahkîka vo'l-ya
720 melâs-ı ashâbü'l-müşâhadoti vo'l-temkîn sultânü'l-müteahhirin burhânü'l-mütebahhirin H'âce
Uboydu'l-lah on-Nakşibondıyyü's-Semerikandî (kuddise sirruhu) böyle yazmışdır ki bu rubâ'î
ervâh-ı mü'minino beşâret-i şerife ve işâret-i latîfe vardır ki ol beşâret ü işâretle tefr
füâd ve tahlîl-i mevâd ve inşirâh-ı sudûr ve infitâh-ı huşûr hâsıl olur zirâ murâd-ı nigâr
rûh-ı insânîdür ki mahbûbiyyetle mevsûf ve makbûliyyetle ma'rûfdir Havrâdan maksûd ihvân-
725 safâdan ve hullân-ı vefâdan iyâdete gelenlordür ki cemâlleri meserret-efzâ ve mokâlleri d
küşâdur nitekim dinilmişdür لقاء اهل سفا و اعلیٰ ya şol cemâ'at-i hûrdur ki mü'minün rû

kab'z oldığı evkâtta istibşâriçün ve nisâr-ı onvâriçün hâzır olurlar riâvândan murâd âkıld
ki gönül behiştinün bevâbı ve der-bân-ı sa'âdet-meabıdur riâvân ta'acübden elin eline ur
ğı oldur ki rûh-ı insânî nez'a karîb oldığı hâlde ve ol tılsım-ı heyûlânîye iron zamân-ı il
730 lâalde âkl bir nesne müşâhade eyledi ki nazarında cidden müsteb'ad idi zirâ bünyân-ı beden
tân-ı rûha ulû meşhed ü ma'bed ve pây-gâh u mersad idi hâl-i siyâhdan garaş şol mezellet u
zillet u h'ârkak ve teessûf ü telehhûf ü bî-zârlıkdur ki vefât hîninde sâhibine irişür ya ş

fakr-ı hakiki süretidür ki müşâhade vaktinde âyine-i cemâl-i rûhda ve mazhar-ı envâr-ı da zâhir u lâyh olur **N a z m :**

735

فقیر بر غبار یو کلزار او نقطه زند در دل بر کار او
کuvâ-yı nesîni ve mobâdi-yi hayât-ı hayvânîdûr ki tağayyur
beddül ve tekoddûr ü tehovvül amûn sıfat-ı lâzime ve ahvâl-i dâyimesindendûr Mesnevî-yi
levî :

740

جیست ابدال از او مبدل نورد حضرت از بتدیل یردان ۴۱ سرور
Mushafdan murâd hakikat-ı insânîdûr ki nûsha-i câmi'a-i Rebbânîdûr ki mazhar-ı âsâr u ak
subhânî vü meoma -ı iltâf u ahlâk-ı Yezdânîdûr abdâl havflarından ol mushafa yapışdıklar
dur ki gün müşâhade itdiler ki rûh-i insânî حب الوطن من الايمان
aslîsine کل شیء یرفع الی اصله
mübteğâsınca girdi mesken-i vaslisine pervâz

745

kendüler mu'attal ve bî-kudret u amel kalısarlardur folâbud ol hakikat-ı insâniyye ve o
rahmânîye ziyâde yapışdılar demek olur pes bu rubâ'ide rûhûn uluvv-i mertebesine
muvv-ı menzilesine ve âlem-i melekûta tayrânına ve makâm-ı lâ-hûtda seyrânına işâret ve
lâ-cerom onlarun ki nihâdında mahabbetu'l-lahdan eser ve ol âlem-i hakkâniden haber var
rubâ'inûn tenbihâtından mesruru'l-bâl ve hûş-hâl olub şifâ-i küllî ve devâ-i cümli hâsıl
husûsî enfâs-ı müteberrike-i ehlu'l-lah mânend-i dem-i safâ-bahş-ı scher-gâh ol zikr u fi
hem-râh ola her vechile cân-perver ve her husûsile safâ-küster olur له فی ایم دهر کم نجانا

750

الافتخار بها ve hazret-i şeyh ashâbına ve yârân u ahbâbına böyle vasiyyot itdiler ki
cenâzemün öğinde bu ebyâtı okıyasız **e b y â t :**

دوست بردوست رفت یار یار
و آن همه گفتار بود و این همه کردار

حضرت از در برمان از بهر چه بود کار
آن همه اندوه بود و این همه شادی

755

terceme; nedir bu zevk u safâdan cihânda hûş-ter-kâr ki bâr-ı yârle vasl ola bî-ğam-ı ağı
O ser-be-ser ğam u ondûhidi bu cümle sürûr O cümle guft u şunûd idi bu kamu gir
nesr H'âcc Bahâü'd-dîn Muhammed bin Muhammedü'l-Duhârîü'n-Nakşibondî (kuddiset esrârûhu ve
zâ'afet envârûhu) dan şöyle menkûldur ki bir gün ayıtmışlar Şeyh ebü's-Sa'îd ebü'l-hayr
sordılar ki cenâzenüz öğinde kangı âyet-i kerîmeyi okıyalum buyurdılar kim âyet okımak em
hatîr ve kâr-ı nekirdûr bu beyti okıyınız **b e y t :**

759

دوست رسد نزد دوست یار نزدیک یار جیست ازین همه خوبتر در آفاق کار
nesr pes hazret-i H'âcc buyurdılar ki bizüm cenâzemüz öğinde bu beyti okıyasız **b e y t :**

شیء الا از جمال روی تو

من لا ینم آتیه در کوی تو

765

nesr işbu beyt-i Arabî dahi mücerreb-i fukarâ ve mu'tomed-i fużalâdur ki mofore mütevecih
larun akabalarınca okurlar selâmet için icâbeti mukarrer ve eser-i necâbeti gün gibi münev
dür beyt-i Arabî: ویرعی کم الرحمن من کل جانب رحمت اجتمه ساعدتکم سلامة
ba'zilar bu beyti hazret-i Hızra isnâd itdiler (aloyhi's-selâm ve alâ sâyi'ri'l-enbiyâi'l-
râm) Şeyh Feridü'd-dînü'l-Attâru'n-Nisâburî ki Şeyh Meccdü'd-dînü'l-Bagdadînün (kuddise

huma) mürididür ve esrâr-ı hakikat ve otvâr-ı tarikat suhan-furûşlarının vahid ü feridi
vo ol kadar dekâyık-ı sırr-ı tevhid ve hakâyık-ı zevk u mevâcid anuñ mesneviyâtında ve
770 yâtında mundericdür ki bu tâyifeden az kimsenün kelimâtında ve ta'lifatında düşmişdür v
fâs-ı tayyibesinden biri bu beytdür [°]A t t â r :

خلقى بايه طلسم گرفتار آمده

ای روی در کسبه به بازار آمده

nesr bu kasîde yigirmi beytden efzûndur ki her biri bir tilsim-ı pür-efsûndur [°]urafâ-yı
vo fuzelâ-i kirâmdan biri ol kasîdeyi gayetde zibâ ve nihâyetde bi-hemtâ şerh eylemiştir
775 ey şol zât-ı mutlak ki senün cemâlün ki nûr-ı zâhir-i vücûddur ve âyîno-i sûret-i şâhid
meşhûddur âna bu ta'ayyunât-nikâbını ve suvor-i kâyinât hicâbını rû-pûş idüb bâzâr-ı zul
gelmişsindür bir tayifo o genoun yüzündeki tilsim olan perdeyle ya'ni ta'ayyunât-ı muht
vo tekevvünât-ı mü'telife ve âsâr-ı mütebâyine ve otvâr-ı mütekâbile vâsıtasıyle bu'd u
bâdiyosine ve gâflet u hicrân hâviyosine düşüb pendâr-ı gayriyyet ve evhâm-ı kosret ü is
780 niyyot vâdilerinde hayrân u sor-gordân olmuşlardır [°]هنگامی که در کسبه و بازار آمدیم
ne zibâ dimişlerdür Li-ğayrihi :

یعنی که بجز حقیقت ماه در دار و جود نیست

nesr yâhud ol cemâl-i bâ-kemâlun portev-i kibriyâ vü colâli bu suvor-i cemile vo mezâhir
lîlede sirâyet itdûgi mülâtafayile belâ-yı [°]ışk u mahabbote vo [°]anâ-yı derd ü hayrete tu
785 lardur pos [°]اشق و محبت با وافتت بمظاہر
[°]âşık-sûret vo kimi âşûfte-i nakş u nigâr ve kimi firifte-i lutf u serîret olmuşdur H â :

همال صورت تو حجت موهب است

بر غم مدعیانم منع عتبه کنند

nesr nitelim dimişlerdür ne-yi zebândan beyân şekerlerin yimişlordür [°]E v h a d i :

تویی کبک و همه عالم طلسم است

تویی معنی و بیرون تو اسم است

790 [°]خواجه ساجید ذوقیه لا یشکره و لا یحمد له و لا یطرب له و لا یسبح له
mağlardür ki Firdevsî-yi Tûsî (rahimohu'llah) ki [°]ömrini şol selâtin-i cihân vo havâkin-i
mânun zikr-i menâkıb u meâsirinde ve neşr-i mahâmid u mofâhîrinde geçürmişdür ki anların
rı yozdân-perest olmayub rûzgârları boğy u [°]udvân ve küfr ü tuğyân üzerine murûr u [°]ubûr
mişdür ba'de'l-vefât [°]azîzlardan biri anı vâkı'asında görür ki müreffehü'l-hâl ve mesrûr
795 fâriğü'l-bâl vo pür-huzûr bustân-ı cinânda seyrân ve ağsân-ı tûbâ vü sidrode müntohâ tayr
eyler ta'acüb idüb âna bu kadr u menzilotün ve uşbu lutf u mekremetün sebeb-i mevhibetin
su'âl eyler ve taleb-i keşf-i ahvâl ider Firdevsî böyle cevâb virür ki şol hazret-i bâ-[°]a
met do ve ol cenâb-ı pür-haşmetde ki bād-ı istignâsı vo sar-sar-ı kibriyâsı hubûb idicek
[°]at-i kevneyn vo [°]ibâdet-i sakaleyn bir perr-i be'ûza vo bir pâ-yı mürçe kadar kadr u mik
800 yokdur belki cümleten hebâ-i mensûr ve nak-ı [°]bi-vak-ı [°]mensûrdur H â f ı z :

کاخ هزاران و صدین به نیم جو

مضروب عطر عتق بر بندوی زلف یار

nesr ve her zamânda soyâbık-ı eltâf-ı [°]inâyeti şikoste-pâyıların dest-giridür ve her anda :

yif-i °afr-ı bî-gâyeti âşûfte-ı cîmlerün °özü-i peşiridür

بر علی ایچا که عنایات تو باشد باشر
نا کرده جو کرده جو نا کرده

805 nesr nesim-i subh u visâli hâviyye-i şeb-i firâk-suhtelerinin râhat-ı cânıdur zülâl-ı de-
nevâli bâdiye-i kürâb-ı iştîyâk dil-hastalarının dermânıdur fazl-ı kâr-sâz-ı
mukteâsınca دست رهنقی کل شئی

دلف خدا بستر از جرم ماست
مضو الهی بکنه کار خویشی
و لطف بی نیاز
مُبْتَغَاسınca : سبقت رهنقی علی غنیمی

810 nesr ben bonde-i şormendeyo ve kemine-i furû-mandeyo bir beytimi sobob-i mağfiret ve cûml
evzâruma ma°ziret kıldı

ol beyt budur didi F i r d o v s

nesr °aceb oldur ki şeyh-i mezkûr (حکیم میری محمد هشتی توی
°etvâr-ı tarîkatda ve o
hakikatda "Mantıku't-Tayr" ve "Esâr-nâmo" ve Musibot-nâmo" ve "Menâkıb-ı Ebrâr" ve "Meâs

815 Ahyâr" ve bunlardan gayri nice kitâb-ı hikmet-nisâb ve risâle-i mev°izet-intisâb didükdon
âhir müellefleri ve hâtıme-i musannefleri bir dâsitân-ı nev ya°ni hikâyet-i gül ü husrov
dur ki ol kitâb-ı müşgin-nikâb oğroği bi-hasbi'z-zâhir efsânedür amma bi-hasbi'l-bâtın es-
İlahî-guftârına bahânedür H a k i m S e n â y i

میان در بند در توی هرا بات

نبایه عشوه را سالوس و طامات

فدناک غمزه طامان در جگر کیر

شراب از ساقیان لب شکر کیر

820 nesr Ebu İsmâ°il Abdu'llah bin ebi Mansûr Muhammodü'l-Ensâriyü'l-Herovî (kuddiso sırrıhu,
Ebu Mansûr Mettû'l-Ensârinün evlâdındandır ve devrânının aktâb u evladındandır Mett-i Ensâ

ebu Eyyub-i Ensârinün (raziya'l-lahu °anhuma) oğludur ki sâhib-i rahîl-i rosûldur (°aleyhi'
lâm) ol vakt ki Modîneye hicret buyurdılar ve Mett-i Ensâri (raziya'l-lahu °anh) Emîrû'l-b

825 nin °Osmân-ı zı'n-nürcynün (raziya'l-lahu °anh) hilâfeti zamânında Ahnef bin Kaysile Horûs
gelüb Hirâtta sâkin olub anda teehhül eylemişdür hazret-i şeyh °Abdu'l-lah-ı Ensârinün lak
şeyhu'l-İslâmdur ve meşhûd-ı Hzr °aleyhi's-solâmdur velâyetde müsellemdür ve kerâmetde °a
dür zamânında güneş gibi zuhûri maşrıktan mağribe irmişdi ve cemi°-ı °ulûm-ı ma°arif-kemâl
tobede ana el virmişdi bir gün meclis-i şeref-fizâlarında ve mahfil-i sa°adet-likâlarında

830 vurdılar ki benim altı binden ziyâde °Arabî şî°rüm vardır eyâdi-yi nâsda mütodâvel ve cüzl
mün zahrında müscccel ve yine buyurmuşlardır ki bir vakitte kıyâs itdüm ki hâtıramda ne de
es°âr-ı °Arabî ola yetmiş binden ziyâde buldum ve yine bir vakitte buyurmuşlardır ki şu °ari
°Arabun mütokaddimlerinün es°ârından benim yâdında yüzbinden ziyâde müteferrik şî°r vardır
yine buyurmuşlardır ki üç bin hadîs ezberleyüb dururam be-yek be-yek isnâdile vilâdetleri

835 rotün üçyüz toksanaltısındadır ve yine buyurmuşlardır ki mektebde mahbûbu'l-comâl ve makbûl
hîsâl bir oğlancık vardı adı Ebu Ahmed ve hüsnile mukallod idi amunğun bir nesne söyle ve
beyt inşâ eyle dediler ben dahi fi'l-hâl bodiha bu beyti didüm Şeyh E n s â r i :

وله طوطی غزال رشوه القلب سرامه

لابی احمد وجه قمر اللیل غلامه

tercome: Yârûn cemâl-i feruḥı eyler meh u mihri esîr Ahû gibi bakışları urur felok-şîrin

840 nesr ve 'l-hâsıl oger iksâr-i kolâm kulûbe mûmil ve itnâb-ı merâm matlûba muhil olmak vehu
mema bu bâbda misâl-i faslu'l-hitâb şevâhid-i monkûle ve delâyl-i ma'kûle birle bir nice
colled kitâb yazmağ olurdu lâkin hayrû'l-kolâm

li-kâililihi : ما قل ودل

فللكرام بنى المنقول تصديع

ار بريت ذكرى وفي الابرار فائدة

diger:

845 nazm :

ما زانك تو بهمان شود
چشم دارم که بجای از لعل افروز باشم

کم کوی کزیده کوی بهون در
در مقامی که صدارت بقعیران بخشد

nesr olhak husûs-ı şîrde hulûs-ı kolâm ve fasl-ı tamâm oldur ki bir gün huẓûr-ı Rosûl-ı
bû'l-âleminde ve meclis-i seyyidü'l-Mürselinde (salla'llahu 'alayhi ve sellem) Nâbiğa'nu

bir boytini okudılar buyurdılar ki hâtırınızda bâkisi varsa okuyunuz ayıtdılar yâ Rosula'
huẓûr-ı saâdet-karînünde ve hizmetigün huld-i borînünde şîr okınmak oâizmidür pos sahîh

750 sarîh buyurdılar ki يا بني في هـاذا

bir havâ-yı latîf ü dil-koşdur oger mehebb u memarrî gülîstân u bustân ola mânen-i nofah
rûhu'l-kuds ve misâl-i fevehât-ı ravhû'l-îns dil-peẓîr ü cân-perver ve müşk ü 'anberden m

attar olur C â m f :

در سخن آید آفران به به

لهر به به دل هست زبان و لیل

آب روان کیرد از و بوی و رنگ

بسیه پر بند دهن جوی تنک

غالبه جو کردد و عطر شمیم

چون کره ناخته کاید نسیم

nesr ve ger omâkin-i nâ-pâk ü mülevvesden ve mevâtın-ı necâset-nâk ü mahbesden güzere eyli;
sebeb-i nefret u ibâ ve mâdde-i tâ'ûn u vebâ olur İ b n -i Y e m î n :

با خود در ناموشی بصد نیل بر آرد

صحبست اثر خود بکنه کریمه خردمند

آلوه به بالون کردد رنگ بر آرد

لحمسایه به جوی درجیه باغ که آفر

nesr nazm-ı fi-nefsihi bir âb-ı sâfî ve hoşdur şöyle ki mecrâ vü makarrı sahn-ı tâb-nâk ve
hâk-i pâk ola solsebil-i connât ve zülâl-i nîl ü furât gibi hayât-bahş u safâ-küster ve ş
u şekkorden şîrin u latîf u ter olur Ş o y h N i z â m f :

مردۀ او بیم و به وزنده ایم

مآله نظر بر سخن او کهنه ایم

کرم روان آب درو یا خسته

سرو بیان آنش ازو یا خسته

nesr ve ger omkine-i murdâr ve cvidye-i necâset-girdardan murûr u 'ubûr ide kabîl-i enoâse
olur S a d f :

و کرمه منی لثمان خاتم که چشم

جمال لعمشیه در من اثر کرد

H â f i z : که زیر سلسله رفته طریقه عیار است

خیال زلف تو یخته نه کار خاماست

نظم: خربویه فی الحنا و خربویه فی السعیر

770 S a d f : قباى اطلی النسی که از لعل عاریست

قله ران طریقت به نیم جو خرمنه

نه لهر که کوش کند معنی سخن دانه

پیام اهل دلست ایبه سخن که سعیدی داد

nesr sevk-i kelâm ve şevk-i merâm bu tâyife ilâhilerindedür ne lâhilerinde rahmânîlerini
ne şeytânîlerinde muhakkıklarindedür ne münâfıklarında şiddıklarındadır ne zındıklarında
şâhlarındadır ne gedâlarında reh-nümâlarındadır ne nâ-bînâlarında ki her ne söz ki söyle

875 derûn-ı cândan ve tarîk-i ikândandır ve her ne beyân ki eylerler ser-i ıyândan ve sırr-
dândandır bu sebebdendir ki cemî' ibâdetleri muhazzeb ve cümle işâretleri müeddebdir be
sâyir lügât ve ta'birât ki ana hurûf u elfâz u ovsât masdar-ı ef'âl ve mebd-i mazhar-ı
olmuşdur bunların sıga-i ibârâtından müstakdır ve evvâb u fusûl-ı teşbihât u isti'ârâtı
mülhakdır bunların guftârı asıldır bâkileri fer' u mezîdâtur ve bunların otvârı fasıldır

880 leri tasarrufât u mezîdâtur M:

Z:

Nazm : Ne meclisdaki bunlar ola sâkı

Bulardur bâğ-ı hüsnün andelîbi

Bular oâm-ı safâ ser-hoşlarıdır

غير في اللذات من دونهما حقاً

ناله زنجير مجنون ارغنون عاشقاست

Kuru ofsânedür ofsûn-ı bâkı

Cihân gülzârının murg-i garîbi

Mahabbet bahrının dem-keşleridir

885 nesr eger bunlardan hezl sûretinde bir nazm u inşâ ya hecv sûretinde bir sarı ifşâ zâhi
misâl-i katre bahre tekeddür ve mânend-i zerre mihre tağayyur virmoz ve bu yüzden ta'bir
halâyıktan ta'yir anlara sebeb-i ta'yir olmaz z:

فكر هر کس بقدر همت اوست

تو و طوبی و ما و قاست دوست

nesr belki ol bir mutâyebdür ki

المؤمن لعب دعب

hükmince müstemil-i hü

890 ilahî ve mutezammin-i esrâr-ı nâ-mütenâhidür

غدر الذي تهوى جمالك واجمع nito

Hażret-i Mevlânâ-i Rûmî buyırur Mesnevi-yi Ma'nevî boyt :

هزل من هزل نیست تعلیم است

بیت من بیت نیست اقلیم است

Nazm : این السما و این الارض

Bunların neyduğın deminden bil

Merdî rîş ü harî düminden bil

895 nesr amma bu kadar vardır ki

محل المؤمن على الصلح

mukteżâsınca mehmâ-omken sây.

rini dahi külliyyâ fesâda haml gerekmez ve her zamânda ıaynı i'tirâzı küşâdo idüb tarîk-i

u zemme gitmek olmaz Z:

من بیای که معلوم نیست نیست

بر آستانه بخانه کرسی بی

900 mübteğâsınca recâ-i sâdık ve ümid-i vâsik bu yüzden gerekdür ki ol tekeddürâtun gâyeti hul

safâya münce-i mülâhaza kılina ve işbu tağayyurâtun nihâyeti temekkün ü bokâya mukarredî

nile

الماء يكثر ثم يرجع ضارفاً

nosr ol-hâlotü hazihi vaktî kim bu kîr-i hâk-eîr u bād-peymā ve fakîr-i bî-mikdâr-ı o
rûş ü gendüm-nümâ kalilü'l-bizâ^o alflü'l-istitâ^o N a z m :

- 905 Safâ moyhânesinün dürd-nüşî Melâmot tekyesinün hırka-püşî
Mahabbet cur^o asından most ü şoydâ Garâmot kuçesinde rind ü rüsvâ
Misâl-i kur^o a ser-gordân-ı devrân Besân-ı nokta devrân içre hayrân
Kalom-veş nükte-rân u bî-dil ü hûş Dovât-âyîn dorûn-ı sîne pür-cûş
İşî der-yüze itmok h^vâcolerden Na^oâni uğrısı dîbâcolerden

910 Nosr a^o nî da^o i-yi çâker Lâmi^o f-komter اعراس الدنيا تارة ومسانة عرات تارة kırk yıl mikdâr
ki bu sahrada tek u pûy ve uşbu deryâdan cüst u cûy itmekde olmâs-ı küllîg-i girdârle bâr
ma^o âni ikliminde Ferhâd-var nakkâblıklar oyloyüb yük yük covâhir-i zevâhir nevâdirü'l-em
definolor ihrâc idübdur ve sibâhet-ı tabi^o at-ı nehög-âsârile bahrî-vâr gavvâslıklar oyle
kise kise dürrer-i gurar-oncüm-misâlden hazîneler bağlayubdur N a z m :

- 915 Çû nazmdur dil ü cânım gibi sâf Ne hâcöt dürd-goşlik oyloyüb lâf
Benom çün sâlik-i hum-hâne-i ışk Terânemdür müdâm ofsânö-i ışk
Bânâ çün lom^o a-ı ışk oldu rehber Âceb mi Lâmi^o f olsam kamer-fer
Güher çark-ı hayâdur govherümden Utanur şom^o -i rûşon ahtortümden
Moh u hursîd-veş bî-zahmet ü renc Bugün mizân-ı tab^o undur güher-senc

925 Nosr sâl-i ömr-i girânâyî ki hicretün tokuz yüz otuz altısında olli sekizo irmişdür bi-
lahi ve'l-minneh tahsîl-i ma^o ârif-i yakîniyyo ve tekmi'l-i letâyif-i dîniyyo her yüzdön ol
mişdür ya^o nî her bâr ki obr-i hâtır-ı mâtârüm güher-bâr ola ma^o ârif-i sebze-zârüni gülzâr
lerom ve her dem ki mihr-i hayâl-i pür-hâltüm novvâr ola letâyif-kuhsârını güher-dâr idorei
sobobden ki sâl-hâ-yı dîrâz^o ulomâ-i izâm ve fużalâ-i kirâmdan ki her biri menba^o -ı yensî
925 hikmet ve mecma^o -ı cedâvil-i ma^o rifot idi استشرهم الله تعالى الى يوم البقا istifâ
fünûn-ı ulûm ve istifâze-i şucûn-ı fuhûm itmego inâyet-i Rabbânî dest-girum olmuşdı vo
dethâ-yı pür-sûz u saz meşâyih-i zevi'l-kadr vo fukarâ-i uli's-sadrden ki her biri sultân-
rîkat ve burhân-ı hakikat idi استشرهم الله تعالى تزيين القيا kosb-i sülûk-ı râh-ı yak
vo def^o -i şükûk-ı şubeh-i dîn kılmâğa hidâyet-i Yozdânî müşîrüm olmuşdı N a z m :

- 930 Bunlar ol şehler durur kim terk-i sâmân itdiler
Taht u mülk u efsor ehlin bende-formân itdiler

Her biri gavvâs-ı deryâ-yı şuhûd-ı gayb olub

Hikmet-esdâfın açub govherler ofsân itdiler

Harf-i nakş-ı gayrı yuyub levh-i hâtırdan tamâm

- 935 Dilleri şuhfını usturlâb-ı irfân itdiler

Genc-i esrâr-ı Hakî bâtinlardan hıfz için
Zâhir-i sûret-rûsumın cümle virân itdiler

H^vâbe varmışlar durur kehf-i fenâ-i Hakda heb
Mâsivâdan göz yumub feth-i dil ü cân itdiler

940

Gerçi hurşid-i ruhîn her biri kıldı zîr-i mîğ
Lîk şark u garbı şark-ı nûr-ı Yezdân itdiler

Irma yüzün izlerinden Lâmi^oî kim bu yolun
Gerçikim işkâli çokdur lîk âsân itdiler

945 nesr hasılu'l-kolâm bunların iktibâs-ı envârından ve iltimâs-ı esrârından ve iktifâ-i âs
ve iktidâ-i etvârından dil ü cânım bir mülke mâlik ve bir râha sâlik oldu ki hele bi-vos
halvet u fikr-i çile kırk mikdârı mensûr u manzûm meşhûr u ma^olûm الخطاب في كل الباب
kitâb ve risâle-i şeref-nisâb ve m^ocmu^o a-i makâle-i me^orifet-iyâb eser-i mu^oteber zuhûra

نفس نار الله ملك نظره محمد الله على رادى الاله وشكره على تعاقب نعمائه ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء
egerçi kim ol eserlerin ba^ozı sevâbık-ı galebât-ı ahvâl-i havâda ve levâhık-ı takallübât.

950

-i. safâda ve bir nicesi eyyâm-ı tevârik-ı derd u anâde ve hengâm-ı merâfık-ı mihnet u be
hâletler geldükçe ve havâletler oldukça şûr-engîz-i eş^oâr-ı dil-pezirle peymâne-keşlikler
zinden ve zerâfet-âmis obyât-ı lâ-nozîrile ser-hoşluklar yolından zuhûra golmişdür Hâfız

أمرهم عرضي شربيش يارنى اربىست دلی نظرسوخت عقل و غیرت که ابره هم بولعجبیست

955 nesr belî hengâm-ı tebâşir subh-ı meşîb bir dâhidür evkât-ı doyâcır-ı leyl-i şebâb bir dâ
bir nicesi dâhi demler düşüb hâtır bustânını şurar-ı şarrâ güldesteleriyle pîrâste ve hay
dükânını mesnevi-yi. dil-ârâ akmişesiyle ârâste idüb akrân-ı zamân ve hem-kârân-ı devrân
ne tefevvük göstermek kasd olunmuşdur nitekim hâl-ı ehl-i kıl u kâl kârubâr-ı ashâb-ı fik.
hayıldur

بقی رصل الذین الی ما وصل و فیصل لهما ما حصل
ایدهان سرکوی بود کما اول
Ligayrihi: ز آبی برهم جهان سفر کرد

960 nesr ber -muktezâ-yı vakt u hâl ve ber-mübteğâ-yı fikr ü hayâl gâh mohrüyân-ı devrânun mil
den dil-efgar ve gâh hilâl ebrüyân-ı zamânun meylindon zâx u nizâr olub nâzik u dilkeş ve
rik u meh-ves hayâller bağlanmışdı Nazm :

Demler idüb bād-ı rengin yâdına Oşururdum subh u şâm evrâdına

965 nesr bu sebebdondür ki ol gülzârın ba^ozı czhârı berk-i kıyâyile bestedür ve ol meyve-zârın
âsmârı hâm u nârestedür belki seng-i tâ^oinândan dil-hasta vü şikostedür ve uşbu cihetdondü
dürcinün güherleri ser-â ser hemvâr ve burcınun ahterleri cümleten pür-envâr dogildür belk
zı şebah-girdâr u şeb-âsârdur z :

سنگ صندوان غرقه رهن جهان بخار راست
کرمیه راه شوق فکره نامی مکن

nesr elbotte hengâm-ı gümüm ve eyyâm-ı humûnda hâtır-ı fâtır münkalib hayâl-i mâtar muştar:

- 970 olur mukarrerdür ki büstân-ı tabî^o ide neşv ü nemâlar bulan ve pür-berk u nevâ olan es-
rebi^o i gibi kadîd-i şitâyi-i cân-perver ve lezîz ü ter olmaz ve hükm-i mışbâh-ı sabâh:
lâm-ı elvâh-ı revâh beraber olmaz nefahât-ı subh-ı safâdan fâyih olan revâyi-i cân-p
fevahât-ı leyli-i düccâdan nâfih olan ehviye-i^o ufûnet-küsterle hem-reng olmak müyesses:
galebât-ı şevk u cozebât-ı zevk içinde bulunan makâlât-ı pür-hâlât şedâyid-i mihen ü
975 zemende olan kelamât-ı pür-garâmatile hem-seng olmak mutasavver midür husûsâ

لکل جوار کسوة و لکل صارم نسوة و لکل عالم کسوة

- Nazm : Karîndür nûşa nîş ey ehl-i emsem Mesoldür gül dikensiz olmaz epsem
nesr insânun ağleb-i hâli hatâ vü nisyândur ve biz makûle kimsenün kıl u kâli^o ayn-ı
Hażret-i Cüneyd'den (kuddise sırruhu) su'âl itdiler ki العارف زنی یا ابا العاسم
980 Ârif zinâ ider mi yâ Eba'l-Kâsım bir zamân mübârek başın egûb tevakkuf eyledi ba^o dehi
kaldırub ayıtdı و كان امر الله قدراً فقد دراً ya^o ni hatâ vâki^o oldıysa ba^o id degildü

لا راد لقضائه

Beyt :

دست و پای زن ز یان کنی

در ره دیده اگر چه آن نکی

- nesr hemân cenâb-ı fażl-ı Hudâ-yı kâr-sâzdan ve hażret-i Hudâvend-i bende-nüvâz ü bî-r
985 recâ-i sâdık ve temennâ-i vâsik oldur ki şol hum-hâne-i^o ışk u mahabbet dürd-keşlerini
metine ve ol mey-gede-i vecd u hâlet ser-hoşlarının^o izzetine ki câm-ı cihân-nümâ-yı
şevâyib-i tekeddürât-ı tekellûfâtıdan sâf u müberrâdur ve âyine-i gam-zedâ-yı cânları n
tehevvrât-ı toessüfâtıdan pâk u mu^oarrâdur bu âlûde-i enva^o-ı ma^oşiyet ve fersûde-i es
ehviyet olan hâsir u kâsir ve hâyib u mukassir ki bi-haşbi's-sûreti ve'z-zâhir ol muhe
990 taklîd oylemişdür ve rıbka-i^o ubûdiyetleriyle gerdem u gûş-ı cân ü dilin pür-takvîd it
vefkınca anlarur و صلی القوم منهم hukmince "فی نسبته بقوم منهم

haylinden ve ziyâfetleri tufeylinden mahsûb u ma^odûd olub bu ovzâr-ı bî-fâyidemile me^o
mu^oâteb ve uşbu akzâr-ı mâlâ-nihâyoyile morcûm u mu^oâkab olmayam âmin yâ mu^oîn H a f

هم شب در به امیدم که نسیم صحیحی به پیام آشنایی بنواز آشتارا

995 Solmân:

یارب بعافه شب اسری که با حبیب در خلوت دنی نشسته ای وصال یافت

nesr yakînum oldur ki her guftâr-ı belâğat-âsârüm ve oğâr-ı fesâhat-şîârüm ve her gi
hikmet-nisârüm ve âsâr-ı ma^orifet disârüm oğor nazmdur ve ger inşâdur hemîn^o uyûb-ı ah
mâ-fi'l-bâlumı^o âlemine ve kusûr-ı a^o mâl-ı pür-melâlümü ehl-i âsmân u zemîne ifşâdur s

1000

بس کن ای دیده بیکبار میرز آب مرا که خیال رخ ادا را بر ما که رست

چشم دارد که چو چشم تو جود ز کس است اندران هیچ نظر نیست چه جای نظرت

nesr egerçi kim ol güherlerün bir nicosi belki ekseri ve içinden müşteher ü mu^oteberle
yâ-hâsiyyet-i ehâlidem ve iksîr-i tıynet-i mevâlidem nazar-ı hurşid-ferler bulub cerîd

1005 lāk ve saḥīfe-i nūr-ı pāk gibi hikem-i °akliyye ve °ulūm-ı nakliyye defterleridür n a
 روی فهرشی آیتی از لطیف بخون کشف کرد زین سبب جز لطف و خوبی نیست
 nesr ve bir mikdârı dahi muktedâ-yı dîn ve pişvâ-yı ehl-i yakîn olanların irşâd-ı sa°âde
 zâları vasıtasıyla ve işâret-i beşâret-nümâları râbitasıyla etvâr-ı tarîkat ve esrâr-ı k
 kat-mahzarlarıdır N a z m :

Ben ne toprağım ki kendüm gösterem Şatduğum kâh ola gendüm gösterem
 1010 H°âoonündür cümle çün mâl u menâl Kise-i dellâl olur âşüfte-hâl
 nesr ve ba°zı dâhi ol guftâr-ı sihr-âsârın selâtin-i âl-i °Osman ki esâtîn-i nizâm u int
 mülk-i cihândur ve güzido-ân-ı şâhân-ı devrân ve ser-halkayân-ı dâyre-i kevn ü mekândur
 her biri hulâsa-i te'sîr ü te'ossür-i vucûb u imkân ve notice-i imtizâc u izdivâc-ı oflâl
 erkândur به الله تعالى سلسله قافلهتم بحازم الفضل والا متنان مداله طور والا زمان
 1015 و شهيد ارکان بنیادتم بقوام العدل والا حسان الى آخر الزمان
 eger sutfih-ı saḥâyif-i oflâk evrâk-ı defter vo kutr u kutb-ı gerdûn kilik ü mihber ola det
 pîr-ı °akl anların setevât-ı saltanatları tahririnde hâim ü hâyirdur ve galebât-ı şevkoti
 tasvîrinde nâdim u kâsirdur N a z m :

یعنی همتان شرف و غرب مفتوح است صبران و جان تن و علم روانان روح است
 1020 nesr ya°ni anların nâm-ı şerîf-i sa°âdet âsâriyla vo °unvân-ı evsâf-ı siyâdet etvârıyla r
 zede olub makbûl-ı erbab-ı faẓl u °irfân vo manzûr-ı ashâb-ı lutf u ihsân olmuştur
 N a z m :

ز طالع ارمه فردیست کیت در ختم یعنی همت اهل شرف فتوحش باد
 1025 Husûsâ kitâb-ı müggîn nikâb-ı Vâmak u °Azrâ-yı ğarrâ vo defter-i felek m
 zar-ı Veyse vü Ramîn-i dil-ârâ mukte
 sinca şol sâhib-i kırân-ı zamân ve hükm-rân-ı ins ü cân kutbu'd-dünyâ ve'd-dîn rûknü'l-îsl
 vo'l-müslimîn kehfü'l-umerâ-i vo'l-fukarâ melâzu'l-°ulemâ-i ve'l-fuẓalâ sultanımızun omr-i
 lom-mutâ°i ve hükm-i vâcibü'l-ittibâ°i mucobinco zuhûra gelmişdür B o y t :
 در اعظام همت افزا آمدید به که دنیا بد و دار خواجه کلیه
 nesr °unvân-ı saltânati tuğrâ-yı ğarrâ-yı cihân-ârâyâ birle mu°an
 1030 olaldan ve menşûr-ı sa°âdeti ahkâm-ı nusret erkâm-ı °âlem-küşâyâ
 müzeyyen olaldan himmet-i bülendi ve nehm-i ercümendi me°âlim-i şeri°atun ihyâsına ve a°
 sünnetün i°lâsına maksûrdur B e y t :

سلیمان قدر و سوری را نیاز برد صبرانه داری که نوی دولت او برد
 1035 nesr her zamânda rof°-i a°lâm-ı İslâm vo kesr-i kulûb-ı chl-i esnâm itmekdür Z a h i r :
 زین حکم درینیه لازم بعد راصم است در تنجید سخن ز لطافت بحساب
 nesr nûr-ı şovkoti Kal°a-i butûn-ı gerdûn-numûndan gün gibi zuhûr itmışdür vo foth-i Rodos
 felek-nâmusı istimâ° idicek comi°-i ashâb-ı deyr ü nâkûs ve ser-â ser küffâr-ı menhûs u me

hayâtlarından me'yûs olub kendüden gitmişdür diyâr-ı Engerûsı bir resme pâymâl itmişdür meredesinün başları kâyısı olmışdur ve'l-hâsıl sayt u sadâ-yı sadmeti ekâlîm-i meşârik- u 1040 ribe tolmişdur Enverî :

نظام عالم از پایه نذر او بدید آمد و گرنه غوطه دارسی بهر از موج روسوایی

diger :

ابلی و افضلان نصیحه دولیه بالسیف والهام الشیخون والباکی

'el-hakk râ-yı Âlem-ârâsı fihrist-i mekârim-i ahlâkdur ve tedbîr-i memâlik-küşâsı kanûn-ı zim-ı âfâkdur ravza-ı şeri'atün nezâreti âb-rû-yı şemşîr-i ateş-bâr-ı kahramaniyiledür ve 045 ha-i islâmın rıf'atı ser-ofrâzı-yı a'lâm-ı sidre kıyâm-ı kişveristânı birledür ki bunun sâ' obr-ı kirdârı humâ-yı ikbâl-ı ferhunde-bâl ü nâmverdûr ve anun tal'at-ı mihr-âsâr âyine-i ntûmâ-yı arûs-ı feth u zafordur B o y t :

مهری زین بر سمنه سعادت نهار مجردی کمر بست و عالم تشار

nesr makâlîd-i makâsîd u murâdât bugün kabza-ı felok iktidârının muhâfezât u nigâhına isma 050 mışdur ve modâric-i ma'âric-i maksûdât bu dem âstâne-i şerof âşiyânınun pâ-y-gâhına bağlanmı bir hâtem-i cem-menzilotdûr ki nigîn-i hâtem-i pür-tenvîri mâh u hurşîdün yüzindon sikke-i vîr ve fihrist-i takdîrdür S e l m â n :

مهری بوعین ذاتی با خون نشه مقارن وانی که از عهدی سی منزلت تا خون

nesr ism-i sa'âdet-tılısmı hurşîd-var Âlemde Süleymanlıgla ve silsile-i siyâdot-peyvendi fe 55 girdâr tokuz âtaya dek devrânda cihân-bânligla gelmişdür B o y t :

خداای بهر آن آفریده یاورش لعل خسروان بهر آن جاکرشی

nesr bu bâbda çok kıl u kâl ve irâd-ı misâl u omsâl zâvid u müstodrekdür ki صباغ لا

ا'nf be-conâb-ı İskenderden Çazenfer-fer hażret-i semiyi Süleymânü'n-neb 60 yi mukîm-i şer'-ı Muhammedü'l-Arabî (halloda'l-lohu subhânehu mülkehu ve sultânöhu Li-ğayr:

فان قمیضا فبط بنی شیخ توفه و عترتی قرنا من معایه قاضی

Nazm:

Nazm:

بنای و تختی بهر آن تازنه باد سر فخم او تاج دروازه بار

Sipâs-ı şükür ü minnet kim Hak anı
Felok gibi tutan fitrâk-i tâbîn
Arab mülkine kem-ter kullı mih-ter

5 Komaz medhi mahâl fagfûr u fûra
Geyûb ednâ kullı gün gibi dik-börk
Hudâyâ bu şehinşâh-ı cihânun
Felek-veş kadrini pâyende cyle
Zemîni idüben zir-i nigini
Sürüb pâyına yüzler kahramanlar

Bugün mülk-i cihânun itdi cânı
Acob mi kılsa mâh-ı nov rikâbın
Acem sâlârı dergâhında çâker
Ki sayar şevketi teymurı mura
Okır Afrâsyâbun adını Türk
Süleymân kadr u şâh-ı kâmrâmun
Comâlin gün gibi tâbende cylo
Felok kıl halka-ı ongüşterini
Tapusın cylosun sâhib-kırânlar

Nesr ba^c zısı dâhi ol resâyil u fozâyil u sâyilün ki ihtirâ^cât-ı acibe ve istinâ^cât-ı ğa
birle kıssa-perdâzlıklar ve füsün-sâzlıklar ve hayâl-bâzlıklardur ihvân-ı safânun ve hul
vofânun iltimâs-ı mahabbet-iktibâslarıyle ve istinâs-ı meserret-in ikâslarıyle vüfûda ge
tezkiro-i zurâfa-yı zamân ve tabsıra-i urafâ-yı dovrân olmışdur N a z m :

1075

Hâme-i nazmum olub engüşt-i hûr

Yâdigâr-ı dohr oldı her biri

Mâha mihr-i tal^catı reng ögretür

Müşk ü anberdon tolib ovrâk-ı nûr

Hüsnine hayrân u zâr ins ü porî

Müşgo anber bû-yı nîreng ögretür

Nesr kimi fûnûn-ı tovârih u menâkıb u inşâdur ve kimi carûz u lügaz u muammâdur kimi let
ahyâr ve kimi zarâyif-i ahbârdur her kıssasından yüz hisse her hikâyetinden bin dirâyet

1080

شرح رسی زلف فیم آنده فیم بهانان
کرتہ نتوان کرد کہ ایہ قصہ دراز است
nesr ve hâsilu'l-kelâm ol guftâr-ı perişân-rüzgâr ki ba^czı
hükmince tesvîd ve kimi

her biri defter-i güldeste gibi müşcerrez ü boste idi lâkin şunlar ki aksâm-ı kasâyid ü ğaz
yât u terof^cât idi ve anlar ki cfrâd-ı müfredât u murabba^cât u muhammasât ve kit^cât idi sâ

085 binûn hâtır-ı fâtır-şikostosi gibi ve dil-i bî-hâsil-ı dem-bostesi gibi tofrikadan perişân
dil-hasta ve silk-i irtibât u intizâmıdan küsiste idi ve ta^cassüf-i
derûn-ı sine-i bî-kine pür illet idi

den dil ü cân ğafletde olub zamân-ı bî-amandan ve dovrân-

090 mihnet-tev'emândan ümiz-vâr-ı mülhet idi pos âlem-i ğayb-ı bî-aybdan ki münezzehtür telov
s-ı tereddüd u raybdan dil-i derd-mendo ve cân-ı müstemende şöyle hitâb-ı müstetâb oldı ki

Rubâi:

تختتم فرصه الزمان المعار

کشفای دین راه خوانی ای دل

عوض باش و مخور غم که خوانی ای دل

قسم نہ بخی الی سقی ذی السوائی

آرام ملکیر تا خوانی ای دل

کآن یاردل شکسته نہ ارد دوست

Nesr ya^cni ol ebkâr-ı perişân ki bonâtü'n-na ş gibi perişândur ve mânend-i suha okseri ihti

995 sindan bî-nâm u nişândur bülogâ-yı selofün ve fusehâ-yı halofün divân-ı âlî-şânları ve moc
mu a-ı sûreyyâ-nişânları gibi tortib-i sufûf-ı hurûf ve tozhîb-i uslûb-ı letâfet-zurûf üzre
olub

lot-i nâm-dârun vezîr-i a^czâm-ı şehriyârûn ve âsaf-ı cem-i men
manzar-ı munevverine ve mahzar-ı müzehharine varub huddâm-ı kirâmı ve nüvvâb-ı izâmı gibi n

00 kâm-ı hizmetde kıyâm göstere B e y t :

در خوشی که هست خان بهای

ستل اور در بهان نہ کسی

nesr çünkim hâtifün her emr ü hitâbı vâcibü'l-itâ^cat idi lâ-cerem mukâbolede hâtır-ı müteos
fün cevâbı sem'an ve tâ^catan oldı ki kelâmı'l-mulûki mulûku'l-kelâm bolâ sa^câdet-i mültemesi
kabûl-ı nefsdur ne beyhûde hevâ vü heves z:

05

بھی سجاده زلفین کی کرت سیر معانی کو یہ کہ سالان بخیر سود راہ ورسم منزله

nesr egerçi kim dil-miskîn ve cân-ı hazîn bîzâ^c at-ı muzcâtına mu^c torif ve deryâ-yı ist:
istigfârdan muğterif idi zîrâ ol cenâb-ı âsûmân-modâr ve ol hażret-i ummân-feyezânda l
le arz-ı hizmet ve izhâr-ı ubûdiyyot hemânâ birkaç derâhim-i ma^c dûdeyle ki mi^c yâr-ı
dan sâkitdur ve guftârının ikdâmına dâhi sebeb-i każiyye-i

لعل ساقط لا قضا

1110 ve biş on tane temâyim-i nâhs-ı meşdüdeyle ki târ-ı kûsiste-girdârla murtebitdur ve ir
dâhi bâ^c is-i kıssa-i dur bâzâr-ı Yûsufda horî
ve müşterilik itmekdür ve bir nice rîze-i âb-ginoyile ki sūzen-dimardur ve hurde-i âyîn
ser-â ser hâk-sârdur sayrafilər dükkânına geçüb simsârlık ve cevherlik eylemekdür B o

من در صنف نرسان وضاحت چه کنم تا شیخ زبان کشیدن آید خوشم

1115 nesr sîm-i nebhoze ve zer-i nâsireyle Hind u Sinde ticâret itmek ve nâfge-i nâfiha ve h
râyhayile Çine ve Maçino sefâret eylemek hemîn rû-siyâhlığa ve gümrahlığa münceordur fi
ka dâr-ı dünyâ hânodân-ı bod-güyân ve âşiyân-ı ayb-cüyândur ve ekser-i halâşyık-ı nakkâ
feş ve sarraf-ı a^c meşdür bîn hüner içinde bir galata ve yüz güher içinde bir sakata nâz:

Bezt : صد نشی درست آید و کسی را نظری نی چون رفت خطایی هر را چشم راست

1120 nesr buna dimeslerki

Bezt : لعل جواد کبیره و لعل صارم نبیره و لعل عالم طبره
هر را در ره هوا دلها هر را در کف جفا جانها

nesr bir sîno ki vesâvis-i şeytâniden ve hevâcis-i nofsâniden pâk ola ve bir dide ki ron
hasodden ve nazar-ı bedden sâf ola gayetde kem-yâbdur ve kimyâ-cenâbdur hususâ

بسیار با صفت آید و کسی را نظری نی چون رفت خطایی هر را چشم راست

1125 efâzıldur ve atebe-i aliyyesi mahfil-i movâlf vü fevâzıldur ne söz söyleyem ki ma^c kûl
hüner arz oyleyem ki makbûl ola

am رهم الله اسراء عرف قد ره ولم يقدر طوره

işâret-i hâtif-i gayba itâ^c at-ı dil ü cân üzerene farz-ı ayn bî-fidâdur ve hażret-i Âse
devrâna hizmet ehl-i cihân zimmetindedeyn u karz-ı vâoibü'l-odâdur felâbud ol guftâr-ı p
de-girdârın tertibine ihtimâm ve ol eşâr-ı porişân-ruzigârın tanzimine ikdâm olındı zîr

1130 nâb-ı Âsefinün mehâmid-i mo'asiri ve monâkib-ı mefâhiri ve sâyil-i resâyil u defâtirle v
sâyit-ı aklâm u mahâbirle ilâ âhiri'z-zamân ve gayeti'd-devrân safâyih-ı şahâyıl-ı rûzgâr

ve evrâk-ı etbâk-ı leyl ü nehârda felok-girdâr bâkî vü pâyendo ve mâhr ü mâh-vâr rûşen u
bende olmak ehemmi mühim her dil ü cân ve otemmi meârib-i ins ü cândur nice olmasun ki

vezîr-i bûzürg-vâr ve bir Âsef-i cem-iktidârdur ki zihn-i cihân-numâ-yı vakkâdi izhâr-ı c
yık-ı esrâr-ı rûzgârda ve idrâk-ı hakâyık-ı etvâr-ı leyl ü nehârda

1135 enâretinden müsteâredür ve râ-yı âlom-ârâ-yı nakkâdi keşf-i hafiyât-ı âlemde ve foth-
râyir-i Benî-Âdemde

آیه از حدیث نور علی نور

که گفت آفتاب از صفت بی نیاز

nesr bir cevvd-ı deryâ-nevâldur ki hâtem u ma^c n hizmeti bâbında eşk-i nedâmetle ve sirîş

بهایم در او صاف این سرفراز

1140 ġarâmetle rûz u şeb sâyl olsa revâdur ve bir kerîm-i zûkâ-hisâldur ki Cemşîd u Hurşîd e
felek igtibâhından ve hâk-ı pâ-yı şerof-pâygâhından leyli ü nehr kesb-i envâr-ı fozâyı
sozâdur N a r m :

1145 Durhân-ı kerem olsa vücûd-ı n'ola anuñ
Âsafılığıle Âleme hüküm itse yeridür
İdinse nola ışığını Ka'be halâyık
Fulmadı ebed tab'-ı latîfi gibi dil-keş
Çoksoydi Âduv kâşına etoş gibi şomşır
İn'âm-ı Âm eyliyeli pîr ü civânı

Kim oûdı toyurdu dil ü çoşmini zamânun
Kim bondesidür hâs-ı Sûloymân-ı cihânun
Gün gibi Âyâdur oû Halîliyyeti anuñ
Zincîr-keşi olalı bâd Âb-ı revânun
Dün-gün kara cöylor günini berik-i yamânur
Pîr-ı hîred-Âşûftosi ol baht-ı civânun

1150 neşr olhak bir Ânkâ-yı siyâdet ve humâ-yı sa'âdotdûr ki nazar-ı istîğnâsında devlet-i dün
ve govket-i devrânun perr-i peşo ve pâ-yı murço kadar kadri yokdur ve bir Âstümân-himmet ve
ummân-mekremetdûr ki dost-ı oûd u sehâsından mâl u menâl-ı mâh u âftâb-ı şerof-nisâbun ve
börk u nevâl-ı bahr u berr-i ni'mot-moâbun mi'yâr-ı zerre ve mikdâr-ı katre denlü i'tibârı
yokdur B o y t :

خدا یا تو این ساریه بایند داری

دعا کوی این دولت مند داری

1155 neşr zamânında her dem hîrâb-ı nâm-dâr ehl-i İslâm-ı büztürgân zavi'l-iktidâr gibi sadr küffî
mihnet-tobârdan ġayri yerde mokân idinmoz ve devrânında hor lahze suyuñ-ı ateş dimâr-ı kov-
vim-i kirâm şâhbâzân-ı Ânkâ-şikâr gibi fark-ı fucoâr-ı nâ-bekârdan ġayri mahalde Âşiyân kal-
li-ġayrihi:

دو ابرایم را رتبت فرمود
یکی شد کار ملک و عدل اوراست
وزین نارستم شد خورامان
وزین ملک سلیمان است
صروف ابرویم ز آواز و ابجام
وزین یار دین الحمد رادوستی
دو چشم خای همت کرد درویش
سریر سلطنت زوار مجتهدست

در آن قسمت که بخانیس خود
یکی زود دولت ملت بیاراست
از آن است آتش سوزنده ریان
از آن شد خوار در ملک و جور
زلفی نامی که هست از بخش عام
از آن یار برت آذر شکستی
میان ابرویم زان اسم ایمن
صهران نامی ازین نامتی بلندست

15 لایزال موفقه ابایا عنایات لایهیه و سریر ابایات السجده بحمد الله
bi-hamdi'l-lahi ve'l-minno vücûd-ı pür-oûdı vâsıtâ-i kılâde-i lutf u ihsândur ve unsûr-ı zât-
mahsûdı râbıtâ-i vücûb u imkândur B o y t :

عقل رادست بفرستش می ز سر

کریمه کرسی کردوشی بفرستد

neşr zaht-ı memâlikde ve der'-ı mehâlikde ve kat'-ı nâyire-i fesâdda ve tertîb u techîz-i ehl-i
cihâdda todbîr ü rây-i münîrinden ve şemşîr-i hurşîd-tenvîrinden Âlâ sevku'l-kazâ yed-i beyzâ
österür N a z m :

Cihân halkını hulkî bende cöylor
Salar oûdı yedi deryâya ġayret

Perîk-ı tiġi mihre hande cöylor
Virür nuh-çarha tâb-ı lutfî hayret

- 1175 Felekler deng ü hayrândur işinde Jihân bir göb degildir bahşışinde
 Kef-i gevher-fişânından haol-i yem Kevâkib ravza-ı cüdından şeb-nem
 Buhâr-ı feyzi lutfı ebre mâye Nesîm-i subh-ı hulki dehre dâye
 Hemîşe rahş-ı devlet-i zîr-rânı Tokuz gök himmetinün nerdubânı
 Tenin pür-dag idelden Engurusun Büti sınımışdurur Efreno u Rusun
 Yucanur mihr u meh gürzi bolinden Felek nesrini kurtılmaz elinden
- 1180 سكر الله تعالى ساعية وسير الطير والسادة دواعيه el-kıssa hizmet-i Âsefide meyan-ı cân mu
 iki yirden beste ve °azîmet-i °uzlet rişteleri ser-â-ser kûsiste olub olguftâr-ı perâkeni
 kısım kılındı ve her kısma bir gencine üzerinde tılsım kılındı Defter-i evvel şol kasâyic
 lek-kalâyıdun beyânındadır ki silsile-i sîfn-i ruzgâr-ı hem-vâr gibi serâpâ ebyât-ı munt
 u memdûdedür ve katâr-ı leyl ü nehâr gibi ser-cümle nazmiyyâta birbirine ma°kûde ve meşdê
 1185 kimi mevâ°iz-i hikemi ve nesâyih-i ümumi müstemildür ve kimi selâtîn-i zevi'l-kadrun ve v
 i uli's-sadrun medâiyihindedür N a z m :
- Bilür gün gibi bunı sâhibü'l-birr Ki yüz bin kâyinâtun eslıdur bir
 Dilersen bahş-ı gaybı koşf-i sırdan Gözün aç evvel âhir geçme birden
 nesr Defter-i sâni şol terci°ât u murabba°ât u muhammesât ve müsobbe°âtun beyânındadır ki
 1190 sül-ı mukarrere-i şuhûr-ı rûşen-zuhûr gibi mukannendür ve a°dâd-ı a°yâd-ı mükerrere-i duhr
 müterettebi'l-umûr gibi mübeyyendür kimi merâsi-yi şehzâdegân-ı oihân ve kimi medâiyih-i â
 gân-ı zamândur N a z m :
- Hâtîfden irdi nâgâh bu resme câna ilhâm Bir dofterile olmaz şerh-i rumûz-ı kevne
 1195 Tevhîde müdde°iler gördük ki eyler inkâr Kılсам şahâdet-i Hakk
 nesr Defter-i sâlis şol gâzel-i bî-bedellorün beyânındadır ki obyât-ı pür-nükâtı hofte-i ş
 girdâr ve tertîb-i erlâk-i sa°âdet-modâr gibi kemâl-i nizâm üzerine muhtevî ve salavât-ı l
 ü nehâr ve hamse-i mutahayyire-i pür-envâr gibi mezîd-i intizâm üzerine muntavîdür hurûf-ı
 hecci °idâdınca yigirmi altı bâbdur ve her bâb-ı felek-meâbı gün gibi kâmilü'n-nisâbdur og
 1200 kim ekseri tavsîf-i hüsn-i dîl-berân ve ta°rif-i cemâl-i per-i peykerândur lâkin her bâbın
 °unvânı tevhîd-i Hudâ-yı ekber ve na°t-ı Poyember yâ mev°izet-i hikmet-küster birle musadd
 dur N a z m :
- Bu defter-i dilâviz olsa nola müselles
 Elhak bu deftereyni teslîse oldı bâ°is
- 205 nesr Defter-i râbi° şol dürer-i gurâr-ı kıt°ât-ı muhtasara ve müfredât-ı münteşerentün beyân
 dadur ki eyyâm-ı tâbende-nizâm gibi mütekâribü'l-âcâldur ve hongâm-ı şeb u rûz ferhunde-in
 zâm gibi müteferriku'l-akvâldur kimi tevârih-i havâdis-i ruzgâr ve menâkıb-ı âsâr-ı leyl ü

hârdur ve kimi luğaz u mu^cammâ ve letâiyif-i dil-küşâdur N a z m :

- 210 Aceb mi Lâmi^cî dörd olsa defter Fazîlet çâr-ı yârundur mukarrer
Çihâr-ı erkândur bünyâd-ı âlem Nûrabba^cdur buyût-ı resm-i âdem

nesr defter-i hâmis şol mesneviyât-ı ma^cneviyâtun beyânındadır ki tuyûr-ı zî-bâl gibi cen
le pervâz kılur ve ebvâb-ı ehl-i ikbâl gibi ikişer kanadla açılır kimi nâm-ı nâm-dârdur v
sehr-engîz-i dâr u diyârdur N a z m :

- 215 Nazar iden bu gün bu penc-gence Tutar mı Lâmi^cî tapunla pence
Nizâmî hamsesinden idüben nakd Her engüştün elinde eylodün^c akd
Mübârek idüb anı Hakk tebârek Görenler disün el-hamsu'l-mübârek

- 220 Cenâb-ı Hak'dan mütevakka^c ve hazret-i vehhâb-ı mutlakdan mutazarra^cdur ki bu nusha-i dil-
ve tuhfe-i moh-veş ki ol misâl-i bî-misâl ilhâm-ı melik-i muta^câle imtisâlen zuhûra golüb
arz-ı oemâl eylomişdür ya ni hizmet-i Âscfide hâme-i müşğîn-^c imâme sahn-ı sahâyıf nâme-i
furi câmede başı üzerine dikilüb bu'l-fevâris gibi Fâris-i moydân geçenloro^c arz-ı geh-stiv
lıklar ve sabâ-roftârlıklar itmişdür bahânoyle şâhâne bir divân-ı bülend ve bir eyvân-ı er
cümend bağlamışdur N a z m :

- 225 No eyvân Süleymânî divândur ol Felek sufrası gibi pür-h^vândur ol
Porîler tutub her yâna anda sâf Döger hûrilor sîne mânend-i def
Kadehler şarâb-ı behiştîyle pür Serâlar butân-ı günüştîyle pür
Sunar her lebi sâkı bir la^cl-i nâb Kılur gamzosi gibi^c akli harâb
Gülüb goncöler gunc ider gül gibi Fiğân içre^c uşşâkı bülbül gibi
Sağı her birinün ki geymiş zirih Hayâlün idor riştesin pür-girih
Kılur bonleri gâret-i^c akl u dil İder^c anberi müşk hattı hacil

- 230 Nesr debîrân-ı sakâmet-nuvis ve harf-girân-ı garâmet-telbis oline düşüb meh-âsâ tal^catına l
sûf irmoye ve beyân-cellâdlarınun ve ırfân-bidâdlarınun ta^caddisi ve kasd-ı tahaddisi bir
meslûh olmya

سودان از سر هر دم نمیزد

- nesr belki anlar ki erbâb-ı faâl u ihsân ve ashâb-ı ilm ü ırfândur yüz mühre içinde bir gü
ve bîn^c ayb içinde bir hünere nâzirdür

- 35 nesr belki her^c ayb ki görürler dâmen-i^c afvile setr iderler yâ tarîk-i igmâza^c azîmet kılı
lar ve her hatâ ki bulurlar sehvü'l-kalome haml iderler yâ tîğ u hâmeyle ıslâhına himmet kı
lurlar li-gayrihi:

ولكن عين الخطأ بيد المساوي

فعين الرضا عن كل عيب كطيلة

عیب نماید کسرم در نظر
دوست نه بلند بخزان این کسرم

دیدم استاد که برکنده باد
کسر کسری دارم و کشتاد عیب

240 Subhāne'l-melikü'l-müte'âl 'acib-ahval ve turfa-makâldur âvurde bâzâr tutub dibsüz kiloylo
ölçerem mohrebüm teng ve merkebüm long iken şeh-suvârlar meydânında ebü'l-Fevâris geçerem
Nazm : کشته جای من که خواند نزد شعر فاضل
Nesr bu bâzâr-ı pür-ârde ve uşbu sük-ı tong u târda mütemevvilân-ı diyâra ve h'âcc-gân-ı
gâra dîvi havrâ ve hindû-yı rûmî-yi dil-ârâ göstermek için rûy u mî-yi muhennesâni-ârâste ve
245 zûlf u hâl-i müennesâni-pîrâste idüb horze-fenliklor eylerem Nazm :
روز عروسی شود شانه صفت عقربه دار آنکه بجوی دروغ زلف زهره بر عنبر

قد حسرت من ترك المطال في طلب الاستقبال

Nazm : Neylerem bu ten-i füsurdoyile
Karanı ovde şem-i mürdoyile
Ömr geçdi gam u tahayyüldo
Şem-veş dem-bo-dem tonezzüldo
50. Âlemi itdi sözlerüm gülşen
Olmadı dil sorâşesi rûşen
Sındı ömrüm nihâli hâmo-misâl
Hâsilum yüz karası nâme-misâl
Şâdmânem bir iki boncuğıle
Tıfl-ı nâdân gibi oyuncuğıle

Hâfız :

وصاع العسر في السهو بآمال
هون نافسي فون دلم در جگر افتاد
بادرد گشتن حر که در افتاد بر افتاد
هچو مجنونان ز احوال دل رسوای شد
55
مضی وقتی بشر القیل و القال
در دایه از آن آهوی سکن و سیه عیم
بس تجربه کردیم درین دیر مکافات
دایه بر سر بازارها مردم منادی میام

الشيء الذي غلبنا عن الاستقبال بالملهي و اننا حقايير الاشياء كما هي

Hudâvendâ evkâtumı ve nakd-ı hayâtumı ki sermâye-i mu'âmelât-ı dîni ve dünyevî ve re'su'l-mâl.
ticâret-i sûri ve ma'nevîdür hulûs-ı niyyet ve safâ-yı tavîyyet ve tefrîgu'l-bâl 'an-külü'l-â.
O mâl ve teveccüh-i tâm ve zikr-i 'ale'd-devâm ve sefer-der-vaţan ve halvet-dor-oncûmen ve 'amel
bo-zîmet ve terk-i sûret birle muvâzabat-ı vezâyif-i tâ'âtuna masrûf ile ve müdâvemot-i merâ-
sim-i 'ibâdetüne meş'ûf kıl ve bu kelimât ki nazîre-i deryâ-yı obrârda nazm eylemişem ve bu
ebyât-ı pür-nikât ki anda vâ'izâne söylemişem anın ma'ânisi birle müteahakkik olanlardan ve feh-
vâsiyle mütehallik olanlardan eyle Nazm :

هچون مستور کودکان تا چهره جانت مغرور است
مثل مجنونان دل مستغرتت بس مضطرب است
کر چه نه اخلاص و چه روز بخت مادر است
کین دمام سفله بروران دگردون برور است
خود تو دانی تن عیار و عین باد صحر صر است
کر ترا از سوزنه گردون حصار صر است

از کس در نهای دینی و دوز را ساد کتی
روح این دریا نکرز بجز شر عقل ترا
دوسر بود کیر سکن تو بتیمی هر زمان
دل زده بخرافه و زین را کر چه دارد صد کمال
خانی از خود پاشی هر دم تا بهر و باقی بتوی
راه یا بهر بیز مراد آفر بجانت چاره نیست

زار و مضطربانی او چون علت بیرون درست
نارحم از ظلمت آن ساعت که روز گشت درست

شکر که پیشتر کرد قدردان بود چو پیرغ انزهر لعلها
یار بزم بار و شنای آشنای کوی مرا

من کان له العزلة فالعزلة

275 pādīshā her ne kim bu kitāb-ı müstetābda ve işbu defter-i mü
nikābda söyledüm ve her ne kim erbāb-ı ʿirfāndan ve ashāb-ı ihsāndan nakl eyledüm oger hi
sıdk u sevābda ise mahzā sentūn notice-i in ʿām-ı ʿāmūn ve semere-i şocore-i keşf u ilhāmūn
bu hāk-sār-ı bī-mikdāre faẓl-ı kār-sāzunla ve ʿavn-ı bende-nivāzunla anūn edā-i şükürine ki
u fırsat ʿatā eyle ve ger ʿiddād-ı kizb u irtiyābda ise mutlaka benüm kuşūr-ı kabiliyetümde
noksān-ı istimdād u ohliyetündendür bu gubār-ı hāk-sāra lutf u toḥāvüz u ihsānūn ve hüsn-i
u gufrānūnla istiğfār u ʿözüne mevhibot-i minnet ihsān kıl C ā m i :

280

از هیچ و کم از هیچ نیاید کاری
راغم نبود بهره بجز کناری

من هیچ و کم از هیچ و علم بسیاری
هر سود را سر از حقیقت آورم

R u b ā ʿ i : رُبَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا فَأَغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا

Hāmem ki bugün kat-ı morāhil kıldı

Her hatvode bin tay-yı menāzil kıldı

Ser-menzil-i tahkika irişdür yâRab

Çün sa yde taklîd-i efāzıl kıldı

85 Neṣr kalem-i tiz-kām ki şohsuvār-ı rahş-ı onāmildür çün suhan-peymālîkda ser-menzil-i maksı
buldı ve hāme-i bī-ārām ki bir obr-ı hāmildür çün bezm-ārālîkda sâki-yi devrānūn mahsûdi ol
pos bu cem ʿiyyet-i kıl u kâl içün ve ʿözü-i taksîr-i akvâl içün tofrika-i hasb-i hâli ve tâ
rîh-i mâh u sâli bu yüzden beyân kıldı T â r î h :

90

Çeküb girdāb-ı farketden ilahî

Kenâr-ı vaşla bu şark-ı günâhi

Koremden eyle hezlin ciddo tebdil

Yiter oldı giriftâr-ı melâhi

Tapūna ʿarza içün yüz karasın

Yazıldı cem ʿolub hâl-i tebâhi

Ümid oldur kapūnda muyi gibi

Ser-â-ser ağ ola rû-yi siyâhi

Derûn-ı Lâmi ʿi olmazsa pür-nûr

Tenin yakub kül eyler nâr-ı âhi

Ebed yokdur mecâli kıl u kâle

Eger olmazsa faẓlūn ʿözü-h ʿâhi

95

Ser-i gordūne gün gibi kılur tâc

Esicek bâd-ı ʿavnūn hāk-ı râhi

Gazel-h ʿân bir godâyam işigünde

Ki kapūndur solâtinūn ponâhi

No kim dirsom sentūn feyẓūndur el-hak

Dogülven müdde ʿi ʿilmūn güvâhi

Murâd-ı cân u dil şey lillahūndur

Ki oldur kâyinâtūn kadr u câhi

Dil-i bî-çâre yüz bin hayretiyle

Sânâ sunmağa bir berk-i giyâhi

00

Hazân içinde feyẓūn birle anūn

Robi ʿu'l-evvel olmuş idi mâhi

Gotürdi silke bu dūrri serâpâ

Umub ʿayn-ı ʿinâyetden nigâhi

Beyân-ı sâli içün bu sebebdan

ʿAcab târîhdür feyẓ-i ilahî

Ebed feyzunla sırâb cyle cânım

Ki hâk-ı teğne dilven yâ ilahî

S Ü D Â S İ

1305

Efsûs ki vakt-i kâr olden çıktı

İrişdi hazân bahâr olden çıktı

Bûlbûl gibi almadın cemâlinen bây

Çağletle ol gül izâr olden çıktı

Yel gibi bu yolda ser seri yelmekle

Ol devlet-i pâ-y-dâr elden çıktı

R U B Â Ğ İ

Od urdı duhânı âhımın gerdûna

Her giz esor itmedi bu baht-ı dîna

1310

Göz yaşı gibi süründi yüz hasretle

Ah irmedi cânım ol kad-ı movzûna

Nesr egerçi kim bu sefîne-i letâyif ve mecmu^o a-i ma^o ârif yok bu sahife-i zehârif u mesâ
mohârif sene "Sitti vü selâsin ve tis^o a-mio"de kumûn-ı tesvidden zuhûr-ı beyâza ve zîr
mînden masrah-ı riyâza çıktı lâkin debîrân-ı dovrân ve meşşâte-gân-ı zamân elinden alın
sâl-i âtiye mevkûf görindi ve sınıf-ı mihlet-i ^o ömri sene-i uhrâyile meş^o ûf olmak fehmi

1315 fi'l-hakîka itmâm-ı zîveri böyle dinildi

1316

KIT^o A Fİ'T-TÂRİH

1317

الاوردن سحرأمن خون فخر ریت دیواناً بزینہ

1318

بفضل اللہ ذی المن العظیم

1319

اتی تاریخ تحت ہمنہ

1320

۹۳۷ م

1 DİVÂNÇE-İ HÂDİMÜ'L-FUKARÂ-İ NÂDİMÜ'S-Ş. ARÂ LÂMÎ'İ-KEMTER Kİ MUNKASIN EST BER PENC.
DEFTER DEFTER-İ EVVEL ENDER KASÂYID

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَرْكِيَةُ كَلِمَةُ شَهَادَتِ كَمْ مَدَارًا عَقَامَ حُكْمِهِ غَيْبٌ وَشَهَادَتِ دَرْدَارِ لَقَضَاءِ سَعَادَتِ

I

5 Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fâ'lûn (.-.-/.-.-/.-.-/-)

(1)	Cihân u câna pûr oldı ol ey gönül âgâh	Nidâ-yı	استغفر ان لا اله الا الله
	Açub zebânını her zerre yerde gökde ider	Edâ-yı	" "
	Marîz dillere âlemdede oldı sıhhat-bahş	Üddâ-yı	" "
	Ne hân-ı ni met-i Hakkdur taraf taraf çekilür	Salâ-yı	" "
(5) 10	Ne ferr ü kekkebedür kim cihâna teldi kamu	Sadâ-yı	" "
	Harîm-i Ka'be-i İslâmudur kavî-bünyâd	Binâ-yı	" "
	Zihî çerâğ ki hayret dunında reh-berdür	Ziyâ-yı	" "
	Muhayyer itmege uşşakı oldı nağme-i râst	Nevâ-yı	" "
	Cihânı tañ mı semâ itdürürse dest-efşân	Safâ-yı	" "
10) 15	Kılâde-i dil ü tesbîh-i cândur ey sâff	Ridâ-yı	" "
	Görünse dîde-i nefse aceb mi ejderhâ	Asâ-yı	" "
	Ne yirde esse açar lâle vü gül ü reyhân	Havâ-yı	" "
	Âna ki sâyesini saldı buldı izz-ı ebed	Hümâ-yı	" "
	Şu dil ki tezkiye buldı hidâyetiyle olur	Guvâ-yı	" "
15) 20	Düzüldi hikmetle semm-i şirkiçün tiryâk	Devâ-yı	" "
	Bekâ-yı Hakkile bâkîdur ol gönül ki olur	Fenâ-yı	" "
	O kim elif gibi toğruldu geldi kaddine râst	Kabâ-yı	" "
	Ne kadr u izzet olur kim dikildi arş üzre	Livâ-yı	" "
	İderse çark-ı arak Lâmi'î aceb mi seni	Hayâ-yı	" "
20) 25	Ümîzdür ki meded ire havf içinde bize	Recâ-yı	" "
	Metâ'-ı cân u dil olsun bu yolda ser-cümle	Fidâ-yı	" "

تَرْكِيَةُ كَلِمَةُ تَوْحِيدِ بِرِسْنِ الْهَلْ تَنْزِيرِ

II

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . . - / . . . - / . . . -)

(1)	Nedür şhir nefesinde câna penâh	Kışver-i	لا اله الا الله
30	Şeb-i hayretde şem'-i reh-berdür	Ahter-i	" "
	Tutiyâdur ki cân gözini açar	Cevher-i	" "

	Çekse dem kâşınâtı cümle yudar	Ejder-i	لاله الا الله
(5)	Cur ^o asından cihânı mest eyler	Sâgar-ı	" "
	Pâye-i ^o arş u kürsiden yücedür	Minber-i	" "
35	Sâyesin kime salsa طوبى له	Şecer-i	" "
	Nûr-ı tevhid u zevk-i ^o irfândur	Semer-i	" "
	Dem-i ^o İsâ gibi bağışlar cân	Seher-i	" "
(10)	Katreyi feyzîyle bahr eyler	Şemer-i	" "
	Tire dil-hâki zerr-i hâlis ider	Âzer-i	" "
40	İstikâmet delîlidür cânâ	Eistar-ı	" "
	Cünnedür tiğ-i nefis u şeytâna	Higfer-i	" "
	Oldı eflâk u mâh u mihre medâr	Mihver-i	" "
(15)	Murg-ı zi-bâl-i ^o arş ider rûhi	Şah-per-i	" "
	Terk ider tâo u tahtı kim kuşanur	Kemer-i	" "
45	Hancer-i keş-i nefsi kat ^o eyler	Hancer-i	" "
	Kande ^o azm itse cünd-i gâlibdur	Leşker-i	" "
	Şûra toprakda gül biter yağsa	Katar-ı	" "
(20)	Yedi deryâyı kaynadur esse	Sarsar-ı	" "
	Lâmi ^o i buldun ise havf itme	Zafer-i	" "
50	Eyle hoş assılu ticâretdür	Sefer-i	" "
	Hû'ya vâsıl kılur seni şhir	Nazar-ı	" "
	Ka ^o r-ı cân içre sakla kim oldur	Güher-i	" "

لا يمكن حصره ودرسه

III

توسیع خدای عز ابره

Fâ i l â tün / Fâ i l â tün / Fâ i l â tün (- . - / - . - / - . -)

- 55 (1) Ey kemâl sun^o una eşkâl-ı^o âlem^o ayn-ı dâl
 Hatt-ı dest-i kudretünden nakş-ı âdem bir misâl
 Midhatünde^o andelîb-i nâtika mebhût u lâl
 Fikretünde şâh-bâz-ı^o âkile bî-perr u bâl
 Ebr-ı cüdünden olur şâh-ı emel pür-berk u bâr
 60 Mihr-i lutfundan bulur bâğ-ı^o amel ferr u kemâl
 Kibriyânun bahrına ırmez kıyâs-ı^o akl-ı kül
 Fulk-ı fikret mevc-i hayretten gezer ser-geşte-hâl
 (5) İzzetün sahrâsının bir menzilin kat^o idemez
 Şâh-bâz-ı dil uçarsa ol havâda mâh u sâl
 65 Saltanat yekser senündür zât-ı bîçünün gibi
 İlketündür bî-zevâl u izzetündür lâ-yezâl

- Her ne meh kim buldı mihründen senün bir zerre nûr
 İfritâb-ı heft-kışverdûr âna yokdur zevâl
 Gâh nahle geldi lutfundan senün tekrîm u hayy
 Gâh nemle irdi fazlundan şehâ teşrif-i kâl
 Eâğ-ı cennet gibi pür-berk-i nevâdur ser-be-ser
 Kime kim irişdi h^vân-ı rahmetünden bir nevâl
 (10) Mâsivâdan çünki teorîd oldı tevhidün senün
 Bunca takyîdâtile yâ-Rab bunca keşf ola hâl
 İre mi zâtun kemâlâtına c^oakl-ı horde-bin
 Dest u pâyîdur c^oalâykdan ser-â-ser pür-c^oakâl
 Gün gibi rûşensin illâ pertevündün berk uran
 Cân gibi mahfisîn amma c^oarz idersin h^oâc-cemâl
 Anı kim subh-ı ezelde ayledün bîdâr-dil
 Görinür dünyâ şebinde gözine c^oâlem hayâl
 Âna kim nûr-ı yakînün reh-ber oldı bir nefes
 Gördi yetmiş bin hicâb ardından ol şems-i cemâl
 (15) Dürri içün bu bahre ol oldum sananlar âşînâ
 Çark-ı hayretten sadef-veş yundı ağzın kaldı lâl
 Hızr-veş itmez havâ-yı zulmet-i âb-ı hayât
 Anı kim c^oaşkun odında hâk ider nûr-ı visâl
 Mihnîet âna kim diye kahrün dehânı ente ruh
 Devlet anun k'ışide lutfun zebânından ta^oâl
 İde bilem mi kemâl-i hamdunı ben nûr-ge
 Kim Süleymânlar senün medhünde bulmuşdur kelâl
 Dergehün c^oaşıklarının her zamân virdi bu kim
 فی انسوی زلزلتی والعتل فی الزلزالی زال
 (20) Ah kim menzil-i irâğ u zâd yok merkeb-i zâ^cife
 H^vâb-ı gaflet içre kaldum irdi vakt-i irtihâl
 Ma^csiyet girdâbına düşdi vücûdum zevrakı
 Mağfiret yeli ger irişmezse müşkil oldı hâl
 Gâll u gâşdan lâmi^cf pâk eyle dil âyinesin
 Ura tâ^caks anda ol nûr-ı cemâl-i bâ-kemâl
 Çıkmayınca Ka^cbe-i hâtırdan asnâm-ı havâ
 Nûr-ı Hakk girsün demek olur âna bâtil-hayâl
 Ol Habîbün hakkıçün kim nûr-ı hüsnünden anuñ
 Yandı kandil-i hidâyet sâyünüb nâr-ı zâlâl

(25)

Zâtı hayrû'l-enbiyâ vü ümmeti hayru'l-ümen

Hayru'l-ashâb oldu ashâbı vü âli hayr-i âl

105

Lahr-ı bahşâyişden eyle ötürümne bir katre feyz

Şol nefes kim kâl u kıl itmece kalmaya mecâl

IV

در نعمت خواجه کریم و سلطان الدین علیه من النجاة المنها ومن السجدة الماها

Ref ü lü Pa i lâ tü Fe fâ i lü Pa i lün (- - . / - - . / . - - . / - - .)

نعت سوره صرعتك والليل اذا سجي

يا حامي الخواص يا مكي اله تما

110

كل الاناس كان بيا و مر سارا

ففضل الاله بقدر و رتب

(1) Mihmân-ı saâd suffa-i mi'rao rûb-i kuds

Sultân-ı cân-bâlig-i eyvân-ı kibriyâ

Zerrât-ı kâvinât işidüb da'vetün didi

إني أصبت دعوة راع إذا دعا

Nâmuna buldı cümle cihân izzet ü şeref

Ey Ahmed u Muhammedu Mahmûd u Mustafâ

Âdem çekerdi şb u tûrûb içre erba'ın

Taht-ı nübüvvet üzre cenâbunda müttekâ

115(5) Pedrûn tecelli kıldı: geb-i âfitâb-vâr

Tâh-ı sarâ-yı Kisrevi çâk oldu Eüsrevâ

Hem hatim-i rûsûlsın ü hem hâdi-yi sübâl

Hem eşref-i beşersin ü hem fahr-i enbiyâ

Fulkun nefsîmiyle mu'attar meşûm-ı kevn

Lutfun na'imi birle cihân halıcı pür-novâ

Şahrâ-yı kurba zât-ı gerifündür esb-rân

Deryâ-yı sirra nefs-i nefisündür âşinâ

Oldı tîrâz-ı kıl'at-ı kadrûn

تولان والضي لولان

120(10) Serv-i kaddûn nihâl-i gülüstân-i

ازا سجي Gem-i ruhun gerag-i şebistan-i

Sultân-ı enbiyâ vü çehinşâh-ı dînîken

Fakrile fahrdur işün çeydûğün abâ

Şün geno-bâne-i güher-i çaybdür dilün

Kâl u menâl-ı âleme meyletmesen nola

Lahr-ı muhîf raşhesidür feyz-i faâlinün

Kür-ı basîf lem'asidur küsnünün çehâ

İrvâh-ı kuds gözlerine tutiyâ gözün

Eşbâh-ı ins olsa n'ola hâk-i pâ sanâ

125(15) Adâb-ı sünnetün zulem-i küfredür gerâğ

Kâmun-ı şir'atün marâğ-ı dînedür şifâ

Bahr-ı muhîf kefoe kıla fulk-vâr cîlin

Görseydi cûğ-ı sîneni ey menba'ı atâ

İesdür elünde hüccet-i kâtı kılıc gibi

Şol barmağın ki meh-siperin biğdi bî-hatâ

Şün kiş-i 'marisat' den atdun kâzâ okın

قرسين olursa menzil-i nola sanâ

Şün râh-ı Fakda tîr-sîfat müstakîmsin

Fusret iderse tañ mı izün tozına sabâ

130(20) Âlem kalurdı zulmet-i küfr içre ضالين

Kür-ı hidâyetün eger olmasa reh-nümâ

Zâtuñ durur çü mazhar-ı esmâ-i lutf-ı 'ab

Olsan aceb mi âleme sen rahmet ü hüda

Ayine kıldı Hakk çü cemâline zâtuñ

Tañ mı yüzün olursa cihâna Huzâ-nümâ

Geno oldı âsetinün ü destün güher-feşân

Pes râm olub her emrüne moyl itdi mâr ana

Ayât-ı muhkemâtile te'bîdi şerînün

Eakdan mü'ved oldı aya Seyyidü'l-verâ

135(25) Hem oldı beyyinâtile rûşen risâletün

Envâr-ı âfitâbı kağan setr ider amâ

Bu zulmet içre vakmazidi dîn gerâğın

Ger iktibâs kılmasa nûrundan enbiyâ

Sürdi yüzini şems ü kamer çünki pâyuna

Her biri oldı küsnile câm-ı cihân-nümâ

Arş-ı mecdî gözlerine rûşenâyıgün
 Seb'-i tıbbakı pâyı burakiyle hark idüb
 140(30)ün sürmelendi cevher-i سازاغ'dan gözün
 Cibrîl لورزوت diyüb kaldı rāhda
 Nār-ı celāle perr-i vücūdını yakmayan
 Sürdün gū himmet atını cānile maksada
 Gitdün şu denlū kim dil ü cānile akl u ışk
 145(35)Sırrıyla meslekünde gū kıldun sülūk-ı tām
 Setr itdi gū senī sübuhāt-i celāl-i Hakk
 Nūr-ı butūn-ı sırr-ı Hak itdi tecelliyāt
 Götrüldi perde gitdi huob kıldı hū-zuhūr
 Hal' eyledün gū hıl'at-ı kevneyni ol gece
 150(40)Ayn u huşūr olub tapūna ilm u ma'rifet
 Döndün gū heft-pencile şeş-kūşe menzile
 İrfān göğinde her biri tābende neomdūr
 Ali vū muhkem olmağıgūn itdi ol hakīm
 Evvel emir-i mülk-i sadakat atik kim
 155(45)Halvet sarā-yı sırruna mahrem nio'olmasun
 İkinci sadr-ı bedr-i adālet Ömer kim ol
 Şeytān kaçardı zill-ı zalıflinden ol mehūn
 Üçünci şem'-i cem'-i hidāyet imām-ı dīn
 Hilm ü hayā vū lutf u edeb kânı idi ol
 160(50)Dördünci şehriyār-ı vilāyet Ali kim ol
 Kân-ı sehā vū bahr-ı vefā āfitāb-ı ilm
 Çavvās-ı bahr-ı hikmetdi eyle ol vücūd
 Nice güher kiher biri rûşen-çerāğidi
 Hüsn ü cemāle ol Hasen ü bu Hüseyin idi
 165(55)Nûş itdi ışkuña biri zehr-i helāhili
 Sulh eyleyüb o kerr u belâyı idindi yār
 Fāsık imāmetini revā görmedi gū bu
 Bilsem haşrde nice umarlar şefā atūn
 Kevser şarābını ne yüz ile diler şu kim
 170(60)Her dem safā vū şevkile ışkına ālūnūn
 Şāhā saña vū ālūne vū sahbuna müdām
 صلوا عليه ثم عني آله البقي
 Kimdir ki medh ide senūn ahlāk u lutfunı

Na'linūnūn gubārını idindi tūtiya
 İrdün şu mülke kim āna yok hadd ü intihā
 Hās itdi nakd-i kalbūni iksir-i طافا
 Oldı semend-i seyrūne gūn Sidre-Müntehā
 Nūr-ı cemālden bula mı çeşmi rûşenā
 Akl anda kaldı şoiz vū ışk oldu pişvā
 Heb menziline hayretle kaldı mübtelā
 Teşrif geldi saña تعالی هه hahunā
 Seyr itdün ol cemāli amā içre bi-hafā
 Bî-keyf ü eyn ü bî-kem ü bî-vaş u bî-metā
 Birlige irdi aşık u ma şuk mutlaka
 Buldun vücūd-ı Hakkile ba de'l-fenā-bekā
 Toksan bin oldı bir dem içinde saña atā
 Didün çihār-yāruna bu remzi evvelā
 Kim iktidā iderse bu dörde bulur hüdā
 Dīn kasrını bu çār-sütun üze hoş binā
 Şānında geldi تاني اشين ازها
 Sālār-ı sâbıkın idi ser-hayl-i etkiyā
 Buldı anūnla millet ü dīn revnāk u bahā
 Şol resme virmişidi mehābet āna Hüdā
 Osman ki oldı sâhib-i nureyn-i istifā
 K'andan iderdı insile cinn ü melek hayā
 Mahsûs-ı لافتي idi mansûs-ı لافتي
 Cüft-i betûl ü şir-i Hüdā kutb-ı evliyā
 Kim bir sadefden iki güher virdi Hak āna
 Hem nūr-ı çeşm idi saña ey şem'-i asfiyā
 Nūrından iktibās kılurdu kamer ziya
 Cān virdi yoluna biri bi'ş-şevki ve'r-rizā
 Terk-i imāmet itdi kılub gayre iktidā
 Ceng idüb oldı şāh-ı şehidān-ı Kerbelā
 Anlar ki itdi ālūne bu resme nā-revā
 Susuz elinde katl ola evlād-ı Murtezā
 Olsun hezār akl ü dil u cān u ser fidā
 Hakdan nisār-ı fażl u salāt u selām ola
 يا امة الرسول ويا اهل بيته
 Gūn anda Cebrāil ola meddāh u hem Hüdā

- 5)175 Yüz yıl yusam dehânumı müşk i gülâbile
 Vâsf olmaz ise tañ mı kemâlün kelâmile
 Bulmazsa silk-i nazm senâñile intizâm
 Hâk olsa lâmi^o f reh-i^o ıskunda tañ degül
 Yokdur yüzüm kapunda ki bir dem niyâz idüb
 Ab-ı şefâ^o atünle demidür yusan beni
- ;)180 Redd u kabûl-ı tâ^o atile ger olursa âh
 Yarın mu^o sât olursa sezâ-vâr-ı mağfiret
 Qün^o âlemine zâtunı rahmet yaratdı Hakk
 Nedhün yiterdi bânâ şeffi^o i zünübün
 Ey h^v âce ağlayu kapuñâ geldüm itme red
- ;185 Urma yüzüme^o aybımı ey şâh biltürem
 Ey cân tabîbî kankı marîz içse şerbetün
 Senden şifâ ümîzine geldüm terahhum it
- خدا غفر ذنوبنا و غطانا و سرورنا

Meddâhün olmağa degülem bir nefes sezâ
 Sıgmak beyâna bunca ma^o âni bedf^o ola
 Devrân içinde her dür-i mensûr olur hebâ
 Pâyün tozına şems ü kamer eyler ilticâ
 Deryûze-i nevâle-i^o âfv eyleyem şehâ
 Ser-tâ-kadem ki olmuşam âlûde-i hatâ
 Âsilerünse hakk-ı şefâ^o at ne gam bânâ
 Olmaya benden özge bugün müstahak ânâ
 Hüsran amun ki havfle kat^o eyliye recâ
 Bir beytüm olsa nazmum içinde sezâ sanâ
 Sâyillere hemîşe qü pişen durur sehâ
 Gûrmüm çoğise lutfuna hqd yokdur intiâ
 Dârû's-şifâ-i gaybdan oldem irer devâ
 Kim bî-kes u garîbem vü emrâza mübtelâ

یا غایب از نوب و یا کاشف الکروب

v

- المسی بروضة الاخيار
- 190 (1) از کزانی خالصش بار دل و در دست
 چون سلیمان انس و جان در غنمش
 لبیک قفل فتح را مفتاح رای انورست
 انور دلیج اریه همچون لاله اعلیٰ اهرست
- 95 (5) دیده بخت چون فلک بر سر لوایت از دست
 حامی کشور بنیاد شد ملک را غارن گریست
 بای شهر شهری بسوزد گریه بس مستحق گریست
 کوس شه خالی و بان غلغلی دود گریست
- (10) هر که تافع شد بخاک و ترشه مجرب گریست
 ای یا اهل قصوری در قصوش قصیر گریست
- 10 (15) هر سقایی سفد فغان را جام ندوست
 بیستی صدفان مثلش مهره بر کوهر گریست
 همچو بنیادش ترا اند مرده کان هر دم هر گریست
 آری اری مقبر اهل جهنم آذر گریست
- (15) در غنای دین هر انگی کو بکفن اندر گریست

نظیره دریای ابرار

سرور از تاج بر کوهر که زین و زینورست
 هر که اسم الله را بر خاتم دل نقش کرد
 لازم کشور گشایی گریه خیلست و سیاه
 شاهلی ملک که دارد که خدای تحت قاج
 ای که بر کردن کشتی سراز تلبر چون علم
 حاکم ظاهر که هر دم اغد مای می کنند
 راه آفتی بار مظلومان هنر باید مدام
 نای دوشین هر دم این معنی سر بر کوش دار
 با تخی نان و کفی ای قناعت کنی از امان
 هر کسی در دار خود دارد چون دارا داری
 کاسرهای چینی نه مرغ نستاند بفلس
 هر که بازیب مایلش خود فروشی میکنند
 بهر پوشش می کشتی از کرم ابریشم کفن
 بر خیز خالی ندی نشیند میر شهر
 مرغ پر انجم هر روشن بندری آتشده است

خواجه کی راحت شود از ذکر و فکر عقل و زور
 هست از کون غری و ابدی با سیم و زور
 فحلت ان اهل غوی دانی گوید راز هر فرغ
 در قیاس ملک کردند این سرو سامان عقل
 همچو سنی فلسفی را کی شود پرواز هر فرغ
 غریب صد هجرت خود هر لحظه شیخی و قار
 زاهدی کو پیش مردم سبک کردانی کند
 در دلش هرگز نیاید دفتر بوم الحساب
 از عمامه قبة الموحی امامان را خند
 سر بر هر کوه او عقیدت از کبر و غرور
 ای که از غنا کنی و ملک محاسن را قبیح
 رفتی دل را فرو شوی از مغالطه خیال
 دیده جان هر کرا چون صغیر از همت تهیست
 از جهانی جان مردان آن کسی دارد خبر
 همت عالم سجل و همت عارف دلست
 در هوا آنکس پر دگر از هوا دل می برد
 پر دلی مرد میدان از دلست و بی زنیغ
 کبر بر او همت آری زیر دانی ای مرد دین
 یار ضای می هوای نفس کی گردد قرین
 آن زمان کاسب همت الله شود که کسب وی
 زدی عین زرب بود چون بفتح کاوی زیر خاک
 خاف فقری را تحمل کی شود بی رای صبر
 غصه کار جهان غیر بی می دلند و ادوی تلخ
 نادر فقریت چون بسوزد جامه خوابی کو مباهی
 حرص را از دل بدر کن نادر آید جهل میل
 چار طاقت را بنه کردند رسانی صد دریغ
 واعظ لهدم و قنار در سرای هوا و مکان
 راه باید تیر سوز آفرین است چاره نیست
 چون نداری از سوز فحش چو دریایان چو

205 جواب نایب هر کرا هر یکان دل بر افکندست
 کآن قطعه باب عبیت قفل فرج استرست
 می داند باز نش در خانه مردی در برست
 چون جهانی کشته سر کردان به بحر افکندست
 210 ملک دل را از انقلاب حال ممکن نمکندست
 از ریا صبر دایم در هر دانه او عفو کندست
 قاضیان را که سجل سیاحتی حاضرست
 بس سرکه کان بر بریاها مستحقندست
 215 واعظ عارفان دستار معقد بر سرست
 پیش تو الطوف مکر القیوب نوری منکندست
 شافع دعوی چون نهال سر در هر دم میو کندست
 پیشی از باب نظران چشم عین عبورست
 کز صفا آینه قلبش چو شمس خاورست
 220 همچو و رقاء غیر بر دانه اش زیر برست
 کرمه بی شهر پر برد طیارش چون جعفرست
 در نه هر فاری بد و در کل بیان جعفرست
 هر دم روح القدس ملک ملک را هر یکست
 برو قبه سجده آورد هر کرا چشم اعورست
 225 در دم بیع و شتر برگشته پیچیدست
 سائلی را هر زمان جبهه طمع باد آورست
 هدمت شیر خدا کردن کمال قنبرست
 یاره نانی فقیر ناسته را سحرست
 سوختگانرا استرو و باین همین خاکست
 30 مومن پائیده را کی صحبت سک در خودست
 ای که در زیر زمین آفر ترا جواب و غورست
 هر سریری که سسی در هر نردبانی منبرست
 کتر از سوزنه کردند عصاره مر مرست
 کبر مت کف چون صدف محلو بود بهر مرست

- 234 (45) زار و مضطرب جای او چون حلقه پیرون درست
 235 شعله در موم است و از آیتی توی دل از فرست
 جوهر بسیار با شب چون محک روشن گریست
 علقه ترا از غش در جان لکوی دیگرست
 چون ترا در دل لکوی عدن و آب کو ترست
 که ترا از سد ظلمت سده اسکن در است (50)
 240 کادبان در دو محنت نامرادی آورست
 لهر که در قاروره بجم و ظلم دانستورست
 گریز از قهر بجمان لکوی کوهرست
 لکچو متوجه کودکان تا چند جارت مغیرست
 صبح کاذب از کدر چون دختر مه ابتیست (55)
 245 پس چرا جانت چو گشتی در غش بی لکریست
 لکچو مجنونان دل مستغرقیت پی مضطربست
 گاه کافور مسحر که مشک شب در جهرست
 لبیک در دار القضا حکم همچون چاکریست
 کین دمام سفله طبع و آن دگر دود پیورست (60)
 250 هشتم و کوش لهر دو الحس از کوم کود گریست
 کمره زو اخلاک آب و جد و زمینت مازدست
 عهد نصیحات را گریه که اسما صددرست
 زانکه خارت روز و شب پیش کواهان دخترست
 سود نارد گریه ترا صد استوان و مغیرست (65)
 55 ده زن دنیای دو ترا صد خلاقی کان عزتست
 لکچو آب اهل استفا بحر کشی صحرست
 لهر که چون رفتی قلم میرش پراه مسطرت
 کی کند ره گم بگف آنرا که شمع انورست
 خلع کردن باب غیبه کار بار عیدرست (70)
 50 چون خلاقی دان که لهر دم بوی او مستفیدرست
 مرگ شمع است ارمیانی اما هیات آذرست
 نمون ارباب ستم چون شربت نیلوفرست
- لهر که غیبه کرد قد خود هو مرغ اندر لکوا
 عشوه در جانی گریه کند کو قلعها ببلایش
 جان عاشق از غم محسوسه یا بد روشنی
 ز اهدا ترا باغ عدن و هو و علمان آذرست
 کمر سوختی اندر رخت را چو دوزخ دوزیست
 آب حیوان کی خوری از عین عرفان لکچو فخر
 لهر دم از ملک بلاد غم بشهر عیش و نوش
 این همارت بینه اهرار را اندر هیست
 لکچو غواصان ز آب زنده کی دستت بنوی
 از کند و رستهای دنیا رو و رویه را ساده کن
 صاد و آمد نام صبح از مهر چون شد رو سفید
 ابر کردن جزه بخاری نیست از بحر و جود
 موب این دیبا که ز جبر شد عقل ترا
 تار ماغ عقل را بوی رسد از لطف هو
 میر باز است گریه عقل در شهر قد در
 دل مده پر فریض را گریه دارد صداد کمان
 گریه هزاران استک ریزی و رضان صد کنی
 و و سر خود کبر میکنی تو شبی لهر زمان
 اشتغال فعل عهد از صوفی امر نفس تست
 در دعصیا ترا نباشد چاره جز اعترا
 ای که جنک نفس خوالهی و تیری تیغ شرع
 کمر خوالهی نام تو باشد معرکس نرد فلوه
 فوری ز دست بد سرستان میکند جایش بپور
 راستی در کار خود لهر گزیناید حرف کج
 شبهه ندارد اهل دل را اعتراض با عدل
 قلع انکار اهل لوح لکان مشکلیست
 مرد کوبد کوبست اگر چه صد فصاحت گسترد
 بر آفرین مردمان دل مرده کمر دلفی می
 از درون مستمندان بهر دفع نف ظلم

جاهلی در صدر اگر پستی و بالا از جان مریخ
در خورست چون زحل که گزیناستد افتری
فنده لهای غنچه و زمان چه های میرتست
بهر داد و نمود ترتیب ضیافت میکنند
توسن اقبال باشد دایم آنرا زیر نین
طلعت خورشید هو را مستری باشد یکان
تو بجو باشی و ره هو که پرواز خلقان متوس
چون خلک کرد ستم اسب اخلاص سره کن
که بجوی عمر باقی عین عرفان بس ترا
چند در دشت بیابان با غرانت ره روی
گر کند خرعون لغت سا هر بهار و متوس
غم کساری مرد را هرگز نباشد همچو دل
خانی از خود نباشد هر دم نابد و باقی شوی
کمی در آید در لباس دیو و در روح القدس

لا معنی نا چند در دسر کشی زین گفت کو

نیست در معنی سخن قول لغت گریاوست

این خوابی گفتنت ماند بجای کشته ست
گفتتهای منی که خواند نزد شخص فاضلان
لیک جوشی کردم از دل نیست در خیاضی بخل
روضه الاخیار اگر تو بکم لقب این را رواست
نام وی هم زلله الا بر آن سازم سزاست
یک کم است از صد چو اسما در عدد این نیتها
دیگران گفتن چه حاجت کفیه لم نقصان غرض
کرم از مرمر کم است این یاره الماسها
آمد از لطف فدا تاریخ وی الطیر فی

لا معنی شد مخلص منی کرم محمود بنام

زانکه در جان لعل از مهر نفهم چون خورست

یارجم بار و شنایی آشنایی کن مرا

تار هم از ظلمت ان ساعت که روز مهرست

در بقعر بحر باشند خار و غش اندر برست
لهر زمان از ماه و مهر و مستری بالا ترست

(75)

265

جان آن از زردل این پر ز لعل اهرست
لهر که با شیرینی و جرب لقمه اتان پرورست
در طریقه شیر کبوی لهر که او شیر ترست

لهر که طالع بید و بخت و دولت یادوست

(80)

270

لهر کسی کو عزم همه دارد هو او را باورست

پیر خ را این روشنازان تونیا آنغبرست

غضیر از آب حیوان زنده کی تا مهرست

با سواران ملک کبیر لهر که شاه کشورست

چون کلیم روح را در کف عصای ادرست

خاضه ای جان آن دلی که مهر هو را مظهرست (85)

275

خود تو دانی تن غبار و مرک باد صحرست

ای که بنداری بهر جانی گرامت مظهرست

بی توانی را که کار غمخسروی اندر سرست

280

(90)

کمی روا باشد لعل آنرا که قرآن از برست

کرم در بازار دو را نم کد کو لهرست

چون دم روح القدس بوی گلشن جان پرورست

در تراکت چون جنانی باغ عالجی اهرست

کرم اسما نور عرش این بیتها جان درست

285

(95)

یک لهر دارم او هم کم عیم از صد آنترست

لیک از مرمر هشت صد مرتبه حکم ترست

آنکه دوزد دیده بر شعرم ز عیب اهل ترست

در صفت شب و بعضی سیاره کان از کواکب تواقب و شکایات نواب رمضان
و فہم العواقب و رجوع الی الدری الموالہب

VI

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

(1) Uğdı gün dehr aşîyânından bu zerrin-per^o ukâb

295 Beyza-ı sîmîn-i çarhı kapladı bâl-ı gurâb

Bir gazâl-ı sır-gîri saldı hâk içre zihf

Kavs-i na^o şîyle atub behrâm-ı şeb tîr-i şihâb

Şâh-ı hâver tutmuş iken^o âlemi dârâtîle

Taht-gâhın eyledi Dârâb-veş tahte't-turâb

300 Gün beyâz-ı âyn-ı âlem oldu pür-hâk-i siyâh

Tal^o at-ı beyzâya saldı perde-i gabrâ hicâb

(5) Kıldı bîn ebkâr-ı ismet kalb-i akredden zuhûr

Ağdı yüz hâşun-ı gaybî rû-yı iffetden nikâb

Hokka-bâz-ı çerh alub bir taş eline sîm-kuft

305 Saçdı bu nat^o üzre zerrîn-mührelerden bî-hisâb

Toldı meydân-ı felek bir oeyş-i pür-âlât-ı harb

Kim nazîrin görmemişdür Rüstem u Efrâsiyâb

Lu^o betân-ı şuhla zeyn oldu hengâm-ı felek

İtdiler rûşon-temâşâ hâş u âm u şeyh u şâbb

310 Olmışdım ben dahi fikret evinde münzevî

Fikr idordüm dehr hâlin geh hatâ vü geh sevâb

(10) Dîde-i dil zerd u zâr u denk idi nergis-misâl

Çehre-i hâtır perîşânîdi mânend-i sezâb

Ney gibi devrân elinden inleridüm zâr u zâr

15 Şem^o -veş kan ağlayub tolmışdı içüm sûz u tâb

Yağdururdu gözlerüm ebr-i bahârı gibi yağ

Yog^o idi berk-i hazân gibi tenümde ferr u tâb

Çonca-veş hâr-ı cefâ-hûn itmişidi gönümü

Lâle gibi bağrumı gam odı kılmışdı kobâb

20 Zülf-i dil-ber gibi olmuşdum perîşân-rûzgâr

Çeşm-i sâki gibi dil ma^o mûresin idüb harâb

(15) Aşîyâ-yı çarhı tanılardum ki dün-gün bî-sütun

Raks urur seyl-i fenâ üstinde gün şekli-i hubâb

- 325 Seng ü âhen ratb u yâbis gendüm ü cevduŕ dimez
Her ne kim buldı hemân-dem ögidür bu âsiyâb
- Seyr ider bir devr içinde hem serî^o u hem batî
Gösterür bir^o azm içinde hem sükûn hem ıztırâb
- Târem-i heftünden açdı nâgehân bir pîr-ruh
Bu'l-^o azeb heykel oüvân dil nahs-rû^o âli-^o cenâb
- 330 Hem zamirinde anuñ şyñ-i küfr ü resm-i dîn
Hem nihâdında anuñ kevn ü fesâd u inkılâb
- (20) Çıkdı altıncı revâkûn manzarından bir emîr
Sa'd-kirdâr u şeref-bahş ü siyâdet intisâb
- 335 Pulmuş andan izz u revnâk^o ilm ü tenzîl ü edeb
Olmış andan bâb-ı ahkâm-ı^o amel rûşen-kitâb
- Kal^o a-ı penotünden açdı bir mübâriz dil-kemîn
Ki dem-a-dem kârıdur şûr u şerr u ceng u itâb
- Oldur eflâk üzre zarb u harble sâhib-kırân
Oldur enoüm içre tîğ-i kâhrile mâlik-rikâb
- 340 Sâhib-i kasr-ı çehârum çehriyâr-ı mülk-i şark
Mülk-i mâğribden yana kılmış meger^o azm u zehâb
- (25) Ol sebebden tutmışıdı âlemi zulm-ı şulem
Gerçi kim her küşede varıdı yüz nâyib-menâb
- 345 Pes üçünci hacleden gösterdi bir hâtun cemâl
Hân-ı aşıkdan elin hinnâlayub geçmiş hisâb
- İşret esbâbını bir kanûn-ı rindân sâz idüb
Bir eline câm almış birine çenk ü rebâb
- Oldı ikinci serîr üstinde zâhir bir debîr
Defter açmış cev-be cev eyler oihân hâlin hisâb
- 350 Akıl u ehl-i temiz u nûkte-dân u horde-bîn
Fâzıl-ı pür-mâye hurrem tab^o u şevket-iktisâb
- (30) Çıkdı evvelki serânun perdesinden bir cuvân
İzz u kadr u hürmet u fażl içre hoş mâlik-nisâb
- Gerçi kim vardur ruhunda zulmet-i gamdan eser
Mîhr-i hakkile velîkin gönli tolmuş ferr u tâb
- 355 Buldı ziyet çün bu resme^o arşa-i divân-ı qarh
Kâr-dân-ı akla ber-resm-i edeb kıldum hitâb
- Didüm ey ser-çeşme-i ikbâl u dâniş nûr-ı mahş
Bu tılsımın gerdişinden hâsıl itdüm ıztırâb
- 360 Gösterür bu takta üzre yazılan eşkâl-i nûr
Gâh sa'd u gâh nahs u geh direnk ü geh şitâb
- (35) Her bir eşkâlinde yüz bîn işkâl var hall eyle kim
بار اینا من لهذاه شیء عجا
- 365 Didi kim ey kethûda-yı hâne-i vehm u hayâl
K'ey yakîn bil kim degüldür kendünden bu inkılâb
- Cümlesi mahkûmdur hâkim aña şol pâk-gât
Kim anuñ hüküminededür nâr u hevâ vü hâk u âb

- Pertev-i nûr-ı cemâlinden bular bir lem^o adur
Oldurur nûru's-semavâtı'l-^o ulâ bî-ihcâb
- 370 Cümle âsâr u ^o alâmet ol şehûn te'şîridür
Uşbu lu^o betler بری السامدرمن کل باب
- (40) Ya^o ni hizmetkârdur bunlar tutarlar hayr u şer
Her ne kim emreyleye من عنده علم الكتاب
- 375 Hâzîru'l-evkât u ^o ibret-bîn olursan sen dahî
Zî-sa^o âdet zî-beşâret انہ حسن الخائب
- ^oİbretinden gıybet itme hizmetinde hâzîr ol
Ehl-i hüsrân olmayasın tâ ki sen من غائب غیب
- ^oAkl iderken bu mu^o ammanun rumuzın cânê hal
Nâgehân maşrîkdan itdi bir ^o aoeb nûr iltihâb
- 380 Şan gelu-yı ehremenden urdı dem rûhu'l-kuds
Nahl-ı Meryem-veş dirildi mürde iken ehl-i h^v âb
- (45) Leyletü'l-hublî toğurdı çîn şehir bir nûr-ı pâk
Kim cebfininden ider hûsn ü zîyâ dehr-intihâb
- 385 Hıyre oldı dîde-i ehl-i felek ol nûrdan
Her biri düşdi yüzün صحتی ترارنا با طیب
- Dil-halîlî didi اہی لا اہب الا فلین
Nûr u nâruñ kiblesinden eyleyüb ser-piç ü tâb
- Kıldı cân ile teveccüh maksad-ı maksûde ol
Bildî kim bunlar mezâhirdür kamu bî-irtiyâb
- 390 Ol hekîmün hikmetine lâmi^o f irmez ^o ukfîl
Sen hatâñı gözlegil والله اعلم بالصواب

VII

تصویر نصاب العزبان در نقد امثال الکوان

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

- (1) Bir bölük rind-i cihânuz yokdur ad u sanumuz
395 Kılmışuz mesken kanâ^o at kâfını ^o anka-sîfat
Hâk-i rengîn-i zer içün dökmezüz biz yüz suyun Çarh-ı ^o âli gibi gevher-senodür mizânımız
Komamışdur cânâ ^o ukde bend-i sîm içün bize Ol cihân müşkillerin hâl eyleyen sultânımız
- (5) Def gibi kızdurmazuz yüz bir iki mankur içün
Olmazuz bir cânî içün kirm-i ebrîğüm gibi Atmazuz gâm nârına sîm ü zer içün cânımız
400 Yakmazuz dil lokma-i cerbile şehvet nâfına
Ni met-i dünyâyıçün gam yimezüz kim rûz u şeb Hulle-i cennet olursa yaraşur ekfânımız
Mûr u mâriçün nedür ten-perver olmak her nefes Şerbet-i nûşındur eşk-i dîde-i giryânımız
- (10) Zâhidâ yiter baña ^o arz it cinân-yimişlerin
Genc-i Kârûnî yılan gibi ne hâcet beklemek Kurs-ı mihr u girde-i mehtâb olubdur nânur
Çün gıdâ-yı cân u dildür lokma-i Lokmânımız
Hirmen-i âsmâr-ı cân-perverdürür bustânımız
Var yimezler ceybîdür dün-gün bizüm hemyâr

405

Her kabarcık bir güher dürr-i âb-dâr ey ehl-i kesb
N'ola yoksa destümüzde gevher-i rahşânumuz

410

Pür cevâhir ide dehri gark ola fulk-i felek
Kaynayub cûş itse cândan kulzum u ummânımız
Gözün aç ey hâcî şanma bizi aç gözlü gedâ
Genc-i şâhi birle pürdür hâtır-ı virânımız

(15)

Şuretâ bir toğru harfi yazmazuz ma'nide lik
Nusha-i yâkûti nesh eyler hatt-ı reyhânımız
Benlik ikliminde bi-hadd seyr kılduk tûl u arz
İşret-i âbâd-ı fenâdur şimdi şehristânımız

415

Anunçun pür-haridâruz bu bazar içre biz
Kim metâ-ı fakr u zilletdur tolu dükkânımız

Nakş-ı pehlûmuz ne gam gösterse bir bir buriya
İşk-ı râhından haber virür ten-i uryânımız

420

İstikâmet mistarîdur regleri âşıkkların
Çıkma dir bize qiziden pîr-i hikmet-hânımız

(20)

Ey nehlîlilerle zeyn-i hâne iden bilmiş ol
Hâk pister seng bâlin kabrdur eyvânımız

Ey geçen dîn sadrı yapma şeh-nîşinler kasrına
Çün ecel ferrâş u Azrâildur derbânımız

425

Har gibi olsak aceb mi bâr-gîr-i derd ü gam
Bağluyuz dünyaya gitmez arkadan palanımız

Dâr-ı şeytân gibi sekür toptolu dil hücresi
Bi'llah insâf it nicâ olsun melek mihmânımız

430

İşk cerrâhi çeküb gam tîrini bağrum yarar
Dir ki kalmışdur derûn-i dilde bir peykânımız

(25)

Hâsıl itme isteyen nâz u na'im-i âlem
Bir nefes olsun bu yolda bende-i fermânımız

Hırka-i sâlûsi yakduk bir nemed idüb kabûl

Zerk tavkından berîdûr cûbbe vü kaftânımız

435

Dâne-i tosbî biz tezvîriçün dâm itmezüz

Sînode ihlâs tohman saçdı çün dihkânımız

Cânımız gerdân gibi pürdür safâ vü mihrile

Mâh-rûlardan degil hâli anunçun yanımız

440

Bi-ser ü pâ gerçi ser-gerdân-ı meydân-ı gamuz

Mihr ü meh topına baş egmez velf çevgânımız

(30)

Hâksâr-ı pür-havâyuz gerçi râh-ı işkda

Âb-ı rûdur çarha amma dûd-ı âteşdânımız

İki yirden kuşanub geydük melâmet hırkasın

Çâkdur gerçi yakeruz pâkdur dâmânımız

- 445 Demler itsek nâr-ı sūzân gibi yakar °âlemi
 Ney-sıfat bād-ı havâdur sanmanuz efğânumuz
 Bî-nevâlık yollarından bir ser-âğâz eylesek
 Zührenün sâzın şikest eyler dem-i elhânumuz
 Levhümüz câm-ı safâdur dersümüz tasnif ü nakş
- 450 Hôş-sebûk dillerle her dem iğîrüz ritl-ı girân
 (35) Dürd-keşlikdür bizüm şâm u seher idmânımız
 Ağzumuz gerçi yumulmaz subh-âyın handeden
 Şeb gibi saydurmazuz bir kimseye dendânımız
 Sar sar-ı kahr-ı ecelden rûyumuz qın itmezüz
- 455 Kim beşâret yellerindendür bizüm tûfânımız
 Yer yüzini fitneler tutsun tezelsül yok bize
 Kal°a-i gerdûn gibi muhkem durur bünyânımız
 Bağrumuz yakub delûbdür sinemüz gerçi havâ
 Ney gibi amma degildür âh u efğân şânımız
- 460 Şöyle °ışk odında misk-âsâ göyündürdük oiger
 (40) Bûy u dâdi birle toylar °âlemi büryânımız
 Yakmışuz cânân önünde sine yağından çerâğ
 Rûşen olsa gün gibi tan mı ruh-i handânımız
 Cân içinde şöyle bir şûr eyledük hâsıl bugün
- 465 Heft deryâyı içüb kanmaz dil-i °atşânımız
 Çekmezüz zulmet gamın otyâ-yı âb-ı Hızır olub
 Çeşmemüz hurşid ü mehdür çarh şâdirvânımız
 Eylerüz dün-gün teyemmüm bulmayub bir katre âb
 Gerçi deryâlar döker çeşm-i güher efşânımız
- 470 Cân u dildür câm-ı Cem âyine-i İskenderi
 (45) Gel berü rûşen nazar kıl ey meh-i tâbânımız
 °Arîz-ı pür-hatt u hâle neylerüz idüb nazar
 Gevher-i rûşen nihâd u sâde dildür cânımız
 Bulmadı devrân gülünde zerrece bû-yı vefâ
- 475 Lâle-veş bağrını yakdı bülbül-i büstânımız
 Çeşmümüz toymaz cemâlınden meger kim dest-i yâr
 Hâk-i pâyinden pür ide şîşe-i ecfânımız
 Taparuz dil-berlere amma mürâyiler gibi
 Koynumuzda sekr için hıfz itmezüz evsânımız
- 480 Gönümüz şâd u safâdur cânımız ser-sebzdür
 Olalı esrâr-ı °ışka cur°a-dân âbdânımız

(50) Bâde-i bezm-i elestün mestiyüz yok bizde red

Nâş-ı cândur her ne sunsa sâkıf-yi devrânımız

Sâkiyâ hâsiyyet-i aks-i leb-i cânân mîdur

485 Gördigince şol me-yi la'lnikaynar kanımız

Feyzîñüz olsun müdâm ey câm-ı Cem sâkıfleri

Devrîñüzde şâd u hurremdur dil-i nâlânımız

Sion-ı mü'mindür qü dünyâ umaruz Yûsufılayın

Müntic-i teşrif-i taht-i Mısır ola zindânımız

490 Gök-i gamdan şât-ı üstür-dil gibi havf itmezüz

Şîr ü bebr ü ejderhâ-demdir sek-i çûpânımız

(55) Mâye-i ömri çürütdi hâcê derd-i sûdile

Ah kim bu yolda her giz bilmedük hüsrânımız

Râyunı kibrit ü eşkûn ziybak itdünse eger

495 Kalbûni hâlis-zer eyler himmet-i pîrânımız

Nakd-i vakti nîsye ocagında yakub itme kül

Rûz u şeb ey tâlib-i iksîr olan ihvânımız

Gitdi mâzî hâli müstakbel dahi mechûldur

Hakka sarf olmazsa müşkil eldeki bir anımız

500 Almamışdur diz çöküb gün ışık pîrinden sebak

Zâhid-i sad-sâleyi bil tıfl-ı ebced-hânımız

(60) Bizi gıybet eyler ol fâsık dir imiş şeyh-i şehir

Şûkr-i Hakk kim kendü gibi Hakka yok bühtânımız

Ne haber-dâr-ı reh-i Hakdur ne itmışdür sülûk

505 Menzile iltem seni dir şeyh-i bî-sâmânımız

Geçse her deocâl tañ mı Mehdi-yi âşir-zamân

Gökden inüb zâhir olmaz îsî-yi pinhânımız

Nefs-i fir'evni ne tañ ejder gibi kaldurşa baş

Çün asâ itmez havâle Mûsî-yi imrânımız

510 Çün degildür zinde dil her jende-pûş u nûkte-gûy

Pes niçün sûretle târâc idevüz imânımız

(65) Hâlden bilmez müderrislerle biz bahs itmezüz

Kim degildür kıl u kâl ehli bizüm akrânımız

Nî-fakîh-i hiyle-âmûzuz ne merdüm-kuş tabîb

515 Çill-ı kıl u kâlden pâkizedür irfânımız

Vâ izûn bârid deminden var tondurma dımâğ

Dem-be dem gel seyr kıl germiyyet-i nîrânımız

- 520 mon^c -i rü'yet itse tañ mı münkir-i huffâş-çeşm
 Gün gibidür bu husûsa bizüm itmi'nânumuz
 Anlamaz samur sözün monla bizi itmez kabûl
 Kendüzinden yeğ durur bin^c mertebe iz^c ânımız
 (70) Olma câsûs-ı ^cuyûbu'n-nâs mânend-i zenân
 Kim hüner-bînlikdür etvâr-ı reh-i merdânumuz
 Gelsün içsün murg^c u mâhi ins ü cân itdük sebfl
 525 Her yaña nehr-i revândur çeşme-i hayvânımız
 Yağanurmaş bize kaşı ol kader bilmez mi kim
 Himmet-i aktâb-ı ^câlemdür kaşâ-gerdânumuz
 Seyf-i meslûliyle müfti ^câşıkâ kasd itmestün
 Gün hılâfıdır o hükümün kavl-i Kâzî-hânımız
 530 Mülk-i Râm abdaliyuz begler rûsûmın bilmezüz
 Her ne bulsak der-meyân itmek durur erkânımız
 (75) ^cÂlemi rışvat virürsen çok dimes bütün yudar
 Şöyle açmış hırş u âş ağzın bu gün erkânımız
 Şahne-i hûni bize el sunmasun gâfil sanub
 535 Tâ dem-i mahşer uyumaz bilmiş olsun kanımız
 Kendüzün sengin tutub kosun hisâbı muhtesib
 Kim bizümle başa varmaz açmasun noksânımız
 Nûş-ı dârudur diyüb zehr içürür turmaz tabib
 Sanki mâr-ı vân-sitândur mîr-i mârîstânımız
 540 Turfa manterdür pilav ister kabağ aşın yimez
 Şalgam-ı nâ-puhtedür sûfi-i bâtil cânımız
 (80) Herze söyler ahteründür dir müneccim hayr u şer
 Cümlesi takdîr-i Hakdur böyledür fıkânımız
 Bâl-ı uştur-murgdur ko felsefiler hikmetin
 545 Biz ledün tâvûsıyuz ^carş üzredür cevânımız
 Neyler ol yirde kıyâs-ı mantıkı ey felseff
 Ola gün ^cقال الله وقال النبي burhânımız
 Kimdür anı tutmayub dahl eyleyen ol demde kim
 Hüccet ibrâz idicek Allah ola ^cunvânımız
 550 Dest-i çüb-i şer^c dür gürz-i girâni ^cârifün
 Let yimek isterse gelsün rû-be rû şeytânımız
 (85) Mâni^c olmaz bahr u berr seyr ü sulûk-i ^câşıkâ
 Tâvir-i ^carşız feleklerdür bizüm seyrânımız

- Yûsuf-ı cân-bûyî içündür bütün zahmetleri
 555 Ka^c be-i Ya^c kûb-ı dildür külbe-i ahzânumuz
 Kalmamışdur levh-i hâtarda elifden gayri harf
 Hoş müsecceldür halelsüz mahzar-ı divânımız
 Tercemân-ı sırr-ı gaybuz kuş dilini söylerüz
 Gün Süleymân hazretidür dâver-i devrânımız
 560 Sâlik-i râh-i hafiyüz bâo u rehzen havfi yok
 Şâh-ı dîn Mîr-i Buhâridür bizüm ter-hânımız
 (90) Hâcc-ı Beytu'llah için gün şartmış omn-i tarîk
 Pos bizi saklar hatardan mürşid-i reh-dânımız
 Sûret ikliminde bî-çiz u garîb u bî-kostüz
 565 Mülk-i ma^c ni h^v âcesiyüz andadur ovtânımız
 Nola sen olsan dilâ hâk-ı reh-i saffû'n-ni^c al
 Sadr-ı mahfildür bi-hamdî'llah kamu hullânımız
 Cân u dildon ger olursan h^v âcc-gânun bendesî
 Şehr-i yârân-ı memâlik olısar gilmânımız
 570 Faâl-ı Hakdan umaruz kim rû-siyâh olmayavüz
 Arz olunsa rûz-ı mahşer Lâmi^c i divânımız
 (95) Müflisüz ihsân uma geldük korîmâ kapuna
 Rahmetünden çok degildür bilürüz isyânımız
 Derd yokdur mihmet-i dünyâ vü ukbâden bize
 575 Dordüni hâsıl idorse cân-ı bî-dormânımız
 Hürmetine Rahmeten'lil-alceminün a^c v kıl
 Her ne öürm itdükse iy ihsânı çok monnânımız
 Pür-cinâyotdür sözüm استغفر الله العظيم
 Yâ rosûla'llah şefî^c ol ire tâ gufrânımız

VIII

580

قصيدة رشف النعناع في كشف النعناع

Kef ü lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fe ü lün (- - ./ - - ./ - - ./ - -

- (1) Ey dil yine zeyn oldı cihân-pîre zeni gör Merdânı nice sayd ider ol râh-zeni gö
 Dâniyâ kılur dâneyle dâme giriftâr Bu fitnesi çok sâhir-i pür-mekr u fenî
 Git bağlama dünyâya gönül merd ison ey cân Gel kime vefâ eyledi bu kahbe-zeni gö
 585 Güftârı için çerh domürden kafes içre Habs itmedi mi tûtfi-yi sükker-şikenî
 (5) Yurd itme birâder bu güzergâh-ı fonâda Ol milket-i bâkîdağı hubbu'l-vatânı gi

- Gam güncino sabr eylo ki Buşrâyile Ya^c kûb
 Ağlamağile şem^c bulur nûr u şafâyı
 Pir dāneye satmışdı sokiz uçmağı Adom
 590 Bu fāniye sen virüben cān çekişürsün
 (10) Bilem dir isen şām u soher hāl-i cihānı
 Başun göge irse n'ola ey serv-i havāyî
 Ŗn gerçi ki hem-dem oluben güldi yüzine
 Encüm gibi kan ağlarisen yiridür ey mäh
 595 Aldandugıçun mekr-i Züleyhā-yı cihāna
 (15) Fikret yeridür hāl-i cihān ser-be-ser ey dost-^c ibret gözin aç nükte-i lā-ta^c coloni
 Ol gülğüle-i neyde ki cān-bahş demi ko
 Şāh-ı gül eyā karsuben oynarsa ^c azeb mi
 Ser-rişte-i maksûde idem diyü ^c alāka
 600 Tut hükmile heb mülk-i Süleymān senün oldı
 (20) Gorm olma geyüb meh gibi iklil-i murassa^c
 Ser-pençe-i şirānōne tayanmaki dovran
 Bir tu^c me-i şirān sunuben pîre-zen-i dchr
 Kuvvetde tutam Sām u Norimān-ı zamānsın
 605 Şanma yüzi güldüğü içün bülbüli hoş-dil
 (25) Gerçi ki güller gayret idüb şem^c -i dil-ofrüz
 Bağrı pür iken bağile bu derd u elemden
 Bir huşk-dori içre yatur kalbi perişān
 Dil çekmez ikon zerre kadar nāsını cānūn
 610 Şanmaz mı ki hāk olaçağın bād-ı hazāndan
 (30) ^c Alomde yitor ^c aşk u vefā sālîke reh-ber
 Kānūn-ı şifā isterisen Bū-^c Aliyyi ko
 Gel tapma müneccim gibi eflāk u nücūma
 Bū ma^c şer ise sözlerānūn ^c öşri dogil rāst
 615 Ko felsefe çirkābını kim feyz-i Hudādan
 (35) Kur'ān u Hadis oldı sanā mantık u hikmet
 Ser-goşto yatar hāme-sıfat karala dofter
 Cān ma^c rifete toymazsa tañ mı ki mähf
 Zāhirdağı tē^c āt u ^c ibādātunı sayma
 620 Dirsen ne sebebden beni her gibi yider nefis
 (40) Ten-perver olub neyloyesin kabre giricek
- Dārū'l-forah itmadimi boytū'l-hazānı
 Kan yudmağile n'oldı ^c akfk-i Yemeni g
 Bi'llāhi ne imiş cennetūn ey cān some
 Yanunda ne kıymetli bu dünyā-yı denf
 Var gerdon-i gordūnda bu kanlu kafoni
 Tāci nece qalındı yiro yāsomeni gör
 Şōn bād-ı hazān n'eyledi berk-i semon
 Gün var mı ki tağılmaya bu encūmoni g
 Cān Yūsufun n'oldı dilā pîreheni gör
 Bu cūlcule-i dofde olan tenteneni gör
 Sen bülbüle ol nağmoyi ta^c līm ideni g
 Bağrı deler cīmāsile dürr-i ^c adeni g
 İrürmedi mi mührüne dest-i ehremeni g
 Başundağı her şeb yanan odlı logeni g
 Bir kez yudar cıder gibi bin pîl-toni
 Toprağıle post itmedi mi Kūh-keni gör
 Rüstemleri bu Zāl-ı cihān notdı kanı
 Gel gül gibi cānındağı yüz bin diken
 Amma tutuşub oda yanar cān u teni gör
 Her dem salınur bağda serv-i çemeni g
 Nitdi bu fonā kohusı müşk-i Huteni gö
 Şimdi getürür tağ gibi bār-ı mihoni g
 Bülbüllerin oda yakar ol gül bedoni g
 Var okı yürü kisse-i Voysel-Karanf gö
 Güftār-ı Ebū'l-Kāsımile Bū'l-Hasanı g
^c Alomlere ol nûr u ziyâyı vireni gör
 Bed-fāl durur bām gibi hor suhanı gör
 Şehd olub akar ^c āleme hikmet-lebeni g
 Ko düzme kelāmı kerem-i zu'l-minoni g
 Dil şafhası pür-hatt-ı hatādur gol an
 Dil-toşne gozer bahrde iken dehene gö
 Aç dîdoni bātındağı şirk ü voseni gör
 Boymundağı dünyā emelinden reseni gör
 Heb tu^c me-i mār olsa gerek bē simeni

Her dem içüben hün-i oigorine kılur kayy
 Var serv gibi câme-i ahterle salınma
 Ol zülf-i dil-âvize gönül bağlama oy cân
 625 Başdan ayağa ma^o sayat iken bu vücûdun
 (45) Adem-dem olub râh-ı ^{ظہار} sülûk it
 Zârf vü du^o âdur bu husûf-ı gâma dermân
 Yokluğa düriş benliği ko fakrı kabûl et

Çün mi^o de u^o l^o an oldu sobûyiyle deni
 Pâmâl-ı gâm olan gele sebz-i dimeni gi
 Sol dâmeni altındağî çâh-ı zekânı gör
 Gel Lâmi^o fya^o ayb-ı oihânı ko seni gör
 Şeytâna neler eyledi bu kibr u meni gt
 Ah obr-i hida^o kapladı rû-yı süneni gt
 Fakr olmadı mı Fahr-ı Nebî-yi Modenî g

IX

تصديقه آيينه صاف در عرض صورت انصاف

630 Fe i lâ tün Me fâ i lün Fo i lün
 (1) Lâmi^o f gerçi kim sühendânsın
 Nazm u nesrilo^o ömre zâyi^o idüb
 Gösterürsün şu resme vaş^o u sülûcün
 Geçinürsün dil ehli sadra geçüb
 635 (5) Zâhîrûn gerçi ser-be-ser ma^o mür
^{اعين الشعر الزينة} dūr iştün
 Medh-i her dânda sâdk-^o arzın idüb
 Satdıgün mûhre-i müzehrefdür
 İtdün inşâda^o aybunı ifşâ
 640 (10) Şîn-i şeyni oihânda anladun
 Dom u ofsûn-ı dîvdür virdün
 Şâh-ı mülk-i dil olmasan ne^o aceb
 Çün gezorsin uyub sek-i nefse
 Nâr-ı dinâra cân atub her dom
 645 (15) Zer gibi tağidursın idrâkun
 Âb-ı sîm üzre dem-be-dom oândan
 Moh gibi rûz u şeb yilüb yupurub
 Noylor ey rûh sende zulmet-i ten
 Ne durur bu libâs-ı rengâ-renk
 650 (20) Câmî-i^o iyd u cum^o a arzını ko
 Çerb-i lokmayla olma ten-perver
 Mi^o de çün pâki her dom ide polîd
 Sana dün-gün hudâyiken Rezzâk
 Ne durur bunca ni^o met u mûknet
 655 (25) Neşrebün düşdi çünki berf-âbe

(. . - / . . - / . . -)
 Lîk bîhûdo gûy u nâdânsın
 Hâk u hârâya gevher-ofşânsın
 San cihân içre kutb-ı devrânsın
 K'oy sobûk-sor iken girân-oânsın
 Lîk bātında cümle virânsın
 Hüsni-i nazm içre ya^o ni Hassânsın
 Ka^o den-i kizb ü kân-ı buhtânsın
 Lîk zu^o munda gevher-ofşânsın
 Sözlerün gibi k'oy perîşânsın
 Cehl içinde nişân-ı^o aocb-şânsın
 Gerçi âdem-dem u porî-şânsın
 Nefs u şeytâna bondo-fermânsın
 Seni sen şâh sanma sekbânsın
 Şem^o -veş zord u zâr u giryânsın
 Mâliçün pâymâl-ı dânânsın
 Berk-i şimşâd gibi lorzânsın
 Sahn-ı^o işretde gûy u çevgânsın
 Çün ser-â-pâ-yı mür-ı Yozdânsın
 Akibot çünki zâr u^o uryânsın
 Çünki âhir esîr-ı ekfânsın
 Sonra düzahda sine-büryânsın
 Bendo-i halk esîr-ı dendânsın
 Rızkiçün her nefes hirâsânsın
 Bir iki gün ki tunda mihmânsın
 Monba^o -ı sehv ü^o ayn-ı nisyânsın

- Çarh-voş kasrlar idüb bünyân
 Göge çıkısan Mesih-vâr âhir
 Kıl u kâl oldı  ilmden behren 
  ilm kim Hakka reh-nümâ olmaz
- 660 (30) Uf anun gibi şom -i  irfâna
 Çıksun ol göz ki yokdur anda ziyâ
 Şol karındağun olma yoldaşı
 Tuf anun gibi horze eh yüzine
 Şol gühorsin ki iki dünyâyı
- 665 (35) Govher n kadrini sîdun nideyim
 Bunca h r-ı belâ yolunda iken
 Neger ey ebr ben füt de i  n
 Kim idiser ri  yet n ey   mr
 Eylorisen hem se nefse  azâ
- 670 (40) H k olursan reh-i Hud da oger
 Şimdi zulmetle h k isen ne  aceb
  ıksuz bir  er  sin b -n r
 H k -ı ihv n u bend u zind na
 Bende kaldunsa ger hev  d vini
- 675 (45) Reh-zen nd r kuy  -ı penc-hav s
 Nasr kildun    ş gli d ny ya
 Nazar itsen cem d senden yor 
 K nk  suretde kopman  y d it
 Hor nefes inle iy gönül c ndan
- 680 (50) Cem -i s m u zeri  n ey h   ce
   nki ol m ldan temettu   yok
 Virme d ny ya g n li div  r  z n
 C n-ı Ya  k ba yüz  sef ey dil
 K lsan ey dil nola girib n-  k
- 685 (55) Ey felek san  kim gönül virsün
 G z karadub san  d   onlor i  n
 Ba a çıkmadı kimse mihr n le
 Kime y r-ı vefas n ey d ny 
 S m u Rüstem zob n-ı kahrundur
- 690 (60)   n sular tizrok gülün nideyim

R z u şeb p sb n u derb ns n
 Bir avuç topra ile yeks ns n
 H k içinde hoş ehl-i  irf ns n
 An  terk it eger m s lm ns n
 Kim  iy s nda k r    hayr ns n
 N rsuz h ne n ra koyans n
 Ki  amından esir-i  isy ns n
 Ki deminden kur n-i  eyt ns n
 S ysalar k ymet n  n  rz ns n
 Şimdi h k içre h   r u  alt ns n
 Ey gönül g l gibi ne hand ns n
 Dem-be-dem b -kar r u giry ns n
 R z u s l u meh içre bir ans n
 Ş r-i  engi v  m rd-i meyd ns n
 K dr u rif atda mihr    keyv ns n
  erh-i fitratda şoms-ı t b ns n
 Gor i ey   kl Hakka burh ns n
 Sabr k l taht-ı Misra sult ns n
 Mülk-i d ny  senün S leym ns n
   n girift r-ı   r-erk ns n
 G v-ı h rmen har-ı ley b ns n
 N mun ins n ne t rfa hayv ns n
 Gor i ş klilo şimdi ins ns n
   d-ı dem-ke  ney-ı pür-    ns n
 Katı b -h s l u per    ns n
 M r gibi kuru nigohb ns n
 An  fik  it ki son pe  m ns n
 Heer-i Y sufla beytül- hz ns n
 Serv gibi    p k d m ns n
 Heft-ser halka halka su  b ns n
 T k-ı ebr  gibi hoş oyv ns n
 Ra  -ı am le gibi  zge meyd ns n
 R z u şeb hem-dem-i hozar ns n
 Z l-ve  k n-ı me r u dest ns n
 Ser-be-ser gerçi b   u bust ns n

- 695 i^ctimâd itmezem harâretüne
 Şom^c a her dem zübânîdür çü ziyân
 Hâlün endişe eyle öndündən
 Hakda zann u kıyâs bâtıldur
 (65) Uymadı pünhî kavlıne fi^c lün
 Sumt u^c uzlet yolını tutdunsa
- Dem-i germiyyet-i zemistânsın
 Lâmi^c f böyle sen ne handânsın
 Sonra şermende vü peşimânsın
 Merd-i da^c vison ehl-i butlânsın
 Her ne dirsen sözünde yalansın
 Umaram kim sezâ-yı gufrânsın

X
 سلطان بايزيد بن سلطان محمد
 وجعل مطبع الانوار مشرقة

در تمام و مدع بادشاه محمد
 نورالدين في مرقده

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (---/---/---/---)

- 700 (1) Nârdan^c arz oyloyub leşker-i şoh-i hâver güneş
 Subh-dem çekdi livâ-yı ejdehâ poyker güneş
 Tavsên-i çarha hilâfî na^c l urub oldu süvâr
 Yine^c azm-i rozm idüb sultân-ı bahr u bor güneş
 Leşker-i Hindün görüb şâmî zirih geydüklerin
 705 Çekdi Mısrî tîğ urundı bektor-i miğfer güneş
 Oynadub zerrîn sipor meydâna sürdi rahşını
 Rüstom-i destâna benzer husrev-i hâvor güneş
 (5) Tağidub yüz bin tûmon saf leşkerün cem^c iyyetin
 Feth u nusrot birlo oldu^c âlome server güneş
 710 Kal^c a-ı çarhı clindon şâh-ı şâmun olmağa
 Bir havâyî top ile her subh-dem sar sar güneş
 Atoş urub mezra^c -ı oflâke ser-tâ-ser yine
 Mülk-i şarba akın itdi gûnderüb leşker güneş
 Bir düğün urdı yine kalb-i siyâh-ı^c âlome
 715 Sikke kodı çarh mülkinde olub dâver güneş
 Hak budur şâh-ı oihân kasrı önünde zeyniçün
 Nârdan zincir idüb kandil-i zer asar güneş
 (10) Germ olub hüsn-i cihân efrûz u^c âlem tâbına
 Eyledi şevkiyle bu hoş matla^c ı ezber güneş
 720 Bahr-ı Hindün çark idüb zevrâkların yokser güneş
 Nilgün-deryâya saldı nârdan lehger güneş
 Atdı bir zer humbara yakdı felek fulkin tamâm
 Neft urub zulmet gemisin itdi hâkster güneş

- 725 Sîmden takdı kürekler zeyn idûb otrâfına
 Nûrdan yolken açub yürütdi fûlk-ı zer güneş
 San felek bir barçadur estâb u âlâtiyle pür
 Ana bir zor-gönlük urdı eyleyüb efser güneş
- (15) 730 Leşker-i Ye'cûdudur encüm molok mülkinde yâ
 Subh-dem nûrile çekdi sedd-i İskender güneş
 Bir kalenderdür olindo nukra gün âyine-vâr
 Çâr-su-yı çarha girmiş itmekiğün oer güneş
 Sanasın cân-bâzdur hengâme-i çarh içre kim
 Nûrdan germiş resen zer-tîgile oynar güneş
 Sîmden çadur budursa tan mı âlem başına
- 735 Her seher cevân urub tavûs-ı zerrîn-per güneş
 Dâne-i encüm direr meh hirmeninden her seher
 Bir horus-ı zerd u la'îlîn tâodur benzêr güneş
- (20) 740 Mûlk-i çarbuñ sayd kıldı sîmden ördeklerin
 Şâhbâz-ı çarhdur ankâ-yı gerdûn-fer güneş
 Makdeminden dîde-i Ya'kûb-voş açıldı dehr
 Yûsuf-ı gül-pirchondür sanki la'îl-efser güneş
 Yâ molek timsâlidür yâ bir perfinûn sureti
 Yâ Sikender câmidur yâ ofser-i kayser güneş
 Nûsrev-i oflâkdur destinde san bâz-ı sofid
- 745 Yayumur şîrîn-sıfat havâ içre bî-mizer güneş
 Atlas-ı subhile itdiler felek mehdini zeyn
 Urdı gün İsâ gibi şeb-meryeminden ser güneş
- (25) 750 Yazmağîğün şâh medhin lâciverd ovrâkına
 Safha-i gerdûna çekdi nûrdan mîstar güneş
 Bir şehinşâh-ı felek pertev durur kim her seher
 Olsa hâk-i dergehi ahterleyin der-h'ar güneş

Zall-ı Hak şeh Bâyezîd Muhammed hân ki anuñ
 Yüz sürüb buldı ayagı toprağına fer güneş

- 755 Bir felekdür tâk-ı kasrı kim der ü divârına
 Her meder bir mâhdur merkûz u her mormer güneş
 Ol şehûn bir dem çakub oyvânını seyr itmego
 Çarh üstinden turub her dem komend atar güneş
- (30) 760 Sar sar-ı kahrundan itmiş söyle şâhâhavf kim
 Dem-bo-dem ditror hazân berki gibi muhtar güneş
 Hayme-i kadrun öninde muh-felek bir sayebân

Germ olub cāmi^c de vā^c ız yād idorse rāyūnī
 Arş ana kürsi olur mahfil kamer minber güneş
 Tır-i portābun havāsından şohş her gün gelüb
 765 Çarh meydānında bir zerrin kabak diker güneş
 Simū zerden her gice cem^c itdūgin şarrāf-ı çarh
 Haro idüb hergün kılar kapunda hāk-i dor güneş

(35) Satmagiştūn haylūne altun sulu tiğū siper

Kadrūn ordusunda kurmuş mürdan qāder güneş
 770 Kāzī-yı çarhūn sicillātında yazdırmış özin
 Kesb-ı kadriştūn kapundan bende-i kemtor güneş
 Sonsin ol kim hāk-ı pāk-i pāyi osb-i haylūnī
 Tutiya idüb kılur çeşm-i dilin onver güneş
 Sırrı-ı ferdā gün gibi ruşen zamrūnden bu gün
 775 Mazhar-ı nūr-ı Hudāsın senden umar fer güneş
 Nūrī rā-yı ālem efrūzundan itse iktibās
 Māha irmezdi husuf olurdu her ahter güneş

(40) Şāha bir zerrin külöhlü ku goçub kondin satar

Altun üsküf üzre takub sim-gün perler güneş
 780 Her kaçan dest-i gühor bāruñ gülābiyle yusañ
 Simden ibrik moh-zerden legon tutar güneş
 Raks urub nūr-ı cemālūn şevkine her şebh-dem
 Def tutar bezmünde yāhuol gezdürür sūgar güneş
 Tır-i çarhūn monzili kalb-i āduñ olsun diyü
 785 Cobhe sürer yire meh yüzün göğs tutar güneş
 Tanmı bu karn iğre olsañ husrev-ı sāhib-karān
 Toğmadı burc-ı yereften bir saña benzer güneş

(45) Her gice gerdūn ile top taşların tartar nūcum

Her scher atar ādū hısnına ser tā ser güneş
 790 Tālii dūsmon zūhal zibi muhuset bulmaşa

- Od atub her gice hasmün kal^c asın yakar şihâb
Her seher kâsd-ı ^cadunîğün çeker hançer güneş
Her ne mülke ^cazm idersen feth ü nusretdür karın
795 Mağrik u mağrib senün sensin muzaffor-fer güneş
Bulmağığün şehriyârâ kal^c a-i a^c dâna râh
İnûben yir altına her gice nakb oyler güneş
(50) Şehsuvâra gice gündüz tan midur istabluna
Kehkeşân sîmîn tavile olsa satl-ı zer güneş
800 Her seher dergahüne yüz sürdügüçün bendö-vâr
Sob^c a-i seyyâre içre oldı ser-defter güneş
Her dem azzından saçar ejder-voş a^c dâñ üzre od
İtse rahşın tan mı Rüstem gibi şîr-i nor güneş
Ey ki bâm-ı kubbe-i kasrunda bir hindû-sühâl
805 Vey ki bâb-ı der-goh-i kadrunda bir çâşker güneş
Atuna bir na^c l-ı sîmîn kapuna bir halka mâh
Cünnene zorrîn çilâf vü tabluna çember güneş
(55) Bir cenfbet ^carz idersen şâha rûz-i ^cazmîğün
Bââ pâ-yı çarha kim zorrîn siper bağlar güneş
810 Duro-ı çarh üzre urılır bir boşâret tablıdur
Fethüne oyler işâret tâ dom-ı mahşer güneş
Çâliba hasm-ı bed ondışen dökübdür kanını
Kim şafak sahnın ider her subh u şâm ahmor güneş
Meclisünde küçük ü büzürg muhayyer olmağa
815 Nakş bağlar işbu rengîn şî^c re hunyâger güneş
Dil-berâ nîr-ı ruhündandur oihân-yokser güneş
Yanub ol atışden olsa tan mı hâkister güneş
(60) Lâf-ı hüsn urmazdı bir gün çorm olub oflâkde
Görse ey meh pertev-i şem^c -i cemâlün gor güneş
820 Vezn-ı hüsn idüb senünle çarha ağdı güftosi
Kâffet idi k'oldı bu vechile müstahkar güneş
Yüzüne ger mâh u mihr olsa mukâbil diridüm
Ey ^carûs-ı hüsnüne ayîne meh-zîver güneş
Ol yüze çark-ı ^cark olmışikon itsünlor nazar
825 Ola rûşen tâ ne yüzden oldı dürr-perver güneş
Göricek zülfün hamın ruhsârün üzre sanuram

- 830 Bâğ-ı dilde bağladum medhünle bir nahl-i hayâl
 Kim ana ahter-şükûfe mäh berk ü bär güneş
 Rışte-i cânile bir silk-i güher zeyn eyledüm
 Kim nizâm-ı nazmınun her dürri bir enver güneş
 Lâmi^o f medh eyloyüb rûşen-zamirün gün gibi
- 835 Oldı hor bir boytinün tahtında bir mużmor güneş
 Vird idelden gün yüzün eş^o arını evsâfuna
 Revzenümden her seher şâhâ gelüb dinler güneş
- (70) Ben kara toprağı zer kılsa n'ola lutfun günü
 Pertev-i subhile eyler hâreyi govhor güneş
- 840 Tâli^o-i nahsum şerof bulmağıñın urdum yüzüm
 Âsitânön hâkine ey ma^o dilet-küster güneş
 Her gice kanlar yudar dördümle şofkatden şafak
 Her seher âhum şerârından yanar mużtar güneş
 Açduğıınca kubbe-i firûzeve hor subh u şâm
- 845 Sîmden revzen kamer yâkutdan manzar güneş
 Giceler deyr-i zebercedde yanan meş^o allori
 Eyledükce subh-dem bî-pertev ü bî-fer güneş
- (75) Devletün kandili yanub pertevinden hüsvâ
 Dem-be-dem olsun bu tşk-ı künbod-i ahzer güneş
- 850 Ömrün eyyâmı olub devr-i felek-veş bî-hisâb
 Yazsun erkamın nüofm ü bağlasun defter güneş

در مدح صاحب قرآن زمان
اسکنه اللہ تعالیٰ فی جوار رحمتہ

XI

سلطان سلیم بن بایزید خان
واسع علیہ من اصناف نعمتہ

- ساقی بیار باده کھزناک خوشگوار
امروز وقت صحبت و شادی و غریبیت
فرصت شمر غنیمت رندی که در صحران
پر شیرکاری دم ایام صوم رخت
بربر که هر درخت نوشته بآب زر
چون کل برشت چند بنای چونند لیب
از سر بکیر جام چون ترکس درین مین
چون بآنک مرغزار ترانهای روزها
گویند باده نوش بجا میدی فردی
منت خدایا که جوانان سینه لها
شاهی که از صلابت گرز کران او
- (1) چون روز عید فصل قرانت زرنکار
جای بکلی ترکس رعنا بلف در آرز
چون راه کبج بر هر کس نیست آشکار
شروع و شراب و شاهد و رندی کن اختیار
(5) می خور که نیست عالم خانی بیک قرار
شرباز آنکس است که فرصت کند تکار
کرد در سرد شد بدل نازکت فمار
گاه از مین لخمی رسد و کاهی از بار
غوغای بی نهایت و اندوه بی شمار
فرم دلند همچو رعایای شهربار
(10) ترک فلان ز غریغ کنند روز و شب غراب

855

860

865

سلطان دهر شاه سلیم الله نام او
در شری و غریب و زرد با نهاست آشکار

- همیشه عمو و خسر و دوران و شاه دین
شاهی که نزد هیترها چون فرشتی
در مد راه قنیه دوران بکند رست
از روز کار تست ماه و مهر را شرف
در خدمت تو دهر چه نه بند در میان چوهر
از شری و تا بفریب سر اسر گرفته است
مهر از شعاع بروه هسان تو منفصل
آن قدر قدرت است که کردن لسان دهر
آن تیغ تیغ است که از آنش دلش
آن گرز گرز است که شکام داور کیر
آن عزم عزم است که از تندی هجوم
آن جود جود است که دهر نقد سال را
صبح از بیاض بینه تیغ نویر ضیاست
- انفند یار زرم و خریدون کار زار
مقدار ذره نبود طاق زرنکار
در قلع باب همن عد و شاه ذولفقار
ای سایه تو بر سرما فضل کرد کار
کرد در سنگ قهر سرش گرفته چومار
صیقت و صدای غسودیت آفتاب وار
ای از عطای کف نوال تو شرمسار
بر زر زرنند مکه بناست بهر دیار
(20) یوز جهان دشمن تو شود دهر پرستار
خورشید رعته دارد از آسمان دوار
بیک صبا بمانده بره زار و خاکسار
پیش از حصول قسمت فلان نش کرده یار
(25) شام از سواد طره رنج تو خیر و تار

870

875

- آب روان مریم تو بر رو کند طواف
از بهر آنکه نیست و رای پای دستیار
- هستم و میباغ دولت و دین است ذات تو
بادا بهر آن ز نور جمال تو نابد ار
- روشن شود ز یو تو دایت هزار صبح
در نیمه شب اگر بکنی کاری اختیار
- از بوی باد خلسه تو باغ زمانه را
گر شمع و زده همه عالم شود بهار
- قد لاح نجم قد را من مطلع الشرف
کالد در فی الظلام و کما شمس فی النهار (30)
- هست این قصیده همچو صدق ای میطابود
نام تو در میان هر کس لوی آبدار
- شاهان غبار خاک رو نیست لامعی
از حال زار او نظر لطف بر مدار
- چون نخل بند مدح تو با هم روان
هر یو شود ز نخت نصیبم هر شاخصار
- سرتا قدم چو شمع بسوزم رواست جان
در بزم غم ز ناز دل ای شاه کامکار
- تا نایج سر ساری به سر من بدست لطف
کردم نثار پای تو این در سالهاوار (35)
- دست سخن یدان مدد هست نمی رسد
میس درد جان و دل بدعا کردم اختصار
- تا در دهان دگر کند زگر می هزاران
تا و کنار سبزه شود جوی سیمره کار
- تا ساقی سیر به بزم و نشاط عید
باستد مهر و ماه شب و روز کاسه دار
- باد هزاران ز بهر کجماں تو دور باد
باغ جوانی تو ابد سبز و نو بهار
- سال و مهنت مبارک و عیدت بخت باد
چون از وجودت مست مع و سال را قرار (40)

XII

895

تصيده لوامع البدايع طالعة عن مطالع التسايع
درمدت صاحب قران حضرت سليم خان
حسن المطلع في التصحيح

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

(1) Ey Süleymân-rûtbet ü 'îsf-kadom Yûsuf-likâ Voy nerîmân-hoybet ü Hâtem-korom Cemşîd-
900

Kul olur kol kavşurub görso cemâlün hür-i 'iyn Gül gibi gülseñ cinân gibi cihân tolar s

Ay u günle kavî olunmuş kullarındur mihr u mâh Müşteri olalı yıllardur hâ 'abd-i müster:

905 Hâk-i râhûn baht u devlet geçmesine âb-ı rû Ayagun tozi sa 'âdot geçmine kuhl-i cilâ

(5) Memlekot bir cismdür tapun âna rûh-i revân Saltanat bir geçmür 'adlün âna nûr u zîj

Kârı zâr olur sonûnle kim iderso kâr-ı zâr Tolmayan cânı nevânile olur cânına vâ

Sensin ol 'âdil-dil ü şâh-ı Sikendor-dor bugün Çekdi tîğ-i ahcnini sedd-i ye'ofc-i belâ

Zill-ı 'adlün hâris-i âfâkdur âfâtdan Hârr-ı zulm ü covr-i devr içün zihî hoş n

915 Monziletde hâke saymaz kâh-ı 'Adnî işigün Ferşdür izz u şerefde kadrûna nisbet som

(10) Dahl ider huld-i berino kasrunun her şuffası Raks urur havzun içinde mihr ü meh subh u

Kimiyâ hâsiyyet olsa hâk-i pâyün tañ mîdur Tañ budur kim hâk-i pâyün gibi ola kimyâ

İlticâ itse 'acob mi işigüne hâs u 'âm Kim cihân içinde yok anuñ gibi omn üzre o

İştirâ-i kadr içün zer-harc ider kapunda çarh Bâb-ı lutfun gerçi kim meftûhdur bî-irtiş:

925 İsterom dün-gün 'adnîle tapuna ola yâr Sana kadr u nasr u 'avn âna gam u dord ü l

(15) Yokdurur devründe bir hünin-cigor illâ kadeh Eylemez 'ahdünde nâlişler megerbarbut sozi

تنبیه مطهر

Subh-veş sancag açub gün gibi çeksen tığ-i zer Heft-iklîmi tutarsın ser-be-ser destinc

تنبیه مشروط

930 Bahr okurdum tab^o una bahr olmasa sâil-nihâd Kân diridüm keffüne kân olsa ger ehl-i

تنبیه مآل

Belki feyzün dehşetindon bahr olubdur bî-karâr Belki oâdun mihnetinden kân düşübdür bî

تنبیه مضمر

Çünkü destün ebrdür hasmun niçündür eşk-bâr Çünkü deryâdur dilün^o âlem neden pür-mâ

935

تنبیه منقصل

(20) Âsitânun çarh-ı a^o zamdur volî bî-inkılâb Tal^o atun hursîd-i tâbâdur toğar subh u

الصفات

Kapuna yüz sürdüğüñ buldı bu kadri güneş Ey güneş hoş südde-i^o âliye itdün iltio

ایهام

940 Feyz-i ihsânun ider dürri sadef içre sîm Noşr-i lutfun gülşen-i bî-berki oyler pî

محفل الضیاء

Bulmadı kapun gibi çarh-ı berin bir âsitân Görmedi tapun gibi devr-i kamer bir pâdî

تأیید المدح بما يشبه الذم

Sâye-i^o adlünde râhat^o âlem illâ sîm ü zer Dost-i oâdundan perîşân olub oyler iştîl

945

استعار خالص

(25) Gülşentünde bir semenber câriye âb-ı revân Dergohünde bir yumuş oğlanıdur bâd-ı sat

استعار تجنیبی

Kuş olub pervâz iderse âsümâna düşmontün Çengel-i ezfâr-ı kahrundan kaçan olur re

سوجه

950 Kopdı oâdundan yûragi geldi k'anun ağzına Nitelim kahrın sadâsından^o adunun hüsrev

ارسال المثل

Lutfunile^o âlemi sırâb idersen tañ mîdur Sebzelar neysânile lâbûd bulur neşv.ü ne

ارسال المثلین

Bir fütüvvet çeşmesi yüz biñ günâh âlûdeyi Bir mürüvvet çeşmesinden bahr olur yüz ke

955

استفاده

(30) Dâd-ı âhı kimsenün eflâke memdûd olmadı Tığün odı tal^o at-ı dehri idelden pür-ziy

سؤال و جواب

Tâli^o umde çok nuhûset var didüm bir kâmile Didi kim olmak dilersen devletile âşinâ

عقاع الطروف

960 Rây-ı zord ü zârün ur dildon derd arada var Arzû-yı dâveri derdine zor durur devâ

موصول الطروف

Memleket zabtına sensin müstahak-ı saltanat Kim cemî'i halka faîlun şu'lo-i şems-i 2

محمد اسم سليمان

Bağladı dil mihriñe halk-ı cihân ey bahr-ı cüd Sana her şah-ı diyâr olsa °aceb mi hâk-

965

تنبيه الصنفات

(35) Hüsrevâ sana bu devr iğre müsellemdür bugün Dâr u gir ü °adl ü dâd ü haşmot ü faẓl

تبين النوب

Mefharısın âl-i °Osmânun eyâ °âli-nojâd Bir halofsin kim selef ervâhın itdün pü

هذا المختص

970 Sen Muhammed âyet ü haydar dili modh idemoz Lâmi °i Solmân degül Hassân olursa hüsre

من اداء الشرط في الدعاء

Nûre gark itdükçe dehrî mihr ü meh şâm u sohor Tal °atün âyinesinden °âlom olsun rûşinâ

عن المقطع في الجزاء

Düşmenün bağrın eritsün şem °-voş kahrûn odi Devlotün kandfli virsün tâ dem-i mahşer

XIII

975

قصيدة ركيورد مدحت آن شاه صفدر اعني سلطان سليم خان بن
سلطان بايزيد سكندر

Mef ü lü Fâ i lâ tün Hof ü lü Fâ i lâ tün (- - . / - - - / - - . / - - -)

- (1) Ey hâk-i dergahündön gülgün cemâl-ı °âlem Vey gerd-i mevkibündön ruhsâr-ı dehr-hur
Hâk-i süm-i semendün kuhl-i oilâ-yı a °yân Nâr-ı firind-i tîgün âb-ı ruh-ı dü °âlen
- 980 Şol bezm içinde tîgün kim dehero ola sâkıf Sana dem-i tarabdur a °dâna hûn-i mâtem
Taşdan hisâre girse od gibi düşmenün gor Tîgün çıkarub anı defn ide hâko ol dem
- (5) Hûn-i °adûna her dem Zohhâk olursa tañ mı Çün duş-ı hançortünde var iki şekl-i arka
Yidi otağün üzre gönlün sipihr-i atlas Sayir nücum u gerdün ordundur muhayyem
Bed-h °âh-ı °âkır-ı dîn kelb-i °âkır-ı devlot İnanna geçse şimdi ger sâlih u mu °allem
- 985 Var iy şeh-i velâyet ehl-i cihânoa °aklun Şol niyyet üzre ol kim kalbündedür musam
Tâ virmeyinçe bâda hâk-i vücûdın anun Kahrûn odına saçma rahmûn suyını bir dom
- (10) İklîm-i himmetünde ser-cümle bir avuç hâk Koşmîr ü Kandeşâr u Çîn u Hıta vü Deylom
Tîgün gibi elünde burhân-ı kâtı °un var Düşmen cedel iderse kıl hüccotile mülzem
- Bî-mağz u hîre-sordür bed-h °âhun ey şehir-i dîn Kâs-ı sorin idelden gözün hayâli mat °am
- 990 Emrâz-ı mülke hükümün kânunıdur şifâ-sâz San semme-nûş-ı dâr u yâ dord-i zahma mo:
Râ-yı münirünile envâr-ı feth-i yok-dil Fikr-i zamîrünile âsar-ı nasr tev'om
- (15) Hall-i dokâfıyık iğre dâne-yı °akl-i külle Bir tıfla gibi râyûn ta °lîm ider ki i °ler
Çotrûn öninde gerdun bir sâye-bândan ahkar Kadrûn yanında °âlem bir zorreden dahi ki
Âyât-ı feth u nusret şâmunda oldu nâzil Bünyân-ı °izz u şevket dövründe oldu muhl
- 995 Mi °râc-ı fikretünde kaldı kovâkib a °roc Minhâc-ı vasfun iğre oldu melâsik ebkem

- Deryâ-yı izzetünde gerdün hubâb-ı kemter
 (20) A'dâna kesr u zillot şol günde oldu meozûm
 Buldı esâs-ı mülket ahkâmünile ihkâm
 Râyun dakika-dâni komadı kılca müşkil
 1000 Hatt u sutûh-ı gerdün kadrün yüzinde nokta
 El kavşurub kapunda komter-kemfne Dârâ
 (25) Bezmün oger göreydi hayrân olaydı Cemşid
 Mi yâr-ı himmetünde hurşid fuls-ahmer
 Her târ-ı mû-yı tuğun zülf-i ʿarûs-ı devlot
 1005 Sana cenfbet için rahg-ı sipihri hurşid
 A'dâya berk-i tîgün i ʿâz-ı dest-i Mûsâ
 (30) Râyun zükâsı dün-gün tâb-ı hayâye matla
 Devrân-ı ʿadlün içre oy sâye-i ilâhî
 Bâd oldu hâke hem-dem âb oldu nâra nâsir
 1010 Bâd-ı sabâ mu ʿattar zülf-i çemen mutarrâ
 Kem pâyesine irmez kadrün sarâyınûn ger
 (35) Dürr-i yetîm idelden destün sadeften ayrı
 Etvâr-ı devr-i gerdün nâmen elinde muâmer
 Ahkâm-ı nâfizünden کمر النفس فی الطیر dürr
 1015 Meydân-ı rezem içinde a'dâ sipâhi üzre
 Medhûn iderken ey şâh bu şîr-i hûb u dil-h ʿâh
 (40) Urdu safâ-yı râyun cânâ gû subh-dem dem
 Her zorre yordo gökde gün gibi oldu hurrem
 Gün yüzüne bakan dir bir nûr-ı dürr-i musavver
 1020 Gördüm çü çeşm ü kaddûn zülf ü dehânünile
 Şîrin lebinî anşam her dem virür acı dil
 Kûyunda eşkûmî ko her dem revâne olsun
 (45) Cennet yüzünü görse hûri bilür kusûrin
 Meydân-ı hüsn içinde bir rumhdur kaddûn kim
 1025 Sadr-ı cemâle geçmiş bezm-i ruhunda zülfün
 Bir safder-i oihândur kim kapusunda dün-gün
 Hengâm-ı rezme Rüstem cyyâm-ı bezme Cemşid
 (50) Nâm-ı Selîmi gibi zâtı cihânda sâlim
 Çün râ-yı enverinden ʿâlem mûnevver oldu
 1030 K'ey mihr-i şu ʿle-küster bu ʿasr içinde yanma

Sahrâ-yı himmetünde encüm misâl-i şehr
 K'âyât-ı feth u nusret oldu livâna mur
 Oldı libâs-ı devlet a'âmünile mu'lem
 Fikrûn netice-h ʿânı bulmadı harf-i müt
 Şatt u fîrat u ceyhun otdun gözinde bi
 Bil bağlayub tapunda ednâ gulâm-Hâtem
 Rozmün oger işitse sersem olaydı Rüste
 Mizân-ı haşmetünde oflâk vezn-i dirhem
 Hor zer-nişân-ı tîgün hâl-ı cemâl-i ʿâ
 Her ay başında eyler mâh-ı nevile mûlo
 Ahbâba hüsn-i hulkuñ nutk-ı Mesîh-i Mo
 Koffûn şehâbi hor dem âb-ı şehâye maks
 Meydân-ı ʿahdün içre oy şehr-i yâr-ı a
 Miş oldu kürke mûnis bâz oldu kebke ma
 Râ-yı havâ mu ʿanber ceyb-i semen mûnesi
 Etbâk-ı ʿsmâni keyvân iderse süllem
 İn ʿâm-ı ʿâmünile sâil olubdurur yem
 Esrâr-ı seyr-i encüm hâmen dilinde mud
 Taş bassa tañ mı düğmen bağrına misl-i
 Tîrtün belâ-yı nâzil rumhûn kaşâ-yı mübr
 Hâtifden oldu nâgâh âşûfte gönle mülhen
 Nâzûk tenûn gören dir san rûhdur mücess
 Çıkdı gözünden ey cân sevdâ-yı nakş-ı
 Ger tali ʿumda sükker olsa tañ midur sem
 Çün Ka'bedür işigün aksun harende zemze
 Sidre kadûne irse tûbâ olurdu derhem
 Çamzon ucunda peykân zülfün başında per
 Taht-ı hilâfet üzre san şehriyâr-ı ekre
 Hizmet tapusu için çarh itdi kaddini ha
 Cûd u karende Hâtem zühd ü vera ʿda Edho
 İslâm içinde elhak şohlik âna müselle
 Bu rosme çok zamâno kıldı sipihre verher
 Voy çarh-ı sülfe-perver bu devr içinde

- 1065 Bağlamış gül goncadan bāzusına heykelleri
İtmesün düşfzolük da^c vāsın aydūn goncayo
Gül^c arūsı hüsününe meşşâtelik idüb sabâ
(25) Her dirah^tun gönline girtüb sabâ handan kalur
Gonca-i mestürenün çāk itdügigün perdesin
1070 Her dirah^tun dāmeninde müşk-i ter ider buhūr
Ol kadar dürr-i semin sağıdı çemen mülkinde ebr
Bir düm-i tavusa bonzer her dirah^t-ı gül bugün
(30) Lālenün başında la^c lin berki tās-i ordebil
Devr ider şirīn kalendordür çemende āb-ı pāk
1075 Nergisün sīmin elinde hüsrevi zerrin kadeh
Gürz-i şoş-per omuzında zanbāğun Rüstem-misāl
Sikke-süret her karanful mülköt-i gülizārda
(35) Handeler eyler ağaç başında hoş her bir çiçek
Buldı omvāt-ı zemīn nefh-i sabādan tāze oān
1080 Kumrı-yı mukrı makarrı şāhsār üzre okur
Bağ içinde^c andelīb evrāk-ı gülden medh okur
Fitne-i devr-i kamorden Lāmi^c f gam yime kim
(40) Sakla omvāo-ı hatardan yāRab ol deryā dili
Ya^c ni Sultān bin Sultān şeh Süleymān kim anūn
1085 Halk-ı^c ālem oān ü dilden bende-i fermānidur
Bir Süleymān menziletür kim anūn Dāvūd-veş
Tān mı^c ālem halkı and içse homāyıl başına
Müşa-i ismine bak gör ceddī^c Osmān sarrınun
(45) Tān degildür bulsa gün gibi şeref evcin bu nām
1090 İtmesün Sultān Selimi bir dem ansuz ol Cemil
Sen Solimū'l-kalbi dāhi itmesün ansuz Hüdā
Nāmuna nāmundan artuk vidügi şāh-ı cihān
Hak budur mühr-i Süleymāndur olünde hātemün
(50) Kadrunun bir eşmesidür āfitābun çoşmesi
1095 Cevher-i iksirdür hāk-i derün gün hüsrevā
Hāme-i ihsānunun menşürü dahl-ı rüzgār
Sa^c y idüb yüz sürmesün mi kapuna erbāb-ı dil
İtdi Rozzāku'n-ni^c am keffün keffil-i ins ü cān
(55) Mā-hāzar bir girdedür sufrānda nān u mihr ü māl
1100 Sensin ol kān-ı kerem cūd u mürüvvet ma^c doni

Çeşm-i nergisden hāzer eyler oihān fett
Dāmen-i pīrāheni zāhir^c arūsı kanıdur
Şişe-i ebrile geh geh hoş-gülāb efşānıd
Nafha-i^c isādur ol yā mürde-diller oānı
Saldılar bādı hubāb içine kim zindānıd
Gülşenün gūyā benefseo micmore gerdānıd
Kim sadeğ gibi pūr oldı hor yirün dāmān
Goncalar gūyā ser-i tātī-i Hindistānıd
Sünbülün egninde müşkin harkası ruhbānı
Serv-i hayrān baş açuk yalun ayak^c uryān
Şāh-ı gül üstinde san kim kayseri eyvānı
Tig çekmiş sorve süsen san ki Ejder-hānı
Gel berü ey^c ömr-i nakdin harc iden erzā
Ayaga düşmiş sular giryān u ser-gerdānıd
Haşr-ı eosādun bahār oyyāmı hoş burhānıd
Koma bu karn içre oānı kim kamer devrānı
Sanasın bozm-i şehinşāh-ı cihān hoş-h^v ān
Şāh-ı^c ālem hüsrev-i sāhib-kirān devrānı
Hasse şol yok dānedür kim dīn ü devlet o
Nağme-i gerdūn zebūr-ı devleti elhānıdur
Hırz-ı devletdür vücūdı mushaf-ı^c Osmānı
Çoğı anda hatm olubdur bir fütüvvet-kānı
Çünkü tuğrā-yı selimiyet anūn^c unvānıdur
Kim cemāl-i mülke olan^c izz u devlet ānı
Bilgil anı kim Süleymān olmağun bünyānıd
Ezdiyād-ı devlet ü kadr ü şeref burhānıd
Ane gerdūn halka mihr olsa nikin erzānıd
Kasrūnün çarh-ı berin dulāb-ı şādırvānıd
Alcmün^c aynine kuhl-āss Hüdā ihsānıdur
Nāme-i ikbālunun^c izz u şerof^c unvānıdur
Ka^c bo-i hācātdur ol bu tavāf erkānıdur
İrişen elhamduli'l-lāh halka hulkun^v h^v ānı
İsümān tarhun anā Sevr ü Hamel büryānıdur
Kim dü^c ālem mülki kem-ter bendenün ihsān

- Sensin ol sayyâd kim şîr-livânûn rûz-i rezm
 Sensin ol hursîd kim râ-yı cihân-ârayînûn
 Rûz-i rozm a^o dâya tîgûn hüccet-i kâtı^o yiter
 (60) Bir kader-endâssın kim her okun a^o dâyiçûn
 .105 Cenk moydânında tîgûn hay ne çovgândur ki anûn
 Kan idelden hançerûn tizâbı a^o dâ bağrını
 Kasr-ı kadrûn eyledür rîf^o atda ey meh menzilet
 Mihrûnile bulmasaydı âb-ı nîsân perveriş
 (65) Akl-ı küllîvîh-i felokden balka ders-âmûziken
 .110 Âfitâb-ı mekrimet sensin ki çarh-ı kasrûnûn
 Ben ne hâcet modh idem rûşen-zamirûn^o âleme
 Tapûna küstâhlukdur her ne^o arz itsem bu gün
 Lakin i^o lâm-ı^o ubûdiyyot durur bundan garaz
 (70) Pâyûna yüz urmuşamdur su gibi ref^o it beni
 .115 Umaram kim himmetûnle ser-be-ser ma^o mûr ola

Sen Muhammed âyet ü haydar dili medh ideli

Lâmi^o f Selmân degül Türki dilûn Hassânıdur

- Veze olundukça sa^o âdet nûrî dîn-gün^o âleme
^o âleme vîrsûn cemâlûn nûrî dâyim perveriş
 ;120 Çekdügince hârdan tîg ü zümürüdden^o âlem
 Tâze tutsun^o izzetile Hak yüzûn gülzarını
 Devletûn bâğınun olsun her nihâli miyve-dâr

Sebze-zâr-ı mîşe-i gordûn şikâristânıdur
 Mukteżâsınca tokuz çarh-ı berîn gerdânıdur
^o Âzm-ı bezm olsa kefûn cûd u kerem^o ummânı
 Bir kazâ-yı nâgehândur kim ecel peykânıdur
 Kelle-i düşmen misâl-i gû-yı ser-gerdânıdu
 Gördügince mihr-i gordûn berk-veş lerzânıd
 Bu tokuz kürsi anûn bir pâye-i eyvânıdur
 Eylemezdi room-i asdâf içre deryâ anı dîr
 Pîr-i râyi mektebinûn tıfl-ı ebood-h^vânıdu
 Pâsbân-ı bâmı keyvân mihr ü meh derbânıdur
 Pertevinden heft-kışver gün gibi nûrânıdır
 Kim dilûn fażl u komâl u ma^o rifet^o ummânıd
 Ger kabûl oylerse lutfun fażlunûn ihsânıdu
 Katreyi yirden götürmek âfitâbun şânıdur
 Boytû'l-ahzân-ı dil ü cânım ki çam virânıdu

Mihr ü mâhun keffesinden kim şeref mîzânıd
 Kim sa^o âdet burcınun mihr ü meh-i tâbânıdur
 Gül ki la^o lin-tâcile mülk-i çemen sultânıdu
 Baht u devlet ravzasının gün gül-i handânıd
 Kim dıraht-ı baht u ikbâl u şerof ağsânıdur

نصيدة دوم خزانیه در مدح خسرو گفت اقام سلطان سلیمان سلیمان
الرحیم یا کریم و یا جمیل اعلیٰ عیسیٰ عنایتک و جزیر کدایتک الیه العابد والد لیل

1125 Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - -/- . - -/- . -/- . -)

- (1) Şimdi kim bād-ı hazāndan raks urur her şāhsār
Sebzeler altun beneklü bir nehālidür k'ana
Bir yumış oğlanadur bād-ı sabā turmaz yeler
Āsūmāniler yakubdur benzor āteş-bāz-ı dehr
-) 1130 Leşker-i ser-mādan idüb havf yahud her dıraht
Otylar evrāk-ı hunfīn-birle kim olmuş revān
Sarılık derdin görüb ayvada bağūn havzını
Hūse-i engür ^ounkūd-ı süreyyādur meger
Serv-i dil-^ocū pāyına halhal-ı sīfīn itdi āb
- 0) 1135 Toldı altunla ser-ā-ser safha-i sahn-ı çemen
Od yakar başına benzer her dırahtūn mihr ü mäh
Halt idüb yā za ^ofirānile zominūn müşkini
Yaraşur cevşen goyerse rüdlar şimdon görü
Kıymayan sīme zemīn-veş nice bahtı karadur
- 5) 1140 Cāmo-i zor bofteni dehrūn murassa ^oitmege
Rūz-ı haşr u neşrdür kim sad-hozārān rengile
Tolmuşiken bağ içi
Her şecer kim bir yed-i beyzāyıcı nev-rūzda
İçmeyen bu devr içinde zer-kadehden la ^ol-ı nāb
-) 1145 Hülle-i sobzi çıkarub geysa tañ mī bir palās
Hüsrev u sâhib-kirān Sultān Solīm içün yāhud
Yok galat itdüm ser-efrāzān-ı dehr ellor aqub

Bir hīrāman dil-rubādur cāme geymiş zer-ı
Sīm-i sirmāyile sular işlemiş dil-keş-kor
Bir mülāyim tab ^o-ı hizmotkārdur her cūy-t
Kim bugün evc-ı havādur encūm-āyin pūr-şo
Çarh-ı pūr-encūm gibi olmuşdur ateşden hī
Gül gibi eyler çemen etfālını la ^olin-^oizā
Mäh-i zerrīnile pūr kıldı tabīb-i rüzgār
Zer-ger-ı devr itdi evrāk-ı zer içün gūş-
Şāhid-ı ra ^onā gibi hınnāladı destin çınār
Oldı la ^olile leb-ā-leb toptolu dūro-ı enā
Zir-ı dāmoninde micmer-veş görüb ^oūd-ı Kī
Dohr ider efsūn u nirencōt ile nakş ü niç
Kim zemīn içün zamān oldı havādan tīg-bār
Şimdi kim her sebze pūş-ı bağ o lebdür zo
Ebr-ı müşkin yağdurur üstine dürr-i şāh-ı
Ferikler uçub gelürler nāme-i a ^omāl-vār
Şiddot itdi zār
Od saçar şimdi dehānından olub su ^obān dimi
Yiridür nergis-sifat olursa gāmdan zerd u
Ol libāsidi ānā çün āsūmāndan müste ^oār
Yolunub halk-ı zamān olmuş ser-ā-ser sūk-ı
Makdem-i şāh-ı cihāniçün iderler zer-nisā

Ol Sikender-der Feridun-for Süleymān şāh kim

Yüz sürüb pāyine hākānlar iderler iftiḥār

- 1150 Ger sefer kıldıysa İakender cihāndan gām dogül
(25) Bir felek-rüttot melek-sifet şehingendür kim ol
Ağlasa kilki güler şāh-ı emel ahhāb-veş
Toldı büşrā-yı kudūmından cihān zevk u sürür
Hākine yüz sürmegiçün nutfe-i nāboste-nakş
- 1155 Gün gibi rāy u zamīr ü hurrem u ^oazmünden şohā
(30) Nesr-i tāyir-kemterin saydı olur sen saf-derūn
- Yirine oldı bi-hamdillāh Süleymān şeh-ı j
Bendesidür ins ü cinn ü murg u māhi mūr u
Gülse tīgı giryeler eyler ^oadū-yı nābe-kār
Hamd iderler cān u dilden ger sığār u ger
Katre-i sīmāb-veş rahm içre olur bī-karār
Dehr hāsıl itdi nūr u saffot ü kadr ü vekā
Her kaçan kim tīr-ı portābun kila kasd-ı ş

Zâhir olmaz nakş-ı hâtemden yesârûnsuz yemin
 Halka san nâr-ı Halîl ü nefha-i ^Cİsâ durur
 Her fażîlet birle eodâdun kil oldı münferid
 1160 Ger sehâvet ger şecâ^Cat ger vekâr u ma^Cdilet
 (35) Râyetün şîrinden ider âhû-ı gerdün hazer
 Sahm-ı tîrûnden ^Cuyûn-ı necme golmişdür seher
 Yetmiş iki milletün olsañ penâhı tan mîdur
 Bulmağışın gevheründen mülk ü dîn silki nizâm
 1165 Devlet ü ikbâlün eyyâmında şûkr-ı Hak bugün
 (40) Kadr u efzâl u kerem hâdimlerünle h^Vâce-tâş
 Lutfun eyler sînesin ahbâbınun dârü's-surûr
 Nâr-ı tîğünden bulur cân-ı selâtin iztirâb
 Cân-ı düşmen çâh-ı düzah-veş gamundan pür-şerer
 1170 Kânı Hüsrev kim göreyri nice olur saltanat
 (45) Kapuna eyler sücûdî encüm ü hursîd ü mâh
 .Gevher-i kadrile râmiñden mu allâdur bugün
 İbtidâ-yı fikretündür intihâ-yı ^Cakl-ı kül
 Hâme-veş her kim ki ser korsa hat-ı fermânuna
 1175 Kim devât-âyın açarsa ağzını ihsânuna
 (50) Şol ki yanında yüzin ağ eyleye dofter-misâl
 Dâmen-i ikbâluna her kim yapışmaz şeb-sîfat
 Tûtiyâ-veş her gubârün kim havâ-peymây ola
 Gayretün odı ser-â-ser yakdı mağzın düşmenün
 1180 Fezl ü hilmün iy dürr-i yekâne-i ^Câli-güher
 (55) Nâr-gâhün kadrile gerdün-sîfat zâtü'l-burûc
 Düşmenün savletle Râyin-Ten olursa hüsrevâ
 Pertevinden semse-i eyvânunun bir bir ne tan
 Ey ^OÖmer-dil Murtezâ-sîret elünde tîğ-i kahr
 1185 Besleyelden tâb-ı cûd u mihr-i lutfun ^Câlemi
 (60) Kâyinâtı ay u yıllar mihr u meh seyr eyledi
 Pâm-ı kasrın pâsbâni olmağa keyvân-ı pîr
 Kâzı-yı encüm ser-â-ser hükmini tenfîz için
 Düşmon-i uştur-dili kurbâniğün Fehrâm-ı çarh
 1190 Tâc u taht u baht u devlet kutlular ey şeh sanâ
 (65) Zöhre şâdi vü tarabdan raks urub eflâkde

Hâsıl olmaz feyz-i deryâdan yeminûnsuz
 Hâk-i pâyun gül-fişân u bâd-ı lutfun ol
 Her sa^Câdet birle eslâfun ki buldı işti
 Cümlesin zâtunda kodı ol kerîm-i girdiğ
 Hançerün nârından eyler ejder-i devrân
 Vehm-i gürzünden dimâğ-ı çarha irmişdür
 Fitne-i âhir-zamâniğün kapundur zînhâr
 Bunca karnidi çekerdi heft-kişver intiz
 Ol sa^Câdetler ki pühânıdi oldı âşikâr
 Baht u ikbâl u şiyem sâvislerünle hem k
 Hışmun ider cismini düşmenlerün dârü'l-
 Âb-ı kilkinden olur kâr-ı memâlik ber-k
 Kalb-i kişver sahn-ı cennet-veş demünde
 Kânı Lehmen kim bileydi nice olur gîr ü
 Tapuna eyler kıyâmı yerde gökde her ne
 Gerçi şâhâ mahrecidür rumhunun puşt-ı ş
 Fikretünden kişverün olsun felek-veş üst
 Ola bahr u berr u Hind u Rûm içinde kân
 Hânesini pür-harîr eyler serâpâ rûzgâr
 Tula devrânda sevâd-ı dîde gibi i^Otibâr
 Tan degül her gün yakası çâk olursa subh
 Sürme-dân olur felek andan kevâkib sürme
 Sıdkımı bilmek dilerseñ kellesin kıl târ
 İtdi bahrı çark-ı hayret kıldı kâhi sen
 İşigün ikbâliğün firdevs-veş dârü'l-karâ
 Olisar âhir ceres-var elünde h^Vâr ü zâr
 Dîde-bânlar kılsalar her gioe zerrâtı şu
 Memleket zabtı içün şen dirredür ya Zülf
 Mahzen-i zerdur cibâl u ma^Cden-i dürdür
 Görmedi tapun gibi devr içre bir çabûk-si
 Encüm içre göz tutub olmuş durur ümmiz-vi
 Kapuna yüz sürse tan mı bendo-veş leyl ü
 N'ola çokse makdemün ^Cıydında tîğ-i âbdân
 Hüsrev-i eflâk olub kapunda her gün hâk-ı
 Nûş idersen hüsrevün ^Cışkına cân-ı zer-ni

- İrtifâ^o alur güneşden tutub usturlâb-ı sîm
 Medh idicek tab^o-ı gevher-bâr u dest-i cûdunı
 1195 Nesrûme zerr-i müzâb vü kılküme necm-i şehâb
 (70) N'ola olsam nesr-i medhün içre meşhûr-ı bilâd
 Kim kabûlun kimyâsından irûb bir zerre tâb
 İahr-ı medhünde olub mâhî gibi ratbu'l-lisân
 Urmışamdur tapunâ^o izz u saâdet gibi yüz
 1200 İstorem kim zer kılam hâlis vücûdum toprağın
 (75) N'ola eylersem halâs-vâm içün dünyâ taleb
 Hâsse kim enâm-ı^o amundan hacildür bahr u kân
 Lâmi^o i şimden girü dür dörd ü gam defterlerin
 Kıl duâ^o ovrâkını rengin sözünden lâle-zâr
 1205 Yumma ağzun gonca-veş bûlbûl-sıfat efğânı ko
 Al götür baş aç çinâr u serv gibi dem-be dem
 (80) Ya'ni cândan kıl duâ^o itnâbile imlâli ko
 Mehr-i cân-ı destile silkûb berk ü bârın rûz u şeb
 Saklasun bâd-ı hazândan serv-i dil-cûi gibi Hak
 1210 Düşmesün her giz meserret câmı dostünden senün
 Niz-bânlik itdügince yaz u kış erbâb-ı cûd
 (85) Devlet ü ikbâl ü^o ömrü devletile olasın
 Mülkün olsun ni^o met-i Firdevs gibi bi-zevâl
 Olsun ednâ pâyosi ser-bâzunun gün gibi çarh
 1215 Her ne yire^o azm idersen devlet ü ikbâlile

Görmegiçün tâli^o un bedr-i münfr ey baht:
 Cân ü dildon itse tañ midur hased ey şel
 Nazmuna dürr-i hoşâb vü tab^o uma ebr-i be
 N'ola bulsam nazm-ı lutfun birle ta^o rif-
 Gün gibi her tire hâk olur zer-i kâmil-
 Sözlerüdüdür teşneler cânına âb-ı hoş-güv
 Kim kapundur Ka^o be gibi hâcet ehline med
 Pertev-i iksir-i cûdundan eyâ rûşen-tebâ
 Gün senün yanundadır mülk-i cihân bi-i^o t
 Zeyl-i lutfundan recâ destin kesendür şe
 Tâze vü ter gül gibi her yıl çıkar bir y
 İâğ-ı dilde çün bu fikr eylerdi çokdan h
 Meclis-i şâh-ı cihândur sözde hoşdur iht:
 Hâr-veş kıldukoa^o uryân hor dırahtı rûziâ
 Devletile nahl-i ikbâlün idüb pür-berk u
 Cur^o a-var olsun hasûdun pây-mâl u hâk-sâr
 Kâmrânlik kıldugınca rûz u şeb aşâb-ı kâ
 Kâm-bahş u kâm-rân u kâm-yâb u kâm-kâr
 Ömrün olsun müddet-i eflâk gibi bi-şumâr
 Olsun a^o lâ mansıbı bed-h^v şunun devr içre
 Hak mu^o in ü rûh-i Ahmed reh-ber ü Cibril ;

XVI

قصیده سوم کل ردیف در تعریف شیریار ظریف فخر آل عثمان سلطان سلیمان
بن سلیمان ضاعف الله تعالى سلطانه و أظهر على كافة البرايا برهانه
م شکفته گشت زانقاس طبع صبح آثار کجاست صد برك و شکوفه ایست لعل از ترک
لابی مدینه ایست شمل بر صد بیت معصوم و مستقیم ایست یراز جواهر مستور

1220 Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

- (1) Çün enel-Hak sırren açdı nâr-ı Mûsâ-var gül Olsa tañ mı ser-nigûn Mansûr-veş berdâr
İüto-i âteşde hâlis zer gibi sürer safâ Halka i câz-ı Halîlu'llah ider izhâr gül
Hâr elinden pâkdür pîrâheni Yûsuf gibi Anun içündür cihân habsinde dîn-gün zâr
Dohre bûyı cân virelden nofha-i ^oİsâ-sıfat Oldı nergis-vâr manzûr-ı üli'l-obsâr gül
- (5) 1225 Gâh Sâlih gibi şakk oyler nihâd-ı hâreyi Gâh âhendon düzer Dâvûd-veş mismâr gül
İâde virür geh Süleymân gibi taht-ı şevketin Gâh ider mührile dîv-i âbı hidmetkâr gül
Tayanur gâhi ^oasâ-yı İzzra mânend-i kelm Gâh sarar başına Hârûn gibi ak destâr gül
Çün çorâğı nûr-ı Ahmedden yakar olsa ne tañ Gûn gibi devr-i kamorde hüsrev-i envâr g
Mahv iderse yiridür kandil-i ^oarşun nûrını Oldı çün ^oaks-i cemâl Ahmed-i Muhtâr gül
- 10) 1230 Şom-mânend âh-ı bûlbûlden megor yandı dili Kulların pür-dağ-ı hûnfn itdi ^oâşık-vâr
Gökde tañ mı bozsa bozmin zühire-i hunyâ-gerûn Nâ-yı bûlbûlden çü kıldı bâğı pür-mizmâr
İasmasun dir yâd ayak tokunmasun horyâd eli Sor-be-ser devr-i harfmin eylemişdür hâr
Çârşû-yı bağı devr eyler kalenderdür hezâr Okıdur açub ana meomû ^oa-i eş ^oâr gül
İağlamalu kân oğut bir kıbkızıl dîvânedür Avuc avuc za ^ofîrân yer çün müdâm oy yâr
- 15) 1235 Yâhud afyonile mey nûş itdi cân-ı lâleden Bir kez olmaz nergis-i ser-mest-veş hüşy
Goncalar pistânı içün ağzın açmış lâleler Göz ider nergis söger bûlbûl güler her bi
Yumub ağzın gonca diş saydurmaziken şebneme Tîr bir itdürdi sabâya hâlini ikrâr gül
Sanki bir cânbâzdur hengâme-i çarh içre kim Dikilüb hancerler üzre ser-nigûn oynar g
Tañ midur mülk-i çemende sikke korsa dem-be-dem Ol kadar eyler nisâr-i dirhem ü dinâr gül
- 10) 1240 Anûniçün dîde-i ef ^oi-yi sermâ kör olur Kim zümür-rûd kasr içinde ^oayş ider şeh-vê
Lâle-i hûnfn-oiger yansun bu gamdan yiridür Kim satar ney müşk-i dohre nâfe-i Tâtâr g
Çîn seher cânlar dimâğın itse pür-^oanber n'ola Gozdürür başında her dem tabla-i ^oattâr g
Keffini pür-zer kılub germ olduğı budur müdâm H ^vâce var eyler çemon mülkinde hoş-bâzâr
Bir hayâsuz yüzi açılmış güzeldür bâğda Destmâl-ı sebz u surhiyle turub oynar gül
- 5) 1245 Tıfl-ı nâdân gibi çupin esbe olmuşdur süvâr Şâh-ı bâğam diyü fahr eyler ^oaceb bî-^oâr
Pîrlor günden güne oğlan olur pes tañ midur Çarh-ı fertût itse dîn-gün ziynet-i destâ
Hâr eline nişter almış turur fessâd-vâr Tenzer olmuş kan tutub dil-hasta vü bîmâr
Ponbe üzre surh-merhemdür koyub cerrâh-veş İülbülün eyler dil-i mecrûhına tîmâr gül
Ceng idelden kâmetini sâh-ı mülkânın sahs Takdı nevaşından sîriektim gibi sîm-aytân

Ra^cd sanman^c atse ciler çarl^c i mahru' d-dimâğ
 Ölçerür benzer kanat saldukca bülbül-âteşin
 Atlas-ı sebzinde berkün surh-tamgalar durur
 Okusun şâh adına min-ba^c d bülbül hutbesin
 35) 1255 Fozsun ol firuze vü yakut u zerden kasrını

Hüsrev-i âfâk-ı zillu'l-lah Süleyman şâh kim

Mür-ı mihrenden tolar bu künbed-i devvâr gül

Ab-ı lutfundan olur ser-sebz-i rigstân-ı şûr
 Şehr-i yârâ âlemi^c adlün gülistân ideli
 1260 Kâse-i yakutı pür-zer kılduğı budur şehâ

(40) Tezmün içre bu durur yüz kızardub hâk olduğı
 Gülşentünde bir semen-ber câriye âb-ı revân
 Fîr iki gün gün vefâ bağında olmaz pâydar
 Seyre çıdukca kef-i pây sekânundan olur
 1265 İlticâ itseydi bâb-ı nev-bahâr-ı^c adluna

(45) Devr-i^c adlünde çü sunmaz kimse el nâ-mahreme
 Pezm-i meyden^c uzlot itdi çün yasağün kıldı gûş
 Hâr elinden yimez idi zahm-ı gam bülbül-loyin
 Çîn-sehor pür kılduğı şebnomle budur destini

1270 Ağılub gülşende gülse tañ mı bād-ı subhile
 (50) Ağı gün sırr-ı zamîrün nüktesinden gonca-zâr
 Gor zubâni olsa süsen gibi dün-gün medhûni
 Cûdun almazken güneş kursını fuls-ı ahmore
 Cû-yı iltafundan iy şoh bîd ü serv içseydi âb

1275 Ebr-ı bezlünden durur ser-sebz-i rû-yı bahâr
 (55) Neclisünde mûhrelor cınatmağ istor jâleden
 İtmogıçün dâyima fark-ı^c adunı iki şâh
 Demlerinde medhûnün bülbüllere âhonûnğün
 Fezl u cûdun sufrasında yidi gök bir deste sebz
 1280 Anunıçün ayagün toprağına sürer yüz

(60) Güllik içre perveriş bulmış durur âtoş-misâl
 Goncalar devründe gûyâ surh-serler başıdur
 Tîñ kez itsün öykinemez kasrının bebğasına
 Sanki bir bâz-ı sefidündür ki düzmiş goncadan

1285 Fı durur kat kat tapuna hıst-zor^c arz itdüğı

(65) Düşde görür nergis-i ra^c nâ gubârın kuhlını

K'etdi genzin bû-yı dârdıyile pür-sehhâr
 Kim güneş gibi ser-â-tâ pây olubdur nâr
 Hil^c at-ı nev-rûzün ciler kıymetin iş^c âr
 İtmesün sikkayle bu devr içre istikbâr g
 Yüz sürüb pâyine şâhün itsün istigfâr gü

Dâd-ı^c adlinden virür hâr-ı muğoylân bâr
 Şâh-ı terkibi virür her hâre vü her hâr
 İtmok istor ayagün toprağına isâr gül

Ab-ı destünden bulam dir âb-ı rû cerrâr
 Dergehünde bir güneş tal^c atlu hizmetkâr
 Hâr elinden çekse devründe n'ola âzâr gü
 Çarh-ı pür-oncüm gibi her dâmen-i kuhsâr
 Fîr nefes bād-ı hazândan olmaz idi zâr g

Pes ne içün hârdan perçin ider divâr gül
 Oldı mest-i h^v âbiken nergis gibi bîdâr g
 Şehriyâr itse idi sana istizhâr gül

Pâyüne isâr içün dârlor ider ihzâr gül
 Fı-yı hulkundan çü hâsıl itdi istibşâr g
 Fîr tabancayla yüzini oyledi evkâr gül

Nazm idüb bülbül-sıfat olurdu hoş-güftâr
 Hâk-ı pâyüne ne yüzle^c arz ider dînâr gül
 Vire idi ol güher esmâr bu ezhâr gül

Feyz-ı nîsândan olur lâbud kamer-ruhsâr
 Hokka-bâz-ı çarhdur gûyâ bu şîrînkâr gül
 Her birin evrâk-ı sebzün itdi bir minşâr

Düzdi bir âyinelü pîrûze mûsikâr gül
 Lutf-ı tab^c un gülşeninde çâr-^c unsur çâr g
 Kim olam dir bir nazar mihrûnle zer-mi^c yâ

Ayagün toprağına^c arz idomoz mikdâr gül
 Gozdürür bâzârı diküb sebzeye sordâr gül
 Gonca-veş pîrûzeden per la^c ldon minkâr gü

Jenk-i sîmîn berkten per hârdan ozfâr gül
 Dergehünde olmağ istor gün gibi mi^c mâr g
 Günden uğurlar cemâlün ferrini^c ayyâr gül

- Kimse almaz bork-i kâha hâk-i pâyün variken
 Hâzır oldu tîğ-i hâr u sebz u surh a^c lâmile
 Ürperüb cisminde her bir mîyî oldu bir diken
 1290 Tî-yı hulkündür viren a^c dâna şâhâ dord-i ser
 (70) San dum-ı tavusdan zer-i mirvehündür bezmde
 Çünki hünidür n'ola devründe olsa dem-be-dem
 Söyledüm medhünde bir rengin gazel kim yaraşur
 Tûlbül-i tab^c um n'ola olsa gazel-h^v ân bezmüne
 1295 Kande benzer ^c âriż-ı renginüne ey yâr gül
 Hün-i tûlbülden düzer gün ^c âriżi ruhsâr gül
 (75) Goncalar sırr-ı dehânun açduğıçun bağda
 Renk uğurlar dem-be-dem hursîd rüyundan senün
 Kio gelür bezm-i bahâra var diyüb pâyümde hâr
 1300 Kana yudı toğrayub keffini tîğ hârile
 Öykünem dir riştesine sünbül-i pür-tâbunün
 (80) Vezn-i hüsnîğün kılursa keffesin pür-zer nola
 Serv-i dil-cünun meger hayrânıdur kim rûz u şeb
 Gördi kim olmuş hayâdan ruhların gark-ı ^c arek
 1305 Hatt-ı la^c lûn gibi câna yazamaz rengin ü ter
 Günde bir yüzden toğarken öykinemez sanâ mâh
 (85) Gördi gün âyine-i âb içre ^c aks-ı rüyunı
 Yok hatâ didüm şeh-i devrânı medh idüb bugün
 Yazdı la^c l evrâkına rengin ü ter eş^c âr gül
 1310 Sanma ey cân goncalardur şâhlar destindekin
 Hüsrevâ rûşen zamîrün fikr iderdüm dün gice
 Taşra çıkdum bu surûrundan temâşâ kılmağa
 (90) İçerü girdüm gönül beytini seyrân itmege
 İstedüm kim ağlayam neysân-sıfat dergâhuna
 1315 Sînemî pür-hâr idüb bu hâr hâr-ı ^c arz-ı hâl
 Şâh-ı ^c ömrüm neyve-zârı oluban bî-âb u berk
 Fer virürken dehr bustânına ikbâlun yeli
 (95) Lfk gördüm hâr-ı zâr-ı tâli^c un ^c arzın edeb
 Hâlümü i^c lâmiğün bir beyt-i renginüm yiter
 1320 Feyz-i medhündür ne-yi kilcüm şeker-bâr eyleyen
 Gonceden şâku idüb zer çokca bin kantar
 Ya^c ni kim ^c azmün ışıtdı hüsrev-i ezhar
 Sadmetün bādından itdi benzer ikşi^c râr
 Nitekim eyler cu^c al tab^c ını pür-âzâr gül
 Şâhlar kim zeyn ider gülşende h^v ân-sâlâr
 Urulub çengâl-ı hâre ser-niğün berdâr gü
 Şafha-i yâkuta nakş itse anı tekrâr gül
 Hüsrevâ şîrîn olur sükkerle olsa yâr gül
 Kana gark olur hayâdan her dem ey dildâr
 Surhak-ı ^c ayyârdur devr içre san tarrâr
 Sanâ ^c özr-i leng ider ey serv-i hoş-refti
 Gördi sen Yûsuf-likâyı nâgehân ey yâr gül
 İiline bağlar salîb ehli gibi zunnâr gül
 Ay güneş olmaz beraber sanâ bî-mikdâr gül
 Fir ayağ üzre turur mânend botimâr gül
 Cân eridür reşk odında dem-be-dem gam-h^v â
 Şafha-i yâkuta geçse hurde-i jengâr gül
 Olsa tañ mı ruhların devrinde bî-perkâr g
 Şemseler zeyn itdi berk üzre gizüb edvâr
 Bağlamışdur medh-i şâhenşehde sad-tumâr g
 Açdı dil bağında nâgeh subh-ı pür-envâr g
 Gördüm olmuş sahn-ı ^c âlem ser-be-ser her-
 Yazmağıçün medhünü olmuş kamu efkâr gül
 Ola tâ kan yaşlarumdan her der ü divâr gü
 Açdı dil bağında bî-had la^c l-i ahmer-vâr
 İde şeh devrinde niğün sînemî hün-bâr gül
 İana niğün derd u mihnet-bâr ola idbâr gü
 Kâr-ı devrân gibi yazdum ^c aks idüb nâ-çar
 Ya^c ni ^c ârifdür dilün hâcet degül tekrâr gi
 Yoksa kankı şâh ola kim vire bu mikdâr gül

İir gül-i sad-berk düşmez degme kez bunun gibi Gülşen-i medhünde gerçi vardır bisyâr

Neolis-i şehdür kelâmın muhtasar kıl lâmi f

Kim bilirler gülşen-i tab unda bi-had var gül

- (100) Cünd-i sermâyı sıdıkca şehriyâr-ı nev-bahâr Sahn-ı bustân içre oldukça sipehsâlâr
1325 Tığ-i kahrundan dökülsün hân-ı a dâ ol kadar Yir yüzi olsun misâl-i künbed-i devvâr
Devhe-i ikbâlün olsun rûz u şeb ser-sebz ü ter Virdügince kış u yaz ahcâr la l eşcâr

XVII

قصيدة في مدح الشريف أبي طالب عليه السلام
فأ i lâ tün فأ i lâ tün فأ i lâ tün Fe i lün (- . - - / - . - - / - . - - / . . -)

- (1) Ey penâh-ı mülk ü millet nâsır-ı şer -i mübîn Şehriyâr-ı rub -ı meskûn hüsrev-i rû-y
1330 Fitne-i ye'cûcına yok sudden gibi sedd-i sedîd Hayret erbâbınadur kapun bugün hân-ı
Ebr-i lutfun mahzeninden bahr u ber idrâr-hevr Mihr-i oduñ hirmeninden mâh u enotum h
Halka-i bâbunla fitrâkûn tutanlar bildi kim Kadriçün bu عروة الوثقى ol
(5) Dâmen-i çarh u zemînikılssa pür dür tañ mîdur Mekremet-i mizâbidür şol iki feyyâz ât
Ol yeminün feyzi reşhidür diyüb işbu yesâr İu kef-i deryâ yesârünçün ider gerdün
1335 Döke sehmü'l-mevt sanub sehmden per nesr-i çarh Açıcak tîrûn kemânundan ukâb-âyn kem
Ab-ı lutfun kılssa bir dem milh u zehri terbiyet Ola ol sâff şeker bu ola şâfi engebîn
Tâb-ı kahrûn âteşi dem ursa ejderhâ gibi Heft-deryâyı kül ide yana nüh-çarh-ı be
(10) Gûş idelden kûh u deşt ehli yasağın c adlunûn Hem-dem-i âhû-yı sahra oldı her şîr-i
İulsa devrânunda revnâk tañ mı şer -i Mustafâ Zâtuñ rahmet yaratdı halka Rabbu'l-âl
1340 Tığûn odından kılur gülgünesini mihr ü mâh Matbahuñ dâdından eyler sürmesini hür-i
Peşse-i bi-çize lutfun kılssa bir dem terbiyet c âlemi pür-şehd ider mânend-ı nahl-i en
İû-yı hulkundan sabâ ol yirde kim dem-keş ola Tartılır hâk-i siyâhile berâber Mûşk-i
(15) Dehre enfâs-ı Mesihânî gül-efşân itmege Kırvehan olsa yaraşur şeh-per-i rûhu'l-
Aferinler eyleyüb cânun nisâr itsem n'ola Anı cân-perver yaratmış hazret-i cân-âf
1345 Uş yakındur kim sanâ Hak ey şeh-i cem-menzilet İde heft-iklîmi nüh-gerdün gibi zîr-nig
Ayagun tozına her kim sürse gün gibi yüzün c âlem içre çarh-veş tañ mı olursa meh-c
Râ-yı dehr-ârândur ser-mâye-i emn ü emân Havfden devründe c âlem olsa tañ mîdur e
(20) Ayet-i نون والميم vasf-ı devât u hâmenûn Hatt-ı fermânundur el-hak âb-ı rû-yı c â
Çekse n'ola ejder-i kahrûn hirâsından serin Gam yakasına keşef gibi c adû-yı mülk-i
1350 Tapuñâ öykünmeye her giz selâtin-i cihân Her ne denlû olsa baht u nusret u devle
c Ayn-ı c âlem-h âba varmışdur huşûr-ı emnile Nâyden gayri şehâ devründe kim eyler en
Ma c dilet fikrinde c âkıl kim kılub Nûşu'r-Revân Dehr anı zincire çekmişdür budur zannım
(25) İen nice şerh eyleyem kim idemez c ôğrin beyân Haşre dek evsâfûnı yazsa Kirâmen Kâtibî
Hüsrevâ gavvâs-ı bahr-ı hikmet olub cânile Ka r-ı dilden itdüm inşâ bir niçe dürr-i

- 1355 Rîşte-i medhûnle bir silk-i cevâhir bağladum Görse nazmın çarh-ı pür-encûm kılur sad-
Eyleyüb eşküm gibi tâ kim nisâr-ı makdemün Hirmen-i cûdûndan olam çarh gibi hûşe-Çi
İşin altun itse tañ mı Lâmi^c f hürşid-vâr
Sürüben dergâhuna şâm u seher hizmet yüzün
- (30) Devlet-i ikbâlünile mukbil-i ferhunde-yem Sad-hezârân gerçi kim^c âlemde var benden
1360 Çarh-veş baht-ı nigûnem yiridür kim^c arz idem K'ide rahminden oihân tarh-ı hikâyât-ı o
Ri-ser ü pâ ben kimün zeyline uram destümi Devlet u ikbâle hüsni-iltifâtünken şamî
Sâbit oldukça zemîn devr itdügince âsümân Ola tapun şehriyâr devlet u sultân-ı dîn
- Kande^c azm itsen ola ikbâl u devlet râh-ber
Anda kim bezm eylesen baht u saâdet hem-nîşîn

XVIII

- 1365 قصیدہ پنجم در مدح خسرو زین و زمان سلطان سلیمان بن سلیم خان ایدو الله
تعالی بالضر العبد فی الجاهل وشدو ماکد بالعون لیسر دان المعانی

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

- (1) افسر بیات شاهی را بخت باجم ز در ست
نار حیرت لهر دوش چون خورشید زان بر حرکت
سرگشته چون کوه بایاقوت و اصل ای تاجدار
در کارگاه زمین زین سنک به حد کوه هست
ای که داری صد یرستان و دو سر باه کعبه
نابینا در دل که این آشفته کی زان صحر است
اکل عجیب و کبر و هر صی را دارم عجب
دو میان دیو و درو و تشش قلوب و خود ست
ای که خواجه کار دین رو خیم کاری مکار
دویمانی زین کشته رفتی اندکی خود حساب
لهر دم از صرمان مردی صلیان ز درین باغ امل
ای که هر دیوای صنع کوه دل و جان کرده غرق
کون را اعراض دین دین و اهد کشته جمع
ای اسیر نفس اضطرلاب و ربع دایره
چون نه آله ز حاضر پرستش از غایب مکن
لهر چیمی با فد فرد بارند چو بیت العنکبوت
بلبل دلی اگر شود صد غرق خون لهر دم رو است
- (5) دستبردا لهر چون چنار و هشتبراه چون عجب است
سوم حیرت کشتی فکر ترا غموش لنگر ست
ای که می نویسی بقای لهر عرض با جهو لهر ست
دیده بکشا سبزه یوزاله میرغ و اغیز است
کار خود کن لهر دو عالم در وجودش مضمر ست
ددم آن تارها صید کنس را در غور ست
ز آنکه لهر خاری بدوران در کف گل شتر ست
- (10)

بانوش آمد های خلقان لامعی خربه ستو
چون حقیقت بنگری پرواری اولو غر ست

عزیز باشد گوشت از جامه زر عاری نیست
 مردی صد و بیست و هفت و چهل و شصت
 اعتبار از بوی لطف آید و گزند در جهان
 جز تنهای این دو لغت رسول و مدح شاه
 زین سبب هر دم زین قول الا قال الرسول
 فسر و صاحب قرآن که شهران بحر و بحر
 در خلافت چون عیسوی اندر عدالت چون
 از غبار مقدس چشم کواکب سوره دار
 آری آری هر که از عون موه باشد در

(15) عار از نیست اهل عرفان را که همیشه محو نیست
 کنت و کوی و لهای و لاهی و سحر و سحر نیست
 خون و سر نیست اصل آن چه مشتاق عین نیست
 1385 لهریه و در جهان و دل سازی سرایا منکر نیست
 غم لغتارم دعای پادشاه کسور نیست
 (20) روز و شب در غن متنی همچون سعادت چاکر
 در جهان مانند عثمان دروغا چون عید نیست
 1390 هر چه را چون ماه نور فل سحرش افسر نیست
 سهر و تیغ و سیر فیل ملایک لشکر نیست

حضرت سلطان سلیمان آنکه مهر خاکی
 نقش فرمان خدا و گفته بیخبر است

بر سر هر بوم که فر شرف بخشند رواست
 پیش تو افسانه دستان رستم را چه قدر
 بی فحالت کی کنم نسبت بقدر آسمان
 آهن تیغ تو باشد سد با هر چه فتن
 بادیای جنت را فخره خرد پادشاه
 آفتاب از شعله بروی جاست منفعل
 روشنست از رای و لهر آرای تو چون آفتاب
 تحت عزت و ستاعت دایم زیبا محفل نیست
 دارم امید که چون جنت شدائی گزیده دیو
 شکل طغرایت هومه نوع خلک را ز نشان
 ز آب تیغ مرده گردد چون زباله تیره جنت
 بر قوی از جام بزمیت روشنی بخشد بجهر
 غویی بر آرد از دماغش ششیرت درین قدم
 خسر و اندر گشت از جنت دارم شکوه بی
 کی روایا شد بد و رانت کنم در سیم خراز
 در جیم فقر و جنت چند سوزم جان و دل
 شکر انعامت آرم بنده را نقد و نیست
 قصه عمارت را جنت ندیم کرد طی
 در شمارم بر دشت ای جیم ران بحر و بحر

(25) چون لهای رایتی فلکها بون کسور نیست
 1395 ای که از دستت مدام آشفته دل زبال درست
 آستان در شرف از لهریه گویم بر تو نیست
 ای که در دست از جام آینه اسکندر است
 شاهان لخت را ماه و خور بال و پر نیست
 (30) آسمان از آتش قهرت چو دودا غبر نیست
 1400 لهریه اندر پرده استار کردون مضمر نیست
 دار جنت دشمنانت را به عالی منبر نیست
 از دهنت جنت اقبال که لهریه تو بر نیست
 غمها حکمت چو قضا خلک قدر را سطر نیست
 (35) جان بد خواست که از دود عید چو آذ نیست
 1405 زین صفا لهریه خلک را ماه نور ساغر نیست
 کریم دشمن را غروری صد هنر اندر سر نیست
 کریم عالم جلد زیر حکم همی اکبر نیست
 پیش هر نادان و دود کن نفس بیصور نیست
 (40) ای که دیدارت برشت و نطق آب کوثر نیست
 1410 لیک از قهرم دل و لود لهریه مضطر نیست
 حال من و اند لهریه انیس کو بر ندان اندر نیست
 لهریه از نقد جیاست و شعر بن خندان و تر نیست

بند کهای عزم و زور منتهی کردی بدین است
 چون زلال بالادارم طبع صافی و روان
 گفتارم صد شرف داد ولی تشریف نیست
 طوطیان هند را چون بسته باشد از مغان
 دعوی ما را قبول حضرتت باشد خواه
 حاصلم جان کند نیست از شرف و انشا هر جان
 از که نامم سنگسارم کردی این بیت کجا
 نراده طبعم ز نظم نترسته چهل کلاه
 شعر و انشا را زدم چون کیسه مهر افتخار
 چند سوزانم جگر از آب آتش طبع شعر
 خاصه شعر من که از روح القدس یابد مداد
 در هر آن پیش که آمدم جز در وقت عرض طالع
 می نماید در صفای چون چشم جان بدین نیست
 هزار هزار بیت می است در دل صبح و شام
 فو اهل امان اجازت از هر دم هر وقت
 بر کفتم زاده راه از آب عیش و خون دل
 زین ولایت یار دردم چند روز آنجا بروم
 از درون جان دعای شاه را آنجا کنم
 بوسه از شعرم شعار تو بنوبیت العقیقه
 کعبه را بویانم رو به روضه قد رساه
 از هر دل بگویم که جان جو فو اهل مدح تو
 خلقه آنوقت درش از در حایم بر شود
 سازم از ابیات خود سخن حرم دار دعا
 شاه را فو اهل سلامت چون بکنی آرام سلام

در مقام خدمتت بریا با یستم چون ستون
 که سخنهایم فیه مجنونان شود عیسم مدار
 تا بهر آن از آتش نور هر سحر کرد و غیر

دوستانت را درون باشد مسور چون ظلم
 جان دشمن بر شهر آباد که آنرا در خود است

در میان نشان حال این ویرینه کمتر دیده است
 از که در تنهای دورانی کردی هر دم مغیر است
 طالع بخت من سکین عجب خوشی اهل است
 از خلاوت لفظ شیرینم که همچون سحر است
 عرضه کردم شکوه حایم شاه عادل داور است
 گفتارم زین سبب در شکلی چون من مرست
 کوه کون در کار خود از جان سیرینی مضطرب است
 هر دم زین چله دد ادا بدست محنت در دست
 هر کفتم از هر یکی صد توبه این دم در خود است
 هر شب بخت سیاه هم دوده این بخت است
 چون نسیم صبح هر دم نفخه اش جان پرور است
 سفته طبعست زمین و آسمان دون پرور است

و عهد کهای محکمان کو یاد جان دلبر است
 صحن روم از استک خون زان چو نقی بر پرست
 ای طوف کعبه باب تو بجز آبر است

بی سرو پای روم کردی لطف شاهم رهبر است
 چون کسان داغ زلفتم بستم بسی در دست

چند روزی از اهل عین من از مهلت و دست
 زانکه مینای بیوتم مدح شاه سحر است
 دامنم لیوم آری از من او را صد جبر است
 جوشش از سرم بر نظم که اب کو تو است

در ستارم غرقه کردد آنچه دیوار در دست
 در نیاز آرم فدای من را که کویا محشر است

از سلامت کویا نخل قامت منی پرست
 چون مرا بر راستی جلال برون و اندر است

کز غم دووان مرا شوری یومی اندر است
 تا خلک از دود غبار اهر شبی چون بخت است

(45)

1415

(50)

1420

(55)

1425

(60)

1430

(65)

1435

(70)

1440

قصیده ششم در مدح صاحب قرآن دوران سلطان سلیمان بن سلیم خان
ابداله ملکه الی آخر الزمان

Nef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - ./- . - ./- . - ./- . -)

- (1)
1445 Kopub yerinden âb-veş olsa revâne tîğ
İrer helâk-i düşmeniçün ıldırım gibi
Mânend-i subh beyza-i pûlâddan toğar
Üstine döndüğü bu durur âsiyâb-ı çarh
(5) Tir şem^o dūr ki kendü ziyânın görüb güler
1450 Gerçi ki iki yüzlüdür amma misâl-i âb
Kadr ü şeref göğinde çü hür menzilet durur
Her demde mülke kol kanad olsa^o acıq midür
Vardur dilinde cevheri mâh-ı felek-misâl
(10) Sîm ü zer ile sadre geçüb buldı menzilet
1455 Her dem güler şehir gibi amma niçüm-vâr
Pîr-i hamîde kâmetiken yine râsti
^oUryânla yalun âteşe benzer cihân yakar
Sûretde âb-ı beste vü ma^o nîde yanar od
(15) Girse niyâm içine şeker-h^v âb ider hemân
1460 Tî-dest ü pâyiken nazar it rûz-ı dâr ü gîr
Pâkmaz yüzine çarh^u vü hürşide ta^o n ider
Sultân-ı bahr u berr u şehinşâh-ı şark u garb Gün gibi vasfın itmege geldi zebâna tîğ
Tir âsmân-^o azîmet ü enoûm-sipâhdur
(20) Sunar eline gün gibi her dem zamâne tîğ
Nâm-ı şerîfi gibi Süleymân-ı dehrdür
1465 ^oArz itse yaraşur şeb u rûz ins ü câna tîğ
İki biçer ufuk gibi bilinden ol nefes
El-hak demür yürekli cihân pehlûvânıdur
Ye'ûc-ı fitne üzre çeker sedd-i âhenin
Tâzû-yı şâha arkalanub sineler yarar
(25)
1470 Kapu bıçağı gibi durur feth-i bâba yol
Çün hizmetünde yüz suyunı hâsıl eyledi
Zâtunladur nizâmı cihânun egerçi kim
Meydân demünde kullanamazsa^o adf n'ola
(30) Kat^o i delîlidür yire gökden nüzûlunun
1475 Dün-gün kapunda kor ser-i teslîmi mihr ü mâh
Şehbâz gibi salsân elünden şikâr için
Lenzer nazarda ejder-i âteş-zebâna tîğ
Tal^o atda n'ola benzese berk-i yamâna tîğ
Ataş-dil olsa tañ mı felek-veş yegâne tîğ
Penzer revişde mevo urur âb-ı revâne tîğ
İoyansa bağdan ayaga eşkile kana tîğ
Kalmaz yolında hem-deminün nakd-i câna tîğ
Ta^o n itse tañ mı mâh-ı nev-i âsitâna tîğ
Serverligile geldi ezelden cihâna tîğ
Sarrâflar asarsa yiridür dükkâna tîğ
Lenzer cihânda h^v âce-i kevn ü mekâna tîğ
Saydurmamışdurur dişini ins ü câna tîğ
Virür cevâb rezme yüzbin civâna tîğ
Geydükte câmesin döner âb-ı revâne tîğ
Benzer^o ızâr-ı dil-ber-ı hürşid-i şâna tîğ
Dehri yakar çü h^v âb-gehinden uyana tîğ
Serdâr-ı ehl-i ma^o rekedür bî-bahâne tîğ
Olub silâh-dâr-ı şeh-ı hâverâne tîğ
Gün gibi vasfın itmege geldi zebâna tîğ
Sunar eline gün gibi her dem zamâne tîğ
Nâm-ı şerîfi gibi Süleymân-ı dehrdür
^oArz itse yaraşur şeb u rûz ins ü câna tîğ
Kasd-ı^o adûya himmeti çünkim kuşana tîğ
Kul olsa tañ mı hüsrev-i sâhib-kırâna tîğ
Hizmet kılub Sikender-ı giti-sitâna tîğ
Meydâna girse rezm idicek^o âşikâne tîğ
Dün-gün şehâ^o arûs-ı memâlik ko câna tîğ
Dönderse tañ mı^o âlemi bâğ-ı cinâna tîğ
Geh bâ^o is ana hâmun olur geh bahâne tîğ
Sanma cihânda el vire her kaltabana tîğ
Kapunda mihr-veş çü melekler kuşana tîğ
Şimden girtü yeridür atarsam yabâna tîğ
Fark-ı^o adûnı ol dem ider âsiyâne tîğ

- (35)
1480 Kabzānda olsa nola cihān halkı ser-be-ser
Çün °ars-ı mülk hutbesi okındı nāmına
Her demde teğne-dil gibi rezm içre yalmanur
Rûbeh-misāl elünde felek şifridür zebûn
Deryâ dil ü cevâhire gark olsa nola çün
Her dem çü âb-ı merk içer andan °adflarun
İn nâvidân-ı feyzdür ol matla °-ı zafer
Meydân güninde almağışun nusret-i öndilin
(40)
1485 Dün-gün kuşagını iki yirden kuşanuban
Hûn-ı °adûna anladi ı °râz-ı hâtırun
Bilsem niçün kurur hasedünden geldi-yı hasm
Yan başı geldiği budurur hasma dem-be-dem
(45)
1490 El-hak tuyurdu cāna °adû zümresin tamām
Sîmâb-var ditrese düşmen °aceb midür
Ehl-i yesârdur nola yanınca rûz u şeb
Dökmezdi yire berk-i hazân-veş °adûnı heb
Devr-i zamāna yumaz idi zulmden elin
Yüz dönderür dinilmeşün için °adûdan uş
(50)
1495 Gördükoe hasmunı yenilür mi tutub tutub
Lir olupca zulma gördiki kapunda yok mahāl
Olsam °acab mi medhûnile mülk-i nazma şâh

Çeşmün şehâ niçün çeke ben nâ-tuvâna tîğ

Urmak revâ mı ölmelü bir hasta-cāna tîğ

- 1500 Rezm-i safâda gamzeyi neyler o çeşm-i mest
(55)
Her lahza sîm ü zerle kemer gibi avlayub
Ol yaña halkı gamzesi kırdı geçürdi heb
Hurşîdi ser-fikende kılur çarhı şerm-sâr
Kırpiklerine itse nazar ağlaya kalem
1505 Cismüm kurutdı bir kıla döndürdi nâr-ı gam
(60)
Devrinde hüsnünün çü hurûc itdi baş çeküb
Kırdı geçürdi °âlemi ol gamze neyleyem
Maksûdı kat °-i mihr eger olmasa gamzenün
Tan mı çekerse göklere °uşşâk dîd-ı âh
1510 Kucsun bilünü hasta kolum hancerün gider
(65)
Hakdan sunuldu cānuma bu °ışk-ı dil-furûz

- Vardur elünde çarh-sıfat hüsrevâne tîğ
Tutsa hatîb elinde nola mâlikâne tîğ
Kanın °adûnün içmişiken kana kana tîğ
Benzerse tan mı ejder-i âteş-zebâna tîğ
Düşdi bu kabza-i kef-i gevher-feşâna tîğ
Lâbud hayât çeşmesidür döstâne tîğ
Destündeki ne kalemdür şahâne tîğ
El-hak kümeýt-i devletedir tâziyâne tîğ
İster yanunda hizmet ide câvizâne tîğ
Sen şâha geldi bu dem için imtinâna tîğ
Âb-ı revân degâlidür ol nâvedâne tîğ
Koltukdan işler işini hoş nâzûkâne tîğ
Lâyıkdurur geçinse kamu mîzbâne tîğ
Hayret virür elünde bugün neyyirâne tîğ
Salınsa sîm ü zerle şehâ hüsrevâne tîğ
Ey nev-bahâr-ı mülk benzemese mehr-i cāna
Su gibi hûn akıtmasa bu hâk-dāna tîğ
Hâzır turur kapunda ebed imtinâna tîğ
Aslân gibi deper saf-ı pîl-demâne tîğ
Mülk-i melekde mâh çeker keh-keşâna tîğ
K'itdüm redif bu gazel-i hoş-beyâna tîğ

- Rûz-ı neberd lâzım olur pehlûvâna tîğ
Kucar belini ol sanemün nâzûkâne tîğ
İn yaña yan basar girü ol dil-i sitâna tîğ
Cevzâ gibi kuşansa o mehr ü meyâna tîğ
Görse kıya bakışların anün utana tîğ
Cânâ ko rahmı kıy bāna nemden yacana tîğ
Pes vâcib oldu ol hatt-i °isyân nişâna tîğ
Virmiş gözün o şefkatı yok bî-amāna tîğ
Hiç armağanın ide midî döstâne tîğ
Yol korhulu olunca gerek kârvâne tîğ
Greçi ki yaraşur kemer-i zer-nişâna tîğ
Niteki gökden indi şeh-i kâmrâna tîğ

Ayinesi şafâyile memlû güher gibi
 Neydân-ı medhûn içre çalışdum şu denlû kim
 Dîn-gün kapunı beklerüm ey âsmân-cenâb
 1515 Kahr odı şem^o gibi dilüm yakdı yiridür

(70)

Şol resme oldı kahr ile dil-hasta Lâmi^o f

Kim gelse kasd-ı katlûme cândan utana tîğ

Ol pâye baş urub nice kan yaş akıtmayam
 Ser-cümle câme-i teni çâk eylesen ne var
 1520 Kahr-ı zamâne şöyle utandardı cândan
 Bir pâre nân kılıoda kalubdur bugün şehâ

(75)

Yoksâ ne haddüm idi benüm pîş-keş çekem
 Gîn yirde beglerün kılıcın çok kişi şalar
 Meydâna gelstün uşda kulunla kılıolaşan
 1525 Aynı-ı inâyetünle şehâ eylesen nazar
 Gerdüni himmetünle bugün zir-rân idüb

(80) Saldukca her seher şeh-i haver^o alem çeküb
 Çekdikce kollarun gibi devr içre nürdan
 Gül hârdan hemîşe getürdükçe h^vâce-var
 1530 Virsün büttün oihânı ebed feth içün Hüdâ
 Olsun hemîşe yârün ahed yarıcun Resûl

(85)

Şehâh-ı bahr ü berr kılıcun vasfın okusun

^o Alemdê çün sebep durur emn ü amâna tîğ

Benzer dil-i mûmîr-i şeh-i gayb-dâne tîğ
 Geldi elümden ey şeh-i devrân figâna tîğ
 Pes mihr ü meh gibi yaraşur pâsbâna tîğ
 Ağlarsa derdümü tapuna yana yana tîğ

Her dem çeker helâkûme dest-i zamâne tîğ
 Kim fakr elinden irdi bu dem üstuhvâne tîğ
 Şimdi diler ki cân vire her cân alana tîğ
 İtsem zehânumı nola sahnı-ı beşâna tîğ
 Mihr-i felek gibi bu yüce âsitâna tîğ
 Hak dur hemin bu da^o vide baş oynayana tîğ
 İu dem ki virmişem kalem-âsâ lisâna tîğ
 Rüstem gibi çekem felek-i heft-h^vâna tîğ
 Uram önünde Sâh-sıfat erd-vâne tîğ
 Gerdüni fethicün sipeh-i Kiyrevana tîğ
 Her subh u şâm şûms ü kamer âsmâna tîğ
 Yük yük mezâd kılmağ içün bustâna tîğ
 Hürşid-vârsen şeh-i sâhib-kırâna tîğ
 Küfr ü zalâl kavmine sal kahramâne tîğ

قصیده: هفتم در مدح شهریار جهان سلطان سلیمان هم نشان

اعلی الله تعالی قدره بالعدل ولاهسان فی کل عین و آن

1535

Fā i lā tūn Me fā i lūn Fā i lūn (- . - - / . - - / - . - -)

(1)

ساقی بیا و جام می ز درستان بیار
شمع و شراب و شاهد و رندی کن اختیار
شهریار آن کسی است که شادی کند تبار
چون راه بخت به همه کسی نیست آفتبار
می خور که نیست عالم خانی بیک قرار
جای بشکل تو کس رعنا بکف در آرد

1540

(5)

یا کبزه کیست رسم طریقت چه جو بیار
با عشوه یا رشوه در و نیست انحصار
جز عشوه حاصلی چه بود کوسفر دیوار
چنانم فدای عشوه که دلراست برک و بار
از ز کلر مار قهر سپهر بالا مدار
چنان ترا بدعبه کشد بند این قطار

1545

(10)

بنیان دین و دولت اگر خواهی استوار
کس طاعت عهده است و کرم مدح شهریار
ترک فلان زهر رخ کند روز و شب غرار
مقدار ذره نبود طایفه ز رفتار

1550

(15)

چون شد لعل عید صفا بخش آفتبار
بر هیز کاری دم ایام صوم رفت
چون کل گرفت چو بنایی چو غنایب
فرصت چو دست داد غنیمت شهر که وقت
آب روان ترانه این رود میکند
امروز وقت صحبت و شادی و فرصت
بالی بشوی دست ز آرایش جهان
عقبت مصداق کرد دل و جانهای دریغ
عشقت حاصل دو جهان ورنه در جهان
چنان زنده کی بعشوه کند همچو تنی بجان
داروی درد و عشوه چو داری مدار غم
همچو ر عشوه گشت تراره مستقیم
رایم بدست کیو ترا زوی عشوه را
فرمان عشوه را بدل و جان قبول کن
شاهکی که از صلابت کمر ز گران او
شاهی که نزد دیر لهما چون چون خورشید

سلطان تاج و تخت و سلیمان انس و جهان

دارای داد بخش و خرید و ن بخشیار

1555

(20)

در قلع باب حصن عدد و شاه ذولفقار
صیت و صدای معدن آفتاب دار
باران فیض با لعل محسوس در بر ما
که آب از عطای دست تو گریانی و شرمسار
کالمبد ر فی الظلام و کالمشمس فی النهار
دارند آسمان و زمین از ز رفتار
در ده بماند همچو خورشید و خاکسار
دریا با هم بر آمد و شد هر رخ بی قرار

1560

(25)

در سده راه رفت عالم میکند رست
از سر و تا بغرب سراسر گرفته است
لطفش بخله آن کرمی میکند که کرد
شاهها توان محط دل و هر رخ مشرب
نابنده بر هوای تو آیات فتح و نصر
آن بزم بزم تست که صد کج شایان
آن رزم رزم تست که رفتی مجبور بود
آن عزم عزم تست که از عدد کوس کو

- از هود محض و لطف هود سرشته گشت
عید رخ تو قید حاجات عالم است
عشق است لحنی تو که جنتی ندارد
پیش نوال هود تو نه هود یک طبع
صبح از صفای روی هود تو یزید است
قدرت هود تو نه لحنی کوید از ستر
ایوان خلوت و لطف تو چون مهر مستیز
سیماب و ار لوله کند از درون دل
خلوت تو محض شسته ذات مصطفی است
آلوه کند بعد تو بر شوی سروری
در قیل و شمت هود ماه و هود هود
گشت این قصید و هود صدی ای هود
- 1565
(30)
- طبع هود تو ای اطل کرد کار
لطفی نما و حاجت خلوت هود بر آرد
دریاست حکمت تو که او را نشد کنار
نزد ستعاع تیغ تو هود شد و هود سراز
شام از سواد طبع تو هود تو تیر و تار
حکمت هود دهر لحنی هود از وقار
بنیان هود و عفت تو چون هود استوار
کرا فکنی بخشیم نظر سوی کو هود
- 1570
(35)
- ذات تو ظل ستعاع لطف کرد کار
شاکین کند بد و تو از کندن اعتدال
در ذیل حکمت هود عزیم و زر غبار
نام تو در میان هود تو لوی شاهوار
- 1575
- شاه غبار خاک رفته است لامعی
از حال زار او نظر لطف بر مدار
- کردیم هر کلم اهل کرم لابد اختصار
با جامهای هود و خودار و اختیار
هر دعا دای دای لای العز و الوفا
باشد ز مهر و ماه شب و روز کاسه دار
- (40)
- 1580
- کمال صفای هود تو هود گشتن طاهر
دست سخن بدامن مدح تو کی رسد
تا جان اهل عید هود اطفال باغ و راغ
قطر طراز خلعت قدر تو باد ابد
تا ساقی سیر به برم نشاط عید
جام صفای دست تو هرگز مباد دور
- سال و صفت مبارک و عیدت هود باد
چون از هود تست مه و سال را قرار

1585

در مدحت صدور و ارکان آل عثمان علیهم الرحمة والغفران

بر ترتیب سلاطین ایشان
قصیده در مدح ابراهیم پاشا بن فلیل پاشا بن ابراهیم پاشا طاب ثراهیم و جعل الحسنة مترالهم
که وزیر ثانی سلطان بایزید بن محمد خان و تعریف جامع شریف وی که در مردم سعادت خانه خود بنیان نهاده است

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . . - / . . . - / . . . - / . . . -)

1590(1) Seher deminde bulub cânmeşâmı bû-yı nesîm
Ki gel muhîr-i me^oânide gavs idûb bir dem
Nisâr kıl anı şol gevher-i şeref tozına
Emir-i mülket-i ^oOsmân ü tâo-ı millet ü din

İrişdi bu dil-i miskine böyle lutf-ı ^oemî
Bulub getir ele bir nice dâne dürr-i yetî
Ki oldı vâsîta-ı ^oikol-ınazm-ı heft-iklîr
Vezîr-i husrev-i devrân-ı vâcibüst-ta^ozîm

(5) Eyâ sipihr-i kerem kadrûn eyle ^oâlidür
1595 Harîm-ı kasrûn olubdur bugün vücudûnla
Şerîf-i câmi^oun oldı ^oibâdet ehli için
Hezâr Ka^obe gibi günde dil yaparsın sen
Sen ol halîl sıfatsın ki ni^ometünle bugün

Ki reşk ider ayagûn toprağına çurh-ı ^oazî
Celâl ü hullet içinde makâm-ı İbrâhîm
Kavâ^oid-i haremün hıttasında rûtn-i Hatîm
Tapuna hil^oat-ı hulletle kıldı Hak tekrîm
Nu^oâme tab^oiken oldı zamâne ehl-i na^oim

(10) Du kadr u fażl u izâret sanâ

Genâb-ı hazret-i Hakdan olub durur teslîm

1600 Niteki ced-be ced ey fahr-ı fażl u devletüdin
Kemâl u fażl u hüner ehli buldı devründe
Saçarsa başına toprak ^oaoeb degüldür genc
Hased odına hasudun yakarsa nola oiger

Kemine bende yüzöl âsitân-ı lutfâ kadîm
Rukiy-yı evc-i şerefdan nihâyet takdîm
Gubâr-ı pâyle hem-ser yanında çün zer ü
Kayurma anı ko çeksun^o azâb ü derd-i elîm

(15) Olur ^oadûlarun âhir şerâr-ı kahrundan
1605 Virildi sanâ aya âsaf-ı zamâne bugün
Muhîr-ı tab^ouna nisbet gadîr ü musta^omel
Kulüb-ı mü deye lutfun dunır du^oâ-yı Mesîh
Semûn-ı kahrûnla hâk olur vücud-ı sitem

Niteki cirm-i şehâbile reom-i dîv-i recîm
Kemâl-i devlet ü ^oakl-ı tamâm ü tab^o-ı se
Şehâb-ı keftüne hisbet hasisu dün u le'im
^oUyûn-ı düğmene hâmun durur ^oasâ-yı Kelîm
Nesîm-ı lutfunla cân bulur ^oızâm-ı remîm

(20) Şerefde râ-yı bülendün güneş gibi rûşen
1610 Tapun ki oldı kapun gibi meoma^o-ı fużolâ
Zamîrûn âyinesidür çü câm-ı gayb-nümâ
Dilûn rumûz-ı sipihre şu resme dâñâ dur
Olur çü terbiyetünle her ehl-i derol şahîh

Şerik-i Hak gibi mislûn oihân içinde ^oadûr
Sa^oâdet ana gûlâm u siyâdet anda nedîm
Zamânenen nola tayy olsa defter-i takvîm
Ki tîfl-ı ebcede benzer öntünde ^oakl-ı hakî
Niçün bu bende kala künc-i gâmda böyle sal

(25) Gerek ki mihr-i zîyâ-küsteründen anâ dahi
1615 Şular ki bendenê akrân geçerdî zuomiyile
Terâzu gibi dilûn ehl-i fażla dîr mâyîl
Ri^oayet içre neden eksük olam anlardan
Terahhüm eyle bânâ yoksa gayret-akrân

İrişe pertevün ey âfitab-ı heft-iklîm
İrişdi her biri bir kadr ü ayda oldı cesîm
Kayuramaz itse nazar mankîsatla anâ garîm
Hünerde gâlibiken her birine hf-şekk ü bîm
Kılur vücudımı toprak misâl-i nar-ı cehîm

(30) Zihî dirig ki ^oahdünde tab^oumun güheri

Kalub zeminde ola gâymâl-devrî leîm

1620 Götür anı koma toprakda gerçi kim almaz

Şu gevheri ki düşe hâk içine dest-i kerîm

Niyâz u ^o arzûnı tetvîl kılma lâmi ^o iyâ

Ki hâl-i dehri mufassal bilür o zât-ı ^o alîm

Nite ki ola sebât u nizâm-ı millet ü mülk

Vücüdünı tuta bâkf o müste^oân u rahîm

Ola nihâl-i gülîstân-ı devletün ser-sebz

Ki buldı revnak anuñla riyâz-ı nâz-u na^o

XXII

1625

در مدح سیح یاسا که در دفعه ثانیه وزیر اعظم سلطان بایزید شد است

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün

(. . . - / . . . - / . . . -)

(1)

Hurrem ol ey gönül ki oldı delîl

Lâb-ı ikbâle lutf-ı Rabb-ı cemîl

Urduñ ol âsitân-ı devlete yüz

Kim felekce yüz ola kadri celîl

Ka^o be-veş muhterem harfimde

Hâcet ehli bulur murâda sebîl

1630

Âsafâ sensin ol ki kapundan

İtdi gerdün ^o uluvv-ı şân tahsîl

(5)

Havf idüb gayb-dân zâmîründen

Fitnesin kodı rûzgâr-ı muhîl

Şem^o-i râyûn önünde mihr hacil

Bahr-ı cüdün yanında ebr behîl

Sığınur kapuna havadisden

Rûzgâr-ı fakîr ü çarh-ı mu^ofl

Mantakun ^o ilm-ı gaybadür tefsîr

Fikretün râz-ı dehredür te'vil

1635

Zerredür himmetünde mihr ü sipihr

Katredür bahşışünde kulzum ü nîl

(10)

Rabb-i kâfi kifâyet-i rızka

Kef-i bi-kefün itdi halka keffîl

Lutfunile oihânı toylayalı

Unuduldı zamân-ı h^vân-ı halîl

Rûz u şeb himmetün sumâtından

İrişür mura kâv ü peşşeye pil

Oldı âsude halk devründe

Buldı ahvâl-ı memleket tertîl

1640

Pulmıya bu nizâmı kevn ü mekân

Mâh u mihr ide nice kez tahvîl

(15)

Her seher cerr ider kapunda felek

Boynına mihirden takub zenbîl

Her kime düşse kahrının nazri

Eile hâzîrdur anda ^o Azrâîl

Dâyimâ dir ^o aduna tîrûn kim

Uşda ben vardum itme sen ta^ocfl

Görse küffâr tîğünün berkin

Barmagın kaldurub ider tehlîl

1645

Çünkü bir habbe yile meyl eyler

Olamaz ^o adlun terâzû ^o adîl

(20)

Nazr-ı himmetün kime düşse

Zerreden şemse dek bulur tebdîl

Hâk-ı hâlinde eylesen bir kâl

Zer-i kâmil ^o iyâr olur bî-kîl

Dest-gir ol baña ki kalmışam uş

Hâk-mânend ayakda h^vâr ü zelîl

Mihr ü bârân gerek ki bite nebât

Nâr ü ruğan gerek ki yana fetîl

1650

Çünkü dârûş-şifâ durur kapun

Bende niçün gamile ola ^o alîl

(25)

Cânımı şöyle dil-fikûr itdi

Rûzgâr-ı zelum vü çarh-ı muhîl

Yokdur icmâl-i hâle tende meoâl

Nicesi derdümü idem tafsîl

Nükte-dândur gü ^o usaf-i devrân

Lâmi ^o f itme kıssanı tetvîl

1655

Döndükçe bu künbed-i pür-şem^o

Yandugınca bu rûşinâ kandîl

(30) Sür sarâ-yı safâ-yı işretde
Dâyimâ bu dirâht-ı ikbâlün
Devletile ne yire azm itsen
Tâze tutsun nihâl-i ömrünü Hak

Devlet ü sihhatile ömr-i tevîl
Aslı sâbit ola vü fer'î asîl
Yârün Allah vü reh-berün Cibril
Ser-firâz eyleyüb misâl-i nahîl

XXIII

1660

در مدح خورشید سیروس وزارت عسکریه صدرت آصف جم منزلت
کاشف انوار عدلت حضرت ابراهیم یاسا ابراهیم مایسا و بحرمة
سید الانبیاء و سید الاصفياء

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . - . - / . - . - / . - . -)

(1) Sa'âdet evcine irdün ol ey gönül âgâh
1665 Şol âsitâneye urdün yüzün ki rız'atıçün
Harâm-i Ka'be gibidür şu kible-i hâcât

Ki tâli'unda bugün oldu qarh menzil-gâh
Öninde cebhe-i iklîlini sürer yire mâh
Cebâbire nola bu âsitâne ursa cibâh

Bu âli süddedür el-hak makâm-ı ibrâhîm
Belâdan olur emîn her kim ide âna penâh

(5) Nedür o zât-ı nübüvvet-hisâl kim el-hak
1670 Revâyiğ-i kerem ü lutfı âlemi tutmuş
Sumût-ı râ-yı münîri mesîr-i seyyârât
Eyâ sipihr-i kerem sensin ol Celilü'l-kadr
Cihânda âsaf-ı makbûlîsın şu sultânun

Sıfat-ı hülletidür hem halîm ü hem evvâh
Sabâ işigine yüz sürerse tañ midur her gâ
Semâ-ı fikri şerîfi medâr-ı hefte vü mâh
Yanunda Hâtem ü ma'ni anam ma'âza'llâh
Ki nâmı gibi Süleymân-ı dehrdür bi'llâh

(10) İeyân-ı kadre dü-âlem bu denlû kâdirdür
1675 Bugün ol âsaf-ı cem-kadr ü menziletsin kim
Biçildi hil'at-ı hullet tapuna râst bugün
Ne kadr ü izz u şerefür ki chl-i arz u semâ
Görüb devâyır-ı qarh-ı serânı olur zâr

Şeh âfitâb u tapun meh nücûm-ı qarh sipâh
Musahhar emrüne ins ü perf be-avni'llâh
Elini zeyl-i felekden meh eylesün kütâh
Kapuna yüz sürüb oldu ibâd-ı devlet-hâh
Lu rız u şeb çekilen perde-i sefid ü siyâh

(15) Süheyl-i kadrün anub kan yudar yemende akfık
1680 Muhîr-i kadrüne mümkün midür ki bula kenâr
Gubâr-ı pâyüne kim su gibi sürerse yüzün
Kapun gibi tapuna oldu abd-i halka-be-guş
Çekerdî çeşmine eflâk eline girse tozun

Nisâr-ı pâyüniçün şur olur sadefde miyâh
İderse mâhi gibi sâl u mâh mihr-i şinâh
Misâl-i sebze geyer tâza tâze tâc ü kabâh
Siyâdet ü şeref ü ömr ü izz u devlet ü c
Kılurdu müzeni hurşîd bulsa terk-i külâh

(20) Şehâb-ı cûduña nisbet hasîs u mümsik ü dîn
1685 Sa'âdet atına nahîr içün süvâr olsañ
Gubâr-ı esbüne âlem urursa ruh nola kim
İyâr-ı keffe-i keffünde mülk-i cem bir cev v
Zamâne pençe-i kahrını gördi sen şîrün

Muhîr-i tab'unâ hisbet gadîr ü bürke vü qa
Önünde bebr ü pelenk ü hizber olur rûbâh
Pesât-ı himmetün üzre yürür piyâde çü şâh
Kenâr-ı hirmen-i cûdunda mâl-i kân bir gâh
Misâl-i rûbeh elin itdi fitneden kütâh

(25) Semûn-ı kahrân ider hâk yidi deryâyı
1690 Mutî ü âsiye tañ mı olursa ma'diletün

Nesîm-i lutfun açar âteş üzre tâze giyâh
Nizâmiçün âna pâdâş vü buna bâd-efrâh

Kapuna yüz sürüb urdı şeref gibi çün ser
İrişdi bu gazel-i ter medihün eyleriken

Güneş °aceb mi ferahdan atarsa çarha
Beyân-ı hâlümün lutf-ı gaybden nâ-g

Sağıyla gün yüzün örterse tañ midur ol mäh

Ki tali °umda sitârem düñmüden oldu siyâh

(30) 1695 Görüb yüzini seher-çün hatâdan âh itdüm.

Müjem gibi gözüm tığler havâle kılur

Didüm ruhun güneşin koma kalb-ı °akrebde

Saçun şebinde yol azsam °aceb mi ben zerre

Tutulduğına sebep düşdi ol mehtün bu gi

Koyub yüzün idioek âfilâb u mâha nigâl

Dedi ki hoş meh ü mihri dilerseñ ola t

Bu zulmet iğre meh ü âfitâb ider gümrâ

Hevâ-yı mihrünile hâk olam ger itmezise

1700

Nigâh-ı mihr vezir-i şeh-i sitâre sipâh

(35) Kazzâ-tuvânü kader-kudretü zamâna- / esâr

Cihân ü zâtı hemîn Yunus-u hikâyet-i hüt

Eysâ vezir-i Süleymân-serfir ü âsaf-kadr

Dirîğ kılma nazardan ki himmetün güneşi

1705 Kim alsun anun elin °avmun olmazise mu °ın

(40) Kilid-i lutfuna Hâk oldu kıldı dendâne

Kapundan ayru kapuya ne mümkün uram ru

Ne nâmemün ki ola medh-i şâh °unvâni

Halâvet-i s°anından dil-i şoker mahrûr

1710 Revâmı ide anı zevk-i °ıfâfı ââyî °

(45) Metâ-ı güftemile teldi çarh sandukı

Ger itmeseydi gam fakr u fâka reh-zenlik

Ne rüzgâr müsâ °id ne bahtü devlet yâr

Ne yolla kapuna °arz-ı fezâyıl ide bilem

1715 Çoğaldı müdde °i kaçdı kütüne ehl-i kemâl

(50) Du °ânışâm u şehir vird-i cân idübdür dil

Bu devleti dahi ma °nfde hâsıl itmegiçün

Şerif-i pâyüne yüz sürmegiçün oldu bu gün

Çün oldu gün gibi çarh deründe çehresi hâk

1720 Bulursa mihr kabulün nazarlarından fer

(55) Egerçi vâdi-yi hayretde vâlih ü zârem

Teb-i hacâletle âh hayret oldu işüm

Gözüm yaşına degülmişse çarh-ı müstağrak

Du °â-yı devlet-i şâh vüsenâ-yı mahmidetün

1725 Fezâyıl ehline eş °âr °ardur elhak

(60) Selef tarîkînadur insilâki himmetimün

Eakılsa şî re hakikat kelâm-ı mevzundur

Egerci hizmet-i surîde kâsirem her gâh

Çubâr-ı pâyün vü çeşmüm ziyâsı °Abdul-la

Misâl-i kadr u sa °âdet mulâzım-ı dergâh

Berât-ı kadrine yazılsa tanrı nâle münâh

Cihânda ide meh-âsâ tefevvuk-ı eşbâh

Velf bu dergeh-i °âlidür ehl-i fazla penî

Zihi dirîğ ki kârum bu resme ola tebâh

Yanardı âhum adından bu nilgün dergâh

Ger olmasaydı iderdüm şî °rden istikrâh

Ne ân ki ola sebep-i kavî-i vâ °iz-i gümrâ

Bu yola egri nazar bin kez eylesün bed-h°

Nefsî gevher-i °âli hasîsî hâk-ı sivâh

Bu fażl u kadri görüb ol cenâb-ı ʿâlide
 1730 Terahhum it bânâ ki ta n-ı küçük u büzürg
 (65) Makâl-ı hâlile tasdi kılma Lâmiyâ

Rumuz-ı kovn ü mekândan zamîrüdür âgâh

Niçeki lâle ura tâo-ı kayserî ber-ser
 Sa ʿâdet efserün ikbâl u baht har-gâhün
 1735 Külâh-ı devletüne mihr ü mâh terk olsun
 Niteki ola sinin ü şuhûra ʿikd u nizâm

Esîr-i medhûn olubdur bu ʿabd-ı devlet-
 Ğamiyle çenk gibi kıldı kaddımı dü-tâh

Niceki gül tuta bâğı içre hüsrevî dergâh
 Otur bu bezm sarâyında şâh olub her gâh
 Ki sırr-ı şîr-i Hudâsın ʿaleyke ʿaynu'l-
 Murâdun üzre ola sâl u rûz u hefte vü mâ

XXIV

عبدیه در مدح شاه اخندی بن قاضی عسکری جللی الفزاری که والی بروسا
 شده بود در آن زمان

(1) Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fe i lûn (- . - / - . - / - . - / . -)

1740 Sebt olan levh-ı felekde ʿıyd içün tuğra-misâl Şekl-i Nûndur hatm-i mâh-ı rûze içün ʿay.
 Ğurra-ı ʿıydı yâhûd isbât idüb kâzı-yı çarh Yazdı bir nakl-i şehâdet ʿâleme hüccet-m.
 Hüküm-i şahidür meger şehir-i cedîd alınuğın Bildürür kim hâkim-i dehr ide halka keşf.
 Fir nihâl-i hayzerândur ya kâza-dârında kim Muhzîr-ı gerdûn tayanmakdan ham olmaş ol
 (5) Vâli-yi devrân öninde ya bir öksüzdür meger Mihr umub eyler emîn-i çarhdan da ʿvâ-yı n
 1745 Yâ çıkardı kâzı-yı eflâk bir medyûnidi Olduğ içün habs içinde hastalıktan bî-mec
 Hancer-i düzd-i felekdür yâ nişânıñın anı Meclis-i şer ʿa getürdi zümre-i ehl-i oida
 Yâ fidânlar istenürdi müstân-ı şahıñın Kalmış olmagın ham u bârik u küleh bu nih
 Yâ efendi hazretinden geldi ne ʿâl-ı sipîhr Na l kesmiş tûsen-i eflâke narh eyler su.

(10) Mufahhur âl-i fenâri hazret-i kâzıu'l-kuzât

1750 Şâh efendi mecma ʿ-ı ahlâk u deryâ-yı hısâl
 İtdigiğün fazl-ı âbâ-i kîrâmın cümle cem Ol ʿalf-dil-dür Muhammed-sîret ü Yûsuf-cem
 Bunca fażlile debîr-i çarh ey ʿâlf-nigâd Mahkemen nâyıblığın itse ʿaceb mi mâh ü sâ
 Çarh bir sîmîn şahâyif mahzarundur bî-halel Mihr bir altun ʿasâlu muhzarundur bî-melâl
 (15) Hüccetün gibi kağan makbûl olur ahkâm-ı çarh Günde yüz kez ursa zer-hallile imzâsın hil
 1755 Bir kader ahkâmdur dârü'l-kazâ-i mahkemen K'anda gün gibi ʿıyândur hüküm-i ʿâlem bî-c
 Cümle emründür ʿalâ-sevki'l-kader pür-întizâm Cümle hükmündür ʿalâ vafkı'l-kazâ bî-ihtil.
 Mahkemende tutulur bir mâhîdür san mâh-ı nev Satduğ içün narhdan eksük bu çarh-ı bîd-fi
 Safha-i kâfûrde medhûn yazarken müskile Fuğazelden oldu tab um tûttısı şeker-makâl
 (20) Yaraşur hüsn-i kabulün anı imzâ eyleye Tâ ola ʿâlem dilinde hîrz-ı eyyâm u leyâl

(20) 1760 Hublar içre müsellemdür sana mülk-i cemâl

İki şahidür bu da ʿvâ sîdkına ol hatt u hâl

Bu sevâd-ı veohile taşhîr olunsa tanrı mâh
 Hüsn da ʿvâsında gâlib olduğuna mihrdan

İtdisen hurğîd ile çün da ʿvâ hüsn ü cemâl
 Hüccet ibraz itdi hattun gösterüb sîdk-ı ma

- Göz karardub muhızır-ı gamzen bāna dikdi ^oasā
 1765 Ağzun ile geldi da ^ovāmı meyānūn itdi hiç
 (25) Bāna ayak tolayub zūlfūn ne ister dil-berā
 Revzen-i dīden bakar diyū sarā-yı hūsnūme
 Bilmezem turran kimūnle itdi bir ^oahd-i dūrūst
 Aşiyān-ı devlet üzre bāl ü per açmış turur
 1770 Cānuma yiter te ^oaddi eyledi hāl-i lebūn
 (30) Dāver-i devrāna şimden sonra hoşdur ^oarż-

Ey cenāb-ı mekremet gülzār-ı medhūn sevkıdır

Pöyle gūyā eyleyen dil bülbülin tātī-misāl

- Devr-i bed-mihrūn elinden ol mahaldur kim çekem Çehre vü sīnemde gam nāhun lariyla yüz k
 Çār-mih itdi beni bu şeş-oihet meydānda ah Fikr-i kār-ı bār-ı ^oukbā Mihmet-i ehl ü ^o
 1775 Yoksa benden fakrile müstāğniyam her bābdan Devlet-i geno-i kanā ^oat gūno-i sabru itti
 Özrdür taksir-i medhūnūn bu sözler Hak bilür Ne kelām-i istikādur bu ne izhār-ı kemāl
 (35) İtk u bey ^of oāyız olmas Lāmi ^of bir bendedür

Rūz u şeb ihlāsile eyler du ^oāna iştigāl

- Çekdüğince zer-nişān menşūr-ı çarha māl-ı ^oıyd. Oluben manzūr-ı ^oālem ol misāl-i bī-misāl
 1780 Yazılıb altunla kadrūn berātı nev-benev Rūzūn ^oıyd u şebūn kadr eylesūn ol bī-z
 Bulub aslūn gibi her fer ^oūn bu kadr u rütbeti Silsilen itsūn kıyāmet devri yile ittifāc

XXV

تصیّد ستایه کرد روی اشعار الفاسی بوستین است از بعضی زبان

- (1) Rūzgār itdi zemin fulkūn girū çār-kāb-ı berf Aşiyāb-ı çarhdur gūyā bugūn dolāb-ı berf
 Zerger-i hurşidūn idüb germ bāzārı serd Sīm idüb hākūn ^oIyārın cevher-i sīmāb berf
 Mūşk-veş yanmışdı hākūn bağı tāt-ı sayfdan İğürür kāfūr ezüb çarhūn tabfbi āb-ı berf
 1785 Şir-veş biçāreler cismin cirāhet itmege Pāre pāre her yeh-ı efsurdedür enyāb-ı berf
 (5) Gökde zer-gūnluk yerine gaym-ı gamdur sāyebān Hayme-i sebz üzre yerde köhne-i oilbāb-ı berf
 Her çınārūn pençesin kesmiş kolandan bād-ı serd Fağda barmak barmag olmuş hūşe-i a ^onāb-ı
 Mun kabızdur āb-ı dil-tū pūr-teşeyyūhdur zemīn Rūd-ı pūr-piğūn teninde tonmagın a ^osāb-ı
 Saçmāga başına bulmaz bir avuc toprak felek Şöyledür rū-yı zemīnde şimdi isti ^oāb-ı be
 1790 Bir sovuksdur gök gögerdi tōndı meh ditrer güneş Ne semūr ebr def ^o eyler ne hād sinoāb-ı berf
 (10) Pak çemen hengāmesinde şimdi eflātūn-ı āb Cām-ı iskender gibi tutmuşdur usturlāb-ı
 Kande gitdi girde-i mehlāb u nān-ı āfilāb Yoksa bī-hāsılmıdır bunca dakfık nāb-ı berf
 İşret-i rūz itmegiğūn hücrede ahhābile Rūşen itmişdür şeb-i tāri bugūn mehtāb-ı

Lāmi ^of āteş kenārın koma elden bir nefes

- 1795 Salmasun dil-zevrakın dirsen gama girdāb-ı berf

Tokuz esbābūn biri yok lfk gam hānemde āh

Pōstīn sanub ne tāt kılсам tenūm pertāb-ı

- (15) Mihri yok gerdūn bāna göstermeyelden zer-yūzin Kyledi vīrāne mi sīmisiyle pūr-kallāb-ı berf
 Top helāk olmakdanise kızmāgiğūn bir nefes Long urub evlādum eyler rūz u şeb tul ^oāb-

Nükte-dândur hâkim-i devrân uzatma kıssânı
 1800 Kân-ı lutf u mekremet dūr oda yanmış sîneler
 Ey bahâr-ı dîn ü devlet kalb-ı âteşden nola
 (20) Zer-devâdur zer-devâ olmazsa cân-ı zârûma
 Postin olmaz ise şok yokdur çıkarur postum
 Yakdı yandırdı bu dom gül öksüzi kıldı beni

1805 Ger sirîşkündür bu gün ger âh-ı sordündür bu dom

Mihr umar dil-südde-i gerdün cenâbından senün

(25) Gıft-i zâr-ı devletün ser-sebz olsun çarh-vâr

XXVI

دیر نصیحه ستایه که در روی التماس است از قاضی امیرزاده که دانی بررسانده است

(1) Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - - / - . - - / - . - - / . . -)
 1810 Yine sabrum lengerin kıldı belâ tûfânı ah
 Pîrlikden ayn-ı âlem oldu ser-tâ ser sefid
 Yirde közlükler düzer billûrdan âb-ı şemer
 Şöyle olmuşdur zemîni berf deryâsı muht

(5) Cân atar üstine effâm gibi murgân-ı çarh

1815 Derd hîzûm günde bîn kez cânuma odlar basub

Od ümîzine uşarlar gürbe-veş hâkister

Bu acebdür ocagunda yogiken bir zerre od

Nân-ı idum kurs-ı mihr ü mâhdur her subhu şam

(10) Yiridür ebr-i sıyehden gök gibi geysen nemed

1820 Olduğı budur zemîn töküb sovuğdan sine çâk

Hânemün yeh-dânı pür-tîğ ü siperdür sanasın

Ah kim deryâ-yı gânda çeşmümün merdümeleri

Kâh-veş kıldı bugün gam-kûhi cismüm zerd ü zâr

(15) Cânuma evlâdurur esbâbı pa-bend eyleyen

1825 Talic-i mahmûdı gör kim bedriken ey Lâmi^o f

Vaktidür kim dâver-i devrâna şekvâ eyliyem

İlm-i kâzı olıcak da vâya istenmez güvâh

Her nihânum gerçi rûşendur zâmir-i pâkine

Eylesen küstâhlık her vechile olmaz aceb

(20) Hâkimâ gerdün cenâba südde-i dergâhuna

1830 Ebr eger ta^o lîm alaydı lutf-ı tab^o undan senün

Feyz ider hâmen devâtundan devâ depretse dil

Asitân-ı devletünden kim ola ser-pîç ide

Bilmezem ben bî-sitâre neyleyem gerdünile

Hâtır-ı germini serd itme açub ebvâb-ı l

Dest-i ihsânından içer dem-be dem cullâl

Eylesen yanub tapuna her nefes itnâb-ı l

Hasta vü zâr u nizârem tende yokdur tâb

Kimseye rahm eylemez cellâddur kassâb-ı

Âteş-ı süzândur elhak mihr-i âlem-tâb-ı

Cümleten oldu bana sermâye-i esbâb-ı be

Dâyim eyler neylesün cân kasdını ahkâb-ı

Olduğınca her şifâ fulk-ı zemin çarkâb-ı

Berf deryâsında tanıma olsa ten fulki tet

Mihrile dil tıflına kılmaz felek bir den

Olalı gökde sovuğ dan hîre-çeşm-i mihr ü

Başına koymağa bulmaz bir avuc tozdâd-h^v

Eylesen bagram kebâb idüb derûndan odlu

Arkama letler urur kim istemezsin diyü c

Sinleyüb sek gibi ehlüm giceler tâ subh

Gök yüzün her dem boyan hânemdeki dîd-ı

Sülkerüm berf ü gülâoum yeh gülâbumdur m

Pöstin-ı berfdür çün bana ancağ h^v âb-gâh

Ya^o ni ben efsürdeye cânında eyler oây-gâ

Şâh-ı sermâyem bugün evlâd u ensâbum sip

Tomuben bu mihnetile itmez oldılar şinâh

Kûşe-i uzletde cânım saymaziken kûhi-kâ

Yoksa ehl-i terke hesdür bir nemedle bir

Bâr-ı etfâl itdi mâh-ı nev gibi kaddüm d

Lfk arz-ı hâl hoşdur ber-sebîl-i intibâ

Tapusına çünki devlet-h^v âhsın bî-istibâh

Mihr ü meh sürse şeref bulmağığün tañ mı

Gülden ayruk bâğda her giz bitürmezdi gi

Hastalar bulur şifâyı lutf idüb açsân şî

Asitân-ı himmetündür lutfâ çünkim dest-gâ

Bu şereften tâli^o -i nuşum beni dūr eyle

- (25)
1835 İşıgünde ben gubârūn bîn kûstîrî çok degül °Afv-ı deryâ-feyzūnile çün yunar yüz bîn
Deydak-ı dil tañ mı pâ-yı rahşuna ruh urmasa Fîl ü ferzin bend olubdur şimdi her bir
Virmedi devrân bañal °ı-f gibi bir har dahi Kim gamum bârın çekem kapuna ey devlet-p
Hâme-âyın pâ-yı kudret yok ki varub yüz sürem °Özr-i leng-i derd-i pâyumdan dilümdür m
Gerçi kim meydân-ı nazmun şeh-süvâriyem bugün Neyliyem yok °azme takat °arza-i ahvâle
(30)
1840 Râm iderdüm tûsen-i maksûdı zîr-rân idüb Hâlûme °ayn-ı °inşyet birle kılсан bir n
Başda devlet yok ki basam pâ rikâb-ı maksada Rûz u şeb tâli °inân gerdân u her dem be
Çâr olub çeşm-i ümîzüm yolda kaldı na °l-vâr İderem merkeb recâsın çarh-ı dündan âh ü
Fâr-ı ebrâm-ı girânundan dilün inçinmesün Sâyir esbâb-ı sefer-âmâdedür bî-iştibâh
İtsem olur leng ü lûk ü bî-feres °azm-i sefer Gerçi bâbun hizmetidür bâna dün-gün kadr
(35)
1845 Seyle virtür bâd-ı gam bu bir avuc ten toprağınLutf-ı cân-bahşun °inâyet eylemezse gâh
Tâ ruh-i nîli bisât-ı hâne-i eflâkde Mâh ferzîn ola beydak encûm ü hursîd şâh
Pîl-i kahrûn ayagında düşmenün olsun helâk Devlet-esbin zîr-rân itsün ehîbbâ sâl u n
Tâc-ı °izzet birle dün-gün gevher-i yekdâneñi Devlet ü dîn fahridür tâ ben de tutsun ol

XXVII

دیکر قصیده منتظر دینف در آنجا هم التماسی بر سرین است از بعضی محاکمان

- 1850 Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - -/- . - -/- . - -/- . - -)
- (1) Rûz u şeb açdurmayub göz yeter bârân-ı şitâ Leşker-i berfile dehri tutdı sultân-ı şitâ
Görmedi kû-yı zemfinden şehsüvâr-ı çarh eser Şöyle çaldı dehr meydânında çevgân-ı şitâ
Dunca tâbile kûm oldu şem °-i zerrîn-felek Sîm-ten pervânelerle toldı eyvân-ı şitâ
Âhenîn kaydiyle bend idüb zemînün dîvinî °Âlemi koydı fukâ °içre Süleymân-ı şitâ
(5)
1855 Ağlamakdan kıldı Ya °kûb felek çeşmin sefid Yûsuf-ı mihri meger habs itdi zindân-ı şitâ
Kû-yı sîmîn sanmanuz yer yer görinen tağları Haymelordür nûrdan zeyn oldu meydân-ı şitâ
Yok hatâ didüm felek °ankâsı kûh kâf-veş Beyza-ı bî-hadd komışdur zîr-i dâmân-i şitâ
Mitrak-ı bâdile herdem serd-âhen dökmege İtdi haddât-ı felek her kûhı Sindân-ı şitâ
Oda yakarlar tonin herdem ağaçlar uruben Yârab âhenden midür taşdan midur cân-ı şitâ
(10)
1860 Kurs-ı mihr ü girde-i mehtâbı görmez insücân Kande gitdi pür-dakîk iken oihân nân-ı şitâ
Açılır müşkîn nefeslerden şehir-veş gün yüzi Minkal-ı zerrinde âteşdür gülistân-ı şitâ
Tutmadı saldı zemîn lenger-ressonlar tâb-ı mihr Ser-nigûn itdi felek fulkini tûfân-ı şitâ
Yirde odun gökde mihrün çeşmesini tutdı yeh Bu işe dem-beste kaldı çeşm-i giryan-i şitâ
°Âlemi âteş-perest itdi müsêl mânlar meded Hey nice dîn düşmenidür yokdur imân-ı şitâ
(15)
1865 Sek gibi bîçâreler cismini mecrûh itmege Her yeh-i efsürdedür ser tiz-i dendân-ı şitâ
Ne semür çarh def °eyler ne sincâb-ı şehâb Mihr-i °âlem-tâb olubdur şöyle lorzân-ı şitâ
Penbe vü ekfânla tolsa ne tan tâbût i çarh °Âlemi kırdı ser-â ser tîğ-i borran-ı şitâ
Çarh-veş kaddin ham idüb dem kılurken âteşo Oldı hâkisterle memlû benzer ecfân-i şitâ

- (20) Tahta-ı takvīm-i mehdür yâhud usturlâb-ı mihr Safha safha âb içinde cām-ırahşân-ı şitâ
1870 Hey ne sûret bâzdur çarh muşâ^c bid kıl nazar Eyledi âyînelerden zeyn-i dükkân-ı şitâ
Penbe tohmıdur meger kim kaldı dehri penbe-zâr Dâneler kim sacmışidi yire dihkân-ı şitâ
Zeyn ider her dem bahâriğün berâ^c at eyleyüb Ak güllerle cihân sahnını bustân-ı şitâ
Pür-kef itdi bahr-veş^c âlem yüzini rûzgâr Toptolu sabunımiş benzer ki humdân-ı şitâ
Bunca esbâbile meşhûn geşti idi bu zemîn Dem urub bir lokma gibi yutdı su^c bân-ı şitâ
(25) Pür-teşennücdür zcmîn dem-bestedür abdân-ı rûd Tondı a^c sâb-ı cihân kat^c oldu şiryân-ı şitâ
1875 Lâmi^c fî âteş-kenârın koma olden bir nefes
Salmadın ten fulkini girdâba^c ummân-ı şitâ
Lfk yok tokuz düzenden biri mihnet hânemün Gam beyabânında olsam tan mı mihmân-ı şitâ
Berf-i derdu gam yağar her dem felekden başuma Oldı dil-kâşânesi mihnetle vîrân-ı şitâ
1880 Cismüme olmaz tokuz kaftânı eflâkûn siper Canuma yoter kazâ-veş geçdi peykân-ı şitâ
(30) Tîge diyü göz karardub berfe atar cânını Bu ten-i dil-hasta dâym itse seyrân-ı şitâ
Olsa tâkat nerdibân-ı çarhdan idüb^c urûc Eyleridüm nân-ı hurşîdi âlub h^vân-ı şitâ
Hasret-i heyzümle oldı bûlbül-i dil-hâr-keş Gül gibi dâğ urdı cânâ dord-i nîrân-ı şitâ
Dört gözlü görmez oldı ocağumda âteşi Yâluñ u zârem yirüm gül kaldı devrân-ı şitâ
1885 Bilmezem kankı biriyle tutuşam ben nâ-tivân Bir yana nîrân-ı gam bir yana şîrân-ı şitâ
(35) Zâğlar etrâf-ı vîrânemde feryâd itdügi Bu durur kim mâtem eyler bânâ yârân-ı şitâ
Nûkte-dândur hâkim-i devrân kan ağlayub
Bu sovak sözlerle bezmin itme yeh-dân-ı şitâ
Dem-be dem enfâs-ı lutfından o^c İsa mesrebün Reşk-i nev-rûz u bahâr olur şebistân-ı şitâ
1890 Ferr-i^c avni dehre ikbâl idecek Mûsı-sıfat Kahr olur yekser-i hemân Fir^c avn u Hâmân-ı
Sarsarından gayretinün hâk-sâr olur bugün Her ne denlû çarha hemtâ olsa bünyân-ı şitâ
(40) Lâmi^c fî arz-ı hulûs-ı bendenîdür gün murâd Ol bahâr-ı cûd önünde açma destân-ı şitâ
Ayla mihr idüb nazar ey sadr-ı devlet ânâ kim Tayanub âhı^c asâsın oldı derbân-ı şitâ
Yanuben yakılduğum dordile budur dem-bedem İsterem ey oân tabîbî ya^c ni dermân-ı şitâ
1895 Hizmet-i sūride taksîr itdüğüm olmaz^c aceb Bende-i^c uzlet-pezfrem kahr-ı tugyân-ı şitâ
Neyleyem korküm devürdi kahrım içün görk-veş Postum çıkarmag ister şimdi çûpân-ı şitâ
(45) Üstüh^vân-u postundan kesmedi her giz tama^c Şöyle benzer nâşitâdur katı su^c bân-ı şitâ
Püstün itmezise ihsân sen cenâb-ı mekremet Postum bulgârisından dehr ider h^vân-ı şitâ
Âdan taht urınur geydükoe kâkumlar zemîn
1900 Kasr-ı kâfur içre çarh itdüke divân-ı şitâ
Her fakîr-i post-pûş vüher emir-i tîge-dâr Olduğınca rûbeh-i sermâ Pelengân-ı şitâ
Dehr sayyâdı çıkarsun düşmenünden postın Eylüyüb eşcâr-ı devrân gibi^c uryân-ı şitâ
(50) Okusun muhlislerün bezmünde hıl^catler giyüb Gâh eş^câr-ı bahâr ü gâh divân-ı şitâ
Gışt-zâr-ı devletün ser-sebz olsun dem-be dem Hıl^cat-ı borf olduğınca dehre ihsân-ı şitâ
1905 Her nefes hurrem-dil itsün Hak vücûdun bağını Nâr-ı sūzân olduğınca verd ü reyhân-ı şitâ

Tâze tutsun meyve-i bâğ-ı dilün ol müste^oân Meyveler virdükce oddan tâze bustân-ı şî

XXVIII

در مدح طایفه دروایی و اجداد بیدری صابری که پدر عزیزی فقیر
مقبول اعیان کرده بود در حواله کلاه راه خانیوچه و دعای خدمت و حب

Me f ü lü Me fâ f lü Me fâ f lü Fe ü lün (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

- (1) 1910 Firdevs-i berinsin bugün ey tāk-ı mu^oallâ
Eāmūn egilüb didi zuhal gūşına bir rāz
Bî-mfizer ider germ oluben kondūyi per-tāb
Devründe murassa^o kemer idindi çü kühsār
(5) Germ oluben āvāze-i murgānuna gökden
1915 Kevser gibi enhārūn akar rāşen u sel-sāl
Envāsile sahnūn ki olur ravza-ı encūm
Her servi harem nahli gibi tâze vü āzād
Kuşlar gibi olsun diyū ervāha nişimen
(10) Bārān yirine sağıdı bugün bād-ı bahārı
1920 Senden kesilüb fażla-ı rez oldugiçün dūr
Eşcār-ı zāmūrūdde yevākīt-ı şukufen
Enhārūna hem-dest olamaz hutıla har-çenk
Her dom seni seyrāna çıkar māl-likālar
(15) Hūbāna makarr olsa nola sahn-ı harimūn
1925 Bādūn dem-i rahmet gibidūr dil-keş ü müggīn
Uş gance-i gannācūnile şāh-ı gül oldı
Cām almış ele işkūna nūş itmege nergis
Gelmiş urunub başına bir efser-i şāhi
(20) Dāğ içre hevānile düzüb ter-neğamāt āb
1930 Çeşmūn koyuben içdügiçün āb-ı hayātı
Gül hūsrevintūn yādına bezmünde inādla
Kumrılaruna dildi kim öyküne tūtī
Muğni görünür nāyden āvāze-i sārūn
(25) Gül ebr gibi gark-ı arak oldı hayādan
1935 Dürrāc aquben dero-i letāyif haremünde
Sāyūnde bulur serv-i sehī mansīb-ı ālī
Keyfiyyet-i ezhār-ı dirahūn yed-i Mūsī
Esmār-ı neffsūn ki olur rūha şifā-sāz
(30) Dūn-gūn dürtüşüb eyledi bu çār-anāsır
- Dūzah gibi heorūnle yanar sine-i hevra
Raks itdi tarabdan işidüb heft-semāvā
Her subh güneş havzūnı kimide temāşā
Geydi kademünde yeşil atlasları sahrā
Ahenk kılur çengin alub zühre-i zehrā
Hevra gibi ozhārūn açar dide-i bīnā
Her gice görüb tāna kalur gülşen-i hazrā
Her künoi İrem bāğı gibi dil-keş ü ra^onā
Her bīd ü çenārūn görünür sidre vü tubā
Kāfūr ile sahnūn pūr iken hurde-i minā
Her tākūn olur didesi bu havfile pūr-mā
Her berkūn asar gūşına bir ikd-ı süreyyā
Mizānuna hem-ser gelemoz delvile cevzā
Ervāh gelür Ka^obeye tāvī itmege gū yā
Çūn hūrile gilmān yiridūr Cenet-i Me'vā
Hākūn gül-i cennet gibidūr anber-i sārā
Biri dum-ı tāvīs vü birisi sa-ı bebğā
Gördi ki benefşenle güler tal^oat-ı gabrā
Yüz sürmegiçün ayagūna lāle-i hamrā
Şūrīde-sıfat^o geşt kalur bī-ser ü bī-pā
Hızr itdi hayādan özüni haykdan ihfā
Şirīn nağemiyle koparur savt-ı nikisā
Bir kahkahayile anı kebk eyledi rüsvā
Kim sāzına ahenk kılur nağme-i ankā
Bāğūnda gelüb indügiçün fāhta gavğā
Tahrīrile rengin-gazeliyyāt ider inşā
Kapūnda geyer lāle vü gül hil^oat-ı vālā
Hasiyyet-i enfās-ı neffsūn dem-i isā
Matlūb-ı kulūb ola ne tañ behr-i müdevvā
Ebr ü meh ü hurşīd ü felek birle murabbā

- (35) 1945
- Şîrînlilikle eyledi Hüsrevleri Ferhâd
 Arz itdi ru-i yâr gibi hüsnini sîbûn
 Tâtf gibi bâdâm-ter ü piste-gil'oldı
 Hoş şâh-ı zebercedde asub dürc-i yevâkit
 Zerdâşlunı görse başı kayısı olur şehd
 Bâstânunı kim harbuzeler eyledi kelle
 Encûm gibi her küşede bin hirmen idübdür
 Her birisi bir mân-ı müdevverdür egerçi
 Dîdârûn ile oldı dil ü oân yüzi mesrûr

1950

Eyle bu makâm u harem ü bâğı mübârek

Ömr-i ebed ü izzle iy Hayy u tuvânâ

- (45) 1955
- Ol zât-ı kerem-bahş ki isf nefesiyle
 Kim râ-yı münfridür anûn âleme mi mâr
 Resm itdi bugün nakş-ı murâdâtını rûşen
 Bu yidi tabak qarh âna olmağa defter
 Bin yıl dürtüğürsen idemez dest-i utârid
 Bel bağlayuben nâme-sıfat medhûni kıldum
 Cân boynına asdum yine bir silk-i oevâhir
 Dil kulzumi kim pürdür içi zevrak-ı ma'ni
 (50) 1960 Görseydi durur şaçaridi nazmuma pervin
 Her nice bedf. olsa ma'âni-i kelâmum
 Eş'ârile fa'z ehline fahr itmek olur 'âr
 Ruhsâr-ı 'arûz-ı güher tab'um olursa
 Lâkin bu dilüm mihnet ü derdile düşüb zâr
 (55) 1965 Cem' itmegiğün hâl-i perîşânımı gamdan
 Şerh eyleridüm derd-i dili tapûna bir bir
 Kesdi bu dilüm riştesini meclis-i gamda
 Hâkister idübdür tenûmi âteş-i mihnet
 Pâmâl-ı cefâ kıldı beni kahr-ı e'âdi
 (60) 1970 Ergânum ile nâle kılur sahra-i sammâ
 Bir post ile nâfe-sıfat demler olur kim
 Sûz-ı dilümü idemedüm tapûna tafsîl
 Ağyârile her dem beni bir görme ki olmaz

İncîri ki bî-dûd kılur ta'biye helvâ
 Düşdi sararub derdile 'aşık gibi ayva
 Şîrîn dehenân-ı puser-i Bursa şeker-hâ
 Rumîânların oldı شجر الدنصر نارا
 Şeftâlun anılse şekerün ağzı tolar mâ
 Deymez felek-i sebze kelek farkına kor
 Karpuzları kim şehd ü şekerden durur ahl
 Olur kesioek niçe hilâl anda hüveydâ

Bu hitte-i bu resme bugün eyledi ihyâ
 İkbâl ü şerefdür nitekim kasrına bennâ
 Meh cebhesine bu felek-i âyine-sîmâ
 Her subh olur mûhre-i mihriyle mücellâ
 Yanunda senûn râst bugün bir elif imlâ
 Hâmen gibi raks eyleyuben başuma sevdâ
 Kim halka-begûş oldı âna lûlâ-yı lâlâ
 Neysân-ı medihûnle ne ta'n olsa güher-zâ
 Gûş itse kalurdi ta'nâ eş'ârımı şe'râ
 Lâf eylemezem işbu beyânile ki zirâ
 Fahr eylemezem eyleriken fa'zile da'vâ
 Kapunda n'ola fa'z u hüner birle mühellâ
 Şârîde olub eyledi bu resme takâzâ
 Bu silkile bir nazm-ı lâli ide inşâ
 'Arz eyleridüm kıssasını gussamun sîmâ
 Mikrâz-ı belâ şem'-i belâ-keş gibi kat'â
 Dil zevrakını kıldı yaşum garka-i deryâ
 Virdi yakamı gam eline ta'n-ı ehîbbâ
 Yaşlar akıdur eşkümiğün dîde-i hârâ
 Âvâre düşüb terk ola bu mevlid ü menşâ
 İomâle mecâlum dahi bulunmadı hattâ
 Zâg u zağan u bâm gibi bûlbûl gûyâ

Olmaya bugün Lâmi' f gibi şekerin-dem

1975

Bu bâğda ger yüzbin ola murg-ı hoş-âvâ

- (65) Dîvân-ı ka'zâ içre tutub hâme utarid
 Olsun dürlüb düşmenünün defter-i Ömrî

İtdükce her ahkâmı kader levhine imzâ
 Ömür-ü ebed nâme-i ikbâlüne tuvânâ

مدح قابله المحروسه بروحه صابنها المديتعالى عن الياسا

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

- (1) 1980 Hergün olur hür-ı meh-rûlarla mahşer kapluca Hak budur kim havz-ı cennetdür musavver
San meleklerdür güzeller bağlamışlar dâvire Pâk u rûşen orta yirde ° ayn-ı kevser ka
Zerd u zâr olur varanlar anda sîmîn-tenlere Adamı altun ider varise cevher kapluca
Her sütun ° aşık gibi yalun olub hayrân turur Suda âteş-ruhları bağına basar kapluca
(5) 1985 Sanasın tāk-ı felekden özlerin pertâb idüb Suya düşmüş mihr u mâh olmuş münevver k
Her güneş yüzli perfinün gamzesi tigin görüb Cân virüb san cân alur kim göyle ditrer
Her yana ağız suyu aslanların turmaz akar Ol gözi âhûları itdikoe der-ber kapluca
Yüregine su seper bî-hûd olan ° aşıkların Her sanem girdükoe havza ey birâzer kap
Kurs-ı kâfur içürür sîmîn-bedenler turmadın Mâh-rûlardan harâret çekdi benzer kaplu
gösterür *امن الان شال تضر المستدري* Nakş-ı perkârün senün ey sikke-peyker ka
(10) 1990 Çeşme-i hurşiddür mülk-i melekde âyinen Ey ° arûs-ı Dursanun yüzinde zîver kaplu
Sûret-i sîmâbile hasiyyet-i kibriyetdür Kim suyun sîm eylemişdür toprağın zer ka
Her nazar yor gill u gışdan cân u dil âyâsesin Bahr gibi tâhirü'l-asl u mutahhar kaplu
Her fakiri sîm ü zersüz eyleyüb pâk ü tıraş ° Alemün itdi kulûbin oer-kalender kaplu
Alduğıçün la ° li mey-günlar kabaklar koltuğa Dide-i ° uşşâka dönse tañ midur ger kaplu
(15) 1995 Gönli gözi her yana ° aşık gibi turmaz akar Pâk-dil rûşen-nazar âyine-manzar kapluca
Çün perfler mecma ° idur bu ili su her nefes Ademi itse ne tañ bî-hûd dilâver kapluca
Câmlardan hûblar seyr ide diyü mihr ü mâh Kurdı âb üzre felek-ves qetr-i ağber kap
Başı çekretse ° acab mi âsmânun rûz u şeb Pür-buhar eyler dimağın çün ser-â-ser ka
Kubbeler zamm eyleyüb şâh-ı cihân gerdün-misâl Reşk-i eflâk oldı devrân içre yekser kap
(20) 2000 ° Aşık-ı didâr olan her bî-karârün Bursada Menziliidür Lâmi ° f her gün mukarrer kaplu

2001

Günde bîn kez her şeker-lebden alursın kâm-ı dil

2002

Nûş-ı cân olsun saña vü ° âfiyetler kapluca

2003

تمت القصائد

دفترتانی اندر ترجیحات و مریجات و نظایر ایشان

بسم الله الرحمن الرحيم شدة ترجیح کلام قدیم

ترجیح اول در توحید خدای عزوجل

1.

Mef ü lü Me fâ i lün Fe ü lün (- - . / . - - . / . - -)

5

YâRab bu ne hüsn-i dil-rubâdur

Hurşîd öninde zerreden kim

Bir sohbetin bahâsı bin cân

Ne hân-ı Halîl olur bu ni^omet

Bir ukdeye bağıldur dilüm kim

10

Ummân u muhtî katre saymaz

Bir dergehe urmuşam yüzüm kim

Bir zerre gubâr-ı hâk-i râhı

Cân u diliken makâmın ey döst

İşkun hevesinden özge her kâr

15

Ey küşe-be-küşe isteyen var

Cân dîdesin aç sentünledür yâr

II

Hüsnün ta^ovil itdi mihr ü mâhı

Âyine-i tal^oatın yüzinden

Bu levh-i cebîn-i mehde gördüm

20

Gör baht-ı şikeste-dil gedâyı

Her kim ki palâs-ı ışkı geydi

İsyânımın olsa tañ mı ey şâh

Şol cân kanı ki sâkî-yi ışk

Ol cânile eyle cânımı mest

25

Tu nükteyi cânıdan eylegil gûş

Ey küşe-be-küşe isteyen var

Cân dîdesin aç sentünledür yâr

III

Güldi yine tal^oat-i zamâne

Vuslat demin isteyen gerekdür

30

Cezm itmigdüm ki yok dehânün

Dikkatle yararsa bir kılı bin

Cânâna eli anün irişdi

Cânım lebünile mest olaldan

I

Kim âyine-i Huzâ-nümâdur

Her pertevi ^{شمس و آینه}dur

Bilsem bu ne behcet ü bahâdur

Kim âleme rûs u şeb salâdur

Her noktâsı bin girih-küşâdur

Bir bahrile cânım âşinâdur

Başlar ışiginde hâk-i pâdur

Çeşm-i dil ü cânâ rûşenâdur

Hâriode taleb seni hatâdur

Bî-hûde gam u abes havâdur

Zî-nûr-ı tecelli-yi ilâhî

Cân buldı safâ-yı subh-gâhı

Mâhiyyet-i âlemi kemâhı

Vîrânede buldı geno-i şâhı

Terk eyledi hil^oat ü külâhı

Afvun dem-i haşr özr-h^vâhı

Sunmışdı Elest bezm-gâhı

Tâ seçmeye deyr ü hânkâhı

Ki bulmadı akl^o ana râhı

Kim toğdı güneş ser-i cihârâ

Pervâne-sıfat bu şem^oa yana

Saldı yine sözlerin gümâna

Dil fikr idüb ırmez ol miyâna

Kim basdı ayak cihân ü cânâ

Geh nâle kılur gehi terâne

35 Ol cân^a bahâ ne istesen al
Sabr itmege oldu tākatum tāk
Fülbül güle karṣu çin-i seherden

Sâkıf getir itmegil bahâne
Kim tığ-i ğam irdi ustuh^vâne
Bu beyti okurdu aşikâne

Ey küşe-be-küşe isteyen var
Cân dîdesin aç senünledür yâr

IV İltis : diridün anâ ki nâme

40 Var eyleme nevha ey hamâme
Uş hânene geldi kasd-ı cânâ
Cân murgı uçardı fâriḡu'l-bâl
Ey ışk eri var selâmet umma
Vey yâr yolında virmeyen cân
Başum açuben tavâfa geldüm
45 Ey da^cvi-yi derd iden gönül gel
Dil bâğ-ı cinâna ragbet itmez
Noksânunı fehm idersin ey dil

الدمان يا حمامه
Bir dâne görüb tutuldu dâme
الحب يوزم الملامة
ما عاصيكم سوى الندامة
İhrâmile Ka^cbe-i harâma
كل فيان لعنته علامة
Çün irdi şemim cân-ı meşâme
Keşf olsa bu nûkte bi't-temâme

Ey küşe-be-küşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr

V

50 Nûş eyle bu niş-i zehrin ey cân
Çarkâb-ı ğam oldu geşti-i Cem
Sâkıf berû sun şu cânı kim Cem
Dil hânesin aldı zulmet-i ğam
Cân bâğını meyden eyle sırâb
55 Ol âb-ı hayât-ı Hızr kanı
Peymâne getir ki sindi çokdan
Mutrib yine râst kıl nevânı
Uşşâkı muhayyer it demünden

Ancak saña sunmadı bu devrân
Gıtdi yile milket-i Süleymân
Bir katresine virürdi biñ cân
Eî-şem ü şarâb u rû-yı cânân
Tâ âteş-i şevk ola firûzân
Cân teşne-dil oldu sine^c atşân
Akliyle olan^c uhûd u peymân
Kim cân ola deng u^c akl hayrân
Bu nağmeyile kopargil efgân

Ey küşe-be-küşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr

VI

60 Ahsente zihf cemâl-i kâmil
Bir dem olamaz bu nûr-ı hüsne
Bir noktası şerh olunmaz olsa
İnkâr idene yüzünü göster
65 Zünnâr-ı saçunda küfr-i Hayber
Fâltûn ruh-ı dehre kurretü'l-^cayn
Ğam semtine var lebünde tiryâk
Alem yanaridiz ebr-i turrân
Gel ışk kitâbın eyle ezber

Seyr idenün oldu^c akli zâyil
Ayıne-i mihr ü meh mukâbil
Alem tolu defter ü resâ'il
Hakciyle gümânın eyle bâtil
Çâh-ı zenâhunda sihr-i Bâbil
Zülfün ser-i^c âleme Hüma-zıl
Ğamzün nola sunsa zehr-i kâtil
Gün yüzüne olmasaydı hâyil
Tâ hall ola saña bu mesâ'il

70

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr

°Arz itdi güneş yüzini ol mâh

Dil tûri olursa pâre pâre

Nûr-ı ruhun oldu reh-ber-i cân

75 Du cânâ ne cur°a sundı la°lûn

Kûyunda gedân olan fakîrûn

Den dâne düketdümise kem tut

Kurtulmaya dil bu teşnelikden

Dervîş nedür bu °arz-ı hâoât

80 Cân bahrına âşına olan dil

VII Yüz anoag° ola تبارك الله

Tan mı ki tecellâ kıldı ol mâh

Olmuşdı saçun duñanda gümrâh

Kim yandı ciger tutuşdı dil âh

Bir çüpce degül yanında bin cân

Sen hîrmen-i hüsn içinde bir gâh

Sad-bahr-ı muhîf içerse her gâh

Bilmez mi sanursın ol şehinşâh

Bu söz güherinden oldu âgâh

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr

Alnûn günü nûr-ı hüsn matla°

Mecmû°-ı sıfat-ı zât-ı Hakka

85 Kaddûn okı bir kasîdedür râst

Seccâde-i müşk-fâm hattûn

°Âlem tokunurdu bir birine

Yaşum yuya diydü °ışk-ı nakşın

Her gioe yaşum cevâhirinden

90 Ben sâna vü halk bâna hayrân

Bu ma°niyi bildi cân yüzinden

VIII زى طالع من ومن طالع

Divân-ı cemâlûn oldu mecma°

Yâ kaşların iki eğri mısra°

Ya hüsnüne °anberin murakka°

Keşf itse ruh ol meh-i müberka°

Goydi ten-i hasta-dil muşamma°

İklîl-i felek olur murassa°

Zî-tal°at u hâlet-i musanna°

Her kimse ki kıldı keşf-i burka°

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr

Şol sâret-i cân ki bî-nişândur

95 Bir cân virüb aldı derdûni dil

Gülse yüzüne °aceb degül yâr

Dil-hastasına °iyâdet eyler

Ahvâlumi °arz için tapûna

Cürmüm çoğise ne gâmdür ey dost

100 Döndi suya cân lebûn göreliden

Ey şem° gülüb yüzine her dem

Urduña bu dürre çün sadef-gûş

IX Hüsnünde güneş gibi °ayândur

Bin cân dahi virse râyegândur

Hâsiyyet-i tab°-ı za°firândur

Ol şâh ki hüsn-i oihândur

Her dem gözümün yaşı revândur

Lutfun dahi bahr-ı bî-kerândur

Dil-teşneleri firâka kandur

Pervâne gibi yiter oda yandur

Tut ağzunu kim zebân ziyândur

Ey kûşe-be kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr

104

ترجیع عید و بهار و در تنبیه یابی از ارباب لطف و کرم و اصحاب فضل و کرم

Me f ū lū Fā i lā tū Me fā i lū Fā i lūn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

I

1	Oldı bahârile yine cennet-misâl-i °ıyd.
Gül gibi güldi tal°at-ı eşcâr-ı bâğ u râğ
Müştâk idi oihân yüzi âyine ol gütün
°İşret kapısı bağıu idi kufl-ı savmîle	Havrâ gibi bezendi serâpâ cemâl-i °ıyd
Ferhunde tâli° oldı bahârîyle fâl-ı °ıyd
Minnet Hudâya k'oldı müyesser visâl-i °ıyd
Hûb açdı zer-kilidle anı hilâl-i °ıyd
5	Bûlbûl gibi surûd ile ey dil sürûr kıl
Bir serv-i nâz boynına zûlfi gibi salın
Tut lâle gibi kâse °alâ-rağm-ı rûzgâr
Olsun mübârek âna bu eyyâm-ı pür-şeref	Gül gibi uçmadın açılıb perr ü bâl-ı °ıyd
Aldanma çarh âline budur meâl-i °ıyd
Aç gonca gibi kîse ber-üslûb-ı hâl-i °ıyd
Kim feyz-i faẖla-i keremidür nevâl-i °ıyd
- Mîr-i kerem yemin ü şeh-i mekremet yosâr
Sâlâr-ı Cem-nigîn ü oihân-dâr-ı kân-kâr

II

1	Zeyn oldı yine °arsa-i meydân-ı nev-bahâr
Kavvâl-ı bâde germ olıban raks ider çenâr
Her lâle bâğda bir şâh-ı pür-şukûh
Her gonca gunc u nâzile bir şâhid-i zarîf	Tâ şâh-ı gül gelüb ura oevlân-ı nev-bahâr
Dürler nisâr ider âna nîsân-ı nev-bahâr
Her şâh-ı pür-şukûfe bir eyvân-ı nev-bahâr
Her gül çemende şem°-ı şebistân-ı nev-bahâr
5	Şinden girü safâ vü tarab vaktidür diyü
Eşcâr eteklorinde kılur dem-be dem buhâr
Saf saf turur çemende gül ü lâle her taraf	Feryâd ider tuyûr-ı hoş-elhân-ı nev-bahâr
Olub benefşe miomere gerdân-ı nev-bahâr
Benzer emîr bezmine divân-ı nev-bahâr
- Mîr-i kerem yemin ü şeh-i mekremet-yesâr
Sâlâr-ı Cem-nigîn ü sipeh-dâr-ı nâm-dâr

III

1	Ezhâr ile bezendi girt manzar-ı çemen
Bâd-ı bahâr san ki Sirâfil sîridur
Sındı sipâh-ı Behmen ü İsfendiyâr ü dey
Bâğ içre urdı tahtını çün şehriyâr-ı gül	Bağlandı lâle-zâr ile hoş-şesder-i çemen
Kim töldi mürdeler dirilüb mahşer-i çemen
Sahrâda çünki bağladı saf leşker-i çemen
Havf-i şitâdan oldı emîn kişvor-i çemen
5	Kan almağa seherde gül ü lâleden sabâ
Ey dil elünde yok çü berât-ı müsellemi
°Ays eyle bir nigâr ile budur behîşt-i nakd
Nev-rûz u °ıyddur yûri öp şol begün elin	Fessâd-vâr elinde tutar neşter-i çemen
Hoş gör bu vakti kim dürülür defter-i çeme
Sündüs-misâlikên iki gün pister-i çemen
Kim ayağı tozıdur anün zîver-i çemen
- Mîr-i kerem yemin ü şeh-i mekremet-yesâr
Sâlâr-ı Cem-nigîn-i cihân-bahş-ı rûzgâr

IV

1	Âfâkı yine °ıylcdı rûşen zîyâ-yı gül
Hoş minber-i nihâlde bûlbûl hatîb-vâr | Âşüfte kıldı °âlemi hüsn ü bahâ-yı gül
Fasl-ı bahârı medb idüb okur sonâ-yı gül |
|---|---|--|

- Ol derdile kan ağlar ü bu şem^c-veş güler Pülbülle dem-be dem bu durur mâcerâ-yı gül
 Benzer ki oldu hün-ı dil-i andolıb ile Neşv ü nomâ-yı tal^cat-ı behcet-fezâ-yı gül
 5 Pîrûze-taht urub kodı başına la^cl-tâc Feth eyleyüb çemen ilini pâdişâ-yı gül
 Ey dil ganîmet anla dem-i fursatı bugün Ömr ü zamâne gibi çü yokdur bekâ-yı gül
 Var baş urub begün öp elin iç şarâb-ı nâb Hâk it yüzün ayagina sürgil safâ-yı gül
 Mîr-i kerem yemîn ü şeh-i mekremet-yesâr
 Sâlar-ı Cem-nigîn ü cihân-bahş-ı bahtiyâr

V

- 1 YâRab bu baht kevkebi ferhûnde rûz ola Evc-i şerefde gün gibi âlem-fürûz ola
 Eğri nazar kılanlara ikbâli pertovi Hancer havâle eyleyüben dîde-dûz ola
 Buro-ı şerefde tâli^ci gün gibi berk urub Nev-rûz gibi kadrile pîrûz-rûz ola
 Devründe kim çekerse gönülden harâreti Eyyâm-ı Ömr ü işreti berdü'l-acûz ola
 5 Her kim şovuk bakarsa bu devlet bahârına Yakmağa cânı cismini şemsü't-temmuz ola
 Her dem fütûh irüb der-i fettâh-ı gaybdan Bin bin cemâl-i bahtuna fethü'l-künûz ola
 Lakin revâ mı lutfuna sırâbiken cihân Dil-teşne Lâmi^cf gamile sine-sûz ola
 Kilsun tapuna yir ü gök ehli duâ-yı hayr Vird-i dü-kevn dilde nitekim bu söz ola
 Mîr-i kerem yemîn ü şeh-i mekremet yesâr
 Sâlar-ı Cem-nigîn ü Ferîdun-ı girü-dâr

ترجميع تلك ساني در مدح آصف دوران مجله الملك حضرت صاحب قران زمان و غير
اعظم جناب سلطان سليمان ذو القدر العلي والفضل الجلي ابراهيم ياسين الله

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ' lûn (- . - / - . - / - . - / - -)

I

- 1 Nakş idelden diline mühr-i Süleymân hâtem Eyledi mihr ü mehi bende-i fermân hâtem
Medhîni yazsa nigîne mehe lâıyıkdur mihr Aldı çûn keffine âfâkı felek-sân hâtem
Çarh-ı fîrûze-nigîn olmaya andan sengîn İtdi çûn mühr-i dilin la^ol-i Bedahşan hâtem
Tan mı mühr urşa sipihr ağzına hurşîd gibi Takdı barmagına çûn âsaf-ı devrân hâtem
5 Sen tururken kim olur âsafı Cem hazretinün Çarh-veş sendedür ol mihr-i dirahşan hâtem
Oldı devr içre bugün kadri felekden a^olâ Öpdi çûn dest-i güher-bârûni erzân hâtem
Arz ider öpmek içün dest-i şerîfün meh ü mihr-Biri elmâs-ı nigîn ü biri meroân-ı hâtem
Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri râı u kamer tal^oat u Behrâm-nigâh

II

- 1 Bende-i halka boguşun olalı zer-hâtem Oldı devr içre bugün çarh pür-ahter hâtem
Ey felek bağruna taş basar yûri şimden girü sen-Senün işün bitürür yirde bu cevher hâtem
Âsafâ mihr ü mehün bakmasa tan mı yüzine Virdi çûn dest-i güher-bârûna zîver hâtem
Tolse encüm gibi nûrilo nola gönli gözi Çûnki destünde ola âııne-manzar hâtem
5 Çarh-veş âlemi oynatmağa destünde bugün Geldi kaddin idüben def gibi çenber hâtem
Birinün yüzine mührile dönüb bakmazsın Sunsa bin kez tapuna çarh-ı mücevher hâtem
Nuh-felek kadrüne nisbet şevkalıdur ki bugün Devr eli düzmiş anı hâke berâber hâtem
Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri râı u kamer tal^oat u Behrâm-nigâh

III

- 1 Gûn gibi olsa ne tan manzar-ı âlem hâtem Oldı çûn dest-i güher-bârûna mahrem hâtem
N'ola ser-halka-ı devr olsa felek gibi bugün Çûn hilâl itdi gamünden kadini ham hâtem
Râst subhün elifin barmaguna benzedemez Mıhrden bin kez ana çarh ide munzam hâtem
Ne aceb düşmen içün saklasa zehr ağzında Gösterüb çarh-sıfat halka-ı erkam hâtem
5 Nasb-ı ayn oldı bugün çûn tapuna govher-i şer^o-Yaraşur olsa sana arz-ı mu azzam hâtem
Tan mı devr içre işin gün gibi altun itse Dest-i ihsânuna yapışdı çü muhkem hâtem
Dil ü cânım nazar-ı mihr umuban tapundan Arz ider çarh-sıfat bunca mükerrerrem hâtem
Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri râı u kamer tal^oat u Behrâm-nigâh

- 1 Âsafâ gerçi virür destüne tezyîn hâtem Lfk kadrünile kılur kendüyi ta^c yîn hâtem
Devlet-i devr-i yeminünde bugün buldı yesâr La^c l u pîrüzeden itse nola bâlin hâtem
Kef-i dür-pâşüne qarh öykünemez gerçi virür Dehen-i yâr gibi destine tezyîn hâtem
Bugün ol Âsaf-ı Cem-kadr ü felek-rütbetsin Dest-i kadründe moh ü mihr iki zerrin hâtem
5 Bir nazar ide diyü sen meh-i hurşîd-ocenâb Gelür iki bükülüb hizmete miskîn hâtem
Gördi zih-gîr öper barmagunı reşk idüben Deldi tîr-i ğam u endüh ile bağrın hâtem
Tan mı perğâr-sıfat dâyireler çizse felek Gördi ahdünde tamâm eyledi dovrin hâtem
Sensin ol Âsaf-ı Cem-menzilet ü qarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

IV

- 1 Gün yüzünden gün ider cânını rûşen hâtem La^c l u yakut ile olsa nola gülşen hâtem
Mihr ü meh-veş yüzünü seyr kılur çün şeb u rûz-Bulsa devr içre ne tan dide-i rûşen hâtem
Âsafâ qarh-ı pür-ahter nazar-ı kadründe Taşı bir nice cevâhîrle müzeyyen hâtem
Görse kurşun gibi kahrın odını suya döner Qarh-veş gerçi dilin eylemiş ahen hâtem
5 Kıldı devründe ser-â-pâ tenini gevhere ğark Eyledi sırrile çün ceybünü mahzen hâtem
Görse her bâr olünde yüzügün dir ki felek Sana bu kadr neden bende olurkon hâtem
İtmesen ayn-ı inâyetle nazar devr içre Gün gibi kadrile olmazdı mu ayyen hâtem
Sensin ol Âsaf-ı Cem-menzilet ü qarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

V

- 1 Sabrile basduğıçün sinesine taş hâtem Oldı manzûr-ı oihân kadrile meh-veş hâtem
Dil-i a^c dâna felek-vâr bugün urmağa dağ Eyledi döne döne cânını âteş hâtem
Geç yanar oda düşer ğâh eridür su gibi cân Pilemez sana nice vara belâ-keş hâtem
Lâciverd üstine seyyâreyile nokta geçer Arz ider ya^c ni sana qarh-ı münakkaş hâtem
5 Hatt-ı mihrün durur ol cânına nakş eylediği Meh gibi sanma dilin itdi müşevveş hâtem
Korkar uçam diyü destünden eyâ Âsaf-ı devr Anlayub za^c fını bağrına basar taş hâtem
Pulmağın kadr u şeref lutf ile sâyende senün Mihr ü mâh üzre felek-veş geçinür hoş hâtem
Sensin ol Âsaf-ı Cem-menzilet ü qarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

VI

- 1 Nice buldı bu kadar izzeti yâRab hâtem K'öpdi ol dest-i kerîmi bu müzehheb hâtem
Qarh-ı ffrûze-nigîn her gice müşkile tolar Şunmağa bu kefi dîrbâre mutayyeb hâtem
Çeşm ü hâl u hat u ebrûsı güzel dil-berdür Dest-i simînün öpüb oldı şeker-leb hâtem
Yazmağıçün o kalem barmagunun evsâfın Eyledi çeşmi sevâdını mürekkeb hâtem
5 Nakşı çün mihr-i Süleymândur olursa yaraşur Hâkimi ins ü perfî leşkerinün heb hâtem
İhtifâ üzredür ekser nazar-ı merdümünden Dehen-i dil-beri idindi çü kâleb hâtem

3. Bildi reşk oyleyüb öykündüğünü kendüsüne Râsti oldu feleklerle bugün şeb hâtem
 Baht-ı bî-dâf gibi çeşmini yummazsa ne tan Oldı yanunda şeb u rûz mukarreb hâtem
 Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
 Müşteri rây u kamer tal^oat u Behrâm-nigâh

VII

- 1 Öpdî çün dest-i yesârün bu müzeyyen hâtem Oldı devr içre felek-veş müteyemmen hâte
 Çarh her şeb güher-i necmile zeyn olsa ne tan^o Arz ider izz-ı huşûrunda müzeyyen hât
 Dehen-i yârda ihfâ idemez oldu özin Barmagunda olalı gün gibi rûşen hâtem
 Rûz u şeb dâyiressin gözlese hizmetde nola K'oldı devründe güneş gibi mu^oayyen hâte
 5 Çeşm-i pür-hûnile öpsün elüni Lâmi^oî ko Çünki kad-râstı olur la^ol u güherden hât
 Çarh-veş çekdi çevürdi gam-ı devrân dilini Kâmetin itdi belâ nârı bir âhen hâtem
 Alsa destine nola hâtırını âsaf-ı devr Arz ider pâyüne bu denlî müsemmen hâtem
 Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
 Müşteri rây u kamer tal^oat u Behrâm-nigâh

VIII

- 1 Tâ zavi'l-hükme olub ziynet-i dünyâ hâtem Mihr ü meh gibi bula kadr-i mu^oallâ hâtem
 Çarh-ı girdâr muht olmağa âfâkı kamu Aluban keffine arzı ola doryâ hâtem
 Âşiyân kılmağıçün sidre nihâlinde ebed İde erbâb-ı kerem destini me'vâ hâtem
 Nice kim cân eride büte-i gamde zer ü sîm Mâh u hurşîd-sîfat kılmağa peydâ hâtem
 5 Kahr-ı Fir^oavn-ı ^oadun itmege mânend-i Kelîm Göstere dehre yenünden Yed-i Beyzâ hâtem
 İdicek çark-ı ^oarak bahr-ı novâl-i keffün Felek-âyîn tutuna futa-i minâ hâtem
 Hirz-i cân olmağa elkâb-ı şerîfün yazsun Safhâ-i kalbine bu resmile esmâ hâtem

Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh

Müşteri rây u kamer tal^oat u Behrâm-nigâh

درستی سبزه زاده سلطان محمد که از تنه این تر جمیع معجزه گشته است

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fe i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / . . -)

I

- 1 Hüsrevâ cāmûn semen pîrâhenûn gül yaraşur
Zerrece ğam-gerdi konmasun diyü dâmnûna
Bu sebebden sulanur göz yaşlarıyla her taraf
Bâğ-ı devlet goncasısın hâtırûn tutğıl küşâd
5 İzzet ü haşmet sarâyı şahınûn tâvûsısın
Gerçi kim bu mâtem için gül yakasın çâk idüb
Lîk takdîr Hudâmûndur ne kim var hayr u şer
Her ğamûn şâdisi vü her mâtemûn bir sûri var
Hâr-ı ğamdan dâmenûn çek gül gibi handân otur
10 Gizlidür eltâfı Hakkûn key bülend it himmeti
Yâdigârisin tokuz atanûn ey fer^o-i refî^o

Düşmenûn kan ağlasun sen lütfîle gül yaraşur
Hûriler yolunda cârub itse kâkûl yaraşur
Her ne yire bassa pâyûn sebze vü gül yaraşur
Kullarûn bülbül gibi itsün ko ğulğul yaraşur
Boynuna kumrı gibi şâhâ kağan çul yaraşur
Gök geyûb süsen saçını yolsa sünbül yaraşur
Lâ-cerem kuldân hemîn sabr u tahammül yaraşur
Pür-^oiberdür hâl-i ^oâlem hoş te'emmül yaraşur
Rûzgârûn rağmına bir dem tegâfûl yaraşur
Ol kerîmûn lutfına dâym tevassül yaraşur
Bu siyâdet devrine dâym teselsül yaraşur

Bağrını kan eyleyüb bu hâr-ı ğamdan Lâmi^o f

Gülşen-i medhûnde bir şûrîde bülbül yaraşur

نسی دیگر سبزه زاده آخر

I

- 1 Hüsrevâ bâğ-ı ruhûn gül gibi handân yaraşur
Afîsâbısın şeref bucinûn ey rûşen nazar
Şâh-ı gülsin câmenî nîl eyleme süsen gibi
Boynuna kumrı gibi kıлма siyeh çuldan rîdâ
5 Nev-^oarûs-ı mülk ü devletsin eyâ şâh-ı cemâl
Gerçi kim bu mâtem için zârî zârî ağlayub
Deste deste saçlarını yolsa sünbül gibi şeb
Lîk takdîrûndür iş el-hûkmü lillahi'l-kebir
Gün gibi oynatmağa devlet topın bu sahnda
10 Bu harâret def^o i için halvetûnde her nefes
Lâmi^o f şâm u seher vird-i du^o â-yı şâhile

Hâr-ı ğamdan düşmenûn bülbül-veş efğân yar
Tal^o atûnden ser-be ser dehr içi tâbân yar
Efserûn zerrîn kabâ çek la^o l u mercân yar
Hülle-i ahzârî sen tâvusa cevân yaraşur
Fer virürsün dehre mânend-i gülîstân yar
Nîle ğark olursa dün-gün çarh-ı devrân yar
Karalar geyse ser-â ser âb-ı hayvân yaraşur
Hakka teslim eyle emri oldur ey hân yaraşur
^oİzzet atına binüb tut elde çevğân yaraşur
Şeh-per-i rûhu'l-emîn sanâ mekes-rân yaraşur
Gülşen-i medhûnde bülbül-veş hoş-elhân yar

Ey hasen-hulk u ^oalf-dil Ahmed-âyet ben kimem

Medh-i h^vân-ı hazretûn Selâm u Hassân yaraşur

ترجیع دیگر در رتبه سلطان شیرین شاه بن سلطان یازید معنی الله الجنة متراحم

Mef ü lü Fâ i lâ tü Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

I

1	Feryâd elünden ey felek-i kîne çü senün
Hâtun anasına geyürüb şeb gibi siyâh
Sultân atasının dilini muğber eyledün
Yok yok ki sende bizoileyin bir esîrsin
5 Derdâ ki tahta şâh-ı Karaman gelür diyü	Bilsem neñ aldı ol şeh-i hurşid-rû sen
Mihirün kanı o mâh içün ey tünd-hû senü
Divşür ögün ki yanuna kalmaya bu senün
Dün-gün bu derd u kahrile başun kayu s
Şâdflığ ile çıkmadı kavmi Burusanun
	Begler gelün figân idelüm şâhumus kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı	

II

1	Kanı vilâyet-i Karaman mesnedine şâh
Çarhun tokuz hisârını bir dem alurdu
Od gibi taşa girmişdi fitne korhudan
Ol şehriyâra nice kıyabildün ey ecel
5 Sultân atasının kılıcından üşenmedün	Cân-ı oihâniyân u şehinşâh-ı Cem penâh
Afâka arza eylese encüm gibi sipâh
Yunan vilâyetine olaldan berü o şâh
Kim pâyı tozu idi felek başına külâh
Hâtun anasının gözi yaşını aldun âh
	Begler gelün figân idelüm şâhumuz kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı	

III

1	Kullar dirüldi kapuya sultân görünmez âh
Taht-ı hükümetinde kamu şâhlar turur
Osmân vilâyetinin ulu begleri kamu
O Âlem yüzini kapladı ol resme dūd u ğam
5 Dökdi şu denlū la ^c ı u güher çeşm-i kâynât	Encüm felekde heb meh-i devrân görünmez
Niçün yirinde hüsv-i Yunan görünmez â
Tapuya geldi şâh-ı Karaman görünmez âh
Bir zerre gökde mihr-i direhşân görünme
Gevher nedür cihân gözine cân görünmez
	Begler gelün figân idelüm şâhumuz kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı	

IV

1	Ğafletle çıkdı bilmedün elden o hân dirîğ
Göz yaşlariyle nfile bakub dir cihân kamu
Zer-tîğile cihânı güneş gibi tutmağa
Belkis-i sâni hażret-i hâtun anasının
5 Uydurmadı yanunca bir ednâ kulin o şâh	Bircından uçdı murg-ı felek-âşiyân dirîğ
Ey Mısr-ı hüsn-Yûsufı şâh-ı cihân dirîğ
Sancag u tuğ açub yürüyen pehlevân dirîğ
Toldı oğul firâkiyle bağı kan dirîğ
Oldı o ğurbet iline tenhâ revân dirîğ
	Begler gelün figân idelüm şâhumuz kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı	

V

1	Yâ Rabbi murg-ı rûhna ^c arş âşiyân ola	Her dem enfisi kabrde hûr-i cinân ola

Mahşer gününün ıssıllarında vücûdına
Sultân-ı Rûm u hazret-i hâtuna her zamân
Ey Lâmi^c f ziyâde kelâm eksügün degül

5 Ahir mesâyib ide Hudâ bu musîbeti

Begler gelün fiğân idelüm şâhumuz kanı

Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı

Tübâ budâğı haymeleri sâye bân ola
Bu mâtem içün ecr ü ivaż bi-gerân ola
İbret tutanlara bu musîbet hemân ola
Bu söz cihânda nite ki vird-i zebân ola

تسلي والدہ سلطان شہنشاہ بن بابرید خان علیہم الرحمتہ والغفران

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

1 Ey felek âheste dön kim âlemi kaldun tebâh
Ol Karaman tahtına sultân olan Cem-haşmetün
Şehr-i Konya ol şeh ile Ka^cbetü'l-^cuşşâk idi
Şimdi şâhün firkatinden gör nice oldı harâb
5 Nicesi devletlü hâtun eylesün bu derde sabr
Lâk takdîründür iş انا البیرا محزون
Olmadan Nûşî'r-Revân bin yıl ne assı âkibet
Pişe sabr olmak gerekdür pür-musîbetdür cihân

I

Kanı Yunamun şehinşâhı şeh-i âlem-penâh
Hâtem-i mülkini aldurdun ecel divine âh
Kim gelüb etrâf-ı âlemden ururlardı oibâ
Kalb-i âşık gibi ol zîbâ vü hurrem taht-
Kim oğıl acısı müşkildür husûsâ ola şâh
Cümlesi fâni olısar bâkî hemân ol pâdişâh
Ola çün nîş-i ecel nûş-i revân bi-ıştibâh
Hâl-i âlem böyledür hiç assı itmez âh ü

Çâre rûh-ı şâha hayrile duâdur subh u şâm

Açuban fazlı kapusın rahmet itsün ol ilâh

دیگر ترجیع و لید در نعت آنکه لایبی من بعد

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . . - / . . . - / . . . -)

I

- 1 Ey sipihr-i nübüvvetün mâhi Vey diyâr-ı vilâyetün şâhi
Oldı seyr-i burâkuna hayrân Cümle °âlem zi-mâh tâ mâhi
Sensin ol şehriyâr-ı heft-iklîm K'urdu nuh-çarh üzre har-gâhi
Bunca biñ menzili °ubûr itdün Bir dem içinde kat° idüb râhi
5 Görmedi Hak cemâlini her giz Kimse sen şâh gibi va'llahi

Ey Şehinşâh-ı Yesrib u Bathâ

Nakd-i ما اوری emîn-i طابا

II

- 1 Şâhsın dehre sayısün Cibrîl Rehberün mülk-i °arşa İsrâfil
Nevbetidür dem-i şafâ° atünün Çalsa mahşerde surin İsrâfil
Rağbet itmezdi dâne-i °adese Ni° metün sufrasına sunsa Halîl
Asûmândan senünçün indi fidâ Hîn-i kurbânda kebş-i İsmâ°îl
5 Ümmetün olmağ istese ne °aceb Lunca kadrile âl-i İsrâfil

Haşret-i Hak seni idindi habfb

Ey cemâli cemî° derde tabfb

III

- 1 Sensin ol mürsel-i şeref-mahzar Enbiyâ meoma° ında ser-defter
Dâğ-ı kadründe bir varak tûbâ Havz-ı cûdunda bir °arak kevser
Ağzunun yârı nice şûrâbe İrişüb hâsıl itdi ta° m-ı şeker
Kanda °azm itsen ey şehinşâh-i dîn Sana ervâh-ı kuds olur leşker
5 Olmağ isterse tañ mı mesoidüne °Arş u kürsi vü nuh-felek minber

Senün için yarattı °âlemi Hak

Senün için getürdi Âdemi Hak

IV

- 1 Hâk-i ravzân ki kuodı gül bedenün Sıdı kadrini nâfe-i Hutentün
Şerof-i seng-i rîze-i haremün Deldi bağrını lûlû-yı °Adentün
Hâr u has kim biter o gülşende Yire depdi yüzini yâsementün
Rûşinâdur gubârı cân gözine Cân-fizâdur havâsı ol demintün
5 Sebze-i pür-şukûfe-i nuh-çarh °Aksidür ol harende gey çementün

Devlet anün ki sürdi âna yüzin

Makdemün toprağıyle açdı gözün

V

- 1 Çār-yārūn ki dīnedūr mi^c mār Şer^c inūn çār-rūknidūr muhtār
 Evveli kân-ı mekremet Şiddîk نانى اسين از كرامت في الفار
 Sāni Fārūk'dur lisānū'l-hak Şāhibū'l-^c adl ū Seyyidū'l-ebrār
 Sālisi dīn çerâğı Zi'h-nureyn Rābi^c i şāh-ı lā-fetā Kerrār
 5 Ne diyem iki nūr-ı çeğmün içün Her biri gem^c -i şer^c dūr nevvār

رضی اللہ عنہم
 و لہدانا بحسن سیرتہم

ترجیع مرتبہ شہزادہ محمد علی شاہ بن سلطان بازید بن سلطان محمد

Mef ü lü Fâ i lâ tü Me fâ i lün Fâ i lün (- - ./ - . - ./ . - . - / - . -)

I

1	Mülk-i oihân ki hâsılı bād-ı hevâyımış
Gök sanduğun bir evren imiş cân-sitân bugün
Fin ihtimâ iderse kişi mergdür sonı
Bank-i horos sahn-ı sarâyünde ey azız	Seyl-i fenâ yüzinde yapılmış binâyımış
Yir didüğün oihân yudıcı ejdehâyımış
Ahir devâ bu derde hemîn dâğ u vâyımış
Kaldurmağa cenâzeni dün-gün salâyımış
5	Gûş it fiğân-ı kûsı ki dir sinesin döküb
Çün devr olinden içdigün ağu durur müdâm
Nıtdı o şehriyâra görün çarh-ı kine-dâr
Ol şeh kanı ki sâyesi gerdün-penâh idi
Bahtı dirahtı âleme hoş-tekye-gâhidi	Kâvus devri geçdi bu nevbet sanâyımış
Başdan ayaga tut ki oihân pür-nevâyımış
Bundan ümiz-i mihr ü mihnet hatâyımış

II

1	Bu dord kana boyadı ruhsârını gülün
Purdı bu gussa boynını miskin benefşenün
Yandurdu bağrını bu belâ nârı lâlenün
Bu bezmden götürdi çün ol şeh-süvâr ayağ	Bu gâmdan irdi göklere feryâdı bülbültün
Yoldı bu derd saçların âşüfte sünbültün
Dâğ urdı sînesine bu mihnet karanfûltün
Hayret elinde kaldı inânı tahammûltün
5	Olma cemâl ü hüsnüne mağrûr ey bahâr
Ârduncadur hemîşe ecel şah-bâzı çün
Ey gülşen-i safâda müselsel akan furat
Kanı şu verd-i tâze k'anı bâğbân-ı dohr
Hün-i cigerle besleridi sâl u mâhidi	Bir gün hazân irüb bozısardur tecommûltür
Ey kebîk kâhkahayla nedür bu tegâfûltün
Ahir bu devr içinde kesilür teselsûltün

III

1	Bükdi belin bu mihnetile çarh çenberi
Behrâm u tîr-i hâme vü tîğın bırakdılar
Tâcını yire çaldı Zühal geydi gam tonın
Berr ditredi vü bahr acıdı dehr inledi	Mihriyle yandı odlara gör ol sitem-geri
Nâhid uşatdı çengini meh sıdı sâgarı
Bâzârını tağıtdı dirüb rahti Müşteri
Ra d eyledi fiğân ü suhub dökdi yağları
5	Çark oldu bahr hûna şafak geydi gök-siyâh
Düşdi vuhûş hâke yolundı havâda tayr
Kavm-i zemîn boyasa göga âhını mahal
Kanı o mihr tal at ü meh-menzilet k'anün
Mir'ât-ı rûyi matla -ı nûr-ı ilâh idi	Çâk itdi subh ceybin oda urdı hâveri
Ağladı bu musîbete ins ü melek perî
Ehl-i semâ tutarsa ezâsını heb yeri

IV

- 1 Mihr-i sipihr-i devlete irdi zevâl hayf
Yandı halâyıkun dili leb teğnelikden ah
Sükker gibi eridi suda sanki ol bedon
Ol tal^cat-ı münîr ki mirât-ı dehr idi
5 Seng-i havâdisiyle sanub bi-bedel güher
Heft-ahter ile muh-felek ağılarsa yiridür
Rûbehligile kıldı pelengi esîr-i dâm
Ol şeh kanı ki şîr livâsına vakt-i^c azm
Seyr itse mişe-zâr-ı felek sayd-gâhidi

V

- 1 Devlet dırahtı düşdi yere sâye-vâr âh
Pâd-ı sabâ semendine olmazdı hem^c inân
Bâlini seng pisteri hâk itdi^c âkibet
Zer-câme la^cl-tâc geyerken güneş gibi
5 Tan mı iderse ol şeh-i âfâk içün bugün
Yanub firâkiyile ne tan itse her gice
İn^câm-ı âmini anuban cümle kâyinât
Çarh ejderi elinde zebûnîken ol şehün
Devr-i kamerde hâdiselerden penâhiçün
Kapusı çarh gibi ulu bârgâh idi

VI

- 1 Deryâlar acısun o dürrîçün ber ağlasun
Göz yaşıyile bu oda teskîn içün bu dem
Bir yâdigârı idi muh-âbânün ol puser
Dürdânesi bu mihnetile oldu çün yetim
5 Çullar geyûb efendilerinin gamından âh
Kaddini çenk idüb dağıdub dehre saçların
Andukoa bezmi gülşenini lâle-veş müdâm
Kanı o bezm-i tâze ki meclisde gül yüzi
Halka hezâr-lutfile hoş-^cözü^v-h^v âh idi

VII

- 1 YâRabbi kabri ravza-i Cennet-misâl ola
Telkîn-i zikrün ile meded irişüb âna
Mizâna sığmasun hasenâtı varakları
Tavûs-ı rûhı celve-gohin sahn-ı^c arş idüb
5 Ol yirde yatduğunca Hudâ-vend atâsının
Asl-ı asîli mülk-i melekde bulub sebât
Göz yaşıyile lâmi^c iyâ yu bu defteri
Yüz kerre günde rûhına^c arz-ı cemâl ola
Hâzır cevâb cyle şu dem kim sü'âl ola
Şol günde ki hisâb-ı harâm u helâl ola
Kudsîler içre tâyir-i ferhunde-fâl ola
Mihr-i sipihr-i saltanatı bi-zevâl ola
Fer^c-i refi^c i çarha^c irüb ber-kemâl ola
Bu mâtom içre nazma ne denlû mecâl ola

ترجمہ در مرثیہ شاہ خرد سلطان محمد بن سلطان بایزید صاحب تراجم

Mef ü lü Fâ i lâ tü Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

I

1 Mısr-ı cihân didükleri ey cân harâb imiş
Dârı gam ü medârı belâ vü esâsı derd
Geh suya ğark vü gâh oda yanma bu mâliqün
Muhkem sarây sanma bu kuhli revâkı sen
5 Key °ârdur bu °âriyeti hil°at ile fahr
Aldanma °ayş u nûşına bu devrün ey gönül
Ey °âlem içre da°vî-yi mülk-i vücûd iden
Savb-ı savâb u hatt-ı hatâ cümle işlerün
Ey âhirü'd-devâyı görüb sıhhat isteyen
1001 şeh kanı ki Ka°be gibi âsitânesi
°âlem yüzini zulmet-i gam tutdı bilmedün

Mahmûd-ı °âlemin idi nâmı gibi o şâh

Tuyınca görmedi yüzini çarh u mihr ü mâh

Sûr-ı sarâyı mâtem ü nîli serâb imiş
Bu âsiyâb-ı çarhuñ işi inkılâb imiş
Sonra elünde bâd ü gözünde türâb imiş
Seyl-i fenâ yüzinde döner bir hubâb imiş
Âhir ecel tırâzı çü tavk-ı rikâb imiş
Şerbet yerine sundığı çün zehr-i nâb imiş
Bîdâr olinca anda bilürsin bu h°âb imiş
Fikr eylemez misin ki hisâb u °azâb imiş
Derdüne merk vâý ne şâfi cevâb imiş
Bîñ hürmet ile bûse geh-i şeyh u şâb imiş
Zıll-ı vücûd-ı şâh meger âftâb imiş

II

1 Girse siyâha yiridür ehl-i cihân dahi
Çün bu cihâna lutf ile tutmuşdı itdi °azm
In°âm-ı °âmı istedi kim ins ü cân gibi
Bir gene idi yer eyledi cânında yir anâ
5 Tan°mı sararsa mihr bu ğamdan k°anün gibi
Yıkdı cihânı zir ü zeber kıldı ser-be ser
Bu ğussa ateşi oigerin yakdı lâlenün
Yatur gögerdi acıyuban ditreyüb muht
Zâl-ı zeminle pîr-i felek nice cem°ola
10 Olma emîn bu hâyin-i bed°ahdden sakın
Gerçi ki nâle fâyide itmez bu işde hiç

Ney gibi âdemi nice zâr itmesün bu hâl

Sengîn-diliken inleye bu derd için cibâl

Bu derd için boyandı göga âsümân dahi
Taht-ı tasarrufında ola ol cihân dahi
Seyr eylesün cemâlini hür-i cinân dahi
Açmışdı kabır gibi dehân bahr u kân dahi
Yüz urmağa kaçan bula bir âsitân dahi
Bundan beter ne eyleye âhir-zamân dahi
Kesdi dilini süsen-i ratbü'l-lisân dahi
Ağlar urub yüzün yere âb-ı revân dahi
Bulmaya mihr ü mâh anâ benzer cuvân dahi
Bir dem ki fursatun bula virmez amân dahi
İllâ deminde âdeme hoşdur figân dahi

III

1 Tutam cihânı dir idi tutdı cihân anı
Tâbende idi gün gibi alında saltanat
Kan ağlasun sitâre hezârân-ı hezâr-karn

Ağlarsa rûz u şeb yeridür ins ü cân anı
Bilmişdi halk cümlesi şâh-ı cihân anı
Dikmişdi göz olur diyü sâhib-kırân anı

İsfendiyâr-ı rezmidî hem Hüsrev-i neberd
 5 Çarhın yedi-gümânın idinmişdi dest-keş
 Alsa eline tığını dıtrerdî mihr ü mâh
 Bezminde seyr iderdî safâyile her nefes
 Tutmuşdı ferr u tâbı güneş gibi   lemi
 Bir şâh-ı pîr-rây u cuvân-baht idi ki ol
 10 Ya k  b-veş cihânı kodı hüzn    derd ile
 Bu b  ğ içinde bir g  l-i ter var mı   h kim

Devlet   r  ğı b  d-ı ecelden s  y  ndi   h

Bu s  z u derdile dil-i    lem g  y  ndi   h

1 Derd   v   hasret   kanı ol p  di    dir  ğ
 Zulmet seh  b   kaplaya   ems  'd-duh   yüzin
 Dol  b-ı çarh ya   d  k  b inlerse yiridür
 Kumr   ge   rd   boynına bir kara g  l didi
 5 Mülk-i cih  na s  ye salam dirdi ser-be ser
 T  b  ta girdi    leme s  ğmazken   h    v  h
 Bu   am kur  td   g  cleri kim kesdi feyzini
 Ey çarh r  zig  r s  n   n'itdi n'eyledi
 Kanı o ferr u kevkebe v   hükm    saltanat
 10 Bu   h u derd ile nice to  ranmasun o  ger
 Bu m  tem u mus  beti r    en görürken   h

  rdi hus  fa bedriken ol meh tolund     h

T  li    mu  usetile muk  bil bulund     h

1 Kull  r dir  ldi tapuya     h-ı cih  n kanı
   ark olsa göz ya  ıyla cih  n n  le t  n m  dur
 T  b   budaklarında u  ub sayd-ı h  r iden
 Zer-t  ğ  le cih  n   güneş gibi tutmağa
 5 Devlet bah  r   tal  atına fer bağışlayan
 Hak kullu  ğında kaddi nih  l  n d  t  a iden
 Tıfl-ı cih  na p  r gibi ebced   ğreden
 Kan a  la ey sit  re yık  l ey felek yire
 Ey     n eğerçi kullarını yarı c  n kod  n
 10 Mülk-i cih  na salmaz idi himmetün n  zar
     m  m yazardı kanla bu derdi haşre-dek

Z  l-ı cih  n idinse nola d  sit  n anı
 Devr  n   u resme kılmış idi pehlev  n anı
 Ururd   çarh-ı nesrini atsa ni    n anı
 Ney kılsa z  r   t  n m   an  b her zam  n anı
 Bu h  k-i t  fre nicesi kıldı nih  n anı
 C  nlar vir  rd   görmeğe p  r    cuv  n anı
 Y  suf gibi bu g  rk kapub n  geh  n anı
   tmez haz  n yeli kurudub za   fer  n anı

IV

Hakkı bu derd    mihnete olmaz dev   dir  ğ
 Berk ura gökde her gece bedr  'd-d  c   dir  
 Kim sold   b  d-ı kahrile b  ğ-ı vef   dir  ğ
 Ey ke  k-i mülk    b  lb  l-i devlet s  n   dir  
 Toprağa düşdi s  ye-sıfat ol h  m   dir  ğ
 Bir     e satd     ehligin ol p  di    dir  ğ
 Ta  ub giderken illere nehr-i saf   dir  ğ
 Kim bunca z  r u z  r ile itd  n an   dir  ğ
 Kan   o   ay   u   i  ret    o  d u seh   dir  ğ
 Ulu kişi dilinde bu kim h  srev   dir  ğ
 Kan   cih  na nicesi   dem b  ka dir  ğ

V

Enc  m t  r  r yirinde meh-ı     m  n kanı
 Ol M  sr-ı h  sn-ı Y  suf       h-ı cih  n kanı
   ehb  z-ı kuds u t  y  r-ı b  ğ-ı cin  n kanı
 Sanca   u tu   a  ub y  riyen pehlev  n kanı
 Ol e  r-ı mekremet yed-ı gevher-fe    n kanı
     zet sar  yı b  ğ  na serv-ı rev  n kanı
 Ol kurretü'l-   uy  n-ı eb u cedd-cuv  n kanı
 Ol bedr-ı mihr-tal  at    gerd  n-ni    n kanı
   ll     am  nla c  n vire bir y  r-ı c  n kanı
 Ey     m  n-ı cen  b   aceb ol zam  n kanı
 Amm   cih  nda bir dem ecelden aman kanı

Ol gonca-i ümiz-i cihāna ne oldu āh

Gül gibi bir nefesde ruhu bāğı soldı āh

VI

- 1 Ol şeh kanı ki hüsrev-i Cem iktidār idi
Deryâ-yı hayli merkez-i arzı muhit oldu
Fehm ü zekâda berk gibi tiz-i °azmiken
Devr-i kamerde hâdiselerden penâh için
5 Mülk-i cihāndan el yusa silküb yenin nola
Ol gül yanığı soldı mı bād-ı hazāndan āh
Tutsa °aceb mi yir ü gök ehli °azâsını
Bu nev-°arûs-ı mülke anûn gibi nev-cuvân
Mâl u menâle bakmadı göz yumdı cümleden

Lâyük budur ki biz dahi ol şah için müdām

Dilden du°â-yı hayr idevûz zâr u müstehâm

VII

- 1 Yâ Rabbi murg-ı rûhına tûbâ makâm ola
Rahmet kapularından olub merkadına yol
Firdevs-i gülşeni gibi kabri açılmağa
Geçmekde berk-vâr sıratı burâk ile
5 Serv-i bülel gibi yeşil hülleler geyûb
Sündüs döşekler üzre geçüb taht-ı °işrete
Kim âhiret hukûkını iderse ana helâl
Ol yirde yatduğınca Hudâ-vend atasına
Bir serv gitdi ise tolu nahldür bu bāğ
10 Çub-ı hakîre bağlar ise himmetün °âlemi
Ey Lâmi °î ziyâde kelâm ekstügün degül

Edinf gûlâmı bir meh-i gerdûn-süvâr idi
Devrân-ı çarha nokta-i hükmi medâr idi
Hilm ü hayâda kûh-sıfat pür-vekâr idi
Çarh-ı berfin gibi kapusu bir hisâr idi
Dâmân-ı himmetinde dü-°âlem gubâr idi
Kim °aksiyile bāğ-ı cihân nev-bahâr idi
Gerdûn cenâb u bahr-ı yemin-kân yesâr idi
Görmüş degüldi pîr-ı felek rûzigâr idi
Çünkü Hudâ mahabbeti gönlinde var idi

Tâbûtı serv-i ravza-i dârü's-selâm ola
Dâyim canân dericelerinden selâm ola
Her dem nisâr-ı rahmet-i Hak ber-devâm ol
Cibrîl-i hem-°inân u °inâyet imâm ola
Cennetde rûhı hûrile tûbâ hîrâm ola
Her lahza kâsirât ile tahte'l-hiyâm ola
Yarın Cehennem odına cismi harâm ola
°âlem mutî° vü baht karın çarh râm ola
Bahtün dirahîti zillî şehâ müstedâm ola
Mülk-i melekde Sidreye kâyım-makâm ola
°îbret tutanlara bu musîbet tamâm ola

Sarhân vilâyeti şehi Mahmûd Hân kanı

Zeynü'l-mülûk u mefhar-ı şah-ı cihân kanı

مربع دلگتی بیان در وصف خزان

Yine oldu her ağac zer-hüllelerle hür-i ^oayn
Her varakdan okunur nakş-ı ^{نسر الناظرین}

Yine bir zer-câme biçdi dehre hayyât-ı hazân
Şimdi reşk eyler zemînün tal^oatına âsümân

Şâhid-i ra^onâ gibi hınnâlamış destin çinâr
Sine-i pür-hûnini çâk eylemiş gamdan enâr

Subh-dem irdi meger büstâna enfâs-ı Yemen
Kim ^oakfık-ı la^ol-reng olmuş zümürüdken çemen

Şimdi kim mizânla dest-i çarh kurs-ı h^vâr çeker
Çevşen-i sîmîn-âbâ bîd zer-hançer çeker

Berk-i zer gûşına asılmış girdi zer-hüşeler
Gösterür tumar olub evrâk-ı rez zer-güşeler

Hâliyâ esâr ile her şâhdür çevşân-misâl
Bu durur her sîm-ber dilinde şimdi kıl u kâl

Gerçi divşürmüş gül-i la^olin kabâ hengâmesin
Her dirâht altuna bandurmuş ser-â ser câmesin

İne nârenoi kabâyile tonandı nârven
İlile diller alub dir bu cihân-ı pîre-zen

İer-ger olmuşdur çemen mülkinde şimdi bâdı gör
İenc-i bâd-âvürdle pür bu harâb-âbâdı gör

İusen-i âzâdenün destinde tîg-i zer-nişân
İunı dir-yânîhe olub her kışi dâmen-keşân

İokka-ı rummân sanasın düro-i la^ol-i nâbdur
İşe-i engur silk-i dürr-i gevher-tâbdur

I

^oAyn-ı kevser cûylar sahn-ı çemen huld-i berir
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

II

Kim pür oldu hurdesinden dâmen-i kevn ü mekân
Resm-i bî-hetâna ey dest-i hazân sad-âferin

III

^oAşık-ı şûrîde-veş pâyine düşmüş cûybâr
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

IV

Çark-ı hân itmiş cihânı ya Süheyl-i tîg-zen
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

V

Bâd-ı sarsar büstân mülkine yük yük zer çeker
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

VI

Sayrafı dükkânına dönmüş ser-â ser kûşeler
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

VII

Kû-yı zerrîn gibi sîb ü bih arada pâymâl
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

VIII

Çonca-veş devrân eli dürmüş çiçekler nâmesin
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

IX

Za^o ferâni câmeler geydi heb etfâl-ı çemen
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

X

Salınur zer-beft dîbâlarla her şimşâdı gör
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

XI

Yüz sürer pâyine sular jâleler gevher-fişân
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

XII

Kûze-i emrûd sahbâ gibi pür-cüllâbdur
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

XIII

Oynadur bu bezm içün şems u kamer göklerde def
Raks idüb zerler nisâr eyler ağaclar her taraf

Cüylar dil-keş terân idüb çalar her berk ke
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferî:

XIV

Safha-i zer nice döndi yir zeberced renk iken
Za^o ferandan yüzi güldi gonca-veş dil-teng iken

Hallile yazdı yüzün jengârden pür-jenk iken
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferî:

XV

Körpedür şimdi çemenler gerçi^o âlem pîrdür
Lâmi^o i her yirde şimdi işbu hoş takrîrdür

Cü-yı dil-cü şehd ü sükkerle karışmış şîrdür
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferî:

مرجع دیگر در مدح دلیبر

I

Tapunı âfet yaratmış berk-i hüsnün Hâlikî
Tutuşub şâm u seher virdüm budur Tanrı hakı

Oda yakan subh-veş mihrûn durur ben sâdıkı
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^o idür^o âşıkı

II

Yüzün ay alnün güneş zâtun musavver nûrdur
Her der ü divârda hallile bu mestûrdur

Rû-yı zerdle gün gibi^o âşıklarun meşhûrdur
Şâh-ı hûbân Dil-ber Ahmed Lâmi^o idür^o âşkı

III

Ey lebi sâfî şarâb u ruhları gül-berk-i âl
Ser-be ser her bezm içinde şimdi budur kıl u kâl

Eyleyelden ben harâmi çeşmüne kanun helâl
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^o idür^o âşıkı

IV

Bağrumı gamzen^o hadengidür iden derdile kan
Baş çatub bir birine söyler bunu her iki cân

Yaykarayığün ne hâcet kaşlarun kurmak kemân
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^o idür^o âşıkı

V

Leblerün devrinde kihdür mest-i bed-nâm olmayan
Bilmeyen bilsün işitsün ehî-i peygâm olmayan

Kankı ser-keşdür kadûn servin görüb râm olmay
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^o idür^o âşıkı

VI

Dem gelür kim göz yaşından küyunı kan eyleyem
Turuban yollar başında böyle efgân eyleyem

Gül gibi sen serv içün çâk-i giribân eyleyem
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^o idür^o âşıkı

VII

Âlemün efsânesi ey çeşmi mestân şimdi bu
Söylenen illerde vü dillerde destân şimdi bu

Nây u çeng ü cûd u defde cümle elhân şimdi bu
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^o idür^o âşıkı

Şimdi bu hoş nağme ile raks urur peymâneler
Aya karsar mihr ü meh güm güm öter meyhâneler

Ey yüzi gül aşıkundan fikr-i agraž eyleme
İşidürken bu sözi nâzile igmâz eyleme

Gül gibi yâr olmasan ben bülbül-i dem-sâzile
Çağıram divârın ardından bülend-âvâz ile

Hak yaratmış pür-belâ hüsn içre hây âfet seni
Terk idüb nâmus u ârı söylerem şimdi bunu

Vasl olub bir kez sentünle ba^c dezân ölsün direm
Şöyle ser-nestem lebünden her kimi bulsam direm

Eylesen bin pâre her pârem devân olub diye
Kabrüm üzre biten otlar heb zebân olub diye

Hışm idüb ben bülbül-i nâlânuna ey şâh-ı gül
Yine bir koknûs olam bu zâri içün şek degül

Çalınub şûr-ı kıyâmet kabrden turub diyem
Makdem-i Peygambere bin kez yüzüm urub diyem

VIII

Çâr-mısra^c çağırur feryâd idüb mestâneler
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^c idür aşıkı

IX

Bülbül-i şûrideñem nâlemden i^c râz eyleme
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^c idür aşıkı

X

Bir nefes salınmasam sen kaddi serv-i nâzile
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^c idür aşıkı

XI

Gice gündüz aşkun ile mübtelâ itmiş beni
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^c idür aşıkı

XII

Yanuban ışk odına yolunda hâk olsam direm
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^c idür aşıkı

XIII

La^c lûn alsa cânımı kanun revân olub diye
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^c idür aşıkı

XIV

Eylesen yakub cefâ nârında ser-tâ pâ-yı gül
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^c idür aşıkı

XV

Baş açık yalun ayak mahğerde raks urub diyem
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi^c idür aşıkı

- Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . -)
- I
°İşk-ı yârile olub şeydâ gönül
Nideyim uslanmadun asla gönül
Eylemezsin kimseden pervâ gönül
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- II
Çıkarub dilden cihân endişesin
Yire çaldun nâm u nengüm şifşesin
San° at idindün melâmet pîşesin
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- III
Oduñ kim ölçerür bilsem senün
Hâsılı heb yile virdün hirmenün
Kim eritdün şem° -veş cân u tenün
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- IV
Bilmezen baña ne efsün eyledün
Bağrumı bu derdile hün eyledün
°Akıl iken mest ü mecnûn eyledün
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- V
Cümle yüzden bir temâşâdur işün
Gâh nevha geh telâlâdur işün
Lâyı kodun şimdi illâdur işün
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- VI
Zâhidün almış dilin havf-ı tamu
Dâyıma biz mest-i Hüvuz mest-i Hâ
Eylemez °âşık-ı cinândan da umu
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- VII
Bilmezem başunda bu sevdâ nedir
Kim görürse dir seni dîvânedür
Her sözün âşûfte vü mestânedür
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- VIII
Mülk-i °âlem çöpce gelmez gözüne
Hiç eser itmez nasîhât özüne
Medh u zemmi bir bu halkun yüzüne
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- IX
Kanı °azmün Nakşibendîden utan
İssı itmez sonra şimdiden utan
Bende isen Mîr efendiden utan
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- X
Ol ki itmişdür °azîmet birle kâl
Sana dir mi ruhsat-ı şî° rile kal
İtmedin ten botasında cânı kal
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül
- XI
Aç göztün al her varakdan yüz sebak
Lâmi° f gibi nedir dün-gün kalak
Cümle hakdur cümle hakdur cümle Hak
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

مرس

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - -/ - . - -/ - . -)

I

Cümle eşyâ senden almışdur vücûd
Sânâ eyler her ne kim vardur sücûd

Menba^c-ı lutf u keremsin kân-ı cûd
Yâ Rahîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

II

Küfr ü imânı mücâvir eyledün
Turfa-nakş itdün^c azeb sır eyledün

Bunı mü'min anı kâfir eyledün
Yâ Rahîm yâ Kerîm u yâ Vedûd

III

Birinün su gibi dökdün kanına
Tutmuşuzdur faîlünün dâmanına

Birinün odile yakdun cânını
Yâ Rahîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

IV

Yerde güller gökde ahterler kodun
Cân u dil düroinde gevherler kodun

Taşda la^cl u neyde şekkerler kodun
Yâ Rahîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

V

Zerreler mihrünle dehr-ârâydur
İşkunun^c râhında serler pâydur

Nâyler senden hevâ-peymâydur
Yâ Rahîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

VI

Biri olub^c işkile mest-i Elest
Biri^c aklile yatur hâk içre pest

Puğt-ı pây urmuş oihâna^c arşa dest
Yâ Rahîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

VII

Şol nefes kim cân ola şâüfte-hâl
Lâmi^cî senden diler kurbu'l-visâl

Kâl u kîla kalmıya dilde mecâl
Yâ Rahîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

سبع

Ey belâ^c arsasımın şîr-dil ü Tehmeteni
Avn-ı Hakk ire helâk eyleye sen Ehremeni

Gözlerüm yağını ardunca senün oğy ideyin
Villeründen gelicek cânımı hoş-bûy ideyin

Hoş nasîb ide Hüzâ gün yüzünü yine görem
Çonca-i la^c l u lebünden kamu esrârı soram

Umaram ire bu hicrân-ı şenbe rûz u sâl
Ahiret hakkın olürsem idesin bâri helâl

Subha dek her gice hem h^vâb-ı hayâlün idinem
Yın ol hâl u hattun dilde misâlün idinem

İstikâ-yı gam-ı hicrânı kime söyleyelim
Tolayam dâmına pâyum açam Hakkı elüm

Solmasun bâd-ı hazân ile bahârı gülünün
Gice gündüz bu durur nâlesi ben bülbülünün

Şevkun odına salub ten yanayın
Yâr içün bu rağm-ı düşmen yanayın

Yanmayınca aşık olmaz hoş-nefes
Yandı mecmur oldu anber-veş nefes

İşk odiyle akl evi pür-nûr olur
Ten yanınca mülk-i dil ma^c mûr olur

Câyiz olmaz gerçi yanmak her oda
Hâlis olmaz girmeyince zer oda

I

Kahramanlık ilinün Rüstem-i leşker-şikenî
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

II

Rûyumu kana yuyub lâle-i hûb-rûy ideyin
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

III

Çehremi serv-i kadûn pâyine su gibi sürem
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

IV

Cân yüzü ola münevver sür leb-i ebr-i melâ
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

V

Rûz tâ şeb işümi fikr-i visâlün idinem
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

VI

A begüm böyleymiş hükm-i kazâ neyleyelim
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

VII

Olmasun bir nefes âşûfte dili sünbülünün
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

دله سبع

I

Sen cemâlün arz kıl ben yanayın
Yanayın iy şem^c-i rûşen yanayın

II

Üd yanmakdan bulur dil-keş nefes
Yanayın iy şem^c-i rûşen yanayın

III

Pertevinden cân yüzü mesrûr olur
Yanayın iy şem^c-i rûşen yanayın

IV

Lâyık olmaz gerçi her cevher oda
Yanayın iy şem^c-i rûşen yanayın

Yandığıñın şekkerin dem oldu ney
ile cân mülkine yol buldı ney

İşk odiyile tutuşub merdâne-vâr
Eâl u per terkin urub pervâne-vâr

İşk ile cevlân urub tâvus-veş
Yüregünden her nefes fânûs-veş

Ateş-i âhum kılub bağda âlem
Bir ayak üzere turub bî-derd ü gam

Bağrumı hân eyleyüb sâgar gibi
Meclisünde her gice mecmûr gibi

Arz idüb uşşâka dağın sinemün
Pür-fitil idüb çerâğın sinemün

Yakda mihriñ günki cânım içre nâr
Karşuna ber-dâr olub kandil-vâr

Düşmedi küntünden gönül şehrine od
Hâk olınca âd-veş küllî vücûd

İşka yanan kişi müşkîn-dûd olur
Tursa âhen bir dem odda od olur

Vaslına gün cân u dil râgib durur

V

Busulub gâmden ferahlar teldi ney
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

VI

Ayağuna baş koyub mestâne-vâr
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

VII

Gam odunların yığam koknus-veş
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

VIII

Göz yaşına gark olam ser tâ kadem
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

IX

Salın cânım oda anber gibi
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

X

Eridüb derdiyle yağın sinemün
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

XI

Tutdı dil ser-riştesi turmaz yanar
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

XII

Dûd-ı âhumdan felak oldu kebûd
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

XIII

Rûşen u tâbında vü Mahmûd olur
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

XIV

Lâmi f yanmak saña vâcib durur

Çünkü yanmak âdet-i tâlib durur
Yanayın iy şem-i rûşen yanayın

مجلس علی طریقہ المغنی غزل حافظ شیرازی

- 1 ای دل چونای هر دست افغان و زار هیست در جهان ز هزار فکر هزارت فکار هیست
 بیست ز سبیل خون جگر هو بیار هیست فو تر ز عیش و عشرت باغ و بهار هیست
 ساقی بیاری سبب انتظار هیست
- 2 ای خواجہ ملک و جان جهان درد و غم شمار غمیری که در بلا گذرد از عدم شمار
 کمر نه نموده زره ز هوشید کم شمار هر وقت فو ش که دست دهنده بخت شمار
 کس را و فو نیست که انجام کا هیست
- 3 مطرب و صید هیست مرا با تو کوش دار از بانک چنک و جود و نعم پر فروش دار
 هانم دی ز آتش ساقی بخوش دار پیوند عمر بسته بخوش هیست فروش دار
 غمخوار فو ش باقی غم روزگار هیست
- 4 آمدند از ساقی غیم سحر بوش کای جان روبرو مصطفی پیری فروش
 بیرون ز خد فو ش منه پای وی بوش راز درون پرده چه دانای کسی فو ش
 ای مدعی نزاع تو بایر ده دار هیست
- 5 تالست فط لعل تو دینه از برم در هیتم و دل نه فو ش بهشت و نه کو ترم
 ای بند کو بختم حقیقت هو شمارم معنی آب زندگانی و روحش ارم
 جز طرف هو بیار وی فو شوار هیست
- 6 از تن هیات می برد آن لعل فو ش فند بر سینه داغ می نهی این چه شمع دیده بند
 از هر دو در بهارست دل و جان مستند ستور دست هر دو هو از یک قبیل اند
 مادل بعثه که دلیم اختیار هیست
- 7 هر کس ز خوان عالم خانی خواله خواست از باب عیش چنک و فی و سرور لاله خواست
 بیماریه لامعی بغش آه و ناله خواست ز اهر شراب کو تر و حافظ بیاله خواست
 قار در میان خواسته کرد کار هیست

سبع در صفت خزان در مدح سلیمان

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

I

Yine ey dil hurrem ol sahra vü bostân devridür
Söylegil ey tûti-yi hikmet ki Cîrfân devridür
İ Cîtidâl eyyâmıdur Cîadl ıssısultân devridür

Oldı tâvûs-ı zemîn ser-sebz-i bostân dev
Hîrmen-i zer dîr-i zümürriid sahnı mîzân
Mutriba Cîazm-i Cîirak it âl-i CîOsmân devr

Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

II

Şimdi kim olmış durur Cîâlem fevâkih hîrmeni
Zer virûb her kûşede sayd eyle bir sîmîn teni
CîAyş u nûş it yoksa taşlar enotûm ü gerdûn seni

Sahn-ı deşt ü kûh u sahrâdur cevâhir mah
Puşt-ı pây ur kûh-veş sahrâya çîn it dâm
Rûdlar cullâb olubdur sâğar-ı sahbâ kanı

Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

III

Gitdi firkat günleri irişdi vuslat demleri
Kanı yârân-ı safâ n'oldı vefâ hem-demleri
CîAyş u Cîışret günleridür ideltûm Cîâlemleri

Mihneti deryâya at sahrâya salgıl gamları
Yiter itdûn bî-vefâ devr için mâtemleri
Sîne-i mecrûh için pürdür safâ merhemleri

Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

IV

Varmadılar Kahramanlar başa bu devrân ile
Sâmlar bulmaz amân bu Zâlden bin cân ile
Hâr-ı gamden inledür bûlbûlleri efgân ile

Pâyıl eyler cihân Rüstemleri destân ile
Lâleler bağına dâğ urub pür eyler kan il
Şimdi kumrılar okurlar bunu hoş-elhân ile

Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

V

Kanı şol sâhib-kırân-ı karn olan sultân Selîm
Olmaz idi pençesine Rüstem-i destân garîm
Hamd-i bî-hadd kim degüldür mâzer-i devrân Cîakîm

Görmedi mislin dönüb Cîâlemde mihr ü meh d
Tutmağa ol Cîâlemi benzer sefer kıldı Cîazîr
İ Cîtidâl irdi mîzâcı dehrûn oldı müstakîm

Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

VI

Şimdi kim bâd-ı sabâ sahn-ı çemen ferrâşıdur
Kûh u sahrâmûn ser-â ser ebr-i gevher-pâşıdur
Rûdlar furkat ile hân-âlûd gözler yaşıdur

Rûy-ı evrâk-ı zerûn dest-i hazân nakkâşıdur
Lâleler yirine çiğdem ehl-i bezmûn başıdur
Hülle-i zer-beft geymiş yir cihân kallâşıdur

Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

VII

Nakd-i vakti hoş gör ey dil nîsye-i feryâdı ko
Sür safâlar kûşe-i Cîuzletde hây u hâyı ko
Lâmi f bir lahza elden dâmen-i dünyâyı ko

Lâle-veş câm al ele sünbül gibi sevdâyı ko
CîAşık isen şehd-i nâb u sükkeri helvâyı ko
Vakt-i hazrâdur hayâl-i künbed-i minâyı ko

Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

اعدی عشریه باز در صفت فزان

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

I

Atlas-ı zerrîn döşendi yine ser-tâ ser zemîn
Ayn-ı kevserdür akar her küşeden mâ'-ı ma'în
Berkler gûşına dizmiş jâleler dürr-i semîn
Kim bitürdi meyveler yirine bustân-ı engebin
Bağladı çünküm hazândan bu cihân şekl-i hazîn

Hülle-i zer-beftile oldu ağaclar hûr-i
Şahn-ı bağ u râğdur san ravza-i huld-i
Şehd yağdurmış meger kim bâğa Rabbü'l-
Her varakdan okunur nakş-ı
Zerd ü zâr olur kim olmazsa bu demde ni

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

II

Mihr-i cân eyyâmıdır zerler nisâr olmak gerek
Cûy-veş bir sîm-ber ile der-kenâr olmak gerek
Yaka çâk vü sine pür-hûn çün enâr olmak gerek
Bâr-ı gâmdan yegnîlûb bî-berk u bâr olmak gerek
Bu havâyile su gibi bî-karâr olmak gerek

Elde nergis gibi cân-ı zer-nigâr olmak
Giceler ser-mest ü gündüzler humâr olma
Baş açuk yalûn ayak abdâl-vâr olmak ger
Cûbheler çâk ü külehler târ-mâr olmak g
Nâr-ı ışkâ küllî yanub hâksâr olmak ge

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

III

Ey gönül mevo ur demidür yine deryâlar gibi
Nağmeler göster bize murg-ı hoş-âvâlar gibi
Boynunı eg bilûnî bük şâh-ı ayvalar gibi
Niçeler ber-dâr olubdur bunda Dârâlar gibi
Hâk-i pâ ol ışk-râhı içre sahrâlar gibi

Kanumuz cûş eylesün cân içre sahbâlar g
Âlemi âşüfte-dil kıl ehl-i sevdâlar gi
Çek eltün devrân gâmindan bî-ser ü pâlar
Gönlünü nakkâşa vir nakşin temâşâlar gil
Levh-i dilden pâk idûb her rengi yumalar

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

IV

Her kimün bu fasl içinde ünsi yok sahrâyile
İşret itmez ya çemen sahnında çeng ü nâyile
Her nefes cömri geçer ney gibi âh u vâyle
Geçmedin fırsat demi ays eyle hûy u hâyile
Neyledi Zâl-i cihân gör Behmen ü Dârâyile

Ya salınmaz bir kadi serv-i mihi bâlâyil
Çeng-veş kaddin dûta eyler kuru sevdâyil
Gel berü ey âmil olan râ-yı dehr-ârâyil
Çeşmünü nergis gibi aç sâğar-ı sahbâyile
Nakd-i vakti koma elden nisye-i ferdâyil

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

V

Bâğa gel berk-i hazândan ruk'a-i menşûrî gör
Jâlelerden her varakda lûlâ-yı menşûrî gör
Câme-i zer tutmuş bu şavka nergis-i mahmûrî gör
Aç gözün evfâk içinde nuşha-i mestûrî gör
Nûşına aldanma dehrün nîş uran zenbûrî gör

Sebzeler sahnında zerden geno-i nâ-mahsû
Bâde-i sahbâ durur her dâne-i engûrî gör
Bağrına dağ-ı gam urmuş lâle-i mahrûrî gi
N'oldı bir demde bu zîbâ gülşen-i ma mûr:
Söyle olur lâmi f her hüsnine mağrûrî gör

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

قطعه در مدح عوالمی الحوائی محمد بن عابدی حسن که قاضی عسکر حضرت سلطان بازرگان بود

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (- - . / . - - . / . - - . / . - -

- 1 Ey hâk-i derûn Ka^obe-i hâcât-ı efâzıl
Yokdur işigün gibi bugün mesned-i ^oâli
Devlet gibi kapunda hüner ehli mülâzım
Bir âyine-i gayb-nümâdur ki zâmîrûn
- 5 Bir kî^ot a önünde bu yedi ferş-i mümeñhed
Her zerre ki pervâz ura ^oâlemde kapundan
Genoîne-i kalbün güher-i sıdk ile memlû
Dillerde sıfatun bugün ahlâk-ı Muhammed
Kim eyledi sencileyin ol şâh-ı dü-kevnün
- 10 Kanûn-ı şifâ oldı makûlâtuna minhâc
İorâ-yı umûr itmede râyûn yed-i Mûsî
İlhâm gibi sözlerûn esrâr-ı ledümmî
Ger pîr-i hîred tıfl-sıfat levh-i dilünden
^oİlmünle olur ^oukde-i eşkâl-i oihân hall
- 15 Hem havf u hatardan reh-ı takvâ saña eymen
Resm itdi bugün nakş-ı murâdâtunı rûşen
Ne lutf ola kim tapuna Hak itmedi ihsân
Bil bağlayuban nâme-sıfat medhûnı kıldum
Ammâ nideyim yandı dilüm riştesi ğamdan
- 20 Pâmâl-ı cefâ kıldı beni gayret-ı akrân
Çok fenne emek çekmiş olan öz'ı ve küllî
Pes oldı bânâ muntic-ı ğam evvel ü âşir
Kem mefhartüm eş^oâr idi anunda sonı ^oâr
Bir postile nâfe-sıfat demler olur kim
- 25 İhlâs ile ben bende iker hâk-i deründen
Düşmiş yire eşküm güheri gibi yetîmem
Kahriyle şikest eylemedin seng-i havâdis
Sen mihr-i mu^oallâsın u ben katre-i kem-ter
Çün subh gibi sıdkile mîründen uram dem
- 30 Gün gibi çerâğun oluban dehre virem nûr
Bu ^oazm-i remîmî demidîr lutf-ı ^oamîmün

Kim halkası zâyirleredür ^ourve-i vûşkâ
Fażl ehline olursa ne tañ maksad-ı aksâ
Her biri bulur kadr u şeref mansıb-ı a^o.
Gün gibi oihân nakşı kamu anda hüveydâ
Bir pâyve yanunda bu tokuz çarh-ı mu^oallâ
Gün gibi olur burc-ı şerefde felek-âsâ
Mirât-ı dilün nûr-ı yakiniyle mücellâ
Oldun nete k'ol ism-i şerifiyle müsemma
Şer^oîni bu kadr u şeref u hakkile iorâ
Esrâr-ı Hüdâ düşdi işârâtuna minhâ
İhyâ-yı mevât itmede nutkun dem-i ^oisâ
İ^oâş gibi işlerûn etvâr-ı tahaddâ
Ahkâm-ı każâ sırr-ı kader öğrene ahrâ
Emânle bulur hükm-i każâ sûret-i imzâ
Hem şehd ü şükrden ğam-ı fetvâ saña ahlâ
Meh cebhesine bu fulk-i âyine-sîmâ
المنة لله تبارك وتعالى
Hâmen gibi raks eyleyûben başuma sevdâ
^oArz idemezem sîne odın tapuna hayfâ
Virdi yakamı gam eline hande-i a^odâ
Birisi müfîd olmadı hikmet bu ki aslâ
Güz'ıyyet-ı suġrâyile külliyet-ı kübrâ
Ger medhûnile olmasa mażmûnı muhallâ
Avâre düşüb terk ola bu mevlid ü menşâ
Mahrûm gidem dîde-i giryân ile hâşâ
Yüz sürüyü geldüm kapuna bî-ser ü bî-pâ
Ref^o eyle beni hâkden ey kadri mu^oallâ
Toprakda komaz katreyi mihr-i felek-ârâ
Niçün tuta dil safhasını zulmet-i sevdâ
Bir kez güle baksan yüzüme mihriyle mâha
^oİsâyı nefes birle bugün eyleye ihyâ

Düşmüşse nola Lâmi'nün kevkeb-i bahtı

Sen gün gibi ol burc-ı sa'âdetde mu'allâ

Divân-ı kazâ işre tutub hâme'utârid

Olsun dürlüb düşmenünün defter-i ömri

35 Aslun gibi sâbit oluban fer-i refi'un

İtdükce her ahkâmı kader levhine imzâ

Unvân-ı ebed nâme-i ikbâlüne tuğrâ

Kadrün gibi âli ide ol hayy u tuvânâ

قطعه دیگر در عرض حال یوملاں بخذست محمد شاه اضدی ذی القدر واطول

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - - / - . - - / - . - - / . . -)

- 1 Arz-ı hâl it ey dil-i sergeşte şol dergâhda K'âsitâni toprağıdur âb-ı hayvân-ı kere
Kible-i kadr u şerefdür Ka'be-i hâcât-ı halk Menba-ı cûd u şehâdur bahr-ı feyzân-ı
Ya'ni şol zât-ı felek rıf'at k'anûle buldı zeyn Kasr-ı şer' u tâk-ı dîn ü burc-ı eyvân
Hazret-i kâziyü'l-kuzzât ü muhyi-i şer'ü'r-resûl
Çarh-ı ihsân şâh efendi mâh-ı tâbân-ı kerem
- 5 Ey kazâ-rây u kader-imzâ sicill-i kadrünün Sebtidür tuğra-yı şâhi gibi unvân-ı ke:
İdeli zâtün şeri'at mesnedine ittikâ Buldı lutfunla nizâm u kadri divân-ı ke:
Bâtıla meyl eylemezsin zerrece Hak üzresin Sa'na hoş virmiş Hudâ adlile mizân-ı ke:
Şer' iorâsında zecr ü kahr-ı hükümün her ne var Ayn-ı avn u mahz-ı ihsândur eyâ hân-ı
Nûr-ı râyûndür senün mihr-i şeref-bahş-i cihân Dest-i cûdundur sentün ebr-ı dür-efşân-ı
- 10 Mekremet divânımın sadrını teşrif itmege Ol kerîm itdi seni gün gibi sultân-ı ker
Çarh topın bir işâret birle ser-gerdân ider Hâme-i lutfun durur destünde çevgân-ı ke
Hatt-ı butlân çekse hakdur hâtemün ihsânına Hâtemün mühri ne kim nakş oldı fermân-ı
Murg u mâhi zelle bend oldı nevâltünden senün Âleme şol resme yayduñ lutf ile hân-ı
Mihre zer-kurs irdi sîmîn girde buldı mâh-tâb Bahş olaldan dehre kapundan senün nân-ı
- 15 Kime kesbise sa'na mîrâsdur bu kadr u fazl Gayriler nehrise sensin bahr-ı ummân-ı
Hâl-i gerdün kıyâs itmek sanâdur mağlata Gün gibi rûşen yaturken sende burhân-ı k
Dest-gîr olsan nola ben bî-ser ü pâ mura kim Kapu'na yüz süre geldüm ey Süleymân-ı ker
Bâb-ı lutfundur cihân halkına çün dârü's-şifâ Derd-mendüm senden olur bana dermân-ı ke
Mihr-i âlem-tâb kılmaz zerreden nûrin dirîğ Lutf-ı neysân dehre yeksândur budur şân-ı
- 20 Mihrden sen kem degülsin zerreden ben bende dîn Nola ben hâk-ı siyehsem kanı neysân-ı ker
Artuğ ibrân eylemek haddün degildür Lâmi'î
Çün tamâm olmuşdur anda hadd u erkân-ı kerem
Devletile ser-firâz ol izzetile pâydâr Nitelim dillerde mezkûr ola destân-ı ker
Rıf'at ile silsilen bulsun nizâm-ı kadr u câh Merkez itdükce şeref neslini devrân-ı ke

قطعه آخر در تمجید شاعری با فسون سامری و کسادن عین اعتبار در آثار حکمت بنار

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ ilâ tûn Fâ i lûn (- . - / - . - / - . - / - . -)

1 Benven murg-ı hüma-pervâz kim seyrânuma
Dürr-i mensûrûn deler bağrın hacâletden bentüm
Gerçi kim fikrüm arûsı bikrinûn yok kıymeti
Bende yok ayn-ı tama en am-veş in am için
5 Ab-ı rûyum dökmezem sîm ü zer için bir nefes
Medh idüb her süflayı zûll-i denâet çekmezem
Durmazam gül gibi çehrem bâd-ı kahr-ı dehrden
Unudub tesbîhîni hayrân kalur erbâb-ı kuds
Cân u dilden sürmegiçün şeb gibi gam zulmetin
Bende yokdur lâle gibi efser için derd-i ser
Çeşm-i pür-eşktünde nuh-fâlk-ı felekdür bir hübb-olalı deryâ-yı irfânile cânım âşinâ
Büte-i ışık içre zer kıldum vücûdum toprağın
Da vî-yi faîl eylesen her bâbdan olmaz aceb
Mantık-ı pür-hikmetünde çok ma'ânî var bedî
5 Şi'rûmün hâsiyyeti a râz-ı gâmdandur necât
Ebr gibi ağladur halkı okunsa mersiyem
Veod u ışık u hâldür mebnâsı kasr-ı nazmumun
Her mecâzum pür-hakikatdûr degülven hezl-gâ
Ger tarîkat yüzlerinden halka irşâd eyleyem
Ger hakikat sözlerinden dehre bâb-ı râz açam
Bu acebdür kim nuhâset virmegiçün rûz u şeb
Pür-kader itmek diler su gibi sâfî meşrebüm
Taî mî çehrem kûh-ı gâmden kâh-mânend olsa zerd
Hâr-ı gâmden gül gibi câmem nice çâk itmiyem
5 Bî-basarlar kim hazefden gevheri fark eylemez
Kudret ü müknet bulub hasm-ı Mesihâ her Cuhâd

Tâyirân-ı sidre dir mülk-i melekden münte
Tab-ı gevher-zâm olaldan bahr-ı nazma âş
Lfk bu innîn mürüvvetlerden ummazem bahâ
Kim bâna anka-sıfat kâf-ı kanâat oldu
Gerçi hâkem göpce gelmez aynuma arz u ser
Bende-i sâhib-kanâatven başuma pâdişâ
Andelib-i bâğ-ı işkam berk u sâzumdur ne
İrse na ramdan felek safkına gülbank-ı sal
Her dem enfâsum durur bâd-ı seher-veş dil-
Câme için gonca-veş dil-teng olam ya pür-h
Ol mahaldur kim bâna reşk ide ehl-i kimyâ
Kim sözüm fasl-ı hükûmet kılmağa yiter güv
Bu kelâm için beyân hacet degüldür mutlaka
Kim makâlatumda var her nev'e Kânûn-ı şifû
Gül gibi handân olur dehr olıcak midhat-ser
Olsa her beytüm aceb mi Ka'be-i dârü'd-du
Sözlerüm unvânı *قال الله تعالى*
İdintür guftârum ashâb-ı şerî'at muktedâ
Ser-be ser ol remz olur faslu'l-hitâb-ı evl
Meh gibi her günde bir yüzden toğar tâli b
Hâksâr-ı râh-ı mihnet oyleyüb hemûn sabâ
Cev-furûş-ı derd ü gâmdur kitî-i gendüm-nüm
Efser-i eflâk iken şimdi hünerdür hâk-i pâ
Mâl-ı Kârûn cem idüb virüb alurlar müntehâ
Cübbe vü destâr ile şehri geçer her rustâ

Ol ki ehl-i izz u kadr u h^vâce-i dünyâ durur
 Kuru hây u hûy u gavğa vü abes hengâmedür
 Pâymal-ı derd u gam her kâmil-i sâhib-neseb
 30 Hil^cat-ı la^clin geyer devr içre kat kat gûn piyâz-Şol ki hulk u sıretidür bû-yı sır ü ger
 Her yezidün meh gibi gün başına nev-câmesi
 Dehr-i pür-kerb ü belâ üstine bu hüccet yeter

Her fakire virdigidür mâye-i renc ü an
 Virmek almak işi bitmiş adı bazar-ı sehl
 Mesned-i rif^catde her câhil emir ü mukt
 Pûşış içün bulımaz bir köhne şâl âl-i
 Âl-i Yâsin nesl-i Tâhâ kahr u zeor-i Ker

طاش

Lâmi^c f şir zamânı gör ki bu-Cehl oturur

Mesned-i Mahmûd iken seccâde-i hükm ü kaâ

Her zamânün devleti var her işün bir hikmeti
 34 Aradan çık her nefes teslîm hoşdur ey fakır
 Râsti her tîr kim kavs-i kazâdan irişür
 Nâr-ı mihnetdür belî kalbün zer-i hâlis kılan
 Âlemi suflide kalur menzili dîn olanun

Her birinde ibrati var

الدمايا

Her ne kim Hakdan gelür ehlen ve sehlen n
 Âşık olan sînesin idüb siper virür rızâ
 Yanmadın ser-cümleten çıkmaz dımâğundan b
 Himmetün a^clâ idersen menzilündür muntehâ

اینها چندین درر آبدار و کهر شاهوار است که بمنقاب الماس جناب و جود
 حالت مسفته و عمال سحی الا برار برای تحفه الاغیار انظام سلک سلوک
 اهرار را بدیرفته حالیا بکتم غیر الامور او سطرها صیان این نظمهای مانند جمله
 مندرجه اصحاب صفا را و ارباب و غار اعرضه گشته است

ابتدا بمدح امیر احمد البخاری علیه رحمة الله الباری

4/Me fâ tlün (. - - -)

- 1 Bugün taht-ı vilâyetde şehinşeh Mîr efendidür 1 Tarîk-i h^v âce-gân içre re'is-i Nakşibend
 Şerî'at emrin icrâda tarîkat resmin ihyâda Hakikat sırrın ifşâda sanasın h^v âce kend
 İden sultânları bende anûn ihşân u lutfidur Çeken ser-keşleri bende anûn^o işkı kemer
 Söz aqub^o işk-ı subhândan tarîk-i râz-ı irfândan-Bir od urmuşdur afâka ki heb cânlar sir
 5 Âna kim bir nazar bakdı dil ü cânın oda yakdı Cihân küllî âna akdı eger kul ger efendi
 Degül sahn-ı felek ancak kamu mülk-i melek el-hak-Fezâ-yı lâ-mekân mutlak güzer-gâh-ı sem
 Cihân cân hazzını alsa aceb mi sohbetinden kim Beyân-ı hikmet-âmîzi hakikat şehd ü kand
 Bâna devlet yeter bu kim diyeler Lâmi^o f cândan Tarîk-i Nakşibendîde gulâm-ı Mîr efendid
 Demidür menzile anı irürsen eyleyüb irşâd Ki yıllardur ki miskin bu yolun derd-men

وله ايضا در مدح حضرت امیر طاب ترالهم

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

- * Bir ulû dergâha çokdan intisâbum var benüm İşiginde rûz u şeb çok feth-i bâbum var l
 Onsekiz bin^o âlemi rûşen kılar her pertevi Arş u kürsiden yüce bir âfitâbum var ber
 Hâk-i râhin kuhl ider mülk-i melekde hür-i^o iyn Bir şeh-i gerdûn-süvâr ü meh-rikâbum var
 Yandurub^o işkı odında cümle^o aklün defterin Şimdi fasl u bâbı yok bir hoş kitâbum var
 5 Tâvirân-ı sidre irmez himmetüm pervâzına Lâ-mekân sı-murgiyem^o âli-cenâbum var ben
 Mîr efendi bendesiyem mezhebümdür hubb-ı âl Gayrilerle ne su'âl ü ne cevâbum var benü
 Bâna bu devlet iki^o âlemde besdür Lâmi^o f K'âsitân-ı Nakşibende intisâbum var benüm

وله ايضا در همین معنی

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - - / 3 . - - / - . -)

1. Bir işige istinâdum var benüm Yüz felekce i^o timâdum var benüm
 Cevher-i iksirdür hâki anûn Dahi artuk i^o tikâdum var benüm
 Himmetiyle^o arşa pervâz eylerem Hey nice^o âli kanadum var benüm
 Surh-râyem devletünde mihr-veş Meh gibi her dem mezâdum var benüm

5 Ben murâdın itmîşem anûn murâd
 °Ayn-ı °akli yumub uydum °ışka gün
 Uşda tîğî uşda bağum Lâmi°î

Sanmanuz dahi murâdum var benüm
 Başka sanman ictihâdum var benüm
 Her ne dirse inkiyâdum var benüm

وله در عرض احوال بان جناب فضل و اقبال

Mef ü lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fe ü lün (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

1 Ey şeyh bana keşf ü kerâmât gerekmez
 Sığmaz benüm etvârume guftâr-ı tasavvuf
 Ko hall-ı menâmı beni bîdâr-ı ebed kıl
 Seccâde vü tesbîh ü rîdâ hırka vü tâcı
 5 Fikr-i qfle vü vesvese-i halvet ü °uzlet
 Sek gibi işigünde beni ko olayım h°âr
 Bir °âşık-ı dîdârem eyâ mürşîd-i kâmil
 Bir mûr-geyem kuş dilin öğrenmege geldüm
 Ger Lâmi°înün himmetün olursa delîli

Kurtar beni bu vartadan âfât gerekmez
 Divâne vü mestem bana tāmât gerekmez
 Gönüm gözüm aç h°âb u hayâlât gerekmez
 Lutfiyle didüm tapûna kerrât gerekmez
 Heb reh-zen-i diledür bu riyâzât gerekmez
 °îzzet bu yiter ayrığı bî°z-zât gerekmez
 °Arş itme bana hürile cennât gerekmez
 Divân-ı Süleymâni vü dârât gerekmez
 Zulmâta gîrürse ana müşkât gerekmez

وله غزل عاشقانه

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - - / . - - - / . - - -)

Bugün Mecnûn benem hayrân-ı Leylî
 Urur Mecnûn diyü °âlem bana taş
 Yine eski cûnûmum tâzelendi
 Meger hüsnî güli Mecnûn idübdür
 Kanı bir çeşm-i Mecnûn kim göreydi
 °Aceb benoileyin Mecnûn olur mı
 Olurdum Lâmi°î kelbi olinca

Esir-i zülf-i müşk-efşân-ı Leylî
 Olaldan °ışkile °uryân-ı leyli
 Açıldı çün bahâristân-ı leyli
 Ki bülbüller okur destân-ı Leylî
 Kurılmış yir ü gök divân-ı Leylî
 Kimi görsem samuram anı Leylî
 Kabûlitse beni çubân-ı Leylî

وله ایضاً

Müf te i lün Fâ i lün Müf te i lün Fâ i lün (- . . - / - . - / - . . - / - . . -)

°âşık-ı dil-hastaya rû-yı dilârâ gerek
 °İşkuna gencineyem hüsnüne âyineyem
 Varumı virdüm bütün yokluğu aldum satun
 °İşkun ile yanmışam derdüne boyanmışam
 Kim diler ise gözün görmege cânân yüzün
 °âşık-ı zâr olanun tâlib-i yâr olanun
 Lâmi°îyâ itme lâf çünki sözüdür güzâf

6 Dîde-i Mecnûn içün tal°at-ı Leylâ gerek
 Bende seni görmege dîde-i bînâ gerek
 Yârile bâzâr iden rahtını yağma gerek
 Kim ne bilür hâlûmi halka temâşâ gerek
 Yavu kılub kendüzin bî-ser ü bî-pâ gerek
 Nefsi müzekkâ olub kalbi mücellâ gerek
 °İşka nîşân istenür da°viye ma°nâ gerek

وله ايضا

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe û lûn (. - - - / . - - - / . - - -)

- 1 Gönül halvet gerek tenden ne hâsıl
Degül gün himmetün a^c lâ felekden
Görinmez geçmişe fi^c lûn çü akbeh
Tutalum feylesuf-i zü-fünûnsın
5 Yakın^c ilmini tahsıl itmeyince
Yüri yâr ışiginde kıl ikâmet
Nasihat sen saña kıl Lâmi^c i var

- 7 Çü cân kesrettedür andan ne hâsıl
Ebed ey nefis-i dîn senden ne hâsıl
Saña ta^c ât-ı absenden ne hâsıl
Hakı bildürmeyen fenden ne hâsıl
Kıyas u vehmile zandan ne hâsıl
Saña miskin bu meskenden ne hâsıl
Beni terk it saña benden ne hâsıl

وله ايضا

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / - . - . / - . - .)

- 1 Oldum sakın-i derd ile me'vâya irmedin
Çarkâb-ı hayret oldu vücûdum gemisi âh
Safra-yı ışk ile teb-i mihnet çeker dilüm
Kasdum budur ki seyr-i gülîstân-ı kuds idem
5 Çaflet beriyyesinde kalam diyü korkaram
Bu derd ü hasretiyle olam gibi ben garîb
Şeytân u nefis leşkeri her dem yolum urur
Pervâne gibi yandı firâk ateşine dil
Sun^c i şu resme virdi dil ü cânâ hayreti
10 Esrâr söylemek dilerem rûz u şeb görün
Sâdık olur mı da^c vî-yi îslâm eylemek
Teorîd olmayınca gönül zinde mi olur
Girmez eline her kişintün mülk-i i^c tisâm
Erini su'âlin eylemek olmaz saña gönül
15 Hayr ile yâd idün ola kim rahmet ide Hak

- Kaddüm hilâle döndi semâvâya irmedin
Envâsa uğradum leb-i deryâya irmedin
Talh oldu^c ayşum ol lebi helvâya irmedin
Yüksek uçar gönül kuşu a^c lâya irmedin
Sa^c yî tavâf-ı Ka^c be-i^c ulyâya irmedin
Vasl-ı nigâr u maksad-ı aksâya irmedin
Ser-hadd-i râh-ı bâr-ı ta^c âliya irmedin
Şem^c -i cemâl u nûr-ı tecellâyâ irmedin
Suretde kaldı^c akl-ı heyulâyâ irmedin
Bir harf bilmedin dahi ma^c nâyâ irmedin
İhlâs u sîdk u tevbe vî takvâyâ irmedin
İhyâ olur mı menzîl-i^c İsâyâ irmedin
Hablû'l-metîn ü^c urve-i vûskâyâ irmedin
Mikât-ı Tûr u mevkîf-ı Mûsâyâ irmedin
Ger Lâmi^c i ölürsa temennâyâ irmedin

وله ايضا

3/Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

- 1 Eyleyüb bâzâr-ı gânda^c işkuñı sermâyâ ben
Basuban gâr-ı tabi^c at içre nefsum divini
Şöyle mest itmiş durur didâr-ı sâkî cânımı
Dünyâ vü^c ukbâ berâberdür bâna sûd u ziyân
5 Senligünle mahv idüb benden be-küllî benligüm
Cânuma kıldı tecellî âfitâb-ı rû-yı dost

- 9 Düşmişem vaslun metâ^c gün^c aceb gavğâyâ be
Seyr idüb kâfında kalbün uğradum^c ankâyâ
Kâfirem ger meyl idersem Cennet ü havrâyâ
Od urub dükkâna virdüm varımı yağmaya ben
Katre gibi düşmişem bî-pâ vü ser-deryâyâ
Ol sebebdan sâye-mânend olmuşam bî-mâye be

Halvet u ^cuzletde gördüm ^cuob u şöret-âfetin Hizmet ü sohbetle irdüm hazret-i Mevlâya
Lâmi ^cf ^carz itme bana hırka vü tasc ü kemer Süreti terk itmeyince irmedüm ma^cnâya be

Me! nâ

Me fâ i lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fe ü lün (- - - - -)

- 1 Sâkı ben ezel şevkini peymânede buldum Cân lezzetini sohbet-i cânânede buldum
Dünyâyı ser-â ser ayakum altına aldum Âhir gelüben dil-berümi hânede buldum
Yitürmişidüm medresede tâcını şeyhün Rehm olmuş imiş destiye humhânede buldur
Bu bahr-ı muhtı ki nihâyâtı görünmez Esrâr-ı ney heb bir dürr-i yekânede bul
5 Etvâr-ı dili anlamadı ^câkıl-ı dâğ Bu mes'eleyi defter-i divânede buldum
Şol genoi ki dil kasr-ı selâtinde arardı Gör hikmeti bir küşe-i virânede buldum
Her cânı yakan şem-i cemâlidür egerçi Zevkini bu sözün dil-i pervânede buldum
Ma^cnîye tılsım anlıyalı sûret ü rengi Efsün-ı dü-kevnî dem-i efsânede buldum
Ben Lâmi ^ciyâ nakş-ı cihân neyini dilden Bir hâlet imiş nâgra-i mestânede buldum

Me! nâ

4/Me fâ i lün (- - - -)

11

- 1 Ne sevdâ bu ne sevdâdur ki cân toymaz bu sevdâdan
Ne deryâ bu ne deryâdur ki dil çıkmaz bu deryâdan
Ne âteş bu ne âteşdür denizler eylemez teskin
Ne safrâ bu ne safrâdur ki lezzet-bahş-ı helvâdan
Ta^câla'l-lâh ta^câla'l-lâh kurulmuş bir yüce dergâh
İçinde nice yüz bin mâh nihândur çeşm-i a^cmâdan
Nazar aldunsa ma^cnâdan güzer kıl nakş-ı dünyâdan
Şu kim buldı müsemmayı ferâgat eyler esmâdan
5 Dilersen nûr-ı tevhidî tabi^cat zulmetinden çık
Ki görmez sırr-ı illâyı şu dil kim geçmedi lâ dan
Kanı ol bâde-i bâkı getür bezmiçün sâkı
Ki gulgullar bu nuh-tâkı tutub geçsün süreyyâdan
Eger sağ u ve ger soldur nefesler sağışı yoldur
Velî yüz gösteren oldur hakikat cümle ehyâdan
Cihânı neylerem sensüz ne hâsıl cismden cânsuz
Gönül hazzeylemez ansuz cinân bâğın temâşâdan
Yürî kâf-i ta^callukdan güzer kıl Lâmi ^cf evvel

دولت

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (12 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

- 1 Dostlar gelün terk-i dil ü cân idelüm Ba^o d-ezân üftân u hîzân^o azm-i cânân ide:
Baş açuk yalun ayak şûride dil-âbdâl-vâr Bir reviş gösterdelüm kim halkı hayrân id
Çâk idüb^o aklun libâsın^o ışk eliyle ser-be ser Örtülü gevherleri^o âlemde^o uryân idelüm
Gösterüb ağıyar şeklin olalum dil-dâre vasl^o Âlemün bu lu^o b ile^o aklın perîşân idelün
- 5 Her varakdan yüz tecellî gösterür fasl-ı bahâr Her tarafdān biz dahi hüsnini seyrân idel
Gâh nevha geh telâlä gâh gûyâ geh hamûş Gül gibi geh hande bûlbûl-vesğ geh efgân i
Meclis-i^o uşşâka ta^o n itmek ne hâcet her le'im Bâdeyi nûş eyleyüb cāmını pinhân idelüm
Yakalum dil hânesinde gün gibi rûşen çerâğ Çıkalum ten zulmetinden oânı tâbân idelüm
Nûh-vesğ tennûr-ı dilden oûş idüb deryâleyin Göz yağından Lâmi^o f âfâkı tufân idelüm

دولت

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (13 - . - - / - . - - / - . - -)

- 1 Olki vahdet buldı halvet istemez Halvet ü^o uzletle şöhret istemez
Her nazar eşyâda hikmet-bîn olan Kimseden^o âlemde vahşet istemez
Her nefes dil-ber rîzâsın gözleyen Gâh lutf u gâh miñnet istemez
5° Aşık-ı didâr olan hayrân u zâr Gâh dîzâh gâh cennet istemez
5° Işk işi oânıyla yannakdur müdâm^o Aşık olan istirahat istemez
پنهان زان و شود کان بویین مکن
Merd-i dîn tezyîn ü zîynet istemez
Bende-i ehl-i^o azîmetsen eger Şi^o ri ko kim h^v âce ruhsat istemez
Varuram şeb yâ seher didi nigâr Lâmi^o f bu kâr gaflet istemez
Şûkr anâ kim faẓl-ı şâhîngâhumuz Bendesinden kabiliyyet istemez

دولت

4/Me fâ i lûn (. - - -)

- 1 Tecellî eyleyüb hüsnün beni gark itdi envâra
Ki nûrundan münevverdür tokuz gök yidi seyyâre
Enâniyyet hicâbından çıkub gördüm ruh-ı yâri
Kılub dil-dârını halvet irişdüm vasl-ı dil-dâra
Riyâzet terkin ur zâhid marîz olan ider perhîz
Çü buldı cân u dil sıhhat döner her lokma envâra
Gönül şehrinde anünçün çalınmaz (پنهان) tablı
Ki hâkimdür vücûdunda ser-â ser nefis-i emmâre
- 5 Dilersen vuslat-ı dil-dâr bu yığa kalma ey dil var
Nişânı^o aşıkun oldur ki göz açmaya ağıyara

Yanub °ışkiyle heb kül ol nisâr-ı makdem-i gül ol
Ki hâr-ı gânda bülbül-veş dahi yanmayasın nâra

Düşüb pâyine cânânün elünden koma dâmânın
Ser-â ser Lâmi °î kılsa seni tîgiyle sad-pâre

دولایه

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fa'lûn (- . - - / - . - - / - . - - / .)

1 °İşka mu °âmil olub geçdi yoğa varumuz
°İşk durur varumuz °ışk iledür kârumuz
Rind-i harâbâtiyuz bizde ne us var ne yüz
Gel beri ey yol eri °akldan olgıl beri
5 Tokdur igtûm lâyle hoş başum illâyile
Gördüm idûb cust u cûy çûnki ne ol var ne bu
Lâmi °iyâ her zamân °ışka ziyândur zûbân

15 Assı ziyân bilmezüz yâr ile bâzârumuz
°İşk durur yârumuz °ışk ile güfkârumuz
Öümle yele virmişüz °akl u dil u °ârumuz
Mîr-i Buhârî durur kâfile sâlârumuz
Geçdük iki sanmadan birdür ikrârumuz
Toldı dilüm sırr-ı Hû gitdi her inkârumuz
Baş virürsin hemân k'açıla esrârumuz

دولایه

Mef û lû Me fâ i lûn Mef û lû Me fâ i lûn (- - . / . - - . / . - - .)

1 Bu °akl u bu dil birle ol cân ele mi girür
Hizmet kemerin bağlan tapuda nice yıllar
Bu nefis ü hevâ dîvin bend eylemedin muhkem
Yoğ eylemedin varı var isteme oğ yârı
Ten burcını yıkımadın cân gencine irilmez
Ey cân nazarın Mîrûn bil °ayn-ı sa °âdet sen
Ashâb-ı safâdur heb huddâmı o dergâhûn
Derd ehliyisen var ol ol kavme gönülden kul
Ey Lâmi °î minnet bil bu fırsatı devlet bil

Cân terkini urmadın cânân ele mi girür
Derbâna buluşmadın sultân ele mi girür
Ol mülk-i Süleymânî âsân ele mi girür
Ma °şuk ile vasl olmak meccân ele mi girür
Dünyâda meşakkatsuz bir kân ele mi girür
Anûn gibi bir kâmil insân ele mi girür
°âlemde bunun gibi ihvân ele mi girür
Bî-vasl-ı tabîb ey cân dermân ele mi girür
Cânâne gamı gibi mihmân ele mi girür

دولایه

Me fâ i lû Me fâ i lû Fe û lûn (. - - . / . - - . / . - -)

1 Sa °âdet âna kim yârı sen oldun
Cihân ağıyar olursa gam degüldür
Ziyân u sûd sevdâsını itmez
Dü-°âlem hirmenin bir kâha saymaz
5 Ne kılson cân u dil gayrile sohbet
Yıkılmaz rûzgâr âfetlerinden
Dilersen menzîl almak geç özünden

17 İki °âlemde dil-dârı sen oldun
Âna kim yâr u gam-h°ârı sen oldun
Şu cân u dil ki bâzârı sen oldun
Ne berkün kim havâ-dârı sen oldun
Ki dün-gün kâr u efkârı sen oldun
Şu dâr-ı dil ki mi °mârı sen oldun
Bu yolun Lâmi °î hârı sen oldun

وله

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)

- 1 Zâhir ü bâtın bizüm sensin şehâ meşhûdumuz 18 Evvel ü âhir oihândan her nefes maksûdu
Bakmaz idün göz açub her giz oihânün yüzine Sen degülmışseydün ey cân her nazar meş
Şöyle od urmış durur ışkuna vücûdum mülkine Sâyebânlar bağladı mülk-i melekde odumu
Târ-ı duzah söyünür irerse eşküm katresi Kül kılur bâğ-ı oinânı zerre denlî odum
5 Lâmi ü şems-i Buhâriden alursân zerre nûr Gün gibi berk ura gökde tâli-i mes'ûdu
İşigünde cân virürsem Merve hakkı zî-Safâ Ey kapısı âlem içre Ka'be-i maksûdumuz

وله

Mef ü lü Me fâ i lün Mef ü lü Me fâ i lün (- . . / . - - - / . - - -)

- 1 Kıl na'ra-i ıuşşâkı mestâneler öğrensün 19 İt zemzemeler sâkı meyhâneler öğrensün
Zincîr-i ser-i zülfin cân boynına tavk itdüm Görsün nice dür sevdâ dîvâneler öğrensün
Nûr oldu yanub cânım şem-i ruhi nârına Benden oda yanmağı pervâneler öğrensün
Çün ıışka kadem basdum başı kodum ortaya Cân virmegi yolunda merdâneler öğrensün
5 Bî-hûd iderem halkı destân-ı cemâlünden Âlem düşüb efsûna efsâneler öğrensün
Söylen dil-i ârifden esrâr-ı ma'ârifden Deryâlar idüb oğşi dürdâneler öğrensün
Sen Lâmi ü fâ oehd it ma'niyle kıl peyvend Ko kim cedel ü da'vâ bigâneler öğrensün

وله

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . - -) 20

- 1 Bilmezem ey dil ne yüzden bî-karâr olduñ yine Kan yaşunı kara toprağa karar oldun yi
Ney gibi feryâd idersin her dem ey cân bûlbûli Nice gülzâr âteşinden böyle zâr olduñ
Âlem-i itlâka pervâz itmek istersin meger Bu kafes kaydından el-hak bî-karâr oldu
Dâm-ı gâmden kurtulub handândun ey kebk-i dil Zülfinün şebâzına nâ-geh şikâr olduñ
5 Bulmış iken vahdeti düşdün acâyib kesrete Âklunı cem itmişiken târ-mâr olduñ
Bilmezem nice hevâdur ölçeren odun senün Yandurub küllî vücûdun hâk-sâr olduñ
Düşmüş iken esfele el-hamdulî'l-lâh Lâmi ü Himmet-i Mir irişüb yüksek uçar olduñ

در جواب غزل سلطان قورقود علیه رحمة الملك الورد

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe t lûn (. - / . - . - / . - -)

- 1 Çalındukca dem-â dem °ışk nâyi Nedür bu raks ey serv-i hevâyi
Anûn çün sikke kodı gül çemende Ki koymaz gûşına her hây u hâyı
Dilersen server olmak terk-i ser kıl Anar mı °ışk eri tâo u kabâyı
Marîz-i °ışka °âlemde °alâmet Budur kim seçmeye derd ü devâyı
5 Gü sığmaz °ışka da °vî Lâmi °î var Ciger kaniyle yaz bu mâcerâyı

4/Me fâ i lûn (. - - -) 22

- 1 Delelden sinemi gamzen gönül beyti harâb oldu
Ruhun şemsini seyriçün °acâyib feth-i bâb oldu
Sunaldan sâkıf hüsnün bâna °ışkun şarâbını
Gam odında cigerotüğüm döne döne kebâb oldu
Dilüm sûzın gözüm yaşın göreliden encüm ü deryâ
Biri âteşlere yandı birisi şark-ı âb oldu
Yuyaldan levh-i sinemden mukûş-ı °âlemi eşküm
Ne faslı var ne hod bâbı gönül bir hoş kitâb oldu
5 Egerçi perdeyi yüzden göttürdi o güneş-tal°at
Şu °â°î cân gözün aldı girü dil pür-hioâb oldu
Ruhun envârı °aksinden şeref kim buldı her zerre
Felek evinde seyr idüb cihân-tâb âftâb oldu
Nice ırsun cemâlünden gözini Lâmi °î bir dem
Ki senden gayriye bakmak ana °ayn-ı °azâb oldu

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . -)

- 1 Ey gönül ağıarı ko o yarı gör Gözünü aç °aklunu uyarı gör
Elde halkun sübhesinden sana ne Sen senün biltündeki zünnârı gör
Dest-gir olsun dir isen lutf-ı Hak Pâ-yı merdâna düşüb yalvarı gör
Kalma sahrâ-yı hîredde leng ü lûk Bir kadem °ışkun yolını varı gör
5 Başunı sevdâya virme Lâmi °î Ko hisâbı eldeki bâzârı gör

دولاب
24

3/Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3/- . - -/- . - .)

1 Dil-berâ ^cışkûnla cânım nâr-ı sûzândur benim
Göz karadub cân u dil düşdi saçın sevdâsına
Nicesi gül gibi açılsun dilüm ey gonca-leb
Zülf-i pür-efsnunîle nice hem-destân olam

Anûniçün şem ^c-veş çehrem fûrûzândır benim
Bu sebebden cümle ahvâlüm perîşândur beni
Sünbülünden lâle-veş bağrum tolu kandur t
Gamzen uoından dil ü cânım hirasândur ber

5 Dilde zikrüm canda oigerüm lebleründür dem-be dem-Pes sözüm şehd ü beyânım âb-ı hayvândur
Turra-i pür-tâbuna di zulm elin uzatmasun
Lâmi ^f evvel kademde çünki kıldum terk-i ser

Kim bu devr iğre penâhum zill-ı Yezdândur
Tâo-ı şâhi hâkile yanunda yeksândur benim

دولاب

3/Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3/- . - -/- . - .)

1 Ol saçı leyli gamından sine yağın yakmışam
Şem ^c-veş handân idelden dostun şevki beni
Lâle-i hûnin kefen gibi gamından ol gülün
Vah ki miñnet-hâr zânıra fenâ odın salub

25 Meşhed-i dilde bugün Neonun çerâğın yakmış
Nâr-ı gayretten ^cadûnun bağı yağın yakmış
Mürde oismüm iğre yer yer ^cışk dağın yakmış
Ser-be ser mülk-i vücûdum bâğ u râğın yakmış
Gam budur ortada ol cânun turağın yakmış
Âh idûb bir kez oigerden heb yerâğın yakmış
Od urub çarhun egerçi heft-otağın yakmışam

5 Yandugından ten harâb âbâdınun şâdem velf
Derd ü gam şimden girü bâna nice bulur zafer
Lâmi ^ciyem zerrece yokdur dilümde derd ü gam

دولاب

3/Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3/- . - -/- . - .)

1 Bir iki söz ^carân ister hasta cânım tapuna
Gerçi kim su'-i edebdür kasd-i izhâr eylemek
Çünki her giz yok irâdet kabâsından taşra kâr
Anlamışken kendünün kubbını ser-tâ ser yakın
5 Hastadur gerçi birün amma derûnum sağdur
Dem-be dem eyler safâdan dilde kanım gibi oñş
Lâmi ^cinün çehre-i zerd u derûnı dağı bes

26 Kim ^ciyândur sohbet u sıdk-ı beyânım tapun
Rûşen iken gün gibi her bir nihânım tapuna
İrmegiçün pes neden iver bu cânım tapuna
Bâ ^cis-i cür'et olur hûsn-i gümânım tapuna
^cArz-ı şevk u zevkdur âh u fiğânım tapuna
Ya ^cni yüz sürmek diler eşk-i revânım tapun
Zâhir u bâtın mahabbetden nişânım tapuna

دولاب

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - -/- . - -/- . - .)

1 Her kaçan mihr-i ruñun peydâ olur
Lebleründen çün şeker-hâ ola cân
Bahrden pervâz-ı evc idûb buhâr
İrişicek tâb-ı mihricân-güdâz
5 Giceler şem ^c-i felek olan nücûm

27 Zerreler çarh uruban seydâ olur
Her nefes tâtî-sıfat gûyâ olur
Girü cem ^cıyyet bulub deryâ olur
Potentüm yehdânı ^cayn-ı mâ olur
Rûz-ı rûşen irioek rûsvâ olur

Dem-be dem duzah gibi yanan derûn
 Cümlesini hiç ider râz-ı lebûn
 Çün gele sırr-ı meyânun ortaya
 Kâsd-ı cân itsün ne gam her müdde^o f
 10 Dil-berâ kuhl-i cevâhirdür tozun
 Sidreyi yâd eylemez kaddûn gören
 °Arifün °aynına girmez kâyinât
 Cânda sâkin olsa tañ mı sırr-ı Hâ
 Her nefesde ^{اذا} u ^{ما} gerek
 15 Yumduñ ise göz eger ağrardan
 Gâh °ışkundan dilüm sevdâ tolar
 Sen hümanun kime düşse sâyesi
 Heb bulanlar cânda buldılar seni
 Lâmi^o f ko idemezsin vâfını

Görse yüzün cennet-i °ulyâ olur
 Zülfün üzre gerçi çok gavğa olur
 Kıl u kâl-ı dehr nâ-peydâ olur
 °Aşık olan kişi bî-pervâ olur
 Kim annula °ayn-ı cân bîñâ olur
 Himmeti °aşıklarun a^o lâ olur
 Yâ ilâhî bu ne istîğnâ olur
 Çünki cârub-ı derûnun lâ olur
 Hükm iden gerçi ^{درست} olur
 Keşf-i ^{سبحان الذي اسرى} olur
 Gâh cân şevkunla pür-safra olur
 Mülk-i kâfa hükm idüb^o ankâ olur
 Gerçi kim hüsnün cihân-ârâ olur
 Kim cemâl-i yâr bî-hemtâ olur

وله ايتها

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ flü Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - ./- . -)

28

1 Sencileyin kimün ki oihân içre yârı var
 °İşk-ı cihân ^{كسبت} ana kim lebûn gibi
 Büt-hâne-i cihâna kaçan eyler iltifât
 Mihr-i felek gibi niçün açılmaz ol gönül
 5 Bahr-ı gamün havâsına düşdi çü fülk-ı dil
 Kalmaz karârı gönülümün andukca bilmezem
 Süstün ko pâyüne yüzün ağlayu Lâmi^o f

İkbâl u devlet u şeref-i kâr-bârı var
 Du devr içinde cân-ı me-yi hoş-güvârı var
 Şol bî-dilün ki sencileyin bir nigârı var
 °Alemd e gül yüzün gibi hurrem bahârı var
 Süstün safâ vü demleri hoş-rûzgârı var
 Cânıyla zülfünün nice °ahd u karârı var
 Destinde bir nice güher-i şâh-vârı var

باشم و نصیر در رویشانه

در کلمات بیروستانه

1

Bu derdi kime diyeyim oigercüğüm baş baş oldu

La'l ırmağı akdı gözlerümden kan yaş oldu

Ya ni derd ki işkun kemâli ve âşıkun nihâyet-i ahvâlidür kime söyliyeyim? Bi
dur ki derd-i dil sırr-ı yârdur cümle âlem hod ağıyârdur. Beyt:

5

کنت ان یار کنز و گشت سر دار بدین غم من آن بود که اسرار هوا بیا می کرده

Bir dahi budur ki beyâna kâbil ve ibret mütehammil degüldür

تعالی بآب العنبر عن العصف باللسان و تخیر فی مشاهده جماله عقول الانس والجان
Pes bu derdün şiddetinden oigerüm ki menba-ı hayât-ı hayvânî ve madde-i harâr

nefsânîdür pür-cerâhat oldu. Şol gönül ma'deninde âftâb-ı mahabbetle la'l-sıfat perver:

10 bulan hün-i sâfi kan yaş olub gözlerümden seyelân ve diyâr-ı vücûdumı ğark-ı tûfân itd:

Beyt: ترا صبا و مرا آب دیده شد غماز و گرنه عاصفه و معشوره راز دارانند

Bir dahi budur ki derdüm müşkilü'l-îlâc ve dilüm giriftâr-ı sâ'l-mizâc olmışdu

Zîrâ oiger ki re'isü'l-a'zâ ve münbit-i dâ' u devâdur. Cerâhat-ı âzîmeyile nihâyetde se
olmışdur ve cân-ı şikeste bu cihetden gayetde olım olmışdur. Hemân inşâyet-i Hakka ve hi

15 yet-i mutlakâ kalmışdur. خاکی مخالطه الا حکمینچه bu derdün devâsı من صبر طویلی

agyârdur. Ve işbu marazun şifâsı şerbet-i şerî'at-ı Ahmedü'l-Muhtardur. Ve şarâb-ı nâb-ı

rîkat-ı ahyâr u ebrârdur ki her biri bir tabîb-i hazâkat-gî'âr ve bir hakîm-i hakîkat d

sârdur ki icerâ itdükleri ser-â ser Kânûn-ı Şifâ ve ilkâ eyledükleri ser-cümle enfâs-ı Me

hâdur. Beyt:

دل که آینه شایسته بخیری دارد از خدا بی طلبی صحبت روتن رایی

20

Mukarrer u mübeyyen ve gün gibi rûşendur ki âşıkun derd u murâdı ve rûz u şeb i
u nihâdı hemân vuslat-ı yâr ve sohbet-i dil-dârdur. Zîrâ nazarında mâsivâ-yı Hak azze ve
alâ ser-cümle ma'raz-ı zevâl u fenâdur dâyimâ, hem dünyâ ve mâfihâ bir ma'lûmdur ma'
düm ve bir mevcûddur mevhum. Müfred:

در غم عشق در دزدان دانند

در غم عشق در دزدان دانند

25

Anam bânâ baba iken babam anam karnında idi

Anam öldi babam kaldı oğul baba kardaş oldu

Ya ni şol zamân ki mâder-i nefis bânâ terbiyet idüb atalık ve mülk-i hevâya reh-nü
lık iderdi. Pezer-i aklum mağlûb olub makhûr ve a'yun-ı halâyıkdan mestûr idi şün ترا

مکتهزاسینا مآزر-ی نفسم تکمیل-ی fenâ eyleyüb mevt-i ihtiyâri birle

فانی oldu. Pes pezer-i aklum

لا یلم ملکوت السموات من لم یولد مرتین

Mübteğâsınca mâlik-i velâdet-i sâni oldu. Lâ-cerem mizâc-ı insâniyile akl-ı rûhânî ortas:

müvâhāt u mevâsāt kemâlin buldı. Beyt:

على نفسه قلبك من صباغ عمره وليس فيها نصيب ولا سهم

Zirâ sebab-i muhâlefet u mücâdelet ve madd-e-i müşâceret u mukâbelet nefsün mü
35 ve kalbün musaffâ ve rûhün mücellâ ve sırrun muhallâ olmaduğundan nâşi idi. Vakîikim mü
zemet-i hizmet-i ahyâr ve müdâvemet-i sohbet-i ebrâr birle tebdil-i ahvâl ve tahsîl-i
müyesser oldıysa ve sırr-ı sereyân-ı teorîd ü tefrîd ve nûru'l-lem'ân-ı âftâb-ı tevhid
tıynet-i mülevves-nihâd âb-ı sâfi girdâr-ı pâk ve tabî'at-ı girifte-fîlâ'd âyîne-i rûşet
tâb-nâk oldıysa tehziib-i ahlâk kemâline irdi ve muhâlifinle muvâsât her vech ile el vî:

40 Rubâ'i:

عشقه تو ز نایب شور بگذشت مرا در جمیع صفات من بپر داشت مرا

ببین خصلعتی از صفات خود ساخت مرا زان غلغلت دلنواز بنواخت مرا

İki kız idük bir erkek erkeğümüz hunsâ idi

Hunsâmuz bir ere uydu kızlarımız kardeş oldu

Ya'ni tabî'at u nefis iki duhter-i bed-ahter idi. Akl-ı ma'âş ara yerde hunsâ-s

15 ser-gerdân u muştâr idi. Pes mürşid-i rûha itt'at ve kabîl-i tâ'at idicek cân u dilden h
metkâr ve leyl ü nehr şâyeste-i kâr u bâr oldılar. Beyt

کام باران و کام بی زنگم این چنین زد حکیم سیر زنگم

Yâhud rûh-i hayvânî ki vâsîta ve râbîta'dur beden-i maddî ve heykel-i 'unsuri bi

şol kalbün mâ-beyninde ki nefis-i mücerrededen ibâretdür ki menba'ı teovîf eyserdür. Lah

50 sanavberiden gâh bunun kisvetiyle mütelebhis ve gâh anûn sıfatiyle mültebis olub hunsâ

bi'atin hâsıl ider. Bilgil ki kalb iki ma'nâya isti'mâl olur: Biri, cevher-i mücerred-i m

ve gevher-i mutahhar-ı Rabbânîdür ki Hadîs-i Kudîs: سخن ارضی و لا سمائی و کذب و سغنی

dahi hadîs: قلب عبدی المؤمن

بالمؤمنین اصبغین من اصباح الرحمن قلبها کیف يشاء اما اشارت د

55 Bir dahi şol nefis-i mücerrede-i münkalibe ve necm-i mütehayyire-i muştâribedür

makarrı şol şekl-i sanavberidür ki menba'ı hayât-ı insânî ve ma'den-i rûh-i hayvânîdür.

Hadîs: فی جسد آدم المصنوع اذا صلب به صلبه من الارواح اذا اشدت فسد بها سائر اجساد الاولی

القلب

ve hadîs: بزارمی الا القلبه بجان فی ابدیهم

من و اذا لم یذکر الله وضع الشیطان مقاره فی قلبه و وسوسی

60 bundan ibâretdür. Pes bu ma'nâya itlâk olan kalb gâh tabî'at-ı cismâniyyeye mâyl ve şe

rûhile evvelki ma'nâya itlâk olan kalbün kameriyyeti mâbeyninde hâyil olub memleket-i vü

sâlikde gâh işb u inhîsâf ile ve bu yüzden i'tisâf ile ilkâ-i zulmet ve i'tâ-i kudûret e

Ve gâh zulumat-ı heyûlâniden ve kudûrât-ı nefsaniden hârib ve envâr-ı tecellî-yi Rabbânî

ve akâmâr-ı tesellî-yi Rahmâniye râğib olub safâ-bahş-ı cism ü cân ve şem'-i fûrûzân-ı cev

65 insân olur. Bu sebebdan hunsâ-sıfat zü-ciheteyn ve râbîta-ı mâbeyndür. Beyt:

همون سدد دل درره سره مضرب
لا عزم باسد بحر سوسنقلب

Bir derin kuyu dibinde bir deniz gördüm suyu od

Bir avuç toprağ atdum su tondı kara taş oldu

Ya ni siocin-i tabî at çâhinün ka rinde şehvet deryâsını müşâhede eyledüm ki :
ateş ve emvâc ser-keş idi. Pes fenâ toprağını âna ilkâ idicek ol âb u âteşün ve emvâc-

70 ser-keşün ömleten hükmi bâtıl olub

المقترسوار الرجوع فی الدارين muktezâsınca

seng-i siyâh-veş sebât hâsıl itdüm. Beyt:

کترهاست بنی محرم اسرار کجاست

Bilgil ki merâtib-i fenâ

انفس است اله بشارت که استارت داند

دور orbâb-i sülûke basfret

ve ashâb-ı şukûke hibret bir mikdar beyân eyleyelüm ve meşâyih-ı izâm

75 lisânından söyliyelim. Evvelen; fenâdan murâd nefis u hevânun muvâfakâtından ve evâmîr-i

at u me'âsir-i tarîkatün muhâlefâtından geçmekdür. Bu ma na tevbe-i nasûhun levâzımında

ruccâ-ı ile'l-Hakkun merâsimindendir. Ve sâniyen; fenâ terk-i huzûz-ı heyûlânî ve tarh-ı

lezzât-ı nefsanidür bu ma nâ zühdün lâzimidür ve rûşdün mülâzimidür. Ve sâlisen râğbet-

yâdan ve ni met-i ukbâdan güzerdür. Bu ma nâ muktezâ-yı himmet ü mübteğâ-yı mahabbetdün

80 bi an ı râzîdur cemî-i mâsivâdan ve gaybetdür şuhûd-ı ömle eşyâdan bu ma nâ mukaddime-

sükker-hâl ve netice-i hayret-bâldur. Şeyh Şehâbe'd-dînü's-Suhreverdi hazretleri

"Kitâbu'l-Avârif" de ve ol mecma u'l-ma ârifde buyururlar ki işbu ma ânide

fenâ vardır ki her birinde bir yüzden nefyi âsârdur lâkin hakikat-i fenâ-i mutlak sâlik

resme istilâ-yı müşâhede-i Hakdur ki sâlikün vücûdî mağlûb-ı vücûd-ı Hak ve gark-ı dery

85 şuhûd-ı mutlak ola katrentün bahre düşüb seylânî ve berfün tâb-ı âfitâbdan zevbânî gibi

nazarında ser-â ser ahvâl-i dünyâ vü ukbâ ferîmuş ola ve himmetinde makâmât u kerâmât

u hakîr görine nefsdan bigâne ve âkîlden divâne olub ömlesinden fenâ bula ve bu fenâdan

dahî fânî ola ve bu mertebentün âlâmeti ve işbu makâmun emâreti oldur ki zebânî Hakla nâ

ve beyânî ser-cümle sâdk üzre muvâfık ve cemî-i umûrda bedeni hâşî ve kalbi hâfî olur

90 ve her zamânda mağlûb ve a mâli nazarında ma belki

âlemde bir murâdîve Hakdan gayri fikr-i nihâdî olmaz

زیرهارکن حدیث عشقی آغاز

طراحی تو، روزه با من و فراقی بخمار

Bir tağarouğun içinde emiş-karış yaturıduk

Kırduk bağı badırığı heb olmaz yirden savaş oldu

95

Ya ni âlem-i ervâhda kemâl-i ittihâd ve mezîd-i inkîyâd üzerine idük çünki ol

تادرره عشقه او بیاستی سر باز

تازان و صفات بیسوسنری

من کل الوجوه meslûb

Rubâ f: سیرنا الله وایاکم

°alem-i vahdet-i hakkāniden bu °alem-i kesret-i nefsanīye düşdük ve vatan-ı aslıden ve ken-i vaslıden müfârekât u hicret idüb bu menzıl-i tefrikaya irişdük hayâlât-ı bâtıla evhām-ı atılayile ceng ü cidâle ve harb u kıtâle yüz tutduk. Rubâ'î :

100 ای در دل تو هزار مشغول ز همه
من گنج شود آسوده تر ازل ز همه
چون نقره دست عاقل ز همه
دل را بیکی سیار و بکس ز همه

Eğerçi kim ahsen-hâlât ve mecmû-kemâlat insāna ilâka-i boden vâsıtasıyle ve :
nefs râbitasıyledür. Lâkin ser-cümle âfât ve cemî-i muhâfât dahi insânün bedenle ihtilâ ve amunla irtibâtından nâsıdür gâh mazhar-ı lutf-ı ilâhî ve gâh masdar-ı kahr-ı nâ-müte
105 olur. Eğerçi ki ekber-i hicâb ve ekser-i nikâb cemâl-i vahdet-i hakikiye takayüddât-ı vüc
imkāni ve te'addüdât-ı süver-i heyûlânıdır. Amma bu kuyûd olmasa

cemâl-i mutlak manzûr-ı erbâb-ı şuhûd ve meşhûd-ı ashâb-ı vücûd olmazdı. Rubâ'î :

110 ای باعث شوق طلبم خوبی تو
فرع طلب منست مطلوبی تو
که آینه چشم محبتی من بود
ظواهر شود جمال شیری تو

Hakikatde hem muhibdür hem mahbûb hem tâlibdür hem matlûb ol makâm-ı
sîl ü kesretdür ve bu merteb-i cem ü vahdet.

Gioeyle çok bâzâr itdüm cevâhirden yüküm tutdum

Heb boncuğ imiş aldugum gündüz nûrı qü fâş oldu

Ya nî zulmet-i nefis ü tabî'at ve leyale-i cohälet ü zalâlet içinde çok tâ'at u °
115 ve kesb-i °ilm ü ma'rifet itdüm. Çün ârtâb-ı °alem-tâb-ı hakikat tecelliyât-ı ef'âl ü sı
sabâhından tâli° oldu ve envâr-ı Hakkü'l-yakîn müşâhedât-ı beyân u °ıyân metâli° inden °
oldı ol ma'rifet ü tâ'at ve inkiyâd u itâ'at cevâhiri zu'm itdügüm cevâhir-i zevâhir ser-
cümle riyâ vü riyâst ve °ucb u enâniyet boncuklarıymış gün gibi rûşen oldu. Beyt :

120 خود و مروشان را بکوی میسر و سنان را نیست
برد در میخانه رفتن کار را بکریکان بود
Zîrâ her °ibâdet u tâ'at ki fenâyı ve teslîm ü rîzâyı müstemil olmaya °ısyân-ı m
tefi belki şirk-i hafîdür. Beyt :

125 طاعت ناقص ما موجب عفران نشود
راضیم که مدد علت عصیان نشود
المراد من وضع العبادات الخفاف الغروب الى الفنايات مشغولی
هر چه کاری از برای ادب کار
کرد نفس در دین سیرت بیخ
که ای سرود دوستی ای دوستدار
که هر آن که کار مهر و محبت هیچ

Ve her °ilm ü ma'rifet ki sâhibini kurb-ı Rahmāna ve yakîn-i °ıyāna müsîl olmaya
mahz-ı cehâlet belki °ayn-ı zalâletdür. Beyt :

ظلمات بتیرس از نظر کراهی
تطرح این بادیه بی لعل کراهی

130 نعوذ بالله من علم لا ينفع ومن قلب لا يخشع
کرمه پیدا کرد آن خود قوت دوست
روی در قوت مرصع آورد ماست
چون کسی که از مرض کل داشت دوست
خوش را بگذاشته سم خود داده است

Bir örsüm vardı puladdan yağmur gördi muma döndi
Çok büyük idi göklerden yandı hurd u haşhaş oldu

Ya^o ni şol kalb-i ^oâsi vü kâsi ki anda zürüb-ı me^oâsi işlenürdi feyz-i ^oinâyet
135 Rabbâniden ve bârân-ı rahmet-i sübhâniden nerm olub kasaveti safâya heceriyyeti mîye
mülâyemet hâsıl itdi kibr ü gurûrından ve ^outuvv u nüfûrından ki kendüyi göklerden a^ol
tutardı fenâyile tebeddül ve tevâzu^o u tezellül hâsıl eyleyüb zerre-vâr hâk-sâr ve cû-
lâ-yetecezzi-girdâr-ı bî-mikdâr oldu.
تم قال من قال لا سلوك في جوادى القدم الراجد
تو کن برای طبعیت نمی روی برون کجا بجای طریقت کن در خوائی کرد
ای نفس بد کردار آتو آتو ای که شوی در غوردار دست از دامن شریعت مدار خاآن الشریعت هو

Bir sek bana beglenürdi bir kemük atdum kul itdüm
Ac kurt gibi yavuz iken koyun gibi yavaş oldu

Ya^o ni nefis-i emmâre vücûdum mülkinde hükminos hâki
145 ve itâ^oatı nâ-güzir iken riyâzat-ı şerî^oat ve mücâhede-i tarîkat birle lahm ü şahm-i t
ve kesâfet ü sıklet-i tıynetî eridüb bu ten-i hâki ve beden-i pâki ol kelbün ağzına il
eyledüm. Pes ol kelb-i akûrûn ve sek-i pür-şer ü şurûn ağzına bu bend ile tutub küsfer
bî-gerend gibi münkâd u selîm ve hoş-nihâd u halîm itdüm. Rubâ^oi:
هر کس که امیر نفس اماره شود از کسور عقل و عشوه آواره شود
که بهام دلت ز طایفه و همت افتد از کسوت اندیشه به صد پاره شود

Müte ayyendür ki nefis-i emmârenün zâhiren ve bâtinen neçûset-i cibilleti gayc
ve hebâset-i tabi^oatı nihâyetdedür. Şol sebebeden ki enoâs-ı şirk ü inâd ve eroâs-ı oeh
fesâd ve akâyid-i reddiyye ve hayâlât-ı ^oindiyye birle mülevves olmışdur. Pes mutahhir
^oibâdet u tâ^oat ve mükeffirât-ı hesenât u hayrât ile ve siyâset-i tevbe vü istiğfâr v
155 yâzât-ı evrâd u ezkâr ile ve tevâzû-ı âb-ı tâb-nâk-i şerî^oat ve teyemmüm-i hâk-i pâk-ı
tarîkat birle anûn televvüsini tahârete tebdil itdüm

ما قال الله تعالى الا من تاب وعمل صالحا فلن يبدل الله سيئاته
کدایی در میان طریقه السیرت کراین عمل بدی حال زر خوائی کرد

Zâhidlere satdum zühdi mürşidlere virdüm rüşdi

160 Lâmi^o f çıktı aradan katı rind ü kallaş oldu

Ya^o ni zâhidler gibi tâ^oat u ^oibâdâtı ta^odâddan ve mürşidler gibi riyâset-i
el çekdüm. Zîrâ dimişlerdür ki هر چه در بندانی بنده آتی her nesne ki mādûn-ı Hudâdar e

zulmet ve ger ziyâdur. Vakti kim âna iltifât eylesen habayiline gönül bağlasan hemân k
hakikiden ırılırsın ve müşâhede-i Hakdan ayrılırsın. Beyt:

165

بجابت کوزانی حضرت بهشت است نکویم ز هر که تا کرم که ز سست است
Felâbud Lâmi f-i hâk-sâr mânen-i zerre-i bî-mikdâr Âlem-i fenâda ve mu'âme'
Hudâda melâbis-sûret ve mu'âkîd-ı gayr-ı zarûret kuyûdından ferâgat u i' râz ve terk-i
ta'alluk ve agrâz idûb ihtiyâr-ı ıtlâk eyledi. Beyt:

170

دلم ز صومعه بگریخت و غرق شایوس کجاست درو معانی و شراب ناب کجا
دین ایمن تو را بمن دعا الهی و عمل صالح گفتم کجا یقی و مکرر نمی گفتم
ماحقین و درس اهل نظرین اشارت است
Hemîn erbâb-ı kerem ve ashâb-ı himemden recâ-yı sâdık ve ümîz-i vâsık oldur ki
dil-i kâvîlî gibi perîşân îbârâta ve sakîm u 'akîm isti'ârâta ayn-ı i'tirâz ile nâz
olub 'uyûbinûn ıslâhından i' râz ve kusûrîmün itmâmından ıgmâz itmîyeler. Beyt:

هر چه هست از قامت ناست از بی اندام است ورنه شریف تر بر بالای کس شونا نیست
در کیفیت فنا

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . . - / . . . - / . . . - / . . . -)

Diyâr-ı yâra dilâ uğra bak eserlerine
Kanı bu sahn-ı safâda hıram iden cânlar
Diyûb vedâ bu âsâr her birine anûn
Bulub o geno-i nihâni bu küno-i virândan

Ne resme 'âşıkânun dağ urur oigerleri
Ki şimdi bir kişi vâkıf degül haberlerin
Yazıldı hatt-ı fenâ safha-i mâderlerine
Geçenlerûn kılayım oân fidâ nazarlarına

در حالت رضا

Nigârâ 'ışkun iğre râhatem ben
Şitâ olursa mihrûn âteşi bes

Şikâyet sanma şavkumdandır âlum
Ve ger sayf ire sâyendür penâhum

در احوال عشوه

Koyuban ma'şûkî bakmak sağ u sol
'İşk bir hurşiddür âteş zîrâm

Terze sevâşdur degüldür 'ışk ol
Kim yakar ma'şûkdan gayrin temâm

در تحقیر لاولا

Tig-ı lâ çûn kıldı katl-i mâsivâ
Kaldı hû ser-cümlesini itdi tay

Hakdan ayruk gör ne kalmışdur dilâ
Hurrem ol ey 'ışk şirket sözi key

Lâmi f-i güftâra sığmaz tavr-ı 'ışk
Yum dehânûn kim zebânûndür ziyân

Pür-niheng-i cân-sitândur gavr-ı 'ışk
Mühr-dâr olmak gerekdür nakd-i cân

در تهم کلام

- Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . - -)
- 1 Ey serîr-i çarh-ı himmet şâhı Şemsü'd-dîn Dede Pâk-i dil pâkîze-rû dervîş-i bahr-âyı
- Sinesi rûşenliğından adını ı^oşık koyub
 Acı dirlikler içinde sine-i pür-şûrile
 El çeken bî-pâ vü ser bu dehr pertevinden
 5 Eyleyen ^oanka gibi kâf-ı kanâ ^oat ihtiyâr
 Hızır-veş ^oilm-i ledünni çeşmesin nûş eyleyüb
 Çıkran kaplan gibi âh-ı çarh-ı postın
 Ton salef mülk-i selâmetden melâmet iline
 Zâhiri merdûd-ı halk ü bâtını makbûl-ı Hakk
 10 Halkı bir mensûbeyile itmegiçün şâh-mât
 Meşreb-i sâfiyle su gibi dehrî devr idüb
 Çâr-tekbr okuyub dünyâya viren üç talâk
 Ser-te ser âyine-veş tur kalender üzre pâk
 Daş açuk yalun ayak rûşen-nazar hursîd-vâr
 15 Cur ^oa-dân-ı sinesi esrâr-ı Hakkile tolub
 Gözi yaşlu bağı başlu kûh-veş sâbit-kadem
 Erni suâlin eylemek olmaz sana gönül
 Mülk ü mâline cihânun her nefes yâ Hâ diyüb
 Her izâfetden berf olub hamûl iden kabûl
 20 Lâmi ^oinün çü du ^oâdan gayri yok şey li'llahi
- Gönli gözi pertev-i ^oirfânla aydan De
 Kâyinata terş-rûluk satmayan şîrîn De
 Hankâh-ı dehr içinde şâhib-i temkîn De
 Mülk-i dünyâdan tamâm avın alan şâhin
 Zulmet-i dünyâda nûr-ı lah ile reh-bîr
 Şîr-i merdân gibi ^oâli-himmet ü bî-gîr
 Bir nemed içinde servlik iden miskin l
 Sûretâ pür-nefret ü ma ^onide pür-tahsîr
 Dehre keş-rûlukla ruh-ı ^oarz eyleyen f
 Eyleyen toprağı puster hâreyi bâlin De
 Diyüb erhak zâl-ı devrândan elin kâbin
 Hâtırı bî-nakş u sûret sözleri rengin
 Mesnedi meh tekye-gâhı sahn-ı ^oaliyyin
 Câm-ı ^oışkla gönül beytin kılan aydın
 Yüzi yirde gönli alçak hâk-veş miskin
 Mikât-ı tur u mevkîf-ı Musâya irmedin
 Şeyh-i devrândan hemîn bir hû alan tell
 Gendüye ma ^odûm-âyin virmeyen ta ^obîn De
 Görüben dizârünü tan mî dise âmîn Dede

- Me fâ i lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fe ü lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)
- 1 Ey yâr yüzün görmezsem mihnetüm artar
 Her bâr ki bu ^oakl u dil ü tenden olam dîr
 Ben hâk-i zelfi olsam ışıgünde ne denlû
 Cân yokluğa hem-dem olalı varını bilmez
 Bir çüpce degüldür dü-cihân mülki yanumda
 5 İy Lâmi ^of ol hûr-i perf-rûyî görelden
- Görsem dahi artuk yanaram hayretüm artar
 İy cân u cihân hazretüne kurbetüm artar
^oÂlemde hezârân dorace ^oizzetüm artar
 Fakr ile koşuldukça dilüm devletüm artar
 Bülbül gibi kanlar yuduben gayretüm arta
 Bu halkla divâne gibi vahşetüm artar

دفعات اندر غزلیات

بسم الله الرحمن الرحيم خطبة منظوم سلام قدیم

له فی صرف الالف

1

Me f i lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fe i lün (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

1 Ey nûr-ı ruhun gün gibi her zerrede peydâ
2 Mansûr-sıfat dâr-ı belâ olsa mahaldür
3 Cânum necesi iltebilür ıskunı başa
4 Mihrün demi kıldı seherün cânını pür-nûr
5 Yetmez mi kerâmet ki gözün hastalarının
6 Başdan ayağa sehv ü hatâdur dil ü cânım
7 Hezile geçüb ömri sabi gibi hevesde
8 Derd-i dilümi gördi tabîb eyledi feryâd
9 Devr içre bugün Lâmi iyem mihrün umaram

Olsa ne °acab arz u semâ hüsnüne şeydâ
Her şiyfte dil k'eyledi bu sırrı hüveydâ
Ön mensil ayakdan düşürür °aklı bu beydâ
Zülfün gamı saldı geocentün gönlüne sevdâ
Dârd-ı hayât-ı ebedi cânına her dâ
Râhunda ne kim düşe tura işleye °amdâ
Tapun edebin pîr-i hîred bilmedi ciddâ
Benzer yoğ imiş çâre gamum derdine derdâ
Meh-veş yüzüm ağ alnum aqıq eyleye ferdâ

2

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - -/- . - -/- . - -/- . . -)

1 Dostum hüsnün görelendür dilüm düşman bâna
2 Yakdı âhum cân-ı çarhı tutdı yaşum yer yüzün
3 Yiridür dâmâna dek cân cübbesin çâk eylesen
4 Şem°-veş kan ağladım bakmadı bir kez yüzüme
5 Toydurur °azm-ı nihân itsem segân-ı kıyuna
6 Bâb-ı sirdan nice yol bulam sarâ-yı vasluna
7 Yüzüme lutf ile bir kez baksa dil-ber Lâmi°i

Oldı dehri yakduğun hürşid-veş rüşen bâna
Yerde gökde kalmadı miskin gönül mesken bâna
Vasıl içün cânâ çü hâyildür bu pîrâhen bâna
Dostlar bir derde düşdüm kim güler düşman bai
Ah kim reh-zen olur bu nâle vü şiven bâna
Çeşm-i düşman gibi nâzırdur kamu revzen bâna
Yoğdı °âlemde gam bîn mihnet ü gamdan bâna

3

Me f i lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

1 Ol meh ki kaşı ile kılur halka merhabâ
2 Kan yudaram ki la°lünî öper diyü kadeh
3 Şîrîn olaydı kaynamağ ile ger âb-ı telh
4 Kânün-ı tıbbı bîn dil ü cân ile aradım
5 Yaşumı sîm ü çehremi hâliş zer eyledüm
6 Gözlük idindi pîr-i felek mihr ü mâhdan
7 Kuhl-i cevâhiri nola salmazsa °aynına

İtdi hilâl gibi bu gamdan kadüm düta
Devrân kimine bâl virür kimine belâ
Eşküm gerek ki şehd ola idi benüm şehâ
Bildüm ki la°lün em semi imiş hemîn şifâ
Cevher dimiş cihânda diyen °ışka kimiya
Benzer ki iki göz ile bakmak diler bâna
Pâyün tozını Lâmi°i itdükce tâtîya

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/1/- . -)

- 1 Hâl ü zülf-i yâre ey ^oâşık nazar kıl dâyima
- 2 Acı dil vir kim ezilürse leb-i şîrînüne
- 3 Gün götürdün gitmege sâkı ayagı bâri gel
- 4 Ey fenâ iksirine tâlib olan rûşen nazar
- 5 Kabrûme envâr-ı rahmet yaga tâ gökden benüm
- 6 Söz mülkehhel nergisün gark eyle nîle ^oâlemi
- 7 Yârelerden şâh-ı gül gibi kolum pür-dagdur
- 8 Söyleşür hûni göziyle baş çatub ebrûları
- 9 Ol kaşı yâ gezledükce gamzesi okın gönül
- 10 Gün yüzinde fitne-i âhir-zamândur hatt-i yâr
- 11 Hüsni'nün mâhiyyetin bilmek dilerseñ Lâmi ^of

Bu kırıandan fitneler vardır hazer kıl dâyi
Ağzını bî-dillertün şehd ü şeker kıl dâyima
Cânımı bir cur ^oa ile bî-haber kıl dâyima
Hâk-i pâ-yı dil-beri kuhl-i basar kıl dâyi
Uрмаğışın ışığün taşın güzer kıl dâyima
Nâfeni çöz dehr için pür-müşk-i ter kıl dâ
Belüne ey serv-i kad la ^olin kemer kıl dâyi
Dir ki diller mülkini zîr ü zeber kıl dâyi
Cânunu kurbân için sînen siper kıl dâyima
Zülfi şâmından yâna ey dil sefer kıl dâyima
Gün yüzi âyine-i cândur nazar kıl dâyima

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/1/- . -)

- 1 Gam-giribânım tutar zülfün tolar pâ bir yâna
- 2 Râzı idüm göz yaşından ger helâk u ger neçât
- 3 Zülfünün şûrını mı la ^olün acısını mı diyeyim
- 4 Orta yerde çarmlı-ı hayret olub kalmışam
- 5 Bîn ayak tolar sa zülfün başa iltürdüm gamun
- 6 Gül gibi gûş itmek istersen nevâsın bûlbûlün
- 7 Lâmi ^of hatt-ı lebi besdür havâle cânuna

Dâmenün elden komazam olsa dünyâ bir yâna
Ah kim alub çıkarmadı bu deryâ bir yâna
Cânda safra bir yâna başımda sevdâ bir yâna
Ta ^on-ı düşmen bir yâna derd-i ehîbbâ bir ya
Fursat el virüb nigârâ olsa a ^odâ bir yâna
Gel senünle gidelüm ey serv-i ra ^onâ bir yâna
Eyleyüb neyler ecel dâhi takâzâ bir yâna

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/1/- . -)

- 1 Sâkiyâ la ^olün gamından çehrem oldı keh-rubâ
- 2 Zerd idelden rûyımı mihrün gülersin gül gibi
- 3 Gördi benzer oâme-i zer geydigün hurşîd-vâr
- 4 Ah kim ^oömrüm bahârın Mihr-i cân itdi hazân
- 5 Dil-beri bir dem şaram diyü sarardum hecrile
- 6 Yakmağa bir şem ^o-i dil-keş istemez misin bu dem
- 7 Kimiyâ olmasa ^oışkun cismimün toprağını
- 8 Yıllar idi saklar idüm dilde mihrün cân gibi
- 9 Lâmi ^of mihründe sâdık olduğına subh-veş

Derdüme var ise şol yakut-ı ahmerdür devâ
Za ^ofîrân hâsiyyetidür tañ degül ey meh-likâ
Sana hem-reng olmağışın cismüm oldı keh-rubâ
Ney gibi bu gamla her dem zerd ü zâr olsam
Geçdi ^oömr-i nâzenin derd ile kaldum mübtelâ
Ten serâpâ mum-veş zerd oldı sen şehden cüdâ
İşbu yüzden zerr-i hâlis idemiydüm ben gedâ
Râ-yı zerdüm eyledi bugün ^oıyân ey meh sana
Tapuna ey mâh-ı devrân çehresi yiter gûvâ

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/ 1/- . -)

1	Hışm-ı geçmiş dil-berâ ° ayn-ı ° inâyetdür bânâ	Tir-i gamzen dâymâ sehm-i sa ° âdetdür bânâ
2	Öldürür mücrim diyü ol gamze-i kâfir beni	Sevdiğümse ger suçum bu hoş şahâdetdür bânâ
3	Göricek bî-hûd oluram görmez isem ölürem	Bilmezem yâRab nedendür bu ne hâletdür bânâ
4	Dişledükce ol leb-i şîrinüni ben yanaram	Bu ne içdür sen şeker yirsin harâretdür bânâ
5	Çıksan ey dil-ber bu kâmetle musallâ sahnına	° âleme ger ° ıyd ise ol gün kıyâmetdür bânâ
6	Bânâ devlet sâye-i servünde hoş geçmek yiter	Yoksa sensüz şâh-ı tubâ Hak bilür letdür bânâ
7	İşigünde Lâmi ° i it gibi h ° âr olsun dimiş	Her ne zillet kim tapundan gelse ° izzetdür bânâ

8

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/ 1/- . -)

1	° Arazûn ayı ki hayrândur bugün mehtâb ânâ	Virmiş ateş gibi hâletler şarâb-ı nâb ânâ
2	Bir görürsem müntehâ kaddünle oânâ kâfirem	Şâhsâr-ı sidreyi kim sâyedür mehtâb ânâ
3	Mihr-i ruhsârûn gücin kurutsa tan mı gülşenün	Dil-berâ öykünmeye yüzbin gül-i sırâb ânâ
4	İşigün taşın şu ° âşık kim kılur bâlin-i ser	Ayagün toprağı besdür pister-i sincâb ânâ
5	Beste-hâtır olsa tan mı zâhid-i halvet-nişin	Yok durur meyhâneden gayride fethü'l-bâb a
6	Kismet itdük iki kardeş gibi idük vâ ° ıza	Bânâ ol râyile ebrû mescid ü mihrâb ânâ
7	Lâmi ° i râm olmaz âhû-yı gerden-keş dirig	Bin kez ahundan kemend at bağlayub kullâb

9

Nef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

1	Yâd-ı lebünle kim ola mestâne olmaya	Hüsnün bahârını göre divâne olmaya
2	Âyâ hayâl-i hâl u hat u zülfün ile hiç	Var mı oihânda sîne ki büthâne olmaya
3	Beydak gibi çıkarmaz ise başa gam yolın	Nat ° -ı vefâda ° ışk eri fezâne olmaya
4	Kimdür ki şem ° -i hüsnünü seyr ide rû-be-rû	Bezm-i safâda yannaga pervâne olmaya
5	Dün bezme da vet itdüm idi yâri hoş-dili	Şol şart ile ki hânode bigâne olmaya
6	Hurşîd olursa odlara yansun şu sîne kim	Cânında zerrece gam-ı oânâne olmaya
7	Efsûn-ı vasl okur dediler Lâmi ° i nigâr	Yârân du âlar oylenüz efsâne olmaya
8	° âşık oihânda hânkah u mescidi nidor	Varmaz şu yire kim mey ü meyhâne olmaya

10

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3 - . - -/ 1 - . -)

1	Gün yüzün hecrile mâhum gicedür gündüz bânâ	Vah nice bî-tâli ° em açmaz sitârem yüz bânâ
2	Mazhar-ı rû-yı nigâr idi gönül âyinesi	Seng-i gam bakun sıyub kıldı belâyı yüz bânâ
3	Berk uran encüm degüldür giceler eflâktan	Göz açub hayrân durur ehl-i semâ dübdüz bânâ
4	Her seher feryâd u nâlemden koyub bûlbüllerin	Gül kulağ olmuş durur bâğ içre nergis göz b
5	° İşkî sevdâsı ziyânın dil-berün itdüm kabûl	Nâsihâ terk eyle pendî assı itmez söz bânâ
6	Urmaşam hizmet yüzün dergâhuna ikbâl-vâr	Efser-i devletdürür pâyünden iren toz bânâ
7	Umaram pervâz uram şehbâz-ı kudsilerle ben	Ger hüma-yı himmetün zıllı düşe ânsuz bânâ
8	Eşkümün dürr-i sîmîn göricek ey seng-i dil	Nola disen yiter ağla hâlünü öksüz bânâ

3/Fâ i lâ tûn l/Fâ i lûn (3/- . - -/ 1/- . -)

1	İşigünden gün beni cebren Hüdâ kıldı cüdâ	Yirde gökde bânâ yir yokdur bugün iy meh-l:
2	Acı imiş mevtden bin keire cânâ cân-ı hecr	Bin kez ölmek bin tapundan bir kez olmakdu
3	Çamzesi tîriyle korkutma beni var ey ecel	Ol kemân ebrûya tek kurbân olam devlet bânâ
4	Şem ^o bezm-efrûz olub sen gül gibi kıl handeler	Ben yanub karşunda her dem hâlüm ağlayam sa
5	Şerbetün âb-ı hayât olsun gerekmez ey tabîb	Cân ü dil derdine nûş la ^o l-ı cânândur devâ
6	Yarım ağız dil uciyle bir keret bendem disen	Sânâ bin cân ile bütün ^o âlemi idem fedâ
7	Olmasun mı Lâmi ^o î gayretle kim ol şûh-geşm	Virür alur gayrilerle iltifât itmez ânâ

4/Me fâ i lûn (4/. - - -)

1	Bânâ bâğ-ı cemâlünsuz senün ey gülbin-i zîbâ	Kuru berk heves-cennet çürük şâh-ı emel tubâ
2	Harîr-i zülf-i dil-berşüz bânâ ey h ^v âce-i bezzâz	Münakkâş puşt-ı ejderdür eger nâ-senc ü gerç
3	Leb-i mey-gününün derdinden ey sâki-i bezm-efrûz	Bu sinem gibi pür-hündur dem-â-dem sâğar-ı s
4	Deminden la ^o lûnün kaynarsa tan mı zemzemün kanı	Ten-i gülberk-i Bathâdur fırâkûn birle pür-k
5	İki ^o âlemde ben zâr u garîbe Lâmi ^o î el-bak	Yiter yârün leb u zülfi dem-i dünyâ gam-ı ^o u

4/Mûs tef i lûn (4/- - . -)

1	Hadden aşurma nâzûnî cân virdüğümce busene	Su gibibu çağlar geçer kalmaz nigârâ bû sanâ
2	Gün it rakîbün boynına zülfün kemendin bağladun	Ey gözleri ahî güzel şimden girü yâhî sanâ
3	Âşıklarun öldürmege tîr ü kemân hâcet degül	Kurbân içün halkı yeter ol gamze bu ebrû sanâ
4	Müşkin sağından ey sabâ hoş-bû olub ol dil-berün	Esmâ savurma lâf urub kalmaz bilürsin bu sanâ
5	Olsan sarâyundan revân ardunca dillerdür devân	Olmış musahhar ins ü cân ey gözleri câdu sanâ
6	Bülbül kılur Hakka niyâz itmiş çınar eller firâz	Virsün deyü ^o ömr-i dîrâz ey kâmeti dil-ot sanâ
7	Elmâs eşkün Lâmi ^o î dîr gibi deldi bağrunı	Rindâne geçdi hurdeler ol dişleri lûlû sanâ

4/Mefâilûn (4/. - - -)

1	Ne tan ol hüsn-i sultânî gezerse her zamân tenhâ	Felek devr ideli eyler güneş seyr-i cihân te
2	Dil olsa yaraşur ^o âlem serâ-tâ pâ-yı süsen-vâr	Ki gülzâr-ı ruhun vâsfin kılamaz bir zübân t
3	Tagılmasun mı zülfünden karâr u şabr u ^o akl u dil	Gidüb serdar reh-zenlerle kaldı kârbân tenhâ
4	Vefâ vü lutf u ihsâmün diler halk-ı cihân yekser	Belâ vü mihnet ü derdün kabûl itdi bu cân te
5	Derûnum derdini bilmek dilerseñ bir sen ol bir ben-Ki	ey cân-ı dü- ^o âlem söylenür râz-ı nihân t
6	Sânâ ben neydüğüm söyler semâ ^o it nâlemi bir dem	Degül hâcet zübân u leb yeter ah u figân ten
7	Cihânı Lâmi ^o î sayd itmegiçün murğ-ı dâm oldun	Uçar şabbâz-ı cân bir gün kalur bu âşyân ten

3/Fâ i lâ tün Fe i lün (3/- . - -/ . . -)

- 1 Dem-be dem cân u gönül inlese ney gibi revâ
- 2 Kimse bilmezdi gelüb gitdüğini kîyuna hiç
- 3 Hün-ı bahâmı dudagından diledüm çeşmi dedi
- 4 İçmezüz şerbetünü eyleme gel rence kadem
- 5 °Azm-ı bustânı ko ben bülbüle yâr ol ey gül
- 6 Sabra döndi dehenüm hecr-ı lebün savmıyile
- 7 Lâmi °î antüniçün °akl u dili eyledi terk

Kim ki sen serve gönül virse olur ehl-i he
İtmeseydi saqumun bîyâ nesîmi rûsvâ
°Aşıkun hûni hederdür و عليه الفترا
Terk-i cândur çü tabîbâ marâz-ı °ışka devâ
Görki °âlemde ne resmile olur berk ü nevâ
Gerçi dirler ki koruk sabrile olur helvâ
Râh-ı °ışkunda âna itmeyeler tâ ig vâ

3/Fâ i lâ tün Fe i lün (3/- . - -/ . . -)

- 1 Ey perf kan yaşım için ins ü cân ağlar bâna
- 2 Su degüldür sebzeyle dolâb-ı çarhün döküğü
- 3 Yandugınca firkatün odına dil pervâne-var
- 4 Gül gibi handân olur gördükoe yârum yâremi
- 5 Ey rakîb-i seng-i dil gülmek revâmı bâna kim
- 6 Lâmi °î nün hâline rahm itmedün bir gün diyüb

Acıyub deryâlayın halk-ı oihân ağlar bâna
Gün yüzünden ayru düşdüm asûman ağlar bâna
Bağrı yanub giceler her şem°kan ağlar bâna
Fu sebebdan yârem olub hün-feşün ağlar bâna
Görse hâlum kâfir-i nâ-mihribân ağlar bâna
K°ol çarîb uftâde hâlin her zamân ağlar bâ

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- . - -/ . . -)

- 1 Ol şeker leb kim fidâdur çeşme-i hayvân âna
- 2 Tîr-i hârânünle döndi lâle-zâra bâğ-ı dil
- 3 °İşkunun meydânına merdâne her cân kim girür
- 4 Murg° ile tse yâre şevkum nâmesin olur kebâb
- 5 Açılır gül gibi eskümden o serv-i lâle-ruh
- 6 İsm-i a°zam yazdı la°lün mührine benzer hatûn
- 7 Nicesi bülbul kılur sen serve karşı zemzeme
- 8 Lâmi °î hâl-i lebünden ugradı bir derde kim

Çeşme-i hayvân nedür olsun fidâ yüz cân âna
Şanasın bir şah-ı gül aşladı her peykân âna
Berk- tîğ ü çarh oşen mihr ü meh kalkân an
Mest olub şol resme yazdum sözile °unvân an
Nev-bahâr-ı hüsndür virür safâ bârân âna
Kim Süleymanlar yüz urub bende-i fermân âna
Kim görüb tavus-ı kudsiler olur hayrân âna
Ey tabîb-i cân meger Hakdan ola dermân âna

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- . - -/ . . -)

- 1 Ger virem cân kâse-i ser gür-mey iken dil-berâ
- 2 Kim ki ber-hôr-dâr olam dir nahl-ı kaddünden senün Bâr-ı dil hâsıl olur ancak şanav ber-veş
- 3 Ağzın açmış oklurun sinemde cânâ murg°-var
- 4 Nîl-ı Mîsr akıtsa tañ mı dîde-i Ya°kâb için
- 5 Bilmezem ben zâr-ı bî-dil kime hâlum ağlayam
- 6 Seyr-i bustân eylesen bu hâlide ben zâr çün
- 7 Lâmi °î Mecnûna kılma fikr-i zencîr ey tabîb

İre °ışk ehline kabrum lâle-zâradan salâ
Sûz-ı şevkumdan meger pür-tâb olubdur dil-be
Eşk-i hûnin hasre dek derdile ey Yûsuf-likâ
Benden i°râz itdi ey cân-dil cüzâ dil-ber cü
Sular aglar bülbul inler çak i der güller ka
Andurur itdüklerin sevdâ-yı zülfinün bâna

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- . - -/- . -)

1 Ey cemâlün pertevinden zerre kurs-ı âftâb	Sâyesinden zülfünün âsüfte dil herdem s
2 Kibriyânun sarsarından yidi deryâ rûz u şeb	Katre-vâr emvâc-ı hayret birle eyler iz
3 Dehre bir od urdı mihrün kim duhânlar dem-bedem	Yirden agar çarha ejderhâ-sıfat pür-piç
4 Evvel âhir zâhir ü bâtın tapundur gayr yok	Rû-yı mihri kaplamış lakin şehâb-ayın h
5 Nice bulsun akl-ı ser gerdân felek-veş saña râh	Denk ider kudsileri bu dergeh-i âli o
6 Bulmadılar vahdetün kasrına katâ râh u der	Döndiler perkâr-veş bu katre üzre bî-hi
7 Gün tasavvurdan biründür zât-ı bîçünün senün	Söz hatâdur lâmi f العلم بالصواب

3/Fe i lâ tün Fe i lün (3/. . - -/. . -)

1 Yâre hursid didüm tîğ çeküb itdi gâzab	Şem ^o -veş başuma od yansa diltünden ne ^o ac
2 Saçlarundan sanma cân kohusın almışidi	Murg-ı dil dâm-ı gâma düşmege bu oldu se
3 Şâm-ı haddinde bugün fitneye dâl oldu bir ay	Zülfün ucında hatün ey şeh-i hûbân-ı ^o Ar
4 Savm-ı hecr ü şâm-ı hattün çekertüz sun lebünî	Hûb olur şâm irişicek oruc açmağa rutab
5 Kâtresin olmağığün sâyil-içeşmüm lebinün	Dâne-i eşkle her dem pür ider sa ^o ını heb
6 Firkatünden nice mâtem-zede olmaya gönül	Kimsenün cânımı var eyleye mahşerde taral
7 Lâmi ^o f kıldı ayagün tozını başına tâo	Bende küstâh olıcak şâhum ider terk-i ede

3/Fe i lâ tün Fe i lün (3/. . - -/. . -)

1 Hemdem olmuşdı baña ^o avn-ı hudâ yile habîb	Geldi mekrile cüzâ kıldı cüzâm obrakîb
2 Binise cânımı kurbân ideyim ol ^o ıyde	Ki baña katl-ı rakib el vire yâ vasl-ı ha
3 Çıkmadık cânda didi vardur ümmiz-i hayât	Çün tutub nabzımı derd-i diltümi gördi tab
4 Görse dil hadd u ruhun geh suya gâh oda düşer	Gelse divâne-i ser-geşte olur şehre garîb
5 Saña tesbîh ü namâz ü baña teslim ü niyâz	Vâ ^o izâ pendî yiter kıl sözi uzatma hatîb
6 ^o İzzu cân ehline mahsûs ise h ^v ân-ı keremün	Şükr kim baña gamündür bugün ey h ^v âce nasî
7 Tan degül gün yüzüne Lâmi ^o f eyleser sücâ	Oldı zühhâd görüb saçlarün i ehl-i salîb

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- . - -/- . -)

1 Budur efgân itdügüm gördükce hüsnün ey Habîb	Gül tecelli idicek feryâda başlar ^o andelib
2 Ateşüm teskin ider herdem hayal-i sînesi	Ponbeyile su virür san hastasına ol tabîb
3 Yaraşur salsun çözüb zunnâr-ı zülfin haddine	Hubdur imâne gelse toğrılub ehl-i salîb
4 ^o Azm-ı kû-yı yâr kıldum dilde ateş elde bād	Bilmezem âbum mı yâ hâkum mı çekdi yâ nasî
5 Halk eşigin yasadur kîyın tolanur gün gibi	Çarh-veş seyr eylerem göyün yirden anı ben
6 Subh-dem gel gül gibi birdem kulağ ol nâleme	Neydigün ben mûlbûlün bilmek dilerseñ ey ha
7 Lâmi ^o f kıldı ayagün tozını başına tâo	

3/Fe i lâ tün Fe i lün (3/- . - -/- . . -)

- 1 Ateş-i ğamda ciger yandı akar dîdeden âb
- 2 Süret ü kâmet u sinem ğam u derd ile bugün
- 3 Zülfine diller asub ğâh-ı zenehdâna salar
- 4 Deheni nokta-i mevhum idügi oldu yakın
- 5 Târ-ı zülfün gibi dil pio ü ham olduğı budur
- 6 Bilmezem hûni gözünden nice ben rahm umayım
- 7 Dâğ-ı hasret kalur içünde geçen devr-i bahâr

Gel gönül °ayş idelüm uşda şarâb uşda ke!
 °İşk hâlin dimege oldu def ü çeng ü rebâ!
 Ya °ni delvile çeker hüsni-ı gülistânına ş!
 Bîñ su'âl eylediler virmedi bir zerre cev
 Kılca cânına düşübdür ruhun odından tâb
 Biri ser-mest ü harâb birisi °ayn-ı °azâk
 Lâmi °f lâle gibi tutmazsan cân-ı şarâb

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (- . - -/- . . -/- . . -)

- 1 Sâkiyâ sun tolu tolu mey-i nâb
- 2 °İşk meyhânesin idüb ma °mür
- 3 Düşdi bahr-ı fenâya kâse-i ser
- 4 Mutribâ sâz u sûza aheng it
- 5 Zâhid irdiyse keşfe savma °adan
- 6 Eylestün işigünde secde-i sehv
- 7 Lâmi °f nâr-ı °ışka yak küllif
- 8 İster isen mücüm-ı qarha vukûf

K'oldı diller bu şevk odiyle kebâb
 Yatalum haşr olinca mest ü harâb
 Neye dek şöyle raks urur bu hubâb
 Yansun odunla °ud u çeng ü rebâb
 Bize meyhâne itdi fethü'l-bâb
 Kaşların tâkın itmeyen mihrâb
 °Aklile niçe bir hisâb u kitâb
 Gözün aq cân-ı meydür usturlâb

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . . -/- . . - -/- . . - -/- . . -)

- 1 Lebin sorub bâna kan yutdurur müdâm habîb
- 2 Görince itüni dil kâyunı anar cânıdan
- 3 Revâ mîdur saña ey pâdişâh-ı hüsni ü kerem
- 4 Ğamuñla cân ki kesildi yimekten içmekden
- 5 Füsün idüb dile ol ğamzeler geçer işler
- 6 °Aceb mi segleri °âr itse Lâmi °f senden

Kimine hûn-ı cigerdür kimine bâde nasîb
 Ki yâd ider vatanın âşinâ bulunca ğarîb
 °Abidün ola ba °id ü rakîbün ola karîb
 Âna lebün şarâbıdır ancak devâ yâ hûn-ı ral
 Kılur saçun dahi efsâne ile cânı firîb
 Ki sen fakîr ü hakîr ü olar hasîb u nesîb

3/Fâ i lâ tün Fe i lün (3/- . - -/- . . -)

- 1 Benden ey bâd o ğazâlün yûri pâyı tozun öp
- 2 Eylemiş seyr-i çemen ol gözi nergis yüzi gül
- 3 Zülfi baş virse kadeh hûn-ı ciger tolsa nola
- 4 Sımasun gönümüzüzi seng-i cefâ ile müdâm
- 5 Gitse başun yime ğam Lâmi °f yüzler sürüben

Elün irmezse eger tozına bâri izin öp
 Gülün evvel yüzini nergisün andan gözün öp
 Dilbertün kim didi bûna lebin ana yüzün öp
 Yûri ey âyine bizden o nigârün dizin öp
 Bulduğun yirde o şâhun ayagın ânsuzın öp

3/Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3/- . - -/- . - -) ²⁷

1 Dil-berâ çeşmün nider ben zâre kasd-ı cân idüb	°Alemlî kıldı geçürdi günde yüz bin kan id
2 Dağlar sanman kodum sînemde hoş yir yir nişân	Dilde °ışkuñ gencini cânım gibi pinhân idi
3 Bilmezem cânâ bugün kimi şikâr itsek gerek	Kaşunî yâ kirpiğünî ok gamzenî peykân idül
4 Yile virdün hâkûmî âhumla yakub cânımı	Neyleyem tenhâ komazsın dil evin virân idi
5 Bana ayak tolamakdan el çek ahumdan sakın	K'oynadur bir barmağ üzre çarhı sergerdân
6 Toğardı cismüm ser-â-pâ gözlerün kassâb-vâr	°İyd idersin dem-be-dem °âşıklarun kurbân
7 Lâmi °î nice girtürsin dil-berün meydânına	Kâ-yı mihr ü mâhı kapar zûlfini çevgân idü

28

Mef û lû Fâ i lâ tûn Mef û lû Fâ i lâ tûn (- - ./- . - -/- - ./- . - -)

1	Ahum şerârı kıldı çarhun dilini pür-tâb
Seyr itdi bahr-ı eşküm göksin geçürdi girdâb
2	Gördi cemâlün âyîn hurşîd-i °âlem-efrûz
Dördinci gökden itdi gendüyi yire pertâb
3	Câmi °de zûlf ü ebrûn âyâtın okudum dün
Pür-gulğul oldu mahfil iki büküldi mihrâb
4	Çeşmümde kaldı çünkim la °lûn hayâlî cânâ
Ol dem bu demdür akar eşküm yirine hûnâb
5	Hurşîd-vâr egerçi °arz-ı cemâl idersin
Bakmağışın dirigâ cânında yok durur tâb
6	Sanman ki bî-hödem ben °âlemde belki cânım
La °li ümîzi ile dün-gün kılur şeker-h°âb
7	Berd-i şitâyı tuymaz şâhâne Lâmi °î hiç
Külhan bucağı kasr u hâkûster âna sincâb

29

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe i lûn (- - ./ - - ./ - -)

- 1 Hak sensin ü bâkî i tibârât
- 2 Vâsfun dü-cihânda bî-nişânluğ
- 3 Hakkunda hatâ misâl ü teşbihe
- 4 Râhünde ukûl bî-ser ü pâ
- 5 Mülkünde çi Kayser ü çi Dârâ
- 6 Şevkunla bulur safâ küdfret
- 7 Hecründe çü vire Lâmi i cân

فی کسرتک طاعت العبارات
عن ذلک تاهت الارتارات
Şâmunda mu attal istiârât
Emrûn mütehalifü'l-emârât
Kahrunda çi haşmet ü çi dârât
İşkunla şeker olur merârât
Vaslundan umar o dem beşârât

30

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - - ./ - - ./ . . -)

- 1 Çekdi işkun gönül şehine bir at
- 2 Giceler berk-âyın atılsa
- 3 Gün gibi itse celve gündüzler
- 4 Tursa bir yerde gösterür dehre
- 5 Sâyesi nûr özi hümâ-pervâz
- 6 Sâlik-i hacc u Omredür ki ider
- 7 Hatavât-ı şerîfesi dîn-gün
- 8 Lâmi i sürdi atı meydâna
- 9 Rehberüm feyzün olsa gam yokdur

Ki kılur rahş-ı çarh u ahteri mât
Çeşm-i enotûm tozin göre heyhât
Ola envâra gark cümle cihât
Her sükûnında nice bin harekât
طاب رأی العتبی والغدیرات
Arş u kürside vakfe-i arafât
کنظام الشهور والسنوات
Sâkıf mey sun ki
یادلیل الحاة فی الفلرات

31

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe ilûn (. . - - ./ . . - - ./ . . - -)

- 1 Gözüme mihr-i ruhûnsuz cihân durur zulumât
- 2 Arûs-ı hüsnüne meşşâte-vâr zîver içün
- 3 Uçarsa gözde hayâlün ayâ perî tan mı
- 4 Virürdi her ruhu bu seyle âşika bir gül
- 5 Sükûn u sabrumı aldı bu serv-i hoş-reftâr
- 6 Gönül diler leb-i yakut u zülf-i müşkinün
- 7 Gönül virüb sağı dâmina Lâmi i düşme

Gel imdi kande isen ey dudağı âb-ı hayât
Yaşum gülâb u müjem şâne vü gözüm mirât
Karâr kılmıya merdüm bulsa iki kanat
Nisâb-ı hüsne eger yüzde bir olaydı zekât
Harîm-i cânda kıyâm ile gösterüb harekât
Ki bu mümidd-i hayât oldu ol müferrih-i zât
Hümâyı dâne ile kim şikâr ider heyhât

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - /- . -)

- 1 Serv oğut şimşâd hayrân lâle kanzil gonca mest
- 2 Kanda görsen katlum için gözlerün hancer çeker
- 3 Himmetüm endâze-i serv-i ser-efrâzuncadur
- 4 Çarh-veş mühr-i hilâfet avucı içindedür
- 5 Hey ne sevdâ eyleyüb sünbül tolaşur zülfüne
- 6 Aşika mecnûn diyü ta'n itmek olurdu belf
- 7 از جمال دوست در دست دل و جان هر چه هست

Olmasun mı ey yüzi gül bûlbûl dil mey-pe
Nidelüm divâne-veş ma^c zûr olur ahvâl-ı me
Sürinüb yanunca sâyeñ gibi olsam nola me
Işk pfrinden bugün hâk-i dil kim oldı me
Anberin zülfündür iden nâfenün kadrin şı
Olmasaydı Lâmi^o f lâ-ya^o kıl-i câm-ı elest

طال پای یارم وزان سرخرازی میکنم

33

Mef û lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fe û lûn (- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

- 1 Kan toldı gözüm yüzüne kandan bakam ey dost
- 2 Salma beni hierâna gözüm yaşına rahm it
- 3 Göynükler mi tapuna^o arz itmeye ger şem^o
- 4 Zülfün bâna itdüklerini mîy-be-mî heb
- 5 Gül pârehenün gibi tenün yâdına her dem
- 6 Taş eylese od gibi hisârını rakîbün
- 7 Dil bağlamak ol zülfe eger olur ise cânâ
- 8 Ya Lâmi^o f gibi kalam ayakda gamunla

Oldı yüzimün sandalı kandan bakam ey dost
Bir çeşme gibi servüne karşı akam ey dost
Meclisde bulub başına odlar yakam ey dost
Hattün gelüben haddüne itmiş rakam ey dost
Bağrum delüben pâreledi gam yakam ey dost
Çakmak gibi başına demürler çakam ey dost
Bu otümle ile ben yüzüne nice bakam ey dost
Ya zülfün elümi ala başa çakam ey dost

34

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - /- . -)

- 1 Ateş üzre saldı^o anber kâkül-i miskîn-i dost
- 2 Düzdî Dâvûdî zirihler hatt-ı^o anber-sây yâr
- 3 Sanasın hâl-i perîşânım anılmış dil-berün
- 4 Sâbit oldı hüsninün çünkim müzevver hücceti
- 5 Dâmenin çekmiş yukarı bir Habeş mahbûbıdur
- 6 Halka olmuş ejdehâdur sahn-ı hüsninde yatur
- 7 Tutdığışın mîsr-ı rûyın leşker-i Fir^o avn-ı hatt
- 8 Muntelhâ kaddi nihâl-i südredür üstind'amun
- 9 Mescid-i akşâ kaşıdur Ka^c be-i^o ulyâ yüzi
- 10 Hüsn bâzârında oynatmağa dil cânbazını
- 11 Saf saf olmuş tîğlarla gamze vü müjgânları
- 12 Her nefes âşûfte vü ser-geştedür ey Lâmi^o f
- 13 Yazmağ için hatt-ı reyhân ile medh-i hüsevi

Yakdı cân bezminde micmer kâkül-i miskîn-i
Çekdi Abbâsî^o alemler kâkül-i miskîn-i do
Rahm idüb gûşına söyler kâkül-i miskîn-i de
Dâmen-i lutf ile örter kâkül-i miskîn-i do
Suya gelmiş geçmek ister kâkül-i miskîn-i c
Eyleyüb bir genci der-ber kâkül-i miskîn-i
Nîle gark itmiş ser-â-ser kâkül-i miskîn-i
Şeh-per-i Cibrile benzer kâkül-i miskîn-i d
Perde-i beyt-i mutahhar kâkül-i miskîn-i de
Geh resendür gâh çenber kâkül-i miskîn-i do
Nev-müslimân oldı benzer kâkül-i miskîn-i d
Sanki bahtumdur mükedder kâkül-i miskîn-i d
Gün yüzine çekdi mîstar kâkül-i miskîn-i do

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

- 1 İç kuşağı kim bilinden kocmuş ol cânı dürüst Mârdur san gird kılmaş geno-i pinhâni dūr
 2 Gösterür bir şekl ile her şeb °arûs-ı mâhi çarh Gün yüzüne benzedimez zerrece âni dürüst
 3 Ney gibi zâri kılub °uşşâk içinde inlesem Küçek ü büzürgde kalmaz bir giribâni dūrū
 4 Kâtib-i kudret bugün yâkut-ı haddün levhine Müşk ile yazmış gubâr-ı hatt-ı reyhânı dūr
 5 Küfrin izhâr eyleyelden hırka-pûş-ı zülf-i yâr Kalmadı zühd ü vera °ehline imânı dūrüst
 6 Va°desine ey dil aldanma o zülf ü gamzenün Kâfir ü mestün olur mı °ahd ü peymânı dūr
 7 Hûb okurdum fi'r-revân ezber kitâb-ı °ışkını Ben dahi öğrenmedin bir harf-i Kur'ânı dūr
 8 Benzemez mecmû°a-ı hüsnine asla Lâmi°f Çıkısa her yıl ger gülün bir tâze divânı dt

36

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

- 1 Diş diş olmuş lebûni dişlemege kand ü nebât Eridi şehd görüb bu işi ey âb-ı hayât
 2 Meded-i bahr-ı gamunla gözümün ekmeleri İki hoş nehr-i revândur biri şat biri Furâ
 3 Serv okurdum boyuna gül dirdüm °arızuna Olmasa gülde diken servde nâ-hoş harekât
 4 Murg-ı cân dilde gamün tîrini her yana görüb Göz yumub mülk-i fenâ °azmi için açdı kana
 5 Aftâb-ı felek-i °ışk-ı şehir toğru toğar Kûh-veş anaki gam seyline gösterdi sebât
 6 Alsa zülfin lebine tañ mîdur ol çeşme-i nûş Kim olur âb-ı hayât olduğa yirde zulumât
 7 Lâmi°f ol sanemün kand-ı lebi zikri ile Eşk-i çeşmüm ne yire tamdayıse bitdi nebât

37

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

- 1 Geno-i vaslunğun gönül virâne oldu °âkibet Câna bu virânelik gam-hâne oldu °âkibet
 2 Şol gam-ı dirine kim bulmazdı yıllar çâre cân Sâkiyâ dâfi° ana peymâne oldu °âkibet
 3 Ey gözüm merdümeleri bahr akıdun kim ol perf Âşinâyiken niçün bîgâne oldu °âkibet
 4 Ânsalar yanında hâlüm h°âb-ı nâz eyler nigâr Kıssa-ı gussam ana efsâne oldu °âkibet
 5 Kûşe-i mihrâbdı kaşun gamından meskenüm Leblerün gördüm yirüm meyhâne oldu °âkibet
 6 Dilde mihrün tohumını kim ekmiş idüm dâm için Ah kim gam kuşlarına dâne oldu °âkibet
 7 Dir görem dirdün lebün câmile çeşmün mürdesin Araya girüb müjen gör kim ne oldu °âkibet
 8 Lâmi°f kim lâf-ı °akl ü dâniş eylerdi görün Bir perf-peyker sevüb divâne oldu °âkibet

38

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

- 1 °ışk cânına sunubdur bize Hak rûz-ı elest Zâhidâ anün için °aşık olur bâde-perest
 2 Tokunur yâre sakın dil-berün âyinesidür Müdde°f itme dilüm seng-i melâmetle şikest
 3 °ışk-ı yâr ile gönül var ise ger bâzârün Nakd-ı cânı virelüm yâra bugün dest-be-dest
 4 Eylesen bu kad-ı bâlân ile gülşende hırâm Sâye-veş serv düşüb pâyüne kadri ola pest
 5 Lâmi°f °ışk ile huşyarlıg olur mı revâ Mest geldüm bu harâbâta revânem yine mest

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Ey perî bir kez rakib-i kelb elîmden yise let
- 2 Ben nice mecnûna ey ^oakıl Süleymân dimeyem
- 3 Nâfenûn sînsun metâ ^oi müşkûn dîsun kadri hâk
- 4 Haşre dek cânâ dehânun noktası şerhi muhâl
- 5 Cümle halk ol hüsn esîridür ta ^oâlâ-şânühü

Hâk bilür şeytânlığı kor âdem olurdı öne
Vahş u tayrı kollanur mı olmayan Cem-menı
Ey sabâ var çîne gerd-i zûlf-i yârûnden i
Zü-fünûnlar yazsalar hüsnün kitâbından ni
Lâmi ^of bu özge sırdur ma ^onî bir yüz bin i

Mef û lû Me fâ î lû Me fâ î lû Fe û lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

- 1 Gördükçe olur yâ kaşunı kaddûm iki kat
- 2 Çeşmün ki gönül meclisini virdi harâba
- 3 Âyîne gönüllendiği sen cânâ ^oacebdür
- 4 Dâmânı belâ yakası mihnet yenî gâmdur
- 5 Öykündüğüün servüne kadr ile sanavber
- 6 Cân otı gibi la ^olin o cân öpmege vîrmez
- 7 Bulmadı dil-i Lâmi ^of'de meh gibi noksân

Devrân beni hoş çekdi gevündi behey âfet
Kara yir olur kaşların itmezse meremmet
Mihrûn nazarı virür iken âyîne-sûret
^oİşkûn ki geyürdi dil ü cân egnine hil ^oat
Dün-gün yir ise muşt-ı felekden yiridür i
Benzer ki gelüb hatt-ı siyâhi kodı hüccet
Mihründe felekler sînadı cânımı kat kat

Mef û lû Me fâ î lûn Fe û lûn (- - . / . - . - / . - -)

- 1 Cân içre gamun safâdur ey dost
- 2 Kaddûn ki kıyâmidur kıyâmet
- 3 Dil katre görünse bakmanuz yâd
- 4 Zûlfün ki ^oasâ-yı zâhidândur
- 5 Âyîne-i tal ^otûn yanında
- 6 Çöz zûlfünü kim oihâna bûyi

^oUşşâka cefâ vefâdur ey dost
Bâlâ degül ol belâdur ey dost
Cân bahrına âşnâdur ey dost
Bin başlu bir ejdehâdur ey dost
Hurşîd-i felek-Sühâdur ey dost
La ^olûn gibi cân-fezâdur ey dost

Mef û lû Me fâ î lû Me fâ î lû Fe û lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

- 1 Sen dişleri lûlûya nedür sîm ü zer ey dost
- 2 Gördükçe yüzün el açaram Hakka niyâza
- 3 Sormağa komazsın lebûnî şöyle kaçarsın
- 4 Pervâne gibi rahm odına şem ^otutuşdı
- 5 Müşkîn-dem ider bîği yine bâd-ı bahârı
- 6 Şîrîn lebûn öğdükçe zebân-ı kalemümden
- 7 Yoğ ise ne var Lâmi ^of'nün mâl u menâlı

Hâk-i reh-i ^oışkûnda fidâ cân u ser ey dos
Ya ^oni ki du ^oâlar seher eyler eser ey dost
N'oldı ^oacabâ suya mı düşdi şeker ey dost
Kan ağladuğundan giceler tâ seher ey dost
Benzer saçunün çînine itmiş güzer ey dost
Cân bezmine mûkl olmağa sükker yağar eydos
Eşk ü ruh-ı rengini yiter sîm ü zer ey dos

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Sâkiyâ sâgar-ı pür birle bu dem def^o-i gam it
- 2 Hil^oat-ı neyfeyi ey h^vâce degışdük nemede
- 3 Ey hayâl-i ruh-i yâr itmege bir lahza tavâf
- 4 Gül-i hüninler açub serv ü sanevber diküben
- 5 Gerçi ben zâr ile ahşamlamadun ey meh-i hüsn
- 6 Ola kim vâkıf olub rahm ide ey hatt-ı nigâr
- 7 Demidür pâk idesin nûr-ı mahabbetle bugün

N'ola bi-haddise eksüklüğümüz sen kerem i
Biz peşimân degülüz sende tuiyince kadem i
Muklemi Ka^obe tutub sâhat-ı çeşmüm haram :
Tig-i gamzenle söküb sinemi bağ-ı İrem it
Mihir-veş ol keremi bâri gelüb subh-dem it
Hâlümü safha-i ruhsârına bir bir rakam it
Yeter ey Lâmi^of dil Ka^obesini pür-sanem it

44

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Ey gönül endişe-i ağıarı ko yârün gözet
- 2 Aşıkun sevdâsı derd-i yâr alub cân virmedür
- 3 Gün gibi eflâke baş indürmez idüm dil-berâ
- 4 Ney gibi feryâd ider dil bülbüli her subh u şâm
- 5 Şeşder-i dünyâda her cândur giriftâr-ı belâ
- 6 Nakş u tasnif ile mest itdi beni meyhâneci
- 7 Dem-be dem la^oi u ruhıdur zıkr ü fikrün Lâmi^of

Bu cihândur söz çoğ olur sen yûri kârün gö
H^vâce sen sûd u ziyân u kendü bâzârün göze
Kara yır itdi beni zülf-i siyeh-kârün göze
Sende ey gül bir nefes yâr-ı hevâdârün göz
Ger küşâd ister isen andan sen dil-i zârün
Zahidâ var sen yûri evrâd u ezkârün gözet
Nice rengin ü münevver olmuş eş^oârün gözet

45

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

- 1 Sâkıf dehânumuz leb-i cân ile sükker it
- 2 İrdükce şâm-ı zülfine ey bâd-ı çîn-i seher
- 3 Dil hânesini zulmet-i gam aldı sâkiyâ
- 4 Gam botasında yanmağla geçdi cânuma
- 5 Ey hatt-ı yâr zülfinün itdüklerin bâna
- 6 Serv ü çenâr gibi baş açub göttürdüm el
- 7 Varmaz tonuz rakıbe bizi gösterür dimiş

Mutrib bu şehd sızları cândan mükerrer it
Müşkin demünle meclis-i cânı mu^oattar it
Bir cân-ı cân-fezâ ile anı münevver it
Ey kimyâ-nazar beni toprağken zer it
Bilsün o canda mûy-be mûy cümle defter it
Yârab visâlin ol sanemün sen müyesser it
Öğ itlerünle Lâmi^of gel beraber it

46

Mef ü lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / . - - . / . - - . / - . -)

- 1 Ey dil nidelüm olmayacak başada devlet
- 2 Katalanmaz idün nâzına çek şimdi cefâsın
- 3 Bir tırle bin cân u dil toprağa saldun
- 4 Bu nâloyi ey cân saña yâr eyledi ta^olîm
- 5 İşkun beni rûsvâ-yı cihân itse yaraşur
- 6 Bil dâyireni çarh-ı füsûn-ger gibi ey cân
- 7 Kadr ister isen Lâmi^of meyhâneyi bekle

Yârün ayagın öpmege el viremi fırsat
Bir dürlü dahi oldı gönül yâr ile sohbet
Ey kaşı kemân ancağ olur koluna kuvvet
Dinlendi demünden dilüm üstâduna rahmet
Kim hil^oatidür aşıkun ey yâr melâmet
İtmez o melek da^ovetüne bir dem icâbet
Bu künc-i sa^oâdetdedür ol genc-i siyâdet

47

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - . - / . - - / . - . - / . - . -)

1 Nedür bilür misin ey dil vuzû-ı ı̇şka hadēs	Tahâret-i ezelf içre levs-i fikr-i hadēs
2 Dehâmı nüktesiyle kelâmı hatm eyle	Ko zülfiyile cîdâli dükemmez ol mebhās
3 Çü sayd ider seni bu gürk-i merdüm-h̄âr	Begüm cihânda şikârûn semin imiş yâğas
4 Ne dir sâna ne-yi dem-sâz bir nefes gûş it	لقد آلت زيار الرحيم كم تلب
5 Giderme eldeki câmı ko fikr-i encâmı	Geçürme gussa ile ı̇mr-i nâzenini ı̇abes
6 Cihânda ba ı̇s u nuşûrı bugün teferrûc kıl	Degül mi ı̇akla kifâyet bu hâlet-i mebhās
7 Nedür hadîs-i hudûs ü kâdemde fasl-ı hitâb	Kadım ı̇şkdur ey Lâmi ı̇f kalan muhdes

48

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . - -)

1 Bezme nukl sükkeridür her dem ol şîrîn hadîs	Yâ me-yi la ı̇lûn komışlar adını rengin hadîs
2 Dir görür bir demde yüz bin mürde Ferhâdı bu söz-Leblerinden gûş idüb ol Hüsrevün Şîrîn ha	
3 Bûlbûli lâle ide nâyûn sıklığını dindüre	Tutî-i dillîye ol cân idecek telkin-i hadîs
4 Zâhir oldu gün gibi tafzîl-i erbâb-i zemîn	Diyemez bi'llah bu yüzden ehl-i ı̇lîyyin ha
5 Şöyle söyler Lâmi ı̇f uşşâka hüsnün nüktesin	Nitekim takrîr ider eşhâba şeyh-i dîn hadîs

49

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe ü lûn (. - . - / . - . - / . - . -)

1 Hatûndür fitneye hüsnünde bâ ı̇is	Ne tañ artarsa gün günden havâdis
2 İki yâr itse vahdet ı̇âlemini	Gerekmez sâkıyâ ol yirde sâlis
3 Lebün zikriyle gönlüm günde bin kez	Olur yok yirde bir gavgaya bâ ı̇is
4 Şeker guftârûnı tefsîr ider cân	Dilüm tâtîsidür şîrîn muhaddis
5 İriş divşürmedin mihnet buğazum	Degülseñ ey coel kârunda lâbis
6 Homîn nakd-i hayâtum derd u gamdur	Toyar ben öldüğüm gün hüzne vâris
7 Rakib ü vâ ızı bezm içre anma	Kederdür Lâmi ı̇f zikr-i habâyis

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Burka^c i ref^c it yüzünden eyle hûbân ile bahs Kim cedel eyler nigârâ olsa burhân ile bal
- 2 Nûtk-ı la^c lün bû-yı zülfün gibi cân-bahgem dimiş-San ki ^cİsâdür ider hikmetde Lokman ile t
- 3 Ders-i ^cışkûn üzre bülbüllerle ey gül eylerem Giceler tâ subh olunca âh u efgânile bahs
- 4 Men^c kılma itlerünle cengümi kapundan kim Sadr için şimdi mi itdi kişi akrân ile bah
- 5 Gamzesi kan içdügin kıldum dudagından su'âl Didi cân terkin ider kılssa cânân ile bahs
- 6 Ey gözüm men^c-i nazar itse rakib itmen codel Eylemez insân olan bir lahza şeytân ile ba
- 7 Lâmi^c f olma mu^c âriş nakş-ı ^cahd itdise yâr
Kim ne haddidür gedânun ide sultân ile bahs
- 8 Ger kılursa terbiyet ben hâke lutfun pertevi Zerre iken eyleyem hurşîd-i tâbân ile bahs
- 9 Âsitânun gibi çün buldum bugün ^câli sened Eylesen bu devr içinde tan mı Keyvân ile be

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - - / - . -)

- 1 Kâkûl-i dil-ber elinden el-ğiyâs Bî-amân ejder elinden el-ğiyâs
- 2 Ayru düşdüm ol meh-i bî-mihrden Çarh-ı bed-ahter elinden el-ğiyâs
- 3 Dâmenünden eksük olmaz hâr u has Sen gül-i ahmer elinden el-ğiyâs
- 4 Sır gönül câman rakib-i saht-dil Seng-i bed-gevher elinden el-ğiyâs
- 5 Saçları küfri komaz kâfirde dîn Dîni yok kâfir elinden el-ğiyâs
- 6 La^c lin ânsam yok yire kanun döker Gamze-i dil-ber elinden el-ğiyâs
- 7 Lâmi^c f dil şehrinin kıldı harâb Ol şeh-i kişver elinden el-ğiyâs

52

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 . . - - / . . -)

أبدت اللونين عتو انما الباقي مرج

1 Sâlik-i ı̇ışk isen ey dil mâsivâdan cümle gec

2 Kufl-ı ğam bendini feth itmek dilerseñ yum dehan

3 Bağlan ihrâm-ı fenâ çık tur-ı ı̇ıška vakfe kıl

4 Râh-ı ı̇ışk iki kademdür itmiş asân anı ı̇ışk

5 Bu kıyas-ı vehm ü zann ü ı̇ıakl-ı ser-gerdân ile

6 İstikâmet üzredür şart-ı sülûk-i râh-ı ı̇ışk

7 Baş u cân isterse senden Lâmi ı̇ıf cânân eger

Hoş dimiş eshâb-ı dil لصبر مفتاح الفرج

Eyle dil beytin ziyâret böyledür erkân-ı

Döğme ser yok yire zâhid بن في الدين مرج

Başa iltür sanma râh-ı Hakkı eshâb-ı huc

Gam degül anı muhâlif anlasa her tab-ı :

Çâre teslîm ü riizâdur terk-i ser kıl itm

53

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Geno-i vasl olmaz imiş ey dil virân bî-renc

2 Odlu yel gibi yiter kerem-rev ol ey hâki

3 Eylesün halk-ı cihân ı̇ıayş idüb izhâr-ı sürür

4 Bahr-ı mevvâc gibi her dem olub şûrîde

5 Lâmi ı̇ıf sîm ü zer içün ne gerek zârî vü zâr

Renc-i mihnetle geçin ister isen vuslat-ı

Çünkü su gibi revân olmadadır ı̇ıömr-i sipen

Bânâ ı̇ıâlemde yiter ğussa-i yâr ile güveno

Salma işkence-i mihnetle dil ü cânâ şikenc

Çün terâzu gibidür cân u dilün gevher-senc

54

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

1 Ol iki zûlf ki mâh-ı cemâle olmuş tâc

2 Şu ı̇ıâ-ı mihrün urursa ı̇ıaceb mi dilden tâb

3 Gözinde hâk ile taht-ı felek berâberdür

4 İrişse katre-i şûri sirîşkimün nîle

5 O çeşm iderse nola az günâh içün çok hışm

6 Lebi tabîbine bu derdün em semin sordum

7 ı̇ıAceb mi bakmasa sîmine eşkümün ol yâr

Birisi Leyle-i Kadr ü biri şeb-i Mı ı̇ırâc

Ne denlû gizlene sâfi züccâo içinde sirâc

Ġubâr-ı pâyünî her kim ki kıldı başına tâc

O demde ı̇ıazb-ı furât iken ola milh-ı ucâc

Hemişe nâzûk olur hâl-i tab-ı hasta-mizâc

Cevâb-ı merk ile ğam zehrini buyurdu ı̇ıilâc

Metâ-ı hüsnî iken Lâmi ı̇ıf bu resme revâc

Me fâ i lün Me fâ i lün Fâ i lün (. - . - / . - . - / - . -)

1	Sözünden dem-be-dem kadr-i güher hiç	Lebünden her nefes teng-i şeker hiç
2	Dehânünden haber aldum vefâ yok	Dirîğâ hâsılumdur hiç-der-hiç
3	Kemer gibi kucam dirdüm meyânun	Bilünden bulmadım oânâ eser hiç
4	Ne ağzundan ne bilünden nigârâ	° Aceb sırdur bilinmez bir haber hiç
5	Rakîbî leblerün hem-râz idinmiş	Olur mı ° aşîka bundan beter hiç
6	Kaçan mahsûb olur eşkümle rîyum	O meh yanundadır çün sîm ü zer hiç
7	Fenâdur Lâmi ° f sermâye-i oân	Cihân mahsûlî olmaz bu kadar hiç

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . - /)

1	Şâh-ı ° işkum dîd-ı âhumdur benüm başumda tâo
	Yiridür eflâkden alsam bugün bâo u harâo
2	Hastasıyım şol gözi mahmûrûn epsem ey tabîb
	Ol leb-i meygünden artuk derdüme yokdur ° ilâo
3	Nice sükker-vâr eriyüb geçmesün yaşumla dil
	Dem-be-dem âgyâra sen bûsen ile satarsın külâo
4	Tan mı âhumdan ter olsa hâtîrûn âyîne-vâr
	Her nefes kapar bulutdan nem gül-i nâzûk-mizâo
5	Yıkdı kâfir çeşmi gönülüm şimdi kasd-ı cân ider
	Hey müselmân şâh olan virânededen ister mi bâo
6	Toyurur çeşmüm bir avuç hâk-i pâyi dil-berûn
	Ben gedâyı sanma kendün gibi h° âcem gözün aç
7	Murg-ı vaslî Lâmi ° f dâm itmek istersen müdâm
	Her dem eşkünden yûri yüz yirde koyub dâne saç

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1	Kimseye şâhum gamün devrinde yokdur ihtiyâo	Ben gedâyâ işigün toprağı besdür taht u tâ
2	Zâhidâ ° uşşâka dîrsin kim çıkar dilden gamın	° Akıl olan istemez divânededen her giz harâo
3	Şerbet-i vasl-ı habîb ile rakîbün hûnidür	Var ise ben derd-mende ey tabîb cân-ı ° ilâ
4	Düşdi dil ayaklara bakmaz yüzine ol habîb	Ah kim buldı rakîbün yine bâzârı revâo

- 5 Yâ işâret katle eyler yâ beşâret vasladur
6 İncinür pâyine yüzler sürdügümden ol sanem
7 Lâmi^o f rûşen dil olsañ tañ mı^o ışk-ı yârle

Her kıya bakdukca ebrâsında olan ihtilâc
Şehler ey dil bülbülü gül gibidür ne vâk mi
Gün tokunsa bedr-i^o âlem-tâb olur sâfi züc

58

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . . - - / . - . - / . . -)

- 1 Melâhat içre şehâ yok lebün gibi emlah
2 Ol iki giysu ki oldı siyâdetün dâli
3 Zihî kemâl-i sabâhat ki subh-ı rüyundan
4 Mutahhar oldı yunub şer^o-i pâkûn ile tamâm
5 Cemî^o-i nusha-i edyânı nesh idüb emrûn
6 Tapûna kıldh-ı mı^o allâ cenâb-ı^o izzetden
7 Felekde gün gibi^o unvân-ı hutben olsa revâ
8° Urûcun eyledi ervâh-ı kudsî heb hayrân
9 Münevver olsa dil-i Lâmi^o f degüldür tañ

^o Aceb mi olsa tekellümde cümleden efsah
Hatûn kenâr-ı^o ızârunda ana kayd-ı sah
Zulâm-ı küfr gidüb geldi^o âlemine ferah
Cehâlet içre olan cümle fi^o l ü mustakbeh
Kapundan özge oihân içre komadı mezbah
Sunıldı nitekim bedr aye mihr elile kadeh
Emîr-i hutte-i Yesrib şehinşeh-i Ebtah
Çü rahş-ı himmetüne oldı lâ-mekân mesrah
Ki nûr-ı mihrün ile dilden itdi def^o-i tere

59

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . . - - / . - . - / . . -)

- 1 Cihânda buldı güneş gibi bu kazıyye vuzûh
2 Gamunla gam degül eşküm koparsa tufanlar
3 Şehâdet-i dil ü cân yiter idi katlün içün
4 Ziyâd ü zühde ebed tevbe eyledüm zâhid
5° Aceb mi^o âbide mescidden olsa keşf-i hicâb
6 Seher nikâb-ı ruhan keşf idiocek ol gonca
7 Şehîd-i^o ıška mı benzer Halîl-i kurbânî
8 Meger ki âyile şâm-ı ebedde Lâmi^o f iyâ

Ruhundan âyine-i Hak tenün musavver-rûh
Bu dem ki^o ıškuyla sinedür sefine-i Mûh
Onardı her biri gamzenden olmasa meorûh
Şu gün ki câmuma saldı ziyâ cemâl-i nasûh
Der-i muğandan irer her dem ehl-i^o ıška fût
Dilümde^o ukde mi^o arz eyle ey sabâ şurûh
Katil-i tîğ-i gamun kande kande ol mezbûh
Dilüm ki oldı sabâh-ı ezelde mest-i sabûh

60

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Yine^o arz-ı ruh idüb kıldı dilüm yâr ferah
2 Ey tabîb-i dil ü cân hâtır-ı dil-hastamı sor
3 Ah ü eşkünden eger yâr safâ sürse nola
4 Zâhidün bâde-perest olduğını işideli
5 Turmadın eldeki mahsûli havâlar uçurur
6 Süriocek itlerünün izine yüz şâd oluram
7 Lâmi^o f gördi meger zülfine yârün dahlîn

Gün gibi kılsa ne tañ dehri o dil-dâr ferah
Sebeb-i sihhât olur ola gü bîmâr ferah
Bâd u bârândan olur hâtır-ı gülzâr ferah
Sâgar-ı mey gibi toldı dil-i hammâr ferah
Nice gülşende ola şâh-ı sebûk-bâr ferah
Ehl-i dünyâya virür dirhem ü dinâr ferah
Oldı gönli açılıb nâfe-i tâtâr ferah

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 Her kaçan ol sîm-ber destine alsa zer-kadeh
- 2 Hârî gül hârâyı la^c l u toprağı altun ider
- 3 Câna la^c l-i yâr gibi cân bağışlar dem-be-dem
- 4 Nakş idelden cânına aks-ı leb ü dendânûnî
- 5 Gün gibi seyr-i cihân eyler nazar iden âna
- 6 Câm-ı hicrân suna diyû âh kim devrân eli
- 7 Nûş-ı cândur zehr-i gam sunarsa sen hûri bâna
- 8 Lâmi^c f'nûn yazımız hîrz-ı kadeh ekfânına

- Aks-ı la^c linden olur yâkut-veş ahmer-kade
- Ayn-ı iksîr-i sa^c âdetdür meger cevher-kad
- Çeşme-i hayvândur el-hak işbu cân-perver ka
- Oldı çarh-âyın cevâhir birle pür-zîver kad
- Hikmet-i usturlâbidür yâ câm-ı İskender ka
- Kâse-i gerdûn gibi pür-hûn-ı dildür her ka
- Çayr elinden zehrdür olursa pür-gûş kadeh
- Virse cân ger leblerinden sunmadan dil-ber

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 Vakt-i güldür sâkiyâ sun lâle-veş gülgûn kadeh
- 2 Zühre-veş ey mutrib-ı mehr u sîrûd it kim bu şeb
- 3 Ey kamer devrân hüsnünde lebûn yâdına âh
- 4 Ey perf kanlu gözün bîmâr mı yoksa âna
- 5 La^c l olubdur kan yaşumdan yer yüzi bu derd ile
- 6 Akibet bu devr elinden rahm it ey loylî cemâl
- 7 Almağıçûn Lâmi^c f yârûn lebinden bûseler

- Sunmadın devrân eli bezm içün pür-hûn kadeh
- Nukldur enoûm şafakdur bâde vü gerdûn kadeh
- İçerem hûn-i ciger ben nûş ider her dîn kad
- Dîv gibi şişeyile eylemiş efsûn kadeh
- K'oldı hem-râz-ı dehânun ey lebi meygûn kad
- Bezm-i gamda olmadı mı kell-i mecnûn kadeh
- Lâle-zârı kabrumun^c arz ide gün-â gün kadeh

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - . -/. . - -/. . - -/. . -)

- 1 Çün oldı^c ayd-ı ruhun^c ays u nûşçûn miftâh
- 2 Ko kû-yı yârda vâ^c iz şarâb-ı nâb içelüm
- 3 Tentün belâyâ dîlûn rence salma mey nûş it
- 4 Çemende nergis-i ser-mest-veş kadeh-gîr ol
- 5 Tuyûr-ı himmi uçurmağa lâne-i dilden
- 6 Gözûn gibi nola^{geh} mest ü geh humâr olsak
- 7 Safâ-yı râcile sor^c ömri Lâmi^c f dîn-gün

- Aç imdi meygedeyi sâkiyâ didük fettâh
- Behişt içinde olur çünki nûş-ı bâde mübâh
- Çü hikmet ehli didi râha râhatü'l-ervâh
- Felekler eylemedin hâk-i kâlibûn akdâh
- Cihânda bâde gibi olmaya cenâh-ı necâh
- Degül harâbe-i dünyâda râst fikr-i salâh
- Dönüb bu devr-i zamânı dimedin senünçün râh

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 İtse her dem rû-yı dehri dem-be-dem gülzâr-ı subh
- 2 Giceler âhum şu^c â idur ki tutar gök yüzün
- 3 Yakmasaydı cânı içre mihrûn ey meh-rû çerâğ
- 4 Gice sen loylî gamından bir haber virmiş nesim
- 5 Gördi sînem üzre dâğ-ı gamlarum encüm-sıfat
- 6 Şem^c -i rûyûndan münevver gün gibi bâzâr-ı şâm
- 7 Dîn gice mihr-i ruhun fikrinde iken Lâmi^c f

- Gün gibi âhumdan olur her nefes bîdâr suk
- Yoksa kendin dîd-ı gamdan idemezdi izhâr
- Olmaz idi şem^c -i rûşen gibi gül-ruhsâr-ı
- Yakasın dâmâne dek çâk itdi Mecnûn-vâr su
- Şem^c -veş mihrinden itdi dîdesin hûn-bâr s
- Bû-yı zülfünden olubdur nâfe-veş^c attâr-ı
- Gördi rû-yı dehri itmiş ser-be-ser envâr

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

1	Tutsa her dem °azm-i bezm idûb o meh-peyker kadeh	°Aks-i ruhsârından olur gün gibi enver kad
2	Geh tehîdûr gâh pür-bâkî degüldür iki dem	Söyle benzer kim °arâzdur bâde vü cevher k
3	Mürdeler dir gördüğü budur deminden her nefes	Dirilür devrinde °İsâ gibi cân-perver kade
4	Katre katre eşk-i hûninümle çeşmüm nakşidür	La°l u yâkut ile kim bulmuş durur ziver ka
5	Cân diyârın hıfz için yâcûc-ı gamdan la°lmış	Sîm ü zerden şhen-şyin sedd-i İskender kad
6	Sâkiyâ devrân-ı cân-ı hecrden gam yok bâna	Yâr elinden şimdi kim pür-nûş-ı cåndur her
7	Devr-i fursatdur bugün gel sâkiyâ °ayş idelüm	Bezm-i cennet yâr-ı rızvân kâse-i kevser ka

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - -/. - . -/. . -)

1	Gün gibi dehri tutdı şevket-i şeyh	Nûr virdi cihâna tal°at-ı şeyh
2	°Arş u kürsiden eyliyem güzeri	Yâr olursa bâna °inâyet-i şeyh
3	Zer-i kâmil °iyâr olur bî-şek	Nazar itdükte hâke hazret-i şeyh
4	Sidre-vesş pâ-yı °arşa başum irer	Dest-girüm olursa himmet-i şeyh
5	Tih-i hayretde kala cân °âciz	Rehber olmazsa hidâyet-i şeyh
6	Mum idûb yârı vasla nûr eyler	Ger. zuhûr ide nâr-ı gayret-i şeyh
7	Dîde-i cânâ rûşinâdur bil	Lâmi °î hâk-i pâ-yı hürmet-i şeyh

Me ü lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fe ü lûn (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1	Şol gün ki bâna gün gibi °arş eylesesin ruh	Zî-baht-ı humâyûn vü zihi tâli°-i ferruh
2	Bir pertevîdür nuh-felegün cânın iden nûr	Mâhı hacl eyleser ne tañ gün gibi ol ruh
3	Bin yüzden ider her nefes ol yâr tecellî	Râhın nice yanılmasun erbâb-ı tenâsuh
4	Yârûn deheninden haber almağa halâyık	Bin söylediler virmedi bir zerrece pâsuh
5	Gördüm od olub dün gece yanardı rakîbî	Ey Lâmi°î bir pâre sovudı yüregüm oh

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

1	Tarîk-i fakrûn içinde dilüm bulalı rusûh	Tamâm bildi cihân devleti imiş mensûh
2	Rakîbe eyler iken yaykara dün ol ebrâ	Dönüb hatâyile bakdı tokındı sineme oh
3	Cihân içinde °aceb hâmlıkdur ey zâhid	Şarâba tevbe idûb dün-gün içesin metbûh
4	Çemende bitmeye nergis gözün gibi şehlâ	Sadefde olmaya gevher sözün misâli şûh
5	Tokundı bâna gamundan şu denlû seng ü kesek	Mezârum olsa mahaldür bugün o seng ü külûh
6	Rakîb °arş idicek halka şekl-i murdârın	Gülûb sakalina nâzûk didi güzeller pûh
7	Şu gün ki Lâmi°î kutb-ı cihândan el aldı	Seri semâya irişdi müridi oldu şuyûh

Me fâ i lû fâ i lâ tû Me fâ i lû fâ i lûn (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

- 1 Şirîn lebûnsüz oldu mey hoş-güvâr telh
- 2 Ey kan yudan gamile dime ışkâ zehr-kâm
- 3 Kanı şu devr kim mey idi zehrden beter
- 4 Râg-ı oihânda ıyş-ı mey var gül şeker gibi
- 5 Helva lebûn ümîzine safra çeker gönül
- 6 Deryâ akıtsa dîde-i âşık aceblemen
- 7 Sordukoa şehd leblerüni lâmi'î çeker

Zülfün gamıyle geçdi ömr ey nigâr telh
 ıyş ehline gelür mi me-yi hoş-güvâr telh
 Gelmez gamunla şimdi bâna zehr-mâr telh
 Dêrd u gam ile itmeye tâ zehr-i hâr telh
 Olsa aceb midür dehen-i rûze-dâr telh
 Hicrân gibi oihânda gû var rûzgâr telh
 Zehr-i rakîb-i turş-likâdan hezâr telh

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - -/ . - - -/ . - - -/ . - -)

- 1 Kadeh ki cân virüben la'lûni öper küstâh
- 2 Ne bî-hayâliğ olur bu ki ol gülün her dem
- 3 Takıldı barmağuna salınur yanınca bile
- 4 Sen eyle cân ile meyhâne hizmetin ey dil
- 5 Meger ki kâmet-i yârî görüb durur kumrî
- 6 Yüzüne saçarsa tañ mı göztüm yağı her dem
- 7 Dilerse la'l u ruhun lâmi'î acebleme kim

Kimesne görmedi devr içre bu kadar küstâh
 Harîm perdesini bâd-ı subh açar küstâh
 Meger ki cânımı kıldı bu sîm ü zer küstâh
 Ne gam bu bâbda bir tañ iderse her küstâh
 Ki serve kargu ider nağme her şehir küstâh
 Olur gû yüz bula sâ'il dahi biter küstâh
 Letâîfifiyle efendi kulin ider küstâh

71

3 Fâ i lâ tûn Fâ ilûn (3 - . - - / - . -)

1 Kaşların alnunda yazmış	قل لؤلؤ الله	Bu ne lûtf u hüsn-i bî-hemtâdur	لؤلؤ الله
2 Yir yüzinde şive-i reftârûna öykünmeye		Başı bîn kez çarha irstün sidrenün ey serv-ke	
3 Tîr-veş burnun elif ağzûn nişânı hâ-yı vakf		Çekmege °âşık bu ahı yâ kaşun üstinde med	
4 İster isen gün gibi devr içre cânun tolanur		İhtiyâr it çarh-veş °âlemde bir müşkîn-nemed	
5 Bir yaña câdu gözi bir yaña kâfir kaşları		°âlemi kırdı geçürdi hey müselmânlar meded-	
6 Haşre-dek gönlüm harâbın kimse ma °mür idemez		Çünkü zülfün anda mi °mâr ola çeşmün mu °temed	
7 Çün ezelden °ışk kârın süre geldi Lâmi °î		Sürintüb bu yolda cânâ süre gider tâ-ebed	

72

Me fâ i lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1 Yazdı beyâz-ı haddine bî-hâme vü midâd	Hatt-ı nigâr-ı müşk ile
2 Zülfün gibi tayanuban ol hadde itme cevri	Âb üzredür nihâdı anun yokdur i °timâd
3 Mümkün midür ki ayıra tîg gam arasın	Gönlüm gamunla eyledi şol resme ittihâd
4 Dirlir rakîbe virdi lebün ağzı dâdını	Sen şehden olsa her dem işüm nola dâd-dâd
5 Dün bû-yı vasl almış idi cân nesîmden	Puğün sağun kımıldısı bir dahi hayrbâd
6 Hallidemez kimesne mu °ammâsın ağzumun	Hatt-ı lebün gibi niçe yüz bîn çıkarsa ad
7 Maksûd-ı yâr katlise ey Lâmi °î seni	Teslîmdür hemîşe yolum itmezem °inâd

73

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

1 Katı gönlün gibi senge tuş olsaydı ger Ferhâd	Çekerdi kün-kenlikden nigârâ destin ol üst.
2 Senün bağrun katı taşdan benüm pek cânun âhenden-Olısar haşre-dek âbâd uruldu °ışka bir bün	
3 Esîr-i zülf-i cânândur diyüb ben bûlbül-i zâra	Rakîbâ uydun ulaşduñ beni cânunçün it âzâd
4 Gözünden çeşmi karardı ayagın turamaz nergis	Kadünden başı çigzindi turub düşmek diler
5 °Aceb mi eşk ü âhumdan dil ü cân itse her dem haz-Ki bu âb u hevâyile toğaldan olmaşam mu °ti	
6 Bu dârü'l-hüzn-i dünyâda bulunmaz âdemi bî-gam	Eger var ise °âlemde gamun aşhâbidür dil ş
7 Çü kûyın tolanam eyler rakîb ü seglerin âgâh	Elinden Lâmi °î dün-gün bu âh u nâlemün fery

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Oluram müşkîn nefes urduka cîşkun câna od
- 2 Sanki Nîl ırmağıdur ey Yûsuf-ı Mîsr-ı cemâl
- 3 Giceler efgânüm ey dil-bar gamünden ra'd-vâr
- 4 Seyl-i eşkümden düşerdi sakf-ı çarh-âteşin
- 5 Ben demür cân eyledüm sen gönlünü taşdan beter
- 6 Ey müezzîn çünki kad-kâmet diyüb kıldun kıyâm
- 7 Lâmi'î ol denlî düşünâmundan eyler hazzı kim

Âlemi eyler mu'attar dem-be-dem yandukca ü
 Çeşm-i giryânüm ki oldı sentün oevründen kebû
 Koparur a'dâ başına sayha-i kavm-i Semûd
 Yer yer olmasaydı ger âhum duhânından amûd
 Tokışub bu seng ü âhen Âlemi tutmasa od
 Diyesin kopdı kıyâmet yir ü gök eyler sücûd
 Virmez ol zevk u safâyı bîñ tehiyyât u durûd

75

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Çağrışur gökde melekler âh u zârundan meded
- 2 Konmasun yâr ışigine hâk-i cismünden gubâr
- 3 Gözlerüm yol gözlemekden tire-dildür ey sabâ
- 4 Ey tabîb-i cân dile kâr itmedin bu zehr-i gam
- 5 Göricek bî-hûd olur dil görmeyince hûd ölür
- 6 Ejder-i zülfün helâk eylerdi dil tıflın velî
- 7 Lâmi'î dil zevrakın girdâba saldı mevo-i gam

Odlara yandım bu âh u pür-gerârundan meded
 Ey gözüm bi'llah eşk-i seyl-bârundan meded
 Tûtiyâdur hâk-i pâ-yı şeh-süvârundan meded
 Zerrece tiryâk-i şehd-i la'î-yâründen meded
 Kalmışam âciz bu cân-ı bî-karârundan meded
 İrdi hattûn Hîr-veş perverdigârundan meded
 Yok kenâr-ı vasl-ı yâre rûzigârundan meded

76

Me f ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

- 1 Seng-i gamunla sanma gögerdi bu cism-i zerd
- 2 Bu âh u nâleden degül incinmek ey habîb
- 3 Mihrünle subh-veş ne dem itsem yakamı çâk
- 4 Âteş-sıfatlu dâd-ı dilüm turfa-rahşdur
- 5 Bir toz kopardı sar-sar-ı âhum cihânda âh
- 6 Olmaz cihânda gülşen-i hurrem bu dil gibi
- 7 Sen râh-ı sulhı tut ko rakîb eylestün cedel

Nakkâş-ı ışık geçdi zer üstine lâciverd
 Feryâd iderdi dâğ-ı dilüm görse ehl-i derd
 Od gibi yaka mülk-i cihânı bu âh-ı serd
 Kim mihr-i çarh gerd gibi olmuş cihân-neverd
 Gerdün yüzini tañ mı dilüm gibi tutsa gerd
 Her zahmı cû-yı dil-keş ü dâğı tâze verd
 Yek-rûze ömrün nedür ey Lâmi'î neberd

77

Me f ü lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fa ü lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

- 1 Ey lebleri gonca yüzi gül kâmeti şimsâd
- 2 Ol gamze yiter cânâ kaşun kılma havâle
- 3 Germ olsa cefâdan dili yârün yaşum ister
- 4 Şâgird olayım mekteb-i dânişde olunca
- 5 Derdiyle yanub oda kızıl kana boyandı
- 6 Kassâb gibi çeşmünü idindi kanara
- 7 Ademden eger Lâmi'î kaşsam ne acebdür

Gam-hârı dil-i bûlbûli hûn eyledi feryâd
 Bir murg-ı za'ife ne gerekdür iki sayyâd
 Alur suyunı kızmağ ile nârda pûlân
 Anlarsa elif kâmetünün nüktesin üstâd
 Nâr ağacı olsa ne aceb tiş-e-i Ferhâd
 Gamzen gibi âlemden bugün olmaya cellâd
 Dîvâne kılubdur beni ol hûr-i perî-zâd

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1	Ba ^o na bir lu ^o b ile her dem geçer ol kâkıl bend	Her ne eylerse revâ eylesün vasla güzend
2	Ne anub vaslına irdüm ne çıkub yol buldum	Ahumi eyleyü gördüm kadi servine kemend
3	Öümle ^o âlemden üzildi vü kesildi dil ü cân	İdeli zülfün ile ey gözi câzu peyvend
4	Yüz sürer sâye-sıfat günde gelüb işigüne	Ne kadar tutar ise kendüyi hurşid-bülend
5	Çeşm-i bedden ruh u hâlün sakınub dîde gibi	Micmer-i sînede her dem iderem cânı sipend
6	Lâmi ^o f baş koşalı gözleri âhûlar ile	Bir nefes evde karâr eylemez oldu ol levend
7	Çünkü eş ^o ârın irişdüirdi kemâle yiridür	Eylese nazmını vird ehl-i Sıfâhân u Hucend

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1	İstedüm hün-i ciger birle yazam yâra kağıd	Aya denlü elüme girmedi bir pâre kağıd
2	Varak-ı qehreme yazdum dem-i eşkümle gamum	Nidelüm bencileyin olmasun âvâre kağıd
3	Okumaz nâmemi başdan başa ihlâş olsa	Nice kılusun bu kara yazılı biçâre kağıd
4	Zülfi sevdâsına cân virdüğümü dimegiçün	Yaraşur câme-i mâtem giyüben vara kağıd
5	Gönderürdüm dün ü gün kara haber derdümünden	Ele girmez ne kılam ara kalem ara kağıd
6	Beni öldürmegiçün zülfi haberler uğurur	Dimez ola bu garîbi suna hün-kâra kağıd
7	Lâmi ^o f göz karasın eşküm ile hall idüben	Demidür kim yazam ol şüh-ı cefâ-kâra kağıd
8	Bari nâzûklük ile ol sanemün gün yüzünü	Seyr idüb dîdelerüm nûr ola meh-pâre kağıd

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 . . - - / . . -)

1	Çinde cânâ nâfe-i zülfün mezâd itseydi bād	Kadri müşkün hâk olub bâzârı bulurdi kesâd
2	Dün nesîm-i subhdan almışdı cânım bû-yı vasl	Cünbüşin zülfün bugün bir yüzden eyler hayr-ı
3	Acı diller birle virdün gerçi ağzum dâdını	La ^o l-i şîrîntünden ister yine cân-ı hasta-dâd
4	Her çi bād-â-bād el urdum zülfünün dâmânıpa	Ğâyeti ser-geşte-i devrân olam mânend-i bād
5	Tayanursın ey gönül gâh âhuma gâh eşküme	Her dem eylersin dirigâ bād u âba istinâd
6	Aderi olmağ içün söyle münecoim çarhdan	Olmadı bir cânâ olmaz bu mu ^o ammâdan küşâd
7	Dime ölmekden nedür maksûd-ı dil ey Lâmi ^o f	Âşık-ı dil-hasta cânâ her dem olur nâ-murâd

وله حرف الذال

81

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

1 ° Aceb midür gam-ı cânâna gelse cânâ lezîz	Garîbe zehr-i belâyı kılur zamâne lezîz
2 Şarâbum eşk-i garâmet gıdâm hûn-i ciger	Gamunla derd ü belâdur cihânda cânâ lezîz
3 Çanak çanak taşır eşküm bâna ciger kanın	Öti gördi kanlar içre çeşmi kana kana lezîz
4 Şu gün ki sundı lebün tatlu tatlu ağzuma hoş	Boyandı cânuma cânâ nu hûb olur ne lezîz
5 Rakîbün ekşi yüzinden ki telh idi ° ıyşum	Visâlün itdi bu dem cân-ı kâm-râna lezîz
6 Cihânda olmaya derd ü gamtün gibi şerbet	Garîb-i hasta vü dervîş-i nâ-tüvâne lezîz
7 Ümîz-i vaslile cân suya döndi Lâmi ° iyâ	Ezilse nola diltüm ol şeker-dehâna lezîz

82

Me fâ i lû Fe i lâ tû Me fâ i lû Fe i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1 Düşnâm-ı yâr cânâ cihândan gelür lezîz	Ol lebden acı söz dile cânndan gelür lezîz
2 ° Uşşâk-ı telh-kâma eger zemm ü ger senâ	Şîrîn ü telh o şehd-zebândan gelür lezîz
3 Benzer susadı kanına ol tîğ-i âbdâr	Bu teşne cânâ âb-ı revândan gelür lezîz
4 Gam meclisinde derd-i derûn ile hûn-i dil	° Uşşâka ° ıyş u nûş-ı cihândan gelür lezîz
5 Ey Lâmi ° î çemende sebûk-rûh-ı yâr ile	Bir nesne var mı rıtl-ı girândan gelür lezîz
6 Bezm-i belâda inler isem ney-sıfat nola	Olmaz firak içinde figândan gelür lezîz

83

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Rutabından lebütün ağlasa kan nola nebîz	Me-yi cân-bahş olur mı şeker olmakla lezîz
2 Nice mezheb nice dindür beni katl itmegiçün	Çeşmünün hükmini her bir müjen eyler tenfîz
3 Gördi şeytânlığ ider arada ° uşşâka rakîb	Hîrz-i seyfiyle ol gamzeler okur ta ° vîz
4 Hüsn-i ta ° lîmin ider ruhların ay ile güne	Olmasun mı sanâ câniyle güzeller tilmîz
5 Lâmi ° î tuhfe içün tapuna ey Hüsn-i hüsn	Nazm-ı şîrîn ile kağıdlara sardı fânîz

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Mest -i didârun olan cennet ü rızvânı nider	Seyr-i ruhsârûn iden sahn-ı gülistânı nider
2 Tan mı Ya ^o küb-sıfat geçse gönül dünyâdan	Vasl olan Yûsufla külbe-i ahzânı nider
3 Demidür kim tene bed-rûd ide cânile gönül	Mülk-i ıtlâk özenen bend ile zindânı nider
4 Râh-ı gam bi-ser ü sâman diyü korkutma beni	Baş koşan zülfüne ey cân ser ü sâmanı nider
5 Zülf ü rüyunla ki âşûfte ola her dil ü cân	Âlem içre gam-ı küfr ü dem-i imânı nider
6 Künc-i fakr içre süren iki oihân devletini	Genç-i Kârûnı degül mülk-i Süleymânı nider
7 Lâmi ^o i derdün ile hoş-dil iken âlemde	Ey tabîb-i dil ü cân cânına dermânı nider

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Zâhidâ dime şeb u rûz ^o ibâdet yegdür	Bir nefes ^o işka kâmusından itâ ^o at yegdür
2 Dâyima havf-i firâk ile dem-i vuslatdan	Vasl ümmiziyle ey dil-i gam fırkat yegdür
3 Berr ü bahrun elemin çekme eya sâlik-i zühd	Yâra vasl ister isen râh-ı mahabbet yegdür
4 Kendü şehrinde saña virmeye el çünki murâd	Başun al git götür ayağı ki gurbet yegdür
5 Mülk-i dünyâda bütün pâdişeh olmakdan ise	Künc-i meyhanede ihvânla sohbet yegdür
6 Sonra hasretle koyub gideceğün dünyâyı	Şimdiden el çeküb ey h ^v âce ferâgat yegdür
7 Lâmi ^o i ^o ışkla nâmus müyesser mi olur	Her ne hâl ise saña tavr-ı melâmet yegdür

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Toğrüyam yolunda niçün idesin egri nazar	Ey kaşı yâsına kurbân olduğum Okcı ^o Ömer
2 Sarmadın kat kat yiter çekdün çevürdün gönlümi	Yufkadur bağrum hey âfet sığağ istersin mege
3 Ey kaşı yâ gerçi gamzen oklarıdır kâr-ger	Nâvek-i âhına ^o uşşâkunda çarh olmaz siper
4 Yüksek uçardı hümâ gibi egerçi murg-ı dil	Bir hadeng-i cân-sitân birle ^o aceb buldun za
5 Dil-berâ nâzûk hayâl idi perî-vesî dünki gün	Gönlümi yâ gibi egdün ok gibi idüb güzer
6 Seyr-i hûbân men ^o i her giz girmez idi gûşuma	Şimdi bildüm âfet-i cân imiş ey dil-ber-naza
7 Bilmeyen bilsün kaşun yâsına kurbânam bugün	Her giz itmez Lâmi ^o i tîr-i melâmetden hazer

87

Mef ü lü Me fâ î lün Mef ü lü . . . fâ î lün (- - . / . - - - / - - . / . - - -)

- 1 Gerçi ki senün gamzen oevr okına peykândur
- 2 Ey hür-ı perî-çehre mihrün pür iken dehre
- 3 Tesbîh-ı ser-ı zülfün mihri ile cân virdi
- 4 Müşkîn saçuna sünbül bir bend ile âşüfte
- 5 Ol câm-ı leb-ı la^o lün derdi düşeli câna
- 6 Dil tañ mı kebâb olsa yanınca ciger büryân
- 7 Ey Lâmi^o î vasf eyle ol dişleri pervîni

Ol mihnete çeşmüm de âyînelü kalkândur
Dil-berlig ile şöhre meh-rûlara bühtândur
Şol şeyh-ı duta-kad kim ser-halka-ı devrân
Şehlâ gözüne nergis bir vech ile hayrândur
Dil gonca-sıfat her dem zahmile tolu kandu
Virâne-i sinemde gam hir gice mihmândur
Kim nazm-ı dilâvizün eflâke dür-efşândur

88

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - - / - . -)

- 1 Çarh-ı hüsnün şâhısın nûrûn saña efser yiter
- 2 Saña ey meh çarh-ı pür-encûm gibi zer-câme-h^v âb
- 3 Gamzeler tigin kuşanmak çeşm-i cellâdun nedür
- 4 Bûte-i çeşmünde eşküm sîm-i hâlis kılmaga
- 5 Âşık-ı dil-hasta râhat olmağ için bir nefes
- 6 Merg-ı şâhinden haber iletmegiçün ey rakîb
- 7 Şâh-ı ışkum Lâmi^o î çarh u zemîni tutmaga

Kâmet ü zülfün livâ-yı ejdehâ-peyker yiter
Baña bu gam külhanında odlı hakister yiter
Katlum içün ey cefâ-hû bir haber gönder yit
Tûtiyâ-yı hâk-i pâyûn tarh içün cevher yite
Âsitânun taşı balin toprağı pister yiter
Saña tîr-ı dîd-ı âhum murg-ı âteş-per yiter
Odlı âhum zer-âlem kanlu yaşum leşker yite

89

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - - / - . -)

- 1 Âsumânî ton geyer dîn gördüm ol gün yüzyü yâr
- 2 Şâmidî benzer anünçün tiz tolandı ol güneş
- 3 Ya rakîb-ı kelb vehminden yatağın özledi
- 4 Gözlerüm ardınca kaldı irmedi gerdine vehm
- 5 Tâli^o -ı ferhunde idi gösterüb yüz oldu gayb
- 6 Göz karardub ol tezerv ardınca saldum bilmedüm
- 7 Ol perînün şîvesinden Lâmi^o î bildüm yakîn

Sâye-veş pâyine düşmek istedüm itdi firâr
Berk idi yâ sıçradı olub bulutdan âşikâr
Kurd sandı Âşıkın ya ol geyik gözlü nigâr
San perî idi görindi ya hayâl idi o yâr
Ya hümâ-yı devlet idi geldi geçdi sâye-vâr
Çıkdi dil şehbâzı destümden ne ol var ne bu
Kim hayâl-i h^v âb imiş dünyâ-yı dîn bî-i^o tîbâ

90

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . . - / . . -)

- 1 Zülfi bâzâr-ı cemâl içre ne hoş mîzândur
- 2 Ey sabâ la^o line öykündi diyü yok yire gel
- 3 Giryemi gördi ısırdı lebini güldi didi
- 4 Ben yanub her gice kan yaş dökerüm subha degin
- 5 Ey şeker-leb yüzüme bakmazsa tañ mı rakîb
- 6 Çarh dinârını saymazdı kızıl mankara dil
- 7 Lâmi^o î itlerine izzet idersen nola kim

Kim anun keffeleri mihr ü meh-ı tâbândur
Goncanun ağzını kan itme kim bühtândur
Sükkeri tenge çekün nem irişür bârândur
Her dem ağıâr ile o şem^o gibi handândur
Za^o firân kadrini ol kande bilür hayvândur
Şimdi küyün tolanur müflis-i bî-dermândur
Hürmet itmek kiçiler ululara erkândur

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - . - / . - - / . - . - / . - . -)

- 1 Ruhun ne âyinedür k'anda nakş-ı cân görinür
- 2 Didüm şarâb-ı lebün sun akıtma kan yaşum
- 3 Sağun hayâli beni tañ mı itse divâne
- 4 Yüzünü görmege cân virürem nedür dünyâ
- 5 Ümiz-i sîd-i visâl ile °azm-i yâr itdüm
- 6 Ağız açub gam-ı cânânı yâralar söyler
- 7 Eline lâmi °î girmez hezâr-cân virenün

Hemîşe râz-ı oihân gün gibi °ıyân görinür
 Didi görünme bu dem kim gözüme kan görinür
 Gelüb perî gibi ey yâr her zamân görinür
 Gözine sanma ki °âşıklarun oihân görinür
 Gönül sana bu seferden °aceb ziyân görinür
 Egerçi °âşık-ı dem-beste bî-zebân görinür
 Nazarda der u gam-ı yâr râyegân görinür

3 wâ i lâ tûn wâ i lûn (3 - . - - / - . - -)

- 1 Leb midür bu gonce-i ter yoksa la °1-i âbdâr
- 2 Ruh mı bu gül-berk-i ra °nâ yoksa sem °-i dil-fürûz-Saç midur bu °anber-i sârâ veyâ müşk-i Te
- 3 Hâle midür mâhi gird itmiş °izârün halkası
- 4 Levh-i usturlâb-ı sîmîn-i felek mi bu âlin
- 5 Âşiyân itmiş hümâ midur zenehdâmün çehin
- 6 Çurra-i devlet midür bu kavs-vâr iki hilâl
- 7 Lâmi °î ol nergis-i pür-mekr ü dem oâzu midur

Diş mi bu tâbende gevher yoksa dürr-i şâhvê
 Yoksa cennet gülşenin devr eylemişdür cûybâ
 °Ankebuti perde olmuş saçların kim anda var
 Yoksa tâvus-ı cinân midur bu zülf-i tâbdâr
 Çarh takı gibi mihr üstinde olmuş hayme-dâr
 Gâh sermest ü harâb u gâh bîmâr u humâr

3 wâ i lâ tûn wâ i lûn (3 - . - - / - . - -)

- 1 Saçların altında alnun ebr içinde aydur
- 2 Bî-ser ü pâ neyleyem ol zülf ü çeşm ü haddile
- 3 Yârile ağız bir itmiş ney beni öldürmege
- 4 Âşinâyı yâd ider yâdile olur âşinâ
- 5 Ahumun tîrine çarh olmazsa tañ midur siper
- 6 Pür-safâ olur semâ °ından felek-veş raks urur
- 7 Lâmi °înün dilde zikri leblerin güftâridur

Ruhların âyinesi mihr-i oihân-ârâydur
 Hüsnünün âfetleri devr içre bir âlaydur
 Rûz u şeb ol dem bu demdür kâr u bârum vâydu
 Hayr ü şer yâd eylemez ol cân beni hûd-râydu
 Eşk-i hûninüm kiriş kaddüm kurulmuş yaydur
 Vâra benzer nâlem âheng ü inüldüm nâydur
 Bu ne bûlbüldür ki tûti gibi sükker-hâydur

Me ü lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

- 1 Ey cân leb-i nigâra gönül virme âli var
- 2 Sögmek rakîbün ağızına °âşıklarun koyub
- 3 Pekler kapunı subhdan ahşâma dek güneş
- 4 İtmez bu remzi zâhid-i °âli-makâm hal
- 5 Tapunda hüsn ü bendede °ışk irdi gâyete
- 6 Cânâ getürme meclise götürmez ehl-i bezm
- 7 Didüm ki bir güzel severem aldı kendüye
- 8 Zülf ü meyân u kaşları fikrinde kaldı dil

Yok yire sa °y kılma her işün me'âli var
 Cânâ te'emmül eyle ne tadı ne dâli var
 Üftâdenün gamunla °acâyib zevâli var
 Râz-ı lebünle cân u diltün özge hâli var
 Her nesnenün cihânda belî bir kemâli var
 Sûfi-i har-nihâdı ki büyük sakalı var
 İnsâf-ı tab °-ı yâra güzel intikâli var
 Eş °âr içinde Lâmi °înün çok hayâli var

95

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ î lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Her °âşıkun ki dîdede hâlûn hayâli var
- 2 Söz yok bilûnde kılca dehânunda zerrece
- 3 Zülfün nesîmi °âleme cân virse tañ mîdur
- 4 Saklar cefâ içinde güzeller vefâsını
- 5 Ey dil oñ kû-yı yâra gidersin koyub beni
- 6 Yüz biñ gamile bir beğe baş egmesem nola
- 7 Girmez egerçi gûşuna efgânı bûlbûlûn
- 8 Zülf-i nigâr yüksek uçar gerçi lâmi °î
- 9 Yazmış Cemûn serîrine hallile devr eli

Kan ağlasun ki ruhlarınun anda alı var
Ortaya gelsün ol kişi kim kıl u kâli var
Hüsnün bahârının ki bugün i °tidâli var
Arî cihânda her çiğegün gizli balı var
Lutf it bu cân-ı bî-kesi bileñce alı var
Paşına begdür ol kişi kim bunca mâli var
Ey gül sakın ki devr elinün gûşmâli var
°Ankâ-yı himmetün dahi hoş perr ü bâli var
Mağrûr olma devlete kim intikâli var

96

Mef û lû Fâ i lâ tûn Me fâ î lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Mey nûş kıl ki devr-i gül ü rûz-ı °ıyddur
- 2 Kufl urmuş idi °âleme savm uş hilâl-i °ıyd
- 3 Kan yudub olsa şehd-i lebûn şormadın gönül
- 4 °Uşşâka sevr kılma rakîbi karîb idüb
- 5 Salınmağıl rakîble bir dem habîb-i men
- 6 Çeng ü çiğâne ile içer oldu lâmi °î
- 7 Bir şâhdur ki tîğî Sikender gibi bugün

Ger vasl-ı yâr olursa ne vakt-i sa °ıddür
°İşret kapusın açmağa zerrîn kiliddür
Kabrîne yazınuz ki sorusuz şehiddür
Zulm eylemek °abîdine şehler ba °ıddür
Sen serv-i pâk dâmen ü ol bir peliddür
K'eyyâm-ı devr-i devlet-i şeh-Bâyeziddür
Ye'cûc-ı fitne seyline sedd-i sediddür

97

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - ./- . -)

- 1 Nûş iden meygûn lebûn câmını demler sürdiler
- 2 Yüz sürenler itlerün izine oldu şâh-ı dehr
- 3 Ey gönül fakriledür yâr ışiginde saña bâr
- 4 El çeküb °ıyş-ı cihândan nûş idenler zehr-i gam
- 5 Lâmi °î bir our °ayile sâkiyân-ı bezm-i dost

Sanma devrân °ıyşını dünyâda Cemler sürdiler
Gerçi dirler şehliğı şâhib-i deñler sürdiler
Bu kapudan yoksa bî-hadd muhteremler sürdile:
Ser-firâz-ı dehr olub demler kademler sürdile:
Mîlk-i dilden bir dem içre bunca gamlar sürdi

98

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ î lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 °âşık ne denlî olsa gedâ pâdişâhdur
- 2 Sıgmaz beyâna gerçi ki divân-ı hüsn-i yâr
- 3 Ey şâh-ı hüsn bende ne °arz eylesün saña
- 4 Tâb-ı gamundan itse penâh aña tañ mîdur
- 5 Gördükçe gün yüzünü niyâz eylesem nola
- 6 °âşık yüzine sîm ü zerûn eylemez nazar
- 7 Ser egmezem külâh u kabâ olsa mihr ü mâh
- 8 Sînem delindi ney gibi tîğ-i cefân ile

Ahı güneş gibi °âlem eşki sipâhdur
°İşk âsitânı dahi felek bâr-gâhdur
Yanunda zikr-i cân u dil ulu günâhdur
Zülfün ki cân-ı °âşıkâ zill-ı ilâhdur
°İşk ehlinün hayâtı dem-i subh-gâhdur
Ey müdde °î sirîşk ile çehrem güvâhdur
°İşkunda lâmi °î ne °aceb pâdişâhdur
Lâbud cihânda her dem işûm âh u vâhdur

99

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - - / . - - / . . -)

- 1 Halkı ol dil-rubâ tıraş eyler
- 2 Gösterür aşıkına usturasın
- 3 Halka nâzûklüğüyle kîse sürer
- 4 Vah ki işkı buhârı gözlerümi
- 5 Usturan gibi kaddümi iki kat
- 6 İşkun ile olur kalender-i pâk
- 7 Lâmi î diğ bilersin ol tığa

Bağrumuz mihnet ile baş eyler
 Mihrin ol mâh dehre fâş eyler
 Bize engîz-i dil-hırâş eyler
 Câm-ı hammâm gibi yağ eyler
 Her dem ey seng-i dil o kaş eyler
 Her kimi sen sanem tıraş eyler
 Hak seni korkaram ki taş eyler

100

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - - / . - - / . . -)

- 1 Oldı işkun gamında cânım esir
- 2 Cândan ayruk kapına yok tuhfem
- 3 Gün gibidür zamîrüne râşen
- 4 Levh-i gehremde kan yaşum her dem
- 5 Sabrum ez vü gamum firâvândur
- 6 Câm-ı Cemdür sıfâlı mey-godenün
- 7 Lâmi î bir cûvâna virdi gönül

أشك في عينه
 Ashık-ı bî-dilem garîb-i fakîr
 Nûkte-i tuhfetü'l-fakîr-i hakîr
 Nâme-i şevkünü kılur tahrîr
 Hoş ma aş eylerem kalîl ü kesîr
 Sâki-yi bezmdür bu mülke emîr
 Assı itmez âna nasîhat-ı pîr

101

Mef ü lü Fe i lâ tû Me fâ ilü Fâ i lün (- - / . . - / . - - / - . -)

- 1 Her dil ki râzın açdı sana zülfün itdi dâr
- 2 Bûlbûl sunardı goncanun ağzına mest olub
- 3 Öykünmesün mi hâle giribân-ı câmene
- 4 Her yirde diğ biler sözüm efsâne anlayub
- 5 Şol günde kim tura bir ayağ üzre biñ ayağ
- 6 Dil tîrûn üzre cân atar ey kaşları kemân
- 7 Dâm itse zülfi dilleri gam çekme Lâmi î

Dil-berler içre hayli iş asdı o fitne-kâr
 La lün sunaydı bir dem âna cân-ı hoş-güvâr
 Gîñ yakadan kılur seni seyrân o nâ-bekâr
 Keskinligin şatar bize ol tîğ-i zer-nigâr
 Baş kurtarursa k'eydür elünden o zülf-i târ
 Pirlar döşer kişi ölümün eyler ihtiyâr
 Şehbâz-ı kudsdür ki hümâlar kılur şikâr

102

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - / - . -)

- 1 Bir denîzdür hüsn-i dil-ber ârızı girdâbdur
- 2 Hüsnî bustânına yaşlar dökmege çeşmüm gibi
- 3 Gözleründen nicesi bağrum kebâb olmaya kim
- 4 Çeng-i işkun sâzına kânûn ile ahengiçün
- 5 Gerçi âhum zemheririnden tonubdur yir ü gök
- 6 Zulmet aldı nahs şeklinden rakîbün dil evin
- 7 Gam sirîşkinden dilüm hün oldı geçdi cânuma

Çekmege dil-fulkını gamdan saçı kullâbdur
 Kûzelerdür mihr ü meh qarh-ı berîn dolâbdur
 Birisi ayn-ı humâr vü biri mest-i h âbdur
 Târlardur tende her reg dest-i gam mızrâbdur
 Sîne-i pür-süzümü gel gör ne âteş-tâbdur
 Sâkiyâ şol cânı sun kim mihr-i âlem-tâbdur
 Lâmi î ateş-sıfatlu bu nice tîzâbdur

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -) 103

- 1 Zülfine baş koşdun ey dil gec bu sevdâdan n olur
- 2 Kapsın gün gibi beklersin seherden şâma dek
- 3 Dem-be dem zülfi saña barmak hisâbın gösterür
- 4 Çünki hall olmaz mu ammâ-yı dehânı sūfiyâ
- 5 İstemezsin çeşmümün yaşın komazsın bakmağa
- 6 Rûşen oldu gün gibi tezvîri müşkin hattunün
- 7 Lâmi^o i lutf u vefâdur hûb-rûlardan murâd

Âkıl isen çek elün illerle gavgâdan noli
 Vasla yir yok bir nefes dîn-gün temennâde
 Zahîdâ tâ^câti tesbîhiyle ihsâdan n olur
 Rûz u şeb yok yire saña şugl-i esmâdan no
 A bentüm çok sevdüğüm kuru temâşâdan n olur
 Her nefes anı dehânun gibi ihfâdan n olur
 Süret-i divar gibi nakş-ı zîbâdan n olur

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . - - / . - . - / . - . -) 104

- 1 Benefşe zülfüne hem-dem olalı ey dil-dâr
- 2 Hatun sevâdı durur ka^c beteyn-i dîdeme hâl
- 3 Rakîb elün ipe çek gen yûri saçından kim
- 4 Bitürmeye ruh u zülfün gibi gül ü sünbül
- 5 Gören kaşun gibi mihrâbda baş egdügümi
- 6 Dilümde derdi ne başlar çıkardı görsünler
- 7 Güneşden itdügiçün Lâmi^o i yüzün tercîh

Direm direm satar oldu özini müşk-i Tatar
 Me hurdelerle geçer nakş-ı cân-ı zâra nigâr
 Dehânı gibi kılurlar oihânı başuna târ
 Sipihr-vâr zemîn ziynet olsa leyl ü nehâr
 Bu âşıkun yine dir kim nice hayâli var
 İnanmayanlara ey tîğ yar sînemi yar
 Didiler ehl-i nazarsın ola dü-çeşmün var

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . - - / . - . - / . - . -) 105

- 1 Kaşı kemân müjesi tîr ü gamzesi hancer
- 2 Egerçi âhu-yı Tatardur o çeşm-i siyâh
- 3 İderdi nâfe-i çîn gül gibi yakasın çâk
- 4 Nihâl-i kaddine nahl-i bülend okurdum anun
- 5 Çubâr-ı pâyın umub râha göz diker nergis
- 6 Hayâdan olsa gül ü lâle tañ mı çark-ı^c arak
- 7 Göreydi Lâmi^o iyâ ol lebün letâfatini

Güzel Memi gibi âlemdede var mıdur dil-ber
 Velik her dem içer şîr gibi hûn-i oiger
 İletse şemme-i bûyın Hıtağa bâd-ı seher
 Yilinden âhumun ol serv egile idi eger
 Degülse dîde-i^c uşşâk vardır anda nazar
 Bu yüzden oldu çü meh-veş^c ızârı tâze vü ter
 Kala dehânın açub piste cân eride şeker

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -) 106

- 1 Hüsn meydânında ol iki kemân-keş kaşlar
- 2 Kaddün üzre zülfünü resm idemezler gerçi kim
- 3 Sanuram rahmet yağar gökden bu ben bî-çâreye
- 4 Şol kadar saldun cefâ tîğini dil mülkinde kim
- 5 Kurtulur mı mevc-i gâmdan fulk-i dil kim dem-be dem
- 6 Gül yüzün mecmû^c asından tâze hüsnîyyât okur
- 7 İncelüb kaddün gibi olmuş düttâ ey Lâmi^c i

Pehlûvânlardur ki urmuş birbirine başlar
 Serve kuşlar kondurur tutsa kalem nakkâşlar
 Asitânından beni dil-ber kaçan kim taşlar
 Sînemün meydânını pür-kıldı kanlu başlar
 Şol nevâlar kim bahâr irdükde bûlbûl başlar
 Ol kadar nâz u cefâ-bârın şeker ol kaşlar

107

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

- 1 Sâkiyâmeyhâne cennetdür ki Rızvân bundadır
- 2 Ka^obe-i hâcâtdur yüz bin edeble yüz süri
- 3 Geçdi zulmet birle^o ömrün zâhidâ bir küşede
- 4 Küfr-i zülfinden perîşân olma yârün ey gönül
- 5 Bağa neylersin beni da^ovet idüb ey bâğbân
- 6 Yağsa tûti-veş dilünden tañ mıdır kand u nebât
- 7 Subh-dem meyhâneden irdi nidâ k'ey Lâmi^oî

"Kâsırât u hür-ı ıyn vildân u gılmân bun
Ey gedâ ahvâlunı^o arz it ki sultân bundadır
C^olyş-ı şeb-gîr idelüm gel şem^o-i handân bi
Cem^o-i hâtır nûr-ı imân nefha-i cân bundadır
Ol gözi nergis yüzi gül zülfiireyhân bundadır
Çünkü ol şîrîn zebân u sükker-efşân bundadır
Kande isen cân atub iriş ki cânân bundadır

108

4 Me fâ i lün (4 . - - -)

- 1 Bugün divâne-i ışkâm baña bir pirehen besdür
- 2 Havâ-yı la^ol-i şîrînün dil ehlin seng-sâr eyler
- 3 Olursa bustân dahi ne hâcet bâğbân da^ovet
- 4 Mahabbetdür hemân kurbet ziyân yok bu^od-ı sürîden-Alur büyin Yemenden dil dem-i Veysel-Karar
- 5 Kuyu kazmasun ardumca birâzer söylenüz gerdün
- 6 Hayâl-i kaddi geçmişde dikilmiş serv-i dil-keşdür-Nazar erbâbı seyr itsün hemîn şem^ou legen
- 7 Dilersen süz-ı Hüsrevden dil ehlin Lâmi^oî yakmak

Gözüm yaşıyle dirlikden çün el yudum kefen
Bu kula Hüsrevâ burhân belâ-yı Kûh-ken bes
Hat-ı ser-sebzi cânânun baña seyr-i çemen
Salar dil-Yûsufın zindâna ol şâh-ı zekân bi
Güzeller medhin itmekde saña tarz-ı hasen bi

109

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

- 1 Sâkiyâ sun leblerün câmını sâğar devridür
- 2 Nergis-i zerrîn-kadeh sîmîn-varaklardan bugün
- 3 Hattı gibi bağlamış^o uşşâkı yârün dâyire
- 4 Ârızı yakutına yazmış gubâr-ı müşk ile
- 5 Halka halka mâr-ı zülfün kim ruhun bâğındadır
- 6 Serv gibi^o ıyş râyâtın ser-efrâz eyleyüb
- 7 Lâmi^oî meclisde raks ursun güneş gibi kadeh

Lâle-veş sâğar tutalum kim gül-i ter devridür
Zeyn-i bustân itdügi oldur ki sâğar devridür
Hâleler zâhir olur mâh-ı münevver devridür
Nesh-i reyhâni muhakkek ya^oni ca^ofer devridür
Pisterin gül itse tañ mı verd-i ahmer devridür
Rağm-ı devrân içelüm şâh-ı muzaffer devridür
K'ehl-i diller sohbetidür mâh-rûlar devridür

110

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (- . - -/- . - -/- . -)

- 1 Derd-i ışkunla sine râhatdur
- 2 Saña kurbân olayım ey kaşı yâ
- 3 Mescid içi kıyâmet oldu bugün
- 4 Dir gözünle boyunı kim görse
- 5 Ey hümâ saç degüldür ol görinen
- 6 Nice vasf idem ol şeker lebi ben
- 7 Sodüğümpün ko çeşmi öldürsün

Gerçi gamzenle pür-cerâhatdur
Ki sihâm-ı müjen sa^oâdetdür
Hay müezzîn nice kâmetdür
Bu belâ-yı cihân ol âfetdür
Başun üstünde zıll-ı devletdür
Başdan ayağa pür-melâhatdur
Lâmi^oî saña hoş-şehâdetdür

111

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - / - - -)

- 1 Geh saçun gâh gamun cân u dili eyler esir
- 2 Hatt-ı şeb-rengüne öykündüğüñ Leyle-i Kadr
- 3 Gerçi miomer gibi müşkin-nefesem süzun ile
- 4 Her ne hâl ise gözüñle geçinürdüm şeb u rûz
- 5 Ne yazam derd ü gamundan saña ey şâh-ı cemâl
- 6 Güm güm ölse dem-i çengile nola sîne-i def
- 7 Lâmi^o i mihr-i ruhın gizledüğünden n'oldı

Bir sebep ^oâşıkâ elbetde olur dâmen-gir
 Ey meh-i hüsn getürdi felegün yüzine kir
 Ne kılam nâr-ı gamun birle içümden beni y:
 Depeler gamzelerün neyleyeyim ikide bir
 Şem^o-i rûşen gibidür tapuñ ahvâl-i fakir
^oÂşık-ı sâde-dile katı koyar sohbet-i pîr
 Nokta-i eşkün ile gün gibi bilindi zâmîr

112

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - / - - -)

- 1 Sünbülün berk-i gül üzre çünki müşk-efşân olur
- 2 Ah u eşkümden açılsa piste-lebler tañ midür
- 3 Zülf ü haddün yâdına kapuñda âhum rûz u şeb
- 4 Kan degül sînemden akan zarb-ı gamdan taşlar
- 5 Ol zenehdân âşiyân-ı murg-ı cennetdür meger
- 6 Bu'l-^oaceb ahvâldür hüsnünle ^oışkum ânsalar
- 7 Lâmi^o i kânun-ı ^oakla uyamaz aheng-i ^oışk

Ençüm-efşân gözlerümden gün yüzü pinhân ol
 Bâd u bârân görse her dem gonceler handân
 Çarha ağub bir dilinden od saçar su^o bân ol
 Bağrum odından erir hâlum görüb giryân olu
 Kim baña ansuz gülîstân-ı cihân zindân olu
 Ben saña âşüfte heb ^oâlem baña hayrân olur
 Her ne denlû nerm idersen ^oâleme destân olu

113

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - / - - -)

- 1 Lâzım ol nâmeğe kim âyet-i rahmân yazalar
- 2 Resm idenler melek u hur u perî suretini
- 3 Nola dil-hâtemin almasun içün dîv-i gamun
- 4 Hüküm-i kânun-ı şifâ hikmetle nesh olısar
- 5 Düşmeye hüsnün vü ^oışkum gibi bir kıssa bedî^o
- 6 Sehm-i kurb isteyecek ^oıyd-i visâline nola
- 7 Resm-i la lûn hattına öykünemez dâyire ger
- 8 Süre-i Nûr u Dühân'dur çü gam-ı zülf ü ruhun
- 9 Varasur levh-i felek üzre güneş gibi senün

Mâh-ı nev gibi kaşunçun yeni ^ounvân yazalar
 Vâcib ol kim seni ser-defter-i hûbân yazala
 Sîneme dağlarum mühr-i Süleymân yazalar
 Gam-ı cânânı çü dil derdine dermân yazalar
 Cem^o olub ehl-i beyân defter ü dîvân yazala
 Kaşları yasına bu ^oâşıkı kurbân yazalar
 Kadeh-i kevsere müşkile hatt-ı cân yazalar
 Tañ mı mahşerde beni hâmil-i Ku'ân yazalar
 Lâmi^o i vasfını hâk-ı der-ı cânân yazalar

114

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - / - - -)

- 1 Kûyına vardugum itleri her gâh bilür
- 2 Ey perî kaçma yüzün seyr ideyim bi sâ^oat
- 3 Tañ degül zülf ü hattun zâhide hayret virse
- 4 Giceler itdiğüni bezmde ser-mest gözün
- 5 Elif-i kaddünle sıfr-ı dehâmun sırrını
- 6 Koma dil-hastanı geçgin diyü tenhâ ey yâr

Her biri baña neler itdiğün ol mâh bilür
 Seni bir dahi ne vaktin görem Allah bilür
 Karañu gicelerün dardını gümrah bilür
 Şimdi bilmezse nola irtse seher-gâh bilür
 Bulmadum her kimo ^oarz itdümse âh bilür
 Gözin açub yüzüne gendüyi geh gâh bilür

119

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Dem-be dem bendi saçun hürile gılmana geçer
- 2 Zâhidâ seode yiter başa saçı zünnârı
- 3 Gamzesi sînemi deldi diyi incinme gönül
- 4 Hûşe ayak tolayub zülfüne uzatmasun el
- 5 Dest-i zülfünle ider dilleri gâret gamzen
- 6 Zülfünün başı gider hûni gözün virmez ele
- 7 Senden ayrık şehe zülfün gibi baş indürmez

- Nice kâfir-bege ^Cavrata oğlana geçer
 Ki anuñ bir kılınuñ küfri yüz imâna geçer
 Ten nedür hükm-i revânı o şehün cânâ geçer
 Ya gider başı anuñ ya boğaz urgana geçer
 Ol perî koltuğ ışın ^Câleme rindâna geçer
 Gerçi tanıklığı ol muğ-beçentün kana geçer
 Lâmi ^Ci devlet-i fakr ile emîrâne geçer

120

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Bu dil-i sad-pârenün sözün ısidüb lâleler
- 2 Su gibi ko pâyüne kanlu yaşun sürsün yüzün
- 3 Ol gülün güşına girmez bir dem ey dil bülbülü
- 4 Leblerün dişlenmege remz eyler ey gül her seher
- 5 Çekmese şîrîn dehânünden harâret teşne-vâr
- 6 Gül gibi bâğ içre vasf itsem güneş ruhsârûnı
- 7 Hatt-ı halzoni nigârûn Lâmi ^Ci nakkaş-vâr

- Urdılar bağına dâğ-ı derdile pergâleler
 Yaraşur ey şâh-ı gül serv ayagında lâleler
 Kapusından göklere irsün gerekse nâleler
 Önceler dürcinde dür gibi dizilen jâleler
 Leblerin pür eylemezdi pistenün tebhâleler
 Sözleründen mâh-rûlar gün gibi renk alalar
 Zeyn ider kat kat kamer devrinde müşkin-hâl

121

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Girdi hammâm içine yâr gülâb ile yunur
- 2 Sürse çirkin yüzüne ^Cârizını nola nigâr
- 3 Lâle devrinde kadeh tut koma gönlünde gubâr
- 4 Dem-be dem ol leb-i yâkut-ı dür-efşânçün
- 5 Sünbülün gül yüzine sağıdı ^Carak-riz oturur
- 6 Zülfî ucında görüb dâne-i eşküm didi yâr
- 7 Lâmi ^Ci cânı gibi çıkmaga kasd itmezse

- Şanasın sahn-ı semen içre gülâb ile yunur
 Ki kamer nesne suyuyla su türâb ile yunur
 Ki gönül âyinesi câm-ı şarâb ile yunur
 Merdüm-i dîdelerüm la ^Cl-i müzâbiyle yunur
 Bülbülinden meger ol gonca hicâbiyle yunur
 Yine sünbüllerümüz dürr-i hoş-âbiyle yunur
 Ayduñ ol cânâ niçün böyle şitâbiyle yunur

122

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 İrse eflâke ziyâsı ruhuñun güller olur
- 2 Gülseñ ey gonca-dehen bâğında güller açılır
- 3 ^Cârizuñ ^Caksiyile nola gözüm kan tolsa
- 4 Küyün ah ile pür kılse ^Caceb mi ^Cuşşâk
- 5 Ahımı eşkümi ol zülfe nice ^Carz ideyin
- 6 Pınca yıldur ki çeker derd ü gam hicrünü dil
- 7 Lâmi ^Ci cân ile cânîl sanâ bekletse ne gam

- Zülfünün sâyesi düşse yire sünbüller olur
 Ağlasam ebr gibi sahn-ı çemen güller olur
 Resmdür manzaralar içre karanfiller olur
 Nâle eksük mi olur andaki bülbüller olur
 Haşre dek devr-i felek gibi teselsüller olur
 Menzil-i vasla irilmez ne uzak yollar olur
 Çarhı mihlamedılar anca tebeddüller olur

123

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Şem ^o gibi dem-be dem gam odı bağrumı dağlar	Bî-sebebe kan ağlamaz sinemde olan dağlar
2 Her nefes âh eylesem ^o azm-i tavâf-ı kû-yı yâr	Eşküm ırmaklar idüb çebevre yolum bağlar
3 Lâlelerdür bitdi yir yir sanmanuz kuhsârda	Nâr-ı ahundan bayır bayır yanar bu tağlar
4 Turmazam yüz yirde zincir ile sular bağlasa	Baňa zindândur o gül-ruhsuz serâpâ bağlar
5 Şem ^o e sor göynüklerüm gerçi ki gül gibi güler	Dest-i sâkiden kadeh-vâr ol dahi kan ağlar
6 Cevri ko gül gibi germ olub bahâr-ı hüsnüne	Su gibi ^o ömrüm karâr itmez geçer bu çağlar
7 Kıl temâşa Lâmi ^o f ol hâlidârün hattını	Benzer ol tûtiye kim başına üşmiş zâğlar

124

3 Fâ i lâ tun Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Dem-be dem karşımda dil-ber la ^o l-i cân-bahşın emer-Sırrını sordum dimiş ol yâr-ı cân bizde	
2 Yâre hâlum ney gibi zâriyle i ^o lâm içün	Nâme dahi hâme-veş ^o ışkıyla bağlandı ker
3 Görelî sen gül-ruhı ben bûlbûlün hâriyle yâr	Hak bilür kim yüregümden gonca gibi kan
4 San elif burnun durur engüşt-i Ahmedden misâl	K'oldı rûşen gün gibi yüzünde âyet-i ^o
5 Lâmi ^o f bu kadd ü haddiyle görenler yârı dir	Bu nice serv-i revândur ay u gün virtür s

125

Mef û lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./- . -)

1 Ebrûn içün ki her kişinün bir hayâli var	Bir gurrâdur ki almunun iki hilâli var
2 Bin kıl u kâl-ı ^o âlemi bir öpe saymazam	Derd ü gamünle cân u dilün özge hâli var
3 Cânâ ^o aceb mi gün yüzüne karşı tursa bedr	Eksükligin unuttı gurûr-ı kemâli var
4 Gördüm haddütün gamzen ölüm düşdi gönlüme	Bu cân-ı hastanun ne serî ^o intikâli var
5 Zülfün uzatmasun baňa süsen-sıfat zübân	Hattun benefşesi gelicek gûşmalı var
6 Sükker kosun mezâdı şıra sıkmasun rutab	Şîrin lebün katında ne tadı ne talı var
7 Bir zerre nef ^o f yok dir imişsin şarâb içün	Zâhid dimağunun ne ^o aceb ihtilâli var
8 Ditrer teni sarardı ruhu başı çigzinür	Ey mâh-ı garh-ı hüsn günün bir zevâli var
9 Mihrâb içinde başın egüb oturur yine	Kaşun misâli Lâmi ^o inün bir hayâli var

126

Mef û lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün(- - ./- . - ./. - - ./- . -)

1 Yârün gümüş bilini kucaldan bu zer-kemer	Egmez sipihr çenberine kılca ser kemer
2 ^o Uşşâkı yok yire tolanur küyn ol mehün	Nâzûk miyânını döne döne kucar kemer
3 Cân haro idenlerün eli irmez miyânına	Sîm ü zer ile nicesi buldı zafer kemer
4 Öpmez dehânını o habîbün meger kadeh	Kucmaz miyânını o nigârün meger kemer
5 Sildüm kolumla kan yaşımı didüm ey nigâr	Hoş yaraşurdu bilüne bu pür-güher kemer
6 Bağ içre gördi nâz ile reftâr ider o serv	Bağlandı hizmet içün aña ney şeker kemer
7 Bükdi bilümi Lâmi ^o f kat kat bu gam benüm	Nâzûk miyânına tolaşaldan bu zer kemer

الاله تعالى قد بدت البغضاء من اخواهم وما تخفى صدرهم اكبر قل سوتوا بي ظنكم وان
يسروا وتقوم الا يضركم كيد لهم شيئاً ان الله بما يعملون محيط قد هلت من قبلكم سنين
فيسروا في الارض فانظروا كيف كان عاقبة المالكين لله

127

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Lâmi ^o i bâri seni hecv iden eolâf-ı diyâr	Ma ^o rifetden zerre denlû olayidi behre-dâr
2 Yoğ iken bir şahsa âzârûn seni hecv eylemek	Söylenüz bu mezheb ü âyin nice kâfirde var
3 Ol şirârûn hânûmânın yakuban kül kılmaga	Yiridür yirden çekilse çarha âh-ı pür-şerâr
4 Yakdılar hikd u hased nârına elhak sineler	Ocağına koysa su tañ mı bu çeşm-i seyl-bâr
5 Her nihâl-i lutf kim dikdi gönül bâğına cân	Hayf kim oldu âna endûh u miñnet berk u bâr
6 Her nefes düdi isinden tîre-dildür şeb-sıfat	Devr içinde şem ^o rûşen uyarılar mäh-vâr
7 Her siyeh rûkende tab ^o u celf olan olmaz ^o aceb	İtse envârına subh u büstânûn dahl u kâr
8 Dostlar gayret yiridür dehri zulmet kapladı	Berk ururken mihr-i gerdûn-tâb u mäh-ı gül ^o
9 Kande gitdi ehl-i ihsân noldı erbâb-ı kerem	Şöyle olsun mı hüner ashâbı h ^v âr u hâk-sâr

128

Mef ü lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fe ü lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

1 Kûyunda beni ko sek-i cânâne disünler	Ya sek dimeyüb ^o âşıkâ cânâ ne disünler
2 Bezmünde şu denlû dökeltüm şem ^o -sıfat yaş	Boyandı sirişk-i gam ile kane disünler
3 Bir bahrda nazm eyleyeltüm dişleri vaşfın	Yokdur yidi deryâda bu dürdâne disünler
4 Bezm ehline mutrib di ki şimden girü şî ^o ri	Şol gamze-i sâkî gibi mostâne disünler
5 Hatt-ı siyehûn fitne yiter devr-i kamerde	Tutsun elini kendüde devrâna disünler
6 Sıdk ile mürîd olduğumı pîr-i muğâna	Sâkî var o meyhâneci oğlana disünler
7 Yak Lâmi ^o iyâ âteş-i ruhsârına cânun	Ol şem ^o a ne hoş yandı bu pervâne disünler

129

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Ahum oklarımın enotum yiri imiş didiler	Yağımı çarh-ı gamun ahteri imiş didiler
2 ^o Aksün ey mäh feleklerde melekler göricek	Çağ-ı ezelden be bu onun yiri imiş didiler
3 Olloak ol güneşün toğduğı tolunduğı bir	Bu kamer yüzlü firişte perfî imiş didiler
4 Gûvleyüb üstüne düğüğü için şâm u seher	Saâna ayile güneş müşteri imiş didiler
5 Bildiler kim ayagun tozına irmedi elüm	Yel gibi yildüğümü serseri imiş didiler
6 Bir nefes vaslan ümizin idicek halk-ı oihân	Dahi bu ^o âşık-ı miskîn dirî imiş didiler
7 Lâmi ^o i hâk-ı rehün dîdesine kuhl idicek	Nazar erbâbı görüb cevheri imiş didiler

130

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - - / . - - / . . -)

1	Servi ol kad içün bedel didiler	Çonca-leb olsa muhtemel didiler
2	Yâr elinden şarâb-ı nâb içene	Sürdi hoş ^o ömrin bî-bedel didiler
3	Benâzedenler cemâlünü güneşe	Allah Allah ^o aceb güzel didiler
4	Dün rakîbi bulub mahallende	Lete çekdüm katı mahâl didiler
5	Gitmezem anma mescidi zâhid	Hüblar bu yana da gel didiler
6	Sana ey ^o akl u dîn u dil yâhû	Bana yâr işiginde kal didiler
7	^o Ömr ocagına su koyar her dem	Hatt-ı dil-dâre kim ecel didiler
8	^o Aşık-ı hâksâre benzer kim	Yıl gibi râh-ı gamda yel didiler
9	Bulmadılar misâl ü mislini hiç	Leb-i cânâne çok mesel didiler
10	Çıkıoak elden ok gibi o gazâl	Düşüben pâyine gazel didiler
11	Lâmi ^o f bilüne tolaşdı idi	Kılca lâyık mîdur cedel didiler

131

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3- . - - / . - -)

1	Didüm ey dil gün yüzinde nokta-i sevdâyı gör	Didi kim bir gurra-i garrâda iki ayı gör
2	Mest olub buldum dimiş bir gül ruhi dil-ber gibi	Bulduğun söyler çemende bulbül-i şeydâyı gi
3	Yakduğınca odlara pervânesin handân olur	Ah kim ol şem ^o -i ^o âlem sîz u bî-pervâyı gör
4	Cân virürken dil ser-i kûyunda hattun yâd ider	Ahir-i ^o ömründe yâRab bu ^o aceb sevdâyı gör
5	Tut bugün oevrile öldürdün kamu ^o uşşâkunu	Neylesen nitsen gerekdür dil-berâ ferdâyı gi
6	Hâsıl olmaz vasl-ı cânân virmeyince nakd-i cân	Taşlara başun döğüb bîn yıl kuru ağlayı gör
7	Eselemezdün zülfine dirdüm tolaşma Lâmi ^o f	Kendü elünle satun aldun başuna gavğayı gör

132

Mef ü lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1	Sen dil-ber içün olsa ne tañ murg-zâr zâr	Şimdi mi oldu bir gül içün sad-hezâr zâr
2	Derd ü firâkla neye döndi görün dili	Meclis mi var ki inlemeye anda zâr zâr
3	Bir dâğ-dâr ^o âşıkum kim kan ağlasam	Derdile bağı yanub ola lâle-zâr zâr
4	Bir kez gamünle her yola kim uğrasam kalur	Ardumca derd ile ebed ol reh-güzâr zâr
5	Ey Lâmi ^o f bu sözle ger kabre giresin	Üstünde haşre dek ola seng-i mezâr zâr

133

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Cânunda sûret-i elif-i kâmet-i nigâr
- 2 Ebrûsı üzre turraları
- 3 Kuşlar yapar mıdı ser-i Mecnûnda âşiyân
- 4 Bir serv kadle eylerdi dil hayâl-i vasl
- 5 Çeşmünde tîğ ü tîri hayâlin gören sanur
- 6 Gel dinle pendümi ki müessir olur nefes
- 7 Âyine gibi sâde dilem Lâmi^c i niçün

Şol sidredür ki rûh-ı kudus eylemiş kenâr
 Berâberdür ki kavş-i kuzah üzre sâye-dâr
 Âhum gibi ger ahı olayıdı pür-şerâr
 Bir tîrle bitürdi işin gamze-i nigâr
 Mâhiler ile toptolu olmuş bu oty-bâr
 Âyine-vâr her kese ^carz-ı ruh itme var
 Olmaz benümle rû-berû ol sâde rû-nigâr

134

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Yâ kaşların hayâlini zâhid kaçan bilür
- 2 Yokdur mezâkı lezzetini görmemiş geçer
- 3 Sinoâb-ı nerm-i cânâ düştü idi şimdi gör
- 4 Tan mı cihâna virmez isem künc-i külhânı
- 5 Gün gibi nakş-ı rûyını eşkümde seyr kıl
- 6 Ey cân irer mi ^cakl o dehân u miyâna hiç
- 7 Gamzen okına sunalı yayını Lâmi^c i

Ol saht dil bekâsını dâyim çeken bilür
 Telh olduğunu sūfî şarâbun neden bilür
 Hâşâk u hârı cümle gül ü yâsamen bilür
 Her kişi râhat olduğu yiri vatan bilür
 Kadr-i Süheyli rong-ı ^cakîk-i Yemen bilür
 Râz u hayâl dil-beri öpüb kucan bilür
 Ser-menzilin kubûru libâsın kefen bilür

135

Mef û lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fe û lûn(- - ./- . - - ./- . - - ./- . -)

- 1 Dil yârden ümmîz-i visâl eylemek ister
- 2 ^cÂlemde bir ad için elif kâmetün ey yâr
- 3 İster ki yaşum fikr-i lebûn çıkmaya dilden
- 4 Ebrûn anıcağ sîneme nâhunlar urur zahm
- 5 Mesoid ana meyhâne bize iki üleşdük
- 6 Cân bir dem aman didüğü ey çeşmi harâmı
- 7 Ey Lâmi^c i ney anûn için her dem ider âh

Dîvâne gibi kaş-ı muhâl eylemek ister
 Nâzile gelüb kaddümi dâl eylemek ister
 Şarâbesini âb-ı zülâl eylemek ister
 Ya^c ni o yiri sahn-ı hilâl eylemek ister
^cUşşâkla zâhid ne cidâl eylemek ister
 Nazmiyle bugün sihr-i helâl eylemek ister
 Güftâra gelüb kıssa-ı hâl eylemek ister

136

Mef û lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fe û lûn(- - ./- . - - ./- . - - ./- . -)

- 1 Didiler o cân ^carz-ı cemâl eylemek ister
- 2 Gün yüzüne bedr olsa mukâbil ^caceb olmaz
- 3 Cân virür iken istediği dil seni budur
- 4 Ebrû vü meyhânunda ^cacebdür dil-i ^cuşşâk
- 5 Ebrûlarını ikide bir çatub o dil-ber
- 6 Toğrulmuşdı katle beni gamze-i dil-dâr
- 7 Sen Lâmi^c iyâ ^cışkla kız cümle kuyûdı

Didüm ruhını gösterüb âl eylemek ister
 Âyine-sıfat ^carz-ı kemâl eylemek ister
 İtdüklerini cümle helâl eylemek ister
 Her lahzada bir ince hayâl eylemek ister
^cAşıklarına ^carz-ı melâl eylemek ister
 Kaşı komayub gunc u delâl eylemek ister
 Ko zâhidi kim ^caklı ^cikâl eylemek ister

137

Mef û lû Fâ i lâ tûn Mef û lû Fâ i lâ tûn (- - . / - - - / - - . / - - -)

1 Cân ı ışk mısın o kaddûn serv-i revâne söyler	Dil hastadur gözünden sözün boyâna söyler
2 Kırdı cihânı çoşmûn kimse yok mı şunda	Bu âfetûn belâsın sâhib-kırâna söyler
3 Ortada artuğ eksûk cânâ revâ madur söz	Kadd-i bülendûn içün ol kim miyâna söyler
4 Her müyü bir zübân-ı hâl eyloyüb tenümde	Derd-i derûnını cân sen dil-sitâne söyler
5 Zinoîr-i zülf-i yâre tolaşduğı budur dil	Hâlini sen şeker-leb Nûşî'r-Revâne söyler
6 Lutfeyle kana girme düşmen söziyle ey cân	Kim Lâmi ı sözini hoş dâstâne söyler

138

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - / - - -)

1 Ruhların âyinesi cânâ ne sûret-bâz olur	Günde biñ yüzden toğub nakş oynamamak az c
2 Tîr-i ı ışkı geçdi kalbi mermerinden zâhidûn	Ol kemân ebrû ne çabûk bâz u tîr-endâz olu
3 Zülfiyle oynasa her dem ı aceb mi ol sanem	Bursanûn dil-berleri ekser kebûter-bâz olur
4 Mührümi fâşitse tañ mı eşk-i surh u rû-yı zerd-Tal ı atından gün gibi her yirde zer mümtâ	
5 Gül yüzün gördükce feryâd eylesem incinme kim ı Andelibûn oğuşı artar her kaçan kim yaz olu	
6 Sâyesine irmedi saldum gönül şeh-bâzını	Ah kim gün yüzlüler her dem hümâ-pervâz olu
7 Lâmi ı itdüm o serv-i nâze yüz biñ kez niyâz	Arturub nâzın gider bu ne dükenmez nâz olur

139

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

1 Egerçi sahn-ı hammâmı perîler yiridür dirler	Ben anda bir melek gördüm tutar bilinde gö
2 Kamerdür san sehâb içre gurûb itmişdurur nâsı	Güneşdür ya toğar şimdi yakasından göğün b
3 Ten-i sîmini tâbindan olub ı uşşakı heb yalun	Duhâni kîseler tutmuş elinde her biri pür-
4 Ten-i ı âşık gibi olmuş serâpâ göz yaşına gark	Meger ruhsârı tâbindan kızub hammâm kan de
5 Kaçan serv-i gül endâmı kıyâm itse gülâb-orşân	Sanasın kim kıyâmetdür dökilür yiro kevkeb
6 Meger süsteldi bu âh-ı oiger-sûz-ı derûnumdan	Anunğün Lâmi ı ı cânım gibi çıkmak diler dil-
7 Ayagına sovuğ su dökmege ol serv-i dil-cûnun	Olub bir çeşme her müyüm dilüm dolâb-veş i

140

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

1 Bugün ser-defter-i hûbân meh-i devrân mu ı arrifdür-Ruhıdur câmi ı -i hüsn ü hat u hâl anı vâş:	
2 Lebinden sordum ol cânı melâhat-kânıdur şeksüz	Zübân-ı sükker-âmizi bu sırrı dehre kâşî:
3 Bilinden koçmağ ol cânı iki ı âlem şafâsıdur	Miyâncı ortadan çıksun o serv-i nâz muns:
4 Bu nevbet-i hutbe vü sikke anûn adınadur elhak	O şâh-ı hüsndür hûbân sipâhi vü tavâıyifdi
5 Ruhıdur Ka ı be-i ı âlem zenehdânı çeh-i zemzum	Şafâ ashâbına her dem ser-i kûyı mevâkıfı
6 Sözinden gül şeker tañ mı harâret çekse şehd-âşâ	Teni pûlûde-i terdür lebi kat kat katay:
7 Nigârâ Lâmi ı ı benden ne sûfidür ne şeyh-i şehr	Gulâm-ı hüsn esîr-i ı ışk bir ı ayyâş-ı ı ân

141

4 Me fâ i lûn (4 . - . -)

1 Görinen ol meh alında bugün nûr-ı peyemberdür	Sorarsan nâm u neslinden Ebu Bekr bin Ca ^c f
2 Lebi hurmasını sordum didi şîrîn ü ter-helvâ	Didim sad-âferin cânâ söztün kand-i mûkerre
3 Cebîn ü dîde vü ebrû ^c izzâr u gerden ü sine	Zârif ü nâzûk ü ra ^c nâ latîf ü hûb u hoş-ter
4 Rakîbün perçemün gibi tolaşur ehl-i imâna	Salîbin gizler uğrın dîn tutar çok başlu ki
5 Ten-i sîmînünî tañ mı okursam şem ^c -i kâfûri	Saçun dîd u ruhun ateş kadûn serv-i semen-i
6 Senünle cânâ cân olmak ^c aceb mi cânâ cân olsa	Leb-i cân-perverün ^c İsâ tentün rûh-ı musavve
7 Münevver kılssa gördükoe degül tañ lâmi ^c i cânın	Ruhun âyinesi elhak bugün bedr-i münevverdi

142

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

1 Ol nihâl-i tâze kim başdan ayaga nâzdur	Serv-i kâmetler içinde hüsn ile mümtâzdur
2 İki kaşun arasında hâl-i fettânun sentün	San terâzuyile tîğ üzre turur cânbâzdur
3 Sırr-ı la ^c l-i yârdan tıyduñsa ey dil ger haber	Çıkmasun ağzundan ol kim baş gider bir râz
4 Geçti-yi cem gibi emvâc-ı belâdan sındı dil	Sâkiyâ sun leblerün cânın ki gam-perdâzdur
5 Dirilürdüm ben leb-i la ^c lünle ey cân pâresi	Lâkin öldüren beni ol gamze-i gammâzdur
6 Murg-ı kudsi gibi zülfün dâmına olmuş esir	Şâhbâz-ı cân u dil gerçi hümâ-pervâzdur
7 Lâmi ^c i her câyı dil-ber sevmedür qûn hû sana	Gayretünden günde biñ kez ger ölürsen azdu

143

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

1 Derdün ile duzah ey hûri bâna cennet gelür	Cânâ serv-i kâmetünsüz şâh-ı tubâ let gelü
2 Sen melek-rûyiğün açsam fâil-ı Kur'ân her zamân	Ya hadîs-i cennet ü ya âyet-i rahmet gelür
3 Akd-i destüm hal idüb karşulayub virem selâm	Her kağan görsem namâz içre o hoş-kâmet ge
4 Eylerem her şeb mukarrer kesmege senden gönül	Bilmezem gündüz ruhun gördükde ne hâlet ge
5 Arzû-yı sidre iden serv-i kadûn var iken	Ey nihâl-i gül bâna gâyetde dîn-himmet gel
6 Öldürür ^c uşşâkını bîmâr-ı çeşmün dem-be dem	Zâlim-i bî-rahme hûn-i merdümân-ı şerbet g
7 Günde biñ zecr eylesen senden kesilmez bir nefes-lâmi ^c i miskine kim her zilletün ^c izzet ge	

144

Nef ü lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - ./- . -)

1 Şol lâle had güzel ki gönül içre dağı var	Bir şehriyârdur kızıl altun otağı var
2 Hurşîdi fuls-i ahmere saymazsa gam degül	Ol âşıkun ki sinede bir surh-dağı var
3 Dil ateşini dîdeleründen ^c ıyân görün	Bu tâb-hânenün iki yirden ocağı var
4 Birin binüb birini yider dîde vü dilün	Cânâ hayâlünün iki ra ^c nâ ulağı var
5 Hüsnünî cer içün tolamur dehri nüh-felek	Mâhun elinde râyet ü mihrün çerâğı var
6 Zülfine gör ne derd ile egdi benefşe baş	Gerçi ki kara çuldadur illâ dimağı var
7 Bir şehr-i yâra bende durur lâmi ^c i bugün	Zerrîn küleklü meh gibi yüz biñ solağı var

145

Mef û lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - - . / - - . / - -)

1 Kimün ki gün yüzün gibi rûşen çerâğı var
 2 Deryâ-yı eşke merdüm-i çeşmüm düşüb yüzer
 3 Dil-dârun ağzı sırrını ey gonca itme fâş
 4 Meonün gibi benefşe kara yaslu bâğda
 5 Dil pür-hayâl-i hâl ü hat iken ne gam ana
 6 Men^o itse derd-i ser beni meyhâneden nola
 7 Heçründe Lâmi^o i nice kan yağ akıtmazsun

Dün-gün fûrûğ-ı şems ü kamerden ferâğı va
 Gider kenârı gözleyü iki kâbağı var
 Kim gül gibi hezâr bu yirün kulağı var
 Leylî gibi çemende gülün surh otağı var
 Ol şehri kim alur ki bu denlü yarağı var
 Sâki sürâhi meclise gelsün ayağı var
 Derdünle lâle gibi derûnında dağı var

146

3 Fâ i lâ tün Fâ ilün (3 - - - - / - - - -)

1 Gönlümi hün itdi tîrün ey kemân ebrû-nigâr
 2 Kaşların bâzârına haro itdi nakd-ı oânı heb
 3 Taş basub bağına devr it küyün ol âhen dilün
 4 Virürem cân u cihânı dil gamın terk eylemez
 5 Hüsrevâ genc-i gam-ı şîrîn dilden hıfz ider
 6 Gitse gam dilden yüzün gördükoe yârün tañ mıdur
 7 Ahmedün rûhından istimdâd idübdür Lâmi^o i

Kaldı bir kanlu hadengün dil yirine yâdig
 Dil tolağdı zülfüne şimdi^o acob sevdâsı v
 Diş bilerler bunda çok sen cerrûni gör kü
 Ey ferâh bizden ne virdün alımazsın yûri
 Olmaya Ferhâd cânı gibi bir taşdan hisâr
 Mahv olur zulmet-i cihândan olsa hurşîd
 Tañ mıdur olursa eş^o ârı bugün mu^o ciz-şî^o ârı

147

Mef û lü Me fâ i lü Me fâ ilü Fe û lün (- - . / - - . / - - . / - -)

1 Sevdüm yine bir hûbi ki fettân olacaktür
 2 Günden güne efzûn oluban meh gibi hûsani
 3 Bir bûseye biñ cân virürem şimdi beğenmez
 4 Gider ol zülf-i cihân-gîrüne diller
 5 Ol tîri nidersin didüm ey cân tutub elde
 6 Rârân-ı sirîşküm görüben didi müneccim
 7 Keşf itse lebün sırrını mey^o âleme tañ mı
 8 Divân yasayub neyleyesin Lâmi^o i k'âhir

Ser-keşlikle serv-i hirâmân olacaktür
 Aşub-ı cihân âfet-i devrân olacaktür
 Hattı gelicek sonra peşimân olacaktür
 Başlar kesilüb arada çok kan olacaktür
 Bir gün didi varub saña mihmân olacaktür
 Âlemde bu yıl dâne firâvân olacaktür
 Uşşâkı da rüsvâ iden ol kan olacaktür
 Meomû^o a-i gül gibi perişân olacaktür

148

Mef û lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fe û lün (- - . / - - . / - - . / - -)

1 Ol âfet-i cân katlumu gönlinde yazubdur
 2 Nakkâş-ı ezel geçmegiçün cânâ ebed nakş
 3 Benzetmegiçün rûyuna meşşâte-i devrân
 4 Benzetmedi sen şem^o a mehmûn levhine gerdün
 5 Biñ cân ile dil la^o lüne yok yire özenmez
 6 Meh-veş kesilüb bet-benizüm kalmasa tañ mı
 7 Yok zerrece gill Lâmi^o i kalbinde zer-âsâ

Bin yağ dökeyim sikkeyi pulâda kazubdur
 Rengin-lebünün âb-ı hayâtiyle ezübdür
 Nakşını gülün nice düzüb nice bozubdur
 Gün başına bir sûret-i dil-keş ki yazubdur
 Çokdan dürüşür varsa bir nesne sezübdür
 K'ol yâr yüzümden nice gündür ki bezübdür
 Nâr-ı gam ile bota-i mihnetde sızubdur

149

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe i lûn(. - - - / . - - - / . . -)

- 1 Gülâcun^o la^o l-i yâre nisbeti var
- 2 Bu gön^olüm çanı feryâd-ı şam^oüle
- 3 Benümdür devr uruldu kûs-ı Ferhâd
- 4 Beni sayr u gözündür itmeyen sağ
- 5 Bize şükker leb^otün zühhâde kevser
- 6 Mürîd olsam nola pîr-i mugâna
- 7 Yü^oküm tutub yöneldüm kû-yı yâre
- 8 Elinden Lâmi^o f komaz ayâğı
- 9 Baş egmez sidreye kadd^oün görelden

- Eli yufka velî hoş hışmeti var
Tutısar dehri amma sâ^oati var
Belî her Hüsrevün^o bir nevbeti var
Şahîh ol kim tabîbün^o illeti var
Begüm her şerbetün^o bir lezzeti var
İrâdet ehline çok hürmeti var
Hudâ âsân ide hac niyyeti var
Müdâm olsun başında devleti var
Gedâdur gerçi âli himmeti var

150

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Mest iden ben bî-karârı mey midür sâki midür
- 2 Bilürem kim bu kadar yağma-yı^o akl eyler müdâm
- 3 Gökde yarab yarab u pür âh u efgân yir yûzi
- 4 Sebzeyi hurrem dil ü rû-yı gülî rengin iden
- 5 Fâ l-i dehri^o arz ider her günde bir yüzden bâna
- 6 Bu durur bülbül-veş efgân itdüğüm kim bilmezem
- 7 Bülbül inler gül yanar kimse bilmez Lâmi^o f

- Bu garîbün^o gam-küsârı mey midür sâki mid
Bilmezem la^o l-i nigârı mey midür sâki mi
Gâret iden her diyârı mey midür sâki mid
Bâğün^o âb-ı hoş-güvârı mey midür sâki mid
Âlemün^o âyine-dârı mey midür sâki midür
Bâğ-ı hüsün^o gül izârı mey midür sâki mi
Bezm-i^o işk^oun işve-kârı mey midür sâki

151

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Gonca-i la^o lün şehâ kand-ı şarâb âlûdedür
- 2 Dem-be dem şîrin leb^otün lutfîle şehd âmiziken
- 3 Öldürirsin^o âşıkı her gün esirgersin girü
- 4 Vaslun^o el vîrsün diyüb öpdüm rakîbün ayâğın
- 5 Katlanur dil cevvrâne amma iver cân vasluna
- 6 H^o âcentün sûdına bakma kârı pür-teftişdür
- 7 Lâmi^o f fikr-i lebin dilden çıkar görmez misin

- Nergis-i çeşmün^o nigârâ mest-i h^v âb âlûdedi
Sözlerün^o âşıklara telh u itâb âlûdedür
Cân-ı miskîn neylesün rahmün^o azâb âlûdedi
Kâr-ı^o âşık her zamân cürm-i sevâb âlûdedi
Her zamân devrân gibi sabrum şitâb âlûdedi
Hâl-i^o âlem derd u gâmdur gün hisâb-âlûdedi
Hûn-ı^o âşıktan müdâm ol la^o l-i nâb-âlûdedi

152

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Dil esîr-i^o işkdur boynında zülfün bâğı var
- 2 Dir gören ol hatt u hâl u zülf içinde rûyunı
- 3 Kâmet-i dil-cûna^o karşı yaşum itdüm revân
- 4 Zülfi altından döker ol gamze kanum gün bilür
- 5 Sünbülün^o aksiyle çeşmün^o kâsesin kim görse dir
- 6 Çeşm-i hûninünde kim düşmüş sevâd-ı zülf-i dost
- 7 Yâr olaldan bâna^o işk^oun sahr u hûc itâdî fîrân

- San şikâr-ı^o ankebut olmuş makesdür ağı
Bir siyeh mecmû^o adur içinde gül yaprağı
Serv-i ra^o nâdur öninde hûb akar ırmağı ve
Jeng tutmaz kankı tîğün^o kim yüzinde zâğı
Manzarında şâh-ı reyhâniyle pür-bardağı
Lâle-i hamrâya benzer kim içinde dağı var
Mîl-i dilde Lâmi^o f kâşık her günde fîrân

153

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 Gamze-i hûn-rizûn üzre cân virüb diller düğer
- 2 Düşse yârûn sâye-veş pâyine °aşıklar nola
- 3 Öldürür °aşıkların ağışara °arz-ı lutf ider
- 4 Dişledün la lûm diyüb taşlamağ olmaz °aşıkı
- 5 Gözlemezsin ey gönül ser vaktini ol gamzenün
- 6 Kırdüğün °aşıkların ışıtdı rahş-ı cân u dil
- 7 Bilmezem dest-i sürâhiden ne tatdı Lâmi °î

Gör ne efsûn ehlidür varub ana iller üşer
 Bir düşüşdür bu da yüz bin kerre de bir k
 Ah kim ben bendesin anmaz efendüm hayr u
 Kul beşerdür bî-hatâ olmaz benüm şâhum be
 Bir gün ol bed-mest sakın hışm idüb bağru
 Anladı meydânı hâli тұrmayub yortub eşer
 Kande bir hum-hâne görse güleyüb güb güb

154

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 Hırkası erbâb-ı °ışkûn hil °at-i dîbâ yeter
- 2 Lâle-veş qâk-ı giribân eyleyüb yeg tutmağa
- 3 °aşıkûn bir bûseyile hâtırın hoş tut begüm
- 4 Zâhidâ yağma-yı °akl u dîn u îmân itmege
- 5 Lâmi °î neyler gülistân seyrin ey pîr-i muğân

Küşe-i meyhâne dün-gün cennetü'l-me'vâ ye
 Câme-i dünyâdan ey dil dâmen-i sahrâ yete
 °Arife bâğ-ı oihândan bir gül-i zîbâ yete
 Tapduğum Tanrı hakîqûn ol büt-i ra nâ yet
 Devletünde bâde gül ney bulbül-i şeydâ ye

155

3 Fe i lâ tûn Fâ i lûn (3 . . - -/- . -)

- 1 Yârile hem-dem olan °âlemi ağıâr bilür
- 2 Zülfünün cânuma itdükleri efsûn u demi
- 3 Düşdüm ayağına yârûn yire depdi yüzümü
- 4 Dilümü ağızı tolandurdı şeker sözlerle
- 5 Kıymazam dirdi helâk itdi beni çeşm-i habîb
- 6 Tir-i gamzen eleminden dil ü cân çekdiğini
- 7 Lâmi °î pîr-i muğân pendini güş it şeb u rûz

°Alemin saltânatın şâh-ı oihân-dâr bilür
 Kimse bilmez ol iki çeşm-i siyeh-kâr bilür
 Hele ben pâyımı aldum kalanın yâr bilür
 Şimdi ortada buçuk yok kuru inkâr bilür
 Kâfir-i mest ne îmân u ne ikrâr bilür
 Söyledün ol iki ebrû-yı kemân-dâr bilür
 Mestler neyledüğün °âkıl-ı huşyâr bilür

156

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - -/- . -)

- 1 Dehenünden sanemâ zerrece almadı haber
- 2 Servi göstermez idi bâğda nergis gözine
- 3 Kesmedi senden elin tîğ-i cefâlarla ebed
- 4 Gâh dâr itdi saqûn gâh oka dikdi gamzen
- 5 Bir haber sormağa komaz beni la lûnden o çeşm
- 6 Gam-ı zülfünle uçar vasl hevâsında dilüm
- 7 Lâmi °î üstüme bin yar yıkarsa nola yâr

Doncanun ağzını kat kat aradı bâd-ı seher
 Hâk olub sâye-sıfat şimdi тұrub pâyın öpe
 Oldı yüz bulalı hattun gibi dil dahi beter
 Yâ kaşun gibi dilüm âh neler çekdi neler
 Âh ol zâlim elinden niçe kan oldu heder
 Bu cihetden kanadı murğa yük olmaz dirler
 Bende bir toz koparam kim tuta dehri yekse

وله في حرف الزاء

157

Me f i lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fâ u lün (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

1	Ayine-i hakdur ruhun ey mäh-i füsün-sâz	Bu yüzden anâ şifte ^o uşşâk-ı nazar-bâz
2	Kalmadı dimağında ebed sidre havâsı	Sâyün şerefın bulalı ey serv-i ser-efrâz
3	Dünyâ ne durur k'âne gönül vire hırd-mend	Meonun gibi hayfâ salasın cıfeye şahbâz
4	^o Anka gibi kıl kâf-ı kanâ atde nişimen	Mânend-i hü mâ ister isen çarhla pervâz
5	^o Uşşâk gibi tanılamamız gülse dem-â dem	Mikrâz-ı belâdan gıceler şem ^o -i ser-endâz
6	Hıymayle bugün âlemi heb kırdı geçürdi	Tigin kimün için biler ol gamze-i gammûr
7	Öldürmeğiçün lâmi ^o i'yi gel dimiş ol cân	Düşürdi dilin raksa bu âvâz-ı tarab-sâz

158

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - -/- - -)

1	Zulf-i la ^o lünden tolub sevdâ gönül hün-âb göz	Oldı gamdan rûz u şeb şeydâ gönül hün-âb
2	Geno-i la ^o lün matlabın cânile eylerken taleb	Oldı bir yok yirde nâ-peydâ gönül nâ-yûb
3	Öldürürse gam degül çeşmün beni ey bî-vefâ	Çünkü hak virdi sana hârâ gönül kassâb şâ
4	Sen sefer ^o azmin kılub ey munis-i dil nûr-i çeşm-Kaldı âh u eşkle tenhâ gönül bî-nâb göz	
5	Berr ü bahr-ı ^o ışkı gezdüm sîd-ı vasluğun sentün-Oldı bu sevdâyıla yağma gönül çark-âb göz	
6	Nakd-i kalbidi nihân eşküm anı fâş itdi çeşm	Düşdi bu vehile pes rûsvâ gönül kullâb
7	Lâmi ^o i ^o ışkında tûfân-ı belâdur hâsılun	Olsa her dem tan degül deryâ gönül mizâb

159

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/- . . -)

1	Kanı bir âyine-manzar ki nazar-bâz olavüz	Sürevüz yüzler ayagına ser-efrâz olavüz
2	Kanı bir ^o âşık-ı sâdık ki derundan ide ah	Düşüyen yanına derdiyle nevâ-sâz olavüz
3	Kanı bir sūfî-i sâfî ki kıla keşf-i zamîr	Söyleyüb cân u dil esrârını hem-râz olavüz
4	Kanı bir fâzıl-ı kâmil ki beyândan ura dem	Bıkr ma ^o nâlar ile nâdire-perdâz olavüz
5	Kanı bir rind-i cihân kim idecek bezm-i sürûd	Nakş u tasnîf ü terâneyle hem-âvûz olavüz
6	Kanı bir h ^v âce-i ^o âlem ki idüb bey ^o ü girâ	Ne ise sîd u ziyân hoş görüb enbâz olavüz
7	Reh-ber-i ^o ışka uyub ^o azm idélum yâr iline	Gam degül Lâmi ^o iyâ çoğ olavüz az olavüz

160

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fâ i lûn (. - . - / . - . - / . -)

1 Kalursam gam degül ey cân kefensüz
 2 Diken olur ser-â ser câme-h^v âbüm
 3 Cihân içinde yüz bin cân bulurdum
 4 Cemâlündür murâd-ı cân u ger ne
 5 Rakibün yanını bekler habîbüm
 6 İşâret tıydı benzer yârdan dil
 7 Dilersen Lâmi^o i hattını tañ mı

Ölürüm olmazam bir sîm-tensüz
 Kosam yadûğa ser sen gül-bedenüz
 Tenün bir dem kucaydum pîrehensüz
 Cehennemdür bâna firdevs sensüz
 Dirîğâ olmaz imiş gül dikensüz
 Hemân-dem cân atub^o azm itdi bensüz
 Açılmaz hâtırum seyr-i çemensüz

161

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Tañ mîdur olsa belâ-zâd u^o anârâ hilemüz
 2 Âlemi âhumla gün çekem eşküm sipohin
 3 rır ü gök ehli bugün şem^o -i meh ü mihri nider
 4 Şol sebebdan ki saqun çengine cân oldu esîr
 5 Tîr-i ahı çü hevâ-yı gamla kullanuruz
 6 Hiore iroâ^o idemez âyide-i mevî bizi
 7 Yakalı Lâmi^o i yâ ışı hevdâsında dili

Ki fenâ mülkine dün-gün çekilür kâfilemüz
 Kûs-ı şâhân gibi âfâkı tutar gulgulomüz
 Âlemi otımla yakar berk urıoak meğ^o alemüz
 Şehri devr itse kıyâmet koparur silsilemüz
 Çarhdan çoğ aşırı konsa nola menzilemüz
 Avladuk otımla zamîrî tapunâdur sılamuz
 Ahumuz odı gibi âlem içinde^o alemüz

162

Mef ü lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fâ ü lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

1 Zâhid sanâ kim dir ki gam-ı yâr gerekmez
 2 Çeşmi dil ü cân ister ise itme dirîği
 3 Ey dil hat-ı cânâne gibi kâzı rakîbi
 4 Yârün dehoni sırrını cânun gibi sakla
 5 Vâ^o iz neçe bir hâtır-ı^o uşşâkı yıkarsın
 6 Ger mest-i harâb ola vü ger rind-i nazar-bâz
 7 Ey Lâmi^o i terk eyle dil ü cânı ne kim var

Âlemde budur pîşe dahi kâr gerekmez
 Uyuşmayıoak mestile bâzâr gerekmez
 Gülberk-i tarı sohbetine hâr gerekmez
 Âşık seni öldürseler ikrâr gerekmez
 İmân u yakîn ehli dil-âzâr gerekmez
 İşk ehline her hâlde inkâr gerekmez
 Bezm ister isen yârile ağyâr gerekmez

163

Mef ü lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fa ü lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

1 Bî-devlet ü bî-gam neçe yoldaşlaruz biz
 2 Ta^o n eyleyenî meşreb-i^o âşıklara sūfî
 3 Dûnyâ-yı denî varlığını bir çöpe saymaz
 4 Devlet didigün terk-i mey ü dil-ber olursa
 5 Resm eyler isem^o ârizumı dilde^o aceb mi
 6 Sordum hat-ı sebzini lebinden didi ol cân
 7 Ey Lâmi^o i çün devr-i gül ü fasl-ı çemendür

Geh zâhid ü geh rind olur evbaşlaruz biz
 Müfti-i cihân olsa dahi taşlaruz biz
 Cân nakdini harc idici kallâşlaruz biz
 Âlemde bugün devleti yok başlaruz biz
 Od üzre su nakşidici nakkâşlaruz biz
 Şâh-ı güle reyhân budagın aşlaruz biz
 Başdan yine mey sohbetine başlaruz biz

164

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Şem^o -veş rûyın anub göz yaşı kendin yeñemez
- 2 Neylesün göz yaşına hasta tenüm taşdı yürek
- 3 Başımı şem^o -sıfat kessün vü kanım döksün
- 4 Tutdı haddini hattı ustura sa^o y eylemesün
- 5 Rahş-ı oân tevsen-i^o ışkunla neçe koşmaya baş
- 6 Lâmi^o i sidre vü tûbâ göge çıkusun nideyim
- 7 Şem^o -i ruhsârûnı pervâne gibi dil göricek

- Yakdı ahum felegi düdü kemendin yeñemez
 Kimse bahrûn bir avuo hâk ile bendin yeñemez
 Hükmi mülkinde revândur kul efendin yeñemez
 Ateş olsun denizün kimse levendin yeñemez
 Ki^o inân elde degül gönli semendin yeñemez
 Kadrile dil-berümün kadd-i bülendin yeñemez
 Götürür oda atar oânını kendin yeñemez

165

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Her ne sâ^o at kim tazallum gösterüb kılsam niyâz
- 2 Dostum zülfün kemendini itme her nâ-cinse kayd
- 3 Sinemün bāğında her bir dağdur bir tâze gül
- 4 Dilde saklardum dehâmün sırrını bin oân ile
- 5 Ey kaşı mihrâb eger kıblem cemâlün olmasa
- 6 Gösterür^o ışkun nevâsı baña^o uşşâk ipre âh
- 7 Fâ-yı bûs-ı yâr anuğun virmez el ey Lâmi^o i

- Arturur ser-keşligin meyl eylemez ol serv-â
 Resmdür ağıyardan itmez güzeller ihtirâz
 Ruhların devrinde mihründen açılır kış u ya
 Yarım ağız bir söz ile itdün ey cân keşf-i
 Seode içün sehvidi baş indürüb kılsam namâz
 Gâh aheng-i Sıfâhân geh^o Irak u geh Hicâz
 Sen tamâm âlûde-dilsin ol begâyet pâkbâz

166

Mer ü lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fa ü lün (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

- 1 Dil geşt-i oihân eyledi oânân ele girmez
- 2 Bir ben degülem ayla gün yirde vü gökde
- 3° Uşşâkı bugün gamzeleri kırdı geçürdi
- 4 Kûyında gönül kaldı neçe gündür arar oân
- 5 Meyhânedede dirnek didi^o uşşâka nigârın
- 6 Fâyı tozanı sürme idün dide-i oâna
- 7 Vasl ister isen Lâmi^o iyâ terk-i ser eyle

- Ol dil-beri görmüş dahi bir oân ele girmez
 Dün-gün arar ol âfet-i devrân ele girmez
 Yarın ne kılur gözleri kurbân ele girmez
 Göndermege ardınca bir oğlan ele girmez
 Cem^o oldu sipeh kapuya sultân ele girmez
 Yârân dimenüz kuhl-i Sıfâhân ele girmez
 Bu geno-i nihân degme kez âsân ele girmez

167

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Kapuâ garh diyelden yire düşdi yüzümüz
- 2 İncinür ağladuğundan baña her bâr küser
- 3 Kanı tâli^o nice seyr eyleyeyim gün yüzünü
- 4 Kuhl içün çeşmümüze gâre meger senden ola
- 5 Didemüz şûre-i eşkin burar oldu kağıda
- 6 Kon beni ateş-i gam otülle yakub kül kılsun
- 7 Katı yakdun o mehtûn mihriyle Lâmi^o i

- Görelî rûyûnı mihr ü meho bakmaz gözümüz
 Ah barışmaz o meh-çehreyle yıldızımız
 Gam-ı zülfünle karardı giceden gündüzümüz
 Ey sabâ ayağı toprağına geçmez sözümüz
 Mihr-i la^o l ile meger kim şeker oldu tuzum
 Dûd-a ahumla çıkub gönülde ağsun tozumuz
 Bir gün ey garh saña gösterirüz kendüzüm

168

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn(. - . - / . - - / . - . - / . - . -)

1	Ölûrem olamazam ol hevâ-yı kâmet-süz	Meger ki cân vire Hak nefha-i kıyâmet-süz
2	Uzun uzak nola dünyâda itmesem tâ at	Namâzı kasr gerek zâhidâ ikâmet-süz
3	° Alem ° alem çekilür yirden âhumun dîdî	Felekde sinem odın sanmanuz ° alâmet-süz
4	° Aceb mi eylese yaşum cihâna sırrumı fâş	Cihânda ° âşık olur mı begüm melâmet-süz
5	Düriş ki yâr ışigin mesken idesin ey dil	Ki uçamaz felege kimse bâl-i himmet-süz
6	Gedâ-yı mey-gede kim keşf-i câmdan söyler	Çıkarsa şeyh-i zamânî ne tañ kerâmet-süz
7	Didûn gü Lâmi ° i Beytû'l-Harâm mey-gedeye	Yanında zâhidûn olsak ° aceb mi hürmet-süz

169

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1	Didûm ol kand-i leb üzre mûrlar üşmiş ne tiz	Didi yok sünbüllertüm gül üzre olmuş müşk-b
2	Toldı âşûbîle ° âlem çıkdı kasrından nigâr	Sanasın gökden Mesîhâ, indi kopdı ruste-hî
3	Sinemi çâk itdügince tîgün artar süz-i dil	Lâ-cerem odı karışdırdıkoâ olur şu le-tiz
4	Berk-i gül gark-ı ° arak sanman hayâdan her seher	Bûlbûl içün giceler encüm olubdur eşk-riz
5	Cân tutugaldan katı gönlünle yanmakdur işüm	Hâsıl âteşdür idince sengile âhen-sitiz
6	Kâmet-i dil-cûnı gördükoe olur yaşum revân	Bu mukarrerdür ki bâlâdan ider seylâb-hîz
7	Tîg-i yârı tañ mı andursa şovuk yüzlü rakîb	Lâmi ° i gün kış güninde âftâb olur ° azîz

170

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn(- - . - / . - . - / . - . - / . - . -)

1	Düşmen söziyle küsdi bize yâr-ı cânumuz	Kalmadı tende bu gam ile yarı cânumuz
2	Hâr-ı cefâlar ile neler çekdügüm benüm	Söyler çemende bûlbûl olub kıssa-h°ânımız
3	Tutmadı ihtiyâr ile dil zülfi dâmenin	Devrân eli bu yola çevürdi ° inânımız
4	Şunma rakîb zehre o şîrîn dudagunı	Cânım acıtma ey lebi sükker-feşânımız
5	Bâr-ı cefânı çekdüğüme kaşların misâl	Bu ° ayn-ı dâldur ki dutâdur meyânımız
6	Tûl-i emel virtür dile sevdâ-yı zülf-i dost	Sâkî getür şu cân-ı me-yi ergavânımız
7	Ey Lâmi ° i vefâda bizi sâdık anlamaz	Halkı özi gibi sanur ol bed-gümânımız

171

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1	Suveruz agyârı sâkî ° âşıkâ sakka dimez	Cân virür dil-teşneler çep-çevre bir kez mi
2	Rûz u şeb senden mînevverdür zemîn ü âsûmân	Mihr ü meh-veş sanâ kindür şem ° -i cem ° -ârâ
3	Cân eridüb dil yanub yakıldığın bir kimseye	Boğazından assalar kandil-vâr asla dimez
4	Gerçi inler ol gülün hâr-ı cefâsından dilüm	Ağız açub gonca-veş itdüklerin amma dimez
5	Küyunı tolanduğıçün rûz u şeb per-kâr-vâr	İki biçsen ° âşıkı sen yâra kimse lâ dimez
6	Bî-tekellûf şâhlardur rûz u şeb erbâb-ı fakr	Efser-i zer taht-ı ° âc u hil ° at-i zîbâ dim
7	Zülfünün sevdâların cân içre saklar Lâmi ° i	Hâme gibi başını kat ° it-seler kağâ dimez

172

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe â lûn (. - . - / . - . - / . - -)

- 1 Gerekmez olmasa câkî sakalsuz
- 2 Ne korkarsın gelür diyü hatt-ı yâr
- 3 ° Aceb mi sevmese ° usşâk-ı vâ ° iz
- 4 Rakîb öldürdi aol sözler ile
- 5 Helâk itdi beni nâyûn figânı
- 6 Dil ü cân keşfi keşşâfile olmaz
- 7 Cihânda Lâmi ° i varise meydür

- Oluruz olmazuz cânâ güzelsüz
 Ölesin gibi ey miskîn eoelsüz
 Muhâlifdür ezelden ol ° amelsüz
 Lebûn sun sirke içilmez ° aselsüz
 Kana bir hem-dem-i şâdik halelsüz
 Sana ° ışk ügredür bir bir cedelsüz
 Bu ° ömr-i nâzenin gibi bedelsüz

173

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Dışdük ayagına yârûn yog idi itdüğümüz
- 2 ~~Yemuruz ol sanemün küvına uğrı gibi ah~~
- 3 Puhteye çekme bizi hâd didük diyü meye
- 4 İncinür sülkerine yâr mükerrer diseler
- 5 ~~Eat gotürmiş beni öldürmege haddün didiler~~
- 6 Zülf ü hattile onar biten ise vâramaduk
- 7 Lâmi ° i ° aşık-ı ser-mestüz elümüzde ne var

- Kaldı ° âlemde hemân kendüvi incitdükümüz
~~Yemuruz nâgleni âfakâ gelüb gitdükümüz~~
 Zâhidâ sençileyin gizlemezüz itdüğümüz
 Tura ° ahbine diyüdür sözi berkitdükümüz
 Kimseden gizlemezüz söylerüz içitdükümüz
~~İstemezsin nidelüm andüğümüz bitdükümüz~~
 Geh düşer la ° line geh bâdeye ~~sonçitdükümüz~~

174

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 - . - - / . . -)

- 1 Serv-i dil-cûnûn nigârâ su gibi meyyâliyuz
- 2 Vâmık u Ferhâd u Mecnûn ile yârân cümleten
- 3 Noktalar dökdi yaşum ağzun zamîrîn keşf içün
- 4 Ger safâdur ger cefâ cânâ hadîs-i la ° lûnûn
- 5 Yidi kat garh âhumuz tîrino kalkan olamaz
- 6 H ° âce-i bâzâr-ı ° ıskuz cân virüb derd aluruz
- 7 Lâmi ° i râ-yı hilâl ebrûsı gibi dil-berûn

- Sünbül-i müşkinünûn ser-geşte vü pâmâliyuz
 Baş açuk yalun ayak bir tekyenün abdâliyuz
 Olmadı bir zerre hal gerçi cihân rammâliyuz
 Bazmlerde tûtî-i güyâ gibi nakkâliyuz
 Tig-i gamze gibi biz dahi cihân kattâliyuz
 Yiler onmaz bu cihânûn sanmanuz dellâliyuz
 Kaddümüz dâl olsa tañ mı bâr-ı gam hammâli

دریغی عرف السین

175

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1	Ey dil-i miskîn nedür her rûz u şeb yüz biñ heves-	Âşık isen iki âlemde sana bir yâr bes
2	°Azm-i sahn-ı lâ-mekân kıl gec tokuz eflâkden	Murg-ı kudsîsin sana lââyık degüldür. bu ka:
3	Sinen içre sakla mihr dil-beri cânun gibi	Olmağ istersen nesim-i şubh-veş müşkin-ne:
4	Dirisen pâkize hâsıl vire hâtır mezra °ı.	Sal hevâtır sahnına ört oda yansun hâr u l
5	Himmet-i °anka gerek kâfı nişîmen kılmaga	Velkon olmaz ışk bahrın geçmege bâl-ı mel
6	Ejder-i nefsun hücumın anlasan Mîsî-sıfat	Dik °asâyı itme haşyet Hızrdur feryâd-res
7	Dostdan gayri havâdur Lâmi °î sa °y eyle kim	Dâyim ibnû'l-vakt olasin yiter olduñ bu'l.

176

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1	Râhat-ı sinem için dâğ-ı nihânun bânâ bes	Dilümi eglemek için gam-ı cânun bânâ bes
2	Sana ey gül giceler şem ° gibi bezm-i safâ	Bülbül-âyin seheri ah u figânun bânâ bes
3	H °âceler şehri tonatsun beni k'ön ağlayayım	Gül gibi ziynet için nakd-i dükkânun bânâ b
4	Aksa la ° l ırmağı meyden nola her meolise	Vâdi-yi gamda bu dem eşk-i revânun bânâ bes
5	Kusler °âlemi gümbürdi ile tutsunlar	Tabl-ı sinemde ki bank-ı hafkânun bânâ bes
6	Tuğlar gün gibi meydâna girüb baş açsun	Yerden eflâke ağan odlu duhânun bânâ bes
7	Peth için şâh-ı cihân gibi beyân kişverini	Lâmi °î şem °-sıfat tîğ-i zebânun bânâ bes

177

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1	Pâyüne yüz sürmedin gün vasla olmaz dest-res	Veh beni zülfün gibi başdan çıkardı bu heve:
2	Bülbül efgân itmesün mi derd ile bu bâğda	Gül iki gün yaşamaz yıllar turur her hâr u l
3	Tan ° mı zâhid zârî dilden eger râz anlasa	Hufteler bidâr ider °âdet budur bang-ı cere:
4	Bû-yı zülfün geh şimâl u geh sabâdan isterem	Neyleyem ben bî-ser ü pâ vasla yokdur dest-:
5	Gözlerün bādām-ı terdür saçların müşkin-° inab	Leblerün helvâ-yı rengin beñlerün ° anber-mel
6	Sana terk-i cândur ey dil çâre kim o dil-berün	Zülfi hâkim gamzesi cellâddur çeşmi ° anes
7	Lâmi ° inün dem-be dem hecründe ey cân-ı cihân	Ney gibi efgândur işi hatm olunca tâ nefes

178

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 Her nefes zülfün hevâsı cânın eyler pür-heves
- 2 Kârbân-ı cân u dil oldı reh-i ışkunda güm
- 3 Hem-dem olmaz nâleme efgân-ı çeng ü nây u ıd
- 4 Çok degül olsun havâdârûn hezâr ey gül izâr
- 5 Hicr elinden inlerem bağrum delindi ney gibi
- 6 Cânına dâğ urmasun mı lâle kim bu bağda
- 7 Lâmi ı fikr-i lebûnle düşdi dâm-ı zülfüne

Olsa tañ mı subh-vâr âhu-yı çin müşkîn-nef
Gerçi mahmiller figânundan takınmışdır cer
Ah kim âlemede yokdur baña bir feryâd-res
Az olur şem-i bî-pervâne şehd-i bî-mekes
Sormağa dil-bastasın gelmez mi ol ıisâ-nef
Bağrı hûn bûlbüllerün güller kucar her hâr
Meyl-i sükker tâtîyi eyler giriftâr-ı kafe

179

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fa ü lûn (. - - -/- . - -/- . - -)

- 1 Dimezdi hâce ben miskine müflis
- 2 Gel isti dâd-ı ırfân eyle tahsîl
- 3 Felek ışkâlini hall itmez eşkâl
- 4 Dimâğun yubsını tertîb ider mey
- 5 Beni Meonûn-sıfat Leylî saçındur
- 6 Ruh u la lûn temâşâ ideltüm ko
- 7 Sabi olmasa pîr-i tâo u hırka
- 8 Bugün ey Lâmi ı meydân sentündür

Göreydi sözlerüm zeynü'l-mecâlis
Buçuk degmez bütün ırfûn müderris
İrürmez akl aña fikr-i mühendis
Ne hâcet vâ izâ artuk ratb u yâbis
İden sahrâda âhûlarla mûnis
Cilâ-yı çeşmdür seyr-i nefâyis
Olur mıydı giriftâr-ı melâbis
Piyâdendür hezârân bu'l-fevâris

180

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 Ah idüb kâyında yârûn ey dil-i zâr itme ses
- 2 Tîr-i gamzen ey kemân-ebrû aceb nâzûk durur
- 3 La lûne kim diğ bilerse mey gibi kanını döke
- 4 Dil-berâ nahl-i bülendündür egerçi meyve-dâr
- 5 Vaslun ümmizin virüb sad-pâre kaldun gönlümü
- 6 Geh dutar bû-yı mahabbet gâh öter gam bûlbülü
- 7 Lâmi ı miskini ko kapunda döksün göz yaşın

Od ider yirüm bu dîd-ı pür-şerârûn her nef
Dem-be dem işler derûndan vâkıf olmaz hiç
Haddüne kim sunsa el zülfün gibi başını kes
Neyleyem yekser zülâl-i hîzr imiş yok dest
Ey sözi pür-mekr ü efsûn pâre ise cânâ bes
San dilüm yâkût-ı micmerdür ya bir altun ka
Hâk-i pâyünden oihân içinde budur mültemes

181

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 Ey benüm cânum oihânım kaçma benden bir nefes
- 2 Bağrı yanub dem-be dem ney gibi feryâd eylesün
- 3 Vuslatundur mâye-i ışret vücûdum mülkine
- 4 Nasretünden olmuşam gâyet za if ü hasta-dil
- 5 Bî-verâlık itme gel ı ömrüm gibi ey cevri çok

Cân revâ mîdur cüdâ olmak bedenden bir nefe
Kim cüdâlık isteye ey yâr senden bir nefes
Yoksa cân haşş eylemez hicründe tenden bir
Ey tabîb-i cân iriş kim kaldı benden bir ne
Lâmi ı benden durur gel kaçma andan bir nef

182

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Zülfine asıldı dil yârün idüb zülfin heves	Kesmeyüb dil-dâr ipin biçâreyi düşürdi kes
2 İtme dirdüm saña dün-gün niyâz-ı ışk ahengini	İnle ey dil ney gibi her dem gû tutmadun ne
3 Nice bülbül gibi feryâd itmesün âşıklarun	Bûsitân-ı dehrdür ey gül oemâlunsuz kafes
4 Bunca sevdâlarla ey dil bu keşâkeşler nedür	Zülf-i dil-ber câna besdür ger hevâdur ger
5 Sâruban-ı çarh elinde bir katâr-ı ıskdur	Bu müselsel devr kim nâlem âna olmuş ceres
6 Saña ey dil şem -veş rûşen didüm bir nice kez	Terk-i sersüz sohbet-i cânâne olmaz dest-re
7 Lâmi î varun kimâr-ı ıška ser-tâ ser qürüt	Varmağa pîr-i mugâna bir kûlah u hırka bes

183

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Ey dil-i nâlân dilersen derdüne feryâd-res	Nây gibi bağrunı dil sineñi del tut nefes
2 Ol semenber hasretinden ger ölürsem ben garîb	Sînemün dâğındağı penbem kefen olmağa bes
3 Çekmedi destini senden kesmedi benden dilin	Aramuz lutf ile ey dil-ber rakîbün birle ke
4 Bir yana zülfün çeker bir yana hattün gönlümi	Neyleyem ben zâr u bî-dil zâyî oldu mültem
5 Lâmi î kabründen itse ol güneş bir kez güzër	Haşre dek hâkünden ola nûr-ı rahmet muktebe

184

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Ey nesîm-i subh sensin kâsid-i müşkîn nefes	Hâlüm ol meh-rûya arz it senden oldur mülte
2 İnle didün dem-be dem yanub derûndan ney gibi	Dil-berâ ol dem bu demdür kim kabûl itdüm n
3 Rûz u şeb eylerse tañ mı tal at-ı âfâkı nûr	Şem -i ruhsârundan iy cân mihr ü mehdür muk
4 Ejder-i kûlfün helâk eylerdi gönlüm tıflını	Câna hattün olmasaydı Hızr-veş feryâd-res
5 Öykünür dirler leb ü ruhsâruna bâdeyle şem	Dil-berâ dök kanını anun bunun başını kes
6 Gerçi çeşmün gibi bî-mârem velî kaşun gibi	Başumun üstinde yokdur hâlüm ağlar hiç kes
7 Kasr-ı çarh-âyin ü câm-ı zer-nigârı hiçe say	Lâmi î saña sikâl u küşe-i meyhâne bes

دوله فی عرف الشین

185

Mef ü lü Fâ i lâ tü Me fâ i lü Fâ i lün (- - ./- - - ./- - - ./- - -)

1 Hâk-i rehûn ki cân gözine tütuyâyımış	Yüz bin cihâna alsalar ednâ bahâyımış
2 Bilmezligile zülfünü elden çıkardım ah	Mihr üzre sâye-efken o hûd bir hümâyımış
3 Sen hüsn-i ârtâbına her zerre âyine	Rûyûn cihânda şem ^c -sıfat hûd-nümâyımış
4 Her demde dîdem ile dilüm gark-ı hûn ider	Cellâd-ı çeşmünün işi sefk-i dimâyımış
5 Zâhid göreydi bâd-ı gınâsını zülfünün	İtdüklerin bilürdi ser-â ser hebâyımış
6 El çekmeyince cümleden irmez visâle cân	Dârü-yı merg derdine elhak devâyımış
7 Eşkümle tâzelense dilüm nola lâmi ^c i	Bârân gibi bu bâğa o neşv ü nemâyımış

186

4 Me fâ i lün (4 . - . -)

1 Vücûdum mülkine urdı yine bir dil-sitân âteş	İkrâh eylesen bir kez tolarken kevn ü mekân
2 San irdi nâr-ı hicrinden duhânım revzen-i yâra	Ki bir ah eylesen gâmdan olur ol dil-sitân
3 Ruhûn üstünde zülfeynün kim olmaşdur serâ-perde	Gören dir müşk ü anberden örünmüş sâye-bân
4 Meger kim leşker-i dîd-ı derûnım göklere ağıdı	Yakar i lâm içün burcında her şeb âsümân at
5 Diler işkunla tutuşmak bugün meydân-ı âlemdede	Bağında dîdî perçemdür yalın bir pehlûvân a
6 Nola derdüm beyân içün dilüm olsa zübân-ı hâl	K'olur sûz-ı dil-şem ^c a dem-â dem tercümân a
7 Yakarsa sözlerün âb-ı revânı lâmi ^c i tañ mı	Bu bir sudur ki olmaşdur nihâdında nihân at

187

4 Me fâ i lün (4 . - . -)

1 Gû dil şehrine urdun ey meh-i nâ-mihribân âteş	Tutar zinhâr ahumdan zemîn ü âsümân âteş
2 Meger murg-ı semenderdür ruhun bağında ol kâkûl	Âna her rûz u şeb olmaş gıdâ vü âşiyân âteş
3 İzârun alnûn ey dil-ber sevâd-ı zülf ü turrañsuz-Biri bir nûr-ı bî-zulmet birisi bî-duhân a	
4 Cemâlün görmedin Ahmed ne yüzdendür aceb cânâ	Bu gönülüm şehrine düşdi gözümünden nâ-gehân a
5 Gönül kaddûn hevâsına nola su gibi azm itse	Yanub bâlâya meyl eyler gû her yirde hemân a
6 Didüm gönülümde gizlenmez hayâl-i şem ^c -i ruhsârûn	Didi sâfî zücâc içre kaçan olur nihân âteş
7 Didüm kim lâmi ^c i yandı gamünden dostum küllî	Didi kim bir emân bilmez adûdur bî-zübân at

188

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Safha-i haddünde zülfün kim girihler bağlamış Ebr-i müşkindür ki gün yüzün ser-â ser bağ
 2 Şem-i hüsnün zeyn idüb müşkin ineblerden saçun-Kâmetün nahlin aceb mevzûn u hoş-ter bağ
 3 Gök degül bu düd-ı ah pür-şerârudur benüm Kim çıkub mülk-i melekde sâye-bânlar bağla
 4 Saña iy dil bin düriş yok kü-yı dil-berden güzer-Yolunı sihrile ol zülf-i mu'anber bağlama
 5 İdemez bülbül bahâr-ı hüsnünün medhin tamâm Gerçi kim evrâk-ı gülden nice defter bağla
 6 Düşmedi kaşun gibi âlemde bir nâzûk hayâl Gerçi bu ma'nâ-yı mâh-ı nev mükerrer bağla
 7 Nerd-i işkun nakşına zâr olduğum dilden budur Lu'b idüb gam-hânesinde dehr-i şeşder bağla
 8 Gamzesi cellâdı hoş öldürmege iy Lâmi'î Gönlini ol zülf ile saña mukarrer bağlamış

189

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Zülfüne teshîr-i cân itmek ezelden hüyümüş Bir kıl ile bîn dili bağlar aceb câzûyımı
 2 Funca demdür zülf-i müşkinün hevâsın eylerem Ben garîbün hûd dem-â dem gönlin alan buyur
 3 Dün hayâl-i vasl iderken ah önünden ol sanem Ömr gibi geldi geçdi sonra bildüm oyımış
 4 Bilmezidüm neydüğün bu nâlenün ey andelîb Rûz u şeb vasf itdügün hûd ol gül-i hûd-rûy
 5 Çâret-i bâğ itdi dir ol geçmi kâfir hışm ider Ey müselmânlar günâhum iki şeftaluyımış
 6 Bağlamışsın çeşmüni didüm didi kim pâresüz Âlemi kırdı geçürdi bir delûkanluyımış
 7 Dün gice şol denlû feryâd eyledüm ey Lâmi'î Nâlemün zevk u safâsından o dil-ber uyumış

190

4 Me fâ i lûn (4 . . . -)

- 1 Cemâlün ravzası reyhân-ı hattünden sebze-zâr olmaş-Cünün-ı işkun arturdi meger evvel bahâr
 2 Nigârâ mushaf-ı hüsnün hatûn perkârı devrinde Mücelled hatmedür zirâ ki âyet ber-kenâr
 3 Egerçi mescid-i hüsnün yaraşur sâde sultânî Nola âhir zamândur bu kamu nakş u nigâr c
 4 Köyünmiş nâr-ı hicründen dil-i uşşâkdur çün mûr Yunarlar âb-ı rahmetde kıyâmet âşikâr ol
 5 Cemâlün Yûsufın tartar berâber müşke Mısr içre Züleyhâdur meger ol hat harîdâr-ı nigâr o
 6 Ruhun güلزârının şahın diler kim eyliye ser-sebz San ol hat tohm-ı reyhândur benefşeden ni
 7 Ya benzer Lâmi'î zülfi çekübdür hüsnine perde Ki diller ol sebebdendür tolanub anda zâr

191

Mef ü lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / - - . / - . -)
ber

- 1 Tîğin çeküb cihânı şu ber k'idir tıraş Hüsnine mihr ü mâh ne tañ indürürse bağ
 2 Âhen-i diliken ustura yüz dönderür mi gör Bîn kez tokunsa başına işkı yolında taş
 3 Mikrâz elinde sanki Alî Zü'l-fikâridur Kırdı cihân hevâricin ol şâh idüb savaş
 4 Od yakdı tîgi her ser-i mûyunda şem-vâr Çıkub depemden itdi çü düd-ı dilümi fâş
 5 Yanınca salınan kayışun birisin tutub Geh geh çalaydı ol perî tîğini bânâ kâş
 6 Tîgün gibi baş egmez iken çarha degme kez Bükdi bilümi oebrile bugün şol iki kaş
 7 Uşşâk içinde gün gibi serdâr-ı dehr olur Her kimi kılssa Lâmi'î ol meh-likâ tıraş

192

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

1 Ferhâda kim duhân-ı dili şeb külâh imiş	Kûh-ı belâda başına bir pâdişâh imiş
2 Her sufle anda bir cem ü her bir sıfâl câm	Meyhâne kûşesi ne ulu bârgâh imiş
3 Çarhı boyadı gün yüzünü kapladı tamâm	YâRab gamum dühânı ne ebr-i siyâh imiş
4 Ser-müzeni çıkar yûri terk eyle efseri	Kim âşık bu derd-i ser ol kayd-ı râh imiş
5 Âyine-i felekde ki âka-i ruhun durur	Nâmı o yirde gâyeti hursîd u mâh imiş
6 Ahum ki kadd ü zülfüne peyvend ider müdâm	Ğamdan penâh için bânâ zıll-ı ilâh imiş
7 Uşşâkı saymaz ademe zâhid satar özin	Benzer o har yanında mahabbet günâh imiş
8 Âlemde halka neydüğünü bildürem diyü	Dil-hasta Lâmi inün işi âh u vâh imiş

193

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - ./- . -)

1 Dehenün sırrını fehm itmege imkân yogımiş	Râz-ı gaybîdür anâ vâkıf olur cân yogımiş
2 Ah bir bûseye bin cân diler ol dil-berümüz	Hûblar kâidesinde meger ihsân yogımiş
3 Dışeli derd-i ser-i zülfüne sevdâ-zede dil	Bildi işkun gibi râh-ı gâma pâyân yogımiş
4 Rahm kılmaz sağı küfrine giriftâr olana	Dil-i zâhidde meger zerrece imân yogımiş
5 Geh yakar bağrumı la ^o li geh urur gamzesi tığ	Virmedin derd ile cân vaslına dermân yogımiş
6 Her perî çehreye bir ehremen olmuş hem-dem	Bağ-ı âlemde dikenşüz gül-i handân yogımiş
7 İrmedi yâre elüm oldum ayaklarda zelif	Lâmi ^o i dünyâda bir merd-i perî-h ^v ân yogımiş

194

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - ./- . -)

1 Bir ouvânun yine la ^o linden derûnum kıldı oûş	Kandadur sâkî haber vir kü-yı pir-i mey-furf
2 Çeşm ü ebrû-yı nigârün fitnesinden rûz u şeb	Ah kim bânâ hayâl u h ^v âb olubdur sabr u hûş
3 Gül gibi pâyinde hârin ol sek-i kûyun görüb	Her müjem bir süzen oldu anı ihrâc için uş
4 Dilde la ^o l-i âteşin olub gözümünden tâb urur	Eylesem ger hûn u ger mey leblerün yâdına nû
5 Ah kim sünbül saçun bir câme biçdi boynuma	Yakalar çâk eyleyüb gül gibi oldum hırka-püş
6 Nâlem eyler ergânun ta ^o limini kudsîlere	Künbed-i eflâki gülbaşgümdür iden pür-hurûş
7 Lâmi ^o i gark-ı günâh olsañ ser-â pâ itmeye's	Mağfiret âsilerün hakkındadır didi sürûş

195

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - ./- . -)

1 Ah kim çeşmine o dil-ber karalar bağlamış	Mi ^o cer-i şebden felek san mihre çenber bağla
2 Hay müselmânlar meded dil-hastadur dermân idün	Çeşmini kanlu diyü ol mest-i kâfir bağlamış
3 Gör ne nâzûk serv-i kaddür ol gül-i simîn-beden	Müşk-i terden lâle-i hûnîne zîver bağlamış
4 Süret-i hâlüm durur âyînesinde ol mehün	Bakduğınca sanuram dil-ber karalar bağlamış
5 Göz karardub kırdı halkı şimdi hoş görmezlenür	Âlemün sihriyle çeşmin ol füsûn-ger bağlamış
6 Od bırakmış cânına uşşâkının ol şem ^o -i hüsn	Kim melek mülkin duhân-ı gam ser-â ser bağla
7 İncinübdür dūd-ı ahundan meger kim Lâmi ^o i	Anun için nâzenin çeşmin o dil-ber bağlamış

196

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - -/. - . -/. . -)

1	Bir yire çatub ittifâkla baş	Tanışık mı iderler ol iki kaş
2	Ağdı topı güneş gibi çarha	Her gönül kim kapunda oynadı baş
3	Gönlüne katı gelmesün cânâ	Oldı yaş dökdüğümce bağrın taş
4	Ağlasam tañ mı tal ^o atün göricek	Şemse bakınca gözler olur yaş
5	Seyr kılseydi ruhların rengin	San ^o atından yunıdiel nakkâş
6	Dün ne zahm urdı cânâ şemsîrûn	Ki bugün sinem oldı toptolu baş
7	Lâmi ^o înün cihâna subh gibi	Zerd-i ruhsârı mihrin eyledi fâş

دله فی حرف الصاد

197

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . v - -/. . -)

1	Sâlhâ gerçi gamun bahrına oldum gâvvâs	Şükr kim girdi ele ^o ışk gibi gevher-i hâs
2	Mihirün ey cân nice âteşdürür iksîr-sıfat	Bota-i gâmda eritdi dili mânend-i raşâs
3	Hâk-i Meonûna güzêr itdi meger sahrâda	Gird-bâd oldı hevâ-yı eserinden rakkâs
4	Ber- ^o taraf kıldı du ^o âm okı rakîbün şerrin	İşidenler didiler ey kaşı yâ hayr-ı halâs
5	Ne diler dil leb-i cânâneden öldüm diyü ben	Yazmamışdur fukahâ ^o ışk katline kısâs
6	Dil ü cân pâyüne zülfün gibi urdı serv-rûy	Gerek ey cân yüzini yirlere baş u gerek aş
7	İremez Lâmi ^o i kadrine kapun itlerinin	^o Âmi-yi düne virilmez şeref-i sadr-ı havâs

198

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/. - . -)

1	Bend-i zülfinden nigârün ummasun diller halâs	Bulmaz ejder pençesinden binde bir server
2	Tutmuş idi eşk kanlu gibi çeşmüm dâmenin	El yuyub tîğinden anun itdüm ey cân ter ha
3	Çank-ı deryâ-yı gam itdi geldi hattun gönlümi	Dâyima gerçi garîki Hızır ider dirler halâs
4	Cân u dil zülf ü zenehdânunsuz olmaz pür-hużûr	Bend ü zindândan egerçi her esîr ister hal
5	Kasd-i eşk ü çehrem itmiş iken rakîbün virdi cân	K'itdi düşmen devletünde oldı sîm ü zer ha
6	Zülfi sevdâsından el çekmezsin ey dil dil-berün	^o Âkibet bir gün seni ber-dâr idüb eyler ha
7	^o Akl u cân u dil serâpâ yolına yârün fidâ	Şâhumuz sağ olsun olmazsa ne gam leşker ha
8	Hânümânî oynadub dil gibi zülfün yolına	Bir siyeh çul ^o âşîka besdür tek olsun ser
9	Lâmi ^o i dünyâ sarâyından sanâ yokdur sürûr	Çamdan olur mı cihân içinde ^o âşıklar halâs

199

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - . - / . - - / . - - / . - -)

- 1 Çeküb yanına sağun dilleri ki eyledi hâs
- 2 Neden ki zülf ü gamun müsterek tasarruf ider
- 3 Lebine râz diyüb girdi kanuma bâde
- 4 Ne bezm kurdi cihân içre tal^oatun ki ana
- 5 Mîsûn okur dile zülfün yanına hatt-ı lebün
- 6 Kenezlügile safâ gevherin getirmez ele
- 7 Buyur^oatâyı lebünden ki Lâmi^oi benden

Diler ki cümleyi bir yirden ide anda halâs
Çün oldu kişver-i dil^o ışk şehriyârına hâs
Elüme kanlumu vir sâkî *اطرف قضا*
Kamer nedim ü güneş sâkî zühredür rakkâs
Şekerler üzre yazar müşk ü^o anber ile havâs
Gamun muhîtime her dil ki olmaya gavvâs
Hemîşe fâtîha-h^vândur kapunda bi'l-ihlâs

200

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . - - / . - -)

- 1 Mihnet-i^o ışkunı virdi baña kassâm-ı hîsas
- 2 Nola sen seng-i dili şevkile çeksem kucaga
- 3 Kanda benzer yüzün vü almuna ayile güneş
- 4 Bu kadar kadr rakîb-i sege kapunda neden
- 5 Lâmi^oi kılca sağı itse işâret dil ü cân

Kime^o ış ile sürûr ü kime derdile şusas
Yaraşur hâtem-i zerrine şehâ kıymeti fas
Biri ateş gibi zerd ü biri gül gibi baras
Yoksa gökden â melek yüzlü perfî indi mi nas
Zü'l-fikârını bu dem âhumun eylerdi makas

201

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . - - / . - -)

- 1 Cân olur dem-be dem ol la^ol-i şeker-bâra harîs
- 2 Âşinâ yüz tatalum haddün ile fâyide ne
- 3 Bu kapudan beni tenhâ neyiştün dîr ide çarh
- 4 Anun içün yaşımı sîm ü yüzüm zer kıldum
- 5 Cân virüb derd ü gamun satun alur^o âşıklar
- 6 Dil ü cân kulluğun itmek dilese nola k'olur
- 7 Yaksa cân u dilünü Lâmi^oi incinme rakîb

Me-yi gül-rengi nitekim dil mey-h^vâra harîs
Dışse deryâya susuz cân vire bî-çâre harîs
Âlem içre yalunuz ben degülem yâra harîs
Anladum ol sanemi dirhem ü dînâra harîs
H^vâceler olsa nola assılu bâzâra harîs
Her gedâ bende giy-i şâh-ı cihân-dâra harîs
Bed-sirişt olan olur^o âlemi âzâra harîs

202

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - / - - -)

- 1 Cân dilermiş ol sanem pâyün dilâ merdâne bas
- 2 Sâlik isen râh-ı^o ışk iki kademdür ey gönül
- 3 Öyküntürmiş yüzüne gül lâle renk haddüne
- 4 Hâne-i hammâra cem^o olmuş bugün gül yüzlüler
- 5 Ey kalem yazmak dilersen vâf-ı zülf ü hattını
- 6 Eyler isen ey hezâr ol gonca-leb bezmin murâd
- 7 Lâmi^oi pergâr-ı çarhun gerdişinden sana ne

Terk-i ser kıl evvel andan sonra bu meydâna
Menzil aldun birini dünyâya birin cânâ bas
Bağrına dâğ ur bunun anun yüzünü kana bas
Gel gönül şûridelik devrânıdur meyhâne bas
Pay idüb bağun bu yolda sünbül ü reyhâna bas
Her nefes mühr-i sükûtı gül gibi efgâna bas
Sen selâtin g'zle pâyün merkez-i devrâna bas

203

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Rûse-i la ^c lüne bîn cân virem olmaya ^c ivaż	Câna cân olmadur ancak dil-i ^c âşıkda garaż
2 Cümleden geç yûri cânân ışığın bekle gönül	Mülk-i dünyâ olamaz hâk-i der-i yâra ^c ivaż
3 Ubedî dünyâda sıhhat yüzini görmeyeyim	Ey tabîb-i dil ü cân ^c ışık ise ^c âlemde maraż
4 ^c Ayn-ı ^c irfânla bak cevher-i bâkidür ^c ışık	^c Işktan gayri ne kim var ise fânî vü ^c araż
5 Nola hatm olsa bugün Lâmi ^c î nâmiyle ^c ışık	Ey hüsn defterine tal ^c atı sermâye ^c ivaż

204

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Cân tapundan dilemez bu dil-i nâlâna ^c ivaż	^c Âdet olmadı bilür âteş-i sûzâna ^c ivaż
2 Ne içün bahr-ı gamun yaşumı salmaz gözine	Ebkem-i şer ^c tutar katreyi ^c ummâna ^c ivaż
3 Lebün eksük komadı sögmede ben hasta dile	Virsem olmaya bütün ^c âlemi sen câna ^c ivaż
4 Besledüm hün-i ciger birle sirışküm şeb u rûz	Su koyar ocaguma şimdi ol ihsâna ^c ivaż
5 Leb-i cânâna rakîbi dir imiş dil virdüm	Hiç ola mı kara taş la ^c l-i bedahşâna ^c ivaż
6 Sana râm olmadı yâ gibi gel ey dil bâri	Tirini bağruña bas ol kad-i cânâna ^c ivaż
7 Lâmi ^c î başını destine alub geldüğü bu	Ayağun toprağına vire fakîrâne ^c ivaż

205

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 La ^c l-i dil-berden murâd almak durur cânndan garaż	Tatlu dirlikdür cihânda ^c ışık-i cânândan ğ
2 Eylemez assı döğüb sögmek rakîbi ey habîb	Ol iti ıslahsa ger bunca ihsândan garaż
3 Kûyuna yüz sürmegiçün belâlar çekdügüm	Ka ^c be-i maksûda irmekdür beyâbândan garaż
4 Yağdurub cevri okların pür-zahm kıldı bağrumı	Lâle vü güldür çemen mülkinde bârândan ğa
5 Ey göztüm merdümlik it var yâra ağla hâlümü	Di ki ey nûr-ı basar ihsândur insândan ğa
6 Ol gülün gûşına girmez çünki ey dil bûlbûli	Ney gibi bilsem nedür bu âh u efgândan ğa
7 Câm-ı ^c ışkundan murâd-ı dil sağun sevdâsıdur	Hırra ^c ömr uzunluğıdur âb-ı hayvândan ğar
8 Pertev-i mihirün safâsından düşer dil bâdeye	Nûr-ı ^c âlem-tâbdur hurşîd-i rahşândan ğar
9 Bî-sebeb virmez lebümçün cân dimişsin Lâmi ^c î	Câna cân olmadur ey cân-ı cihân andan ğa

206

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Baña ey dil derd-i cânân bes durur cāndan °ivaž	Zülfün küfri yiter °uşşâka imāndan °ivaž
2 Nâvekûn kim dil yirine menzil itmişdür beni	Ger virem biñ cân āna olmaz ol ihsāndan °i
3 La °l i cânân meclisinde nûş-i hîzrî anmanuz	Âb-ı hayvân kanda olur çeşme-i cāndan °ivaž
4 Tut boğazum ey eoel ol dahi hatm olsun tamām	Bir enîn kalmış durur oismimde efgāndan °i
5 Acı dil virür lebün ādukca ol şehd ü şeker	Cân-ı şîrinüm nisâr idem meger andan °ivaž
6 Bilmedüm kadrin bahâr-i °ömrümün irdi hazân	Ah kim hâr u has oldu verd ü reyhāndan °iv
7 Kadd ü rûy u zülf ü hâlinün hayâli baña bes	Lâmi °î Sidreyle °adn u hûr u gilmāndan °iv

207

Me f û lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fa û lûn (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1 Âb iğre ne rûşen görünür ol hat-ı °âriž	Kim gördi ki bu resme ola âyine °âriž
2 Âbı görünür hattı cemâli verakında	Olduğı için safha-i ruhsârına °âriž
3 Her subh güneş yüzine Âb urmağın ol mâh	Her dem gözümün yaşı olur âba mu °âriž
4 Âbun teni her dem nola pür-âb ile olsa	Ol °âriž uoındandur āna bunca °avâriž
5 Evrâk-ı güle müşk ü gülâb ile çeküb hat	Nesh itdi İrem nüshasını bu hat-ı °âriž
6 Bir zerrece ahum şererin istemez ol yâr	Bahr olsa gözüm yaşına olmaz müte °âriž
7 Dil hasta yatur Lâmi °î derdünle bucakda	Çeşmün gibi ey cân anı sanma mütemâriž

وله في حرف الطاء

208

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Ey ikâmet fikrin iden bir konakdur bu rebât	İnbisât-ı çarha mağrûr olma tur divşür bisât
2 °İşk gibi nefis ü şeytândan sana olmaz hisâr	Bu yolun kuttâ°ı çokdur lâzimidür ihtiyât
3 İhtiyâr-ı °uzlet it °âlemde istersen huzûr	Tâc-ı °izzetdür ser-i sâlikde terk-i ihtilâf
4 Hüzn ü gâmdur bu yolun sermâyesi ey ehl-i dil	Bu belâ-dârında kılma fikr-i bünyâd-ı neşât
5 Tut sırât-ı müstakîm-i °aşkı sapma k'ey sakın	Çak seni ser-menzil-i dil-dâra iltür bu sırâ
6 Olmasun mı cân u dil her lahza gâmdan münkabız	Çarh ider teshîrûnûn günde yüz bin inbisât
7 Nefydür °âlemde isbâtun tarîki Lâmi°i	Mâsivâdan gün üzüldün Hakka kıldun irtibât

209

Me f ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1 Haddünde ter göründüğü ol müşk-bâr hat	Budur ki şem°a karşı gelür âbdâr hat
2 Reyhân-ı hatûn ki nüsha-i yâkutı nesh ider	Çekdi rikâ°-ı hüsnüne °anber-gubâr hat
3 Rengin varaklar üstine çoğ itdiler rakam	Bu resme kimse yazmadı bir şive-kâr hat
4 Devr-i kamerde fitneler eylerse vechi-vâr	Zülfün misâli buldı yüz ol fitne-bâr hat
5 Yaşum yüzümde surh ile oedveller eyledi	Hüsnün beyâzını ideli pür-nigâr hat
6 Zülfün kalem mi kesdün idi kim bu vech ile	Levh-i ruhunda düşdi latif ey nigâr hat
7 °Aşıkların hezâr oefâyile katl için	Ey Lami°i getürdi gör ol gül°izâr hat

210

Me f ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1 Sâkî dilümde var heves-i °işret ü neşât	Meyhâne °azmin eyledi cân
2 Evvel refîk sonra tarîk oldu kâr-ı °ışk	Yol korhulu olınca kılur °âkıl ihtiyât
3 Biz mest ü lâübâli vü rind ü kalenderüz	Ey şeyh-i pâk-nâm bizümle itme ihtilât
4 Bin cânâ hâk-i pâyını iy dîde kuhl-vâr	Erzân idi inez ele girseydi bir kırat
5 Fikr-i meyân-ı yârda dikkat kıl ey gönül	Bârik bin gök kişi gün incedür sırât
6 Dil goncasını râz-ı lebi kıldı münkabız	Gül gibi handeyile dönüb virdi inbisât
7 Hüsnî bahârın medhin ider °andelîb-i mest	Hengâme-i çemende açub gül gibi bisât
3 Gördükce rû-yı yârı gönülden gider gam	Vakt-ı bahâr irişdi gerek Lâmi°i neşât

الهدى القراط

211

4 Me fâ î lûn ('4 . - - -)

- 1 Gönül gün °ışk rehberidür niçün olur hatar melhûz Fenâ ehline olur mı cihânda cân u ser melh
 2 Bu dâr-ı mihnet-âbâdun çü bildün râhatın ey dil İkâmet niyyetin terk it çü dün-gündür sefe
 3 Cihân halkına ey kâmil °aceb bilsem ne satarsın Yanında ehl-i dünyânun degül faîl u htner
 4 Rakîb-i seng-dil her dem benüm fikrümdeür dirler Bana olmadı olmasun ebed ol bed-güher melh
 5 Hayâl u fikr-i cân u dil meyânunda dehânundur Gör ol bî-°akl u bî-râye dem-â demdür nele
 6 Gamun zehrini nûş-ı cân bilen °uşşâk yanında Olur mı ey lebi şîrîn ebed şehd ü şeker me
 7 Ne denlû Lâmi °î benden fakir ü teng-dest ise Murâdı hâk-i pâyündür degüldür sîm ü zer m

212

Mef ü lû Me fâ î lûn Mef ü lû Me fâ î lûn (- - ./ - - -/ - - ./ - - -)

- 1 Almaz lebi câminsuz dil çeşme-i cândan haz Bulmaz ruhi bâğinsuz cân °ıys-ı cihândan ha
 2 Çün geçdi gam eyyâmı sâkî berü sun câmı Bir dem alalum bâri bu devr-i zamândan haz
 3 Derd ü gam-ı zülfünle göz yaşı gelür şîrîn Sevdâ-zededür eyler dil âb-ı revândan haz
 4 Kıl nağmesin âbun gûş it bâde-i sâfî nûş Rağmine bu devrün al °ömr-i güzêrândan haz
 5 Benzer ki gamun dilde cismündeki cânumdur Kim eylemezem bî-gam bir lahza bu cândan ha
 6 Ağzuma sunub la °lûn ko vîrsün acı diller Her dem dil ü cân eyler sen şehd-zebândan h
 7 Câm-ı gam-ı cânânun °ışk ehli bilür zevkın Almazsa ne gam zâhid ey Lâmi °î andan haz

213

4 Me fâ î lûn (4 . - - -)

- 1 °Aceb mi olsa °âşıklar şarâb-ı nâbdan mahzûz Ki yanmış sîneler her dem olur oûllâbdan ma
 2 Görüb keş geçmek ister dil leb-i cân-bahş-ı cânân-Hemîn şol tıfla benzer kim olubdur h °âbdan
 3 Safâlar hâsıl eyler cân gülîstân gibi haddünden Olur dil-teşneler her dem cihânda âbdan mah
 4 Hayât-ı cāvîzân bulsam gamundan her nefes tañ m Olur câna semender âteş-i pür-tâbdan mahzûz
 5 Arada yogise şeytânlığı kâfir rakîbün ger Nedendür bilsem ol dil-ber degül ahabbdan me
 6 Düşüb güler gönül ol çeşm-i hûn-rîz üstine her dem-Meger şol kusefendem ben k'olur kassâbdan n
 7 Yiridür Lâmi °î olsañ esîri zülfi kaydınun Ki ıtlâkı koyub olduñ bugün esbâbdan mahzûz

وله في حرف العين

214

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / . . - - / . - - - / . . -)

1 Tecellî itse bânâ bir kez ol cemâl-i bedî°	Bu erba°inde göreydüm hezâr fasl-ı rabî°
2 Hayâl-i murgî nice ire tâk-ı ebrûnâ	Kazâ mühendisi kılmaş felekden anı refî°
3 Harîm-i hüsnüne zehrem mi var ki bakabilem	Bu tîğlarla iderken o gamzeler takrî°
4 Cemâl-i °ışka nice zâhid eyler inkârı	Kitâb-ı hüsnüne lâ-reyb iken şehâ tevki°
5 Kazâya kâvil isen ko su'âli °uşşâka	Cevâbun oldu tamâm itme vâ° ızâ tasdi°
6 Cefâ-yı yârı ser-â ser vefâ bilür her dem	Cihânda °ışka şu kim cân u dilden oldu mutî°
7 Gel itme Lâmi° iyâ nakd-i vakt-i fursatı fevt	Bu hâl ü kâli kamu °ışka ide gör tevzi°

215

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Ol kamer ruhsâr kim mihrindedür pervâne şem°	Bir tecellî kılsa her bir küşeden biñ yana ş
2 Mihr ü meh-veş nice biñ pervâne olsa tañ mîdur	Olıcak bu bezm içinde tal°at-ı cânâne şem°
3 Mum idem sengin dilin yârûn diyüb şeb tâ seher	Sergüzeştümden okur efsûn ile efsâne şem°
4 Nice âh idem önünde ey meh-i hargeh-nişin	Olımaz sen mâh-ı °âlem-tâb ile hem-hâne şem°
5 Hasretinden la°lûnün teldi surâhi bağı hûn	Şevk-ı ruhsârınla şark oldu ser-â pâ kana şei
6 Bir ayak üzre dikilüb hizmetünde giceler	Mâh-veş zerden urundı efser şâhâne şem°
7 Sohbet-i yâr istesen her şeb dilün yak Lâmi° i	Gerçi kim-lâzım degül bezm-i meh-i devrâne ş

216

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 İtmezem bir zerre mihr ol mâh-sîmâdan tama°	Kesmezem amma bu zülf-i °anber-âsâdan tama°
2 Günde biñ kez öldürürsen umaram la°lûn yine	°aşık-ı şûrîde kesmez câm-ı şahbâdan tama°
3 Zülfünün zincirini tavk itmek ister cânâ dil	Çok degüldür bu kadar ol ehl-i sevdâdan tama°
4 Derd-i serdür bî-devâ °uşşâka pendün kes sözün	Ey salâh ü hûşâiden ser-mest ü şeydâdan tama°
5 Her nefes biñ kez güler ashâb-ı fażlun yüzine	Ey gönül her giz mürüvvet itme dünyâdan tama°
6 Dâr-ı dünyâ içre mansûrun bilen dâr olduğın	Hüsrevâ kesmez mi dahi mülk-i Dârâdan tama°
7 Lâmi° i dün-gün kapun bekler seni bir görmege	Kesmez erbâb-ı cihân nûr-ı tecellîdan tama°

217

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Ey ruhun mihrine mâh-âsâ ebed pervâne şem ^o	Tan degüldür âteş-i ıskunla her dem yana şer
2 Sûz-ı ıskun birle her mecma ^o da da vâsın kosun	Tutuşalum bir nefes gelsün berü meydâna şem ^o
3 Dün gice fikr-i ruhun eylerdüm ey gün yüzlü mâh	Gördüm encüm-veş pür olmuş ser-be ser kâşâne
4 Almış iken düd-ı sevdâ-yı şeb-i zülfün dilin	Olsa yanub yakılub her dem ne tan divâne şem ^o
5 Subh-ı rûyun pertevin bir dem temâşâ eyledi	Yakuban mihrünle dil geldi gamünden cânâ şem ^o
6 Çeşm-i hün-efşânımı ya seyr idübdür bir nefes	Bana dilden yanub eşkinden boyandı kana şem ^o
7 Ser-be ser cisminde işlerken fetil-i derd ü gam	Bezm için şeb tâ seher pâyin basar merdâne şer
8 Ol meh-i hargeh-nişin şevkına cânımla nola	Olsa fânus-ı dil içre Lâmi ^o i hem-hâne şem ^o

218

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Eyledüm ^o azm-i sefer ben zâr u nâlân elvedâ ^o	Gönlümü küyünde kodum gitdim ey cân elvedâ ^o
2 Kârbân-ı akl u cân bağladı mahmil gitmege	Dil ceres-mânend ider feryâd u efgân elvedâ ^o
3 Nâfe gibi bir deriye sarılub itdüm sefer	Hâme-veş zülfün ucından ağlayub kan elvedâ ^o
4 Gösterür ^o ıskun nevâsı bana ^o uşşâk içre ah	Gâh âheng-i Hicâz u geh Sıfâhân elvedâ ^o
5 Çarh-ı zâlim gün yüzünden devr ider bin zûlm ile	Zerre-vâr âhir beni ey mâh-ı devrân elvedâ ^o
6 Yüz urub ilden ile âvâre olub yel gibi	Sen esen kal gitdüm ey zülfi perîşân elvedâ ^o
7 Lâmi ^o i hiorân elinden kılma ney gibi figân	Böyledür gün âdet-i gerdün-ı gerdân elvedâ ^o

219

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Dil ü cân itse nola ol ruh-ı zibâyâ tama ^o	İtmez olur mı ^o aceb nûr-ı tecellâyâ tama ^o
2 Hâk-i pâyûn var iken her ne kâdr olsa fakîr	Aşık itmez â begüm götürü dünyâyâ tama ^o
3 Gice gündüz dilüm ümmîz-i visâlünde yeler	Bir gedâdur ki ider milket-i Dârâyâ tama ^o
4 Nice cân virmeyeyim halvet-i dünyâyâ müdâm	Her kişi cândan ider sohbet-i tenhâyâ tama ^o
5 Cenneti anma bugün yâr ışığı bana bes	Zâhidâ eylemezem devlet-i ferdâyâ tama ^o
6 Çeşm-i gâret-gerüne nice harâmî dimeyem	Eyler iken dil ü cân mülkini yağmaya tama ^o
7 Ne ^o aceb Lâmi ^o i cân virse lebün cânı için	Rind-i âlemdür ider bâde-i sahbâyâ tama ^o

220

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Dem-be dem zülf ü gamun cân üzre iderler nizâ ^o	Bu cedel bulmaz gibi tîğ ecelsüz inkitâ ^o
2 Azm-i meydân eyleyüb çevgân-ı zülfün al ele	Eyledüm bir turfa nâzûk kû-yı dilden ihtirâ ^o
3 Eşk-i surhum rû-yı zerdüm ^o ışk-ı zârın fâş ider	Hoş dimişler کل سر جاورالاشين ساع
4 Serv-i kaddün medh ider kumrı meger kim bâğda	Kim çen-ir eyler çemen şahnında dest-efşân sem
5 Yarım ağız bir sözünden dil bulur bin hazz-ı cân	Buldu gıvâ keşf içinde râz-ı gayba ittılâ ^o
6 Fasl-ı gülde ^o aşıkâ meyhânedendür feth-i bâb	Ey refik tevbe yâhû ey dem-i zühd elvedâ ^o
7 Lâmi ^o inün hâli rûşen olmağ için tapuna	Eksük olmaz ravzenünde her dem âhumdan şu ^o â ^o

221

Me fâ i lûn Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / - . - - / . - - - / . . -)

- 1 Bu âhdur ruhi seyrine ey gönül mâni^c
- 2 Cemâlûn içre saçun minber ü kaşun mihrâb
- 3 Firâkun âteşidür dilde key harâretler
- 4 Cevâb-ı şâfi cenâbından oldu derdûme merg
- 5 Beni görince çevürdi bugün yüzün ol mâh

- Günün dününden anuğun karardı fi'l-vâki^c
 Cihânda sun^c-ı Hudâyı bu hüsnüdür oâmi^c
 Lebün şarâbıdır ancak bu illeti dâfi^c
 Tabîb-i hâzîkun emri marîzadur nâfi^c
 Mûsâ id olmadı ey Lâmi^c i sanâ tâli^c

وله في قمر في الغنى

222

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / . . - - / . - - - / . . -)

- 1 Bu dünki seyrün içün mâh uyardı gökde çerâğ
- 2 Abîr ü anber ü müşk idi çün gubâr-ı rehûn
- 3 Göründi gülşen-i cennet nücûm-veş bî-fer
- 4 Ne sehm-i izz u şerefdür ki ^{نقاب توبه}
- 5 Çü genc-i hâne-i esrâr-ı gayba irdi dilün
- 6 Belâgat ile dönüb bu bülûğun etvâran
- 7 Şerâatûn suyundan eger ola Lâmi^c i sırâb

- Burâkun izleri urdı nücûm bağına dâğ
 Felekler içre melekler mu'attar itdi dîmâğ
 Çün oldu nergis-i şehlân sürmesi ^{نارنج}
 Misâl-i berk geçüb kaydûn olmadı bir bâğ
 Açıldı cânunâ bir demde sad-hezârân bâğ
 Tutub sahâbene yüz bir bir eyledün iblâğ
 Gül ide nâr-ı cehîmî bu bir avuç toprak

223

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Devlet-i ıskûnda oldu sînemün meydânı bâğ
- 2 Tîr-i pertâbun hevâsından dîker âhum odı
- 3 Abhari ol çeşm-i şehlâ itdi mu'telül-uyûn
- 4 Yûr hattı geldügin gördi giderdi zülfini
- 5 Meş'al-i encûm süyünmez giceler tâ subh-dem
- 6 Hoş tena^{oo} um iderüz ıskûnda dün-gün hâce-vâr
- 7 Küştî-gîr-i gam elinde çün zebunsın Lâmi^c i

- Servleridür tîrler güller durur her tâze dâğ
 Şahn-ı dilde dîd-ı gam üstünü üzre bir kabâğ
 Süseni bu zülf-i müşkîn kıldı muhtellü'd-dîmâ
 Hoş degül tûtîlere ser-halka olmak didi zâğ
 Benzer âhum şu lesinden her biri yakar çerâğ
 Dîd ü gam ıyş u safâ cevri ü cefâdur bâl u k
 Bu giriftün ger halâsın ister isen tut ayağ

224

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 İdeli devrân beni sen mâh-peykerden irâğ
- 2 Zülfünün küfri dem-â dem gâret-i îmân ider
- 3 Hoş degüldür sanâ ey mâhum rakîb olmak karîb
- 4 Gövleyüb dîvâne gibi dil düşer ruhsârûna
- 5 Gamzesinden olsa bîn cânun biri olmaz halâs
- 6 Pâyüne düşdüm ki başum çarha ire gün gibi
- 7 Lâmi^c iden itme şâhum işigün taşın dirîğ

- Eylerem feryâd dün-gün işidenlerden irâğ
 Hakka yakındur olanlar ol sitem-gerden irâğ
 Zî-sa'âdet kim olasın ol bed-ahterden irâğ
 Yoksa şart-ı ihtiyât olmakdur âzerden irâğ
 Dirlik istersen yûri ey dil o hancerden irâğ
 Çok degüldür devlet ey şâh-ı cihân erden irâğ
 Çok zamândur ki olmuşum bâlin ü pisterden irâğ

225

Mef ü lü Fâ i lâ tü Me fâ f lü Fâ i lün (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Bî-zer görüb nigâr beni zâr ider dirîğ
- 2 Halk-ı cihân belâları ağıyardan görür
- 3 Ten nakd-i cân u dil vir virem bû-yı vaslına
- 4 Ağıâr ile hemîşe gülüb oynayub o yâr
- 5 Bir kıl ile dâr-ı gânda meyânı asub dili

Bâzâr-ı gânda cânımı bî-zâr ider dirîğ
Her mihneti cihânda bâna yâr ider dirîğ
Her kalb ile varub saçı bâzâr ider dirîğ
Gam şesderinde cân u dili zâr ider dirîğ
Ağı cihânı gözler ü meh tar ider dirîğ

226

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - ./- . -)

- 1 İrmedin dest-i emel dâmen-i dil-dâra dirîğ
- 2 Mey gibi şu yirine kanum içer la'l-i nigâr
- 3 Dem-be dem yâra varub hâlini ağılarda dilün
- 4 Dil-i sad-pâre mi zülfünde görüb bād-ı sabâ
- 5 Ney gibi zârlığı itdikoe dönüb gamzelerün
- 6 Mîdde iler süreler cennet-i kûyunda safâ
- 7 Hat ü zülfün deyü girdâb-ı gama düşdi gönül
- 8 Gâh eyleyüb şâne çeke gâh perîşân ide bād
- 9 İre her hârla bezm ol gül-i ra'nâ şeb u rûz

Bağruma tîğ-i ecel ura gibi yara dirîğ
Dimege zehresi yok aşık-ı bî-çâre dirîğ
Kalmadı sînede dem dîde-i hûnbâra dirîğ
El urub eyledi her pâremi bin pâre dirîğ
Egri egri nazar eyler bu dil-i zâra dirîğ
Duzah-ı gânda kala aşık-ı dîdâre dirîğ
Ne ider Hızr meded ni görünür kara dirîğ
Cân u dil meoma idur kâkül-i dil-dâre dirîğ
Lâmi i sen gezesin der-beder âvâre dirîğ

227

Mef ü lü Fâ i lâ tü Me fâ f lü Fâ i lün (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Şeb gibi tañ degül beni âhum iderse zâğ
- 2 Sanman nûcûmdur gioeler çarhı zeyn iden
- 3 Serdâr-ı küfr iken ne sebebdür ki zülf-i dost
- 4 Sünbül sağına gör nice egdi benefşe baş
- 5 Endûh içinde fikr-i ruhundur viren safâ
- 6 İşkunda rûz u şeb geçerüz zevk u şevkle
- 7 Yakdı cihânı meş al olub âh-ı Lâmi i

Meh gibi mihrünile cihânda yüzümdür ağ
O demle ser-be ser tenin itdi sipihr dâğ
Gülzâr-ı cennet içre yatur uzadub ayağ
Miskinde gerçi var idi süsen-sıfat dimâğ
Tağ üsti olsa aşıkâ dâyim aceb mi bâğ
Eksük degül gamunla dil ü cânâ bal u yağ
Andan uyarsa şems ü kamer tañ mîdur çerâğ

228

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 . . - - ./- . -)

- 1 Yâra söylen katlum içün çekmesün her bâr tîğ
- 2 Her kağan seyr-i gülistân eylesen dil-dârsuz
- 3 Gayret-i hüsnî o mâhum mihre bakdurmaz beni
- 4 Ka'be-i kûyına azm itdüm yüz döndürmezem
- 5 Dîv-i şeb gibi rakibün boynın ursam tañ mîdur
- 6 Çün degül hınzır-veş kurbâna lâyak müdde i
- 7 Nazm mülkin Lâmi i itdüm zebânım birle feth

Gam beni öldürdi bârî görmesün âzâr tîğ
Bâna her berk-i keyâ hançer çeker her hâr t
Olsa cân çeşmine tañ mî pertev-i envâr tîğ
Yolum alub bâna çeksen bin kez ey kuhsâr tî
Şu le-i âhum çekerken şem-veş hûnbâr tîğ
Anun içün çekmesün ahî gözün zinhâr tîğ
Nitekim tutdı çeküb dehri şeh-i dîndâr tîğ

وله في حزنه

229

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Yüz suyun hâk itdüm ey dil nâr-ı ahvayile hayf
- 2 Pür-kudûretdür gönül beyti şeb-i muzlim gibi
- 3 Gelmedi küfrin koyub imâna nefis-i büt-perest
- 4 İtmedüm dil tûrını Musî-sıfat mîkât-ı cân
- 5 *ربنا انزل علينا* diyüb eller kaldurur
- 6 Defter-i a^c mâlumın bir gün hisâbın görmedüm
- 7 El toladum dâmen-i zülfine basdum berk ayak
- 8 Âlemi tutam mı samursın nedür ey bü'l-heves
- 9 Bâna tâli^c Lâmi^c i yâr olmadı yârî kılub

Kaldı taş altında destüm kâr-ı dünyâyile h
İtmedüm rûşen bugün câm-ı musaffâyile hayf
Ehl-i islâm içre geçdi dîn-i tersâyile hay
Tih-i hayret içre kaldum menn ü selvâyile
Olmadın cân u dilüm hem-dem Mesîhâyile hay
Geçdi ömrüm hazl-güvân şî'r ü inşâyile ha
Vâlih ü ser-geşte kaldum gâmda sevdâyile h
Gitdi bir gün diyeler mevt-i müfîdâyile ha
Yârı ağıâr eyledüm yâr oldum a^c dâyle hayf

230

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Eyledükce ol kaşı yâ tîrine cânlar hedef
- 2 Gerçi dilden geçdi tîrûn itmedi bir dem karâr
- 3 Bahr-i çîn dirsem^c azeb mi zülfünün girdâbına
- 4 Sormağıle râz alam dirdüm lebünden zerrece
- 5 Bir nefes bezmünde^c uşşâkı muhayyer itmege
- 6 Gerçi kim hâlûn belâsından sitâremdür siyâh
- 7 Kimsene mâhiyyetin bilmez kemâhi hüsnünün
- 8 *فمى* i bir bahr dür dişlerün nazm itdi kim
- 9 Hûne hâli yâr-ı hem-dem^c iş esbâbı tamâm
- 10 Fitne-i âhir zamândur ey gönül çün hatt-ı yâr

Sineler idüb siper bağlar kamu^c uşşâkı saf
Câna bin minnet ki andan kaldı peykânun^c hal
Kaynaşur mâhî gibi diller içinde her taraf
Ah kim yok yirde kıldum cân u dil nakdın te
Bendirekler bend ü kaddüm ceng ü sinem oldı
Kadr-i zülfün virse bir gün tañ mı ey mâhum
Bir denizdür âna nisbet mihr katre çarh kef
Gül gibi güş eyleyüb yumdı dehânın her sade
يا ابا قحطى اذى الحاسى الرعى لا تحف
Andan istersen^c halâş ol zülfi gibi ber-tara:

231

Mef ü lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

- 1 Şeşîr-i^c işka kim dil ü cânım durur gılâf
- 2 Mesoidde hây u hüyî ko meydân-ı^c işka gir
- 3 Haykırdüğundan almazam ey cân rakîbünün
- 4 Çamzen alay begisi müjen safların düzüb
- 5 Öldürmegin rakîbi gelür karşu itlerün
- 6 Tîr ü kemânını gören ol çeşm ü hâcibün
- 7 Bir kerre Lâmi^c i açub ağzını söylemez

Başun gerekse müdde^c iya itmegil hılâf
Gin yirde sûfiya çoğ olur dâr u gîr ü lâf
Havfinden ol muhannec^c ider na^c ra-ı güzâf
Bir göz yumub açınca kılur nice bin mesâf
Gâzileri iderse nola hâcılar tavâf
Hûn-ı sirîşk-ı^c âşıkı her dem tutar mu^c âf
Tigîn açarsa bağrına zahm^c ile bin şikâf

232

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - - / - . - - / - . -)

1	Anladurdu hâlûmi dil-dâre zülf	Rahm ideydi cânuma bir pâre zülf
2	Dimegiçün leblerinün itdügin	Hiç ola mı yâre benden vara zülf
3	Bâd-ı subh-âsâ dem-i hoş-bûyile	Ah kim kıldı beni âvâre zülf
4	Hay ne câzû-yı oihândur dem-be dem	Sihr ta limin kılur ol yâre zülf
5	Vâlih u hayrân u zâr eyler beni	Ara çeşm ü ara ebr u ara zülf
6	İtmeğiçün gâret-i imân u dîn	Ad virmiş ol sanem zünnâra zülf
7	Çeşmi yiterdi oihânı kırmağa	Fağladur ey Lâmi ^o i dil-dâre zülf

233

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1	Oldı tahkîk eboed-i ^o işkuñdan aldum çün elif	Bir imiş asl-ı dü- ^o âlem sûret imiş muhtel
2	Zülf ü çeşmün hasretinden ey hilâl-ebrû senün	Hırka-püşân oldı mihrâb içre dün-gün mu ^o t
3	Öürm ü ^o isyân ise sevmek sen güzeller şâhını	Vir cezâsın pâdişâhum cân u dildür mu ^o ter
4	Toğruyam kaddün gibi cânâ reh-i ^o işkuñda ben	Bânâ her dem kaşun vü zülfün nedendür mün
5	Mey kabâğın zir-i dâmen zâhidâ setr itme kim	Kıssa-rûşendür yakınum zâyil olmaz lev-ku
6	Perde-i zülfine yârün dest uzatma ey sabâ	Mahv olur küllî oihân olursa rûyî münkeşi
7	Koya mı bir kez ayâğın öpmege ey Lâmi ^o i	Kim benem yanında bin cürmile yârün mutta

234

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1	Gerçi kim ol kadd ü zülf ü çeşm ü ebrûdur zarîf	Bu dil sâhib-i nazar dahi geçer cânâ harîf
2	Mihr ü mâhı itdi hayrân lutf-ı hüsnün pertevi	Zî-sıfat-ı qarh-ı girdâr u zihî zât-ı şer
3	Sânâ nola san ^o at-ı hâlünden şikâyet eylesen	Hükû-i kâzî birle çün kuvvet bulur kavî-i
4	Zülfünün yanında her dem hür-ı ^o adnî uçurur	Kendüzin vâ ^o ız düşürdi iller içinde hafîf
5	Bî-letâfet sûfî meyden men ^o ider sâfi bizi	Sanadur ikbâlumuz cân u gönülde yâ latîf
6	Zülf ü ebrûn ile nice başa çıkar cân u dil	Nâle nâl u mûya mûy itdi tenüm oldum nahîf
7	Lâmi ^o i yârile bir dem nice sohbet idesin	Sen begâyet pür-televvüs ol nihâyetsüz ^o aî

وله في حرف القاف

235

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fâ i lûn (- . - - / . - . - / - . -)

1	Alı kim gâret itdi cânımı ışk	Virdi yağmaya hânımânımı ışk
2	Vasla cân virmegidi assı banâ	Neyle eyler edâ ziyânımı ışk
3	İtmege yâri gül gibi handân	Bülbül-âsâ diler figânımı ışk
4	Som ^o -veş göz yaşı eritdi tenüm	Yakdı âteşleyin zebânımı ışk
5	Sûz u âhile dehre fâşitdi	Râz-ı cân u gam-ı nihânımı ışk
6	Eyleriken felekde pervâzı	Dâm-ı gam kıldı âşyânımı ışk
7	Terk-i cânıdur bu yolda dökmele vâc	Her kez elden komaz inânımı ışk
8	Urdı mihr-i ruhunla cânuma mühr	Çekdi ol demde kim nişânımı ışk
9	Lâmi ^o î gibi nâle-i gam ile	Pükdi çeng eyleyüb meyânımı ışk

236

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1	Dil-berün mürdeler için lebi dârû olıcak	Nice cân virmeyeyim yârdan ayru olıcak
2	Hattı geldükde niçün zülfi ayak karada kor	Şebrevün günü toğar ay karañu olıcak
3	Ne acobler hatt-ı müşkînüni haddünle gören	Oda yanmaz suya batmaz kişi câzû olıcak
4	Zülfi sevdâsın iden ıyğ-ı cihândan çeker ol	Kendü derdine düşer sînede kaygı olıcak
5	Mest ü hayrân tolanır küh u sahârı şeb u rûz	Ademün sevdügi şol gözleri âhû olıcak
6	Neyleyem sîm ü zeri eşk-i revânım variken	Kim teyemmüm ider ey cân-ı oihân su olıcak
7	Âsumândan umaruz mâhi yire indürevüz	Her taraftan üşüben na ^o ra-i yâhû olıcak
8	Serv-i dil-cû gibi eşküm görüb ol gülbin-i nâz	Didi biz nehr-i revân istemezüz bu olıcak
9	Ne için bâd-ı sabâ çîn ü Hıta ^o azmın ister	Zülf-i dil-ber gibi bir nâfe-i hoş-bû olıca
10	Müşk ü anber göricek saçlarının nâfesini	Didi biz bunda ne için gereküz bu olıcak
11	Lâmi ^o î dün-gün ider zülf ü ruh-ı yâri taleb	Gönli çok nesne diler âdemi sayru olıcak

237

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 . . - - / . . -)

1	Arzû-yı vasl ider dil ah kim imkânı yok	Cân-ı miskîn neylesün dil-berlerün ihsânı y
2	Çonca gibi aldum âğzün ölçüsün cânâ senün	Bağrımı bîn hûn idem râzın demek imkânı yok
3	Baş kesüb kan dökdüğün dün-gün görürken gamzenün	Bâde hem-renk olmağa la ^o lünle bir dem cânı
4	Dil-berâ ben nice arz idem niyâzum tapma	Mübtelâ-yı derd ü gâmdur cânımın fermânı yo
5	Rûz u şeb kan ağlasam senden vefâ gelmez banâ	Hasretâ bir derde düşdüm kim ebed dermânı y
6	Leblerün ısıрмаğ için kalmış ağzın açılan	Şeyh-i şehri ^{seyr} idün âğzında bir dendânı yok
7	Farkı yokdur Lâmi ^o î yanında sahn-ı hâl ile	Gün yüzün gibi çü gerdünün meh-i tâbânı yok

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Bir ciger var mı gamun odında büryân olmaduk
- 2 Ey nihâl-i tâze-gülberk cemâlün şevkına
- 3 Ah kim bâğ-ı oihân içinde ey dil bülbuli
- 4 Kuş dilin söyler Süleymânâk rakîb-i dîv ile
- 5 Kim nebilür çeşmün kassâbî gamzen tîgini
- 6 Neydügin bildik garağ egri nigâhundan bize
- 7 Derdümüz Ferhâd u Meconûndan füzûndur Lâmi^oî

Nice dildür tîğ-i gamzen toğrayub kan olma
Dîdemi var ebr-i nîsân gibi giryân olmaduk
Hâr-ı gamdan bir nefes gül gibi handân olma
Veh ki biz yanında bir mûr-ı sühendân olma
Ciyd-ı vaslunda yahud kim kaldı kurbân olma
Yoksa uşşâk içre bî-takrîb nâlân olmaduk
Gâyeti anlar gibi dillerde destân olmaduk

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Ah kim bir dem oihân içinde bî-gam olmaduk
- 2 Kâsd-ı ser kıldıkça dil-ber berk başduk pâyumuz
- 3 Bu kadar sîr u sürûrun bilsem ey gâfil nedür
- 4 Hûblardan yum göztün dir her zamân zâhid bize
- 5 Rûğ-ı hüsninün harîmin ol gül itmiş hârdan
- 6 Dem-be dem vaslî hevâsı birliyyârün uğ gönüğe
- 7 Lâmi^oî virmez rakîb serde ahun germiyyet

Gam bu kim yanında yârün her giz âdem olma
Işk elinden bunca mihnet çekdük epsem olma
Hânemi vardur oihân içinde mâtem olmaduk
Nola derviş isek İbrâhim-i Edhem olmaduk
Hâr denlû ah kim dil-dâre mahrem olmaduk
Nola ol hurşîdse biz zerreden kem olmaduk
Nefha-i rûhu'L-kuds İsf bin Meryem olmaduk

Mûf te i lûn Me fâ i lûn Mûf te i lûn Me fâ i lûn (- . . - / . - . - / - . . - / . - .)

- 1 Kanlu sudur bu yaşlarım taşdı gider kenârı yok
- 2 Odlara yansun ol gönül başdan ayağa derdile
- 3 Saña ne gam ki biñ ola bencileyin esîr ü zâr
- 4 Serv-i kaddûn ne sidredür gevher-i ter simâri var
- 5 Bî-hûd olur yüzün gören niceşi vasla şâd olam
- 6 Tolsa gamile gam degül meclis-i gamda cân u dil
- 7 Saçdı atun ayağına nakd-i revânı Lâmi^oî

Düşdi saçun hevâsına fulk-i dîlün karârı yok
Bezm-i gamünde şem^o-veş dîde-i eşk-bârı yok
Gam bañadur ki bir dahi sencileyin nigârı yo
Gam-ı lebûn ne bâdedür derd-i serv ü humârı
Câlem-i h^vâb içînleki devletün i^otibârı yok
Kinde ki olmaya gamun dünyâda gam-küsârı yok
Gördi elinde dil-berâ saña yarar nîsârı yok

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - . - / . - . - / . - . - / . - .)

- 1 Olur melûl garîb ü çeker elem^o âşık
- 2 Ne resme sabr ide cânım ki bî-dilem bî-dil
- 3 Vefâyı görmez o cân kim cefâyâ katlanmaz
- 4 Cihânda bencileyin zâr binde bir olmaz
- 5 Felekleri yakar ey mâh-ı hüsn key hazer it
- 6 Yiter sirişk ü ruhun saña^o ıyş içün her dem
- 7 Ta^o arruz itse saña Lâmi^oî nola vâ^o ız

Şehâ esirge benem hem garîb ü hem^o âşık
Ne yüzden cla teselli ki^o âşıkam^o âşık
Visâle hiç ire mi çekmedin elem^o âşık
Degüldür cân-ı cemîle egerçi kem^o âşık
Güneş gibi çekicek ah subh-dem^o âşık
Cihânda sîm ü zerîm yog ise ne gam^o âşık
Olur hemîşe cihâr içre müttehem^o âşık

242

Mef û lû pâ i lâ tû Me fâ i lû pâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 °İşkuñla cân u dil olalı hem-dem-i firâk
- 2 Ser-rişte-i dili yakuban nâr-ı hîcr-i yâr
- 3 Derdê bu derd ü hasrete pâyân bulunmadı
- 4 Gül vaslatında bülbül anünçün figân ider
- 5 Tiryâk-i vaslun irmez ise oluram helâk
- 6 Derdê bu hasta cânâ tabîb gamun virür
- 7 Var mı kenâr-ı vasla °aceb çâre Lâmi °î

- Ney'gibi deldi bağrımı sûz-ı dem-i firâk
 Akıtdı şem° gibi gözümünden dem-i firâk
 Yârâb ne bî-nihâyetmiş °âlem-i firâk
 Kim hâtırındadır gam-ı hasret dem-i firâk
 Kâr itdi şöyle cânâ tabîbem sem-i firâk
 Ma° cûn-ı kahr u şerbet-i hûn merhem-i firâk
 Girdâba saldı cânımı mevo-i yem-i firâk

243

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - -/ . - - -/ . - - -/ . - -)

- 1 Dilersen olmağa sultân-ı °âlem-i ıtlâk
- 2 Hevâsı şevkını mihr-i ruhınun anlardı
- 3 Dilâ belâ vü gamın hâsıl eyledün yekser
- 4 Cigerde saklar idüm zahm-ı °ışkıñı muhkem
- 5 Dilümde mihrini görmek dilersen ol mâhûn
- 6 Çü seyr kıldun o serv-i revânı ser-tâ pâ
- 7 Dilümde zerre kadar yok mı mihrün ey gerdün

- Bu dünyâ pîre-zenin kayd idinmevir se-
 Olaydı zerre kadar zâhidün dilinde mezâk
 Ayak üzengüde ko kim görildi oümle yarak
 İrişdi tığile ol gamze üstün urdı çâk
 Yüzüme rûs u şeb ey çarh iki gözle bak
 Cihânda dem-be dem ey göz yaşı bu şevkle a
 Kül oldu Lâmi° i nâr-ı gamile yiter yak

244

Mef û lû pâ i lâ tû Me fâ i lû pâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Bülbül beyân-ı hüsnün idelden sebak sebak
- 2 °İşkun kitâbı bâbların su gibi dilüm
- 3 Nergis seherde dîdesini pür-humâr idüb
- 4 Dirler sürâhi yâre boyun çekdi bezmde
- 5 Zühhâdı gör gözüm gibi halvet-nişîn iken
- 6 Eşk ü ruhum nisâriğün ey sîm-ber sanâ
- 7 Meyhâne kûşesi gibi bir câ-yı emn yok
- 8 Baş pâyı çâr-° unsur u nuh-çarha taki sen
- 9 Bir nice gündurur sek-i küyunla Lâmi° î

- Gül defterin subâ yile virdi varak varak
 Serv-i kaddün °ninde revânlar sebak sebak
 Ol çeşm-i meste öykünür imiş bebak bebak
 Girse elüme kanlı içerdüm çanak çanak
 Mey taşır ışığınde baş aquk kabak kabak
 Yakut kâse kâse tıtar zer tabak tabak
 Dünyâ evini gezdüm aradum bucak bucak
 Mi° râc-ı vasla çıkasın ey dil ayak ayak
 Tonuz rakîbi katl içün arar yatak yatak

245

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - -/ . -)

- 1 Kû-yı dil-dâra bugün bulımadım bir salacak
- 2 Ya gider başı ya pâyinden idarler berdâr
- 3 Sînemün âteşini dîdemün eşkir mi diyem
- 4 Tan degül kahr-ı felekden dil evi olsa harâb
- 5 İçmedüm mey beni öldürdi bugün derd-i humâr
- 6 Kerem ü lutfunı ser-cümle üleşmiş °uşşâk
- 7 Ebdî vurdun şem° dil dîne dil üleşmiş °uşşâk

- Dil mi kaldı idi cân sanâ yavu kılacak
 Dil-berâ sunmas : a el zülfüne her asılacak
 Şem°-i ruhsârun : çokdur yanuban yakılacak
 Gün mi vardur t : i taşlamaya bu yıkılacak
 Sâki ortaya get i : kandadır ol kan olacak
 Var ise derd ü : umundur bâna ancak alacak

246

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Cân idi ayagı toprağına yârün salacak
- 2 Dil dilermiş ki saçun dârını mi^c râc idine
- 3 Kuru ten kalmış idi yıkdı gözün anı dahi
- 4 Nice gündür beni dūr itdi felek ol mehden
- 5 Yel yüpür bād gibi bû-yı visâl ile geçin
- 6 Neylesün bulmadı bezm içre dil-i pervâne
- 7 Zûr-ı bâzûyile olmaz bilini kuomağ anuñ

Ele girmez aranub kandadur ol kan olacak
 Nece sevdâya tolağmış dege bu asılacak
 Nitsün ol âfet-i cân bulmadı gayri alacak
 Bilmezem niceye dek devr ide bu yıkılacak
 Râh-ı ışkunda dilâ saña da budur kalacak
 Şem^c den gayri gamından yanuban yakılacak
 Lâmi^c i yok yire sa^c y eyleme olar olaoak

247

4 Me fâ i lün (4 . . - . -)

- 1 Dilersen bu televvüsten gönül^c âlede pâk olmak
- 2 Müessirdür nevân iy nâ-yı uşşâk-ı belâ-senced
- 3 Nedür bu gaym-i gam ey cân gönül çarhında rûz u şeb
- 4 Pilâs-ı fakr key hoşdur bugün dîbâ-yı zîbâdan
- 5 Leb-i dil-dâre cân virür egerçi Lâmi^c i her dem

Gerekdür nâr-ı ışkile yanub her demde hâk
 Dêrûndan âh u şevkile ne hoşdur derd-i nâk
 Cihân gün gibi nûrundan gerekdür tâb-nâk ol
 Nişân-ı ışkudur cânâ serâpâ oâme pâk olmak
 Veli yok yirde bir âşık revâ mîdur helâk ol

248

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . . - - / . . -)

- 1 Bu ne ıstür kim visâli ile vardur bize yok
- 2 Rûz u şeb bî-perde sen cân-ı oihânun tal^c atın
- 3 Dil-berâ^c uşşâkunun cürmi nedür kim dem-be dem
- 4 Söyleñüz ol alnı ay u ruhları hurşide kim
- 5 Bu ne sırdur bu ne olmaz kıssa ey ârâm-ı cân
- 6 Ol şeker-leb Hâk ta^c âlâdan üşenmez mi müdâm
- 7 Tîre-dil mihnet şebinde kaldum adum Lâmi^c i

H^vân-ı ihsânun nevâli ile vardur bize yok
 Gün gibi seyr ihtimâli ile vardur bize yok
 Derd ü mihnet intikâli ile vardur bize yok
 Bu gamun nakş u zevâli ile vardur bize yok
 Ağzunun fikr-i muhâli ile vardur bize yok
 İtse da^c vetler ta^c âlî ile vardur bize yok
 Ol günün arz-ı cemâli ile vardur bize yok

249

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . . - - / . . -)

- 1 Dil-berün yolında key âsân idi cân oynamak
- 2 Bilümi bükdi gamından başumı top eyledi
- 3 Nicesi ağlamıyam ağıyar ile oynar güler
- 4 Bir oyun oynadı âhir bânâ ol kâfir gözün
- 5 Şimdi bilmez yavu kıldı kandadur dil hâtemi
- 6 Oynadum dil nakdini ışk yolında Lâmi^c i
- 7 Gâh mest ü gâh mahmûr oynadur çeşmün beni

Olmasaydı zülfünün küfrinde imân oynamak
 Dil-berüm oğlandur ister gûy u gevğân oynamak
 Bânâ bir dem olmadı yârile handân oynamak
 Bu mîdur didi görenler ey müselmân oynamak
 La^c lün ile tıfl-ı cân isterdi pinhân oynamak
 Gördüm ister varumı öründe ol cân oynamak
 Çarh-vâr oldu ıştım devr içre yeksân oynamak

(x) 4. beyit olarak yazılması gerekirken yanlışlıkla sona alınmıştır.

250

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Tâkat-ı cân nice kaşundan bugün olmaya tâk
- 2 Girdi kaddün cân arasına ve gerni dil-berâ
- 3 Sâki-yi devrân lebünsüz sunsa şehder-âmiz mey
- 4 Hayret ü âşub u derâ ü mihnet ü endûhdur
- 5 Şîşe-i cân nice la^o lün birle sâf olsun müdâm
- 6 Hızr sâki vü Mesîhâ hem-demüm olursa ger
- 7 Lâmi^o f ahvâl-i hicrândan ne disün tapuâ

Minkesirdür bu hilâl-ebrûleründen nuh-revâk
 Çeşm ü ebrûn itmiş idi katlum için ittifâk
 Zehr-i kâtildür kabûl itmez anı ehl-i mezâk
 Dil-berâ rûz-ı kıyâmetdür hemân şâm-ı firâk
 Hum gibi eyler rakîb-i seng-i dil ta^o n u ni
 Lebleründen ber nefes kesilmez iştîyâk

ما افككي شمة منها الى يوم السدر

وله في حرف الكاف

251

Mef ü lü Me fâ i lü Me fâ ilü Fe ü lün (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

- 1 Sensin bu cemâl ile bugün şâh-ı memâlik
- 2 Ârâyış-i ter tîb-i umûrunda şeb u rûz
- 3 Dest-i dil ü^o akl ire mi bu kâdr-i bülende
- 4 İtmezse harîm-i haremün hürmetini hıfz
- 5 Ko fikr-i cihân u teni heb reh?zen-i dildür
- 6 Yolunda nisâr itdi bu şevkile serâpâ
- 7 Dil yoklığı ile Ka^o be-i maksûda irişdi
- 8 Çeşmün ne diler Lâmi^o fiden bilmezem ey şâh

Kim gün gibi yok milket-i hüsnünde müşârik
 Ser-geştedür ârâ-yı selâtin-i arâyik
 Kem pâye o dergâhda mi^o râc-ı melâyik
 Mahrûm ide hâcıları ihrâm-ı menâsik
 Uy^o ı şka eyâ cân ki odur reh-ber-i sâlik
 Cânım ki oihân içre idi bir tene mâlik
 El-minnetü-li'llah ki tayy oldu mesâlik

القلب فد' لك والروح كذا لك

252

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . - - / . - . - / . - . -)

- 1 Dilâ yolında nola terk-i hânümân itsen
- 2 Delüklü sîne ney gibi od urub bir dem
- 3 Yakub tenün serâpâ felek-sıfat dün-gün
- 4 Kaçar kulunı vaslden rakîb sana
- 5 Dimişsin öldüreyim tîg-i gamzen ile beni
- 6 Kapunda it gibi^o uşşâkı cümleten kırsañ
- 7 Rakîbün aydur imiş yok vefâsı ol sanemün
- 8 O serv-i lâle ruhun derdiyle nola gönül
- 9 Vukûf kılmasun için rakîbi Lâmi^o f i şâ

Soyunsañ ol sanemün zahmını^o ayan itsen
 Dühân-ı gamla oigerden dutub figân itsen
 Özün oihânda sevâkıb gibi nişân itsen
 Efendüm olmaya mı bir gün imtihân itsen
 Rân intizârıla öldüm bu dem hemân itsen
 Tapuâ kim ne dır ey cân haremde kan itsen
 Baña vefâlar idüb ol iti yalan itsen
 Harîm-i sîne ne ser-cümle gülistân itsen
 Yeg idi râz-ı lebin cân gibi nihân itsen

253
3 Fâ ilâ tün Fâ i lün (3 - . - - / . -)

- 1 Cism ü cânım oda yakdı hâl-i müşkinün senün
- 2 Revzeninden bakılır diyüb sarâ-yı hüsnüme
- 3 Gün yüzün takvimi usturlâbına rûşen budur
- 4 Hüsrevâ kanlar döker cellâd-ı gamzen dem-be dem
- 5 Pürdür itdün Lâmi^oî eşkünle dehrün dâmenin

Gönlümi sevdâya saldı zülf-i pürçinün senü
Yıkdı gönlüm hânesin ol çeşm-i bî-dînün se
Ankebûtî perdedür ol zülf-i müşkinün senü
Gerçi kim cânlar bağışlar la^cl-i şîrîntün s
Bahr-ı kulzumdur meger çeşm-i cihân-binün

254
3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Dil-berâ şol oyun oynadı baña hicrânun
- 2 Kimse hûni gözünün dâyiyesin mi tolamur
- 3 Kıl u kâli leb ü zülfünle olurdu kesmek
- 4 Bîn kemend eylesen âhum saña irişmez elüm.
- 5 Görmedi çeşm-i cihân ışkum u hüsnün gibi hâl
- 6 Gönlümi aldı kara çölde kodı zülfi beni
- 7 Çıkmadın yâr elümden iriş ey peyk-i ecel

Ki unuttum gam u mihnetlerini devrânun
Hârdan havli idüb neyler aña müjganun
Yarem ağzına gelüb sokmasa dil-i peykânun
Dil-berâ tāk-ı felekden yücedür eyvânun
Gü-be gü kimi bentüm kimi sentün hayrânun
Varsa söyleye ey âşık-ı miskin-cânun
Lâmi^oî cânına var ise eger dermânun

255
3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Kana gark oldu gamundan dili bu çeşm-i tertün
- 2 Eyledi çün ruhun âyinesine egri nazar
- 3 Hâr bakma şeb-i furkatda olan âha rakîb
- 4 Şu gibi ayaguna düşse aceb mi dil ü cân
- 5 Dilüne hancer-i elmâs disem olmaya dūr
- 6 Tolaşub kooduğunu gördi meyânun gencin
- 7 Lâmi^oî gibi göğüs germezise hancerüne

Kuhl içün eyle atâ zerre kadar hâk-ı derün
Tañ midur yılduzu düşse kara günlü kamerün
Siper-i qarhı deler nâveki tîr-i seherün
Servi hayrân gülü dem-beste kılur şîvelerün
Deldi bir nükteyle bağırını la^cl u güherün
Devr eli mâr gibi bükdi bilini kamerün
Dürilüb defter-i ömri yüzi dönsün siperün

256

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / . -)

- 1 Kuhliçün bir zerre yârün hâk-ı pāsın görmedük
- 2 Heb vefâdur itdügi ol dil-berün ey müdde^cî
- 3 Kime kim çok bağılu zülfün bir dem ayak toladı
- 4 Kûh-ı gamda aña kim urdı peleng-i ışk zahm
- 5 Dış bilerken la^clüne karşumda cân virdi rakîb
- 6 Dirilürmiş mürde dil âlzâhid bize dem-sâz-ı ışk
- 7 Sürme kapundan gözi yaşından ayruk ey nigâr

Ağlamakla dîdeden çıkdık karasın görmedük
Hâk güvâhumdur sevelden bir cefâsın görmedük
Fasl ola yıllar nisâ^oınun arasın görmedük
Hiç ecel dâğından artuk bir devâsın görmedük
Hakka minnet kim yidük balın belâsın görmedük
Neydügin kim bilsün anun âh u vâsın görmedük
Lâmi^cîntün kimseyile mâcerâsın görmedük

257

Mef û lû Me fâ i lûn Fe û lûn (- - ./ - - ./ - -)

1	Umdukoa visâlin ol habîbün	Âmdur senün ey gönül nasîbün
2	Ur boynını vâ'ızun mu'arrif	Tigini elinden al hatîbün
3	Girmez kulağına ol gülün âh	İrdi göge âhı andelîbün
4	Komaz ışığında kim dökem yaş	Yok gökde sitâresi garîbün
5	Derd-i dilümi ne bilsün ey cân	Başına ilâcı yok tabîbün
6	Sükker lebüne ezildüğümce	Kanuma dışın biler rakîbün
7	Ey Lâmi'î ağzuma ko suñsun	Şîrin lebi her dem ol habîbün

258

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

1	Her lahza eyle âşıkâ cevri cefâların	Tâ tâze tâze cân vire mihr ü vefâların
2	Sun tatlu tatlu ağzuma vir acı acı dil	Cânım bulub murâdını sürsün safâların
3	Cevri ile öldürem seni dirdi gözün bâna	Bildüm vefâsı olmaz imiş dil-rubâların
4	Eyler o gamze yaşuma bî-gâne-veş nazar	Gözler nihâni hâtırını âşinâların
5	Ebrû vü çeşm uoyle virürsin selâmını	Âdemler öldürür ebkem merhâbaların
6	Zülfün kemend ü kaşun vü gamzen kemân u tîr	Dem var mı çekmeyem gam u derd ü belâların
7	Ah eylesek günâh olur itmezsek ölürüz	Yârab neye varur sonı bu bî-nevâların
8	Sen anâ eşk ü ol sanâ kan töhmetini ider	Eksük degül gözümle gönül mâcerâların
9	Dil gitdi ise çâre ne kan ağla Lâmi'î	Eglence cânâ göz yaşudur mübtelâların

259

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . - - ./ - -)

1	Hazzın itse dil ü cân nola o cevri sitemün	Âşıkâ şehd ü şekerdür â gülüm derd ü gamur
2	Günde bin öldürür vü dirgürtür ol yâr beni	Gam degül râhını öğretti dil ü cân ademün
3	Hele almağışın ey cân diltümüz bir dem ele	Nola bassan keremünden yüzüm üzre kademün
4	Teni seng-i gamun k'itdi serâpâ-yı kebûd	Elün öpsem nola sincâb geyirdi keremün
5	Hüküm yazmış beni öldürmegiğün hatt-ı lebün	Yolına cân vireyim lutfılar itmiş kalemün
6	Dil metâ'ını selîm iletür idüm vasl iline	Hufyeten rûhumı urmassa meyânile femün
7	Lâmi'inün dil ü cânın şeb u rûz eglersin	Gice gündüz demün olsun senün ey eşk demün

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / . -) 260

- 1 Tavk idelden boynuna zülf-i girih-girün senün
- 2 Şâh-ı gül gibi egerdüm serv-i kaddün âhile
- 3 Birbirine girdiler aşık^oların Meonün gibi
- 4 Yüz sürüb pâyüne her dem destün öpmek istesem
- 5 Şerha gelse yâreler derd-i derûnundan nola
- 6 Yasdanursın ışığın her gün o mâhün şâma dek
- 7 Nice sûret vire nakş-ı zülfüne nakkâş-ı Çîn
- 8 Dilde virdün ol cuvânun kâkûli eş âridur

Oldı zincirin sürer divâne nahcîrün senün
Kılmasa ser-keşlik ol zülf-i girih-girün se
Ey saçı Leylî nice sihr itdi zircîrün senün
Şem vâ^or odlar yakar başunda şemsîrün senün
Ağzına dil sokdı geldi nâvek-i tîrün senün
Mesned-i parh olsa tañ mı ey güneş yerün se
Ey peri gelmez hayâle kılca tasvîrün senün
Böyle mi telkîn idubdur Lâmi^c i pîrün senün

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . -) 261

- 1 La^o lüne nola gelüb yazsa hattun şîrînlîk
- 2 Gül gibi yüzi gözi açıla mı âyînentün
- 3 Zülfünü çekse gevürse olur idi dil ü cân
- 4 Sek rakîbî ko kapundan sürelüm h^vâr u zelfî
- 5 Rûz u şeb Lâmi^o i-i yâre geçermiş zâhid

Sana hoş kişi düşem dir idüben miskinlik,
Ögredür dil-bere her vechile yüz hûd-bîzlük
Lîk ol gamzeye kimse satamaz keskinlik
Şahn-ı pâkîzede neyler güzelüm çirkinlik
Ehl-i küfr içre olur mı bu asl bî-dînlik

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -) 262

- 1 Gül gibi hasta sinemi sad-pâre eyledün
- 2 Mîhnet şebinde mihr-i ruhundan kılub oûdâ
- 3 Saldun muhî^t-i hayrete gönüm gemisin âh
- 4 Açdun belâlu sineme bîn yâre hior ile
- 5 Ey peyk-i yâr hâlini yârün diyüb bana
- 6 Bu bahr-ı gam garîkını yudmagiçün bu dem
- 7 Derd ü belâ vü heor ü enâ çâr-mıhyam
- 8 Hoşdur sentünle Lâmi^o i her hâlde şehâ

Ben dil-i şikeste bûlbûlün âvâre eyledün
Kaddüm hilâl u eşkümi seyyâre eyledün
Seng-i cefâya urdun u sad-pâre eyledün
Ağyâra idecek işi sen yâra eyledün
Bir yâre üzre sineme bîn yara eyledün
Firkat-i nehengin ejder-i hûn-h^vâre eyledün
Girdâb-ı gamda cânımı bî-çâre eyledün
Gerçi cefânı ara dirîğ ara eyledün

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -) 263

- 1 Zülfün gibi bu gönümü âvâre eyledün
- 2 Gam rûzgârının benî virüb eline âh
- 3 Geştî-i cânâ takmışidüm sabr yelkenin
- 4 Bir câme biçmiş idi bana derzi-i hîred
- 5 Envâc-ı mîhnet ârdum u girdâb-ı gam önüm
- 6 Mîzâb-ı çeşmüm âbını bahr-ı muhî^t idüb
- 7 Geñ yirde meh ruhunla berâber geçinmegih
- 8 Tavk olsa tañ mı gerdên-i gerdûnda Lâmi^c i

Gamdan dil-şikesteme yüz yara eyledün
Dil fulkini hubâb-veş âvâre eyledün
Anı urub sîdun buni sad-pâre eyledün
Zülfün eline virmedin âvâre eyledün
Bahr-ı bolâda cânımı bî-çâre eyledün
Üstinde çahr parhını devvâre eyledün
Zülf-i siyâhün ile yüzün kara eyledün
Ol nazmı kim bu lûlû-yi şehvâre eyledün

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

1 Dilâ c ayn-ı c inâyetdür gözi sevdâsı şehlânun	Kıyâmetden c alâmetdür kadd-i bâlâsı şehlâm
2 Zihî tevki c -i sultânî ki c âlem bende-fermânı	Berât-ı hüsnî üstinde kaşı tuğrâsı şehlânı
3 Yanarken âteş-i gâmda didüm bî-hat görüb la c lin	Ne hoş bî-dûd helvâdur lebi hurması şehlânı
4 Nola derd-i c izârandan olursan bî-karâr ey dil	Döginür taşlar alub su olub şeydâsı şehlânı
5 Anuñgun her gıoe zulmet tolar bu sahn-ı pür-âteş	Dilinden c âlemün gitmez gam u sevdâsı şehlâ
6 Melekler göz açub her şeb feleklerden deger hayrân-Seherden tağa düşmiş gün olub rûsvâsı şel	
7 İder bülbülleri bağrın dikende Lâmi c i pür-hûn	Ne dem gülşende c arz olsa ruh-ı c azrâsı şel

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fâ i lûn (. - . - / . - . - / - . -)

1 Boyun çekmiş meger oânım saña çeng	Teni tel tel olınoa urdılar çeng
2 Leb ü zülfün gamından gonca vü müşk	Biri dem-beste olmuş biri dil-teng
3 Bulub tenhâ dili deryâ-yı gâmda	Neheng-i zülfün eyler her dem âheng
4 Dehânun râzın açmazam ölürsem	Niçün eyler rakîbün yok yire ceng
5 Helâk itdi beni seng-i cefâdan	Belürsin kabrum ur bir kaç dahi seng
6 Saña meyl eylemez ey Lâmi c i yâr	Gedâdan pâdişâh olan ider neng

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Dil-berâ ol çeşm-i hûnî gün mi var kan itmedük	Kimse mi kaldı oihân içinde bî-oân itmedük
2 Ey perî-şân haydi ol zülf-i müşk-efşâne kim	Komadı c âlemda bir hâtır perîşân itmedük
3 Sâkiyâ mey gibi kanum içmek istersin müdâm	Leblerün gördük egildün neyledün kan itmedü
4 Cilve-i tâvûs urub ey şâh-ı gül bîn nâz ile	Serv ü c ar c ar kalmadı bustânda hayrân itmed
5 c İyd-ı ekber olmasun mı sek rakîbün öldüğü	Kalmadı imân u küfr ehlinde kurbân itmedük
6 Çarh-veş mihrünle devrân içre döndük rûz u şeb	Hüsünâ ey meh senün bir zerre noksân itmed
7 Bizden eksük zâhid içmez bir kadeh mey Lâmi c i	Andan artuk olmamız budur ki pinhân itmedük
8 Ağzun içün nokta-i mevhum didük dil-berâ	Vâkı c in c arz eyledük zerre bühtân itmedük
9 Gelmedi her giz demek senden bu dervîşi görüb	Sâl u meh bekler kapumuz bir gün ihsân itme

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Gerçi hâk itdi vücûdum hasret-i rûyün senün	Gitmedi dilden hevâ-yı kadd-i dil-cûyün seni
2 Miomer-i cânın yakaldan c ışk oda ben hastanun	Toydu bû-yı üstühvânundan sek-i kûyün senün
3 Câna minnetdür ne nâvek kim urur yâ kaşların	Olmuşamdur haşre dek cândan du c â-gûyün sentü
4 Berk-veş bir dem görinüb gizlenürsin ey perî	Âdemiler öldürür va'llahi bu hûyün senün
5 Dem ururmuşsin hevâ-yı turra-i dil-dârdan	Bu sebebdan cân virürmiş ey sabâ bûyün senü
6 İşiginde ser komuşsin ol mehün subh-ı ezel	Anuñğun çarha dökdi ey güneş kûyün senün
7 Hey nice rind-i oihânsın Lâmi c i sûfi-sıfat	Hân-kâh-ı çarhı tutdı hâ-yı pür-hûyün senün

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Ey sabâ zûlfîn egerçi °anber-efsân eyledün Cân u diller mecmâ°ın yek-ser perîşân eyledün
 2 Nice olmasun felek-veş rûz u şeb ser-geşte dil Gün yüzün gösterdün evvel sonra pînân eyle
 3 °Aşıkâ ragmen lebün virdün rakîbün ağzına Hây zâlim hây kâfir göz göre kan eyledün
 4 Şûne urdun zûlfüne hattun kazıdun tîğ ile Anı şâma şâh u buni Mısra sultân eyledün
 5 Ölçerürken odunı iy çeşm her dem bir hevâ Ebr gibi ol güli giryenle handân eyledün
 6 Nice dirsın baña ey cân gen yüri benden üzil Çünkü ol zûlf ü zenehdan bend ü zindân eyle
 7 Lâmi°î dimiş sentünçün yâre cân virmez rakîb Terk-i cân idüb bugün ol kelbi yalan eyledün

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Ey dil ü cân derd ü gâmdan bir dem ârâm olmadun Çek belâ-yı °ışkı çün kim söz tutub râm olm
 2 Hiç pendile müselmân ola mısın ey rakîb Bunca yıllardur döğüb sögmekle ilzâm olmadun
 3 Bilmezem sünbül saçından ne anladun ey murğ-ı dil-Nice bin gül seyrin itdün birine dâm olmadun
 4 Ey felek ser-geşte kılssa tañ mı cânun mihriyâr Saña bu yetmez mi kim devr içre sersâm olmadun
 5 Nice keşf olsun saña esrâr-ı gerdün zâhidâ Cem gibi bir lahza çünkim hem-dem-i cân olmadun
 6 Kâm-yâb olmak müyesser mi saña devrândan Bir dem ey cân derd ü mihnet birle bî-kâm olmadun
 7 Nâsihâ pendî yeter kıl Lâmi°î âşûfteye Şûkr kıl amun gibi rûsvây u bed-nâm olmadun

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

- 1 Güneş ruhsârünü gördi eridi cânı mehtâbun Gözüm yaşını seyr itdi yüregi geçdi girdâbun
 2 Nedür ey murğ-ı dil her şeb idersin tâ şehir feryâd-Meger ol nergis-i şehîlâ uçurdi dîdeden h^v
 3 Ne tañ kaddün hevâsından sirîşküm gibi çağlarsa Görelden serv-i dil-cünü kararı kalmadı âbun
 4 Fiğânun sıklığın dindürdi ney-veş bülbül-i zârün Akıtdı ağzınun suyun ruhun bustânı dolâbun
 5 Felek burcına çıkdun tut tolaşma zûlfine ey âh Bugün destünde çün yokdur birisi tokuz esbâb
 6 Sarardı benzi ayvanun işidüb bûyın ol sîbün Enârün bağı kan toldı göricek reng-i °innâb
 7 Çıkarsa derd-i müjgânı oigerde başlar tañ mı Hevâsı Lâmi°î aldı beni ol tîr-i pertâbun

Me fâ i lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fe ü lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

- 1 Cân gülşenidür âteş-i ruhsârı Halîlün Açsa gül-i ter nola ruhi nârı Halîlün
 2 Turmaz siper-i sînede vü cevşen-i dilde Her atduğı ok çeşm-i kemândârı Halîlün
 3 Eşkiyle harâb itme gönül hânesini iy göz Çün Ka°be-i dildür ezelf-dârı Halîlün
 4 Her târına bin °aşık-ı câbâz asılurdu Hürşîde kemend atsa saçı dârı Halîlün
 5 Ey reşk-i melek olma rakîbile musâhib Şeytân ne revâdur ki ola yâri Halîlün
 6 Kendünden usandum ekeli tohm-ı mahabbet Dilde °ades-i hâlâi siyehkârı Halîlün
 7 Vaslı etegi çün elüne Lâmi°î girmez Yüz sür ayağı tozına var bari Halîlün

272

Mef û lû Me fâ î lû Me fâ î lû Fe û lûn (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

- 1 Şekl-i mehi gün yok ki bozub düzmeye eflâk
- 2 Bûlbûl seher itmiş meger ol pîreheri vasf
- 3 Dil hânesi envâ^c-ı heves birle pür idi
- 4 Su gibi safâ hâsıl idem dir isen ey dil
- 5 Râz-ı dehenün keşfini dil idebilür mî
- 6 Dil bağladı çün bencileyin rahşuna cânâ
- 7 Mührin o mehün Lâmi^c iyâ tañ mı kılam fâş

- Kaşunla yüzün nakşınadur cânı hevsnâk
Gül dâmene dek şevkile kılmış yakasın çâk
Hoş sildi süpürdi gam-ı zülfün dökeline pâi
Ol servün ayakında yüzüm dem - be dem it i
Cânı sırrını âyine ne yüzden kılar idrâk
Zülfün gibi yanınca salınsa nola fitrâk
Cânında odı hiç nihân ide mi hâşâk

273

3 Fâ î lâ tûn Fâ î lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Sînemî gül gibi sad-çâk itdi hârî gurbetün
- 2 Yiter idi bânâ sûz-ı ışk u tâb-ı derd-i yâr
- 3 Sîne büryân dide giryân cân za^c fî ü hasta dil
- 4 Oda düşdüm göz görürken yiridür kan ağlasam
- 5 Her demi yüz mihnet ü her sâ^c ati yüz bin belâ
- 6 Ol sebebdan inlerem dün-gün gam u mihnetle ben
- 7 Râm olurdu cân u dil ümmîz-ı vasl-ı yâr ile

- Oldı cânım bûlbûl-i pür-âh u zârî gurbetür
Cânımı neyler yakub her demde nârî gurbett
Ah kim pür-derd ü kahrımı diyârî gurbetür
Bu hevâdan tañ mı olsam hâksârî gurbetün
Bî-meh ü bî-mihr imiş leyl ü nehârî gurbet
Nâle-i şâm u seherdür gam-kûsârî gurbetün
Lâmi^c i bir rîş-handî olsa bârî gurbetün

274

Mef û lû Me fâ î lû Me fâ î lû Fe û lûn(- - ./ - - ./ - - ./ - -)

- 1 Cân saydın ider gözleri âhûsı Habîbün
- 2 Hamr ırmağı içinde İrem nahline benzer
- 3 Nergis giceler uyhu yüzün görmese tañ mı
- 4 Mührâba sîuûd itdüre eylerse işâret
- 5 San gülşen ruhsârına gül dirmege girmiş
- 6 Hurşîd u kamer olsa nola böyle oihân-tâb
- 7 Salınsa kıyâmet koparur Lâmi^c i ol serv

- San dâm-ı belâdur ham-ı giysûsî Habîbün
Çeşmimde hayâl-i kadd-i dil-ûsî Habîbün
Meshûr kılubdur gözi câzûsî Habîbün
Bir kez yanılub küşe-i ebrûsî Habîbün
Dürdâne bugün benleri hindusî Habîbün
Olmasa idi hüsnî terâzûsî Habîbün
Bâlâsî belâdur dile toğrısı Habîbün

275

Mef û lû Me fâ î lû Me fâ î lû Fe û lûn (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

- 1 Sabr eyle gönül oevr ü cefâsına Hüseyñün
- 2 Tîr-i müjesi küştesi her küşede bîn var
- 3 Geçdükoe göz uciyle nişânlar seni ey cân
- 4 Gülşende sebûh içen iken gonca-ı handân
- 5 Uşşâkı muhayyer iderem meclis-i gamda
- 6 Azâde iken serv gibi bendesi oldum
- 7 Bûlbûl gibi dil kaddin öperken gül işitdi
- 8 Bir zerre durur Lâmi^c iyâ mihr-i cihân-tâb

- Bir gün iresin lutf u vefâsına Hüseyñün
Kurbân olayım kağları yâsına Hüseyñün
Ya dil siper it tîrine ya sîne Hüseyñün
Çâk itdi yakasını safâsına Hüseyñün
Dem-sâz olalı ışkî nevâsına Hüseyñün
Meyl eyliyeli kaddi hevâsına Hüseyñün
El açdı çenâr ile du^c âsına Hüseyñün
Ger nisbet idem hüsn ü bahâsına Hüseyñün

276

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Salmış kolını boynuna ey dil-sitân sağun
- 2 Geçmezdi hükmi hattun ey cân gönüllere
- 3 Haro oldı nakd-i cî Ömr bilüb irmedi elüm
- 4 Ahum duhânı gibi ruh-ı mihri kapladı
- 5 Kes başın eylemez sana kimse kıl u kâl
- 6 Rind-i cihân ne hayr ide uğrın nazarla âh
- 7 Hâlini Lâmi cî nice kılsun tapuna arz

Serdârdur olursa nola kâmrâr sağun
Üstine urmasaydı geh-âsâ nişân sağun
Kucar bilünü nitdi ola der-meyân sağun
Ol halka halka ejder-i âteş-fişân sağun
Halk-ı cihâna el uzadur her zamân sağun
Bâzâr-ı hüsn içinde iken pasbân sağun
Tutub sıkır boğazını virmez aman sağun

277

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - - ./- . -)

- 1 Bir gice cî azm-i tavâf-ı kû-yı yâr itsem gerek
- 2 Nâfe gibi düşüben cî anber sağun sevdâsına
- 3 Sek gibi uydurduğum budur rakîbi yanuma
- 4 Rûzgârım saldı hayret bahrına dil fulkini
- 5 Yolına cân virdüğüm dilden kabûl itmezse yâr
- 6 cî Akibet leylî sağun derdiyle Mecnûn-vâr
- 7 cî Âleme fâş eyleyüb bir gün bu cî ışık esrârını
- 8 Âh kim sabr itmeyüb saldum nazar bir nakşa ben
- 9 Leblerinden gün dilersin Lâmi cî âb-ı hayât

İtlerini subha dek nâlemle zâr itsem gerek
Bir deriye sarlanub terk-i diyâr itsem gerek
Sen gözi âhûyı ya cî ni kim şikâr itsem gerek
Ya cî ni bu ortada sen cânı kenâr itsem gerek
Yüz sürüb ayağına çok i cî tizâr itsem gerek
Ben bu cî aklun tâo u tahtın târumâr itsem ger
Gönlümi Mansûr-veş zülfünde dâr itsem gerek
Kim hayâliyle anun cânlar nisâr itsem gerek
Zulmet-âbâd-ı fenâyı ihtiyâr itsem gerek

278

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Oldum hevâ-yı kaddün ile sâye gibi hâk
- 2 Tolsa cihân cinân gibi gilmân u hûr ile
- 3 Cismüm kurutdı komadı mihrün gözümde nem
- 4 Hûn-i dil ile dîde gibi levh-i sinenî
- 5 Tâ eyledükce gün gibi rûşen nazar âna

طوبى لمن يحرقت و فى تدبه طوبى
وانه لست انظر طوبى الى سوان
Dil teşnelikden olsa ne tañ sine pāk pāk
Ey Lâmi cî nukûş-ı cihândan yu eyle pāk
Yârün cemâli gönlün evin ide tâbnâk

279

4 Me fâ i lûn (4 - - - -)

- 1 cî İzârı bâğ-ı hüsn içre gül-i terdür güzel Bekrün
- 2 Göricek sâ id ü sâkın serâpâ lerzedem sâkın
- 3 Hâcîl eylerse tañ midur meh-âsâ şem cî-i kâfurı
- 4 Nesîm-i subh alur her dem güzêr kıldukoa cân bûyın-şeb-i müşkîn gibi saçı mu anberdür güzel Bek
- 5 cî Aceb mi cânâ cân virse anunla cânâ cân olmak
- 6 Bilür kim mâh-ı tâbânun şeb eyler kadrini efzûn
- 7 Dem-â dem Lâmi cî cânun olur gördükce pür-envâr

Güneşden mâh-ı ruhsârı münevverdür güzel Bekr
Lebi helvâ teni pâlüde-i terdür güzel Bekrün
Gümüşden gerdem nûr-ı musavverdür güzel Bekr
Lebi âb-ı hayâtıyla muhammêrdür güzel Bekrün
Anunçun geydûgi her gün karalardur güzel Bekr
Cebîni meh ruhi hurşîd-i hâverdür güzel Bekr

280

Mef û lû Me fâ î lû Me fâ î lû Fe û lûn (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

- 1 Cullâb-ı lebi çeşme-i cândur Ramazânun
- 2 Her kûşeden ebrûsına ıyd ayı gibi halk
- 3 Şîrin lebünle satmağa sülker lebi helvâ
- 4 Gördi yüzi âyine bakan gün gibi hakkı
- 5 Gevher sözi cân ıukdesin açdukoa bilindi
- 6 Hâk-ı kademi kadrini anlar şu gönül kim
- 7 Ey dil şeb-i mihnetde ne yirsen ne içersen
- 8 Ey Lâmi ı demdür k'iresin ıyd-i visâle

- Gül-berk-i ruhi bâğ-ı cinândur Ramazânun
- Bîn cân u dil ile nigerândur Ramazânun
- Tatlu dili hoş şehd-beyândur Ramazânun
- Bî-şek surhi âyine-i cândur Ramazânun
- La ın deheni dürc-i nihândur Ramazânun
- Yıllar işi hicrinde figândur Ramazânun
- Derd ü gamun gayri ziyândur Ramazânun
- Dil-hastasisın bunca zamândur Ramazânun

281

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - ./ . - - ./ . - -)

- 1 Felekleri oda yaksun k'ön ahi subh-demün
- 2 Hemîşe serv gibi istikâmet istersen
- 3 Vücûd mülki serâpâ belâ vü gavgâdur
- 4 Dilâ bu ma rekeden cân halâs ider yokdur
- 5 Midâm gönlümü anlarsın ey sirîşk-i safâ
- 6 Yüzü meh meh gibi eksüklüğümü urma şehâ
- 7 Cihândan itse sefer Lâmi ı degüldür gam

- Ki cânını boyadı düd-ı zulmeti elemün
- Baş açub eyle niyâzı edeble baş kademün
- Huzûr u emndür ey cân vilâyeti ıademün
- Ne dir o kanlu kefen gerdende gör ıale
- Ne diyelüm demün olsun meoâlis içre demün
- Cihânda mihr-sıfat şimdi görmedük keremün
- Hemîşe hem dem ü yoldaşidur belâ vü gamun

282

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - -/ - -)

- 1 Matla ı subh-ı safâdur çun giribânun sentün
- 2 Dağlar güller elifler serv kanlar cüybâr
- 3 Bâğa girsen bûlbûl inler gül yakasın çâk ider
- 4 Bû-yı zülf-i yâr mîdur ya dem-i rûhu'l-kudûs
- 5 Gerçi ey dil dîdedür kanun dökken likin anun
- 6 Nola itseñ dem-be dem bağrun kebâb eşkün şarâb
- 7 Âsiyâlar dönderür başunda çarh-ı fitne-bâr

- Tan mı tutsam şâm-ı zülfün gibi dâmınun sentün
- Sinem üzre yatuban seyr it gülistânun sentün
- Hey kıyâmet fitnedür serv-ı hırâmânun sentün
- Ey sabâ bi'llah nesim-i ıanber-efşanun sentün
- Ocağına koymadın şu komadı kanun sentün
- Derd ü gâmdur rûz u şeb ey dil çü mihmânun
- Bilmezem ey Lâmi ı taşdan mîdur cânun sentün

283

4 Me fâ î lûn (4 . - - -)

- 1 Od eyler lâlenün yirin gül ruhsârı şeyhinün
- 2 Lebine cân virüb benzer harîdâr olduğum bildi
- 3 Urur bâzar-ı hüsn içre cân tâvûsıdur cevân
- 4 Bahariyyât-ı hüsn okur ruhindan ıandelîb-i dil
- 5 Tağılsa tür-ves tan mı dil-i sad-pâre-i ıuşşâk
- 6 Mürîd olur görüb her cân ruhında nûr-ı imânı
- 7 ıAceb mi zerd ü zâr olub ıasâyâ düşse nergis-vâr-Şu dil kim Lâmi ı oldu gözi bîmârı şeyhinün

- Su ider sülkerün bağrı dem-i guftârı şeyhinün
- Benümle gör ne yüzdendür bugün bâzârı şeyhinün
- İder kebk-i hırâmâni haol-reftârı şeyhinün
- Ne hoş mecmû adur rengin ruhi gülzârı şeyhinün
- Tecellî nûrîdur el-hak bugün didârı şeyhinün
- Ne kâfirdür nihân gözden saçı zünnârı şeyhinün
- Şu dil kim Lâmi ı oldu gözi bîmârı şeyhinün

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- - - - / - - -)

1 Bu durur °uşşâka cân-bahş olduğı peymânenün	Sâkiyâ düşmiş durur °aksi leb-i cânânenün
2 İtse hüsnün şem°ine mihr-i cihân-ârâ ne tañ	Oda yanmakdur serâpâ san°ati pervânenün
3 Gördi eşküm hirmen olmuş sünbûli uoında yâr	Şâd olub bu yıl didi vâfirlığı var dânenün
4 Yıkssa gam dil ka°besin ey zâyir-i beytî'l-Harâm	Sen getir sa°y it yirine hürmetin meyhânenü
5 Tîr-i bârân-ı gamundan dilde sabr itmez karâr	Yağmura olmaz siper hâli budur virânenün
6 Bânâ tesbîh ü ridâ ol kâkül-i miskîn yiter	Zâhidâ zenofir olur bil sebhası divânenün
7 Tañ mı her şeb halkı bî-hûd kılsa gussam kıssası Lâmi°i uyhu getürmekdür işi efsânenün	

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - - / - - -)

1 Söz kabûl it âstânünden rakîbî red gerek	Yâd ayakdan her zamân gülşen yolu mûsned ge:
2 Zâhidi dirler mey içüb eyler ıslâh-ı mizâc	Zeor ü kahr ol müfsid ü bî-dîne fevka'l-had
3 Ah kim seyr eyleyüb yârûn hattın berber dimiş	Bu belâ vü fitne ye°ücüine âhen sed gerek
4 Pers olub tersine dönmüş it rakîbün lehcesi	Hûb düşmiş düşmen-i °uşşâka dâhi bed gerek
5 Anma rûz ı hiori cânâ kasr-ı bezm-âbâd iken	Gıcesı vaslun siyeh zülfün gibi mûmted genel
6 Serv-i dil-ofıyı elif kaddüne bir benzetmege	Anda ebrûn ayrı gibi iki dil-keş med gerek
7 Nâzeninler °ışka bulmaz dest-res iy Lâmi°i	Bu belâyı başa iltem diyen ehl-i ked gerek

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (- - - - / - - - / - - -)

1 Müşk-vesş gerçi karadur zülfün	Bir seb-i pür-sitâredür zülfün
2 Neom-i Kur'ân gibi gö münzeldür	Lâ-cerem pâre pâredür zülfün
3 Boynunu kuosa tañ midur yârâ	Sâ°id-i hüsne yâredür zülfün
4 Olsa eş°ârûmün şî°ârı nola	Lutfdan isti°âredür zülfün
5 Zulmet-i gamda niçe bir ey oân	Gönlümü bana aradur zülfün
6 Kibleden yana el açar her dem	Çün du°âsı nigâradur zülfün
7 Lâmi°i gibi dil-berâ dün-âhüm	Meyl-i tab°ı kenâradur zülfün

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe ü lûn (. - - - / - - - / - - -)

1 Tolansam nola devr-i bârgâhün	Penâhumsın Hudâ olsun penâhün
2 Döküldi kaldı eşküm râh-ı gamda	Şehâ rahm it görüb hâlin sipâhün
3 İtün gibi bânâ kapunda yir yok	Göge çıkmadın âhı dâd-h°âhün
4 İşüm âh u figândur dün gün eyvâh	Yanunda kadri yokdur âh u vâhün
5 Güneş bir zerreden kemdür kapunda	Feleklerden yücedür bârgâhün
6 Saçuna müşk ü °anber karmasun el	Ne haddidür bu iş her rû-siyâhün
7 Umaram dün gün âhüm ide taklîl	Egerçi Lâmi°i çokdur günâhün

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - / - - -)

- 1 Tîğ-i dil-berden şu resme oldu sinem çâk çâk Sanasın seylâbdan yer yer yarıldı sahn-ı hâ
2 Kaldı gam nâveklere gönlünde çıkmaz dostlar Işk cerrâhına dîn tîğ-i ecelle ide çâk
3 Bahr-ı gamda zülfüne yapışdum ol hod mârımış Ah kim oldum necât ümmîzin eylerken helâk
4 Ağlaram gam tîği vaslûndan beni dūr ideli Pür-sirişk olur kesilse bâğdan her çeşm-i t
5 Tîğine kan ağladım boymuma sildi didi Kim kamu nesne suyuyla su olur hâkile pâk
6 Gözyaşından gam mı yir hiç âşinâ-yı bahr-ı Işk Ka r-ı deryâda nehenge mevc-i tufândan ne t
7 Sabr u akl u dil gidelden Lâmi i cândan ider Kârbârdan kalmış it gibi figânlar derd-nâk

4 Me fâ i lün (4 - - - -)

- Sanâ ol serv meyl itmez yaşun her dem revân itseñ
Lebinden derde dermân yok dilâ bîñ terk-i cân itseñ
Göyüñdi çünki pervânen ne ası sonradan iy şem
Kestib saçun eridüb cân-ı dilün ser-cümle kan itseñ
Dil ü cân içre od urdı cemâlun perde ardından
Nolur hâl-ı oihân Yârab cemâlun ger ayân itseñ
Hayâtunçun lebün şerbet buyurmuş öldüm ummakdan
Efendüm bir gün öğdinden ziyân olmaz revân itseñ
Tutub tutub yenülmez çün çekinür yâre rûz u şeb
Bugün cân rahşına iy ten nola tarh-ı inân itseñ
Rakîb-i kelbe dünki gün aceb tavşanlar öldürdüm
İnanmazsañ baña cânâ önünde imtihan itseñ
Nedür cân diyü gin yirde urursın Lâmi i lâfı
Diridün sanâ âmennâ olanın der-meyân itseñ

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - - / - - -)

- 1 Demâbe dem cân kısmet eyler halka la li Kâsımın Ola mı ben bî-dil ü bî-câna meyli Kâsımın
2 Sidreyi hayrân kalub eyler hacâlet ser-nigûn Bir kadem refât idicek kaddi nahli Kâsımın
3 Nicesi ten cübbesin gül gibi sad-çâk itmeyem Hâr elinden gitmez oldu zeyl-i vaslı Kâsımın
4 Eglenür âyine-veş dün-gün misâli birle çarh Neylesün devr içre yok bir dahi misli Kâsımın
5 Bîñ gönül arz eylesen bir kez dönüb bakmaz anâ Âlemün cânınadur ser-cümle dahli Kâsımın
6 Günde bîñ kez va de-i vasl eyler itmez bir vefâ Ah kim devrâna benzer ahd u kavli Kâsımın
7 Nice tahrîr itsün ol hüsn-âfitâbın Lâmi i Kim serâpâ nûrdur tasvîr ü şekli Kâsımın

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . . - / . . . -)

- 1 Lebi la^o l u: dişi lîlu-yı ^oadendür Hasanun
- 2 Zülfi sünbül gözi nergis yanagi gül boyı serv
- 3 Ger kıla oevr ü cefâ eyleye ger mihr ü vefâ
- 4 Gün yüzinde görinür iki cihân nakşı ^oayân
- 5 Lâmi^o f asmağışün bir kıla cânbâz-ı dili

- Şağları nâfe-i âhû-yı hutendür Hasanun
Deheni gonca haddi tâze-semendür Hasanun
Zâtı gibi sıfatı oümle hasendür Hasanun
Yârab ol âyine-i hüsnî nedendür Hasanun
Zülfi geh çenber olur gâh resendür Hasanun

وله في عرف السلام

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . . . - / - . . . -)

- 1 Yir ü gök kârında iy dil ^oakl u cânun sâr bil
- 2 Urma dem tiryâk u efsûndan penâh-ı hîzra kaç
- 3 Açma cân sırrını bî-mi^o râz kim ol arada
- 4 Gözün aç sözüm işit olmaz vüfûdun gibi zenb
- 5 Kurtulam şirk-i hafîden dirsen iy mü'min müdâm
- 6 Mültehem kıl kendüzün ko hüsn-i zannı fi^o lüne
- 7 Lâmi^o f aldanma dehrün hây u hüyı çoğ olur

- Dâr-ı fikret içre bin kez kendüzün mi^o mâr b:
Çarhı ejderhâ zemîni dîv merdüm h^vâr bil
Nice yüz bin ^oakl erin Mansûr-veş ber-dâr b:
Gice gündüz çâresin bu cürmün istigfâr bil
Nefsi ruhân şehveti büt benligün zünnâr bil
Sa^oy kıl hizmetde dün-gün nefsünü bed-kâr bi
Divşür özün tağılur bir demde bu bâzâr bil

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . . . / . - - . / - . . -)

- 1 Ben derd-mende la^o lün egerçi atak degül
- 2 İltem didümdi başa gam-ı ^oışkun âh kim
- 3 İy cân gerekse Kuds gerek Mekke ^oazmin it
- 4 Gitdi girü gelem didi bir gice ol nigâr
- 5 Dârü-yı gam didüm beni bir demde almadı
- 6 Nister kapunda zâhid-i âvâre it gibi
- 7 Uyub rakîbe Lâmi^o f miskîne cevri ko
- 8 Zâhid diler ki kul ola pîr-i mey-fürûş

- Zülfünden aldamak velî bu denlî çok degül
Bir derde uğradum ki olur olacak degül
Yüzüm izühde ^oâşıkâ Bağdâd irak degül
Didüm saçun gibi iken uzun uzak degül
Didi tahammül it iki sâ^o at bıçak degül
Her bir levende menzil-i devlet yatak degül
Bir bâtilun söziyle helâk anı hak degül
Red itme hizmete yarar iken kazak degül

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - / - -)

- 1 Kesmedi her giz sabâ bu zülf-i °anber-sâdan el
- 2 Gördi °anber zülfinün bağumda şûrin didi yâr
- 3 Zülf ü hatt u hâl u ağzunla meyânun remzidür
- 4 Puşt-ı pây urursa mülk-i dehre tañ mı ser-be ser
- 5 Efserün kim rahne eyler künkür-i °arşun dilin
- 6 Komaz elden dâmen-i zerki ser-i zülfün gibi
- 7 Pay idüb başum varurdum hâme-ves iy Lâmi °î

Hüsnünün divânesidür çekmez ol sevdâdan e
Pâyuma miskîn düşerdün degse bu sevdâdan
H°âb içinde ana kim gösterdiler deryâdan
Her kim alsa °ışk gibi mürşid-i dânadân e
And için mushaf başuna kondı san havrâdan
Âsيتين kesdi zâhid kesmedi dünyâdan el
Olsa salmak remz idüb ol dil-ber-i ra°nâdu

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Şunda bir bikr kız oğlan bulunur mı dellâl
- 2 Benî hindu gözi oâzû vü kaşı yâ kirpügi ok
- 3 Deheni hokka-ı mercân lebi la°l u dişi dür
- 4 Sâ°id ü sâki yoğun ince bili kaddi uzun
- 5 Ola burnı gibi her barmagı bir bîm elif
- 6 Yürürse fitne ola tursa kıyâmet kopara
- 7 Gül gibi hâr u has ilmemiş ola dâmenine
- 8 Ruhı bâğını hayfâ her dem ide gark-ı °arak
- 9 Çâr-deh sâle ola hüsn ile bedr-ây gibi
- 10 Burka°i ebri gidüb gün yüzi mekşûf olıcak
- 11 Taleb it dehri yûri bul bu sıfatlu güzeli
- 12 Himmet it heb bulunur dime ki destinde anun
- 13 Kimiyâdur bilür erbâb-ı sa°âdet nazarı
- 14 Hâna kim Âsef-i cem menzilet ü sâhib-cûd

Dili sükker sözi şîrin yanagı gül lebi bal
Zülfî °anber nefesi müşk ü teni penbe misâ
Alnı ay u yüzi gün saçları şeb kaşı hilâl
Harekât u sekenâtı kamu pür-gîve vü âl
Kıla zülfi gibi pür-ham saçını fitneye dâl
Söylese sihr ide baksa komıya tende mecâl
Ünca-ves dürcini açmamış ola dest-i hayâl
Gülse yüz şermile ya eylese bîn lutfıla kâl
Arta günden güne serv-i kaddi mânend-i nih
Ala halkun gözini şa°şa°a-i hüsn ü cemâl
Lâmi °î'den ne bahâ ister isen gel berü al
Bir kuru başla cân var dahi yok mâl u menâ
Hâk-i pâyine kimün yüz süre kim virmiye mâ
Her zamân cândan ider terbiyet ehl-i kemâl

3 Fe ü lün Fe ul (3 . - - / . -)

- 1 Şifâ-bahş-ı cândur likâ-i Halîl
- 2 Karâr eylesen dilde cânâ nola
- 3 Ne vechile senden firâr ide cân
- 4 Ne tañ nûr-ı Hak dise cân rûyuna
- 5 Dilüm hüsnünü nice seyr eylesün
- 6 Saçun Cebra°il ü kadûn Sidredür
- 7 Firâkında sen Yûsufun Lâmi °î

لقاء الطيب سعاد العليل

Ki gülşen kılur nârı nûr-ı Halîl
Gözündür çü muhızır dilümdür kefil
Yiter âyinen elde rûşen delîl
Çeker dide-i cânâ ol gamze mîl
Ruhun bâğ-ı cennet lebün selsebîl
İdüb giryeler dir

نفسه يرمى

297

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - ./- . - ./- . - ./- . -)

- 1 Soyındı suya girmeye bir sîm-ten güzel
- 2 Tâc u kabâ güzelleri gerçi güzel olur
- 3 Üryânken o gül dahi hûb olsa tañ mîdur
- 4 Öpsem elini düşsem ayacağına yiridür
- 5 Başdan ayağa bir ser-i mî denlû aybı yok
- 6 Dil teşne mâhiyem ki bu dem sevmişem yine
- 7 Tûbî kaddüne öykünemez olsa raks urub
- 8 Tâvûs-ı arş ayacağına baş ura ben degül
- 9 Gevher ne hâkdur ki diğün gibi bula kadr
- 10 İkrâr ider cemâl u kemâline yir ü gök
- 11 Didüm ne hatt-ı dil-keş olur arızundağı
- 12 Hil atlama rakîbünü sûret virem diyü

- Kankı yirini medh ideyim cümleten güzel
 Oldur güzel begüm ola üryânken güzel
 Olur şukûfe bâğda bî-pîrehen güzel
 Bir servdür ki sâ id ü sâki iken güzel
 Talat huçeste zülf hümâyûn beden güzel
 Bir sîmîn-ber cuvân ki teni âbdan güzel
 Hey'etde her ne denlû ki serv-i çemen güzel
 Şol gün ki oelve ide bu hüsnile sen güzel
 Nazm-ı perenden ola mı dürr-i aden güzel
 Farzâ ki Lâmi fî dîmedüm yâra güzel
 Didi bahâr günleri olur çemen güzel
 Hülleyyle ey perî ola mı ehremen güzel

298

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lün (3 - - - -/ - -)

- 1 Bilürem küyünde gâmdan her gün âh eksük degül
- 2 Yaseminün çün sabâ tâcını kapdı gül didi
- 3 Geh saçun vîrân ider dil mülkini gâhi gözün
- 4 Gam degüldür mâha naks u mihre irişsün zevâl
- 5 Mest imişsin leblerün sordum şehâ kan itmedüm
- 6 Müdde iler tapuna her dem beni kec egledür
- 7 Lâmi fî ister kapunda benden olmak rûz u şeb

- Âdemîlûkdür şehâ kuldân günâh eksük degül
 Kelle sağ olsun cihânda bir külâh eksük deg
 İşbu kahr-âbâda bir bî-dâd şâh eksük degül
 Ruhların devrinde bize mihr ü mâh eksük deg
 Pes neden her dem bânâ egri nigâh eksük deg
 Ah kim zülfün gibi bir rû-siyâh eksük degül
 Yoksa şâhum devletünde mâl u câh eksük degü

299

Me fâ i lün Fe i lâ tûn Me fâ i lün Fe i lün (. - - ./- . - ./- . - ./- . -)

- 1 Belâlarile ger olmasa hâr-ı zâr gönül
- 2 Cihânı gülşen idüb od ururdu deşt ü dere
- 3 Şu gül bedende ki yok lâle gibi bû-yı vefâ
- 4 Yakana tökme gibi göz diker ki gerdenuñe
- 5 Okun yeleklerini eyleyüb perî-veş bâl
- 6 Çıkar fitneligi cerrâh zahm-ı sinemden
- 7 Şehâ hakîkata bak Lâmi fî elinde ne var

- Yiterdi gül gibi cân bûlbûline bâr gönül
 Bu dağlarla zuhûr itse lâle-vâr gönül
 Mîsâl-i gonca anâ virme zinhâr gönül
 Öğüb bu devr içinde ola kâmkâr gönül
 Uçar hevâ-yı visâlünde bî-karâr gönül
 Ki neft-i mihr ile bir şem dür yanar gönül
 Güzeller içre seni itdî ihtiyâr gönül

300

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Nicesi olmayasın derd ile sad-pâre gönül
- 2 Şâhiken başuma kıldun beni derdiyle esir
- 3 Tut sözüm °aklunı divgür gözün aç hâdadur
- 4 Ola kim meyl ide rahm eyleyüb ol serv-i hirâm
- 5 Ne gözüm bakmayı bilür ne gönül sabr kılur
- 6 İtmeyince seni sad-pâre komaz gamze-i yâr
- 7 Lâmi °î mihnet ü endûh ile dünyâda geçin

Zülfî sevdâsına düğdün behey âvâre gönül
 Saña bir dahi uyanı be yûri vara gönül
 Kû-be kû yârı yabanlarda yiter ara gönül
 Salınub zülfî gibi boynına yalvara gönül
 Cânımı oda yakar ara gözüm ara gönül
 Hele noldun görelüm sabr ide bir pâre gön
 Yâr-ı derd u gam olur her ki vire yâra göi

301

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Nerd-i °ışkında dili kılmağışın zâr şekil
- 2 Gün yüzün dâyiresinde yed-i kudret kalemi
- 3 Kılсам ol gonca dehensüz taraf-ı bâğa güzër
- 4 Çoğ içër °aşkı kanını sözün sağı budur
- 5 Câna hoş sardı metâ °-ı gam zülfünü nigâr
- 6 Ol ki °ışkında °alem kıldı beni âhumla
- 7 Hutbe-i hüsn okudub adına ol şâh-ı cemâl
- 8 Kankı büt kim sebak almasa vefâ bâbandan
- 9 Nakd-i cân u dil alub satdı bize derdini yâr
- 10 Lâmi °î cân-ı lebünden katı lâ-ya °kıldur

Şeşder-i gamda beni itdi giriftâr şekil
 Çekdi kavs-i hat-ı müşkînünî pergâr şekil
 Her gül anda görünür gözlerüme hâr şekil
 Görürem çeşmünî her lahzada bîmâr şekil
 Va °de-i vaslile gün eyledi bâzâr şekil
 Şimdi gam leşkerine eyledi sâlar şekil
 Urdı gam sikkesini alnuma dinâr şekil
 Dâr-ı hüsn içre odur sûret-i divâr şekil
 Gördi sevdâ-zede dil oldu harîdâr şekil
 Sûretâ gerçi görünür saña hüşyâr şekil

302

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 İtme iy dil mihnet-i eyyâmdan hâtır melûl
- 2 Hior elinden sinemi çâk itdügüm °ayb itme kim
- 3 Gamzene göz dikdûgi budur müjem süzenleri
- 5 Egri yüz gösterse düşmen râstdur bil iy gönül
- 6 Kadd-i dil-cûnile servün bir gören endâzesin
- 7 Seyr idübdür kâmetün nahlin meger kim bâğda
- 8 Devr idenler çarh-ı °ışkı Lâmi °î pergâr-vâr

Baña sabr iden yanar cânıyla ol dün-gün hem
 Cân-ı miskîn hayretinden açmağ ister vasla
 San °atiyle rişte-i cânı sürem dir harca ol
 Hilketi sağ olmayan eyler nigâhın halka vus
 Fenn-i hey'etden dem ura neyleyem bilmez us
 Bağlamış destin çenâr u kavşurubdur serv kol
 Didiler yokdur nihâyet birdür anda °arz u tû

303

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

- 1 Uraldan halka-i müşkîn ruhun bâğında ol kâkül
- 2 Didüm baş kirpigüm üzre güzër kıl cû-yı çeşmünden-Didi kim bu kara suya olur mı hâr u hasdan
- 3 Firâk-ı çeşm-i mestünle hevâ-yı müşk-i zülfünden
- 4 Nice Şebdîzdür bu hatt ne gülgündür veya ol ruh
- 5 Çemende mest olub cânâ leb-i meygününü öpsem
- 6 Senün vaslun hevâsından beni iy gülbin-i dil-cû
- 7 Kul itse ol güler vâkıf olubânı fânî °at-ı

Cemâlun bâğını itmiş saçun sünbülleri gül gü
 Ölümlü hastadur nergis kara yaslu durur sünbi
 Alurlar hüsn meydânında mihr ü mâhdan öndül
 Çağırır fâhta kükü surâhiler okur kul kul
 Gam odı °andelib-âyin serâtapâ idübdür kül

304

Me fâ î lûn Me fâ î lûn Fe û lûn (. - - -/. - - -/. - - -)

- 1 Dilâ evvel gam u derdile yâr ol
- 2 Didüm ben yokluyı ko işigünde
- 3 Ne gam gam-ı şeşderinde kalsan iy dil
- 4 Hevâ-yı zülfidür gün dilde sevdân
- 5 Meded sensin gönül derdine iy eşk
- 6 Olur her târî âlem aynına mâr
- 7 Eger ser-rişte-i vaslın dilerseñ

Pes andan tâlib-i vasl-ı nigâr ol
 Efendüm kul olayın didi var ol
 Sana kim didi kim ol nakşa-zâr ol
 Sabâ gibi bu yolda hâk-sâr ol
 Cihân turdukoa art eksilme var ol
 Saçına dise dil-ber târ-ı mâr ol
 Eridüb lâmi î cân gem-vâr ol

305

Me fâ î lûn Me fâ î lûn Fe û lûn (. - - -/. - - -/. - - -)

- 1 Niçün la lûn geçer uşşâkuna al
- 2 Degülse saçların dâl-ı siyâdet
- 3 Düşelden ruhların aksi gözüme
- 4 Susansa tîg-i hân-bârun nola dil
- 5 Hayâli Lâmi î kan ağıladursa

Murâdun cân ise iy dil-rubâ al
 Ruhun şâhid yiter olduğuna al
 Müze fer çehrem itdi yaşlarum al
 Çoğ aldur teşne cânı mevc urub al
 Kıрма kim perîler işidür al

وله في حرف الميم

306

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . -)

ایہا الساقی ادرکاس المدام

- 1 Câm-ı hiorâh itdi cânım telh-kâm
- 2 Mezra^o-ı sênem kurutdı tâb-ı gam
- 3 Sâkiyâ ko puhteyi mey sun bâna
- 4 Âb u âteşdür misâl-ı ^oâr u ^oışk
- 5 Câmsuz dil hânesi bulmaz zîyâ
- 6 Hâl-ı ^ouşşâkı ne bilestün içmedin
- 7 Bir kadehden Lâmi^oî olur halâs

Ger meded âtmezse bu dem feyz-ı câm
Bişür ol âteşle her sevdâ-yı hâm
Nâm u neng isterseñ ol bî-neng ü nâm
Tâb-ı hurşîdiyle ref^o olur zulâm
Bir kadeh mey sûfî-yi ^oâli-makâm
Olsa cân u dilde yüz bîñ kayd u dâm

307

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Ölürem bir sâ^oat ol cân-ı cihânı görmesem
- 2 Bahr olur çevrem sirîşk-i hûn-fişânından müdâm
- 3 Gül gibi gönlüm açılmaz bûlbül-âsâ inlerem
- 4 Kurulur bâzûlarım zincir-i gam boynum burar
- 5 Subh gibi yakamı dâmâne dek çâk eylerem
- 6 Gonca-veş peykân-ı gamdan bağrımı kan iderem
- 7 Cân virürsem vire idüm mihnetiyle Lâmi^oî

El yuram yaşumla gözden bir dem anı görmes
Bâğa varub dâyim ol serv-i revânı görmesem
Şol ruhi zeyn-i bahârım büstânı görmesem
Dâyimâ ol zülfi zih kaşı kemânı görmesem
Bir nefes burcında yâr-ı mihribânı görmesem
Zahmı diller merhemi olan sinânı görmesem
Bâri dünyâda rakîb-i bed-gümânı görmesem

308

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Subh-dem yaksa nola gün gibi qarhı âhum
- 2 Nice ebrû nice dîd âteş-i mihnet saçuban
- 3 Şeb-i furkatde diltüm gibi güm oldı eyvâh
- 4 ^oIzz u nâzile toğar her gün o meh bir yüzden
- 5 Neylesün dil seçemez oldı düninden günini
- 6 Cürm-i bî-haddile yanunda yüzüm yokdur hiç
- 7 Lâmi^oî söyledügi saña mahabbet yoludur

Çam dînından karadur her gice menzil-gâhum
Ejdehâ gibi çekilür göge yirden âhum
^oÂlem içinde bugün sâyem idi hem-râhum
İnkılâb üzre komış tâli^o umı Allahum
Çekeli ebr-i nikâb içre yüzün ol mâhum
^oAfv-i bî-gâyetün ümmîzine geldüm şâhum
Zâhidâ kimseye yokdur ebedî ikrâhum

309

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

- 1 Bu gonca-leb gibi bir berke eylemedi gönlüm
- 2 Egerçi her yana dâm itdi zülfi sünbüller
- 3 Hevâ-yı zülfüne yilmekle ^oömr gitdi yile
- 4 Şu denlî ^oarz-ı cemâl eyledi perî ruhlar
- 5 Çü gördi bâğda sen serv-i serkeşün kaddin
- 6 Şu dem kicâm-ı lebünden nasîbum almış idi
- 7 Yakub kanz yin idelden

Yüzünden özge gülile açılmadı gönlüm
Görince saçlarını gayre ilmedi gönlüm
Bahâr gibi gelüb geçdi bilmedi gönlüm
Tapundan ayruga cânâ kapılmadı gönlüm
Su gibi pâyüne düşdi yinilmedi gönlüm
O dem bu demdür eyâ cân ayrılmadı gönlüm

4 Me fâ î lûn (4 . - - -)

- 1 Urub tâvûs-ı cevânlar benüm serv-i gül-endâmum Alur dün-gün dil ü cândan felekler gibi â:
 2 Ölümlü hastayım bî-dil ġarîbem kimesnem yokdur Meger kim ilte cân murġı o şâh-ı hüsne pe:
 3 Gözümlü giryân tenüm büryân ciger pür-hûn dilüm hayrân

Dikenmez haşre-dek ey cân disem dün-gün s:

- 4 Yaşumla el yudum cândan bugün bir ademem kandan Hemîn sen şâh-ı devrândan cemâlün seyridün
 5 Gönül âyînesinden bak Sikender gibi rûşen gör Kâ küyün sekleridür oem sıfâli gün gibi oâ:
 6 Ne cân şâd oldu rûyundan ne dil bû aldı müyundan Bu devrân içre âhundan ne subhum belli ni:
 7 Ne ister Lâmi^c i bilsem olub bu ad u şan üzre Kefensüz kaldı^c âlemde âiyüb hânengüm ü nân

311

Me fâ î lûn Fe i lâ tûn Me fâ î lûn Fe i lûn (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

- 1 Bu sûz-ı dil baña besdür kebâbı neyleyeyim Me-yi lebûnle qû mestem şarâbı neyleyeyim
 2 Dühân-ı âhı nihâyet nihân idem cânâ Dil-i pür-âteş ü çeşm-i pür-âbı neyleyeyim
 3 Dem-i sirîşkûmî teskîn idüb yuyam rûyum Damag u sînede key iztîrâbı neyleyeyim
 4 Hayâl-i zülfünü dilden çıkarmağ olurdu Derûn-ı cânda olan pîç ü tâbı neyleyeyim
 5 Belâ-yı dehr ü cefâ-yı sipihri saymayavuz Nücûm-vâr elem-i bî-hisâbı neyleyeyim
 6 Nigâra söyledüm rû-be rû cefâlarına Arada saçları gibi hicâbı neyleyeyim
 7 ^cÎmâret ideridüm cân u dil evin ġamla Cihân gibi bu ten-i pür-harâbı neyleyeyim
 8 Günâhum ağlayu bilsem nigâra yiter idi Bu tâ^catiyle recâ-yı sevâbı neyleyeyim
 9 Sürûd-ı ^cışkdan olurdu Lâmi^c i geçmek Figân-ı nây u nevâ-yı rebâbı neyleyeyim

312

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ î lû Fâ i lûn (- - . / - - . / . - - . / - - .)

- 1 Ey Mısr-ı hüsn Yûsufı Ahmed-likâcuğum ^cİsî lebi hayât viren Mustafâcuğum
 2 Ay u güneş cemâluna seode itse tañ mıdur Cân kıblesisin ey sanem-i dil-rubâcuğum
 3 Bâğ-ı harîm-i cânda ne zîbâ nihâlsin Ey şâh-ı sidre gibi kadî muntehâcuğum
 4 Ok gibi kaçma yâ gibi egdün qû gönlümi İnletme ^candelîbünü ey gül-budacuğum
 5 Hicründe lâle gibi dilüm dâğ-dâr olub Hân-i sirîşk-i çeşmle pürdür kabâcuğum
 6 Cevr itme ben ġarîbüne tâ kim dinilmesün ^cÖmrüm zamâne gibi saña bî-vefâcuğum
 7 Devlet gibi kemînün iken Lâmi^c i senün Zûlm eylemek revâmı anâ pâdişâcuğum

313

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Kaynadur kana yûrekden sunsa sâki bezme cân
- 2 Zâhidâ hizmet tapusun eyle gel yüzler sürî
- 3 Âşinâsın bezm-i hâş idüb niğün yâd eylemez
- 4 Başurub sâki elinden mâh-rûlar cân içer
- 5İRme desti gibi başun pâ-yı humdan bir nefes
- 6 Feyz-i meyden vâ izâ mahrûm olursañ tañ midur
- 7 Hürmetin pîr-i muğânun anlamaz ey Lâmi^oî

Şöyle benzer cân-ı ^oâşıkdur şarâb-ı la^ol-ı
 Kimse git dimez sana meyhânedür dârü's-sei
 Mey-î furûşun sâkiyâ ihsânı iken halka ^ocâm
 Mihr-i meyden her biri eksüklüğün bildi te
^oÂşıkâ dünyâda istersen eger ^oıyş-ı müdâm
 Gün yüzünü sana göstermez hicâb-ı neng ü r
 Ka^obe hakkı bilmeyen meyhâneyi dârü'l-Harâ

314

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Seyr idüb ol iki kaşı yine rûsvâ oldum
- 2 Gamum iy yâr oñun ehline sermâye yiter
- 3 Sek-i küyün gibi kapunda rakibün uludı
- 4 Nola kapıssa sözüm kandini helvâ gibi halk
- 5 Tañ mı Dâvudî-nefes bulsa demünden dil-i nây
- 6 Haremün igre yüzümü ko ki cârû ideyim
- 7 Gam degül hakkuma bin herze yisün günde rakib

Bir iki ay görüb mihr ile şeydâ oldum
 Fikr-i zülfünle ^oaceb ma^oden-i sevdâ oldur
 Ben dahi hizmet idüb ehl-i mudârâ oldum
 Medh-i şîrinünle tâtî-i gûyâ oldum
 Vâsf-ı la^olünle bu dem bende Mesîhâ oldum
 Ben ki bu eşk-i firâvân ile sakîkâ oldum
 Lâmi^oî ol sek ise ben dahi deryâ oldum

315

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Nergisi kıldı gözün şivesi dil-hasta begüm
- 2 Kâmeti mâh-ı nevün çarh-sıfat oldı dü tâ
- 3 Halka halka sağun endişe kilididür anı
- 4 Dil-i sevdâ-zede derd ü gamun isterse nola
- 5 Gelmedin hattun ider usturaya meyl ^oaceb
- 6 Bağlamış rişte-i cân ile meger güllerini
- 7 Demidür hûni gözün Lâmi^oîyi ide helâk

Doncayı la^ol-ı lebün eyledi dem-beste begü
 Gördi çün kaşlarının yayını peyveste begüm
 Ki sabâ bir bir açar el urub âheste begüm
 Tıfl-veş gönline ne gelse diler hasta begü
 Güvleyüb oda atar cânını o nâreste begüm
 Bağbân-ı ezel itdükde sağun deste begüm
 Ne içün fâriğ iken uydu o bed-neste begüm

316

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

- 1 Eger komazsa habîbüm şeker dudagın öpem
- 2 Devlet el vire mi ben garîbe yüz süriyü
- 3 ^oAceb mi yarelerüm şâkir olsa tığinden
- 4 O şâh-ı gül ne içün bu belâlu bülbüline
- 5 Görinmez ol meh-i hırgeh-nişin varub bâri
- 6 Ol ala gözlü nigârüm niğün komaz dñn ü gün
- 7 Sabâh-ı mahşere dek Lâmi^oî yatam ser-mest

Varam ola ki şarâb içdüğü kabağın öpem
 O serv-i nâze varub su gibi ayagın öpem
 Du^oâ dehânı yüz ola eger yarağın öpem
 Komaz kolındağı şol lâle gibi dâğın öpem
 Güneş gibi yüz urub dâmen-i otagın öpem
 Şu zülfünün kara bağrın o göksün ağın öpen
 Uyurken anun eger bir keret dudagın öpem

317

3 Fâ i lû tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Nola nâz itsen bânâ serv-i revânûmsın benüm	Cânûm alsan gam degül çün dil-sitânûmsın
2 Yüzüm üzre su gibi nola düşüb pâyûn öpem	Ey boyışâh-ı gülüm serv-i revânûmsın benü
3 Vardugumoa küyine tutub çekersin dâmenüm	Ey sek-i cânâne cândan mihribânûmsın benü
4 Sensüz itmez bir nefes iy derd ü gam gönülüm karar-Varşa bu hasta cismüm içre cânûmsın benü	
5 Dâğ urursın kalb-i çarha benzer iy hurşid ü mâh	Şu le-i âh-ı dil-i âteş-feşânûmsın benüm
6 Ser-be ser iy kıssa-i Neonûn seni gûş eyledüm	Ol saçı leyli gamından dâstânûmsın benüm
7 Cânûmün köynüklerin hâl-i lûkenden sor gönül	Lâmi ^o î demek ne hâcet râz-dânûmsın benüm

318

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Hür u gilmân mecmâ'idur hatt u hâlûnden dilüm	Gülşen-i firdevse dönmüşdür hayâlûnden dil
2 Musb-ı aynumdur ki her dem cân evin rûşen kılur	Lâ-oerem hâli degüldür fikr-i hâlûnden dil
3 Enoûm-âyin kur'a saldum vasliqûn feth anladum	Gün gibi açıldı hoş ferhunde-fâlûnden dilt
4 Şâm-ı zulmet içre yillardur çeker gam zulmetin	Nola nûr itsen bu dem subh-ı visâlûnden di
5 Bilmedüm incindüğün sen servün öpdüm pâyını	Muhtaribdür âb-mânend infi ^o âlûnden dilüm
6 Seyr idüb ebrûnı ^o id-ı vasla yordum gerçi kim	Çok hayâl aldı bugün remz-i hilâlûnden dil
7 Lâmi ^o î gibi münevver olsam iy meh tan midur	Mihr-i âlem-tâbdur şem ^o -i cemâlûnden dilü

319

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Vaslûna göz dikeli rişteye döndi bedenüm	Kaldı iler ilişür dünyâda bir kuru tenüm
2 Diken oldum gözine âlemün iy yanığı gül	Süzen-i gamzen ile nola çıkarsan dikenüm
3 Yûn tenüm eşkile kâfur u gül-âbı giderün	Pür ider kabrum cânân kohusından kefenüm
4 Kimse bakmaz yüzine lâle-i hûnin oigerün	Yakalı dâğ-ı gamun cânımı derdile bentüm
5 Vâsf-ı kand-i lebûni şöyle mükerrer iderem	Tâtî-yi dilliyi lâlitse ^o aceb mi suhanum
6 Felegün cânına odlar basaram sözüm ile	Âteşin-lâle gibi rûz u şeb açsam dehenüm
7 Lâmi ^o î var ider âvâre dili bend-i kaban	Çâk ider dâmene dek dest-i gamun pîrhenüm

320

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Azm-i meydân eyleyen şeh-sûvârumdur benüm	Ayağı tozına cân u dil nisârumdur benüm
2 Sâye sanman ol günün atı yanınca segirden	Raks urur toz gibi cân-ı hâk-sârumdur benü
3 Tan midur divâne olsam mâh-ı nev görmüş gibi	Gilve-i tâvûs iden ol nev-bahârumdur bentüm
4 Ol saçı çevgânun atı ayagında dem-be dem	Güy-veş ser-geşte eşk-i bî-karârumdur benür
5 Zülfüne el sundugum ma ^o zûr tut iy şeh-sûvâr	Kim giden elden inân-ı ihtiyârumdur benüm
6 Ben şehid-i tîğ-i ışkâm kabrum olmuşdur bu ten	Şu le-i âh-ı derûn nûr-ı mezârumdur benüm
7 Şem ^o gibi her gice başına çarhun od yakan	Dûd-ı âlem sîz-ı âh-ı pür-şerârumdur bentün
8 Mihr-vâr esrârımı fâş itmegil iy subh-dem	Gör şeb-i târiki nice râz-dârumdur benüm
9 ışk-ı dil-ber cân u diller sayd idüb dir Lâmi ^o î	Şâhtâzem murg-ı kudsîler şikârumdur bentüm

321

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Nev-bahâr irdi gelün hâne-i zühdi bozalum
- 2 Nice bir oturalum mihnet ü gam küncinde
- 3 Kapalum bâd-ı sabâ gibi külâhın semenün
- 4 Rûzigârınca safâ zevrakını kullanalum
- 5 Giceler mest oluban bülbül-i şûrîde gibi
- 6 Gelicek orta yire kırbe-i mey şîr-sıfat
- 7 Leblerün yâdına bir bezm idelüm gülşende
- 8 Şi^o rûm içre dilerem kendümi pinhân itmek
- 9 Lâmi^o i geşt idelüm yazıları hurrem u şâd

- İşret ü zevkle sahrâda düzenler düzelüm
- Olalum su gibi şûrîde çemenler gezelüm
- Gülelüm açılalum gül gibi bir dem güzelüm
- Niçe bir derd ü inâ bahrına düşüb yüzelüm
- Nergis-âyin seheri^o akl-humârın yazalum
- İçelüm^o ışkla kanını derisin yüzelüm
- Gayretinden şekerün su gibi bağrın ezelüm
- Tâ öpem ağzını sarriyle okusan^o gazelüm
- Mihnet evrâkını yiter karalayub yazalum

322

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Ocaguma koymasun su çeşm-i giryânun benüm
- 2 Ayagına yüz sürem diyü o seyyid-zâdenün
- 3 Bânâ tîğın gösterüb gamzen ne ister dil-berâ
- 4 Şeb külâhın kaldurub dün bir nazar kıldı o mâh
- 5 Hâr-zâr itmişdi sînem gülşenin gam okları
- 6 Yıkma kiblem gönlümü hak dehre bünyâd uralı
- 7 Çarh-ves pür-nûrdur^o işkiyle cânum Lâmi^o i

- Mihrûn odın hıfzığün hâkister olmuşdur tenti
- Merd-i abdâlum elümde berk-i sebzüm var ben
- İncedür mû-yı meyânun gibi kıldan gerdün
- Fulk-vâr uçub gider oân dik turuda yelkenüm
- Geldi gamzen sūzeni bir bir çıkardı dikenüm
- Ka^o be senti üzre açmış çeşm-i cāndan revzen
- Tan mı mihr ü mâha bakmazsa bu çeşm-i rüşen

323

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . . - - / - . -)

- 1 Zülfünün küfri olaldan dilde imânun benüm
- 2 Vireli virâneme meh cāna hayâlün şem^o i zeyn
- 3 Raks urursın çarh-vâr itdükoe feryâdun semâ^o
- 4 Mihrümi^o arz idicek çatma hilâl ebrûların
- 5 Çün bahâr-ı hüsnünü medh iderem şimden girü
- 6 Gün gibi serdâr-ı dehrem hâk-i pâ-yı yâr olub
- 7 Lâmi^o i devr-i ruhunda mâhdan yakmaz çerâğ

- Kanda bir muğ-beççe görsem talbınur cānum b
- Mihr ü mehdür rûz u şeb hânemde mihmānum be
- San ne-yi dem-sâzdur gūşunda efgānum benüm
- Çaym-ı gamdan taşra gel ey mâh-tâbanum benür
- Yilda çıksun gül gibi bir tâze dīvānum benür
- Odlu âhumdan müzehheb atlas ayvānum benüm
- Dilde mihrün odıdur şem^o -i şebistānum benüm

324

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Oda yakan çarhı dün-gün nâr-ı âhumdur benüm
- 2 Devlet-i^o ışkunda cānâ pâdişâhem ben gedâ
- 3 Bîñ karaltı assun ebr-âyin rakîb-i rû-siyâh
- 4 Neyleyem ben bî-dil ü sabr ihtiyârım elde yok
- 5 Devlet ol gündür bânâ zülfün hümâsın sayd idem
- 6 Nice yârün hizmetinden bir nefes olam cüzâ
- 7 Müdde^o i inkâr iderse gam degüldür Lâmi^o i

- Kaplayan^o âlemiyüzün dūd-ı siyâhumdur benüm
- Sîne tabl âhum^o âlem eşküm sipâhumdur benüm
- Asitānun^o âsmân gibi penâhumdur benüm
- Bilürem iy cān günâhum her gün âhumdur benün
- Tâb-ı gamdan dem-be dem zıll-ı ilâhumdur ber
- Dil-berüm cānum efendüm pâdişâhumdur benüm
- Mihrüm içün eşk ü âh iki güvâhumdur benüm

325

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Tolaşaldan zülfüne cân-ı hevâ h ^v âhum benüm	Çarha ağdı ebr-âyin ejder-i âhum bentüm
2 Âhum ilte saña sözünden meger cânâ haber	K'anda artuk bir dahî yokdur hevâ-h ^v âhum be
3 Döne döne ey felek yakdun beni gam nârına	Koya mı bu düd-i âhı yirde Allahum bentüm
4 °İşka uyaldan beni terk itdi °akl u sabr u dâl	Bir kuru sâyet kalubdur şimdi hem-râhum ber
5 Zerrece fehm itmezem mihründe noksânım niçün	Bana bir yüzden toğarsın her gün ey mâhum t
6 Gel me-yi la ^o lün gibi bir şeb yağumla hem-dem ol	Göklere boyanmadın âh-ı seher-gâhum bentüm
7 Lâmi ^o î yokdur vefâ bâbında gün hemtâ ana	Bendesin bilsem niçün yâd eylemez şâhum ben

326

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - - - / . - - / . - - / . - -)

1 Gam-ı diyârı mı ya derd-i yârı mı diyelüm	Cihânda hasret-i rû-yı nâgârı mı diyelüm
2 Dilüm ki şîşe-veş asıldı kaşı tâkına	Cefâ taşından iren inkisârı mı diyelüm
3 Edeb degül güle bûlbûl dikenden itse gile	Çemende kan yudar ol lâle-zârı mı diyelüm
4 Nisâr için ayagun toprağına eşkümden	Yüzün düşen güher-i âbdârı mı diyelüm
5 Bahâr-ı hüsnün mi yoksa cû-yı çeşmümden	Kenâr-ı gülde biten sebze-zârı mı diyelüm
6 Vefâya °ahd ider ol gonca biz ana inanub	Kelâm-ı tıfla olan i ^o tibârı mı diyelüm
7 Yağumla hâr-ı müjemden gözüm yumadın el	O gül gibi ayagun reh-güzârı mı diyelüm
8 Cefâ-yı zülf ü ruhından sorarsa Lâmi ^o î yâr	Firâk-ı genci mi ya zehr-i mârı mı diyelüm

327

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Hışm idüb dün didi dil-ber saña bir iş ideyim	Didüm iy cân-ı cihân bir dahî di işideyim
2 Tınmazam günde bin öldürse beni gamzelerün	Pâdişeh hasm olıoak kime şikâyet ideyim
3 Bende-i zülfün iken iki cihân halkı şehâ	Başum alub bu ben âvâre ne yire gideyim
4 Me-yi cân-bahş nenün bî-leb-i cânân emidür	Tutayım andan imiş dirligüm andan nideyim
5 Lâmi ^o î ol gözi âhü bir işâret itsün	İt rakîbün etin aslân gibi tel tel dideyim

328

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 °İyş-ı tengümdür dehânun gibi nâ-peydâ bentüm	°Aklımı sevdâ-yı zülfündür iden şeydâ bentüm
2 Nâfe-veş müşkîn saçundan hâtırum dem-bestedür	Viriser âhir dimâğum yile bu sevdâ bentüm
3 Geçdi hadden âh kim zülfün gibi zulmun bu gün	Dâdımı Allah ala senden meger ferdâ bentüm
4 Yokdurur bû-yı vefâ ol gül-ruhumda lâle-vâr	Sînemi pür-dâğ iden her dem budur derdâ ben
5 Lâmi ^o î itdi harâmi çeşmine kanın helâl	Girmesün ortama aydun yâr ile a ^c dâ bentüm

329

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Dün gice zülfün gamından subha dek kan ağladım
- 2 Sen gülün yâd eyleyüb hâr-ı cefâ vü mihnetin
- 3 Düşdi sen serv-i gül-endâmın hayâli gönüme
- 4 Ol miyânın hasretinden gönlümü güm kılduğum
- 5 Sâhili yok Lâmi^o f gördüm bu derd ü hayretün

- Seyle virdüm dehri şol denlü firâvân ağlac^o
 Andelîb-âsâ kalub feryâd u efğân ağladım
 Ney gibi zârılığ idüb şem^o-veş kan ağladım
 Buluban halvet hayâl-i yâri pinhân ağladım
 Acıyub deryâ-sıfat bî-hadd u pâyân ağladım

330

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Vâsıl-ı iksîr-i ışkam rû-yı zerdüm var benüm
- 2 Zehr-i rûyından rakîbün gök demürdür yir bakar
- 3 Ağzının ma^o düm idügi gün gibi ma^o lûmdur
- 4 Tan mîdur gümletse nağmem âlemi bûlbûl gibi
- 5 Pârolerdüm it rakîbi serverâ bir kez disen

- İşüm altun eyledüm kimden ne derdüm var be
 Zemherir ayın anuğun âh-ı serdüm var benü
 Zerrece mirât-ı cândan sanma gerdüm var be
 Zeyn ider cân bâğını bir tâze verdüm var b
 Lâmi^o f gibi bugün bir şîr-i merdüm var ben

331

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

- 1 Nazarda nakş-ı bahârı nigâra benzetdüm
- 2 Habîbi gördüm idi dün rakîbi ardınca
- 3 Libâs-ı hüsnî yanında kabâsını mihrün
- 4 Arûs-ı hüsnüne meh şânedür güneş mirât
- 5 Gönül irüb saç şâmına oldı kaşına zâr
- 6 Çamunla yârelerüm içre dâğlar koyuban
- 7 Ruhına saçları saçdukca Lâmi^o f derler
- 8 Güneş yüzinde ki şebdîz-i zülfi halkaların

- Safâ-yı subh-demin vasl-ı yâra benzetdüm
 Karañu gice önince nehâra benzetdüm
 Şi^o âr-ı mâh gibi müste^o âra benzetdüm
 Sîpîhri bak nice âyine-dâra benzetdüm
 Hilâl-i ayda deger rûza-dâra benzetdüm
 Bu sinem ocagını lâle-zâra benzetdüm
 Gül üzre ebr-i cevâhir-nisâra benzetdüm
 Rikâb-ı hüsrev-i gerdün-suvâra benzetdüm

332

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe ilün (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

- 1 Geçüb rakîbden ol gül izâra yalvaralum
- 2 Mu^o attar itmege cân bezmini benefşe saç
- 3 Nihân idince niyâzı o serv-i nâza gönül
- 4 Yanağı güllerini bûselerle dirmek içün
- 5 Yudinca Lâmi^o f kanlar kadeh gibi gamdan

- Bu derdile nice bir seng ü hâra yalvaralum
 Dem-i sabâ vü nesîm-i bahâra yalvaralum
 Baş açub el götürüb âşîkâre yalvaralum
 Su gibi yüz urub ol gül izâra yalvaralum
 O hasta cânlar emi la^o l-i yâra yalvaralum

333

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - - / - - -)

- 1 Devlet-i ıskunda cânâ bî-ğam u pür-şâdiyem
- 2 Kâmetün lâm eyleyüb düğdüm ʿasâya tâ ki halk
- 3 Yanub âhir olmadın oân-riştesi gel bu gice
- 4 Suya döndi yüregüm şol hadde ümmizünle kim
- 5 Şu gibi servün hevâsına nola olsam esir
- 6 Hây u hû-ya ışkdan gayri kuru gavgayımış
- 7 Lâmi ʿî ol bî-vefâdan açmazam ağıvara râz

Nâle vü âhunlar dehrün nağme-ger ʿavvâdiyen
 Diseler zülf ü kaddün gibi güzel var lâ diy
 Sözümi bir bir saña ey şem ʿ-ı cem ʿ-ârâ diye
 Her kaçan oân ister isen hâzıram kim mâ diy
 Bâğ-ı dehrün süsen-âsâ bende bir şâdiyem
 Hâzır ol ey dil ki ol hû diyocek ben hâ diy
 Fursat el virüb bulursam yâri müstevfâ diye

334

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

- 1 Şarâb-ı puhte arar küşe-küşe zâhid-i hâh
- 2 Cihân kararsa regül cism ü oâna zerrece gam
- 3 Gören bu resme fîrûzende bezm-i mey-gedeyi
- 4 Nağamla sür gamı dilden ko ʿabidâ nengi
- 5 Hilâl kaşun iken kufl-ı ʿıyd-ı miftâh
- 6 Meh-i dü-hefte ki dün sâğariyle bahs itdi
- 7 Safâ-yı eşki demin Lâmi ʿî şu kim bilmez

Surâhi kahkahayile sürer safâyı müdâm
 Bugün ki dilevini rûşen itdi pertev-i oâm
 Yiridür itmese dârü's-selâma fikr-i selâm
 Dimâğı meyle ter it çekme zâhidâ kuru nâm
 Lebün şarâbını tañ mı dilerse ehl-i siyâm
 Ruhun görüb bugün eksüklüğünü bildi tamâm
 Şarâb-ı kevser ana tañ degül olursa harâm

335

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - - / - - -)

- 1 Çâre yokdur ki bânâ tal ʿat-ı dil-dârı görem
- 2 Tiğ-i hicriyle cüzâ kıldı beni yâründen
- 3 Zahm-ı çeşmiyle gönül hasta yatur yâri görün
- 4 Bir dem iy tütü-yi oân kıl kafes-i tende karar
- 5 Va ʿde-i vasla gel oânımı it mest ü harâb
- 6 Yakdı yandurdı beni mihirünle şâm u seher
- 7 Nâlemi yâr işidüb inle didi Lâmi ʿîyâ

Bari kûyına varub ol der ü divârı görem
 İnlesün ney gibi feryâd idüb ağıarı görem
 Hiç bir gün dimez ol ʿâşık-ı bîmâri görem
 Ola kim bir dahi ol la ʿl-ı şeker-bâri görem
 Bâri h ʿâbda ol devlet-i bî-dârı görem
 Yana âteşlere bu künbed-i devvârı görem
 Bezm-i gamda neye varur hele bu zârı görem

336

Mef ü lü Fâ i lâ tû Mé fâ i lü Fâ i lün (- - / - - - / . - - - / - - -)

- 1 Didüm mekâbir üzre o servi görüb hırâm
- 2 Ey meh kemâl-i hüsnüne mağrûr olma kim
- 3 Olub güneş yüzüne mukâbil meh-i felek
- 4 Pâyine şu gibi yüz urub ağlayu didüm
- 5 Didi hevâyı vaslum idersen ger ârzü
- 6 Görse namâz içinde halâyık bu kâmeti
- 7 İtmezse Lâmi ʿî saña kanın helâl eger

قد قامت القيامة يا ايها السيام
 البدر عين تم قد اغتمت بالظلام
 Devrân içinde anladı eksüklüğünü tamâm
 Ser-keşlik itme bir nefes iy serv-ihog-hi
 Yaşun gibi bu yolda sürün zâr ü müstehâm
 Ol diye e's-salat bu çağıra e's-selâm
 ʿİşkun meyinden ana dem urmak ola harâm

337

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Vatan itse nola kûyunda bugün cân u tenüm	Bâğ-ı firdevs ola gelmişdür ezelden vatanın
2 Şeb-i mihnetde ölürsem yine pâyûn tozına	Subh-veş mihri mi °arz eyleye çâk-ı kefenür
3 Hasret-i zülf ü °ızârûnla virem cânımı çûn	Eşk-i hûninle yusun ebr-i belâlar bedenüm
4 Ser-i kabründen o serv-i kad eger ide güzër	Diye cânım gamını diller uzadub gemenün
5 Seni bûlbûl gibi medh eylerem ey gülşen-i hüsn	Ferah-âbâd olursa nola beytû'l-hazenüm
6 Ne gamun oklarını diye ne dil zahmların	Her kılum tende zebân yâreler olsa dehenüm
7 Lâmi °iden ne revâdur idesin dâmen-i çûn	İy yüzi gül yanığı lâle kadî nârevenüm

338

4 Me fâ î lûn (4 . - - -)

1	Şeker olsun gelür cânâ lebünden gayri emsem sem
	Bânâ tiryâk-ı ekberdür elünden nûş idersem sem
2	Urubdur yâreler muhkem bânâ gamzen okı pür-sem
	Umaram senden iy cânım girtü bu zahme merhem hem
3	Halâş olmak ne mümkündür gönül bu veod ü hâletden
	Ki çûn zülf-i mu°anberden irişür cânâ her dem dem
4	Gönül gâvvâsı olmuşdur bugün bir bahra müstağrak
	Öninde bu yidi deryâ degül mânend-i şebnem nem
5	Görürsem Lâmi °î tândur ferah bu şâm-ı hicrândan
	Ki oldu mihnet-i zülfi ucından dilde müdgam gam

339

Ne fâ î lûn Fe i lâ tûn Me fâ î lûn Fe i lûn (. - - - / . . - - / . - - - / . . -)

1 Yüzüm sürüb der-i dil-dâra hâk-ı râh oldum	Rakîb rağmına °âlemde pâdişâh oldum
2 Gam âteşine nice yanmasun vücûdum kim	Dihân-ı âhile yanunda rû-siyâh oldum
3 Günâh olursa açuk sevdüğüm seni sevmek	Siyâsetün ne ise kıl ki pür-günâh oldum
4 Gülerse şem ° yiridür derûnum âteşine	Gamunla ney gibi her dem pür-âh u vâh oldum
5 Bir arpa denlû degül bânâ hirmen-i eflâk	Egerçi kadrile °âlemde berk-gâh oldum
6 Kapun gedâlığını kıldı ihtiyâr gönül	Çü bu sa °âdete irdüm esîr-i cân oldum
7 Vefâ idem didi dün Lâmi °iye lutfla yâr	Bir olmaz işe kazâdan °aceb güvâh oldum

340

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - / - -)

- 1 Bir siyeh perçemlü meh-payker habîbüm var benim Ejdehâ-yı qarhdan sanman nehibüm var benim
 2 Günde bin kez öldürürdi gamzesi lakin dahi Lebleri âb-ı hayâtından nasîbum var benim
 3 Ah kim zülfün gibi hâlüm sana ger anladur Bir siyeh-râ tire-dil kâfir rakîbüm var b
 4 Gam degül gam nişi zehrinden bana iy nûş-i leb °İşk-tiryâki gibi şâfi tabîbüm var benim
 5 Didüm iy cân va deden zülfün niğün ser pîç ider Didi her müyunda miskin yüz firîbüm var b
 6 Bana yiterdi şeref bir kez disen iy mâh-ı hüsn Şunda bir bî-tâli° u müdbir garîbüm var b
 7 Rahm kıl ben zâra didüm didi kim iy Lâmi°î Bir gülem ben sad-hezârân° andelibüm var

341

4 Me fâ i lün (4 . - - -)

- 1 Belâ-yı râh hiorânı nigârâ ser-be ser çekdüm Çü buldum menzil ü vaslî dil ü cân dan haz
 2 Gehî hünâbe-i hasret gehî peymâne-i hayret Sentün° ıskunda iy dil-ber neler çekdüm ne
 3 Ayagın toprağın buldum oihân u cân dan el yudum Serüm terk eyledüm başdan ki serden derdâ
 4 Ser-â ser nikmeti dehrün gelür şimdi bana ni° met Habîbüm mihnet ü derdün oihânda ol kadar
 5 Yağundan hün idüb hâsıl kurutdum nâfe-veş oismi Had ü zülfün hevâsından belâ-yı bahr u be
 6 Kitâb-ı hüsnün evrâkın geçürdüm gözden iy gül-ruh-Vefâ bâbına geldükde anâ fihi nazar çekd
 7 Nice yanub yakılmasun gamundan Lâmi°î miskin Halâyık cümle sîd itdi arada ben zarar çe

342

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - / - -)

- 1 Subh-veş mihrünle çâk oldu giribânım benim San şafakdan kan yağundan oiyb ü dâmânım
 2 Gül gibi tutdı meşâm-ı° âlemi büyü sentün Gûş-ı qarha irdi bûlbûl gibi efgânım benim
 3 Ah kim bu râ-yı zerd u eşk-i hünîn dem-be dem Dehre fâş itdi ser-â ser râz-ı pinhânım b
 4 İy hayâl-i yâr kılsun cû-yı çeşmünden güzër Kanlu sudur key sakın eşk-i firevânım ben
 5 Çek° inân-ı esbûni bir lahza hâk-i pâyüne Hâlumi° arz ideyim devletlü sultânım benim
 6 Eyledüm peymâneyi terk itmege peymân velf Döndi yârün va° de-i vaslîna peymânım benim
 7 Lâmi°î şol resme yazdum âteş-i hiorânı kim Sûz irişür° âleme okunsa divânım benim

343

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . - - - / - -)

- 1 Kış irişdi gelünüz sohbet-i şâm eyleyelüm Ya° ni kim subha degin° ıyş-ı müdâm eyleye
 2 Muhtesib ırte yasag eyler imiş şûrb-i meye Bu gıoe amün için bizde tamâm eyleyelüm
 3° Akl ser-keşlik idüb° ıskuna râm olmaz ise Zülfünî bend idüben boynına râm eyleyelüm
 4 Kankı dil-ber ki surâhi gibi ayaguna baş Sentün indürmez ise kaddini lâm eyleyelüm
 5° Arz kıl hüsnünü bin Yûsuf-ı Ken°ânı bugün Mısra sultân ise kapunda gulâm eyleyelüm
 6 Ola kim pîr-i harâbât bizi ide kabûl Sâkiyâ senden anâ medh ü selâm eyleyelüm
 7 Lâmi°î ger dimeye bâde-i° ıskuna helâl Biz anâ sohbet-i° uşşâkı harâm eyleyelüm

344

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Nâme ki ol cândan gelür ta ^c viz-i cânumdur benüm	Mihnet-i eyyâmdan hatt-ı emânumdur benüm
2 Her elif kim anda düşmiş sidre-âyin müntehâ	Tûbî hevrâ hirâm u hoş-revânumdur benüm
3 Noktası seyri zâmirüm gün gibi eyler ^c ıyân	Dûd-ı âhumdan her i ^c râbı beyânumdur benüm
4 Mûkteler kim anda dero itmişdür ol düro-i güher	Lâle gibi dilde key dâg-ı nihânumdur benüm
5 Dûde-i şeb rengidür dîdem sevdâından misâl	Pertev-i subh-ı beyâzı nûr-ı cânumdur benüm
6 Sebze-zâr-ı nev-bahâr-ı hattı ser-tâ ser anuñ	Gül gibi hâtırlar açar bustânumdur benüm
7 Eylemiş ol hâme kim bu nâmeyi şâh-ı nebât	Lâmi ^c i bir tûtî-i şîrin dehânumdur benüm

345

4 Me fâ i lün (4 . - - -)

1 Vefâsuzdur igen dirler cihân gibi seni ^c ömrüm	Yalanlarsañ nola halkı döğüb söğüb beni ^c ön
2 İdelden Gökdere seyrin rakîb-i sekile sen âhû	Bınarbaşın unutturdu yaşum Akçağları ^c ömrüm
3 Kılaldan hûşe-i zülfün hevâsın cân u dil hâsıl	Ser-â ser yile gitdi bil hayâtum hirmeni ^c
4 Virürsem cân ^c aceb midür o zülf ü hatt-ı mûşkine	Ki besler mâr u mûr içün belâlar bu teni ^c
5 İçüb peymâne-veş kanuñ dem idem Lâmi ^c i dirdün	O peymânlar yalan midur vefâ ^c ahdi kanı ^c ön

346

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - - - / . - - / . - - / . -)

1 Bahâr mevsimi irdi gelün müdâm içelüm	Dem-i safâ vü tarabdur ^c ale'd-devâm içelüm
2 Çemende lâle gibi mest ü ser-girân oluban	Humâr zahmetini def ^c içün müdâm içelüm
3 Visâl-ı yâr ele girmezse nidelüm sâkî	Hayâl-ı zülf ü ruhi birle subh u şâm içeli
4 Gel itme bize müselles nasîhatın zâhid	Ko puhte yiri degüldür şarâb-ı hâm içelüm
5 Neşâta gurra-i şevvâlden idüb bünyâd	Diynce ramazândur bugün tamâm içelüm
6 Gam-ı cihânı ko iy dil safâ-yı vakti gözet	Zamâne rağmına gülşende şâd-kâm içelüm
7 Devâ içün gû mübâh oldu Lâmi ^c i me-yi nâb	Humâr hastasıyuz biz niçün harâm içelüm

347

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Her ne denlû mâh olursa nûra kâbil dostum	Âftâb-ı hüsnüne olmaz mukâbil dostum
2 Heykeline düşmenün biñ hirz okurdum ben kulun	Boynuma bir kez kolun kılsañ hamâyıl dostum
3 Kaşun içre çeşm-i pür-hışmun görenler didiler	San ki merrih eylemişdür kavsi menzil dostu
4 Eylemez bûlbûl bahâr-ı hüsnünün medhin tamâm	Bağlasun evrâk-ı gülden biñ resâyil dostum
5 Kaşların yayın çatarsın gerçi diller kaşına	Aşıkun ^c âhı okından olma gâfil dostum
6 Âteşin peykânlarından dil harîmin pür gören	Dir haramdur nûrdan tolmış meşâ ^c il dostum
7 Lâmi ^c inün isteme yaş dökdügin kapunda kim	Başdan aşur yüsbulınca işbu sâyil dostum

348

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Ey cemâlün bezm-gâhı ravza-i dârü's-selâm
Sel-sebil leblerün سبحان من يحيى العظام
- 2 Haymeler çekmiş kaşun etrâf-ı bâğ-ı hüsn
Gözlertün çün قا ضرات الطرف في تحت الخيام
- 3 Gam beyâbânında âhir teşne-diller cân virtir
Ger müdâm irmezse la'lünden بجاس من مدام
- 4 Gülşen-i etrâf-ı kûyun sahn-ı cennâtü'n-na'im
Bülbül temoîd-hânün nağmesi فيها سلام
- 5 Sâkiyâ peymâne sun والله ذو الفضل العظيم
Mutribâ çal nağmeni يغفر لكم يوم القيام
- 6 قبله ام دين ارتويت صراط مستقيم
شيخ ما يبر سغان و غاده اسي بيت اطرام

وله في حرف السين

349

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

- 1 Dilâ mihr ü vefâ umma bugün ol mâh-ı tâbândan
Ki yakar hûblar dün-gün çerâğı çarh-ı gerdândan
- 2 ° Aceb ditrer güneş gibi zer üzre h^v âce-i dünyâ
Ağarmış iki göz meh-veş ümiz-i mâl-ı devrândan
- 3 Felek bir âsyâdur kim saçun müşkîn ider kâfur
Sebak al zulmet-i şeb birle nûr-ı subh-ı rahşândan
- 4 Münevver kıl gönül beytin yûri câm-ı şarâbiyle
Gözün yum mihr-i rahşândan güzer kıl mâh-ı tâbândan
- 5 Gel ey serv-i hirâlanum vefâ endâzesin gözle
Yaşam gibi revâ mîdur geçürmek nâzı urândan
- 6 Kebâb itdi beni ol çeşm-i mestûn âteş-i ° ışı
Ne istersin ° aceb bilsem var iy gam sende bir yandan
- 7 Nigârâ pîr olub sanma tutundı Lâmi ° i gözlük
Bugün ümmiz-i vasluna gözüm dörd oldu hiorândan

350

Mef ü lû fâ i lâ tûn Mef ü lû fâ i lâ tûn (~ - ./- . - -/- - ./- . - -)

- 1 Râhat yüzini görmek olur mı bana bir gün
Geh yolum urur âhım gâh eşk ider şebihun
- 2 Olsa Safâ-yı cânı iy dil be-hakk-ı Merve
Koyub diyâr-ı yâri gitmezdi haoca Meonûn
- 3 Öykünmegi götürdün rûyına yârûn iy mâh-
Bu hâletiyile ol cân görünse sana bir gün
- 4 Vasliyle bir kez öldür tek hicri ° âdet itme
Sultân-ı cân u dilsin kan eyle itme kânûn
- 5 Bir ay u iki gündür alnula ruhlarûndan
Ben bî-sitâreyi dîr itdi bu devr-i gerdûn
- 6 Sen hüsrev-i zamânsın la ° lûn nazarda şîrîn
Benden gamyle Ferhâd eşküm ulağı Gülgûn
- 7 Dendân u kadd u ebrûn evsâfidur dilümde
Her sözi Lâmi ° inûn anuñqum oldu mevzûn

351

3 fâ i lâ tûn fâ i lûn (3 - . - -/- . - -)

- 1 Süfiyâ sad-pâre kıl gel hırka-i sâlusı sen
Câm-ı mey tut taşa çalub şîşe-i nâmusı sen
- 2 Bu delüklü sinemün ney gibi gûş it nâlesin
Neydügin bilmek dilerseñ nağme-i koknusı se
- 3 Ol Mesihâ-demden öğren var şifâ Kânûnını
Ey tâtib efsânedür bil tıbb-ı Câlinâsı sen
- 4 Raksını ol gulbûn-i hüsnün seher seyr it gönül
Gün gibi görmek dilerseñ cilve-i tâvûsı sen
- 5 Şem ° -i rûyından misâl-i kalb-i ° âşık yüz hayâl
Gösterürsin bir dem içre iy felek fânusı se
- 6 Bû-yı nâfen bağlayub dil goncasın bir lu ° b ile
Geçdün iy gül câna yüz efsûnla efsûsı sen
- 7 Hâk-i dergâhına yüz sür ister isen Lâmi ° i
Efser-i keyhüsreviyle taht-ı Keykâvûsı sen

352

Me fâ i lûn Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

- 1 Yarattı gün yüzünü Hâk çü nûr-ı mutlakdan
- 2 Hilâl kaşını tañ mı hayâl sansa dilüm
- 3 Hevâ-yı zülfine özenme iy gönül fulki
- 4 Cemâl-i meh-veşünün hışmetinden aslanum
- 5 Çü düşdi sâye-i zülfün gibi ayaguna cân
- 6 Gücenme zülf ü izaşum komaz diyüb dilden
- 7 Çü gördi Lâmi^o i mihrâb-ı tāk-ı ebrûnı

- Şal imdi ^oâleme revnak tecellî-i Hâkdan
- Ki bakdurur felek ol nâ-tüvânı ırakdan
- Hatâlıdur gelioek rûzgâr yaprakdan
- Yayındı sahn-ı sipihrün gazâli otlakdan
- Götürse mihrün miskini nola toprakdan
- Ne söyledüm sana iy cân karadan u akdan
- Bu çeşm-i hasta gibi çıkmaz oldu bucağdan

353

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / . - -)

- 1 İtse gül yakub beni ol şem^o-i kâfurı beden
- 2 Şöyle dil-tengem eger hâküm bitürse şâh-ı gül
- 3 Kağların yassun kemânın dil-berâ şimden girü
- 4 Sünbül-i zülfi korusı bana besdür iy sabâ
- 5 Enoüm-âsâ dişleri nazmın görürken ol mehün
- 6 Âb-ı çeşm ü âteş-i âhum eser itmez âna
- 7 Tîr-i yârı vasf iderken Lâmi^o i gülzârda

- Sûz-ı âhumla kefen pîçide kalkam kabrden
- Hande idüb goncalar ol şâhdan açmaz dehen
- İşledi işin tamâm ol gamze-i nâvek-fiken
- Oda yansun yile gitsün nideyim müşk-i hutun
- Olse gark-ı bahr-ı hayret tañ midur dürr-i ^oa
- Âfet ü bî-rahm u sengin-dildür ol sîmîn-beden
- Gendüden geçmiş perî görmüş gibi serv-i çemen

354

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

- 1 Hemîşe zâhir olur mihri çâk-ı sinemden
- 2 Mîdâm cân-ı giriftâr uğrı gibi gelüb
- 3 Teferrüc eyle nigârâ ki dâğ-ı gamlarla
- 4 Güneş gibi dile bir saykal urdı ^oışkûn kim
- 5 Hemândem eyler idi subh-ı vasla dek pervâz
- 6 Şikâyet anlama cânâ sirişkümün kanın
- 7 Cigerde Lâmi^o i yâ çok midur bir iki zahm

- Figân bu subh-dem tâbnâk-ı sinemden
- Nazar kılub ruh-ı dil-dâra çâk-ı sinemden
- Ne resme bitdi gül ü lâle hâk-ı sinemden
- Silindi jeng-i keder sahn-ı pâk-ı sinemden
- Halâş olaydı dil ü cân şibâk-ı sinemden
- Şıra sıkır sana her demde tāk-ı sinemden
- Bu denlû dâğ nedür iştirâk-ı sinemden

355

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Kef-i pâyine nigârûn ki odur berk-i semen
- 2 Ayagun tozu dil ü cân gözine sürme iken
- 3 Yüzün ağardımadı rîş-i sefidîyle rakîb
- 4 Çeşm-i surhunda yaşum jâlâye benzer ki seher
- 5 Sînemün dâğına bir kez nazar itseydi o şâh
- 6 Çarh-veş kasrın o mâhûn tolanursın şeb u rûz
- 7 Lâmi^o i kân-ı melâhatdur egerçi sözde

- Nola sürsem yüzümü lutflâ mânend-i çemen
- Hâk-ı rehür oda ur yile savur müşk-i hutun
- Meger ol rû-siyehün cânına hızzır ire kefen
- Lâlenün kâsesini eyledi pür-dürr-i ^oaden
- Dehre virürdi ziyâ gün gibi bu resm-i hasen
- İy güneş bilse idüm bunca şeref sana neden
- Leblerün vasfına geldükde kılur hatm-ı suhen

356

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Ah kim olmadum cehd ile dil-dâre yakın
- 2 Diledi cân ki lebinden sora ahvâli dili
- 3 Yâd-ı zülfünle uçar fülk-i dil Allah onara
- 4 Geh kenâr u gehi girdâba çeker sar sar-ı ışk
- 5 Neyki diyince ırakdan şu karaltı saçına
- 6 Gönülümü avladı şimdi o degül gibi geçer
- 7 Râzî ol yarım ağız vasla didüm güldi o cân

- Bilsem ağıyar ne efsûnla olur yâra yakın
Ol cefâ-hû nidelüm gelmedi bir pâre yakın
Gerçi ortada yüz amma görünür kara yakın
Rûzgârınca gönül ara ırak ara yakın
Ejdehâ mı ola dırsin be yûri vara yakın
Ah kim çokdur işi dil-bertün inkâra yakın
Lâmi^o i ağılama oldu hele ikrâra yakın

357

4 Me fâ i lün (4 . - - -)

- 1 Nola raks u semâ^o itsem dem-i ışkûn safâsından
- 2 Rakîbün gerçi kim hûnı diyetdür cânuma ammâ
- 3 Ger ol serv-i hüma-sâye gelürse kabrum üstine
- 4 Meger kim sâye-vâr ardınca dîd-ı âh-ı sînemdür
- 5 Esîr-i zülf-i yâr ancak ne sensin iy dil-i miskin^o
- 6 Derûnum zahm-dâr idüb beni ney gibi inîletme
- 7 Felekden mihr umub cânı düğürme Lâmi^o i tâba

- Kesilmez serv-i dil-cûnün gü cân u dil hevâsı
Bir avuc hâk-i pâytün yeg anun bin hûn-bahâsır
Kıyâmet kopsa baş çekmek ne mümkin hâk-i pâyi
Görinen perçem-i müşkin o meh-rûnün kafasında
Aceb bu ıukdenün var mı halâş olmuş belâsır
Garîbün iy kemân-ebrû sakın tîr-i duâsından
Niçün keoralığ äylersin oihanun geç vefâsında

358

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / . . -)

- 1 Sîneme bir nâvek ur lutf idüb iy kağı kemân
- 2 Kağların çatmak ne hâcet tîr-i gamzen cânâ bes
- 3 Yirde sen serv-i ser-efrâzun görüb reftârını
- 4 Şavurur mihnet yili cev cev vücûdum hirmenin
- 5 Baht-ı bî-dârum durur kim çeşm-i hâb-âlûd-ı yâr
- 6 Pâyı basmış diyü yüz bin büse urdum râhına
- 7 Lâmi^o i dil-hastasın neyler sorub ol nûş-ı leb

- Tâ kuam serv-i kaddün yâdına anı her zamân
Hây nedür bir nâ-tüvân kâdına bu iki kemân
Çağırur el kaldurub gökden melekler elâmân
Tan mîdur âhum yelinden yansa her şeb keh-keş
Bir kıya bakışla katdı nâ-tüvân cismüne cân
Sikke-i encüm gibi devr içre kodum hoş nişân
Kim teninde her kılîdur vâsf-ı hâliçün zebân

359

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / . . -)

- 1 La^o l gibi kan yudar cân-ı leb-i yâr isteyen
- 2 Şubh-ı mahşerde ruhun mihrine imân^o arz ider
- 3 Lebleri dârü's-şifâsın açmış ol gül yüzlü yâr
- 4 Kûh-ı dil nûr-ı tecellîden tağılsa düşme tur
- 5 Gizlemiş müşkin saçın ol la^o l-ı leb sîmîn-beden
- 6 Âşinâ-yı bahr-ı gam olsa ne tan gâvvâs-ı ışk
- 7 Hûblar sevmekde gâyet pür-hünersin Lâmi^o i

- Şem^o -veş cânın od eyler bezm-i dil-dâr isteyen
Cân virürken şâm-ı zülfün gibi zünnâr isteyen
Dir şeker dilden ki gelsün derde timâr isteyen
Ey bugün Musî-sıfat cânıyla didâr isteyen
Gözleri aydur ki gelsün geno-i bîmâr isteyen
Şimdi mi girdâba düşdi dürr-i şeh-vâr isteyen
Gözlemez ta^o yfbin ağıyarun belî yâr isteyen

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fa û lûn (. - - - / . - - - / . - -)

1	Şehâ sen mihr-i dehr-ârâyımışsin	Anuñcum ser-keş ü hâd-râyımışsin
2	Ne tûbî saña hem-serdür ne Sidre	Hey âfet serv-i bî-hemtâyımışsin
3	Bu hüsne kimse dimez lâ vü illâ	Bedel yok saña müstesnâyımışsin
4	Lebûn bir çâşını sundı baña dün	Ne şîrîn sükkeri helvâyımışsin
5	Rakîbün boynı üzülün komadı	Habîbüm dün ^o aceb tenhâyımışsin
6	Nihân işler geçersin gamzelerle	Ne nâzûk dil-ber-i ra ^o nâyımışsin
7	Cihândan Lâmi ^o i hoş ^o uzletün var	Seni biz bilmedük ^o ankâyımışsin

Me fâ i lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1	Gülzâr seyrin eylese ol serv-i dilistân	Gül çâk ider yakasın bûlbûl kılur figân
2	Mevta kefen derîde kıyâm ide kabrden	Bir dem işâret eylese ol zülf-i cân-fişân
3	Evvel kademde zülfi gibi terk-i ser kılur	Sırrân dehân-ı dil-ber içün söyleyen nişân
4	Ardunca sâye gibi sürünsem ^o aceb midür	Zülfün kemendidür beni iyleten keşân keşân
5	Hatt-ı lebün gibi yiridür sürse ^o ömr-i hoş	Her cân ki oldu devr-i dehânünde kâmrân
6	Câniyle ol miyânı kenâr eyleyem diyüb	İtdüm iki kolum kemer ü cânı der-miyân
7	Bir yâr-ı gam-küsâr bulub cânâ Lâmi ^o i	Derdüm diridüm olsa gamun kâbil-i beyân

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - - / - . -)

1	Yarelerden sînemün sahnını kıldum gülsitân	Bir nazar meyl ide şâyed hâtırun iy dilsitân
2	Gül gül olsa tañ mı ^o aksinden yaşum kim dil-berün	Hil ^o at-ı surhiyle olmuş servi şâh-ı ergavân
3	Boynuma takub kefen su gibi düşem pâyüne	Katlum içün bir kez el sunsañ eyâ serv-i re
4	Bir nefes gûş itmegiçün nâlesin ben bî-dilün	Yüz çevürme gül gibi bûlbûl-sıfat itsem figl
5	Sâye-veş yiter süründür iy hümâ ben ^o âşıkı	Her ne denlû hâkisem ben kâdr ile sen âsümân
6	Vüs ^o at-ı dil hâsıl it incinme âh bûlbûle	^o Iyş-ı dünyâ tengdür iy gonca-leb yokdur gü
7	^o Azm kılmış Lâmi ^o i katline dirler dil-beri	Çok degüldür cânun içün iy ecel bir dem amâ

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fâ û lûn (. - - - / . - - - / . - -)

1	Perî yüzlü nigârüm kaçma benden	Revâ olmaya kaçmak cân bedenden
2	Meleksin vahşet itme âdemiden	Kaçarsan kaç rakîb-i ehremenden
3	Akıtmâ yaşumı imânun içün	Kaçar kâfiros kâfir dahi kandan
4	Rakîb-i sek tura benden kaçasın	Revâ midur hay âhû gözlüm andan
5	Ölürsem kesmezem el dâmenünden	Gerek sen kaç gerekse kaçma benden
6	Seni aslan sanur iy Lâmi ^o i yâr	Kaçar anuñcum âhû gibi senden

364

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ î lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Ey dil nigâra [°]âşık-ı şeydâ degül misin
- 2 Cânâ saçıñ görüb nice denk olmasun gönül
- 3 Kaddûn livâsı yanına cem [°] olsa hûblar
- 4 Ben kayd u bend-i [°]ışk ile Mecnûn degülmüyem
- 5 Ey dil sakın ki dâmen-i dil-dâra toz konar
- 6 Ey ehl-i hırka virme bânâ terk pendini
- 7 İncinme sek-i rakîbe cihân herzesin yisün

- [°]Âlemde pür-melâmet ü rüsvâ degül misin
- Nâz u cefâ yüki büt-i ra [°]nâ degül misin
- Âlây içinde cümleden a [°]lâ degül misin
- Sen tâc u taht-ı hüsn ile Leylâ degül misin
- Eşkûnle yolların sula sakka degül misin
- Sûret-perest [°]âşık-ı dünyâ degül misin
- Sen Lâmi [°]î bu tab [°] ile deryâ degül misin

365

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - -./- . - -./- . - -./- . -)

- 1 Demidür iy ne-yi dil âh u vâlar eyleyesin
- 2 Cigerde gamzen okı işledi bu dahi nedür
- 3 Gözün cefâyile itmişdi [°]ahd-i katlum içün
- 4 Eyâ perî bunâ kim dir ki âdemîlikdür
- 5 Bu devlet el vire mi saña iy dil-i ser-mest
- 6 Revâ mîdur saña ben derdün ile hasta yatam
- 7 Elini Lâmi [°]î çekmez belâ-yı zülfünden

- Visâl-i demlerin anub nevâlar eyleyesin
- Kurub o yâ kaşunı yaykaralar eyleyesin
- Umarı cân u gönül kim vefâlar eyleyesin
- Rakîbe [°]âşıkı koyub [°]atâlar eyleyesin
- Nigâra tolu içüb merhâbalar eyleyesin
- Temâruzına rakîbün devâlar eyleyesin
- Kolından asub eger bî cefâlar eyleyesin

366

Fe i lâ tûn Me fâ î lûn Fe i lûn (. . - -./- . - -./- . - -)

- 1 Dehr-veş yâr-ı pür-cefâsın sen
- 2 Nola tartılma Yûsuf altuna
- 3 Kala mı saña iy güneş yüzlüm
- 4 Çekse a [°]lâm-ı sidre kâmetler
- 5 Bânâ gam hoşdur iy ferağ senden
- 6 Her dem iy nâ-yı dil figânlar kıl
- 7 Yisün iller o leblerün balın

- Hay [°]ömrüm ne bî-vefâsın sen
- Hûblar içre bî-bahâsın sen
- [°]Âlemi ser-be ser yakasın sen
- Cümleden hûb u müntehâsın sen
- [°]Ömr-mânend-i bî-bekâsın sen
- Başdan ayaga pür-hevâsın sen
- Lâmi [°]î çek kuru belâsın sen

367

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ î lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . - - ./- . -)

- 1 Sen nev-cuvânun ay yüzini seyr içün [°]ayân
- 2 Yağum ki dirdi her dem anâ dîde قریبی
- 3 Güller gelüb bu bâğda bûlbüller inlesün
- 4 Bir gün libâs-ı surh ile geçdi misâl-i eşk
- 5 Gökde melekler uyumaz iy gayret-i perî
- 6 Çarhuñ güzer kılub yidi kalkanın itdi bir
- 7 Mey gibi la [°]linün komayam kanın içmedin

- Gözlük idindi mihr ü mehi pîr-i âsûmân
- Gözden gönülden anı serâpâ çıkardı cân
- Kim devr elinden içdi bu zehr-âb za [°]firân
- Her dem gözüm önindedür ol şâh-ı ergâvân
- Her gice subha-dek iderem ol kadar figân
- Âhum okından eyle hazer iy kağı kemân
- Bir dem ecelden ölüre ise Lâmi [°]î emân

368

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Nâlem için acı diller virme iy şîrîn-dehân	Bir figân kalmış durur ancak hayâtundan nişâ
2 Bûse ihsân it didüm cânâ çün aldun gönlümü	Didi °âdetdür ezelden âteş olur râyegân
3 Yağdurub neyler melâmet taşların bânâ rakîb	Tig-i hicründen gelübdür oâna cism-i nâ-tüvâ
4 Cân virürdüm lebleründen bir dem alsam kâm-ı dil	Cân libâsın çâk iderdüm yahud olsam cânâ cân
5 İçmek olurdu lebün kanın surâhi-veş müdâm	Lîk kanı hem-dem-i gam-h ^v âr u baht-ı kâmrân
6 İtmez idüm ben dehânun remzini °âlemede fâş	Eşk-i mey-günundan oldu âh rûsvâ-yı cihân
7 °Akl u sabr u gönlünü yağmaya virdi Lâmi °î	Zâr u tenhâ kaldı gam-deştinde gitdi kârvân

369

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Kankı hayvândur ruhun °ıydına kurbân olmayan	Nice bî-oândur firâkundan dili kan olmayan
2 Sînemün köyneklerin hâl-i lebinden sor gönül	Sûz-ı cân derdini bilmez bağı sızân olmayan
3 Lezzet almaz bâdeden zâhid olubdur telh-kâm	Leblerün zevkın ne bilsün vâkıf-ı cân olmaya
4 Bezm-i gânda zâri-yi °uşşâkdan râz anlamaz	Ney-sıfat bağı yanub hicrile nâlân olmayan
5 İşigünde har rakîbi bağlama sek yirine	Lâyık olmaz hil°at-ı tekrîme insân olmayan
6 Kankı mü'mindür sağından şedd-i zünnâr eylemez	Nice kâfirdür yüzün görüb müselmân olmayan
7 Şâd olurmış müdde °î hatt-ı ruhından Lâmi °î	Din içinde fitneler ister mi şeytân olmayan

370

4 Me fâ i lün (4 . - - -)

1	Hatt-ı la°lün görüb cânâ °aceb mi olsa dil mahzûn
	Ki afyon yinse mey üzre olur keyfiyyeti efzûn
2	Leb ü hat sanmanuz anı bugün meydân-ı hüsn içre
	Koşulmuş rûz u şeb mânend bu Şebdîz ü o Gülgûn
3	Ya sükker üzre miskiyle tıllım itmiş sağın tahrîr
	Ki halk-ı °âlemün gönlü bu efsûniyledür meftûn
4	Bedehşân şahîdur la°lün idinmiş sâyebân °anber
	Ki yanmış oda reşkinden ser-â ser hayme-i gerdûn
5	Çubâr-ı hatt-ı yakutı bugün nesh itse tañ mîdur
	Ki her harfine geçmişdür rûsûm-ı şîveler efsûn
6	Dem-i °uşşâk için benzer getürdi hükm ü hüccetdür
	Görün bi'llahî tezvîrin ne şer°îdür ne hod kânûn
7	Veya bâzâr-ı cân eyler bu dem iy Lâmi °î la°lî
	Ki sevdâ ehlinün olmuş metâ°-ı dilleri merhûr
8	Çam alub dil viren cânı sanur zâhid ki aldandı

371

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Kaçma şhû gibi iy dil murgı ol sayyâddan Zülfinün dâmındasın ası nedür feryâddan
 2 Gamzesi kan dökdüğü sultân-ı ışkûn hükmidir İy esîr-i kayd-ı mihnet ağlama cellâddan
 3 Alma şhum yakuban pervânen gam nârına Şem^c-i rûşensin sakın her dem muhâlif bâddan
 4 Nâlemün ahengidür iy hüsvî-i şîrîn-dehen Şol dil-i kuh-sârda kalan sadâ Ferhâddan
 5 Şan kitâb-ı nâz okurken mekteb içre ol şanem Atlamış bâb-ı vefâyı defter-i üstâddan
 6 Mısr halkından kaçub dil düşdi şâm-ı zülfine Fitne baş kaldırdı gördi cânib-i Bağdâddan
 7 Almaga râz-ı lebin bî-zûr u zer zâr olma hiç Ağlamakla nesne kopmaz kal^a-ı pûlâddan
 8 Tyledüm zir ü zeber urub du^câdan lağmlar Gerçi cânıdur rakîbün kâfiri bünyâddan
 9 Günde bin kez öldürürsen terkün urmaz Lâmi^cî Bin kez ölmek bin cihânda bir yaramaz addan

372

4 Me fâ i lün

- 1 Güneş gibi ne tañ iy mâh idüb lutf u kerem bir gün
 Bu gönltüm gibi virân hücreme bassan kadem bir gün
 2 Beni çok yakdı yandırdı o zülf ü kâmetün hiori
 Çekem eflâka ejder-veş duhânından âlem bir gün
 3 İşidüb nâlemi cânâ benimgün itmesün gavğa
 Yakındur seklerinden uş sudağı ref^c idem bir gün
 4 Geçürdün^c ömrümi hicrân u derd u gamla iy dil-ber
 Dirigâ olmadum vaslun deminden muğtenem bir gün
 5 Rakîbi uydurub sayen gibi her dem kılursın ıyş
 Nola ol sek kadar yanunda olsam muhterem bir gün
 6 Karalar hüsnün evrâkın siyeh bahtum gibi hattun
 Hayâtum defterin yekser düriserdür bu gam bir gün
 7 Dem-â dem Lâmi^cî vasl olmağ içün ivdügi budur
 Gelüb bulmayasın şâyet kulunı iy şanem bir gün

373

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Olalı Mecnûn-ı sıfat Leylî saçından hasta cân
- 2 Benven ol Ferhâd kim âhum kültünginden bu gün
- 3 Hak dehânun zerresin şol resme gûyâ eyledi
- 4 Her dem eşküm fâş idüb merdümle iğre râzuma
- 5 Gözlerün cellâdı eyler her nefes sefk-i dimâ
- 6 Gel münevver eyle çeşmüm hücresin merdümlik it
- 7 Gonca-lebler medhetinde Lâmi^o i kılkün dili

Yapdı bağum üzre zâg-ı dîd-ı âhum âşiyân
Bağrumun dâğından itdüm kanum ırmağın revâr
K'oldı hayrânı meh ü mihr ü zemîn ü âsümân
Ah kim ben küşe-giri itdi rûsvâ-yı oihân
Leblerün^o isî-sıfat gerçi bağışlar cânâ câr
Ara yirde olmadın kâfir rakibün birle kan
Bülbül-i gûyâ mîdur ya tâtî-yi sükker-beyân

374

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . - - / . - . - / . - . -)

- 1 Gözüme tîr durur serv ü goncalar demren
- 2 Ölümlü^o âşıkıdır benzer ol sipâhintün
- 3 Miyânını kucalı sîm ü zerle şemşîri
- 4 Dilâ kemânı içün dime yufkadur bağı
- 5 Âdâsı hûn-i oiger olmasaydı tîrinün
- 6 Görince şeş-per-i zerrin ü âhenin cânın
- 7 Şu^o â^o -ı mihr degüldür bu tâb uran her şubh
- 8 Ne tañ olursa felek-rahş ol meh-i tâbân
- 9 Kılâde itdünse boynuna vefâ tavkân

Alalı gönltümü ol serv-i kadd ü gonca-dehen
Ki gönderi tolamış gerdene kanlu kefen
Yaşum sîm-i revân şehremi zer itdüm ben
Ki kaşı gibidür ol dil-i siyâh merd-efken
Dehân-ı surhla yanında tutamıydı vatan
° Aceb mi ditrese hurşîd ü mâh-ı rûyın-ten
Kemişdi bend-i kemendi felekde şîre-resen
Ki mihr gibi tutar elde zer-nişân kalkan
Uy imdi Lâmi^o iyâ iti gibi ardına sen

375

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Ey sabâ billahi seyr itdükce cânân illerin
- 2 Vâsl-ı bağdâdında kalsam yiridür şimden girü
- 3 Bulmadum bir yirde hem sohbet ruh u zülfün gibi
- 4 Görmedüm bir zerre hâk-i âsitânun gibi kuhl
- 5 Şâm-ı zülfün seyr iden iy tâc-dâr-ı Mîsr-ı hüsn
- 6 İrmedi la^o lün gibi bir gevher-i sırâbe hiç
- 7 Gonc-ı la^o l ü ejder-i zülfün gibi müşkil tılsım
- 8 Gel demidür eyle aydın tîre çeşmüm vaslile
- 9 Bulmadı bu sîne vü ol zülf ü çeşmün gibi hûb
- 10 Câmî-yi Rûm u mürîd-i şeyh-i câmem Lâmi^o i
- 11 Rub^o -ı meskûn içre âb-rû-yı heft iklimdür

Yâra yağmalandığın^o arz it dil ü cân illeri
Dil-berâ cevrun yiter gezdürdi hiorân iller
Sâl u meh devr eyledüm Rum u Karaman illeri
Ol kadar ben bî-nevâ gezdüm Sıfâhân illerin
Ser-be ser terk eyledi İrân u Turân illerin
Sû-be sû bād-ı sabâ gezdi Bedahşân illerin
Görmedi feth eyleyen hikmetle Yunan illerin
Niçe bir geşt eyleyem hiorünle Sarhan iller
Seyr idenler Berber ü Hind ü Tatar-hân ille
İsterem şimdi tavâf itmek Horâsan illerin
Sakla bād-ı fitneden yâ Rabbi^o Osmân illerir

376

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 İy yanâğı sahn-ı dilde gûlsitânum ergavân	Vey bû-yı cân bâğına serv-i revânnum ergavân
2 Şol kadar salduñ cefâ tîğini dil mülkinde kim	Sinemün meydânı pür-hûn oldu cânnum ergavân
3 Gönülümün mülkini ^o aklun gibi gâret eyledün	Ey gözi ser-fitne-i âhir-zamânnum ergavân
4 Mâcerâ-yı ^o ışkunı tahrîr idelden hûn-i eşk	Çehre-i zerdümde oldu za ^o firânnum ^r ergavân
5 Olıcak haddün gamından kabrum üzre bitüre	Haşre-dek her dem bu çeşm-i hûn-feşânnum erg
6 Leyletü'l-kadre irüşsem Hakdan isterdüm k'ola	Cennet içinde giyâh-ı gûlsitânum ergavân
7 Lâmi ^o î her dem yazar kapusına dil-dârinun	Ah şâhum dil-berüm cânnum cihânnum ergavân

377

4 Me fâ i lün (4 . - - -)

1 Nice yanub yakılmayam bu cân-ı bî-karârundan	Yirin od itdüm eflâkun duhân-ı pür-şerârund
2 Serâpâ göz kulağ olsun diyüb hâline cânânun	Bitürsem yüz gül ü nergis ne tañ hâk-i mezâ
3 Esîr-i şeş-der-i gâmdur dilüm nakş-ı emel gelmez	Usandurdu beni nerrâd-ı gerdün cân zârundan
4 Batub bu sine-i hûnin ü pür-dâğ üzre iy dil-ber	Gülistân-ı hattını alsan yiridür lâle zârund
5 Ser-i kabrümde güller bite pâyin öpmeye iy cân	Sek-i küyun güzer kılse bu rû-yı hâk-sârund
6 Baña tîğ-i cefâ ^o arzun kılur od eyleyüb cânın	Yanub yakılsam ol şem ^o a bu çeşm-i eşk-bârund
7 Tenüm hâkin ecel bâdı savursun suya gam yokdur	Hemîn iy Lâmi ^o î incinmesün dil-ber gubârund

378

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . - - / . - . - / . - . -)

1 Ne devlet idi işigün penâh ideydüm ben	Ya ayakunda başum hâk-i râh ideydüm ben
2 Yüzün çevürdi bir âhumdan ol perfî-çehre	Nolurdu hâlüm eger her gün âh ideydüm ben
3 Gözüm ki kible-nümêdur cemâli Ka ^o besine	Olur mı göz göre kim iştibâh ideydüm ben
4 Eger gireydi ele ağlamakla mülk-i visâl	Yaşumla yir yüzini pür-siyâh ideydüm ben
5 Sevâd-ı dîdem ile nâme yazdum ol güneşe	Yüzine uğrın ola kim nigâh ideydüm ben
6 Rakîb âhuma inkâr iderse ardumca	Bir âh idüb yüzine rû-siyâh ideydüm ben
7 Saña kul olmağa kim dir ki Lâmi ^o î dilemez	Cihâna bulsam özüm pâdişâh ideydüm ben

379

4 Me fâ i lün (4 . - - -)

1 Ferâğat mı ider ^o âşık ümîz-i vasl-ı dil-berden	Rakîbi dirise biñ kez vefâ gelmez güzellerde
2 Gamun sevdâsını her kim idinmez hâme-veş şan ^o at	Ha ^o t-ı hûbân gibi dâyim kazınsun nâmı defterde
3 Bugün câmi ^o de bir vâ ^o iz tolaşmış zülf-i dil-dâra	Bulunmadı mı bir sâdık anı indüre minberden
4 Felek-veş pehlûvân-ı ^o akl olursa devre ser-halka	Basar zülf-i girih-girün hemân-dem dest-i çe
5 Ser indürmezse bu ^o âşık ^o aceb mi encüm ü çarha	Bilür pâyun tozu yegdür ol iklîl-i mücevherd
6 Dil-i ^o âşık gibi tañ mı olursa hânesi rûşen	Çerâğın çün yakardün-gün felek sen şem ^o -i en
7 Bu âh u eşk iken her deme saña iy Lâmi ^o î hemdem	Hakîkat-bînlük it kılma şikâyet çarh u ahter

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Sana dil bağladuğumun her dem iy serv-i revân Kıldı la^olûn gonca gibi bağrumı derdiyle k
2 Âh-ı şeb-girine gülseñ tañ degüldür bûlbûlûn Ey seher sen dahi gül gibi yimişsin za^ofır
3 Çeşminûn sayruluğı hûn-h^vârelikdendür müdâm Sanmanuz anı şarâb-ı nâzdandur nâ-tûvân
4 Oklarından âhumun pür-zahmdur dün-gün felek Gerçi pûlâd içre itmışdür tenin yekser nihi
5 Tañ midur âşıkclarun mahşerde mümtâz olsalar Her birinûn sînesidür dâğ-ı gamdan pür-niş
6 Çekmesün encüm sipâh u meh^o alem kaldurmasun Kim bugün ol âfitâb-ı hüsnüdür şahib-kırân
7 Lâmi^oî katline dirler dil-beri^o azm eyledi Cânun içün iy ecel lutf eyle vir bir dem al

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Mihr ü mâhı cân u dil neyler cemâlun var iken Ğurra-i^o ıydı nider âşık hilâlun var iken
2 Mâh-rûlardan ne hâcet dem-be dem^o arz-ı misâl İstemez^o ışk ehli eglence hayâlun var iken
3 Mişk ü^o anberden sabâ bin kez dütüzsün bû-yı hoş Almaz andan cân meşâmı hatt u hâlun var ike
4 Hzra nûş-ı cân ola neyler kişi hayvân suyin Çeşme-i la^olünde kevser-veg zülâlun var ike
5 Kanda^o azm itmek dilersin bilmezem iy cân u dil Saçlarından dest ü pâyünde^o ikâlun var iken
6 Dûzah-ı hicrân gülistân gelse tañ m^o âşık Her nefes ümmiz-i firdevs-i visâlun var ike
7 Lâmi^oî dünyâ evin sanma ikâmet menzili^o Azm-i kû-yı yâr kıl şimdi mecâlun var iken
8 Dest-i sultândur nişimin sana iy şeh-bâz-ı kuds Lâ-mekân pervâzını kıl perr ü bâlun var ike

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Lutf idüb iy cân sabâ zülfünle el bir eylesün Bir bölük dîvâne yüz tedbir-i zincir eylest
2 Öykünürmiş gün yüzün âyine şabr it bir nazâr Nûr-ı hüsnün rû-be rû âyine tasvîr eylesün
3 Nice hâlüm ağlayam zülfüne kâşardur zebân Vir icâzet bir bir hâme takrîr eylesün
4 Şubha dek dün gice seyrümde karîn-i mâh idüm Ayduñ ol rûşen nazâr gün gibi ta^o bir eylest
5 Çamzesi öldürmek istemiş bu dem ben hastayı Mevte bi'llah söylenüz bir lahza te'hîr eyl
6 Sâye-i zülfine öykünmez şeb-i kadr ol mehün Her nefes bâd-ı seher yüz âh-ı şeb-gîr eyle
7 Çamzesi tîri gelürmiş kandadur cân Lâmi^oî Karşu çıksun sadrde alub gelüb yir eylesün

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Ey şeker-leb gamzeñ öldürdi beni perhîzden Gül oemidür içür ol kand-i gülâb-âmîzden
2 Hayretünden gördüğümce gamzeñi kan ağlaram Ah kim rahm umaram ol zâlim-i hûn-rîzden
3 Ser ü kaddün fitnedür turdukca sertâpâ bugün Yine sâyeñdür penâhum ol belâ-engîzden
4 Bâğ-ı cennet egerçi hüsnün efzûndur senün Kem degül âhum sar-sar-ı gül-bîzden
5° Işk-ı şîrîni dil-i Ferhâddan sor^o âşık Anlanan sûret esîri olmadur pervîzden
6° Işkun adın kimyâ diyen^o aceb cevher dimiş Hâlis eyler her siyeh hâki zer-i ibrîzden
7 Lâmi^oî bezm-i safâ-yı gül dilersen her seher Gâfil olma bûlbül-âyin nâle-i şeb-hîzden

384

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Gön̄lüm açıl̄sa ne tañ ol tiḡ-i âteş-tâbdan	Çâk olur her dem zemîn-i teğ̄ne-dil seylâbdan
2 Bu t̄uran tağ̄lar degüldür belki nâlemden zemîn	Oluban bîdâr yir yir 'ser götürmiş h̄'âbdan
3 Ağlayu zülfüne vardı rûzgârından gönül	Ejdehâ kâmina düşdi kaçuban girdâbdan
4 Bulmadum her giz sarâ-yı sırr-ı vasl-ı yâra yol	Söze girdüm gerçi ol dil-dâr ile her bâbdan
5 Nâzûk ü lerzende vü terdür şu resme ol beden	San ki bir gül-pirehendür içi pür-sîmâbdan
6 Hüsni levhinde çü zülfi 'ankebutî perdedür	Tâli'um gün gibi rûşendur bu usturlâbdan
7 Lâmi'î şâdi dilerseñ sekleriyle her-dem ol	Açılır gam-gîn gönüller sohbet-i ahbâbdan

385

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - - / . . - / . . -)

1 Ah kim çakdı intizâr ile cân	Rûz-ı hiorâna yogımiş pâyân
2 Ola kim bir nefes görem yâri	Ey gönül ivme sabr kıl iy cân
3 Hasretinden o serv-i lâle ruhun	Gonca-veş teldi gamla bağrum kan
4 Nergis-i zâr gibi ol gül için	Kaldı yollarda çeşm-i cân-nigerân
5 Umaram 'ıyd u vasla irüb idem	Kaşî yâsına cânımı kurban
6 Buldı 'ömr-i ebed kim itdiyise	Zülfi ser-riştesine cân-efşân
7 Şem'-veş nola Lâmi'î yansam	'Âşık-ı rû-yı yârem ü hayrân

386

Me ü lû Fâ i lâ tû Me fâ ilü Fâ i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1 Sundum çü yayum ol gözi âhî cuvâne ben	Atılsam ok gibi nola dün-gün yabâna ben
2 Dil bağladum çü kaşları yâyına ol gehün	Olsam 'aceb mi tîr-i belâyâ nişâne ben
3 Gördüm ki vasla çâre yok oldum firâka yâr	Uymaz zamâne çün baña uydum zamâna ben
4 Kan oluban gözümde akar rûz u şeb müdâm	İçdüm şu denlî 'ışk meyın kana kana ben
5 Terk-i seriyle hâsıl olursa visâl-i dost	Cânân yolında hiç kalam mı bu cânâ ben
6 Cânum ezelde 'ışkunla itmişidi üns	Zâhirde şimdi geldüm egerçi cihâna ben
7 Bflâke ağsa gün gibi topum 'aceb midür	Hâk itmişem çü çehremi bu âsitâne ben
8 Gül gibi düşdi elden ele Lâmi'î yine	Bir tâze şî'r söyledüm ol nev-cuvâna ben

387

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Bağrı hündür kadehün la'î-i dîr efşânun için	Müşk-i mâtem-zededür sünbül ü reyhanun için
2 Delmedün dilümi kodı tîr-i gam-ı yâr didim	İşidüb gamzesi didi beni ko cânun için
3 Baña zünnâr saçı küfri yiter mezheb ü dîn	Zâhidâ bize ayak tolama imânun için
4 Çok durur kâmet ü ebrâsı güzel lîk senün	Hâletün bir dahîdür dehri yakar anun için
5 'Andelîb ağlamasun mı giceler jâli-sıfat	Haddi yok dış bilerün gonca-i handânun için
6 Anber ü müşk gibi sünbül ü reyhanâ sabâ	Tolaşur ikide bir zülf-i perîşânun için
Lâmi'î tîrüne yir göstereñi sadrında	Cân u dil düşdi biri birine peykânun için

388

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - - / . - - / . . -)

1	Sakın eşkümden iy nigâr sakın	Kanlu sudur bu cüybâr sakın
2	Nola hâk oldum ise râhünde	Dilüm âteşdür iy nigâr sakın
3	Beni öldürme kim akan kanum	Haşre-dek eylemez karâr sakın
4	Ejder-i pür-şerâr olur âhum	Ağsa eflâke ebr-vâr sakın
5	Lebi tiryâkin içmedin iy dil	Sunmasun zülfi zehr-i mâr sakın
6	Lâmi ^o î gün hevâya koşduñ baş	Âfiyet fikrin itme var sakın
7	Bir dem içinde gark ider dehri	Kılsa tuğyân bu rûzgâr sakın

389

Mef û lü Fâ i lâ tû Me fâ î lü Fâ i lün (- - . / - . - . / - - . / - . -)

1	Turdukca ^o izz u nâzla ol serv-i bâğ-ı cân	Başdan ayağa hüsn ü letâfet durur revân
2	Tamga-yı surhı gül gibi başında ol mehtûn	Dülbendi şemsi olduğına gün gibi nişân
3	Nâzûk tenûn hevâsın idüb oldu piren	Bağrı delûk delûk yakası çâk ü ağzı kan
4	İnce bilini kuçmağa kasd eylemiş kemer	Bilsem anı ki bâri ne terk-itdi der-meyân
5	Dışsem ^o aceb mi pâyüne ser müze-veş şehâ	Bu yolda pâydâr olana el virür zamân
6	Yüz buldı câme hoş geçer arkanda her zamân	Derdiyle Lâmi ^o î yürür âvâre-i cihân

390

Mef û lü Fâ i lâ tû Me fâ î lü Fâ i lün (- - . / - . - . / - - . / - . -)

1	Ol rûydur sipihre gül efsânlig eyleyen	Bu müydur zemînde perîşânlig eyleyen
2	Reyhân-ı zülfüne kim ider el uzunluğın	Çamzen ^o olıcak anda nighbânlig eyleyen
3	Cânlar mu ^o attar olsa ^o aceb mi sabâyiken	Nâfenle dehre micmere-gerdânlig eyleyen
4	Her şubh u şâm bu dil-i nâlân degül midür	Gülşende ^o andelîble hoş-h ^v ânlig eyleyen
5	Hayvân yirine bağlamazam ben rakîbünü	Sekden beterdür âdeme şeytânlig eyleyen
6	Cân u diliyle nice mürîd olsun âdemi	Şeyh-i zamân geçinse her oğlanlig eyleyen
7	Fikr-i lebünle ^o âleme şâh oldu Lâmi ^o î	Hâtemledür cihânda Süleymânlig eyleyen

391

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - - / - . -)

1	Rûşen iken gün gibi cânâ sanâ hâl-i derûn	Çarh-veş niçün bânâ cevri idesin hadden birûn
2	Âşık-a ^o gam-h ^v âreler mey-h ^v âre olsa tañ degül	Kim lebün fikriyle olmuş her birinün bağı hı
3	Hak anuñçun kadd u ebrûna eyledi	Yaza levh-i hüsn zülfün tâ hatt-ı
4	Yıkılurdu dökülüb encüm-sıfat tâk-ı felek	Urmasaydum ana yir yir mâhum âhumdan sûtûn
5	İy beni bend eyleyen zülfine baş koşduñ diyü	Bânâ sevdâsı o zincirün yiter kayd-i cünûn
6	Almaz ol gün yüzlü meh bir dem hisâba zerrece	Gerçi seyyârât-ı gerdûndan durur eşküm füzûn
7	Lâmi ^o î ol yirde kim yârûn lebinden ura dem	Bur kuru efsânedür kılsun dü-âlem bin füsûn

1 Dest-mâla çünki ol dem yâr iline varasın	Şalınub boynına benden yâre çok yalvarasın
2 El-emânet her kaçan hem-râz olasın la ^c line	Cân otıdur sakla ağzı yârınun bir pâresin
3 Meh gibi her günde bir yüzden geçer ^c uşşâka nakş	Zülfi gibi seyr kıl ol dest-mâlun pâresin
4 Miyve toldurdukca sâna ol nihâl-i bâğ-ı hüsn	Nola bir şeftaluyile ansa ben bî-çâresin
5 Her kaçan ak boynına olsun ridâ lutf eyleyüb	Hırka-pûş-ı zülfine ^c arz eyle bu yüz karası
6 Dest-mâlı köhnesinün pâresin virse nola	Sarmağa merhem yirine sîne vü dil yâresin
7 Lâmi ^o î görsem elinde dest-mâlin reşk idüb	İsterem hakdan ki geh geh yavu kılsun arasır

1 Serv-kaddûn olduğu bustânda ra ^c nâlanmasun	Çonca la ^c lûn var iken gülşende zîbâlanmasun
2 Demlenüb bâdile bârândan dem-â dem seyl-bâr	Seyr iderken cû-yı eşküm mest ü şeydâlanmasu
3 Kurdi divân-ı süleymânı bugün ol zülf ü hâl	Murg-ı dil sakınsun ol meclisde ^c ankâlanmasu
4 Var iken ebrûların idüb hayâl-i bî-hude	Ğurra-i ^c ıyd-ı şerîf igende ğarrâlanmasun
5 Tutuşub yatarmış âhumdan serâ tâ-pâ rakîb	Haşre-dek yansun yakılsun konuz aralanmasun
6 La ^c lini ümmîz idüb cân hem-dem oldu zülfine	Gözlenüz ol bî-dilî yok yirde yağmalanmasun
7 Dâğ-ı gam neyler rakîbün sînesinde Lâmi ^o î	Bir müzahref kâledür ^c âlemde tangalanmasun

وله في حرف الواو

394

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 . . . - / - . .)

- 1 Zâhidâ gel câm-ı mey tut perde-i nâmusı ko
- 2 Nûr-ı mihrinden o meh-rûnûn uyar dil şem^o ini
- 3 Şişe gibi irmedin seng-i hevâdisden şikest
- 4 Mâl-ı Kârun genc-i kavî cümle efsûndur sanâ
- 5 Zer-nişân dibâ vü zerrin câmelerle çarh-vâr
- 6 Ney gibi gün kim tehî dilsin nedür bu iztîrâb
- 7 Lâmi^o î yâr-i sebûk rûhiyle çek rıtl-girân

- Câme-i rindânênî bu hırka-i sâlusı ko
Geç hayâl-i çarhdan nâr içre ol fânusı ko
Kâse-i ser-fikrin eyle efser-i kâvusı ko
H^vâce-i dîn bâzârın it efsâne vü efsûsı ko
İy nihâl-i gül çemende cılve-i tâvusı ko
Deyr-i çarhı pür-figân itdûn dem-i nâkûsı
Sek rakîbi bezme iltem dime ol kâbûsı ko

395

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . . - / . .)

- 1 Nice^o ârız nice âteş gül-i hod-rûdur bu
- 2 Zülfi müşkine nice karmasun el bâd-ı seher
- 3 Cânı yok zülfüne söz söyliye bir kimse bugün
- 4 Çeşm-i ser-mestini her dem beni gördükce süzer
- 5 Ey felek âhumı alma lebi tiryâkin umub
- 6 Gün gibi^o arz-ı cemâl eyleyecek cennetde
- 7 Lâmi^o î gördi rakîbiyle habîbün seyrin

- Gün gibi çeşme-i gerdûndan akan sudur bu
Dem-be dem yağmalayan gönlin anuñ budur bu
Dilini bağladı halkuñ nice câzûdur bu
Fitneler uyarur âfâka bir uyhudur bu
Yidi kat tasda тұrmaz^o aceb âğudur bu
Hûr u rızvân diyeler birbirine odur bu
Didi seklerle musâhib^o aceb âhûdur bu

396

4 Me fâ i lûn (4 . . . -)

- 1 Gören dir çeşm-i pür-hûnum ne hurrem gülîstândur bu-Akar hamr ırmağı andan meger bâğ-ı cinând
- 2 Felek tahtın gehi mâh u gehi hurşîd ider mesned Olur bir devri her şâhuñ benüm^o ömrüm oih
- 3 Çam-ı zülfünle her sâ^oat anuñun dil diler dirlik Bilür kim bu fenâ dârında^o ömr-i câvidând
- 4 Eger zâhid sanâ dirse alurlar bu yolu bî-ışk İnänma iy dil-i sâlik Hudâ hakkı yalandur
- 5° İbâdetden murâd iy dil fenâ tahsîlidür her dem Bekâ mülkine va'llahi^o acâyib armağandur
- 6 Yüri bû-yı mahabbetden meşâm-ı cânunı pür kıl Nesîm-i subh-dem gibi hevâ-yı dilsitândur
- 7 Ruhı mihridür ol yârûn bugün iy Lâmi^o î kârun Nihân itmek müyesser mi güneş gibi^o ıyâfîd

397

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Dil lebünden gayri kılmaz la ^c l-i sırâb ârzu	Cân ruhundan özge itmez seyr-i mehtâb ârzu
2 Merd-i külhân kim fenâ dâdından eyler kara şâl	Gülle toldur gözlerin eylerse sincâb ârzu
3 Toymaz isem seyrine tañ mı o dil-cû ^c ârızun	Eyler iy cân dem-be dem bîmâr olan âb ârzu
4 Zülfine kan ağladum hûni gözinden ya ^c ni kim	Eyledüm yağumla derdüm yâra ısrâb ârzu
5 İçe mi kevser şarâbın yârin iy sâki ^c aceb	İtmeyen bugün elünden bâde-i nâb ârzu
6 Görüben şîrin lebün kef geçdügüm budur müdâm	Cân ider vaslun sarâyında şeker-h ^v âb ârzu
7 Dün-gün eger Lâmi ^c î cânile kûyun itlerin	Ah kim bir lahza kılmaz anı âshâb ârzu

398

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe û lûn (. - . - / . - . - / . - -)

1 Nola gönderse dil-ber nâme karşu	Keremden itse lutf ol hâme karşu
2 Lebün h ^v ânın diler hicrânda gönüm	Uruclu cân gibi ahşâma karşu
3 Sevinse dil yüzün gördükde tañ mı	Çoğ olur şâdılık bayrâma karşu
4 Yazub altunla dil sağun berâtın	Okursan serv-i sîm-endâma karşu
5 Mu ^c allaklar dönüb zülfün ipinde	Kılur cânile dil hengâme karşu
6 Baña ^c işkuñ biğer biñ câme her gün	Salinsam nola hâs u ^c âma karşu
7 Ruhundan Lâmi ^c î tâbende dildür	Ki tâli ^c dür güneş ol cama karşu

399

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Kû-yı dil-berden yaña ^c azm iderem şimden girü	Gümleden geçdüm âna ^c azm iderem şimden girü
2 Hâsılum şehr-i vücûd âbâddan gâmdur benüm	İy ^c adem mülki saña ^c azm iderem şimden girü
3 Pâ-yı kuduret el virürken senden ötrü şehr şehr	Başum alub dil-berâ ^c azm iderem şimden girü
4 Kanda gitseñ ayagun toprağına yüzler sürüb	Sâye-veş bî-dest ü pâ ^c azm iderem şimden gir
5 Çün gubârından nişân virdün senünle yâre dek	Hem-dem olub iy sabâ ^c azm iderem şimden girü
6 Elvedâ ^c iy zühd ü takvâ ben belâ iklimine	Şöyle zâr u bî-nevâ ^c azm iderem şimden girü
7 Bilmezem âbum mı ya hâkum mı çekdi Lâmi ^c î	Âstânından yaña ^c azm iderem şimden girü

400

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

1 Sağunndan geh rakîbünden gamun virür baña ^c korhu	Bu ben miskîne hiç eksük degüldür bir kara ka
2 Zebân-ı hâldur söyler derûnum yandüğün gamdan	Dütün gibi çıkan yir yir ten-i hâkide ki her
3 Düşübdür zülf-i miskîni hevâsına Süleymânun	Ki gönüm hüd hüdî her dem çağırur derdile bu
4 Kapunda geçmeler itse ^c aceb mi çeşm-i pür-esküm	Felekler burcına çıksa terâzüyle olur su
5 Güzer-gâh-ı hayâlündür diyüb bu çeşm-i hûn-efşân	Sirişküm su seper her dem olur kirpiklerüm cân
6 Kılursın bir hadengile cihân rüstemlerin bî-cân	Bugün yayun çeker yokdur cihânda iy kemân ebrî
7 Hayâl-i zülfi çeşmünde yaşumdan eylemez pervâ	Bilür kim Lâmi ^c î batmaz mukarrerdür suya câzû

401

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/-. . -)

- 1 Hâk-i pâyinden çü yârûn hâsıl itdüm âb-rû Ey gözüm şimden girü rûyum oiger kanıyla yı
 2 Açma dürcin nâfenûn ° attâr ururken zülfi dem Her nefes insâf hoşdur kanda var bu reng ü
 3 Bir tabîb-i dehre sordum ° ışk-ı yârûn çâresin İşidüb ol nûş-ı leb hışmıyla didi derd ağu
 4 Başa varam dirdüm bu derd-i bî-pâyân ile Ah kim zülfün gibi kat° oldu dest-i ârzû
 5 Düzd-i ° itr itdi saçından dil-berûn dün gıoe bād Varsun öğünsün cihân içre kalursa anâ bu
 6 Nice rind-i pür-füsûndur Lâmi ° i dil-ber gibi Kanda dirsen bulunur meyhâne vü mescidde o

402

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - -/-. . -)

- 1 Evde esbâb-ı tarab var iken iy cân nedür av Sohbet-i hâş idelüm bu gıoe engelleri sav
 2 Ah kim ° ışkumı fâş eyleme dir halka o cân Ne kadar dilde nihân idebilür âteşi kav
 3 Şâh-ı gül gibi kolum yakdumidi incinmiş Sıneme dâğ urayım kim yirine düşmedi tav
 4 Nerd-i ° ışkında ütüzdüm dilümü ol kamerûn Germ olub gün yüzi dir şimdi gülüb cânuma tâ
 5 Lâmi ° i hisse umar didüm o sükker-lebden Didi bundan görinen âfet-i cânur sanâ çâv

403

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

- 1 Gözüm yaşın görüb dil-ber didi miskîn ne demdür bu
 Didim cânâ firâkûndan revân-ı hûn ne demdür bu
 2 Kurutdı gözlerüm yaşı vücûdum şâhını gerçi
 Varub ol cânâ ° arz itmek mukarrer dir ki nemdür bu
 3 Melekler gökde vehm alur hücûm-ı düd-ı âhumdan
 Deminden od saçar bir ejdehâ-peyker ° alemdür bu
 4 Kenâr-ı bâğ-ı hüsninde görinen sebzedür sanmân
 Bentüm tesvîd-i hâltünden serâtâpâ rakamdur bu
 5 Didüm cânâ dilüm kan itme havf it âh u eşkünden
 Didi bir lahza sabr eyle geçer ° âlemde demdür bu
 6 Şafak virsün ad iy meh seher-geh gördüğün tâbe
 Dil-i çarhı yakar bir odlu âh-ı subh-dimdür bu
 7 Şarâb-ı ° ışkdan tañ mı kaçarsa Lâmi ° i zâhid
 Gedâ-yı kûr-dildür o ne anlar cân-ı Cemdür bu

ولم يفرغ من السجدة

404

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - . - / . - - / . - - / . - -)

1 Rumûz-ı ı̇şka olam dirsen iy gönül âgâh	Hemîşe zikrünü kıl لا اله الا الله
2 Vücûd-ı kâfını geç gör cemâl-i ankâyı	Cenâb-ı Hakka hemin terk-i mâsivâdur râh
3 Keserse ejder-i nefsiyle dîv-i şeytân yol	Kayıрма üstine söz eyle avn-i Hakkı penâh
4 Hebâ durur ne sayarsın kamu ibâdâtun	Sioill-i dildeki gel seyyiâta eyle nigâh
5 Cihânda fakr u fenâyile olmayan yektâ	Yog assı cehd ile bîn yıl iderse kaddi dût
6 Vücûdun ebri serâpâ hicâb u zulmetdür	Açardı bir nefes olsaydı berk-i gu'le-i âh
7 Hemîşe yokluğa kaç Lâmi i kemâl oldur	Vücûd sâlik-i ebter durur oihânda günâh

405

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / . - -)

1 Dil evin zulmet alurdu pertev-i câm olmasa	Gelmez idi câna ârâm ol dil-ârâm olmasa
2 Bana râm olurdu dil-ber zülfi ibrâm itmese	Kıymaz idi gamzesi geçminden ikdâm olmasa
3 Vâ ızun pendini dilden gûş iderdüm cân ile	Dâyima ı̇şk ehlini zemmâm u nemmâm olmasa
4 Men ider meyden bizi zâhid güler yüz gösterüb	Geçmez idi puhte ol bî-akl eger hâm olmasa
5 Hâl u zülfünle çıkışmak mümkün idi başa baş	Sahn-ı hüsnün ser-be ser pür-dâne vü dâm ol
6 Bende yüz ol hüsne niçün bûse itmezsin atâ	Şâhlik resmi tamâm olur mı inâm olmasa
7 Lâmi i bî-terk-i cân olmaz müyesser vasl-ı yâr	Tavr-ı ı̇şk âsân idi mihnet ser-encâm olmasa

406

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . - - / . - - / . . - -)

1 Ey gözüm hasretiyle kan ağla	Şem -veş nâr-ı gamla yan ağla
2 Dün gün ağzıyla rûyı derdinden	Gâh pinhân gehi iyân ağla
3 Ma siyyet kaldı mı ki eylemedün	Cümlesin anda her zamân ağla
4 Ölür isem bir ağlarum yokdur	Benüm içün gel iy oihân ağla
5 Yir ü gök teldi eşk ü şhumdan	İy zemîn inle âsmân ağla
6 Ebedî Hakka tâ at eylemedüm	Ağla iy nefis-i câvizân ağla
7 Her adû şimdi Lâmi iye güler	Rahm idüb ana düstân ağla

407

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / . . -)

1 Dil-berâ başdum kadem çün ^o ışkunun meydânına	El urub top eyledüm başum belâ çevgânına
2 Dâğ-ı gamla bite kabrum üzre hûnîn lâleler	Cân virürsem gark olub gül gibi bağrum kanına
3 Baña ^o ıyd u kârdür cânân öninde terk-i cân	Bir nazar eylerse ol şâh-ı cihân kurbânına
4 Zûr-ı Sâm u pence-i Rüstem senündür şöyle tut	Şîr-i nerler aldanur bu rûbehun destânına
5 İdeyim bülbül gibi dil goncesin hûnile pür	İlmesün tek dest-i hâr ol gülbtünün dâmânına
6 Ol kemân ebrûların kurbânıyam dil-dâre din	Kan bulaşdurmak ne hâcet gamzesi peykânına
7 Lâmi ^o î nûş eylemekdür zehr-i devrûn çâresi	Çarh-ı dün bed-mihrdür âhir kıyar mihmânına

408

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Ah kim yâr getürmez dür-i eşküm nazara	Hâk-veş kaldı ayaklarda dirîğ ol gühere
2 Dil-berûn eyler imiş la ^o li hayâlini rakîb	Yuvayım kanlara yaşum gibi gelstün nazara
3 Çarha çıkdı koyuban kapunıiy meh gû güneş	Sâye-veş düşdi yüzün devletini depdi yire
4 Dâğlar sanma rakîbün bedeninde görinen	Urdılar dün gece ^o âşıklar üşüb kara bere
5 Geh virür çeşmine hancer geh ider zülfini mâr	Seyr idün çarh-ı siyeh dil beni saklar nelere
6 Çarh-ı bed-mihr ise iy dil sanâ cân viren eger	Zerrece minnete yir yok be ne aldunsa vire
7 Lâmi ^o î gezdügi ol çehre vü eşkiyle budur	Dil-beri tıfl gibi meyl ide dir sîm ü zere

409

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - . - / . . - - / . . - - / . . -)

1 Dilüm ki hem-dem-i neydür enîn ü efgânda	İder hevânile dirlik diyâr-ı hiorânda
2 Degülse gamzenî cevr ü cefâyı anmağışın	Nedür bu ^o ukdeler ol kâkül-i perîşanda
3 Ne kâmetün gibi gülbtün ne ^o ârisun gibi gül	Kılur hezâr figân bulmayub gülistânda
4 Cihânda hâtır-ı cânâne olmasun diyü ter	Soğuldu kalmadı nem çeşm-i gevher-efşanda
5 Ne elde habbe ne reftâre pâ-yl kudret var	Ne yire gitsün alub başını bu dermânda
6 Tarîk-ı ^o ışk-ı hatar-nâkdur egerçi dilâ	Tarîk odur ki hatar havfi olmaya oânda
7 Dir idi kaddüne fi'l-cümle Lâmi ^o î benzer	Olaydı şîve-i reftâr serv-i bustânda

410

Mef ü lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fa ü lûn (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

1 Ah almadılar tâcum bir cur ^o a şarâba	^o Âkıl degişür mi â begüm bahrı hubâba
2 Fikr-i leb-i yakutunla zâhidi gör kim	Lezzât-ı cihân koyuban düşdi şarâba
3 Su sepdügi budur cigerüm odına eşküm	Mestâne gözün meyl ide dir tuzlu kebâba
4 Hübân-ı dü- ^o âlem idimez haşre-dek âbâd	Gönlüm evini virdi gamun şöyle harâba
5 Dönse ne ^o aceb mâhi bir yana elifler	Sînem olalı sîz-ı ciger nârına tâba
6 La ^o lûn sorar ikide bir halkı diliyle	Ben teşneyi hasret geçirür bir içim âba
7 Tatlu sözüne aldanuban Lâmi ^o î kaldı	Cân virdi meges gibi düşüb şerbet-i nâba

411

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn (. - - - / . - - / . - - / . -)

1 Rakîbine nice mihr eyler ol nigârı göre	Ya ona yârı kılan çarh-ı fitne-kârı göre
2 Su gibi pâyine düşmüş o serv-i gül-bedenün	Hezâr bencileyin zâr u hâk-sârı göre
3 Ko ol gül için intizârı eyleme yâd	Yolun kesen saña her dem hezâr-hârı göre
4 Kenâr-ı vasla çeker kanda hâr u hâs bulsa	Şalar dil ehlini girdâba rûzgârı göre
5 Yumub göz ol ruh u müdan tut içmeyem bâde	Gıceyi gündüze katub gelen bahârı göre
6 Hisâba alma unut itdüğini ağıârın	Mahabbet ehliyisen her nazarda yârı göre
7 Bu yolda Lâmi ^o i gün yoğa vara kalmazlar	Müdâm yok dime pîr-i muğâna varı göre

412

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Yel tokunmasun diyü boynına ol ter makrama	Suya düşmüş gün şu ^o â ^o i gibi ditrer makrama
2 Âftâb ebr-i sefid içinde rûşen seyr olur	Çam degül ger sînesin örterse ol ter makrama
3 Cennet-i hüsnin o hûrinün serâpâ seyr için	Şeh-per açub uçmağa turur mukarrer makrama
4 Geh binâ gûşına söyler gâh öper şîrin lebin	Gâh olur ol gâbgabun tavkına çenber makrama
5 Zahma doymaz terkemişsün süzen-i zer-düze dîn	Rişte-i cândan tokınmışdur o cevher makrama
6 Gerden-i sîminini yârün kucarsın her nefes	İşün altundur cihânda iy mücevher makrama
7 Sünbül-i ter üzre düşmüş Lâmi ^o i meh-tâbdur	Turra-i müşkin üzre ol semen-ber makrama

413

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Nâmeyiyle müdde ^o i yârün kapusın bekler âh	Gör ne şeytândur bulam mâriyle dir firdevse râi
2 Kullaruz feryâda geldük baş açuk yalun ayak	Lutf idüb dîvâne çaksun bir nazar gün gibi şâh
3 Sağlu sollu âteşin hancer takınmış ol güneş	Sâye-veş devr iderem küyün baña itmez nigâh
4 Gönlümi dürdâne ağzun aldığı iy meh-likâ	Gün gibi rûşen durur bir zerre yokdur iştibâh
5 Lâmi ^o i yasdansa tañ mîdur işigün taşını	Mihr ü meh gerdün gibi kapun idinmişdür penâh

414

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Tolaşanlar nola inkâr itse yârün biline	Kıl u kâlum yokdurur hak neyse yarın biline
2 Leblerün dişlendüğün remz itdüğün incinme kim	Cân acısından kişi söyler ne gelse diline
3 Her birinün koltuğında bir harâmî var iken	Ol iki kaşun kaçan hâcib olur hüsn iline
4 Tozıdur buldukca miskîn nâfeyi bâd-ı seher	Zülfüne yaramsıyub bilmez ne yüzden kılına
5 Yazdı yüz bin kez zer-âbiyle hilâli dest-i mihr	Kaşunun iy sun ^o -ı hak benzetmedi bir kılına
6 Günde bir yüzden urursın ruhları mihriyle lâf	Bu keder iy meh nice mirât-ı cândan siline
7 Lâmi ^o i câm lebine ol gül efsûn mî okur	Hüküm ider her bir demi tiryâk gibi yiline

415

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / . - - / . - - / . - -)

- 1 Meh-i nev ide mi bahsi kaşun hilâliyle
- 2 Ala gözünle çıkışmaz şecâ at aşhâbı
- 3 Düzüb koşar ruh-ı mâhı egerçi her gün çarh
- 4 Ruhun görüb güneş itmezse hüsn lâfın terk
- 5 Çenâr u °ar°arı anmak o serv yanında
- 6 Egerçi beste-i hicrânıdi bi-hamdillâh
- 7 Lebi ümmîziyle yandı Lâmi°i dil ü cân

Ölümlü oldu sararub geçüb hayâliyle
Ki itdi halk-ı cihânı musahhar âliyle
Bu hüsn benzemez zerrece kemâliyle
Ne yire giderise biledür zevâliyle
Yaban ağacı bir olur mı gül nihâliyle
Açıldı gül gibi gönüm dem-i visâliyle
Suvarsa teşneleri pağıdur zülâliyle

416

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Ya°ni bahs eyler rakîb-i sek bugün sen ayile
- 2 Ayağuna düşdüğü yaşun budur zulfün gibi
- 3 Yir ü gök ehli berâber turçak rûz-ı cezâ
- 4 Âftâb-ı hüsnin olmaz mukâbil tapuna
- 5 Kanda mümkündür nigârâ tütîyân-ı herze-gûy
- 6 Nazm idelden Lâmi°i evsâfın ol dürr dişlerün
- 7 Göze göstermezse tañ mı şî°rini her kör dil

Dehr için toldurdu şeb tâ-subh-dem gavgayile
Başa varmaz gördi °ışk işi kuru sevdâyile
Söyleşem Allah öninde ol kad-i bâlâyile
Leşker-i encüm çeküb meh gelse yüz alayile
Ura dem güftârdan bu la°l-i şeker-hâyile
Kimse sohbet itmez oldu lûlû-yı lâlâyile
Böyledür haffâşun işi mihr-i dehr-ârâyile

417

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Kan degüldür görinen yârelerüm ağzında
- 2 Her fetili ki gamun sine-i mecrûhuma kor
- 3 Söyledüm râz-ı lebinden didi dil-ber bu kadar
- 4 Saçların dehri yakarsa nola ejder gibi çün
- 5 Lâmi°i-veş lebûmî°ger öğeler didi nigâr

Çıkaban kaldı °ger-pârelerüm ağzında
Hayret engüştü durur yarelerüm ağzında
Nesne gizlenmedi gam-h°ârelerüm ağzında
Od tutar cümle sahhârelerüm ağzında
Bûse ursam nola bî-çârelerüm ağzında

418

Mef ü lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / - - . / - - .)

- Ol şâh-ı hüsn konmağıçun sine bâğına
- Peykânını dilümde emânet diyüb kodı
- Her od gibi °ızâra bakub yanmasun diyü
- Ortada nesne yok görünür bî-sebeb neden
- Varmışdı dîde ayağı tozını oer içün
- Urdı dilün yolın saçı ümmîz-i vaslile
- Bîñ kez yemîn ider yine bezmi rakîb ile

Yaşun nihâliler döşedi çeşm otağına
Bilsem ne didi nâveki yârün kulağına
Yaşun su koydı geldi dil ü çeşm ocağına
Her dem tolaşa zülfi meyân bendi bâğına
Dinâr dikdi gün yüzi gönüm çerâğına
Ahşâma kaldı irmedi miskîn konağına
Düzdi bu devr Lâmi°i °ışın solağına

419

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 . . . -/- . . -)

1 Gül gibi ol gence tañ mı olsa handân her gice	Şem ^o -i bezm-ârâ olur gün gibi rahşân her gice
2 Gün yüzi âfâka şem ^o -i cem ^o -i bezm-efrûziken	Başa bir yüzden toğar ol mâh-ı tâbân her gice
3 Baht-ı bî-dârum mı bu ya tâli ^o -i sa ^o dum benüm	Kim girür seyrüme ol gün yüzlü cânân her gice
4 Gitmez oldu derd ü gam dilden düşelden zülfüne	Eksük olmaz hâne-i dervîşe mihmân her gice
5 Klino-i gamda günde biñ kez ölürem bu derdile	Kim sana hâlin yanar şem ^o -i şebistân her gice
6 Sekleri vehminden ol dil-duzd u âh u çeşmün âh	Subha-dek küyün tolanur meh gibi cân her gice
7 Lâmi ^o i köynüklerin mum ola taş bağrın diyü	Şem ^o -veş söyler tapına ağlayub kan her gice

420

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . . -/- . . -)

1 Deheni yok didüm oldu katı dil-teng o şâh	Ah kim tağca imiş bir ser-i mü denlü günâh
2 Kılca incitmege yogıdı dil yârı rızâm	Yine bilmezlikle biline tolaşmışam âh
3 Müdde ^o filer nicesi ^o ışkuma inkâr eyler	Yir ü gök eşkem ile âhumadur cümle güvâh
4 Göricek bâr-ı gamun çekdüğümü nuh-gerdün	Didi
5 Kimseden derd yimez hûni gözün iy şeh-i hüsn	Eylemiş her biri bir hâcibünü puşt u penâh
6 Budurur perde-nişin olduğu hûnbâr gözüm	Tâkatı yok yüzüne göz göre kılmaga nigâh
7 Lâmi ^o i mesned-i devlet dilemez gerdünden	İşigün taşı yiter ana bugün taht u külâh

421

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . . -/- . . -/- . . -/- . . -)

1 Çenârı bir gören el-hak o serv taliyile	Sözi hevâsını kullanamaz i ^o tidâliyile
2 Kadûn hevâsı hayâlinde safha-i hâtır	Şu bâğa döndi ki zeyn oldu gül nihâliyile
3 Safâ-yı la ^o lûne öykündi idi âb-ı zülâl	Görüb mükedder itdi dilin infi ^o âliyile
4 Yüzine benzedesin tutam iy felek mâhi	Soñ uoi neyleyesin zülf ü hatt u hâliyile
5 Gözümi garka-i hûn itdi gönlümü garkâb	Ne hâlise geçinürdüm gam u hayâliyile
6 Sarardı mum gibi bâlin içmedin o lebün	Karardı zâhid-i miskîn kalub vebâliyile
7 Güneş yüzini görüb mâh-ı çarh Lâmi ^o iyâ	Özintün anladı eksükligin kemâliyile

422

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . . -/- . . -)

1 Tatalum mey gönül açar leb-i dil-ber yirine	Bize cân vire mi ol bûse-i sükker yirine
2 Haberüm yâre iletmezse eger murg-ı sabâ	Burc-ı tenden uçaram cânı kebuter yirine
3 Elüm irmezse eger kuomağa ol tâze güli	Cânımı bağruma basam ten-i dil-ber yirine
4 Bülbütlün bağı nice gonca-sıfat tolmaya kan	Kucduğı kuru diken olsa gül-i ter yirine
5 Ruhn-ı gamzeñ siper-i sineye itmezse güzër	İy kaşı yâ müjen oklarını gönder yirine
5 Kadd-i mevzûnuña ben servi nice benzedeyim	Ki anuñ bād-ı sabâ dahl kılur her yirine
7 Sek makâmında rakıbi koma kim ulumasun	Bir toruzdur ben anı bağlamazam her yirine
3 Lâmi ^o i gibi eger bâdiye-i gamda kalam	Döşenem hâr-ı muğeylânunu pister yirine
Asitânın o meñün çarha yiter kıl tesbîh	İy gönül dîva minâ dîda dil ber yirine

423

Me f i lü Pâ i lâ tû Me fâ i lü Pâ i lün (- - . / - - . / - - . / - -)

1 Dil düşdi yâri öpmeg için dest ü pâyine	Devletlü başımış ne güzel düşdi payına
2 Yok olur bu zülf ü çeşm ü ruh u kad gibi güzel	Yâhî didün güzellerün iy cân âlâyına
3 Cân aldı menzilini hevân ile ok gibi	Kuvvet şu resme viridi Hudâ ı ışık yayına
4 Ahû gözün hücumı eger düşse gönline	Bu sebze-zârdan felegün şîri yanına
5 Bakub yüzüne dîde vü dil kendüzin görür	Rüşen budur ki âyinedür hüsnün ayına
6 Hicr-i ruhun şebine gönül yaloadur dimiş	Ol kara günlünün nâ hisâb ola ayına
7 Cân müşkilini hallidemez kimse Lâmi ^o f	Söyler hemişe zâhid-i nâdân kolayına

424

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Nâfeler bahs idemez sünbül ü reyhanun ile	Goncalar söyleşemezler leb-i handânun ile
2 Şâh-ı gül bîd ü çenâr özin uzak itdi cidâl	Başa çıkmadı biri serv-i hirâmanun ile
3 Mâh u hurşîd sürer ^o arsa-i meydânuna rûy	Hüsn topını kapaldan ham-ı çevgânun ile
4 Mîhnet ü derd ü belâlarla beni eyledi terk	Cem ^o olaldan dil ü cân zülf-i perîşânun ile
5 Nola öldürse beni mîhnetle gamzelerün	Her zamân muhtememiz hürmet ü ihsânun ile
6 Sırçadan gevher sırâbı şehâ itmedi fark	Bir gören cân-ı Cemî la ^o l-ı dür-erşânun ile
7 Bûlbûlün Lâmi ^o iyâ sıklığını dindürdün	Ney gibi oda yakub gülşeni efgânun ile

425

3 Pâ i lâ tün Pâ i lün (3 - - - - / - - -)

1 Sâye kim salmış saçun şol kadd-i bâlâ üstine	Sanki tâvûs-ı cinândur kondi tûbâ üstine
2 Şâne-i renginini zülfinde gördi dil didi	Bir suvar olmuş humâdur perr-i ankâ üstine
3 Çeşm ü ebrûn üzre neyler hâl-i müşkîn iy sanem	Nokta konmaz sûre-i Yâsîn ü Tâ Hâ üstine
4 Göz diker ^o âşıklarun her dem leb-i şîrinüne	Yaraşur bâdâm-ı rengin kónsa helvâ üstine
5 Serv-i reftârün senün bu sünbül-i pür-tâb ile	San ^o at asdı gül gibi her şâh-ı ra ^o nâ üstine
6 Tan mîdur âyîne-i mâh-ı cebînün pertevi	Olşa gâlib ârtâb-ı âlem-ârâ üstine
7 Lâmi ^o f kef geçse nola yâd-ı la ^o lünden müdâm	Cân virür rind-i cihândur cân-ı şahbâ üstine

426

Me f i lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fe i lün (- - . / - - . / - - . / - -)

1 Ter müşk ile zeyn itdi ruh-ı yâri benefşe	Tutsa yaraşur dâmen-i gülzârı benefşe
2 Aşûfte-sıfat elden ele varduğı budur	Reyhân saçunun oldı hevâ-dârı benefşe
3 Gülşende mezâd ideli zülfün kohusını bād	Sevdâ idinür k'ola harîdârı benefşe
4 Kim gördi ruhun bâğı gibi ravza-i zîbâ	Kim sihhatı gül ü lâle vü divârı benefşe
5 Sevdâ-yı gam-ı zülfünle dîd-ı siyâhım	Her gice boyar bu tokuz astârı benefşe
6 Çün irdi saçun büyü dimağına sabâdan	Bu derd ile reh-i kuh-sârı benefşe
7 Şahn-ı ruhun iy cân nice gülzâr-ı irendür	Suyı şeker ü hâki semen-hârı benefşe
8 Gûş ursa idi Lâmi ^o iyâ nâlenebir dem	Toprağa düşüb ide idi zârı benefşe
9 Dil gonca-sıfat hâr-ı cefâdan tolu kandur	Gel lâle gibi nûş idelüm bari benefşe

427

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Tığler çekse ^c adûlar dil hûnin oigere	Çâre yokdur lebi sırrında o yârûn habere
2 Şebnem olmasa gülüm biñ kez ararsa dehenin	Çonca saydurmazdı dişini bâd-ı sehere
3 ^c Arz ider ^c ârızunı su gibi âyine şehâ	Korkaram leşker-i hattun gele bir toz koparı
4 Kef geçüb sımaya dönerse nola bağrın zâhid	Şeker-âsâ ezilürsin şu lebi goncalara
5 Hatt-ı la ^c lün görüben dahi beter yandı dilüm	Benzer efsunlar okur müşk ile hattun şekere
6 Fâşidüb sırrımı her dem beni rüsvâ kılur	Neyledüm âhla bu eşk-i dem-i perde dere
7 Bâd-ı subhiyle kılur ^c ıyş u tarab nergis ü gül	Sende bir dem gözün aç Lâmi ^c î cânun uyara

428

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Gam degül şimdi saçun hüsnüne sultânlig ide	Gelé bir devr ki karınca Süleymanlig ide
2 Nice kan yudmayayım muğbece-i bâde-furûş	Başa diller vire her kâfire mihmânlig ide
3 Kimsenün cânıma vardır ala bir şeftalunı	Bâğ-ı hüsnünde çün ol gamze nighbânlig ide
4 Fikr-i ruhsârula her dem umardum ki yaşum	Çehremi sahn-ı dilüm gibi gülîstânlig ide
5 Beni lâşyk mı sirışküm kıla rüsvâ-yı cihân	Gözlerüm her birine bu kadar insânlig ide
6 Şol gülîstânda ki sen sidre kıyâm ide hırâm	El açub hür-i cinân cümle gül efsânlig ide
7 Leb-i cân pervertünün zevkını ^c ıyş ehli biltür	Nola zâhid ana inkâr ile hayvânlig ide
8 Lâmi ^c î kalmış idi cennet küyünde sentün	Kim dir idi rakibün gele şeytânlig ide
9 Şeyh olur mı şu ki halvetde ilün ^c avratına	El virtüb topuğunu ohşaya oğlanlig ide

429

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Dil dilerdi ki gamun bahrini şevkiyle geçe	Kim diridi görüb emvâcını havf ide kaça
2 Bahr akıtsam yiridür cân boğazın aldı ecel	İşigün iskelesinden dili komaz ki geçe
3 Fulk-i dil bula bu dem âb-ı hayât illerini	Düşüb ol zülf-i hevâsına eger yelken aç
4 Vasla yir yok nice bir bağliya cân zülfine dil	Bu hevâdan üzül iy ^c âşık-ı bî-çâre geçe
5 Me'men-i verta-i gam sandı neheng oynagını	Düşdi dil fulki saçun merseneine kaça kaça
6 Çarka vardum yiridür başa du ^c â itmegiğün	Her kürek el götüre cümle sütun başın aç
7 Rûzgâr-ı gama doymaz çü bu ortada gönül	Lâmi ^c î özle kenârı kaçub esbâbı saça

430

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Yâr içün ölmek başa minnet gelür cân üstine	Cânı kim takdîm ider ^c âlemd e cânân üstine
2 Didi hâzır baş irişür tîr-i dil-duzum sâna	Didüm iy mecrûh sînem merhemi cân üstine
3 Sen perî-rûyı görüb ben nice hayrân olmayam	Şeyh-i devrân dirler cân virür oğlan üstine
4 Dil sokarsın ağzuma la ^c lum umur mısın diyü	Bî-dili salmak dilensin tîğ-i bürrân üstine
5 Dil-berâ vaz ^c ıyşlemişsin yine ebrûn üzre hâl	Resm-i şâhidür havâle kondı mîzân üstine
5 Hattı gelse dirimiş yârûn rakib-i tîre dil	Ol münâfık küfre rûchân virür îmân üstine
7 Âyet-i Hakdur ruhun şerh eyler anı Lâmi ^c î	Kim durur kim dahl idüb harf ata Kur'ân üstine
3 Didi hattum fikrini miskîn dilünden çün sahn	

431

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Didüm iki ebr-i müşkîn indi dün Rûm üstine
- 2 Nola pâyuñ öpdüğüm başuma kaksa kekbün
- 3 Bu riyâdur pister-i hücrem çü hâlum anladuñ
- 4 Tâbnâk itse o mâhuñ tañ mı haddin ustura
- 5 Leblerün kandini sun toydum rakibün yüzine
- 6 Fehm içün mîm-i dehânun râ kaşun merkûmını
- 7 Komış ol cân halka lutfın sana kahrın Lâmi^oî

- Didi zülfüm sâyesi düşmişdür ebrûm üstine
Mühr ururlar resmdür iy şem^o-i cân mum üst
Lutf idüb bir lahza yat iy yâr pehlüm üsti
Mihri devlet toğdı şeh devrânıdur Rûm üst
Âb-ı hayvân igelüm ol zehr-i zakkum üstine
Noktalar dökdüm yağundan bir avuç kum üsti
Râziyuz gün yok meziyyet rızk-ı maksûm üst

432

4 Me fâ i lün (4 . - - -)

- 1 Kırılmış gibi^o uşşâkı ügerler bâb-ı cânâna
- 2 Duhuller sîneler döndi^o alemler kana boyandı
- 3 Ruhi şem^o ini dil-dârün iderdüm dün gioe tefsîr
- 4° Urûc eylerse tañ mîdur felek burcına bir demde
- 5 Ölürsem içmezem bir dem tabîbün şerbetin oâna
- 6 Lebün devrinde iy sâki bugün peymâneyi anma
- 7 Gam-ı zülf-i nigârundan ne mümkün dest idem kütûh-Uzatma sözünü vâ^o iz ki efsûnundur efsâne
- 8 Nola bağrun kebâb eşkün şarâb itsek bu bezm içre Dilün çün Lâmi^oî virdün ol iki çeşm-i fettâ

- Yatacak yir komadılar oihânda ölecek oâna
Gamundan tuğlar cânâ baş ağıdı girdi meydânı
Anı gördüm ki nûr oldu felek sahnı gibi hân
Tolaşub sînemün odı kemend-i âh u efgâna
Vefâ^o add eyleyen cevrün değişmez derdi der
Vefâ itsen bâna besdür şu ki dünki^o ahd u r
Dilün çün Lâmi^oî virdün ol iki çeşm-i fettâ

433

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Yire düşmez atduğı ok ol kemân ebrûnun âh
- 2 Hâl-i bed-ter vâkıf-ı hâl olmamakdur zâhidâ
- 3 Cân dilermiş yâr didi çeşmün amma bilmezem
- 4 Çeşm-i bed-dür ola çeşminden görek merdümünün
- 5 Cân u dilden eşk-i hûnîntümle çokdan el yudum
- 6 Bu^o aoebdür görmeyelden hâl-i müşkîntün senün
- 7 Günde biñ kez sür kapundan Lâmi^oî bî-çâreñi

- Niçün itmez bilmezem benden yaña bir dem nig
Yoksa hâl ehli bilür her zerreden var Hakka^o
Akl u dil yağmaya gitmişdür nem alur müjde-
Hasta yaturken kılur merdümeleri gönlin nigâh
Bu kadar var bû-yı zülfün cân bağışlar gâh g
Kurretu'l-^oaynum gibi çeşmünde^o âlemdür siyâ
Arş hakkı işigünden gayri idinmez penâh

434

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Ah kim derd-i derûn u sûz-ı cân gelmez dile
- 2 Sîne pür-gam dîde pür-dem gitdi dil-i cân bî-karâr-Kimden idem bilmezem ben bî-ser ü sâ mân g
- 3 Virmez ol cân oihânun kimse hüsninden nişân
- 4 Rûz u şeb ser-geşteyem bir mâh-ı nâ-peydâyıçün
- 5 Ah eger ol gonca-lebden bulmaz isem bir nişân
- 6 Dem urub zülfî hevâsından kadûm çeng eyledüm
- 7 Ölmedin kesme ta^oalluk destin andan Lâmi^oî

- Uğradum fâriğ yürürken bir devâsuz müşkile
Kimden idem bilmezem ben bî-ser ü sâ mân g
Bu talebden söylenüz hâsıl nedür ben bî-dile
Ne günüçün cânımı saklar bu devrân kim bile
Vâh eger irmezse dest-i cân u dil ol kâküle
Bilini yâd eylemekden döndi cânım bir kıla
Dâmen-i zülfine şâyed kılca dırnağım ile

435

Mef û lû Me fâ î lû Me fâ î lû Fe ûlûn (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1 Dem-beste yaturken <u>g</u> am-ı <u>z</u> ülfünle <u>s</u> ehir- <u>g</u> âh	Dil-hastama cân virdi <u>s</u> abâ
2 Yazmak diledüm nâme saña derd-i dilümden	Kan ağladı <u>h</u> âmem olıcak <u>h</u> âlûme âgâh
3 Gül <u>g</u> ark-ı <u>o</u> arak olsa anub <u>h</u> addüni tañ mı	Gün yüzünü gördi eridi geçdi dil-i mâh
4 Od itdi yirüm hasret-i <u>g</u> ülzâr-ı <u>o</u> ızârûn	Kıldı işüm eyva <u>g</u> am sîb-i zekamûn âh
5 Kadd ü lebün endâzesine servile <u>g</u> onca	Biçindi kabâ oldı bunâ teng ana kütâh
6 Sükker deheni fikri saña reh-zen-i dîndür	Atılma sakın pâreye iy zâhid-i <u>g</u> ümrah
7 Hattun yazamaz Lâmi <u>o</u> ıye nâme-i <u>o</u> ışk	Dîvâneye <u>o</u> âlemde kalem olmaz eyâ şâh

436

Me fâ î lûn Fe i lâ tûn Me fâ î lûn Fe i lûn (. - - -/. . - -/. - - -/. . -)

1 Gönül didi nazar itdükde tal <u>a</u> t-ı tâca	Kitâb-ı <u>h</u> üsne bugün alnı mâhı dîbâce
2 Ruhında beydak-ı <u>h</u> âli <u>o</u> şâh-ı meh-rûnûn	Oyunlar oynasa tañ mı hezâr leo-lâca
3 Bu rûşen oldı ki subhile şâmı fark itmez	Beyâz-ı gerdenini nisbet eyleyen <u>o</u> âca
4 Didüm eltünde nedür işbu gül gibi defter	Hezâr <u>o</u> ışveyle didi şerh-i dîbâce
5 Didim bu sîm-i sirîşkümle var mı bâzârûn	Didi mu <u>o</u> âmelemüz cân u dildür iy <u>h</u> âce
6 Nisâb-ı <u>h</u> üsni zekâtından ol sanem yâRab	Nasîb vire mi ben müstemend ü muhtâca
7 Görüb cemâlini hak didi Lâmi <u>o</u> ı bir kez	Benümle söyleş â zâhid ko ta <u>o</u> ı Hallâca

437

Me fâ î lûn Fe i lâ tûn Me fâ î lûn Fe i lûn (. - - -/. . - -/. - - -/. . -)

1 Ne bend ider dile ol zülf-i bî-karârı göre	Neler geçer bize şol çeşm-i <u>g</u> amze-kârı göre
2 Bölük bölük agar âhum düünleri çarha	Dizin dizin anuñ ucındağı şerârı göre
3 Tutub tutub ne <u>o</u> acebdür yinilmese eşküm	Tozub tozub gelen ol hatt-ı müşk-bârı göre
4 Hevâ-yı zülfiyile saldı cânı girdâba	Burub sarub neler eyler bu rûzgârı göre
5 Şarâba sabr mı olur zülf ü haddi devrinde	Diceyi gündüze katub gelen bahârı göre
6 Bayır bayır yanar âhumla kûh u sahrâlar	Çayır çayır kaçar ol âhû-yı şikârı göre
7 Tolu tolu içelüm sâkiyâ şarâbı ki <u>g</u> am	Çanak çanak içürür bize zehr-i mârı göre
8 Kulac kulac gelür ol saçları kemend-âsâ	Düşe tura bir ayak sen ilerü varı göre
9 <u>o</u> Aceb mi olsa bu büthâne Ka <u>o</u> be-i <u>o</u> uşşâk	Hezâr renkle nakş oynayan nigârı göre
10 Rakîbe <u>o</u> âşık-ı zârûn dili tokunmaz hiç	Tutar mı ağzını bir dem <u>o</u> nâ-bekârı göre
11 <u>o</u> Alem <u>o</u> alem yiridür çıkısa düdün eflâke	Havâledür saña bu âteşin hisârı göre
12 Ümiz-i vaslile cânâne cân virür cânâ	<u>o</u> cânlar su iden nâr-ı intizârı göre
13 Esîr-i şeş-der-i <u>g</u> am kıldı nâle Lâmi <u>o</u> ı	Ne hoşca hoşca gelür yâre nakş-ı zârı göre

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Tâcir-i ^cukbâ geçer dünyâda söylen zâhide
- 2 Sâyl-i çeşmüm ne ister hâk-i pâyünden şehâ
- 3 Nâli için her seher bülbüllerile hem-demem
- 4 Dil-berâ hoş hâsiyyet var leblerün câmında kim
- 5 Şâh-ı gül pür-dâğ iderse tañ mîdur bâzuların
- 6 Günde alsan zülf ü hattından nigârün yüz misâl
- 7 Sûs-ı âhundan serâpâ dehri yakdun Lâmi^o f

Eyledi sermâye-i ^cömri telef bî-fâyide
Yüz suyun dökmekden artuk hod anâ yok ^câyid
Sanma iy serv-i revân gülzâra cânun meyl id
^cÂşıkâ zevk u safâsı hây u hûy ^cabide
Hasretinden iyi nihâl-i bâğ-ı ^cömr ol sâ^o id
İy musavver yazamazsın bir ser-i müyün gide
Olmadı bir zerre te'sîri rakîb-i bâride

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Mihr ü meh kul olsa tañ mı hay efendüm sen bege
- 2 Kâmetün şâhın egüb vaslun yemişin dirmeye
- 3 Boynına salınmağa ol servün irmez âh elüm
- 4 Gökde gördükce hilâli yârüm için sanuram
- 5 Olmadı bir zerre ol pulâd-ı dilden nesne oer
- 6 Çün temâşâ-yı şikâr ister dilün iy şâh-ı hüsn
- 7 Meh-likâlar hücrelerinden çıkamaz oldu it gibi
- 8 Şöyle pür-tâb-ı tebem derdün gamiyle iy tabîb
- 9 Lâmi^o f niçün seni hûni gözi itmez kabûl

Çarh tokuz tolanur küyün seni bir görmege
Râğbân-ı gam nihâl-i kaddümü itdi gege
^cAvn-i Hak irüb meger âhum yili bir dem ege
Sırma işlenmiş yakadur âsmâni gönlege
İşiginde çehremi geh küsre idem gâh ege
Küsteri vir bir nazar tonuz rakîbi ben sege
Âh kim kâfir rakîbün oldu gün günden yeke
Oda yanar el uciyle nabzuma her kim dege
Her ne denlû h^vârisen degmez mi bir öldürme

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Gül eger da^ovi-yi renk eyliye ruhsârün ile
- 2 Nice hâmem gibi kan ağlamıyam devrândan
- 3 İy güneş ^câşık-ı ^curyânı yiter yak yandur
- 4 Fitne-i hattunla cân çıkışardı amma
- 5 Revnak-ı subhla kuhlın gicentün uğurlar
- 6 Gün gibi küyün yiter tolan iy ehl-i ^casâ
- 7 Lâmi^o f ^caynına salmaz zer otağın güneşün

Ağzı tadın vir ana la^ol-ı şeker-bârün ile
Kâdr-i yakutı sıduk bu hatt-ı jengârün ile
Bulub ol kapuda yüz oâme-i zer-kârün ile
Başa varmaz işi ol turra-i tarrârün ile
Neylesün şems ü kamer bu iki ^cayyârün ile
Çarh-veş dâyireler çiz yûri pergârün ile
Devletünde geçinür sâye-i dîvârün ile

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Çarh kim gönlümi mihrünle yıkar döne döne
- 2 Oldı dil murgı hevâyı saçalı dâne benün
- 3 Dil-i miskîn kara kanlar akıdub hâme-sıfat
- 4 Seni iy mâh görüb her gice koynında felek
- 5 Murg-veş dâd-ı dilüm her dem ider çarha su^oüd
- 6 Kılca yol bulmadılar biline sîm ü zer ile
- 7 Kanda bulsa çevürür şişlere ol gamze dili
- 8 Gird-bâd-ı gamı girdâb-ı belâyı mı diyem

Bir fenerdür ki hayâlünde yanar döne döne
Göz karardub saçun ağına iner döne döne
İndürür hattuna zülfün gibi ser döne döne
Tañ mı tâvûs gibi raks ide ger döne döne
Ya^c ni sen mâha diler ilete haber döne döne
Bilsevüz neyle kucar anı kemer döne döne
Yandı mihnetle gam odında ciger döne döne
Baña bu ahter u çarh itdi neler döne döne

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Bes durur mihr-i ruhun sinede imân yirine	Leblerün zevki yiter tende baña cân yirine
2 Ağlaram sebze hatun negv ü nemâ bula diyüb	Şükr kim geçdi bu gam yaşları bârân yirine
3 Nola bundan beter iş cânuma ol hâl-i siyâh	Saçdı âşub u belâ tohumı bustân yirine
4 İt rakîbi nice şî rümde tezekkür ideyim	İy perî bağlamazam ben anı hayvân yirine
5 Niderem sohbet-i bâğ u çemeni çün görürem	Yüzünü gül saçını sünbül ü reyhan yirine
6 Hafz içün dîv ü periden çekerüm dâğı yiter	Hırzıdur cân u diltün mühr-i Süleymân yirine
7 Benzedürdüm mehi alnına vü mihri yüzine	Korkaram Lâmi ^o iyâ işde cânân yirine

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Gönder okın gamzenün iy kaşı yâ cân üstine	Cân virür ^o âşıklarun her dem o peykân üstine
2 Lebleründen em buyur çün bağrumı itdün kebâb	Hübdur sâfî şarâb içilse büryân üstine
3 Hatt-ı dil-berden budur ^o âşıklarun ^o râz itdügi	İstemez toz konduğun mü'minler imân üstine
4 Bezme gelse dem?be dem ol la ^o li meygün çeşmi mest-Dîde vü dil gayret idüb kan olur kan üstine	
5 Zülfün ol müşkîn tınab çetr-i hümayundur ki hak	Kurdu anı ebr-veş sahn-ı gülîstân üstine
6 Kaddün üzre zülfünü resm idemez nakkâş-ı dehr	Gerçi kuşlar kondurur serv-i hırâman üstine
7 Kıldı meyl ağıâre çeşmün bakmada ben bî-dile	Hây ne kâfirdür gözün dönmez müselmân üstine
8 Tâb-dâr-ı eş ^o ârun ol meh dergehinde Lâmi ^o î	Gün gibi yazılssa tañ mı çarh-ı gerdân üstine

4 Me fâ î lün (4 . - - -)

1 Ruhun âyine-i cândur cihân nakşı ^o ayân anda	Ne yüzdür bu ta ^o âlâ'llah ki hayrân ins ü cân
2 Dehânun noktası cânâ ^o aceb müşkil mu ^o ammâdur	Rumûz-ı tamâm olmuş nihân anda
3 Sözüñ ^o isî gibi kılssa ^o aceb mi mürdeler ihyâ	Lebün cân çeşmesidür kim hayât-ı cavizân anda
4 Gören qâ h-ı zenehdânun dir iy serv-i hırâmanum	Hümâ-yı zülfün itmışdür mu ^o allak ^o âşiyân anda
5 Kaşun tâk-ı mu ^o allâdur saçun zencir-i ^o adl iy şâh-Yüzün dîvân-ı a ^o lâdur lebün Nuşî'r-Revân anı	
6 Görüb zülfî siyeh-kârun idenler rûm-ı hüsnün seyr-Neden düşmüş ^o aceb dirler şeh-i Hindustân ar	
7 Sebük-dil ehl-i ^o işretdür gözün merdümeleri cânâ	Girüb gülzâr-ı hüsn iğre çeker ritl-ı girân
8 Kapunda Lâmi ^o î miskîni yiter eşke çark itdün	Harîm-i Ka ^o bedür küvün yaraşmaz k'ola kan ar

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Sünbülün kim sâye salmış ^o âriz-ı nâb üstine	Bağlamış kıldan kalemler nakş ider âb üstine
2 Leblerün devrinde hatt-ı hurde-kârun dir gören	Nakş-ı mînâdur geçilmiş la ^o l-ı sırâb üstine
3 Her yaña döndükce gamdan gözlerüm kim yaş döker	Küzelerdür vaz ^o olınmış sanki dulâb üstine
4 Kaşun üstinde saçunun haluna iden nazar	Benzer ol kandile dir k'asıldı mihrâb üstine
5 Sanki bir miskîn-megesdür virdi heylvâ üzre cân	Nokta-ı hâltün ki düşmüş la ^o l-ı hünâb üstine
6 Zîr-i tâb olur gülîstânlar velf ol pîrehan	Bir semenden haymedür kim düşdi mehtâb üstine
7 Lâmi ^o î hüsnün kitâbının bevânın ideli	Sözlerin altın ile vazalar şuhâb üstine

446

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / . -)

- 1 Zülf-i dil-ber bağlayaldan müşk-i terden mirveha Kaldı ayaklarda yekser sîm ü zerden mirveha
 2 Leblerün bälından ayrı gördi şem^o un sūzışın Bağladı pervâneler hoş bâl u perden mirveha
 3 Kâmrân gördi meges-veş nûş-ı la^o lün hâlini Tûtfi-yi cân düzmek ister ney şekerden mirve
 4 Hoş terâvet virür ol dür gibi derler zülfüne Zîynet olsa yaraşur^o ıkd-ı güherden mirveha
 5 Lâmi^o i zülf-i hevâsından durur ol gül ruhun Ebr-i nisân kim düzer evrak-ı terden mirveh

447

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / . -)

- 1 Vireli destine yârün ihtiyârı mirveha Düşdügince kullanur her rûzgârı mirveha
 2 Zülfine hem-dem olub ser-geşte gönlüm gibi âh Yile virdi tağidub sabr u karârı mirveha
 3 Çün hevâ-dâr-ı nesîm zülf-i müşkînündür ol Bulsa devrân içre tañ mı iştihârı mirveha
 4 Kaçan olurdu bu resme gün gibi sûret-pezir Olmasaydı hüsnünün âyine-dârı mirveha
 5 Parmâğınun^o ukdesi mühr-i Süleymândur meger Bende fermân itdi bād-ı müşk-bârı mirveha
 6 Dil-berâ serv-i ser-efrâzun hevâsından senün Dest-i devrân eyledi berk-i çenârı mirveha
 7 Sünbülünden bezm-i gülzârı mu^o attar kılmaga Eyledi bād-ı sabâ ebr-i bahârı mirveha
 8 Kand-i la^o li üzre müşkîn hâlini sandı meges Kıldı devrân Lâmi^o i zülf-i nigârı mirveha

448

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - - / . - - - / . - -)

- 1 Olaldan dil leb-i cânâne teşne Bedenden el çekübdür cânâ teşne
 2 Kalub gam sâhilinde bî-ser ü pâ Benem ahmerleyin^o ummâna teşne
 3 Zülâl-ı vasluna sırâb iken halk Niçün hasret odına yana teşne
 4 Denizler nûş iderken hün-i dilden Girü cânım leb-i cânâne teşne
 5 Gözün her dem çeker katluma hancer Şu hünîdür ki olmuş kana teşne
 6 Semender gibi cânım mihrün ile Olubdur âteş-i sūzâna teşne
 7 Hayâli Lâmi^o i virmez teselli Serâbiyle alur mı kana teşne

449

Me fâ i lün Fe i lâ tün Mâ fâ i lün Fe i lün (. - - - / . - - - / . - - - / . -)

- 1 Egerçi sâye-veşem hâk u zâr u üftâde Segirdüb arduna düşdükde hem-rehem bâde
 2° Aceb mi kalsa dil ü cân gamunla dem-beste Ki zülfün eyledi zincir esîri üftâde
 3 Turub felekde kılur sidre müntehâ da^o vî Berâber olamaz amma bu serv-i âzâde
 4 Ne tañ yüzine gözüm hasret olsa her yâdun Hemîn cihânda yaşum kaldı âşinâ-zâde
 5 Tabîb ider bâna tedbîr-i şerbet ü zencir Bu cân u dil leb ü zülfünle özge sevdâde
 6 Ne yüzden olsa zuhûrûn kabûl ider cânım Misâl-i âyine olur hemîn dil-i sâde
 7 Çü virdün ol gözi âhıya Lâmi^o i gönlün Gez imdi vâlih ü ser-geşte kûh u sahrâda

450

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün / . - - - / . - - - / . - - -

1 Benem ol çeşm-i hayvâna teşne	Ruhun ^c gem ^c ine bir pervâne teşne
2 Yaşum gibi beni gözden kurutdun	Tarahhum kıl ki geldi cânâ teşne
3 Düşüb tîğünâ cân virsem ^c aceb mi	Suya irse kaçan katlana teşne
4 Ciger pür-âteş oldu ^c ârizundan	Sudan kim gördi oda yana teşne
5 Rakîbün hatt olur ağladuğundan	Zemin-i huşdur bârâna teşne
6 Kulağumdur düşün ^c vâfında gûyâ	Sadefdür katre-i nîsâna teşne
7 Dem-â dem Lâmi ^c i kan yaş içinde	Şu mâhi gibidür ^c ummâna teşne

451

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Gale iy serv-i revân karşuma reftâr eyle	Eşk-i hününüm ile pâyünî gülzâr eyle
2 Ney gibi bir nefese kaldı hayât-ı dil ü cân	Bir dem iy ^c îsî-nefes hastâna tîmâr eyle
3 Dâr-ı Mansûra ne sırdur sebep olan açayım	Zâhidâ içerü gir kapuyı divâr eyle
4 İtlerün tozda gördükce rakîbi dirisen	Ben ayak tozın ol aslanlara serdâr eyle
5 Lâmi ^c i gün ki emel nakşı sanâ virmedi el	Şeş-der-i gamda yiter cân u dilün ^c sâr eyle

452

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1 ^c Ahd itmiş idi gelmedi cânân geçen gice	Pür-mâtem idi külbe-i ahzân geçen gice
2 Yılduz gibi sabâha degin yummadum gözüm	Varam dimiş idi ol meh-i tâbân geçen gice
3 Kan ağlamakda bu dil-i sîzâna subha-dek	Hoş hem-dem oldu ^c gem ^c -i şebistân geçen gice
4 Katl-i rakîbe ola mu ^c in dirdüm itlerün	Hayfâ ki bize uymadı yârân geçen gice
5 Yâd-ı lebün ne şûr virürkim saçun gibi	Girişdi biri birine mestân geçen gice
6 Derd ü firâk u hasretle cân virür diyü	Gem ^c olmuş idi hücreme ihvân geçen gice
7 Nâlem bu halkı şöyle uyutmadı Lâmi ^c i	Herkes didi ney idi şu efgân geçen gice

453

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Bir dem uymaz nideyim yâr gibi dil sözüme	Güneş olsam degmez bir nazar ol meh yüzüme
2 Heb ben itdüm baña bir zerrece yârün suçı yok	Kara bahtum bilürem karanuram kendüzüme
3 Yürü iy sâye elünden ko bugün dâmenümi	Ben ^c adem iline gitdüm iremezsın tozuma
4 Bakmazam hür u perî meh gibi ^c arz itse cemâl	Yârdan gayri bugün kimsene girmez gözüme
5 Bülbülün sıklığını nâlam ile dindürdüm	Gül kulağ ^c elsa ne tañ iy dil-i nâlân sözüme
6 Baña bakmaz saçına müşteri olduğum için	Ne kara günlere kaldum dege nahs ılduzuma
7 Lâmi ^c i kapladı dil çehresini zulmet-i gam	Tâli ^c u baht degişmez gicesin gündüzüme

454

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe ü lûn (. - - - / . - - - / . - -)

1	Olalı menzil ol gün yüzlü aya	Salıncagun topı irdi semâya
2	Hümâ gibi idüb pervâz-ı Âli	Salarlar âftâb üstine sâye
3	Şikâr itmek dilerler nesr-i çarha	Ki şahin gibi kalkarlar havâya
4	Salınmak öğrenür Sidre bulardan	Eli irmez bu kadr-i müntehâya
5	Olubdur ıyd-gâh-i Bursa şimdi	Salıncaklar ile uçmağa pâyê
6	Urub dulâblar bî-âb-ı çarha	Kebuter gibi iterler serâya
7	Burucına ider dün-gün felek reşk	Ki menzil her biri bir meh-likâya
8	Kıran itmiş kiminde iki kevkeb	Kiminde gün mukâbil olmuş aya
9	Safâdan yire basmaz her biri pâ	Sımâ idüb götürmüş el hevâya
10	Tolanub devrini pergâr-veş halk	Gelürler nokta gibi bir araya
11	Bulardur varsa uşşâka mi râo	İrerler bunda âdâr u safâya
12	Tecellî ister isen Lâmi f var	Nazar kıl gel bu devr-i âsiyâya
13	Cemâl u tal at u hüsn ü bahâdur	Süreyyâdan irince tâ serâya

455

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / . - -)

1	İy sabâ müşkîn saçından anber-feşân eyleme	Cân u diller mecmâ in lutf it perişân eylem
2	Leblerün yâdına ben hûd eylerem teslîm-i cân	İy kaşı yâ yok yire peykânunı kan eyleme
3	Ahd-i vaslunla gerek öldür gerek dirgür beni	Dil-berâ neylersen eyle kasd-i hicrân eylem
4	Hâb-ı nâz eyler didiler ol gülî nergis gibi	Bir nefes iy bûlbül-i dil âh u efgân eyleme
5	Açma iy dil derd-i cândan çeşm ü zülf-i yâre râz	Genc-i pinhân üzre her düzdi niğehbân eylem
6	Dime mihr-i meh-likâlardan ferâgat it bana	Zâhidâ şeytân degülseñ kasd-i imân eyleme
7	İki âlemde murâd Lâmi f sensin şehâ	Tek dilüm vaslunla şâd it gayri ihsân eylem

456

Mef ü lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

1	Yirden irişdi çarha gamum âh u vâyle	Ok gibi menzil aldı muvâfık hevâyile
2	Dikdi asâyırı katluma kaddi sinânun âh	Kaldı kayâmete işüm ol pür-cefâyile
3	Çam kulzuminde nicesi ser-geşte olmayam	Pürdür hübb gibi dimâğum hevâyile
4	Dün leşker-i rakîbini arz eyledi o mâh	Bir kez göründi ol dahi yüz biñ belâyile
5	Kuhl-i oilâyiğün bir avuç hâk-i pâyunı	Göndersen armağan nola dest-i sabâyile
6	Câm-ı meyile halkı suvardukca sâkiyâ	Ben teşne câna bir nazar itgil safâyile
7	Küyün felek gibi nice tokuz tolanmayam	Pergâra döndi Lâmi f kaddüm asâyile

457

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - - / . - - - / . - -)

1 Ne hoş hurrem makâm olur bu hâne
2 Cihân mülkine Hak bünyâd uraldan
3 Derûnı kalb-i ârif gibi rûşen
4 Birûnı rû-yı dil-ber gibi zîbâ
5 Göreydi hür u rîzvân bu makâmı
6 Cihân dârında bu hurrem bihiştün
7 Cihân gün Lâmi^o i bâkî degüldür
8 Gönül beytini ma^o mûr it idersen

Herah virür der ü dîvârı câna
Yapılmadı bu resme tâb-hâna
Atar her câmi pertev âsümâna
Ki hayrândur âna çeşm-i zamâne
Bulurdu uçmağa yüz biñ bahâne
İlâhî kıl esâsin câvizâne
Gönül virme igen mülk-i oihâna
Harâb olursa ger^o âlem saña ne

458

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Diş biler dil dembe dem yârûn leb-i handânına
2 Fursat el virdi turub koltukdan işler^o âşıkın
3 Nola cânım^o arz-ı sadr eylerse tîr-i gamzene
4 Aqduñ ağzum sırrını diyüb helâk itdün beni
5 Olsa biñ cânım kılam kurbân vişâlun^o ıydına
6 Târ-mâr olmuş ser-â ser sünbül ü reyhanların
7 Ağzın açub kalsa tañ mı gonceler bengi gibi
8 Müşk ü^o anberden budur sakındığı dil zülfünü
9 Dest ü pâyın Lâmi^o i tîğ-i kazâ kat^o eylesün

Yaramaz sanmaz kişi^o âlemde kendü cânına
Tîgi gibi dil-berüm almış rakıbi yanına
Kâfir-i bî-kiş ise hürmet gerek mihmânına
Ah kim ben bî-dilün yak yire girdün kanına
Kan bulaşdırmak ne hâcet gamzenün peykânına
Üğrı girmiş gibi cânâ hüsnünün büstânına
Şehd teldurdukoa la^o lün pişte-i handânına
İstemez toz kondugın reyhan sağun dâmânına
Kim ki indürmezse ser ol gamzenün fermânına

459

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Gözgünün hayret eli kaldı zenahdanında
2 Nice öninde yüzüm sürmeyeyim toprağa ben
3 Ne Süleyhâdur o mâ kim dil ü cân Yûsufını
4 Münkerimiş didiler nûr-ı tecellâyâ ebed
5 Gün yüzün mihrine kapıldı meger mâh-ı felek
6 Müskile hatt-ı lebün mühr-i Süleymân yazmış
7 Lâmi^o i düşdi dil ü cânile bir deryâya

Görelî hattını mihr ruhi devrânında
Zülf-i bî-dîni gibi rû-siyehem yanında
Bend idüb habse salar qâh-ı zenahdanında
Zâhidün oldu yakîn şübhe var imânında
Lâle-veş dâğ-ı gamun kaldı dil ü cânında
Dehenün hâteminün la^o l-i bedehşânında
Katredür yidi deniz dîde-i giryânında

460

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Sâkiyâ câm-ı meyi itme nihân cân degüle
- 2 Zülf ü hattun var iken anber ü müşki nideltüm
- 3 Lebünî sunma rakib-i hara iy cân-ı oihân
- 4 İki âlem degicek derd ü gamı cânânun
- 5 Jâleler diğ bilemek gonca-ı la lüne neden
- 6 Dil-berâ dide-i uşşâka rehün gerdinden
- 7 Boz rakibün yüzini zorba çeküb Lâmi iyâ

Tutalum cân imiş anı leb-i cânân degüle
 Oda ur yile savur dirliğüm andan degüle
 Çeşme-i cân didiler çeşme-i hayvân degüle
 Ser ü cân terki dilâ yolına çendân degüle
 Hün-ı âşık gibi düro-i güher-ersân degüle
 Bir avuç hâk nedür virmeyesin cân degüle
 Sikke sûretse nola mühr-i Süleymân degüle

461

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Sâkiyâ câm-ı meyi sun leb-i cânân degüle
- 2 Sürelüm cân-ı safâyı bu demi hoş görelüm
- 3 Leb-i la lün var iken yâd-ı Mesihâ ne gerek
- 4 Günde bin cürm ü hatâsın kulınun afv eyler
- 5 Kana girem diyü dil-ber kıya bakmaz yüzüme
- 6 Haro idersin bu oiger kanını iy didelerüm
- 7 Ne içün Lâmi iden hancerünü sakınasın

Âyeti tuta bizi vir içeltüm kan degüle
 Baş u cân oynayalım yoluna işyan degüle
 Raña efsün okuma dirliğüm andan degüle
 Ol melek ruh-ı musavver durur insan degüle
 Hüblar âşıkın öldürmemek ihsân degüle
 Gide dükenmeye mi kulzum u ummân degüle
 Biriğim su ne durur virmeyesin cân degüle

462

Me f ü lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fe ü lün (- - . / . - - . / . - - . / . - -)

- 1 Akdı yine dil göz göre bir serv-i revâna
- 2 Bir hür-ı perf-rû ki yüzün görse melâyik
- 3 Geh meyve düzer nârevne tâze rutabdan
- 4 Döndürdi yaşum lâleleri sahn-ı oihânı
- 5 Bir zülf-i hüma-sâye hevâsında uçarken
- 6 Şühâne bahâ ister isen bu sükke algıl
- 7 Sordum lebi sırrına didi kim Lâmi i öpsem

Yaşum gibi cânumda bile oldı revâne
 Uçmağa bula her biri bin dürlü bahâne
 Geh nâz u cefâ berkin asar serv-i revâna
 Ol gül yanagun derdiyle bağ cinâna
 Sayd oldı gönül bir kara gözlü balabâna
 Devletli güzel başun içün itme bahâne
 Hem-dem olamaz mest kişi râz-nihâna

وله في حرف الباء

463

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

- 1 Ne ferr ü kevkebedür kim bu hüsn-i oılve-nümây
- 2 Zehî cemâl u celâli ki eyledi sun^oun
- 3 Safâ-yı tal^oatun eyler sipihri âyine-dâr
- 4 Nola dil ehli semâ^oundan itse hâyile hü
- 5 Hemîşe fikr-i ruhun kavm-i ^oıyşa hayret-bahş
- 6 Çü bezm-i vuslatunun şem^o gibi ^oâşıkıdur
- 7 Bu gülşen içre nola Lâmi^o i gibi bûlbûl

- Kemâl-i lutf ile her yüzden oldı dehr-ârâş
^oIzâr-ı rûza şebün turrasını gâliye-sây
 Hevâ-yı sünbülün ider nesîmi nâfe-küşây
 Dem-i gamundur iden nâyün işin âh ile vâş
 Mîdâm zıkr-i lebün ehl-i şevke zevk-efzây
 Erise âteş mihrünle tañ degüldür ay
 Nevâ-yı hamd ü senânile olsa nağme-serây

464

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - - / - - -)

- 1 ^oArz-ı hüsn idüb çü gönlüm kıldı yağma ol perî
- 2 Nice tasvîr eyleyem mirât-ı dilde hüsnüni
- 3 Zerre-veş saña hevâdâr olmağa imkân mı var
- 4 Gül yüzün evsâfı gördüm haşre-dek olmaz beyân
- 5 Nice bir olam tehf destem diyü sâkı melûl
- 6 Âsitânun yâşdanur her gün seherden şâma dek
- 7 Sâl u mehdür çarh-veş kapun tolanur Lâmi^o i

- Zâhidâ olsam ^oaceb mi yimek içmekden beri
 Mâh gibi günde bir yüzden toğarsın iy perî
 Sen mehün vaslına mihr ü enotum iken müşter
 Bûlbûl-âsâ idüb efgân oda urdum defteri
 İçelüm dil-berün ^oışkına toldur sâgarı
 Âfitâbun çarha dökse tañ mı iy mâh efseri
 Vah ki bir gün olmadı tâli^o sa^oâdet ahteri

465

Me fâ i lûn Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. - - - / . - - - / . - - - / . - -)

- 1 Esirge şol dili kim zâr u mübtelân oldı
- 2 Meh ü sipihre ne tañ egmezise zerrece baş
- 3 Nider o ^oâşık-ı ser-geşte saltanat tâcın
- 4 Çü gayre dîdeni açdun yiridür inle gönül
- 5 Dök imdi Lâmi^o iyâ eşk-i çeşmüni her dem

- Esîr-i silsile-i zülf-i dil-rubân oldı
 Hevâ-yı mihrünle ol ki hâk-i pân oldı
 Kapunda terk-i oihân eyleyüb gedân oldı
 Senün bu âh u figân ney gibi cezân oldı
 Çü yâr çün dil ü cânile mâcerân oldı

466

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Bâğbân-ı dil cihâmı geşt kıldı su gibi
- 2 Bitdi çok sünbül açıldı çok karanful bâğda
- 3 Yaşum idi ben kuru başum cihânda hem-demi
- 4 Dâğ-ı gâmdan lâlenün bağrını pür-hûn eyleyen
- 5 Bir dil-i bülbül durur her gonca cânâ bâğda
- 6 Olmasun mı kâkülün devr-i zenahdânunda kerem
- 7 Sen güneşden çeşmine bir zerre rîk idüb ümiz

Bulmadı gülşende bir serv ol kad-i dil-cû gil
 Biri cân-bahş olmadı bu cânberin giysû gibi
 Şimdi ol dâhi bânâ eyler nazar kanlu gibi
 Seyr idenler gülşen-i rûyun didiler .bû gibi
 Hâr elinden kana yanımdur gül-i hod-rû gibi
 Biledür her dem bûğüsü çölmegi cânû gibi
 Lâmi f yolunda hâk itdi yüzün yazı gibi

467

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 Kıldı nergis gibi âhû gözlerün sayru beni
- 2 Tîrini bulub oigerde dil mi istersin didüm
- 3 Zülfine el kardüğün müşkün görüb didi sabâ
- 4 Başdan aşdı yaşuma yüz virdüğümce âh kim
- 5 Nâle kılsam def gibi hışm eyleyüb göksin kakar
- 6 Sen sehî servi kenâr için kodum ortaya baş
- 7 Hâr-ı gâmdan Lâmi f zâr olsa bülbül-veş ne gam

Öldürür âhir asâya düşürüb âh o beni
 Didi çokdan geçdüm andan cânun için ko beni
 Ben bu sevdâdan geçerdüm kosa idi bu beni
 Aleme rüsvây idiser bu delûkanlu beni
 Penbeyiyle boğmağ ister ol gözi cânû beni
 Su gibi yiter süründür iy kadi dil-cû beni
 Kana gark itdün yaşumdan iy gül-i hod-rû beni

468

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Terk idüb bezmümüz ol cân didi sohbet bâkî
- 2 Yârdan gayriyi sür kapuyı dîvâr eyle
- 3 Gördi derd-i diltümi yâr bânâ oldu adû
- 4 Dergehünden gice it gibi rakibi sürdün
- 5 Ger kadem rence kıla katlum için gamzelerün
- 6 Râh-ı vaslunda bânâ ölmek igen âsândur
- 7 Bezm-i meyde lebünün bûsesin aldum bir kez
- 3 Arızun revnakına gerçi hattun virdi fenâ
- 9 Lâmi f sâye-i servünde olub âsûde
- 10 Gerçi kim katl-i rakibiyle burûdet gitdi

Âh kim olmaz imiş dünyâda devlet bâkî
 Hâne-i dilde dilerseñ ola vuslat bâkî
 Nice özr ideyim ol dil-bere illet bâkî
 Terk iderse seni hoş itmez ise let bâkî
 Mâ-hâzer dil vireyim cânla hizmet bâkî
 Müşkil oldur ki virem cân kala hasret bâkî
 Cân dimağında ebed kaldı o lezzet bâkî
 Yine dil ehline hüsnünde ki hâlet bâkî
 Didi yüzler sürüyüb zıll-ı saâdet bâkî
 Yâd-ı yâr olmayacak yine harâret bâkî

469

Me fâ i lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fa ü lûn (- - ./ - - ./ - - ./ - -)

1	°İyd itmege ol mâhile bir lahza nihâni	Halvetde tutub gizlüce boğduk ramazânı
2	Ol la°l-i lebûn şevkine dün-gün iğrem mey	Hoşlukla geçürsem nola devr-i güzêrânı
3	Yok yire helâk itdi beni haşrde cânâ	Ortaya çekem ol kemer-i mü-yâ meyânı
4	Gel la°l-i revâniyle ter it huşk-ı dimâğun	Zâhid diler isen gide benzün yarakanı
5	Kılman ne sebük ser ne girân cân ile sohbet	Yârân-ı sebük rûh çekün ritl-ı girânı
6	Nergis degül uğrar diyü sen serv-i hırâmı	Kalmış çemenün râhda çeşm-i nigerânı
7	İy Lâmi°î düşdün çü hevâsına o zülfün	Deryâ gibi gitmez dil ü cânun hafakânı

470

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - / - -)

1	°İşk sevdâsın idelden hak bentüm âyinümi	Zülfünün zünnârı küfrine degışdüm dînümi
2	Zulmet-âbâd olmuş iken cân u dil mülki gelüb	Rûşen itdün gün yüzünden çeşm-i °âlem-bîdür
3	Sâye-i servünde iy gül-ruh açılsum lâleler	Ayağuna süreyim ko dide-i hûnînümü
4	Bağrını pür-yâre kıldı gerçi âhum okları	Almadum bu çarh-ı zâlimden dirîğâ kinümü
5	İy rakîb-i turş-rû ko acı diller virüben	Ağzuma sunsun çü soram ol leb-i şîrînümü
6	Üstüme rahmet yağa hâk-ı kudüm-i yârden	Dil-berün küyü güzêr-gâhında kazun sinümü
7	Ölmege bin cânla cânlar virürdüm Lâmi°î	Hâfız Ahmed okusa lutf eyleyüb Yâsinümü

471

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe ü lûn (. - - - / . - - - / . - -)

1	Ölümlü hastayuz sun sâkı râhı	Bu gıoe diri çıkarduk sabâhı
2	Lebünle bir nefes hem-dem olinca	Ne kanlar yutdı la°lünden surâhı
3	Çıkar bir gün bunun sonı fesâda	Yiter şatdun bize sûfî salâhı
4	İçersin su yirine kanum iy cân	Lebün hûnı siyeh çeşmün mübâhı
5	Öamünden sinem oldı şerha şerha	Bulınca hâtırundan inşirâhı
6	Gözün °uşşâkı kırdı bir nazarda	°Aceb bilsem nider gamzen silâhı
7	O zülf ü rûya kul ol gıoe gündüz	Dilersen Lâmi°î gamdan felâhı

472

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1	Dide dilden sakınur gamzen okın cânı gibi	Dil düşüb üstüne cânlar virür imânı gibi
2	Gitmez ağzından o gencine-i hüsmün zülfi	Bu tıllısmun meger ol mâr-ı nıgehbanı gibi
3	İyjkaşı yâ gözün okına gönül karşı çıkub	Geçürür sadre anı °ızzile mihmânı gibi
4	Eli bağı bir ayağ üzre turur bencileyin	Kâmet-i ser-keşünün servde hayrânı gibi
5	Bûse virdüğüne iy mülket-i °Osman güzeli	İncinürsen girü al şâh-ı Karamanı gibi
6	Bir dem iy gül kulağ ol nâleme kim çeng ü rebâb	Virmez ol hâleti bu bülbulün efgânı gibi
7	Devletinde gamunün âhumun ebri her-dem	Başum üzre kurulur hayme-i sultânı gibi
8	Dâyım iy hûr-i perî-çehre gamun dâğın dil	Nakş ider sînesine mühr-i Süleymânı gibi
9	Lâmi°î senden eger yüz çevürüb kaçâ nigâr	Yalvarub pâvine dâğ sîle i nâfâs-ı

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -) 473

- 1 Ah kim rûyın o mâhûn çarh-ı dîn göstermedi
- 2 Gerçi kim o;anı ölümlü hasta itmişdi gözün
- 3 Cânı gibi sînesinde sakladı peykânunu
- 4 Ah kim cânundagı bu işti^o âl-i nâr-ı şam
- 5 Şivesini ol elif kaddûn nigârâ râsti
- 6 Kodum elden dâmen-i dünyâyı urdum^o ışka baş
- 7 Ol zenahdân var iken düşmezdi çâh-i Bâbile

Ebr-i zülfi hâyil oldu bânâ gün göstermedi
Güvledi şamzen^o görüb kendin zebun göstermedi
Neylediyse eyledi hûn-i derûn göstermedi
Gerçi yağum sepdi su bir dem sükûn göstermed
Safha-i^o âlemde resm-i kâf o nûn göstermedi
Akla ol devlet yüzün hükûm-i cûnûn göstermed:
Lâmi^o fî Hâruta baht-ı ser-nigûn^o göstermedi

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -) 474

- 1 Niçe merdûnden taleb idem devâ-yı çeşmümi
- 2 Gözlerûn hancer çeküb kanına girdi bari gel
- 3 Hâne-i dil gibi hicûn^o zulmet-âbâd eyledi
- 4 Hem-dem-i bahr-ı sirîşk idi hayâlûn dil-berâ
- 5 Çehre-i maksûde komaz bakmağa bir dem beni
- 6 Ateş-i pür dîd-ı cânım görmek istersen^o iyan
- 7 Dike tutub niçûn eylerdi nazar ruhsârına

Gerd-i râhûndan umarken tûtiyâ-yı çeşmümi
Hâk-i pâyûnden^o atâ kıl hûn-bahâ-yı çeşmümi
Rûşen it merdûmlık eyle gel serâ-yı çeşmümi
Görmez oldum kandadur ol âşinâ-yı çeşmümi
Ah kim cânım çeker dîn-gün belâ-yı çeşmümi
Seyr kıl âyine-i^o âlem-nümâ-yı çeşmümi
Bağlasunlar Lâmi^o fî bildüm belâ-yı çeşmümi

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -) 475

- 1 Sâkiyâ sanma şarâb-ı hoş-güvâr egler beni
- 2 Gül yüzünden ayru düşmüş hâr-ı şamdan bağı hûn
- 3 Eşkûmi ol serv-i kad gördi geçerken didi kim
- 4 Halka-i zikri saña iy zâhid-i peşmine-pûş
- 5 Bağlayub bir sâde rû nakkâşa dil kaldum esîr
- 6 Fulk-i dil çokdan çıkardı sâhil-i bahr-ı şama
- 7 Lâmi^o fî ser-menzil-i râh-ı fenâdur maksûdum

Bezm-i^o işk içre hayâl-i la^o l-i yâr egler ber
Bir nevâ-keş bûlbûlem kim âh u zâr egler beni
Dem-be dem yolum alub bu cûy-bâr egler beni
Künc-i şamda sebha-i zülf-i nigâr egler beni
Sanma bu bût-hânede nakş u nigâr egler beni
Lîk bu baht-ı perîşân-rûzigâr egler beni
Vah ki pâ-bend oldu kayd-ı kârbâr egler beni

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 - . - - / - . -) 476

- 1 Gerçi dünyâda kefensüz kodı ol yâr beni
- 2 Sarunuz gül gibi kat kat kefen-i sîmînleri
- 3 Nola kan ağlamadan gözlerûm ağarsa bugün
- 4 Kefenüm akcasını cümle sayar yâre gözüm
- 5 Kefenüm boynuma takub düşeyim ayağına
- 6 İy gözüm sâyil olub iste bahâ-yı kefenüm
- 7 Kan bahâ yiter idi bânâ kefen itmek için

Tutam ölü diriltü haşr olıcak dâmenini
Kucmadın ölü isem ol gül-i sîmîn bedeni
Çün şehîdûn konılır keffe kanlu kefeni
Bu dem eşkûmle benem devlet-i^o işkında şani
Ola kim şamzesi tîgiyle katl ide beni
Ya^o nî bu yolla cerr eyle var ol sîm-tenî
Girse bir vasla ele Lâmi^o fî yâ pireheni

477

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Ol tarâvet ki Hudâ bu ruh-ı enverde kodı	Ne semen berkine virdi ne gül-i terde kodı
2 Gördi serv-i kad-i dil-cünü çü bustânda çenâr	Ayağ üstine gelüb ellerini serde kodı
3 Yakmasun halk-ı cihânı diyü hurşîd-i ruhun	Ebr-veş sâye-i zülfünü Hudâ perde kodı
4 Âh kim yâr rakîbîn geçürüb sañre müdâm	Bu ben üftâdeyi yüz mihnetle derde kodı
5 Başa varmadı işüm oâm-ı lebün fikriyle	Elümi zülfün alub âhir ayaklarda kodı
6 Nâ-tüvân oldu gamun bârını dil çekmegile	Cânı ser-bârını virüb saña yüz yirde kodı
7 Ol sanem lutfını aşıklara takşem idicek	Lâmi ^o f oevr ü gamın sen dil-i pür-dende kodı

478

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - - - / . - - / . - - - / . . -)

1 Gülün ki zîynetle bustânın arturdu	Gamiyle bülbul-i dil dâstânın arturdu
2 Dehânün ile meyânun hayâli iy dil-ber	Cihânda ehl-i yakînün gümânın arturdu
3 Ağurdu tîrini buru-ı felekden ol kaşı yâ	Meh-i ruhi gibi her gün nişânan arturdu
4 On itdi ebr-i gamun gökleri o miskinün	Düşüben üstine bir bir dükkânın arturdu
5 Rakîbi Hak yaka kim her nefes dem-i serdi	Bahâr-ı gülşen ömrüm hazânın arturdu
6 Kimesne neydüğünü bilmedi dil-zârün	Yanub derün-ı oigerden figânın arturdu
7 Ne hasiyyet komış iksîr-i aşka Lâmi ^o f Allah	Ki zer gibi tenümün za ^o firânın arturdu

479

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - - - / . . - - / . - - - / . . -)

1 Hevâ-yı servün o cânı ki behre-mend itdi	Cihânda kadr ile mümtâz u ser-bülend itdi
2 Revâniken gözümün yaşı deşt-i furkatde	Gelüb hayâl-i visâluñ ne tarafa bend itdi
3 Cihânda ben miyem âvâren iy perî tenhâ	Gamun sipihri yakasuz mehi levend itdi
4 Benefşe zülfüne öykünse tañ degül sünbül	İrüb sabâ yili miskîne riş-hand itdi
5 Visâli burcına sen mâhun irmedi her kez	Ne denlü âhına dil dūd-veş kemend itdi
6 Hevâ-yı kâmet ü âb-ı ızâr-ı dil-oýun	Çemende serv-i ser-efrâzı end ü bend itdi
7 Kararsa sine-i pür-mihri tañ madur mâhun	Ki oismini şeb-i turrañ gama kişend itdi
8 Gözümde peyk-i hayâlun uçub yürür her dem	Meger ki eşküm ulagın tutub semend itdi
9 Sakındığı tapunı Lâmi ^o f yavuz gözden	Budur ki hâl-i ruhun cânını sipend itdi

480

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

1 Niçe bir gamzelerün sanca şehâ şîşe beni	Benzer ister gamun odında bugün bişe beni
2 Sâkî şîşeyle perî-h ^v ânlig ider dehre meger	K'etdi hayrân dem-i efsûnla ol şîşe beni
3 Giceler mey içerem subh humârın yazaram	Zâhidâ sanma cenâbun gibi bî-pîşe beni
4 Cân virürsem dahi iy dil saña yok râh-ı halâs	Zülfi sevdâsı tolaşdurdı ^o aceb işe beni
5 Gördi fakr içre gınâyile huzûr-ı dilümi	Gösterür şimdi o cân ha ^v âce vü dervîşe beni
6 Sâkiyâ def ^o -i gam itmezsen eger bâdeyile	Hüremez ahşâma bugün öldürür endîşe beni
7 Lâmi ^o f zülfi dili bek yapışub tutmaz idi	Çeşmi gam itmese ol gamze-i bed-kîşe beni

481

Mef û lû Fâ i lâ tû Me fâ î lû Fâ i lûn (- - ./- . - ./- . -)

- 1 Derdâ gözüm yaşın o semenber götürmedi
- 2 Çekdüm rakîbi dil-bere sine sîzûmdan âh
- 3 Ursun ışığı taşlarını câna gam degül
- 4 Âh itdügümce kapladı gam ebri gün yüzün
- 5 Cân u dil ile tañ mı kabûl itse °âşıkun
- 6 İtdüm bu rû-yı zerdile °azm-i tavaf-ı yâr
- 7 Hicriyle Lâmi °î seni yâr eyledi helâk

- Bârân-ı bî-hisâbı gül-i ter götürmedi
- Neylersin öldürür misin ol har götürmedi
- Gökden ne yağdı °âleme kim yer götürmedi
- Zannum budur ki nâlemi dil-ber götürmedi
- Şol mihneti ki yirlerü gökler götürmedi
- Miskîn demek ki hacca gidüb zer götürmedi
- Benzer ki kana girmegi hancer götürmedi

482

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 İy ecel ol gamze gibi bî-emânsın sen dahi
- 2 Diller içün zülfünü zincîr-i °adl itseñ nola
- 3 Kanda bulub ağlasun derdin saña bî-çâre dil
- 4 Derd-i °ışıkun nev-ouvân iken beni pîr eyledi
- 5 Âfet-i cân ise nola zecr ü kahr u mihnetün
- 6 İsterem yolında yârün dil gibi idem fidâ
- 7 Yâr yanında bugün yok hürmetün bir sek kadar

- Vey gam-ı dil bir yaneden cân-sitânsın sen
- İy lebi şehd ü şeker Nuşî'r-revânsın sen dah
- İy perî cânım gibi her dem nihânsın sen dah
- Firlik hâlini fikr it nev-ouvânsın sen dahi
- Hây °ömrüm hâsılı cân-ı oihânsın sen dahi
- Tende iy ser-geşte cân bâr-ı girânsın sen da
- Lâmi °î kûyında her şeb pâsbânsın sen dahi

483

4 Me fâ î lûn (4 . - - -)

- 1 Sunaldan sâki-yi °ışıkun bâna cân-ı gam-efzâyı
- 2 Dem-â dem seyl-i eşkûmden meded-ıy olmasaydı dehr-Felek gibi kül eylerdi bu odum heft-deryây
- 3 Karîb oldukça mahv olur vücûdî °âşıkun meh-veş
- 4 Kaçarken derd-i ser diyüb gönül tâc-ı murassadan
- 5 Ne meyl itdi görüb âb-ı sirişkûm ol nihâl-i gül
- 6 Cihânda sûret u ma°nâ çû yokdur gayr hüsn-i dost
- 7 Hayâl-i vaslden gerçi cenâb-ı yâr-ı °âlifdür

- Bugün bezm-i cihân içre benem şeydâ vü rûsvî
- Elinden zülfünün şimdi şeker gör kuru gavğay
- Nice seyr eylesün cânım o mihr-i °âlem-ârâyı
- Ne hod âhum yeli egdi bugün o serv-i ra°nâyı
- °Acab mi itse ol dil-ber hod-ârâyı vü hod-râ
- Gönülden Lâmi °î kesmez velî rabt-ı temennâyı

484

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - -/- . -)

- 1 Halvet içre erba°in degül ilâhiler gibi
- 2 Sebzelerde kanı ol demler ki la°lin tâc ile
- 3 Çark olub pûlâda şimdi geydi °âlem ser-be ser
- 4 Ah kim ol zülf ü ebrûlar hayâli kaynaşur
- 5 Gerçi kim Ferhâd akıtdı hûn-i dilden cû-yı şîr
- 6 Ka°be yüzün görse zâhidler namâzın dönderüb
- 7 Çeşmine öykündüğüçün nergisi gör Lâmi °î

- Raks urur serv-i hevâyı yine lâhiler gibi
- Lâleler yir yir hurûc itmişdi şâhiler gibi
- Berfden ak câmeler sünni sipâhiler gibi
- Bahr-ı dilde subha dek her gice mâhiler gibi
- Emdi şîrîn leblerin pervîz-gâhiler gibi
- Seode eylerdi ham-ı ebrûna sâhiler gibi
- Kâseyile tolanur bâzârı râhiler gibi

485

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

- 1 Urınur ol güneş çünküm külâhın gâh gâh egri
Her ay başında reşkinden geyer tâcını mâh egri
- 2 Beni asmağ için zülfün getürmiş meclis-i hüsne
Hatun tezvîr ile hüccet kaşun iki güvâh egri
- 3 Gören bu kadd ü had üzre o tâc-ı geo-nihâdun dir
Geltüb serv üstine hurşîd urınmışdur külâh egri
- 4 Hirâmân kâmetün meyden ki her bir yana mâyildür
Sanasın servdür yelden olur geh toğrı gâh egri
- 5 ° Aceb mi Lâmi ° i kaddün bükülse her gün âhile
K'olur ol serv-i dil-cünun yanında bî-günâh egri

486

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Sidreden çok mîntehâdur kaddünün endâzesi Saldı bâğ-ı ° adna gul-gul hüsnünün âvâzesi
2 Çehre-i renginine germ olmasun aydun güle Bülbülün hûn-ı dilidür ruhlarının gâzesi
3 Budur reşâd olduğum ol gül-ruhu nev-hat görüb Sebzenün mergûb olur her fasl içinde tâzesi
4 Gamz idüb agyâre evvel pes dönüb eyler helâk Dem-be dem nâzûk geçer ol gamze-i gammâzesi
5 Ko kıyâs-ı ° akli elden çâre cân atmak durur ° Işk deryâsının olamaz Lâmi ° i endâzesi

487

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Arzû bir merhâba idi dirîğ el virmedi Yüz sürem pâyine dirdüm âh kim cân ırmedi
2 Neyleyem çıkmaz rakîbün odasından ol sanem Hâne-i ° uşşâka bin kez da ° vet itdüm girmedi
3 İt rakîbi gülşen kûyın komaz tolanmağa Devr eli ol hârı derdâ kim yolundan ırmedi
4 Gördi leylinün saçın Mecnûn tağıtdı kendüzin Nice ser-bâz olmasun bî-çâre pâyı dırmedi
5 Şöyle ° isyândan mülevvesdür serâpâ Lâmi ° i Şeyh-i devrân gördi istikrâh idüb el virmedi

488

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fa ü lûn (. - - - / . - - - / . - -)

- 1 Virürdüm cân gam-ı yârı olmayaydı Ne işlerdüm dilüm zâr olmayaydı
2 Legerler gelmek olurdu rakîbe Elüm degmegle murdâr olmayaydı
3 Tef-i gamdan dlurdum sâye-veş hâk O serv-i kad havâdâr olmayaydı
4 Başuma târ olurdu dâr-ı dünyâ Fezâ-yı kû-yı dil-dâr olmayaydı
5 Cehîm okurdu bâğ-ı ° Adna ° uşşâk Ümiz-i ° arz-ı didâr olmayaydı
6 Kim ezberlerdi gül medhin su gibi Çemende bülbül zâr olmayaydı
7 Bulunmaz Lâmi ° i yârüm gibi yâr Nolaydı cefâ-kâr olmayaydı

489

3 Pâ i lâ tün Pâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Demidür eylese ben bî-dile cânân yârı	Ki tamâm oldu gönül kaldı ten ü cân yarı
2 Göz karasını kılub hâl dilerem nâme yazub	Tâ nihân seyr ide bu dîde-i giryân yârı
3 Hâtem-i la ^c line yâr itdi dil ü cânı mutî ^c	^c Âlemi tutdı niginiyle Süleymân-vâri
4 Dehre bu çehre vü eşkiyle olursam nola şâh	Halk olur sîm ü zerûn bend-i fermân-dârı
5 Vasla dermân yogise Lâmi ^c îyâ yiter idi	Beni gördükoe firâr itmese cânân bari

490

3 Pâ i lâ tün Pâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Sa ^c y it iy cân küşte-i cânân olaydun ola mı	Ol kemân-ebri'lara kurbân olaydun ola mı
2 Meyl idüb her meh-likânun âteş-i ruhsârına	İy gönül günden güne oğlan olaydun ola mı
3 Çark iken dil zevrak-ı gam bahrına iy hatt-ı yâr-Hîzr irişdün cânuma dermân olaydun ola mı	
4 İrmedin seyl-i fenâ bir göz yağından dem-be dem İy gönül ma ^c mûresi virân olaydun ola mı	
5 Lâmi ^c iden yârin ayırmak dilersin iy rakib	Kasd-ı imân eyleyüb şeytân olaydun ola mı

491

3 Pâ i lâ tün Pâ i lün (3 - . - - / - . -)

1 Surh tâo urundugiçün lâle şâhiler gibi	Kaldı yollarda sinuk keşkülleri râhiler gibi
2 Yalûn ü gül öksüzidür göp urur her külhanı	Surh-pûş olduğı içün nâr şâhiler gibi
3 Baş egüb miskîn benefşe câmi ^c -i gülzârda	Halvet eyler encümen içre ilâhiler gibi
4 Kapuna tîğ ü siperle geldüğü mihrün budur	Hoş geçem sâyenden dir şâhum sipâhiler gibi
5 Işk bahri pür-neheng derd ü şamdur Lâmi ^c î	Her taraf diller atılsa tañ mı mâhiler gibi

492

3 Pâ i lâ tün Pâ i lün (3 . . - - / . . -)

1 Nola bu bî-ser ü pâ öpse habîbün elini	Elini Hak tuta kim tutsa garîbün elini
2 Ko öpüb itün ayagını lebüm pâk ideyim	K'öpmüşem sehv ile murdâr rakîbün elini
3 Ne bilür dardünü başına ^c ilâo eyleyemez	^c Aşikâ nabzuna degdürme tabîbün elini
4 Ser-firâz olmağıçün pîr-i muğân himmetin al	Düşme şeyh ayagına öpme hatîbün elini
5 Lâmi ^c î terk-i ser eyle kadem-i evvelde	Diler isen öpesin tâ ki habîbün elini

493

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 İy sabâ bi'llahî depret zülfinün reyhânını
- 2 Kaldı dil çâhında sultân-ı hayâl zülf-i dost
- 3 Ma^cden-i âhen rubâdur san ki bu sad-pâre dil
- 4 Pehlûvânım dostum işkunla tutuşmakda kim
- 5 Tîrüne cân karşı çıkub sinede yir gösterür
- 6 Göklere zincîr-i müşkiyle çekerler her seher
- 7 Alduğışın bî-tekellûf bûse la^cl-i yârdan

Tâse kıl ^cİsî-nefessin cân u dil bustânını
 Basmasaydı leşker-i gam bir gıoe zindânını
 Sîneden alur çeker yâr okları peykânını
 Baş açuk yalun ayak tutdum belâ meydanını
^cİzzet-i sadriyle hurrem dil kılur mihmânını
 Hasret-i zülfünçün olan âhumun su^cbânını
 Lâmi^cî su gibi ister içe sâgar kanını

494

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Oynayaldan zülf-i cânân gâh çevgân gâh gûy
- 2 Çarh pür-encüm degüldür âteşin âhum durur
- 3 Gün yüzinde ol mehûn âhum yelinden saçları
- 4 Kûy u çevgân yogiken oynardı sahn-ı dilde cân
- 5 Her dem olur ol mutavvak gâbgabun derdiyle
- 6 Rûz u şeb mihrünle ser-gerdân olub gerdûn-misâl
- 7 Lâmi^cî tûfân-ı gamdan sahn-ı çeşmüm dem-be dem

Kaddüm eyler dest-i devrân gâh çevgân gâh gûy
 Başumun üstinde gerdân gâh çevgân gâh gûy
 Ebr-i müşkindür olur san gâh çevgân gâh gûy
 Mihrün ile meh-veş iy cân gâh çevgân gâh gûy
 Dil-berâ bu eşk-i gâltân gâh çevgân gâh gûy
 Olse tañ mı mâh-ı tâbân gâh çevgân gâh gûy
 Pür olur mânend-i ummân gâh çevgân gâh gûy

495

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

- 1 Cevri çoğ eyleme cânuma Rahmi çelebi
- 2 Leb-i cân-perverün ısırma rakîbün göricek
- 3 Neydügin hâlini ben bûlbûlünün şerh ideyim
- 4 Fehm iderdün ne içün oldu tenüm hâkister
- 5 Gele bir yanuma lutf it ola kim mest gözün
- 6 Oldı efbâke güneş gibi sözüm ser-nâme

Girmesün gamzelerün kanuma Rahmi çelebi
 Kıyma bir kâfir içün cânuma Rahmi çelebi
 Kulâğ ol gül gibi efgânuma Rahmi çelebi
 Nazar itsen dil-i sîzânuma Rahmi çelebi
 Meyl ide sîne-i büryânuma Rahmi çelebi
 Yazalı nâmunı divânuma Rahmi çelebi

496

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Dîro-i la^clûn fikridür her lahza cân eglencesi
- 2 Dem-be dem zülfün ucından hâme-veş kan ağılaram
- 3 Mey gibi kaşım içer hûni gözün didüm didi
- 4 Nâle kılsam gül ruhun yâdına tañ mı ney gibi
- 5 Niderem tîr ü kemânın olmasaydı gönlümün
- 6 Ne dilüm murgına meyl eyler ne eşküm kûyına
- 7 Düşeli müşkîn saçun sevdâsına iy sîm-ten
- 8 Lâmi^cînün bu belâ-dârında çoklar sevdüğüm

Dür dışündür dîde-i gevher-fişân eglencesi
 Ehl-i sevdânun olur âb-ı revân eglencesi
 Bezm ü rezm olur selâtin-i cihân eglencesi
 Bûlbûlün her dem olur âh u fişân eglencesi
 Ol hayâl ebrû vî müjgân her an eglencesi
 Yârâb ol tıflun né iki her zamân eglencesi
 Ben garîbün oldu eş^câr u terân eglencesi
 Hak bilür vaslun hayâlidür hemân eglencesi

497

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Şâh-ı gül midür o sünbül saçunın mirvehası
- 2 Dem-i tâvus-ı hurremdür disem ol zülfe nola
- 3 Ter-benefşayle saçun mirvehasın nisbet iden
- 4 Hasta cânım demidür mirveha-vâr olsa sabâ
- 5 Bir ayak üzre kılur o ilve ser-i küyünde
- 6 Ditrese mirvaha-vâr üstüne tañ mı meh ü mihr
- 7 Mirvahan gibi esüb savurur ağıyar-ı düzây
- 8 Bir nefes mirveha-vâr al ele gönlin iy cân

Salsa müşkin-dem olur bād-ı sabânın nefesi
 Cennetün rûh-ı kuds-i şeh-peridür mirvehası
 Bir sanur şeh-per-i Cibrille perr-i megesi
 Ki yakub bağrını od eyledi la^olun hevesi
 Mirvahan olmağa servün ola mı dest-resi
 Ola muğber diyü korkar ruhunun âyinesi
 Hem-dem idinme sakın gül gibi her hâr u hası
 Lâmi^oinün dü-cihân içre budur mültesi

498

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . -)

- 1 İy sabâ depretme bi'llah zülfinün zincirini
- 2 Başuma mihr ü sa^oâdet sanuram eyler tulû^o
- 3 Pâl u perdür her biri cân murgına pervâz içün
- 4 Ol lebi Nuşi'r-Revân^o adl itmegiçün^o âleme
- 5 Mushaf-ı hüsnün kenârına gubâr-ı müşk ile
- 6 Seyr iderdüm gülşen-i cennetde gördüm dün gıoe
- 7 Her hadengi cân-sitân ki gamzesi urur dile

Rahm kıl itme perişân cân u dil tedbirini
 Her kağan görsem elinde ol mehün şemşirini
 Çekme iy cerrâh sinemden sakıngıl tırini
 Kaşları tākına asmış zülfinün zincirini
 Yazdı hattun süre-i راسی inün tefsini
 Kû-yı cânân ile kıl iy ehl-i dil ta^obirini
 Lâmi^of zevk ile dir kim oh ne bulmuş yirini

499

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

- 1 Nergis pür itdi yaşla çeşmi kabağını
- 2 Meclisde düşmez idi surâhi yüzi üstine
- 3 Ebrûları hayâlini gördi gözümde yâr
- 4 Gelmiş benefşe zülfüne ister ki kara el
- 5 Kan yaş midur gözümde akan belki şem^o-vâr
- 6 İy mâhum aldı zulmet-i gam Lâmi^of dilin

Gördi dilümde lâle gibi hior dâğını
 Nâzûklügile almasa sâkıf ayacağını
 Mâhileriyle didi tonatmış kabağını
 Miskîn bu derdile yile virmiş dimâğını
 Gamdan eritdi âteş-i dil dide yağın
 Arz it cihâna gün gibi hüsnün çerâğını

500

Mef ü lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

- 1 Tîr-i gamiyle eyledi devrân düttâ beni
- 2 Bir kılca meyli yok baña ebrû-yı dil-berün
- 3 Dil bağladum çü kâmeti şâhına ol gülün
- 4 Çeşmümle başdan aşdı nizâ^oı sirîşkümün
- 5 Meonün gibi uyarsa baña nola vahş u tayr
- 6 Yârân o mâh tal^oat u bî-mihre söylenüz
- 7 Ol şeh-suvâra Lâmi^oiyâ bağladum çü dil

Çekse çevürse tañ midur ol kaşı yâ beni
 Dönderdi mûya gerçi ki derd ü^o anâ beni
 Ney gibi inledürse ne gam bu hevâ beni
 Başdan çıkarsa tañlama bu mâcerâ beni
 İdindi şimdi ehl-i belâ pişüvâ beni
 Ser-geşte yiter eyledi subh u mesâ beni
 Yâ tîr-i gamzesini kabûl eyle yâ beni

501

Mef ü lü fâ i lâ tün Mef ü lü fâ i lâ tün (- - . / - . - - / - - . / - . - -)

- 1 Meyhânenün lula çün her hümmi Hüsrevânı
- 2 Tabl u livâ-yı şâhi derd-i ser ü belâdur
- 3 Çalındı tabl-ı Mecnûn nevbet benümdür iy cân
- 4 Bî-hûş u bî-dil ü cân düğdüm râh-ı fenâya
- 5 Vâ iz riyâset için dünyâda bir iki gün
- 6 Yıllarla disem olmaz derd-i derûnı cânâ
- 7 Başını Lâmi^o inün dikün rehine yârün

- Nola şarâba dirsem gencine-i nihânı
 Dehrün fâkir-i bî-dildür şâh-ı kâmrânı
 Her şehr-i yârün olur ^o âlemde bir zamânı
 Neyler cihânda müflis hem-râh u kervânı
 Başuna satun almış hen-gâme-i cihânı
 Zülfün gibi uzundur bu gussa-i destânı
 Şâyed ki ol hadengün bir gün ola nişânı

502

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Benüzüm iy cân ruhun aliyle didüm alında
- 2 Dün gıoe yanar iken mihr-i felekden şem^o a
- 3 Yazar iken gül-i ruhsârını ol lâle ruhun
- 4 ^o Aşık öldürme diyü kılca eser itmedi âh
- 5 Hâsıl it cân güherini sıyuban dil sadefin
- 6 Tiginün itse katili ne ^o azeb raks-ı safâ
- 7 Ka^o be-i vaslun için Lâmi^o i çok sa^o y itdi

- Didi yüz buldı idi işbu gedâ al indi
 Ol kamer ruh işidüb kendüzine alında
 Varak üzre kalemün katreleri al indi
 Zülfi boynına nigârün şu kadar salındı
 Gussa bahrine şehâ anuñun talındı
 Ki semâ^o ina hayât-ı ebedî çalındı
^o Akıbet gam ^o akâbâtında düğüb kalındı

503

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - - / . . - / . . -)

- 1 Çeşm dil-dâr h^v âba meyl itdi
- 2 Zâhid işitdi leblerün vasfın
- 3 Demidür eylesem oiger büryân
- 4 ^o Arızun âteşin su sandı dilüm
- 5 Gördi ham kametümle sinemi yâr
- 6 Eşkümü gördi yâr egildi biraz
- 7 Leblerin sordı Lâmi^o i yârün

- Hâne-i dil harâba meyl itdi
 Kodı zühdi şarâba meyl itdi
 Çeşm-i mestün kebâba meyl itdi
 Teşne cândur serâba meyl itdi
 Vardı çeng ü rebâba meyl itdi
 Tâze servidi âba meyl itdi
 Kand işitdi cevâba meyl itdi

504

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Gördi müşkin hatını derdile dil âh didi
- 2 Câm-ı cân-bahş idügin gördi surâhi lebünün
- 3 Gün yüzü yâdına âh itdügüm ol mâh işidüb
- 4 Ferz-bend eyleyüben hâl-i ruhın zülfiyile
- 5 Lâmi^o i gördi gözüm yaşını ol serv-i revân

- Ne kara yazuymuş bu baña eyvâh didi
 Baş urub ayaguna yarıcun Allah didi
 Yakısar ^o âlemi bu âh-ı seher-gâh didi
 Mâhi mât itmege bir beydak ile şâh didi
 Seyl-i hundan deniz olmuş bu güzër-gâh didi

505

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Cāna tîr-i müjesinden yine ihsân geldi
- 2 Tîr-i bârânuna gerçi ki döğüş virmedi dil
- 3 Dün görüb deyrde hınzır rakibünâ didüm
- 4 Şeyh-i şehri gice meyhâneye iletüm idi
- 5 Şükr kim berk-i hazân-ves sararub geömiş iken
- 6 Dirdi divşürdi bisâtın göricek eşkümi dil
- 7 Mâ-hažer derd ü ğam-ı yâre kebâb it oigerün

- Kandesin iy dil iriş hâneye mihmân geldi
 Bir gönül gitdi velf yirine biñ cân geldi
 Gelün iy muğ-beçeler tekyeye kurbân geldi
 Gördi hammâr didi yine ol oğlan geldi
 Gül gibi benzümûze bâdeyle kan geldi
 Didim iy yâr nedür didi ki bârân geldi
 Demidür Lâmi^o iyâ hüoreye yârân geldi

506

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Yüz çevürme göricek eşkümi iy verd-i tari
- 2 Yâre eşk ü ruhumı^o arz idicek güldi didi
- 3 İy felek yakma igen^o aşkı her gün diridüm
- 4 Dil kebâb olmadadur iy ğam cân şimdi hele
- 5 Sünbülün gibi kime biğdi kabâ derzi-yi hüsn
- 6 Niçe kez bakma didüm dil-bere tutmadı söztüm
- 7 Gün gibi görmegiğün Lâmi^o i rüyin o mehün

- Kim gül-i ter eli üstinde tutar jâleleri
 Bize cân nakdı gerek toprağa sal sîm ü zeri
 Yiridür derd ü ğamun yirini od itse yiri
 Eşkümün hûnını ma^o zûr buyurma hažeri
 Ki gül ü yâsemân ü lâle ola astarı
 Dîdemün şimdi dem-i eşkile çıksun oigeri
 Var ümizüm ki eser ide du^o â-yı seheri

507

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Goncaya gerçi kılur bād-ı seher yarlığı
- 2 İrmez iy bî-ser ü pâ buro-ı visâline elün
- 3 Yumaş oğlanı gibi her dili bir yaña salar
- 4 Kimini dâr ider oldu kimintün bağrını hûn
- 5 Hûn-ı^o uşşâkdan itmez ebedî perhîzi
- 6 Zülf-i qînine sabâ ideli yârün seferi
- 7 Kalmadı şehrde dil-ber ki şikâr eylemedün

- Ağzın açdurmaz ana lîk gönül tarlığı
 Biñ kez it zerre-ves ol mihre hevâdârlığı
 Sanma iy cân sağınuñ dükene bâzârlığı
 Zülf ü ğamzen^o aoeb öğrendi dil âzârlığı
 Çeşmünün def^o ola mı degmede bî-mârlığı
 Gül ü reyhânda tamâm eyledi^o attârlığı
 Lâmi^o i sana kim öğretti bu^o ayyârlığı

508

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Ah kim cân-ı harâbum bir dem âbâd olmadı
- 2 Süsen-i zülfine sen servün hevâ-dâr olalı
- 3 Bir sadâdur^o aşk-ı şîrinden hemîn fehm itdügi
- 4 Dâr-ı dünyâ içre bî-seng-i ğam u derd iy dirig
- 5 Rûz u şeb pîr-i muğânun^o hizmetin kıl iy gönül
- 6 Kaçdı benden yâr cânlar virdügümce gerçi kim
- 7 Bî-vefâlık resmidür i^o râzı yârün Lâmi^o i

- Bir nefes^o âlemde bu ğam-ğîn dilüm şâd olmadı
 Dil-berâ cåndur eger dil ğamdan âzâd olmadı
 Hüsrevâ kûh-ı belâda şol ki Ferhâd olmadı
 İğretiğün bir mahabbet hâne bünyâd olmadı
 Kimse şâkird olmadın^o âlemde üstâd olmadı
 Aşınâlar didiler varın viren yâd olmadı
 Sanma kim yanında derd ü mihnetün yâd olmadı

509

Me f â lû Me f â î lû Me f â î lû Fa ü lûn (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1 Dil teğneñe sun şol leb-i cânân gibi râhı	Sâkî boğazın saña yiter çekdi surâhı
2 Sen gem ^o -i dil-firûzı gelür bezme diyüb âh	Cân diri çıkardı yine bu gice sabâhı
3 Su yirine her dem gözünün içdüğü kandur	Olamaz bu harâmi gibi devr içre mübâhı
4 Hübâna nazar itmese zâhid ^o aceb olmaz	Bu şart iledür kahbe-i dünyâya nikâhı
5 Te'sîr ide mi sözleri çün kendüsi tutmaz	Şol vâ ^o ız-ı müfsid ki satar halka salâhı
6 Cân murgı nola geçse melek gibi felekden	Çün himmet ü ^o ışık oldu cihân içre cenâhı
7 Ko meslek-i ^o akl u dili uy rehber-i ^o ışka	İstersen eger Lâmi ^o f dünyâda felâhı

510

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Câme-i gül renk ile dün zâhir oldu ol perî	San tulû ^o itdi şafakdan âftâb-ı hâveri
2 Bâde urmuş gibi yekser düşdi bezm ehli yüzün	Bir bölük dîvâneler kanına girdün iy perî
3 Bu libâs-ı surh ile olsan revân dir cân u dil	Lâle-zâr içinde gül-geşt eyler ol kebk-i de
4 Hey ne âteşdür ki seyrinden o la ^o lin câmenün	Lâlenün bağı gibi yakdı harâret gülleri
5 Kırmaz idi böyle gül gibi görüb bülbüllerin	Varsa ^o âşık ^o ların kanı tutubdur dil-beri
6 Eşkümün itmek ta ^o accüb böyle hûnin olduğın	^o Aks ururken gün gibi yârün libâs-ı ahmeri
7 Lâmi ^o f kan ağlasun dil-ber salınsun dem-be dem	Şâh-ı gül gibi olub rengin kabâlar zîveri

511

4 Me f â î lûn (4 . - - -)

1 Şarâbı sâkiyâ terk it ko mutrib seyr-i gülzârı	Baňa besdür iki ^o âlemde yârün la ^o l ü ruhsâr
2 Diridüm kâmetin serv ü lebini goncadur yârün	Olaydı gonca vü servün dilâ güftâr u reftâr
3 Şeb u rûz âşiyân-ı zâğ-ı bum-ı âh u mihnetdür	Bu virân cismümün oânâ cihân-dârında dîvârı
4 Dirîğâ ol gülün girmez ebed gûşına bir zerre	İder bülbülleri dün-gün ^o ceres-veş nâle vü z
5 Görecek gözi yok her giz çemende nergisi lâle	^o Adem h ^v âbında seyr itmiş meger ol çeşm-i b
6 Kıyı çizse ^o aceb midür felek-vâr âftâb u mâh	Görüb gülzâr-ı hüsnünde hezârân sun ^o -ı perg
7 Dî- ^o âlem zevkını alur dil ü cân Lâmi ^o f her dem	Ko sunsun ağızıma yârün leb-i la ^o l-ı şaker-bi

512

Me f â lû Fâ i lâ tû Me f â î lû Fâ i lûn (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1 Rû-yı nigâr lâle gibi yakdı cânımı	La ^o lî ümîzi bâde-sıfat dökdi kanımı
2 Her demde hûn-ı eşk ile dîd-ı dilümdür âh	İzhâr iden deründâğı râz-ı nihânımı
3 Pergâr-vâr noktası fikri dehânunım	Ser-geşte eyledi hired-i hurde-dânımı
4 Dâyim hilâl gibi o kaşun hayâlidür	Zâr eyleyen gamiyle dil-i nâ-tüvânımı
5 İy Lâmi ^o f ^o acebdür eger bu hayâî u fikr	Yakmazsa oda defter-i nâm u nişânımı

513

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . -)

1	Düşmen itmez anı kim yâr eyledi	Baḡa derd ü mihneti yâr eyledi
2	Bilmezem hüsnün ne efsûn okudu	Câna °ışkun od gibi kâr eyledi
3	Rûz u şeb °âlemde istignâ-yı gül	Bülbül-i bî-çâreyi zâr eyledi
4	Baḡa ağzun var iken yok gösterür	Ol ki yogiken beni var eyledi
5	Hûn-ı eşkün dîd-ı âhun Lâmi °î	Sûretünden halkı bî-zâr eyledi

514

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1	Kuhken görseydi kabrum üzre mihnet taşını	Pâyuna Mecnûn gibi yıllar uraydı başını
2	Bezm-i ḡamda baḡa iren hûn-i dildür cām-i derd	Dem-be dem ben hastanun devrân ider zehr aş
3	Kûh-ı ḡamda fikr ider cāmum dil-i senginûni	°Arşa-i mihnetde añar her kişı yoldaşını
4	Âhumı ok kâmetüm yay eyledüm eşküm kirış	Seyr idelden ol nigârün kadd ü zülf ü kaşını
5	Günde bir yüzden yazar meh gibi bütler sûretin	Hüsnünün tahrîri hayrân itdi çîn nakkaşını
6	Lâmi °î oldu hayâl-i zülfün ile hırka-püş	Halka sūfîlik satar gör bu cihân kallâşını

515

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

1	Ölürsem ḡam degüldür çûn hayâl-i la°l-i cân-bahşı
	Yiter ben hasta vü bîçâreye °âlemde cân-bahşı
2	Olub hammâmcı ol cân soyar °âşıkların bir bir
	Olursa cümlesi dehrün Ferîdun-ı cihân-bahşı
3	Akar her yana şadırvân gibi ağzı suyu halkun
	Cihândan cümle el yurlar görüb ol la°l-i cân-bahşı
4	Yunanlar bunda iy hûri olurlar derd ü ḡamdan dūr
	Meger kim nehr-i cennetdür bunun âb-ı revân-bahşı
5	Yazukdur Lâmi °î her dem yana külhân gibi ḡamdan
	Aça aḡyâre halvetde cemâlün gülsitân-bahşı

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

- 1 Nola hûbân içinde olsa bugün şâh-ı cihân-bahşı
Ki hâtemdür Süleymânî leb-i yakut-ı cân-bahşı
- 2 ° Aceb mi süst olup düşse girenler işbu hammâma
Görürler sen melek-sûret periyi nâ-gehân-bahşı
- 3 Soyınub karşuna şehler tıraş olur kalender-vâr
Ki bu dergehde kul olmak değer mülk-i oihân-bahşı
- 4 Yüz urub bunda su gibi irer didâre her ° âşık
Ebed ma°mûr kıl Yârab bu hammâm-ı cinân-bahşı
- 5 Kafesdür sînesi san Lâmi ° inûn kim döğünmekden
İçi pür-âteş ü taşı göğermiş çün duhân-bahşı

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . . -)

1 Za°firâni tenûm eşkümle idûb gülgûni	Başdan ayaga yuduñ kana beni iy hûni
2 Öricek sinedeki şûrumı adın kazıdı	Gerçi ser-defter idinmişdi felek Meonûnı
3 Kesb idelden o mehtûn mihriyle tâb u tüvân	Gözine yegdürür oldu dil ü cân gerdûnı
4 Lâle haddünle benefşe saçun anmasağ olur	Neyleyem sine-i pür-dâğ u dil-i mahzûnı
5 Gerçi sögmekle rakıbtûne sovar yüregümüz	Hayr u şer anmasavuz hûbidi ol mel°ûni
6 Lâmi ° i fakr u kanâ°atle geçin ° âlemde	Gözün aç olma sakın sîm ü zertûn meftûnı
7 Göge çıkardı Mesîhâyı güneş gibi ferâğ	Yere geçürdi tama° mâlı gibi Kârûnı

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1 Zâhir oldu Bursada iki melek-sîmâ perf	Hâfız Ahmeddür birisi hal-ââr Ahmed biri
2 Birisinûn hûsni ser-gerdûnidur dulâb-ı çarh	Birinûn mushaf ruhına mihr ü mehdür müşteri
3 Nağme-i Dâvûdına bunun melâyik raks urur	Hükmine anûn Süleymân-ves mutî° ins ü perf
4 Şâh-sâr-ı mahfile ol bülbül-i tûtî-beyân	Bu açılmış serv tâli üzre gülberk-i tarı
5 Gerdini anûn alurlar Rûm şâm u Fârise	Hâline bunun virürler Hind ü Sind ü Berberi
6 Çarh hûsninden bunun cân riştesidür tâbdâr	Mihr rûyından anûn tâbendedür hûsn ahteri
7 İy Muhammed ümmeti yazun bugünden her yire	Pâdişâh-ı hûsn Ahmed Lâmi ° idür çâkeri

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1	İy boyı cân bâğına serv-i hırâmânun perî	Vey lebi dil-hastalar derdine dermânun per
2	Ruhların seyrinde kalmış bir sevdâ-ı dîdedür	Hâl-i müşkinûn senûn iy çeşmi fettânun per
3	Olmışam ben sînemi tabl eyleyüb âhum ^o alem	Leşker-i ^o uşşâkuna serdâr-ı sultânun perî
4	Surh ile her dem yazar yaşum ruhum levhinde kim	Âh şâhum pâdişâhum dînüm imânun perî
5	Bî-karâr olub yanarsa çarh gibi tañ degül	Mihrün ile dem uran iy mâh-ı devrânun perî
6	Hâlumı zülfün gibi ^o ömrüm perîşân eyleme	Gözlerün merdümlik itsün iy perî-şânun per
7	Lâmi ^o inün subh-veş sîdkına mihründe nişân	Rû-yı zerdümle yiter çâk-ı giribânun perî

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

1	Sensin iy mâh bugün hüsn ilinün pâdişehi	Göz uciyle nola ben hâke idersen nigeşi
2	Yâ kaşun gamzelerün tîrine sunmadın elin	Tıfl-ı dil dikdi nişân içün önünde külehi
3	İledüb suya sebûsını sıya Hârutun	Zekamun sihr ile Bâbil gibi ^o arz itse çehi
4	Bâstî kâmetün ^o etinde gören gün yüzünü	Serv üstine sanur indi meh-i çâr-dehi
5	Ger alam la ^o l u ruhum hicriyle iy lâle ^o ızâr	Çoncalar bitüre güller açâ kabrum giyehi
6	Kıldı dil bûlbûlini dâma giriftâr saçı	Yakdı cân hürmenini dâma-i hâl-i siyehi
7	Lâmi ^o i sen ne günâh itdün ola k'ol dil-ber	Seni öldürmeyüb en öldüre her bî-günehi

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fâ i lûn (. - - - / . - - - / - . -)

1	Saçundan cân dimâğı almadın bûy	Dilüm divâne kıldun iy perî-rûy
2	Hayâlınden degül hâli dil ü çeşm	Bu kâmet gibi olmaz serv-i dil-cûy
3	Tolamışsın saçun nâzûk miyâne	Beni ser-geşte kıldı bu iki mûy
4	Bugün meydân senündür eyle cevân	Saçun çevgânına kıldum dilüm gûy
5	Didi katl eylerem ^o uşşâkı dil-ber	Didüm hoş mürdedür evvel beni suy
6	Gehi cevr ü ^o itâb eyler gehi nâz	Kişinün olmasun dil-dârı bed-hûy
7	Ko elden Lâmi ^o i dâmân-ı şeyhi	Düş ayagına sâkinün baña uy

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fâ i lûn (. - - - / . - - - / - . -)

1	Beni hâk eyledi kaddün nihâli	Tarahhum zilleti yâ ذالمحالي
2	Perîşân zülfüne oldum giriftâr	خوافني از استوشت ماني
3	Gözüme dişleri ^o aksi düğelden	جوري في البصر اصناف الادي
4	Saçun fikri beni sevdâyî kıldı	فماني السوم في طول اللبالي
5	Kemâl-i hüsnâ mağrûr olma iy mâh	محبوب البدر في حد السماي
6	Dem-i zülfün meger rûhu'l-kudûsdür	خا امياني به ربح السماي
7	Göreliden Lâmi ^o i rûyunla ebrûn	يقول الشبي في تحت السلاي

523

4 Ne fâ i lün (4 . - - -)

- 1 Nigârûn gör ne sihr eyler leb-i la^cl-i dūr-efşânı
Ruhi devrinde kim olsa virür ^cîsî gibi cânı
- 2 Gamından dil yükin tutdı o teng-i sükkerün çokdan
Rakîbâ cânum acıtma bu zehrûn yok mı urânı
- 3 Varub dil kaldı kûyında anuñun talbınur cânum
Nişân-ı hayrdur gerçi gıcikmek yumış oğlanı
- 4 Felâkler tîğ-i gamzenden alur sehm iy kemân-ebri
Bugün yâyun çeker yokdur senündür hüsn meydânı
- 5 Rakîbûn ben siyeh rûze şeb-i zülfün gibi bî-mihr
^cAceb şol kâfirün yok mı dilinde zerreo imânı
- 6 Sevâd-ı dîdemi cândan mükerrerem tutduğum budur
Ki hâl-i ^canberînünden numûne virdi Hâk anı
- 7 Virüb dâmân-ı vaslun el öperse Lâma^cî pâyün
Ura tâvûs-ı kudsi-veş ser-i ^carş üzre cev lâni

524

Mef û lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - ./- . - ./- - - ./- . -)

- 1 Kurduñ qû kasd-ı cân u dil idüb kemânunı Dikdüm külâh yirine dilden nişânunı
- 2 İy dil ne cân virürsin okı üzre her nefes Ol cân atub gelür ki döke yire kanunı
- 3 Peykân-ı dil bu reşkilê kan oldı ser-be ser Gördi öper okun atılurken benânunı
- 4 Öldüm bu derdile hele kurbânlar olduğum Terkeş niçün kucar diyü nâzûk meyânunı
- 5 Dil düşdi tîrûn üstine cân eyledi nisâr Gördi elünde şaşper ü tîğ ü sinânunı
- 6 Ter güller açdı sînede bârânı tîrûnün Seyr eylemez misin gelüben bûstânunı
- 7 Ol türk-i nâvek-efgene çün bağladun gönül İy Lâmi^cî ^caceb degül almazsa cânunı

525

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - ./- . -)

- 1 ^cIyd-gâh-ı Bursanun bir dem iden seyrânını Harcanur sen sîm-ten yolına nakd-i cânını
- 2 Tan mı topı çarha dökse her salıncığun bugün Sen melek-pervâzle eyler oihân seyrânını
- 3 Bir boğazi iplü asmalu levnd-i şehrdür Dil-berün yilter hevâya zülf-i müşk-efşânın
- 4 Yire basmaz çarh-veş dulâb-ı ^ciydun ayagı Gül gibi el üzre tutub ol mehûn dâmânını
- 5 Yiridür her dem safâdan itse dest-efşân-semâ^c Kim sürerse böyle hurrem dil kamer devrânın
- 6 İnlesün gerdün gibi Kâv-ı zemîn kim goncalar Esb-i çupîn birle seyr eyler safâ meydânını
- 7 Yok Bınarbaşı gibi şimdi perîter meoma^cı Gel berü seyrân dilerseñ Bursanun hûbânını

- 8 Hür u gâlmâr u melâyik seyr için benzer bağın
9 Sek gibi ardınca girmekden nolur kim avlamış
10 Olur idüm ben dahi çeşmün gibi mest ü harâb
11 Dil-berâ ko Lâmi^c i öpsün elün bayrâmlık

4 Ne fâ i lün (4 . - - -)

- 1 Mukâbil korsa zülfinün nola iki salınçağı
2 Melek-pervâz dil berler celâdukeâ güneş gibi
3 Urub dulâblar çarhı Bınarbaşında ol meh-rû
4 Salınub boynına zülfün öper-la^c l-i güher-bârın
5 Ruhun^c ıydında zülfünle salınmaktan iden i^c rââ
6 Elünden bir dolu içsem bugün bu^c ıyd-gâh içre
7 Lebünden Lâmi^c i alsa nola bir büse bayrâmlık

Yire inüb hâli komışlar sipihr eyvânını
Sağlu sollu Ehemmenler her peçinün parını
La^c l-i meygûnün gibi içsem rakibün kanını
Ala gelmişdün gedâlar beglerün ihsânını

526

Elünü ipe çek zâhid degül oğlan oyuncuğı
Salınub^c melekler kucuna dikildi zâhid
Melekler gûşına irdi kemâl-i hüsninün çağı
Neger^c ıyd ehline tenbih ider öpmegi kuomağı
Okenzem adına başı kabûl itmez çün uomağı
Güreydün sende i^c çarh-i zül-cedâmın salınub
Zekât-ı fitra vaktidür bozuldı rûze yasagı

527

Me fâ i lü Me fâ i lü Me fâ i lü Fe â lün (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

- 1 Me fâ i lü Me fâ i lü Me fâ i lü Me fâ i lü
2 Sâfiydi bize çeşm ü dili zâhidün ervel
3 Uşşâka vefâ mâylın idelden berâ i^c y oâr
4 Hâlinle sağun şâhi midür Mîr ile Rûmun
5 Zâhid niçe bir girye kılursan me-yi sâf i^c y
6 Virmedi saña Merve-Safâ sözüne geldün
7 Kolun kemer it biline dâmânına dest ur
8 Yan başı gelüb dik depesi üzre rakibi
9 Derdini budur Lâmi^c i^c arâ itdüğü yâre

Her demde mef lûsün ki başer çalınub^c her
Mey içmeyeli bozdu harâb itdi mizâcı
Bir ben degülem eyledün ârâcı bu^c lü
Kesdi birisi Hinde biri çine harâcı
Bu^c azb-ı furâte degiş ol milh-i uoâcı
Yok yire gidersin dimedüm mi saña hâcı
Yolun kolayın ister isen tut tolamacı
Kim yârdan uçurduğunun geldi yamacı
Her kişi diler kesb ü metâ^c ına revâcı

528

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - - / . . -)

- 1 Ne işüm başa çıkar turra-i dil-dâr gibi
2 Şimdiden mâtemümi eyleyeyim kim öliceğ
3 Baht-ı ser-geştesi üstine döner bir dahi yok
4 Puş pul it çarb-ı^c anâlarla rakibün yüzini
5 Baña dün hâlünü yârin göresin dimişdün
6 Çarh-ı bed-mihri temâşâ idün ol mâh ruhun
7 Lâmi^c i sâ^c id-i pür-zahmını kat kat saruban

Ne yüzüm ağarur ol zülf-i siyeh-kâr gibi
Beni kim ağlaya bu dide-i hün-bâr gibi
Ehl-i mihrün ne diyem çarh-ı sitem-kâr gibi
Sikke sûretse nigârâ nola dinâr gibi
Hay kıyâmet didigün va^c de-i dizâr gibi
Günde tokuz tolanur küyünü pergâr gibi
Hîrz için boynuna salsâ nola tomar gibi

دفتر رابع في النقرات

بسم الله الرحمن الرحيم رشتہ تبیع قلام قدیم

KIT^o A

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - -)

1. Âlem-i itlâka uçmağ isterisen ey gönül	Kahbe-i dünyâya vir merdâne her dem üç talâk
2. Hâl-i himmet birle pervâz eylegil şimden girü	Dildül-i akı yiter idindi cân u dil Burâk
3. Ribka-i dünyâyı boynundan çıkar şeytân gibi	Âdemâ ger istemezsen tavk-ı la netden hunâk
4. Bir gerekdür zâhir ü bâtın müdâm iy ehl-i bir	Meslek-i birdür vifâk u râh-ı fâcirdür nifâk
5. Lâf urursın dem-be dem da vâ-yı îslâm eyleyüb	Lik cânun rûz u şeb şeytâna tâbi Hakka âk
6. Nice zevk itsün beyânım sükkerinden müdde-i	Yokdurur cânında her giz şirb-i imândan mezâk
7. Ayb-ı âlemden güzün yum isterisen feth-i gayb	Lâmi'î sen saña besin ayn-ı ibret birle bak

وله در محمد ع فمود ورجوع الى الاستغفار الابد

II

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fâ' lûn (- . - - / - . - - / - -)

1. Lâmi'î sen kemâle irtûrdün	Fenn-i nazm-ı kasâyid ü gazeli
2. Mesneviyyât içinde mislün yok	Bagladun bir misâle yüz meseli
3. Az vardur siyâk-ı inşâde	Hired-i hurde-bînuvun bedeli
4. Hadsuz itdün ulûm-ı resmide	Nazar erbâbiyle hoş cedeli
5. Anladun her ne var usûl u furû	Sarf-ı ömr eyledün bu yolda belî
6. Çok çalışdun hadîs ü tefsîre	Anladun heb meâ'hiz-ı mileli
7. Mezhebün i tikâd-ı ehl-i sünnetdür	K'ana bir kimse idemez haleli
8. Şöyle yazdun şifâda kânunı	Bü-Alînün açıldı heb hiyeli
9. Dehre tedbir-i sihat eylesen bir dem	Zâhir olur anâsırın ileli
0. Gün gibi rûşen eyledün cânın	Çeşm-i huffâşdan alub sebeli
1. Necmi bir bir hisâba kâdirsin	Rakamundur feleklerin otumeli
2. Ad erisin bugün mu ammâda	Câme-h şabundurur şeref küleli
3. Fenn-i mizânda oldu gevher-senc	Meyl idüb tab'unun kemâle dili
4. Bir hüner var mı cüz'i vü küllî	Urmadun ola dâmenine eli

- 17 Kible kaldun cemâlini mîrûn Râh-ı gayretde itmedün keseli
 18 Ah kim bunca fażl u himmetle Hakka lâıyık ne eyledün °ameli
 19 Ne kılursın bu cümleden üzülüb °Amelün birle kalıcak süveli
 20 اعتقادی عليك يا املی ثبت عما سوان قاطبة
 21 Bana iy Hak şu °ilme vir yol kim Mustafâ şehri ola bâba °Alî

III

KIT°A

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (- . - - / . - . - / . . -)

- 1 °Arif ol kimsedür ki her hâle Şükr idüb Hakka ittikâ eyler
 2 Câhil oldur ki ğark-ı ni°met iken Yine Rabbinden ıstikâ eyler

IV

KIT°A

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (- . - - / . - . - / . . -)

- 1 Hüner ehli hemîşe h°âr u zelîl Bî-hünerler °azîz ü devlet-mend
 2 Bahr-veşdür cihânun ahvâli °Akıl üftâde nâ-temyiz-bülend

KIT°A

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (- . - - / . - . - / . . -)

- 1 Ger müneccim bileydi her râzı Yirde geno-i nihâni kalmazidi
 2 İrse yolu yakına remmâlun Hiç işinde gümâm kalmazidi

VI

KIT°A

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (- . - - / . - . - / . . -)

- 1 Bilmişem ben bu hâli kendümden Aca nân-ı cevîn gelür helvâ
 2 Gül şekerdür fakîre her ne yise Menn-i ğamdur ğanî iğün selvâ
 3 Acı ot köklerin yise dervîş Tatlu cânından eylemez pervâ
 4 İğse elma şarâbın ehl-i ğınâ Cânınun hâsılı olur eyvâ

VII

KIT°A

Mef ü lû Me fâ i lûn Fe ü lûn (- - . / . - . - / . - -)

- 1 Endîşe durur suhande bünyâd Güftâra dem urma bî-te'emmül
 2 Bî-hûde kelâm olur feżâhat Vaktinde sükûtdur tefeżżul
 3 Nâdâna hacâlet eksük olmaz Nâdâm ki işinde yok tahammül

VIII

KIT°A

شیدستی که بادستان چه کرده است
 که دوران باز بدستان چه کرده است

بزورستی بیسند کین زان
 بزی یا نظر کن تابه بینی

IX

KIT^oA

- 1 فونی گفت این سخن را مرد فریادکن
ز جهان و دل بیاید کردنی خوش
- 2 ز تر یاق اعادی بر من و باستی
ز دست یار جانان زهر کن خوشی

KIT^oA

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - - / . - - - / . - - -)

- 1 İşitdüm halka bir köyneklü cânı Okurdu bunu dilden yana yana
- 2 Sovutmaz sine-i mazlûmı berf-âb Adı kanın ko içsün kana kana

XI

DER-SİKAYET-İ HÂL

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - - / - - - -)

- 1 Bilmezem çarhuñ nedendür baña dün-gün kinesi Yoksa kanım içmeyince sovumaz mı sinesi
- 2 Görmedüm âlemde bir gün çehre-i maksûdı ben Dûd-ı âhundan meger tutıldı çarh âyinesi

XII

BERÂ-YI MAHBÛB-İ NÂ'İ

Fe i lâ tün Me fâ ilün Fe i lün (. . - - / . - - - / . . - -)

- 1 Ne-yi dem-sâzı nâgeh ehl-i negem Leb-i yârile gördiler hem-dem
- 2 İşini âh u nâle eylediler Tatlı mı büselük begüm didiler
- 3 Ney dahi didi gam degül zâri Öpeyim tek leb-i şeker-bârı
- 4 Lâmi^o i eyleyüb bu nükteyi gûş İnleyüb dilden itdi ney gibi cûş
- 5 Bu cevâbı mükerrer eyle didi Baña dahi müyesser eyle didi

XIII
KIT^oA

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe ü lün (. . - - / . - - - / . - - -)

- 1 Kişi kadrin biltüb vaz^o ın gözetmek Ne zîbâdur cihân içinde bâri
- 2 Kemâl-i naksdur tınmazsa dâñâ Bulur hâmuş olub nâdân vekârı
- 3 Mukarrerdür ki artar âlem içre Kişinün dânişiyle i^o tibârı

XIV

KIT^oA

Me fâ i lün Me fâ i lün Fâ i lün (. - - - / . - - - / . - - -)

- 1 Didüm öldüm şu taş bağrın hakkıçün İnanzam didi and içme kâtı
- 2 Lebün derdiyle akan kan yaşundan Yirün la^o l oldu ser-tâ ser nebâtı
- 3 Ögerken la^o lünî gülşende bülbül İşidüb goncanun gitdi hayâtı

XV

DER ÖZÜ-İ TAKSİR-İ HİZMET

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - - - - / - - - -)

- 1 Hizmet-i sûride takşirâtımı^o afv eyle kim Dâ^o i-i halvet-nişinem bende-i^o uzlet-güzâr
- 2 Nâr-ı fakr u fâkayile yanuban kül olmuşam Âsitânundan yeg ol kim rufte ola bu gubâr
- 3 Bende-i devlet degüldür Lâmi^o i iller gibi Gam degül kapunda olsun hâk-veş bî-i^o tibâr

XVI

قريب القين معنى

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/-. -)

- 1 Lutfuna mebnî durur tapuna sözler yazduğum Bâb-ı lutfunda bugün şâhâ kimün vardır söz
 2 Hâk-i çehremden revân olub gider yaşum sana Men^o olumaz degme bir derdile sayıl yüzü
 3 Tiğ-i hayret-hâmemün yanunda kat^o itdi dilin Yüzüne bakmağa her giz nâmemün yokdur yüzi
 4 Fursat el virmez ki bir dem pâyüne yüzler sürüb Kona^o izzet tâcı gibi başuma devlet tozu
 5 Mihrüstülük sanma ıgmâzın senünğün ol mehün Lâmi^o i tâli^o gerek kim berk ura baht ılduz

XVII

CEVAB-NÂME DER-UNVÂN-I MUKÂTERAT

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/-. -)

- 1 Nâme k'ol cândan gelür menşûr-ı ikbâlumdur ol Mühr-i mihri levh-i dilde nakş-ı âmâlumdur
 2 Kur^o a-i devlet gibi tumarı üzre yazılan Âkibet Mahmûddur niyyet diyü fâilumdur ol
 3 Ben kara yazuluya gönderdiğin hatt sanmanuz Yâre ma^o lûm oldu yüzler sûret-i hâilumdur

XVIII

DER-TA^o ZİM NÂME-i YÂR

Me fâ i lü Me fâ i lü Fe ü lün (. - - ./. - - ./. - -)

- 1 Ayağı tozını efser idindüm Öpüb devlet gibi ber-ser idindüm
 2 Basub bağruma cânım gibi anı Cemâlin gül gibi defter idindüm
 3 Nazar şem^o ine idüb dūrretü't-tâc Ziyâ-yı cân-ı pür-âzer idindüm

XIX

BERÂ-YI SER-NÂME

Me fâ i lü Fâ i lâ tû Fe ü lün (. - - ./. - - ./. - -)

- 1 Senâ kim muzâf-ı dil ü cân degül Karîn dem-i küfr ü imân degül
 2 Çü sâni senâsında fâni ola O yirde ne evvel ne sâni ola

XX

DİĞER

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - ./. - - ./. - -)

- 1 Senâlar kim bulunmaz anâ sâni Dilinde mûnderic seb^o a'l-mesâni
 2 Senâ iden çü fâni ola mutlak Anâ^o âlemde sâni olmaz el-hak
 3 Hezâr ihlâsla oldukda câri XXI Budur^o arz-ı hakîr-i hâk-sârı

DİĞER

- 1 Du^o âlar kim kamu ihlâsa makrûn Safâ vü sıdk u eşvâk ile meşhûn
 2 İdüb şâm u seher cânile irsâl Budur^o arz-ı dil-i âşüfte ahvâl

XXII

DER-TAHSİN-i NÂME-i DOSTÂN

- 1 Meger bu nâmedür ser-beste nâfe Ki pür-ıtr oldu bûyından dimâğum
 2 Nesîm-i dil-küştâ-mânend irişdi Açub güller müzeyyen kaldı bağum
 3 Ne nâfe matla^o a subh-i safâdur Minevver itdi gün gibi çerâğum

XXIII

DİĞER

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - -)

- 1 Nâme-i yârdur el-kıssa nesîm-i seheri İrdi dil goncasını gül gibi handân itdi
2 Ah kim nûkteleri hancer-i ser-tiz gibi Bağrımı lâle-sıfat pâreleyüb kan itdi

XXIV

DİĞER

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe ü lûn (. - - - / . - - - / . - - -)

- 1 Bu inşâ kim kılur ^cuşşâkı ihyâ Meger rûhu'l-kudûs itmişdür imlâ
2 Sütûrı kim sezâ-yı âferindür XXV Hemân hatt-ı Kirâmen Kâtibindür

DER-HEMİN MA^c Nİ

خاندان کست حیرت در دهانم
بدست جان و دل خط اما نم

شال خامه اندر دواتی
رازادی غم آن نامه می داد

XXVI

DER-ÖZÜ-I AŞ-I HAL

- 1 Nola hâlini bir mûr-ı suhandân Kılursa ^carza-i pâ-yı Süleymân
2 Güneşdür ol cenâb u bende zerre Hevâsı birle olsa tañ mı tâbân

XXVII

DER-İRSÂL-I FERZEND-I DİL-BEND BE-HİZMET-I BA^c ERKÂN-I SA^c ÂDET-MEND

Mef ü lû Fe i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- - - / . - - / . - - - / - . - -)

- 1 Ferzendi kişinûn çün olur nûr-ı dîdesi Gönderdüm anı tâ göre rûşen cemâlunı
2 Kuhlu'l-cevâhir kademünden bulub zıyâ Mîhrûm gibi yenileye her dem hayâlünı

XXVIII

DER-HEMİN MA^c Nİ

- 1 Hall-i sevâd-ı çeşm ile yazdum bu rik^c ayı Virdüm eline hizmetigün nûr-ı dîdemün
2 Tâ kim cemâlunı iki çeşmümle seyr idüb XXIX Virem tesellisin dil-i furkat-keşîdemün

DİĞER

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - -)

- 1 Mukle-i çeşmümle yazdum nâmemi Nûr-ı dîdem birle irsâl eyledüm
2 Gün yüzüne tâ idem uğrın nazar Mîdde^c iden setr-i ahvâl eyledüm
3 Çün yazılmaz mâcerâ-yı hûn-ı dil Çehremi yaşum gibi al eyledüm
4 Kurretü'l-^caynum kıla tafsîlini Derd-i mâ-fi'l-bâlı icmâl eyledüm

XXX

DER-ARŞ-I İSTİYAK

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . : -)

- 1 Kalemüm bilse idi mihnet ü derd ü elemüm Elemümden kara kanlar döke idi kalemüm
2 Ne kılâm kılca dilüm mihneti gelmez kaleme Ne diyem nâmeye sığmaz nideyim derd ü gamum

XXXI

DER-İSÂL-I BA^c RESÂYİL

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . - - / . : -)

- 1 Lâmi^c f karaladı defterini hâli gibi Yazdı yüz karasını nâme-i a^c mâli gibi
2 Var ümizüm ki kabûlünle ola hâtırı cem^c Sözlere gerçi perîşân durur ef^c âli gibi

XXXII

DER-ÖZR-İ İRSÂL-İ BA'Z-İ MÜELLEFAT

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . -)

- 1 Ben ne toprağam ki gendüm gösterem Satdugum kâh ola kendüm gösterem
2 H^Vâcenüdüdür cûkle gün mâl u menâl Kise-i dellâl olur ber-geşte hâl

XXXIII

DER-HEMİN ÖZR Ü İLTİMAS

قوتیں را عرصہ کتنم یا بزخم بروازی
ہر دم از بای تو دارد سرین انرازی

ما کیا غم کہ در بز مگہ سیر غمی
ہیون سر تنک از نظر افتادہ شدیم دستم

XXXIV

DER-İLTİMAS-İ TERBİYET

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

- 1 Terbiyetler ide ger ben hâke mihrûn pertevi Devr içinde sikke-dâr olam zer-i hâli
2 Tan midur gün günden efzûn itse kadrum ol nazar-Kâbil-i envâr-ı enzârem meh-i nâkıs

XXXV

DER-TEHNIYE-İ FERZEND-İ BA'Z-İ EFÂZİL

Mef ü lû Me fâ i lû Me fâ i lû Fe i lûn (- . - . / . - . - . / . - . - . / . - . -)

- 1 Âlemde nûcum itdi kırânât^C adedsüz Bu tâli^C u ikbâle ebed olmadı vâsıl
2 Çalışdı nuh-abâ vü çehâr-üm firâvân Bir kânda bunun gibi güher itmedi hâsıl
3 Bu lutf-ı Hudâ-dâda kemâl ehli^C acob mi Virtürse bugün nâm u lakab fahr-ı efâzıl
4 Eslâfına hayrû'l-halef idüb anı Yârab Devr içre kemâlât ile kıl mürşid-i kâmil

XXXVI

DER-TA'ZİYE-İ FERZEND-İ BA'Z-İ EKABİR

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / - . -)

- 1 Mâtem-i ferzende benzer mâtem olmaz Hak bilür Âsımân-ı mekremet içre husûsâ mâh ola
2 Seyl-i ğamdan yiridür ğark itse dehri ol peder Bâğ-ı ümmîzi çü kahr odiyla hâk-i râh ola
3 Çâresi teslîmdür el-hükmü'l-lahi'l-kebir Dâyimâ bâkilerinün hâfızı Allah ola

XXXVII

DER-HÂTİME-İ MEKTUB

- 1 Bendeden gerdûna uçmaz bir^C ibâdet bûlbûli Almaya suhf-ı du'ânı gül gibi minkârına
2 Bu durur şâm u seher vird ü du'â-yı cân u dil İrmesün bād-ı hazân ol mekremet gülzârına

XXXVIII

DER-ARZ-İ MAHABBET

4 Me fâ i lûn (4 . - - -)

- 1 Gönül setr eylemek ister hücum itdükçe^C ışk-ı yâr Velî setr olduğınca artar vücûdunda benü
2 Gözüm yaşı dilüm odı tenüm za'fı sözüm sûzı Her emre iki şâhid bes bentüm hûd şâhidüm

XXXIX

Fİ-ARZİ'L-ŞİKAYE

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (- . - - / . - . - / . - . -)

- 1 Sîm ü zerdür kemâl u fazl degül Mekremet bâbının kilidi dili
2 Hüner ehli ki mansıb ıssı degül Yok gibidür dehânı içre dili
3 Meclis olsa götin döner anâ halk Kîr-i hardur sanurlar ehl-i dili

XL

HECV-İ MELİH

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / . -)

- 1 Göt gibi olmuş taşagum ser-girân u kuh dimâğ Depredür her giz götin itmez ^Cizâmiçün kıyâm
2 Râsti-gîrüm gibi olmaz ^Cazîmü's-şân bugün XLI Görse bir oğlancığı kalkar ayak üzre tamâm

DER-MEZEMMET-İ BA'Z-İ H'ÂCE-GAN

Me fâ i lü Fâ i lâ tû Me fâ i lü Fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)

- 1 Mâl-ı yitim için sana iy h'âce niçe kez Yazdum du'â varaklarına lutf ile rakam
2 Üç nesnedür cihânda hemîn resm-i şâ'irân Evvel senâ ikinci takâzâ üçüncü dem
3 Oldı ikisi tapûna ma'rûz bi't-tamâm Hizmet nedür dahî bize iy h'âce-i kerem

XLII

DİĞER

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (- . - - / . - . - / . . -)

- 1 Dinlemez h'âce kimsenün sözünü Garra olub zer ü kumaşına
2 Düşdi bir niçe akcamuz eline Döndi Muten Kurun savaşına
3 Gicirise yanına varmaz eli Bir iki karvana vü kaşına
4 Kâzı-yı şehr elinde ^Câcizdür Tayanur neylesün Subaşına
5 Nökerüm vardı gördi hârunın Geymiş allar içine taşına
6 Virmedi akca lîk hizmetkâr Vardı geldi her akca başına

XLIII

ŞİKAYET

- 1 Ger elinden bu devr-i pür-kahrün Tan mı ehl-i dil içse hün-ı oiger
2 Şöyle idi ezelde kadr-i kemâl Bî-zer açmazdı ağzın ehl-i hüner
3 Şimdi kaht-ı hüner şu mertebedür Gûşa girmez dürr-i şehun bî-zer

XLIV

DER-İHSÂN-İ HURÂN

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . - / . . - - / . - . - / . . -)

- 1 Su'âl olundı ki iy Lâmi'î nedür ihsân Belâğat ehli kaçan kim güzelleri ögeler
2 Didüm ki ağzına bûlbüllerinin ol güller Okunsa sözleri her dem varak varak sögeler

XLV

DER-MEZEMMET-İ HİSSET

Fâ i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (- . - - / . . - - / . . -)

- 1 Rûz u şeb isterem ki tapûnuza Fakrden ^Carz idem bir iki kelâm
2 Nice kez âsitâne sürdürüm yüz Kileyüb sa'yi fursât-ı hengâm
3 Halvet olmak müyesser olmadı hiç ^CArz-ı ahvâliçün ne subh u ne şâm
4 Kassa-i gussamı bulub âhir Söyledüm bir gulâma cümle tamâm
5 Didi tenhâ buluşmağ isterisen Hâzır ol tur kapuda vakt-i ta'âm
6 Uş meges-vâr hâziru'l-vaktem Emr olursa diyem bir iki peyâm

XLVI

DER-TA^CARRUZ-I HÂSİD

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . . -/. . . -/. . . -)

1	Beni <u>z</u> emm eylesün hâsîd kayurmaz	Kâ subh-ı kâzîbün olmaz âiyâsı
2	Ben anı gıoe gündüz ideyim medh	XLVII Talanun yine yalandur cezâsı

DİĞER

1	Hasûdî medh iderken didi bir cân	Sen anı medh idersin ol seni zem
2	Didim kizbine kizbümdür mukâbil	Sek-i nâ-pâkdan deryâ yimez gam

XLVIII

LATİFE

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fe i lûn (- . . - -/. . . -/. . . -)

1	Yolca gördüm kaçar bir oğlancık	Halka didüm şunu tutun göreyim
2	Dönüb iflagını sıyırdı bana	Didüm imdi ura götün göreyim

XLIX

DER-TA^CRİZ-I BİNİ BÜZÜRG

Fe i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . . -/. . . -/. . . -)

1	Semerci oğlına seyyid hayâti	Didi bir gözlük alsun kem-bahâya
2	Urunsun burnuna vakt-i nazarda	Didi kim yok urulmaz zurnapâya
3	Didi kartala yük olmaz kanadı	Didi kanat gerekmez ejdehâya
4	Didi ol rûşen eyler çeşm evini	Didi oâm olmasa yegdür halâya
5	Çü ben burnuma gözlük urunam bil	Döner bir öni başlu karnapâya
6	Halâyak şimdi burnumdan girtürler	Dahi artuk sataşuram belâya
7	Görenler adını gözlük dimezler	Belâ mir'âtîdür tîğ-i kazâya
8	Didi ben urunuram nesne yokdur	Ayıtdı peşşe öykünmez hümşya
9	Senün kadrün felekdür ben zemînem	Süreyyâdan degersin sen serâya
10	Senün görz-i girânun var elünde	Ne derdün var depersin bin âlâya
11	Bana ortaya girsem ta ^C n iderler	Ki dirler buzdağan atma hevâya
12	Burun yüzden götürülmez meseldür	Nola rahm itsenüz ben mübtelâya

L

DER-MEZEMMET-İ HÜY U HÂ-YI EHL-İ YAR

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe i lûn (. . . -/. . . -/. . . -)

1	Riyâ ehli diyüb cehrile zikri	Okurlar sözler eylerler ^C alâlâ
2	Kamu tasnîf u nakş u pişrevdür	LI Hemân içinde yok dir nâ-tâlâlâ

LI

DER-ZU^CM-I VÂ^CİZÂN-I ZAMÂNE

Mef i lû Fâ i lâ tû Me fâ i lû Fâ i lûn (- . . -/. . . -/. . . -)

1	Vâ ^C iz sanur ki vâ ^C zı içün cümle hâs u ^C âm	Bir biri üzre oturub eylerler izdihâm
2	Her biri bir hevâ vü riyâyile cem ^O olur	Kimün murâdı zen kiminün matlabı gulâm
3	Ruhsat sözine cân ile iderler ittibâ ^O	Takvâ deminde h ^V âba varur cümle ve's-selâm

LII

DİĞER

- Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - - / . - - - / . - - -)
1	Nasihat iderüz dir halka li'llah	Girüb şevkile vâ izler beyâna
2	Hemîn dâm eyleyüb dünyâya va zı	Saçarlar mekr ü efsûniyle dâne
3	Çü kavli bunların fi line uymaz	Nice itsün eser halk-ı cihâne
4	Nasihat sen sanâ vir Lâmi i var	Nedür bu kıl u kâl u vâ izâne
5	Dem-â dem kendü nakd-i hâlünü gör	İltün mâlını saymaktan sanâ ne

LIII

DER-MEZEMMET-İ CEHL Ü TAKLİD

- Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (- . - - / . - . - / . - . -)
1	Cehl ü takliddür aceb âfet	Ma siyyet işlerin sanur tâ at
2	İtmedin hayri şerden temyiz	Ma siyyetden nice kılur perhîz
3	Dânişile olur cihânda amel	Kâr-ı bî-ilmüdür hatâ vü halel
4	Sanma her hâcıyı ki hacc itdi	Çoğı pekdi belâyı lecc itdi
5	Ne harem hürmetini bildi tamâm	Ne harâm anladı geyûb ihrâm
6	Ne Safâ buldı sa y-i Merveyle	Sa yini yile viridi yile yile
7	Virmedi zerre denlû Vakfe vukûf	Didi "Lebbeyk" işitdi savt u hurûf
8	İtdi kurbânı kurba bulmadı yol	Cemresin atdı düşdi cemreye ol
9	Hâcıyam diyü hâsıl itdi güvence	LIV Mâlı oldu vebâl u künci renc

DER-MEZEMMET-İ DÜNÂN

- Mef ü lü fâ i lâ tû Me fâ i lü fâ i lün (- - . / - . - . / . - - . / - . -)
1	Tasvîr olunsa ekser-i nâsûn kabâyihî	Bî-şekk ü şübhe sûret-i şeytân olur hemân
2	Şeytân cihânı sûret-i insânda kapladı	Dise göğün melekleri yiridür el-âmân

LV

DER-KADH-İ HİRS-İ PİRÂN

1	Bî-hûde heves eyleme iy pîr-i asâ-gir	Etfâle dutar gerçi ki oldukça kişi pîr
2	Çün vakt-i hasâd irdi hırâmân olamaz zer	LVI Kuvvet mi kalur berk-i kiyâde tonıcak yir

DER-MEZEMMET-İ ZENÂN

- Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - - / - . - - / . - . -)
1	Zenlerin taşlarına aldanma	İçleri toptolu habâsetdür
2	Mekr ü tezvîr ü fitne vü telbîs	LVII Bunlara san at u virâsetdür

DER-MEZEMMET-İ KAHBE-GÂN

1	Merdisen evde kahbeyi tutma	Ger boyınca batarsa altuna
2	La net olsun ana vü mâlına da	Mâlı mel ün ü kendü mel üne

LVIII

DER-MEZEMMET-İ SELİTA-GÂN

Fe i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (. . - - / . . - - / . . - -)

1	Fikri ^o âlemde zenlerün ikidür	Biri gezmek biri eşek sikidür
2	Bunlarun gözi görmesün yiri	Begenürler mi degme bir kîri
3	Bir karış iki tutam olmasa kîr	Yirinüb bir birine ağlayu dir
4	Benüm erim hemân eşek başıdur	Ya tevâşi vü yâ deve-kuşıdur

LIX

DER-HÂLET-İ ZENÂN

1	Küsegen olur erlerine bular	Hoşdur amma şu nesnesi bularun
2	Ne kadar küsseler girü ol dem	LX Kîrile yazılur küsi bularun

DER-ŞİVE-İ DUHTERÂN

1	^o Aceb-âyin durur düşîze kızlar	Dem-i sîr olsa mâtem gösterürler
2	Açub vuslat deminden gonca-veş dil	Hayâdan gülde şebnem gösterürler
3	Surûrından sığışmazlar içine	Dururlar yüzlerin gam gösterürler
4	Cihân Rüstemlerini zâl iderler	LXI Kaçan destân ile dem gösterürler

LXI

DER-MEZEMMET-İ MUĞELMÂN

1	Goniz oğlana kim ki bağlar dil	Câhil ü bî-temyiz ü Meonûndur
2	Sek gibi poh yimek durur kârı	Jâj-hây u habîs u mel ^o ındur
3	Ne mahabbet bilür ne dîn yolın	LXII İki ^o âlemde h ^v âr u mağbândur

LXII

DER-MEZEMMET-İ HİZÂN

Mef ü lü Fâ i lâ tün Mef ü lü Fâ i lâ tün (- - . / - . - - / - - . / - . - -)

1	Hîziyle itme sohbet merdisen iy hîrd-mend	Zenden kötîdür el-hak olmaz vefâsı hîzün
2	Bî-zâr olur yüzünden her dem ki bî-zer olsañ	Kîriyle sîm ü zerden dün-gün hevâsı hîzün
3	Ehl-i hamîyyet isen buranma yöresine	^o Âlemde kahbe gibi yokdur hayâsı hîzün

LXIII

DER-MEZEMMET-İ HERZE-GÖYÂN

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (- . - - / . . - - / . . - -)

1	Şâ ^o ir-i sek halâde hecv dimiş	Eyü varmış pohı yirinde yemiş
2	Nola heccâva sek disem çün anun	Rûz u şeb meyli poh yemege imiş

LXIV

DER-MEZEMMET-İ BENG

Fe i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (. . - -/. . - -/. . -)

1	Eya bengi nedür şol poh ki yirsin	Budur ol dâfi ^c -endüh dirsin
2	Üşürüb başu ^a na ^c Âlem gamını	Tolu evhâm ider ^c igret demini
3	Müzahref eyleyüb yüz bin ^a hayâlât	Olursın gâh şâh u gâh şehemât

LXV

DER-MEZEMMET-İ BOZA

1	Eşek bevlene benzer adı boza	Alursan ^a ağıza cümle tadı boza
2	Köpüklü boza dirsin kef geçersin	Ezilmiş poh ^a benzer ha içirsin
3	Şişirdüb ehl-i istiskâ gibi ten	Çekersin desti şirîn lokmalardan

LXVI

DER-MEZEMMET-İ SER-HUŞÂN

1	Çekmegil söze osrük ü şühi	Katı kohar debredicek pohı
2	Yâ teoâhül gerek görüb mesti	Yâ tabancalar ur aqub desti

LXVII

DER-MEZEMMET-İ DERZİYÂN

1	Dest-i derzi ditrese şındı tutıcak tañ mîdur	Pâreyi fikr eyleriken gitdi elden ihtiyâr
2	Turmaz arşunlar bezi ya ^c ni bin ölçer bir keser	İdüben ter-destlikler pârenün ^a yirin arar

LXVIII

DİĞER

1	Bu pîşidür diyüb ol dahi işi	Urub götürmedür derzinün ^a işi
2	Gerek dir hişteng ü dihrîze yâre	Bu yüzden çoğ olur bunlarda pâre

در تواریخ حوادث سن و رکاب

تاریخ همی مناد لطفی دیوانه

شاه ملک عدل سلطان با یزید
 لطفی دیوانه را محبوس کرد
 که ز قهرش کشته طغیان کوته گیر
 زانکه از الحاد شد ترحمت پذیر
 لطفی ملحد بخندان شد اسیر (۱۹۹)

sene: 899

تاریخ وفات سلطان هم
 بهار دولت هم چو غزائی یافت پستی ارسیف
 رسید از غیب تاریخش ز دنیا رفت هم و اسیف

sene: 900

تاریخ فتح قلاع مستون و قرون و اوارین

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fe i lûn (- . . - / - . . - / - . . - / . . -)
 Çûn şeh-i Âli-âlem hüsrev gerdûn haşem Âzm idûben Moraya itdi Firengile ceng
 Aldı Moson kalâsın rezm idûben kahrile İtdi zemîn safhasın hûn-ı adî lâle-renk
 Virdi Evârin boyun bildi bu ahvâli çûn Kıldı itâ'at Kurûn işidicek bî-direnk
 Mülhem olub Lâmi'î hak kibelinden hemân Dil didi târihini "feth-i bilâdu'l-firenk"
 ۹ فتح بلاد المظفرین

sene: 906

تاریخ وفات علمتاه ملک سلطان با یزید با شارت سقوط الف بنابر جواز قصر لفظ شاه

Mûf te i lûn Fâ i lûn Mûf te i lûn Fâ i lûn (- . . - / - . . - / - . . - / - . . -)
 Şîr-i oihân hayf kim düşe ecel çengine Zinde olub şâd ola mesned-i izzetde seg
 Çeşm-i oihân dökse kan yağ yirine tañ mîdur Kesdi bu derdûn gamı cân u oigerlerde reg
 Çûnki elif kâmeti düşdi o şâhuñ yire Dil didi târihini "mâte Âlem-şâh Bog"
 ۹.۱ سات علمتاه ملک

sene: 908

تاریخ وفات همی حبیبی الیکانی

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . . - / - . . - / - . . -)
 Ol kerîm bin el-kerîm bin el-kerîm Çûnki kıldı menzilin dârû'n-na'im
 Ya'ni Defter-dâr-ı sultân-ı oihân Ol Hüsâm bin Sinân bin Yegân
 Buldı rahmet hâne-i hakda hulûd Cân didi târihini "zayf-ı vedûd"
 ۹.۱ ضیف و دور

sene: 910

DER-HEMİN TARİH

Fe i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (VI - - / - . - - / . . -)

Ol kerem içre Hasan ya^o ni Hüseyin bin Yogân Geldi dünyâya yegâne yine^o azm itdi vah:
Yazmaga seng-i mezârına o cânun^o unvân Didi târîhini dil "mâte sa^o idun şehîd"
sene: 910

۹ مات سعید شهید

VII

تاریخ برای صندوق اجزای سلطان

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 - . - / . . -)

Hâmi-yi ger^o-i resûl u hâfız-i mülk-i ilâh Âftâb-ı saltanat-gerdûn haşem encûm-sipâh
Ya^o ni Sultân Bâyezîd bin Muhammed Hân k'anun Sâye-i^o adlin idinmişdür cihân halkı penâh
Hatmina Sanduk-ı eoza-i kelâm-ı'llahinün Didi dil târîhi için "mahzen-i suhf-ı ilâh"
sene: 911

۹ محزن صنف آله

VIII

تاریخ وفات سلطان محمد بن سلطان بایزید

Me fâ i lü Fe i lâ tû Me fâ i lün Fe i lün (- - . / - . - - / . - - - / - . -)

Kan ağlasun sitâre felek rikkat eylesün Şems ü kamer bu âteş ile hurkat eylesün
Dâr-ı fenâdan itdi oû Mahmûd hân sefer Târîh didi lâmi^o i "Hak rahmet eylesün"
sene: 913

۹۱۳ قمر رحمت ایستون

IX

تاریخ بنای جامع کان قاپوچم

Fe i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (- . - - / - . - - / - . -)

Himmet-i şâhile ma^o mûr oldu gün Kalb-i^o âşık gibi virân kapluca
Kubbeler zam oluban gerdûn misâl Reşk-i devrân oldu yeksân kapluca
Âdeme cennet gibi virûr safâ Meoma^o-ı hûr u melek oân kapluca
Pes safâ ehli didi târîhini "Oldı cennât-ı^o adn san kapluca"
sene: 916

۹۱۶ اولدی جنات عدن صان قاپوچم

تاریخ جامع کان کوکرنارچم

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - - / - . - - - / . - -)

Bu^o âli sahne Sultân Bâyezîdün Oû oldu himmeti mi^o mâri bâni
Cemâli benzedi huld-i berîne Felekden oldu merfû^o ul-mebâni
Görenler ol şeh-i gordûn-penâh Dil ü cânile oldu cümle sâni
Budur gün meoma^o-ı hûr u melâyik Didüm târîhini "Firdevse sâni"
sene: 916

۹۱۶ خردوسه ثانی

XI

تاریخ در برای ساهی که در سنه یادی ساهی سلطان سلیم واقع شده

Me fâ i lü Me fâ i lün Fe ü lün (- - . / - . - - / . - -)

Gün gibi şehinşeh-i hümâ zall Çün virdi şeref bu âsitâne
Ya^o ni ki Selîm Hân-ı safder Hak devletin ide câvizâne
Feth oldu bu resme kalbe târîh "İy bâb-ı sa^o âdet âşiyâne"
sene: 918

۹۱۸ ای مات سعادت آستانه

XII

تاریخ فرزندان ولد خلیفه

3 Fâ i lâ tûn Fe i lûn (3 . . . - / . . . -)

Dil işidüb fahr itdügin oğlıyla Mevlâna Veled

Didi tavakkuffsuz hemîn târîhini "fah-r-a v

sene: 920

XIII

عزولک ۹۲۰

تاریخ بدیهه کشفه در ضیافت قاضی بروسا که اندر صحرا باران عظیم آمد

Me f u lû Fâ i lâ tûn Me f u lû Fâ i lâ tûn (- . . - / . . . - / . . . -)

Bârân-a rahmet oldu çünküm nisârı bezmûn

Didüm bedîhe târîh "iy hûb bezm-i bârân"

sene: 922

۹۲۰ ای طوبی بزم باران

XIV

تاریخ وفات سید احمد البخاری علیه رحمة السباری

3 Fe i lâ tûn Fe i lûn (3 . . . - / . . . -)

Kanî ol şems-i hakikat sâye-i lutf-i ilâh

Kutb-a irşâd-a tarîkat mürşid-i gerdûn-penâ

Şu le salmışdı Buhârâdan toğub Rûm üstine

Ma'har-a âl-i 'abâyidi vü mülk-i dîne şâh

Kodî enotûm gibi ashâbın tolundı meh-sîfat

Gaym-a gândan oldu lâbud çehre-i 'âlem-sipâ

Osân dimâğın çünki bu sevdâ buhârı kapladı

Didiler târîh "iy Seyyid Buhârî âh u vâh"

sene: 922

۹۲۰ ای سید بخاری آه و داه

XV

تاریخ تزین جامع کبیر بروسا

در نظر طلعتش که مطرف شد

قوة العین جامع بروسا

ز یور غروبش مضاعف شد

صبح آیین پر کست دوشن تر

روی هر صفایش جو مصطف شد

با خط و قلم و نقش و نگار دل

قدسیان بر او که صف صفت شد

از دل صافی کرد انصافستی

۹۲۲ عینی تاریخ وی "عشرف شد"

لا معنی از صفای ظاهر گفت

XVI

تاریخ همیمن مخصوص

Me f u lû Fe i lâ tû Me fâ i lû Fe u lûn (- . . - / . . . - / . . . -)

Zer tîgle çûn şâh-a Selîm feleku'l-kadr

Gün gibi yidi kişvere şâh oldu mu'ayyen

Hurrem dil olub şâdi ile câmi-i Bursa

Devrinde felek sahnı gibi oldu müzeyyen

Bu zîynet-i zîbâyı görüb lâmi f didi

"Târîh zihi câmi pür-ziynet-i ahsen"

sene:

XVII

تاریخ زلفی جامع یزینت احسن

تاریخ مسجد مورخ که بعد اطرش مجد دکت

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fâ' lûn (- . . - / . . . - / . . . -)

Çarha hem-ser binâ-i 'âlidür

Görmedi mihr ü mâh idelden seyr

Yandugınca bu rûşinâ kandîl

Buldugınca safâ bu minâ deyr

İtmesün bu makâm-a 'adna güzêr

Hûr u vildân u ehl-i dilden gayr

Hayr niyyetiledür çü mebnâsı

Oldı târîh "El-benâu'l-hayr"

sene: 925

۹۲۵ البنا الطیر

XVIII

تاریخ جلوس سلطنت سلطان سلیمان بن سلیم خان

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - - - / - - -)

Oldı çün sultân Süleymân bin Selîm bahtiyâr
Eyledi °unvân-ı °adli kıssa-ı kisrâyı kesr
Görmedi zâtı gibi her giz medâr-ı °adl u dâd
Gün gibi devrinde buldı ma° dilet bedri kemâl
sene: 926

Devletile taht-ı °Osmânîde şâh-ı nâm-dâr
Kıldı Tay Hâtemlerûn nâmını cûdı nâme-vâr
Sâl u meh çok devr kıldı gerçi çarh-ı bî-ke
Pes kemâl ehli didi târîh "devr-i şehriyâr"

۹ دور شهریار

XIX

تاریخ برای قاضی کتن نجی الدین اخندی الفزاری
تولی الشرع فی الفطنیة
کریم فاضل بین الموالی
نجیر المرسلین الموالی
فصحة غیب بلا فکر علی الفنون
شریف الاصل ذو القدر المعالی
والتقدم وقت المدح اولى
ونجی الدین بالشرع المحلی
اقی تاریخه خیر الموالی ۹۲۹

sene: 929

XX

تاریخ فتح بغراط و بکودلن و سایر قلاع

4 Mîstef i lûn (4 - - - -)

Çün kıldı sultân-ı zamân leşkerle °azm-i Engurus
Sayt u sadâ-yı hüsrevi düşdi derûn-ı °âleme
Bögrin tutub böğürdelen feryâd u zârı eyledi
İrüb hemîn şâh-ı cihân düşdi Belğirat üstine
Girdi zemînün altına nakkâblar mânend-i dîv
Nâçar o serkeşler kılub heb kar°-ı bâb-ı istimân
Çün şâh-ı devrân yüzine kufl-ı Belğirat oldu feth Hâtif didi târîhini "miftâh-ı mâl-ı Engürüs
sene: 927

İfâkı tutdı na° ralar gûmbürdiler kopardı ku
Ser-geşte oldu bîmden gûş itdi çün Buğdân u
Oldı Belğirat ehli heb yekser hayâtından ye
Kopdı kıyâmet günleri hayrân u zâr oldu nüf
Baş baş atıldı toplar ol kal° a üzre ke'r-ru
Çıkub ser-â ser kıldılar yüzler sürüyüb hâk

۹ مفتاح مال انگورس

XXI

تاریخ عرس خرماد پاتا

Mef û lû Me fâ i lû Fâ' lûn (- - . / . - - . / - -)

°Ursina vezîr şehriyârûn
sene: 928

XXII "Zî-esref-i °urs" dindi târîh
۹۲۸ زاشرف عرس

تاریخ لھین قصور

3 Mîstef i lûn Fâ i lûn (3 - - - - / - - -)

°Urs-ı şerîf-i Âsefî teşrîf idicek °âlemi
sene: 928

Bordum dil ehlinden didi târîh "bu °urs-ı ş
عرس شریف

XXIII

تاریخ سوتم

Mef û lû Me fâ i lûn Fâ (- - . / . - - . / - -)

Ol °Ursa dinildi târîh

sene: 928

İy °ayn-ı sürûr u şâdi

۹۲۱ ای عین سرور و شادی

XXIV

تاریخ فتح رودوسی

شاه هم منزلت سلیمان شاه
کرد زیر و زبر بعون اله
مؤنذراکت داشتند در راه
بفرح الحو سنون بنصر الله

sene: 929

۹۲۹

حضرت دین بنیاد ظل الله
معین رودوسی را که بود معین
فتح مانند جبهه گشت معین
کشاف الغیب قال فی التاریخ

تاریخ فانه منقش بعضی یاران

XXV در نظرش مورد و ملک صنف شده
غیرت خربان مؤلف شده
باقد صد برون چو طرف شده
استرف تاریخ مشرف شده

sene: 929

۹۲۹

باغ جهانست سکرایه مقام
نظمت و نگار خط بر جان او
هر نفس قامت طوبی منال
گفت ز بهر شرفی لامعی

تاریخ حشمة فخر لوسلطان

XXVI

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ' lûn (- . - - / - . - - / - . - -)

Hażret-i şâh-zâde çeşmesinûn

Oldı târîhi "kevserun oârin"

Sene: 930

تاریخ ولادت خرمزده مصطفی پاشا

۹۳۰ کوش چهار

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe û lûn (XXVII - / . - - - / . - - -)

Kıran idûb çihâr umm u nuh-âbâ

Şeref burcında toğdı neom-i garrâ

Ki ya ni Mustafâ Beg hażretine

Atâ itdi bir oğul Hak Ta'âlâ

Mübârek sâ at u ferhunde demde

Tulû itdi şeref birle meh-âsâ

Virildi âsümândan adre Ahmed

Çün oldı tâli i şems-i mu'allâ

Tulû i mâh-ı âşûrâdedür çün

Ola Nûh ile sâl-i ömri hemtâ

Vücûdın eyleyüb hayrû'l-halef Hak

Didüm târîhin anun "fahır-ı ebnâ"

sene: 934

تاریخ قرون نانی برای وقف بنامشده

۹۳۴ مخمر انبیا

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe û lûn (XXVIII - / . - - - / . - - -)

Saña yâri kılub bâri ta'âlâ

Dirişüb Lâmi i yapdun furunı

Tamâm idûb felek-sân kubbesini

Şıdun şevketde kûh-ı Bîsütûnı

Aceb mi assa çarh üstine san at

Ki bu sun un Hudâdur reh-nümûnı

Boyadun süsen-âyin göge dūdan

Nüctūmun sürme-dâr oldı uyūnı

Tenur-ı çarhun itdün cânını od

Okuyub odına âteş füsūnı

Meh ü mihr olsa tañ mı kurs-ı nânı

Münevverdür sipihr-âyin derûnı

Melekler bû-yı nânı birle toydı

Nola olsa gıdâ-yı cân somunı

Öğitdi âsiyâb-ı çarh cânın

Hamiri olmagıçun subhun unı

Ne zibâ geldi hâtigden bu târîh

"Güzel yapıldı Emekci furunı"

sene: 934

۹۳۴ گوزل یا پلیدی انجمنی خردی

XXIX.

تاریخ خونت یار جهانی

Fâ i lâ tûn Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (- . - - / - . - - / - . - -)

Fevt-i dil-gâruñ didüm târîhini

"Hasretünden yandı cânım âh u vâh"

sene: 935

XXX.

۹۳. حسرتلندن یاندی جانم آه و واه

تاریخ جامع واعظ عرب

فی فناء البریه بیت الطبعه

قد بنی شخص لاجل المسعده

لا یری فی حلقه وجهه و وجهه

sene: 934

XXXI

تاریخ خونت احمد از بعضی دوستان (- . - - / - . - - / - . - -)

Nice lutf umsun bu devrândan kişi

Çarhdur bed-mihr ü dünyâdur °anîf

Bâğ-ı °omrûm meyvesin vâ-hasretâ

Hâke saldı nâgehân bâd-ı harîf

Pes du °idûb didüm târîhini

"Ol cuvâne cyle rahmet yâ Latîf"

sene: 936

۹۲. اول جوانه ایند رحمت یا نصیف - تاریخ عریس لریمة امیر هلبی

°Ursina kerîme-i Emîrûn

XXXII "Zî-eşref-i °Urs" geldi târîh

sene: 937

XXXIII

تاریخ برای نزول مدرس عبد الرحیم ویرا

به دی سعادت بردا قهرمان

چون نجم با شرف به آسمان

دلیم راهها طافی گفت هان

sene: 937

تاریخ منصب بعضی دوستان

XXXIV

Ol meh-i burc-ı kerem oldu gü mesned-nîşîn

Dil didi târîhini "ola sa °âdet karîn"

sene: 937

XXXV

تاریخ وفات بی ازیاران صفا

۹۳. اوله سعادت قریبه

چون آن ماه جهان آرا بمعر بکشتن نایب دلم تاریخ وی کشتا بعقبی رخت از دنیا

۹۳۷

sene: 937

کلمات چند از قبیل تعریف دلینند
برای سه نشین بیلاوی

هلوالرفیع

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - - / . - - - / . - - -)

Teferrücgâh-ı âlemdür bu manzar
Yapılmış kal'a-i çarha havâle
Düşüb pâyine sahrâ deng ü medhûş
Meger cennet durur bu tāk-ı âli

Serîri 'arş u kürsi birle hem-ser
Nişîmen kılse tañ midur melekler
Geçüb karşısına deryâlar ağlar
Ki tûbâ başı üzre sâye göster

هلوالعالی

دیگر برای وفی

نظرگاه جمیع اهل دل باد
بصورت از جاذبات آب و گل باد

الروح با بخت رایج جنت آباد
ملایک را فلک بسازن تختین بست
کر آدم بیکه م اینجای نشین

3. رودای لامعی فرد و شش از یاد

هلوالرقیب

برای منظره حجره بیلاوی

Bu manzaradan âlemi kim kılse temâşa 4. Gönli gözi iy Lâmi'î açılmaya hâşâ

هلوالفتاح

ای دیده صفت ناظرشش گوشه ای در

الله مفتوح الابواب

Konanlar bunda günkim kıldı rihlet

İşik hayretten urdı toprağa rû

Degülmüş seydi bendi âhenin ger

الهم افتح لنا ابواب الطیرات

Olub pes hücre dil-tenk itdi 'uzlet

Açub ardınca ağzın kaldı kapu

Uçardı Lâmi'î kapu açub per.

6. دیگر برای آنادر

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - - / - . - - / . - - -)

Cennet-i 'adne bedeldür bu makâm

Yelleridür nefis-i rahmâni

İy der-i Hakdan uman câna fütûh

Tekye-gâhün gû felek oldu bugün

Lâmi'î-veş yûri dem-sâz-ı dil ol

هلوالرزاق

Suyı kevser ağacı sidre kıyâm

Ki virür tenlore cân oâna kıvâm

ادهلوالخاسر و سلام

Eyle meh-rûlar ile 'ıyş müdâm

7. Ki budur zümre-i 'uşşâka makâm

برای بطیخ وی

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - - / - . - - / . - - -)

Matbah-ı dünyâyı terk it iy esîr-i lût u put

Cân evin pür-dûd u 'ıyş çehresin eyler siyâh

Kurs-ı nânun mihr ü mâh olsun dirisen Lâmi'î

Ni'met-i 'ukbâyiçün yiter sanâ bir lokma kût

Kim ki heyzüm gibi hırs odında bağrın yaka â

Kıl gıdâsın cânunun 'isî-sıfat nûr-ı ilâh

هلوا الحنف

دکیر برای دی

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe û lûn (. - - - / . - - - / . - -)

Şu kim ısk âteşine yana geldi

Ocak taşı gibi sâbit kademdür

Kazan gibi dehânı bağılu olsun

Derûnından girü pür-ouş u demdür

Ne tañ kan ağlayub gözden çıkarsa

Bu âteş-hâne pür-dûd-ı elemdür

Üdâ-yı oân yirisen lâmi i var

9. Hemîşe matbahun dârü'n-ni andur

در صفت مناری با قنادیل جامع

10. مناری با قنادیل منور

برای کریبان پیر حبه و جامه

Cihânı nûra gark eyler o dil-ber

Qü gün gibi yakasından ura ser

Diküb zerdûz sirmayile yakasın

11. Dimiş uşşâkını oda yakasın

برای ردا

3 Fâ i lâ tûn Fâ i lûn (3 - . - - / . - . -)

İy ridâ boynına salındukca ol yârûn müdâm

Lutf idüb söyle dilümden gûşına bir kaç kelâ

Di ki ol biçârenün kasdı hamâyıl hakkıçun

12. Boynuna bir kez kolın salmakdur anoak ve's-s

برای خانه بعدی که زنان بر فیصل بنزد

Başı üzre itse ol sîmîn-berk her kim nigâh

Feykel-i zerrini ile oâna basdı sine âh

Hüsn meydânında bir bendiyle aydur kim bugün

13. Pehlûvân-ı çarhı basmış dest-i çenberden o m

دکیر در حصیه مخصوص

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe û lûn (. - - - / . - - - / . - -)

Felek ser-halka-i devrâniken yâr

Başı üstine dikdi nâzûkâne

Açub devlet perin ol câna basdı

14. Humâdur kondı serv üzr'âşiyâne

در حصیه معنی

Felek ser-halkası üstine ol yâr

Bugün devrân içinde san at asdı

Başunda şem -vâr od yansa tañ mı

15. Ki ol meh mühr-i mihrin oâna basdı

برای نیکین خاتم سلطان بایزید بالاسی زرگرش

16. سلطان رامهراسان با عدل و داد

برای نیکین سلطان سلیم

17. محمد الله که در شاهلی خرید

برای نیکین سلطان سلیمان

Me fâ i lûn Me fâ i lûn Fe û lûn

Bi-hamdillah ki hâkân-ı azîmem

Süleymân Hân bin Sultân Selîmem

Nigîn-i hâtemüm çarh u zemîndür

Elümde mihr ü mâh engüsterindür

Başa tañ mı musahhar olsa âlem

Ki nakş-ı hâtemümdür ism-i a zam

İdündüm ins ü cinni bende-fermân

Nigînüm hattıdur mühr-i Süleymân

18.

دیگر برای وی

Me fâ i lün Me fâ i lün Fâ i lün (. - - - / . - - - / . - -)

Ne lâıykdur sanâ gâhâ gam-ı mülk
Yemîn-i bi'l-lahdur kim bu yesâri

Süleymân'sın senüdüür hâtem-i mülk

19. Nigînünden bulur her mahrem-i mülk

دیگر در همین خصوص

Basub bağrına gâh adın bu hâtem

Nuh-eflâk üstine bir sikke urdı

20.

دیگر

Olub devr-i şeref engüşterinün

21. Cihân mülki ola zîr-nigînün

برای خاتم آصفی

Nazar iden bu yakut-ı nigîne

22. Güneşdür geçdi dir garh-ı berîne

برای خاتم شهزاده

Şeref mihri olub mühr-i nigînün

23. Tokuz eflâk ola engüşterinün

برای خاتم خروبان

Mef ü lü Fâ i lâ tü Me fâ i lü Fâ i lün (- - - / . - - - / . - - - / . - -)

Dil sokmışıdi barmağın ağzına hâtemün

Müht ürdi nâm-ı la^o l-ı lebün geldi üstine

Kaddümi çenber eyledi bir seng-i dil didüm

24. Bu remzi hâtemün işidüb aldı üstine

برای کدوی آب

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fâ lün (- - - / . - - - / . - -)

Hüsrevâ bezm-gâh-ı ıışretde

İçdüğün cümle mûş-ı cân olsun

Düşmenünün kabak gibi her dem

25. Urulub boynı bağı kan tolsun

دیگر

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe ü lün (. - - - / . - - - / . - -)

Su içmek isteyen işbu kabakdan

Şarâb-ı kevser içsün dest-i Hakdan

Safâdan pür-şeker olsun mezâkı

26. Hızr-mânend bulsun ömr-i bâki

برای کوزه یونین یادشاهی بالتماس کوزه کرکه برداره اش خوست

Gören bu küze-i şirîni dest-i hüsrevde

27. Samur ki kevkeb-i dūrri durur meh-i nevde

دیگر

بر لبست بوسه زند کوزه و ما محروم

28.

دیگر

چون ساغر می دیده لبالب خوست

کی شوم با کرمیت راضی ایبه مقوم

از غیرت ان کوزه که لعلت بوسد

29.

دیگر

سحر رسد که با لعل می کشد کوزه

به عید پوسه لعل تو جان بار و زه

30.

دیگر

پیش بجایا پیشی جو سه زغم بر لبش

31.

دیگر

کوزه نشان می دهد زان لبش سیه ما

32. بر دآب خلک بدین کوزه

کوزه کمر را به بین بتر دستی

برای ترکیبی که بر حقه اش بسته گشت

Fâ i lâ tûn Me fâ i lûn Fe i lûn (- . - - / . - - - / . - - -)

1 Hem mukavvi vü hem müferrihdür

Şehd ü sükkerle oldu ta'biyesi

Mükdendür sirigt ma'cûnı

Gevher-i dîro-i şâyegânîdür

5 Sadre nâfi' dimağı pâk idici

Bedenün cânı ma'denün yârı

Hażma yoldaş ü hazme kuvvet-i dil

Cismi saklar dem-i 'ufûnetden

İtme medhinde Lâmi'î bâkî

Dil ü cân u teni musahhihdür

Gevher ü 'anberiyle ta'biyesi

Yokdur içinde beng ü afyonu

Fi'l ü kuvvetde rûh-ı sânidür

Dide sahnını tâbnâk idici

Cigerün maslihi vü hem kârı

Dof'-i emrâza kâfi vü kâfil

Nûş idül b geo tabibe minnetden

Ki ne bengisin ü ne tiryâki

33.

برای تا بخانه با تقاسم نقاس

Mef ü lû Fâ i lâ tûn Me fâ i lû Fâ i lûn (- - . / - . - - / - . - - . / - . - -)

Yârab bu tâbhâne ne 'âli-makâmdur

Evo-i semâda turrası perr-i melek-misâl

Sahn-ı küşâde cennet-i huld-ı berîn gibi

İy mâh dergehi kemerine ko nisbeti

Turdukca âsümân kıl esâsını üstüvâr

Revzenlerinde mihr ile meh iki câmdur

Ehl-i safâya suffası dârü's-selâmdur

Servi libâs-ı Hîzr ile havrâ-hırâmdur

Kavs-i felek bu tâka göre nâ-tamâmdur

Çün her sütunı Sidreye kâyim-makâmdur

34.

2 Me fâ i lûn Fe ü lûn (

ilâhî bu makâmı üstüvâr it

Cihân içinde çün dârü'l-ferahdur

Görüb hayrân ola rişvân u hûri

Olub ikbâl-i yâri sâhibinün

DİĞER

Esâsın tâ-kıyâmet pâydar it

Sürûriyle cihân turdukca var it

Cinân gilmânını nakşına zâr it

Bu dârü'l-ışret içre kâmkâr it

في الشعر والمصباح بطريق الرمز والايما

I

LÜĞAZ-I KAŞIK

Fâ i lâ tün Fâ.i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . -)

1	Ol ne murg şâh-sârıdur k'aña	Sîmden her dem kılurlar perr ü bâl
	Ol kanat birle kaçan perdâz ider	Seyr-i bahr eyler inüb zevrak-misâl
	Pes çıkub deryâden eyler yine tayr	Oluban minkârı pür-berk ü nevâl
	°Azm ider bir âşiyân-ı la°le kim	Anda var bir tûti-yi sükker makâl
5	Ol nevâli pes virüb ana döner	Budur işi gice gündüz mâh u sâl
	Çün dil-i yârâna rûşendür bu râz	Pes covâbın lâmi°i eyler su'âl

II

LÜĞAZ-I ÂTEŞ

1	Ne güldür ol ki bakmaz kış u yaza	Açılır her nefesde tâze tâze
	Ayağına ağaçlar zer fişândur	Otağına benefşe sâye-bândur
	Çıkar taşdan ider hâk içre mesken	Kararur sudan u semrir hevâdan
	Diridüm la°l-la°l olsaydı pür-sûz	Okurdum mihr-mihr olsa siyeh-rûz
5	Hele bir hûbdur tâ-bende manzar	Siyeh perçemlü yalın yüzlü dil-ber
	Yanar par-par cemâli âfitâbı	Cihânı rûşen eyler ferr ü tâbı
	Kızarmaş lâle gibi ya°ni pür-şerm	Yüzi ıssı gözi odlü özi germ
	Fürûğ-ı mâhden vardur ferâğı	Ki nûrından yakar °âlem çerâğı
	İrişse âheni mum ide şevki	Eridüb su kıla hârâyı zevki
10	Bu hüsnile gör ol gül yüzlü dil-dâr	Yatur gül öksüzidür yalun u zâr
	Elinden çöp yir her külhânınün	Dem-â dem hem-demidür her denîntün

III

LÜĞAZ-I SİMAB

1	Ol nedür kim biri bindür biñi bir	Cânı yokdun zindedür bu turfa sır
	Bahr olur çün katre katre ola cem°	Târmâr olıcak encümdür qu°şem°
	Sen anı katl itsen ol kattâl olur	Nutkı bağlandukça ehl-i kâl olur
	Gerçi bî-perdür velî tayyârdur	Bendedür lîkin katı ferrârdur
5	Bî-ser ü pâdur fe-ammâ key zagel	Değme bir sâhib-kemâle virmez el

IV
LÜGAZ-I GEŞTİ

1	Ne ejderdür o kim sad-pāya benzer
Kanaḍ açsa seri qarh-ı berinde
Ne denlû kûh-vâr olsa girân-bâr
Sürinür karnı üzre yürürse ol	Dilinde tiri kāyim yāya benzer
Karâr itse eli ka ^o r-ı zeminde
Sobûk reftârdur yel gibi her bâr
Dumından yidmeyince tutamaz yol
5	Serinde gerçi kim tâc-ı kalender
Nigûn ser-haymedür kāyim sûtûnı
Hemâna sûret-i Nûn ve'l-Kalemdür
Taşından tundur u sevdâyı meşreb
Sürür zincirini divâne dildür	Velîkin saçları câmiye benzer
Felek-veş hânedür hâli derûni
Ki andan levh-i âlem pür-rakamdur
İçi safrâyile tolmış lebâ-leb
Makâmı gâh âb u gâh kildür
10	Diridüm kal ^o a kal ^o a kılsa seyrân
Aceb evrendür ol her giz demi yok
Süleymân gibi tahtın hurrem ü şâd
Salar âb üzre Hîzr-âyin musallâ
Lebi huşk-âb içinde bahr-ı girdâr	Okurdum kûh kûh ursaydı cevân
Yudar bir demde ammâ âdemi çok
Cihânı cümle seyrân itdürtür bâd
Bugün ser-geştesidür qarh-ı a ^o lâ
Yogikon perr ü bâlı yine tayyâr
15	Ser-â ser geşt ider âfâkı bî-pâ	Kemer-gâhına gelmez yidi deryâ

V
LÜGAZ-I HÂME

1	Ol ne murg-ı mâr-tendür sîm-per
Ağzı kâfur ü dili katran u kır
Gâh gavvâs-ı yem zehr ü zakum
Âb-ı hayvândur zübânından yağan	Kuyruğı la ^o l âşiyânı müşk-ı ter
Bî-dil ü zâr u nizâr u hıyre ser
Gâh rakkâs-ı bisât qûn şeker
Her kaçan kim bahr-ı zulmetden çıkar
5	Şâh-ı tubâdur meger kim ser-nigûn
İki dillidür egerçi mâz-veş
Âb u zâdı ol kara yazulunun
Lâmi ^o î bu remzi bilen serverün	Yâ nihâl-i Sidredür anber somer
Lîk virmez kesmedin başın haber
Âşık-ı bî-dil gibi hûn-i oiger
Hâk-ı pâyin kıl kalâm-veş pür-güher

VI
LÜGAZ-I NÂME

1	Nedür ol murg-ı bî-per qarh pervâz
Tolanur ser-be ser dehri perî-vâr
Cemâlından gelür geh rûha râhat
Taşı kâfur içi pür-müşk ü anber	Tehî-dil sâde rû câmı tolu râz
Gehi bağ üzre geh dilde yiri var
Makâlından bulur geh dil oirâhat
Sabâ-reftâr bir peyk-i haber-ber
5	Yumulsa tâze zanbak goncasıdur
Harîf-i dehr ü yâr-ı nükte-dândur
Bu sırrı açanun iy Lâmi ^o î var	Açılma verd u reyhân bağçesidür
Zarîf ü nâzûk ü dil-keş beyândur
Sürüb yüzler elin öp nâme-girdâr

VII

LÜĞAZ-I RÂZ

- 1 Nedür ol gevher-i girân-mâye İki hâzin âna revâ olmaz
 Halka^o arz eylesen o gevheri sen H^vâr olur zerrece bahâ bulmaz
 Hokkada tursa merhem-i dildür Çıkıoak rîş-i cândur onulmaz
 Varıoak ol dikehür elden ele Tursa yirinde goncadur solmaz
 5 Bir nefesden harâb olur hâli Âb u âteşle lik yuyulmaz
 Lâmi^o î oânda sakla bu güheri Mu^o teberdür şu sır ki tuyulmaz

VIII

لغز جاد و اسم در اهرام شاید

- 1 Ol nedür kim isminün^o unsur gibi Çârdur harfî kaçan itsen şumar
 Ol çihârün ger gidersen birini Yine yirinde kalur anun çihâr
 Eylesen ol çârün iskât ikisin Hem-günân çâr üzre olur ber-karâr
 Bu kez ol çârün üçin tarh eylesen Çârdur yirinde girtü pâydar
 5 Bu^o aoebdür kim gidersen dördini Dört olur bâkî hemân iy bahtiyâr

IX

LÜĞAZ-I MİKRAZ

- 1 Nedür ol kim dirâz u lâğerdür Bedeni cümle pâyile serdür
 Ağzı başında avagında gözi Diksüz ü kör ü zâr u muştardur
 Sokıoak gözlerine barmagunı Ağzın açar sanasın ejderdür
 Dirsen âna nola Zül'l-karneyn Şekli cevzâ gibi dü-peykerdür
 5 Tursa birdür yürise iki olur Vaz^o u endâm u ten berâberdür
 Bir nefes birbirinden ayrılmaz Sanki hasret iki burâzerdür
 Öpüşür bir birin kucub ammâ Pür-husûmet iki dilâverdür
 Râh-ı hizmetdedür meyân beste Kalem ü tîğ-veş zubân-verdür
 Devr elinden dilinde^o ukdesi var Gerçi hall-ı umûra mazhardur
 10 Kim ki feth eylerise bu lûğazı Lâmi^o î gibi key hüner-verdür

X

LÜĞAZ-I FUKKÂ^o

- 1 Nedür ol murg-ı sîm-ten ki anun İçmege kanın aş yirer her cân
 Otuzu kırkı bir yuvada döner Necm-i rahgân gibi felekde hemân
 Deheni dübri kuyruğı ayığı Karnı arkası cümleten yeksân
 Gerçi ser tâ kadem şikemdür ol Kay ider içdüğini yine revân
 5 Deheni kellesindedür gerçi Bûse-gâh itmiş anı halk-ı cihân
 Lâmi^o î kim bilürse bu lûğazı Mûş-ı oân olsun içdüğü her an

XI

LÜĞAZ-I BEYZA

- 1 Ne durur ol sipihr-i pür-sîmâb K'âftâbı içinde pinhândur
Gerçi dürr-i yetîmdür ammâ Nazar itseñ derûnı ^oummândur
Hokkadur sîm ü zerle tolmış ol Lîk har mühre gibi erzândur
Âteş-i gânda dem-be dem bağı Dil-i ^ouşşâk gibi büryândur
5 Pes bu taklîbile o ser-gerdân Gâh dil-i zinde gâh bî-cândur
Kal^o adur çarh gibi kapısı yok Hüsn burcında neom-i tâbândur
Devr elinden dönüb nihâdı suya Bağrı mihnetle toptolu kandur
Bî-tavakkuf bilen bunun nâmın Lâmi^o fî mükte-dân-ı devrândur

XII

LÜĞAZ-I ŞEM^o

- 1 Nedür ol mâh-rû serv-i semenber Serinde lâle gibi la^ol-efser
Yanar pâr pâr cemâli âftâbı Kılur şermende bedri ferr ü tâbı
Serîri hüsvrev-âyin taht-ı zerrin Şekerden handesi mahbûb u şîrîn
Serâpâ nûrdan cismi sirîşte Utanur gün yüzün görse firîşte
5 Sağınun bende-i miskini ^oanber Ezilür lebleri şehdine sükker
Yaraşur silk-i gevher olsa müyâ Ki dürr-i şeb çerâğ olmışdı rûyi
Yüzini kible kılmış ehl-i ikbâl O tâl^oat içre kâyim fârîgu'l-bâl
Kıyâmet kaddi dehrün nahl-bendi Hacil eyler ne-yi serv-i bülendi
İdenler seyr sîmîn gâbgabını Sayarlar hâke çarhun kevkebini
10 Görenler şu le-i hüsnini rûşen Kılurlar ışığ olub ^oazm-i külhân
^oAceb mi olsa dem-dem gözi yağlı Olubdur ^oışk odından bağı başlı
Nihâdinün anuğun bendi vardur Gam-ı cânân ile peyvendi vardur
Üzülmüşdür oihândan bu sebeble Geçer dün-gün demi şûr u şağable
Hemîn hüsnidür ol mâhun güvâhi Boyar her gice çarhı düd-ı âhı
15 Cihân vâkıf olub ser-keşliğine Çeker pâyini bend-i âhenine
İdenler Lâmi^o fî bu râzı rûşen Derûni şem^o -mânend ola gülşen

XIII

LÜĞAZ-I BADE

- 1 Nedür ol duhter-i tâbende ahter Ki nûrından ruh-ı cândur münevver
Züccâr perde içre dîde-mânend ^oArûs-ı lâle-had meh-rû-yı dil-bend
Ruhın şîşeyle ^oarz eyler perî-vâr Sadefdür dürci-^oâli gevheri var
Dem-i cân-bahşi güyâ nefh-i ^oİsâ Fîrûzân tal^oatı san dest-i Mûsâ
5 Sürûrî kalbun ü reyhanı rûhun Sarâ-yı dilde miftâhı fûtûhun
Bihişt şevk u zevkun selsebili Yanar âteş velî bâğ-ı Halîli
Nazarda lâle gün boyı benefşe Çerâğ-ı âsmân la^ol-i Bedahşi

- Tenün rūhı durur rūhın safası
 Diridüm la^o l la^o l olsaydı seyyâl
 10 Behayli hâtem eyler pîri burnâ
 Gam-ı dil-ber gibi telh u şeker-rîz
 Dem-â dem^o asr elinden bağı pür-hûn
 Çeker mahbesler içre erba^o fîni
 Güneşdür lîk mağribden toğar ol
 15 Kumeyt-i çarhdan tîr ü revân-ter
 Gönül kandilinün tâbende zeyti
 Bunun iy lâmi^o fî iden beyânın

Kılur rûşen gönül beytin ziyâsı
 Okurdum necm necm olsaydı cevval
 Hayâli gülşen eyler^o akli şeydâ
 Hadd-i cânân-ves şâb-ı âteş-engiz
 Ki olmuş çehresi pâmâl-ı her dûn
 Dem-i eşkinden ayruk yok mu^o fîni
 Solakdur sağı kor her dem tutar sol
 Nihâdî âba benzer tab^o ı âzer
 Safâ meydanının ser-keş kumeyti
 Şarâb-ı ışk-ı şâd itsün revânın

XIV

LÜĞAZ-I ÇENG-İ TARAB-SÂZ

- 1 Nedür burnâ-sıfat ol şeyh-i fânî
 Murâkıblar gibi dîn-gün eger ser
 Riyâzetden kadîd itmiş tenini
 U^o rûkâ içre yokdur gerçi kanı
 5 El uoıyla anın nabzın tutanlar
 Seri gül saçları pâyine ırmış
 Muhaddeb arkası sadrı muka^{oo} ar
 Za^o fîf olub tamarlar söyle zâhir
 Behişt-âsâ teni ser-sebz dâyim
 10 Kazarken gam kaddi lâminesini
 Katı pîr olmağın ol şeyh-i kâmil
 Şi^o âre tûti vü eş^o âra bûlbûl
 Mürîd-i şeyh-i câmi olmağın ol
 Egerçi lâyıf-ı tâo u kabâdur
 15 İdûb bî-had rukâ^o ol merd-i sûfî
 Bunun keşfine kim eylerse âheng

Zübânı yok kılur dil-keş beyânı
 Kalur seyrinde hayrân çarh u ahter
 Dil ü cânlar yakar sûz-ı enîni
 Sûzı eyler hacl-i âb-ı revânı
 Bulur şiryânları zârbın kavî-ter
 Kaddi okı belâ yayına girmiş
 Girûb ardına zâhrından tutarlar
 Sayılur postı üstinde bir bir
 Bir ayak üzre tubâ gibi kâyim
 Burub çekmekde her dem kendüsini
 Dili etfâl gibi lu^o be mâyil
 Tutar âvâz idioek dehri gulğul
 Ridâ vü taylasânı mû-yı mergûl
 Cihândan ihtiyârı bir^o abâdur
 Bükülmüşdür misâl-i kâf-ı kûfi
 Hilâl-âyin kadûn kıl lâmi^o fî çeng

XV

LUGAZ-I DEF-I GAM-PERDÂZ

- 1 Nedür ol sâde-rû tıfl-ı tarab-sâz Olur her sözü sâz ehline hem-bâz
 Ruhi şâm eylemiş subhını mâhun Kara kılmış günini subh-gâhun
 Kalender şekl ammâ haydâri-vâr Serâts-pâ teninde halkalar var
 Meh-âsâ devr-i hüsninün zemânı Cemâli nakşının hayrânı Mâni
- 5 Hezârân nükteyle cânı hem puşt Olur güyâ lebine konsa engüşt
 Kadini çenber itmiş kahr-i devrân °Aceb mi çarh elindenitse efgân
 Dilidür âşinâ-yı bahr-i kulzüm Öter göksi felek-mânend güm güm
 Bu böyleyken girü ol mâh-ı devrân Kılur geh raks u gâh emrinde hayrân
 Derûnı çarh-veş pür-ahteriken Terâzu gibi keffi pür-zeriken
- 10 Gedâyiler gibi gönli gözi ao Bir iki mankıra °âlemde muhtâo
 Gehî °uryân olur gâhi nemed-püş Derûndan gâh zâr u gâh medhüş
 El üzre tutar iken anı °âlem Urur su gibi rû ol hâke her dem
 Cihândan gerçi çekmiş çok şikence Elinden yemiş üstâdun tabanca
 Velî hûbân-ı devrân-veş hayâsuz Zer ü sîm üzre cân virür vefâsuz
- 15 Eger hüsnine biñ olsun öğüoi Yüz artukdur yanında bir döküoi
 Çü bu devr içre oldur sikke-peyker °Aceb mi virse zarb-ı gam safâlar
 Görüb her bezm-i germi yüz kızardur Bir iki akçe çeşmini bozardur
 Bu remzi kim ki fâş eyleser dehre Def-âsâ Lâmi °î sür hâke çehre

XVI

LUGAZ-I NAY-I BÜLBÜL-ÂVAZ

- 1 Nedür ol °âşık-ı pür-derd ü hayret Dilin yakub kül itmiş nâr-ı gayret
 Cuvân-ı bî-dil ü hayrân-ı bî-dem Ne kim dirsen tutar çeşm üzre ol dem
 Taşı gibi derûnı sâf u sâde Sîpihr-âyın gözi gönli küşâde
 Nazarda bî-zebân u ser-burîde Tehî dil sîne çâk u kôr dîde
- 5 Dehân açdukda ammâ °ışkı şerha Deminden diller olur şerha şerha
 Serâpâ olsa tañ mı derd-i çün dil Ki °ışka nice yirden bağlamış bil
 Dehân-ı yârile hem-dem dehânı Beyân eyler zûbân-ı bî-zûbânı
 Nevâde bülbül-i şîrîn-zebân ol Suhende tûti-yi sükker beyân ol
 Hevâyı tab °güyâ serv-i ser-keş Demi bîd-ı semum-âsâ pür-âteş
- 10 Tenidür sanasın mâr-ı fusrde Hevâ germiyyetinden cânı zinde
 Yılan gibi çü kavından çıkar ol Dem-i pür-semmile cânlar yakar ol
 Dem-â dem °ışkdur cânında yâdı Cihândan bir nefes dirlik murâdı
 Derûnından kopardukda gam-âvâz Âna âheng ider gerdün-ı dem-sâz
 Çü bağı tîğ-i °ışkıyle delinmiş Dili pür-derd olub benzi alınmış

15 Kesilmiş ^oışk-ı yârile her işden
İder her demde şerh-i iştîyâki
Ne denlû itse yâr egri nigâhi
Özin gerçi güm itmışdür gam içre
Açanlar Lâmi ^oî bu beste râzı

Yimek içmekden ü yâd u bilisden
Nefes oldukça cânı içre bâki
Girü dil-dâredür anuñ penâhı
Müşârü'n-bi'l-benândur ^oâlem içre
Bilürler neydüğün ben pür-niyâzi

XVII

LÜĞAZ-I MÂR-I MAHİ

1 Ol ne lu^obet durur ki tîr-sıfat
Mum-veş gerçi nermdür bedeni
Düşdügi yirde halka halka olar
Hayyedür gerçi lîk hayye degül
5 Gül gibi ol hevâya doymaz hiç
Kim ki virürse Lâmi ^oîye cevâb

Delüben gökleri zemîne geçer
Lîk pulâd sahnın iki biçer
Zülf-i hûbân gibi gözümdе uçar
Cin gibi âdemi görinöe kaçar
Ab u gül içre ^oişretile geçer
Baş urub ^oışkına tolular içer

XVIII

LÜĞAZ-I GÜLÂC

1 Nedür ol dil-ber perf-peyker
Hacil eyler cemâli bedr-âyı
Varaku't-tayrdur misâli anuñ
Bedenidür qü şem ^o-i kâfurı
5 Tâb-ı şevkiyle kızdurub özini
Nâr-ı süzâne san semenderdür
Berk-i güller dem-i zarâfetde
Kand u şehdile hoş durur başı
Göz idüb ana her lebi bādâm
10 Tutar iken bu denlû kadr u bahâ
Ser-firâziken ol gül-i hurrem
Lâmi ^oî itdi çün bu râzı nihân
Sevgülü tutub anı cânından

Açsa hûr u melek gibi şeh-per
Kubbe-i nîme-i felek câyi
Gözde uça ne tañ hayâli anuñ
Mât ider gökde zühreyi nûrı
Surh-ı âteşde dağ ider yüzini
Ne semendor meh-i semen-berdür
Leb-i cânânedür letâfetde
Hasretinden gül akıdur yaşı
Lebleri sükkerinden ister kâm
Her zamân yufkadur eli amnâ
Yiri saffu'n-ni ^oâldur her dem
Bir yana olsa cümle halk-ı cihân
Çıkarur sanmaruz dehânından

فی المعنیات

1.

در اسم محمد شاه

دیده چندان ریخت آب رویش از درد روان
ایسه ز زبان در گریه شد محتاج خون دل بجان
چنان آفرید کرد این تیر او الا رسید
2. از سرشک آفرایه دولت مجسم ناکوان
درین بیت بی حد اسم قصد شده است
3. سوی ایستان پیش آن طلعت نظر ناکوان

DER-ISM-i ALI

Evrâk-ı gülî çünki sabâs dökdi seher-gâh Bûlbûl ten-i âşûftesini yakdı idûb âh

4.

DER-ISM-i KEMAL

Hayâtünden olan hâli kem olsun Âna hayvân dinûz ne âdem olsun

5.

DER-ISM-i TAHİR KI TAMAM ZAHİREST

Yârûn adı gider mi hâtırdan Çünki bir noktayile zâhir olur

6.

در همین اسم ککن فنی ترست

Yârûn adı gider mi hâtırdan 7. Çün iki noktayile zâhir olur

7.

باز در همین اسم باستارت هر دو طریق

Nâm-ı yârûm ki nakş-ı hâtırdur 8. Bir iki noktayile zâhirdür

8.

در اسم قابل

9. چشم بر آیم جو نرکس در بهار از فیال عارضت ای کلعدار

در اسم صرلجارد

Feryâd u âh dilden kûyunda kimse yatmaz 10. Zûlm itdügine zûlfün âhir degül mi bu dâl

10.

از هر صرعتی نام می برد آید

Didüm ben bende sâdkından şarâb üstinde söz olmaş Didi mestün dehânından çıkan sözler perîş

11.

DER-ISM-i NOH

Çün ol leyli gamı kıldı oiger-hûn 12. Dil-i mecrûh yanub öldi Mecnûn

12.

DER-ISM-i HÜD

Vücûdum derdile pâmâl olubdur 13. Nevân altında kaddüm dâl olubdur

13.

DER-ISM-i NECM

Ferahdan câmesin çâk itdi gonca 14. Çü kıldum nisbetini ol dehâna

14.

DER-ISM-i NECMİ

Ferahdan câmesin çâk itdi gonca Çü kıldum ağzına fi'l-cümle nisbet

15.

DER-İSM-İ FAHRİ

Çarha atdı mihr ü meh^c aks-i ruhından efseri 16. Yüz sürüb pâyine buldı kadr u^c izzet müşt

DER-İSM-İ MA'YUD

17. هست محروم بر استی ز در آرزوی کرم محرمی را که بنامند سوکوی تو محرم

DER-İSM-İ AHMED

18. سوکوی را در یابی بینی تمام از دو بینی و ادله ای نیل نام

DER-İSM-İ MEYLİ

بمن ده هر عیبی که هست باقی مراد در شراب افتاده ساقی

رباعیات

1

آراسته با صفای دل دکائی
حرم نه کسی بخانه جز افغانی

ایام دراز هر کسی با جهانی
محرورم صغیر بداع حرمانی

2

بر سوز دل کباب من رحمت کن
بر طاعت ناصواب من رحمت کن

بر اله پیوه رباب من رحمت کن
بر جان پر اضطراب من رحمت کن

3

بر دوری دلی یاری من رحمت کن
بر آه طلبکاری من رحمت کن

بر بریم سترکاری من رحمت کن
بر غفلت بیماری من رحمت کن

DER-MİSÂL-İ TEVHİD

4

Pîr-i kühen ü şeyh-i necîb ü kâmil
Didi ki misâl ister isen tevhide

Bir tâze beyânile idûb hall-i mesâ'il
Bir siyb u iki âyineyi eyle mukâbil

DER-HÂLET-İ FENÂ VÜ BEKÂ

5

Senden degûlem hemîşe iy meh dûr
Envâr-ı zuhûrûn ile mevcûdem hõş

Lâbud şeb u rûz tâli °umdur pûr-nûr
Esrâr-ı butûnuñ ile ma °dûnem °ur

DER-HİMMET-İ °AŞIKÎ

6

Sensûz ne bihişt isterem ni rızvân
Kahrûnla cehennemdür diyâr-ı cennet

Ni kevser ü selsebil ü âb-ı hayvân
Lutfunla cehîm cümle rûh u reyhân

DER-ÜMİZ-VARÎ

7

Beni rûz-i ezelde şâhâ sen
Yine °ilmûn odur °uyûbum ol

Satuñ aldun °uyûbumı görûben
Ne içün redd olan kapundan ben

DER-HÂLET-İ CÂN

8

İy cân sensûz karâr tenden gelmez
Şükrûn içün olursa bir zübân her müyum

İhsânlarunı şumâr benden gelmez
Binde birini güzâr andan gelmez

DER-HALET-İ MUHİBBİ

9

Bîn cân ile hen gönül giriftârındur Hem bîn gönüliyle cân harîdârındur
Bir lahza ne cevâb ider ne bir dem ârâm Şol dîde de kim hayâl-i dîzârındur

DER-HAKİKAT-BİNİ

10

Bâtıl dahi hem zuhûr-ı Hakdandır bil İnkâr anâ cehl olur begâyet müşkil
Bînâ-yı hakikatü'l-hakâyık oldur Hakka göre cümle şeyde hâzır iy dil

DER-NASİHAT

11

Geçmek diler isen öne sen piş olma Gel merhem ü mum ol yüri var niş olma
Ger ister isen ırmeye bed kimesneden hiç Bed-gûy u bed-âmûz u bed-endiş olma

DER-LÜZUM-İ ÂAM

12

İy mihr ki sensin bu oihân tavnâfi Virgil dil-i mecrûha cevâb-ı şâfi
Gördün mi idûb berrile bahri seyrân Bir çehre-i bî-gerd ü yâ bir dil-i sâfi

DER-ÖZR-İ BEYAN-İ HAKİKAT

13

İy şol ki sentün hüsnde timsâlün yok Hâlün gibi pür-hâletem ikbâlün yok
Vasfeyledüğüm hâl-i ruhundur dün ü gün Bu turfa ki rûyunda sentün hâlün yok

DER-ÖZR-İ KÜSTAHİ

14

İy cân sana yârile cüdâlık neçe bir Mîlk anuñ iken hâne-hudâlık neçe bir
Dil âyinesinde görinen çün oldur Sen ben diyüben gayr-nümâlık neçe bir

DER-ASL-İ MA'RİFET

15

Dil didi bugün ilm-i ledünni hevesi var Öğret bana ger hizmetünün dest-resi var
Didüm ki elif didi var mı dahi didüm hiç Bir harf yiter evde eger söz eyesi var

DER-TAKSİR-İ TA'BİR

16

Özrüm günehumden oldu ber-ter cyvâh Ki özrüme buldı bunca da viler râh
Da vâ-yı vücûd u da vi-yi kudret ü fi'l لا حول ولا قوة الا بالله

DER-TEVHİD

17

Hudâdan gayri görmezsem revâdur Ki her yüzden zuhûr iden Hudâdur
Ne ol âlem ne âlem oldur Hülûl u ittihâd emri hatâdur

در مدح شاعری

شکر خدا که غار غم از عزل و نصب دهر 18 در کوچه سلاسم از غیب و شر شهر
نه بنده و نه فواجه و آزادم از دو کون کین خوش شهید دور نیس ز بدبختی زهر

در مدح مکتوبی

عن کل معنی فيه لفظ مختبر 19 فی کل حرف منه رمز طاهر
روض و ککن الزوال هر کوب عصی و ککن التمار چرا هر

DER-HALİM-İ ŞEVK-İ BÂRİ

20

Senünle olan gönül Yârab ne için inkılâb eyler Meger kim nâr-ı şevkünden dönüb bağrın kel
Visâlun idicek yâri bulur dil mürdeler cânı Ve illâ nâr-ı hicrâna cihânda kim cevâb ej

DİĞER

21

Kâmetün yanında °ar°ar sâye-i postî durur Leblerün öninde sâğır mâye-i mestî durur
Ser-firâz olmak dilerseñ iy gönül hiç ol yûri °aşık-ı miskine yokluk pây-e-i hostî durur

DİĞER

22

Câm-ı la°lünden cihân sermest ü ben mahmûrem âh Devlet-i kurbetle iller şâdümân ben dürem
Görmedüm dünyâ sarâyından ebed râhat yüzün Kâr seng ü kilde sındı dest ü pâmuz dürem

DER-TAKSİR-İ A°MÂL

23

دعای دیوان را کردم سیاه می نیابم چون کنم هر دم نگاه
سر بسر چون نامه اعمال آه جز در فضیلت من مجرم پناه

فی المفردات

نظیره لهما بوده

از جاده بریده گشتم و بستم کی همین است II یکستم از دو عالم پیوسته کی همین است

دیگر نظیره لهما بوده

پیرسان منزلی لیلی هو گنوده در بر گشتم III نشان هر چند داردم بهراهی بتر گشتم

دیگر

نشان لعل میانوت پیرسانه در بر گشتم IV چه جایسته لبه که از جوشن هوستان بخبر گشتم

نظیره دیه کی

درد یار یار اگر بگنوده صفایی داستی V کوی لیلی را بچ کعبه کی بنداشتی

دیگر

آفر خاد را کوه غم شیویه زبوده کردی VI ز جوی دیده ها پیوه من بجای شیر خوده کردی

دیگر

بجنون در آینه رفخ خود دیده و حال کرد VII مسکن سواد طره لیلی خیال کرد

دیگر

ای خرامنده سرو ناز من VIII از قد تست سرفرازی من

نظیره کمال بجنودی

رفت سری سیم روی یا فتم IX درد سری رفت سری یا فتم

نظیره طاهری

مرا مکتوب آن ماهی که تعویذ دل و جان است X سواکن قره العین و بیاضش خرد ایمانست

دیگر

خط غوبت بر آن عار من که حال من کند تسوید XI سواد او شب قدر و بیاض او صباغ عید

نظیره حافظ

کل ز نرس در همه صد چشم روشن وام نکرد تا هوای سیرانی شمساد سیم اندام نکرد

XII

نظیره غسرو

زان سبب زیادت چاهلی سرخرازشکرت حمایت قرآن مداشی مرز جهان تابع سرست

XIII

دیگر

سرور از تابع یو کو هر که زیب و زیورست از کزانی هر زمان بار دل و درد سرست

XIV

نظیره امام رازی

بال مذ هب کسود مرغ شمع بدن استک ملعع بزحمت شمع مرصع ککن

XV

مطلع

بای لعلی مراسمی خوش است هر دم بالعلی همدستی خوش است

XVI

دیگر

من زمانانی زیابوست جدا اختاده ام بلبلیم بی طبعداری بی خوا اختاده ام

XVII

دیگر

هر کلی را بدست خدای هست هر ملی را ز بی فحاری هست

XVIII

DİGER

Nice âdemdür buña Yârab tahammül eyleyen Her melek-simâ perinün hem-demi bir ehre

XIX

DİGER

Katı gönlinde nigârün iy rakîb it sengile Şimdi mi olmuş durur ceng eylemek it ser

XX

DİGER

Bütün arkadaş gam yok eskise kürk Ki kelle sağ olıoak tiz bulur bürk

XXI

MÜFRED

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3. . - - / . . -)

Bende yok yâre karîb olmağa gün kudret eli Yâr eger iki kadem lutf ide olmaya ba'id

XXII

MÜFRED

Bendeden âfâka uçmaz bir °ibâdet bülbülü K'almaya virdün kitâbın gül gibi minkârın

XXIII

مجرد

لا معی بی خبر و در بدر و سرگردان ز در خانه هم آغوش دل و جهان نیست

XXIV

MÜFRED

Dışde gördüm ki der-âğuş iderem yâri didüm İşidüb lutf ile dil-ber didi kim cânun id

XXV

مجرد

لا معی آنه رطلب همچون کویان در بدر شهر دل را تحت کزده آن سه خوبان یو جهان

XXVI

MÜFRED

Büse ter itmedi hâl-i lebûni silme didüm

XXVII Bidi ağzunda sentün mercimek ıslanmazımış

MÜFRED

Sevâd-ı çehresinden her rakîbün

Karanlıkdur cihân göz gözi görmez

XXVIII

MÜFRED

ای لعل لعل صبا خبری از سیایبار در راه انتظار تو چشم میرا رکت

XXIX

LATİFE

Anda °işret içinde zevkile siz

Bunda mihnet içinde sükûne biz

XXX

MÜFRED

İtmedin ceyb-i ecel dirliğümün ceybini çak

Var ümizüm ki düşüb pâyüne tutam etegün

XXXI

MÜFRED

مرغ دل در عالم اطوار بود رانه خالت ایسر دام کرد

XXXII

MÜFRED

Lâmi °î pâyüne düşdüğine incinme begüm

Bir düşüştür buda heyhât ki bir dahi düşe

XXXIII

MÜFRED

بر تو کل تنیه کردن هم طریقت کافریت راه روزا هر چه می افتد تحمل فوستوست

XXXIV

در ارسال بری چند

لهر دم این وجه محقر خال یابست غنم می نویسد به نمی آید زما

XXXV

MÜFRED

Ol bahr-ı hüsn öninde bârân-ı eşküm el-hak

Bağdâda desti ile şurâb ilemek ancak

XXXVI

DER-İLTİMÂS-I TERBİYET

Terbiyetleritse ger ben hâke lutfun pertevi

Devr içinde sikke-dâr olam zer-i hâliş gibi

XXXVII

MÜFRED

Hâr-ı gâmda pârelendi pâ-yı °akl u cân u dil

Lâmi °î yolunda imiş bu dahi nitmek gerek

XXXVIII

MÜFRED

Didüm ağzundan dün aldum ben vefâ ıkrârını

Didi kim ol didiğün olurdu bühtân olmasa

XXXIX

در تعرض ساعران زبانه

Hayâlin illerün tehâ ururdu

Necâti öldi şâd olsun revânı

XL

DİĞER

İy Lâmi^oî oihânı yakdı sözün velîkin

Seng-i siyâha benzer bî-derd sûzi bilme

XLI

DİĞER

Aldı Hayâlî fikri cân-u gönül diyârın

Çıkdı rakîb aradan Zâtî anılmaz oldu

XLII

DİĞER

Sözine kimse Şun^o inün bugün hiç eylemez ikbâlNe tedbîr itsün ol miskîn sehunde Tâli^oî

XLIII

DİĞER

Çün Ahmedden urursın Lâmi^oî dem

Mesîhî kimse anmazsa degül gam

XLIV

در قدح نبی کذاب و اعرج

Baş korhusı Ağsak Nebîyi hayrete saldı

El-hak ayığı gibi dili dahi kısaldı

Lâmi^oî vasf eyleyüb miskîn saçın her dil-berünÇok perîşân söyledün estagfiru'l-lahu'l-^oazîm

N O I L A R

DİBACE

Yalnız (AE) ve (B)'de var

- 1,2 yalnız AE'de var, / 3 Fâtiha-i ~~gane-hutba~~-i manzum (B) / 39.yâre:Hakka (B)
- 54.suhandur:sehundur (B) / 60.nazm yalnız (B)'de var / 79.nazm-ı pervîn:pervîn gibi (B)
- 80.ğarrâdur:ğarrâ (B) / 81,82,83,84 yalnız (AE)'de var, / 98. yalnız (AE)'de var.
- 101.beyt:naze (B) / 106.fazlu'l- : faslu'l- (B) / 113.z:Hâfız (B) / 117.z: Hâfız (B)
- 123.memleket-i : mülket-i (B) / 124.~~...~~ yalnız (AE)'de var.
- 139.Şeyh Nizâmî:Nizâmî (B) / 143. şîrûngokdur,yalnız (AE)'de var
- 143.°aleyhi's-selâm: sala'llahu °aleyhi's-selâm (B) / 149.ba°zı: yalnız (AE)'de var
- 150,151,152,153,154,155,156,157,158,159,160-181 yalnız (AE)'de var.
- 195.ebrâr:.....dur (B) / 197.eyleye:fdine (B) / 198.eyleye:ide (B) /
- 200.ki: (B)'de yok, hevâ:bâd (B) / 209. nesr: (B)'de yok, ~~...~~ (B) / ~~...~~ (B)
- 222.enâret-i mihr:enâret-i envâr-ı (B) / 225. idûb:eyleyüb(B)
229. nesr: (B)'de yok,sâlik:mesâlik. (B), z: Hâfız (B)
234. nesr: (B)'de yok,bu yüzden tûtf-vâr sekerir toranûm iderler ki; böyle ~~...~~ terennûm iderler ki (B) / 236. nesr: (B)'de yok, mestâne-sıfat böyle terennûm kılurlar: bu ma°küle tekellûm iderler (B) / 238.nesr: (B)'de yok, ve el-hâsıl: ve'l-hâsıl (B), her: ne (B), ki: kim (B) / 240.kılurlar: iderler (B) / 262.güzînûn:kibârûn (B)
263. tevâtür haddini bulmuşdur:tevâtüre irmişdür (B)
- 265.kuddiset esrâruhum ve ussiset etvâruhum: (B)'de yok,kimsentûn: kimesne (B)
266. inkârı yokdur: inkâr idemez (B) / 266.ve anlardan.....nesr: yalnız (AE)'de var
- 270.tâyife-i : tâyife ki (B) / 272.rediyyü'L : reviiyyü'l (B) / 274.hasıslar:kimseler (B)
274. medh ü ta°n : ta°n u kadı (B) / 275. zarar virmez: zarar u keder (B)
280. °ayîd: (B)'de yok / 284. olmaz: gelmez(B) / 290. dellâlları: dellâllarıdur (B)
292. güftârumuz:sözümüz (B) / 294.lokma: loğma (B),rûz u şeb: (B)'de yok
297. fuşâr:fişâr (B), dem-i: dem ü (B)
298. Dizerler dürleri har-mühreyile
- Ururlar lâfı mühr ü zühreyile yalnız (B)'de var.
- 303.tâyifenûn:bunlarûn (B) / 305. rûsvâyilerinûn: sevdâyilerinûn (B)
- 307.z: Hâfız (B) / 309. nesr: (B)'de yok / 310. terzikatdan:terzikat-ı °acibden (B)
- 318.esîr-i °ikâl-i fikr ü hayâl: mağlûb-ı fikr ü hayâl (B)
- 321.âdemi ma°rifet-i intisâbda: °idaâd-ı âdemi ma°rifet-i intisâbdadur (B)
322. nesr: (B)'de yok / 323. dem-be dem: leyl ü nehâr (B)
326. dimişdür: söylemişdür (B) / 328. °arî-ı merâm: söz (B) / 329. sârlarûn:sârûn (B)
337. mühmel: (B)'de yok

338. takdîm ve: (B)'de yok, ğarîb ü ^cacîb: ^cacîb ü ğarîb (B)
349. mekânda: yirde (B)/ 364.pür-hikmetdür:hikmetden hâli degüldür (B)
- 369,370 (B)'de yok / 376.(B)'de yok / 385'den 405'e kadar (B)'de yok/ 418,(B)'de yok.
425. z: Hâfız (B)/ 434.eyleyeler: eyler (B)/ 441,442 (B)'de yok/ 453-465'e kadar (B)'de yok
471. taẓarru^cıyile: birle (B)/ 474. Şeyh: (B)'de yok/ 480,481,483,484 : (B)'de yok
489. nesr: (B)'de yok/ 492. anuñ her gız: (B)'de yok /496. ma^caşeretde: muşahabetde(B)
545. idüb:iderler(B)/ 554. z: Hâfız (B)/ 558. tefsîr:tağyîr (B)
563. tarîk-i ahsen birle: tarîkle (B)/ 573.dil-ârâ:dil-ârâdur (B), ve bu..... dinil-
mişdür: (B)'de yok/ 577.nesr: yok (B)/ 581. halk:mahlûk (B)/ 589.meşâribi:meşrebi (B)
- 605.vücûdda: sülûkda (B)/ 606.z:Hâfız (B)/ 629.mahsur: hasr (B)/630.bu:bunlardan (B)
- 639.söylodi: i^clâm eyledi (B), ^carż eyledi: söyledi (B)/ 640.okıdılar:okutdı (B),
vaktâ ki mahlas-ı ğazele geldiler: çünkim bu beyte gelindi (B)/644.urdı: urub(B)
- 645.kendü eliyle hırkasın:mübârek eliyle kendü hırkasın (B)/659.nesr:yok(B),
yine:dahî (B)/662,(B)'de yok/ 679.hoş zülâli:nûş-ı zülâli (B)/685.eyledi: kıldı (B)
- 689.Müşerrefü'D-Dîn:Muslihu'd-Dîn (B)/ 693.ekâlim-i ^câfemde geşt:seyr-i kûn u deşt
eylemiştir (B)/ 694.(B)'de yok/ 698.istifsar:şorar (B)/699.hân:sultân (B)
- 705.gûş-ı hûş:kulağ (B)/ 706.nağmeler:demdeler (B)/714.okumış ki: okudı (B)
- 715,716 (B)'de yok/ 722.Bekr-i müeddeb:Bekr'e (B)/ 728.(B)'de yok/ 734.yazmışdur: yaz-
mışlardur (B)/ 738.^cıyâdete:ziyârete (B)/ 739.mü'minün: mü'minlerün (B)
- 740.evkatde:vaktde (B)/ 742.urduğı:urduğundan murâd (B)/744. bünyân-ı beden sultân-ı rûha
ulû meşhed: beden rûha ulû meşhed ü ma^cbed (B)/ 746.teessüf ü telehhûf:peşiman (B)
- 748.zâhir ü lâyh olur: görünür (B)/ 752.murâd:maksûd (B)/755,756,(B)'de yok
- 772.aytırmışlar:buyurmuşlar (B)/ 779.beyt-i ^cArabî:beyt budur (B)/801.Hâfız: z (B)
- 807.zamânun:devrânun (B)/ 812. mekremetün sebep-i mevhîbetinden:mevhîbetün sebebinden (B),
Firdevsî:(B)'de yok/ 813.virür ki:virmiş ki (B)/ 819.Farsça beyt (B)'de yok
- 820.haviyye-i:âteş-i (B)/ 827.şeyh-i mezkûr:hażret-i şeyh-i mesfûr (B)
- 832.Senâyf:li-ğayrihi (B)/ 838.vakt ki:vaktdeki (B)/ 843.serfizâlarında:şeriflerinde (B)
- 844.sa^câdet-likâlarında:münîflerinde (B)/ 853. eyler:ider (B)/ 854.iksâr-ı kelâm:iksâr
u itnâb (B)/ 856.delâyl-i : berâhin-i (B)/ 859. z: Hâfız (B)/ 868.Farsça beyt (B)'de yok
- 881.Sa^cdî: Şeyh Sa^cdî (B)/ 888.tarîk-i : sebîl-i (B)/ 893.mæzîdâtur:zâydâtur (B)
894. z: Hâfız (B)/ 906.kadar vardır: kadar dahî vardır (B)/ 907.külliyâ:bi'l-küllîye (B/
908. haml gerekmez: haml itmek gerekmez (B)/ 909. z: Hâfız (B)/ 912.ğâyeti:nihâyâtı (B)
- 913.nihâyâtı:ğâyeti (B)/ 918. beyt:nazm (B)/ 920.cevv-i furuş:hûy-nûmây (B)
- 929.külüng-i girdâr:fikret-i külüng-girdâr (B)/957. kırk:otuz (B)959. --: mısra^c (B)
- 962.ve bir: belki (B),eyyâm-ı: ekseri (B)/ 965.zuhûra gelmişdür:zâhir olmuşdur (B),
z: Hâfız (B)/ 968.düşüb:düşükce (B)/ 970.olırmışdur:olırmışdı (B)/ 981-988 (B)'de yok
989-994 (B)'de yok

- 1003.evzâr-ı bî-fâyidem ile:evzârımla (B)/1004.akzâr-ı mâlâ-nihâyem ile:akzârımla (B)
 1009.nisârum:disârum (B),eger:ger (B)/1014.tıynet-i : tabi^cat-ı (B)
 1016.z: Hâfız (B)/1021.âşüfte hâl:bir geşte hâl (B)/1036.muktezâsınca:hükmince (B)
 1039.ki ismi kahrâmanı ^câlemün Süleymânı ve tokuz ataya dek şâh-ı felek burhânıdur
 (AE)'de yok/1060.hâtem-i cem:hâtemdür (B)/1081.^cacibe:ğaribe (B)/1082.ğaribe:^cacibe (B)
 1092.każiyye zuhûra gelmişdür.Nazm:

Bi-hamdi'llah dökülen hezl-pişe
 Harâb-ı ^cışkum ü mest-i müdâmun
 Çıkarsam n'ola nazm içinde nâmı

Füsûn-ı ^cışkdur rûhum hemişe
 Dil ü cândan mürîd-i şeyh-i câmun
 Benem çün bende-i hâs Nizâmî

(AE)'de yok/ 1154.zamânun:cihânun (B)/1155.

Sıddık-ı cihân olsa lakab anâ ^caceb mi Nâmı gibidür Yûsuf-ı şânisi zamânun

(AE)'de yok/ 1185. (B)'de yok/ 1188.

Şu denlû halka virdi hûr u dil-rubâ Bende der-bân ola rızvân (AE)'de yok

1237.ider:kılur (B)/ 1238.kılur:ider (B),ider:kılur(B)/1283.pâdişâhâ:ilâhî (B)

1286.bî-mikdâra:bî-karâra (B)/ 1290.minnet ihsân kıl:minnet eyle (B)

1307.işigünde:dergehünde (B)/1322.böyle dinildi:bu yüzden dinildi (B)

الطيف بالله الذي محاسن الاخلاق كلها تنسج في عبايه الا قد ركبنا رافعة مع رفعة حانيتها فخير من محاسنهم
 او طائفة والصلوة على سيدنا محمد الذي هو الطيف على الطائفة طرأ

(AE)'de yok

K A S İ D E L E R

- 1.başlık: L'de yok,Divân-ı Lâmi^cf Çelebi rahmetu'llahi ^caleyhi rahmetihi der-tevhîd-i bâri-Ta^câlâ (Ü),Divânçe-i bende-i fukâra Lami^cf-kemter ki munkasım-est ber-penc-defter(B)
 3.L,Ü,B'de yok/4.L ve Ü'de yok/ 9.Hakkdur: olur kim (Ü)/12.dûnında: güninde (Ü)
 27.Başlık: (L)'de yok,Tevhîd-i bâri-Ta^câlâ (Ü)/ 38.bahr eyler: kulzüm ider B,L,Ü'de yok
 39.Ü'de yok,zer-i hâlis:zer-i hâs B,L/ 45.haçer-i : gerden-i Ü/ 46.leşker-i : ^casker-i L,Ü
 60.kemâl:cemâl Ü,L/ 65.yekser:ancak L,Ü,B/67.meh:dil Ü/70.şehâ:senûn L,B
 71.ser-be:ser-te L,Ü/72.-ı rahmetünden:ni^cmetiünden L,Ü,B/74.bunca:nice Ü,B
 76. Dest ü pâsında çü var bunca ^calâyıkdan ^cıkâî L,Ü,B
 77.berk uran:görinon L,Ü,B/84.kaldı:oldı L,Ü,B/85.âb-ı hayât:mâ'ül-hayât L,âbu'l-hayât Ü
 91.zamân:seher L,Ü dem-be dem virdi budur B/ 96.ger irişmezse:eger irmezse B
 101.hüsnünden:hüsninden L,Ü,B/103.enbiyâ vü:enbiyâdur L,B/ 106.kalmaya:olmaya L,B
 107.Başlık L'de yok/ 117.-ı kevn:-ı cân Ü na^cimi birle:na^cimiyile L,Ü,B
 125.-ı dînedür: rûhadur L,Ü/ 126 L ve Ü'de yok/ 129.tîr-sıfat:tîr gibi Ü
 135/b. Envâr-ı şemsi görmezse tañ mıdur ^camâ L,Ü/138.rûşenâyiçün:tutişâyiçün Ü
 140.cevher-i : gevher-i Ü/ 144/b.kaldı: kıldı Ü/149/a.eyledün: eyledi Ü

- 152/a.necmdür: mihrdür Ü/ 155.mahrem nic'olmasun:nice mahrem L
kenarda: *في موضع لا يحتاج المبرم والاولاد العظام* *وغيره من النجوم القيام* Ü,B
157.ol mehtün:ol şehün L,Ü/ 161.^cilm: fa'ıl L,Ü,B/ 163.-i aşfiyâ:enbiyâ L,Ü,B
166/b. Bu cengile oldu şâh-ı şehidân-ı Kerbelâ L,Ceng içre oldu şâh-ı şehidân-ı Kerbelâ Ü
167/a-b. L ve Ü'de yok/ 168.anlar:şunlar L,Ü,B/ bu resme nâ-revâ:bu vechle cezâ L,bu
resme nâ-sezâ Ü/ 169.diler:umar Ü/ 175,176,177 L'de yok/ 177.tañ:ğam Ü
180.^casfîlerünse: cürm ehlinünse L,Ü/ 184. Red itme ağlayu kapu'na geldi Lâmi^cf L,Ü
sehâ: ^catâ L,Ü/ 185. şâh: h^vâce L/ 187.ğaribem:fakîrem L,Ü,B/189.Başlık Ü'de yok
308.zeyn:germ L,Ü/ 311,312. Düşmiş idüm derdile nergis gibi zâr u sakîm
Hem tağılmışdı hayâl u fikr ü hûşum çün sezâb L,Ü
314.içtün:bağrum Ü cânım B/ 322.Âsiyâ-yı çarha kalmışdum ^caceb kim bî-sütûn L
urur: ider L/ 325.ögidür: un ider L/ 327. ^cazmı seyr L,Ü/ 337.ki dem-â dem: kim hemîşe L-Ü
338.üzre:içreL,Ü/ 339.içre:üzre L,Ü/ 341. mülk-i : taraf-ı L,Ü
345. Hûn-ı ^câşıkdan elin hınnayle kılmış hîzâb Ü,L,B/356.divân-ı : meydân-ı L,Ü
362,363 Ü'de yok/ 364.hâne-i : kûşe-i L,Ü,B/ 370.te'^csiridür:emrindedür Ü/373.emreyleye:
emreylese L,Ü,B/ 378.câne hâl: keşf ü hâl L,Ü/ 392 Başlık L'de yok,Kasîde-i nişâbu'l-
^cirfân Ü/ 397.sultânımız: Yezdânımız L,Ü/ 399.yaraşur: tañ mîdur Ü/403.yimişlerin:
^cıyşların L/ 414.^cişret: mihnet L,Ü,B/ 437.cânımız: sînemüz L,Ü/ 443.melâmet hırkasın:
fenâ tonın bugün L / 443,444 Ü'de yok/ 457. kal^ca: hışn L / 465.heft:yidi L,Ü,B
474. zerrece:şemnece L/ 475. Bağrın anuñçun yakubdur lâle-i nu^cmânımız L,Ü
477.şîşe-i : dîde-i L/ 479.sekr:mekr L,B/ 496.Ömrünün nakdîn çürütme nîsye nârına
yanub L,Ü/ 520.şanur: şanub L,Ü,B/ 523. -likdür etvâr-ı : durur tavr-ı L,Ü,B
532. bütün yudar: yudar tamam L,Ü,B/ 533. Hırs ağzın şöyle açmışdur bugün a^cyânımız L,Ü
537. varmaz açmasun: çıkmaz görmestün L,Ü,B/ 548.ol demde: ol yirde Ü
552. -ı ^câşık: ^carife L,Ü,B/ 562. Ü'de yok/ 579. şefi^c ol ire tâ: meded senden olur L,Ü
595.dilâ:şehâ L,Ü; gönül B/ 598.ol nağme: bu nağme Ü,B/ 602.devran: gerdün Ü
610.bâd-ı hazân: bâd-ı ecel L/ 613.gel: var L,Ü/ 617. gel anı: var anı L,Ü/ 622,623,
624 Ü ve L'de yok/ 627 L'de yok/ 633. u sükûn: vekâr L,Ü/ 638,639,640 L'de yok/ 641
L,Ü ve B'de yok/ 644,645,646,647. L va Ü'de yok/ 650. âhir: ön son Ü,B
654. ne durur: ne gerek L,Ü/ 682. özün: önün L,Ü,B/ 684.ey dil: ey gül L,Ü,B
686,687, L ve Ü'de yok/ 690.nideyim: nidelüm L,ser-be: ser-te L,Ü gerçi: tut ki L
691. L'de yok/ 693.endişe:fikr L,Ü/ 695.kavlüne fi^ciün: fi^clüne kavlün L,B
697.L ve Ü'de yok/698. B'de yok

ن، در موضع سلطان؟ بهان بنه بيسر الله مايسنا، ميت ما يتناه

- 727,727. L'de yok/ 727. şan: yâ Ü/728, yâ: kim L,Ü; şan B
732. Gûyiyâ cânbâzdur encüm melek mülkinde kîm L,şanasın:gûyiyâ Ü,B
germiş: çekmiş L,Ü,B/ 734.sîmden: nûrdan L/ 736.direr:virür Ü/738.kıldı:itdi L,Ü

- 740.dehr:çarh L/744.Hüsrev-i eflâkdur yâ elde câm-ı Cem tutar L,Ü,B
 749.Çekdi levh-i zer-nigâre nûrdan mıstar güneş L/750,751 L'de yok
 756.çıkub: turub Ü,B ; dem:gün Ü,B/ 759. Kim hazân yaprağı gibi tırmadan ditrer güneş L
 760.nuh-felek bir sâye-bân:sâye-bândur san felek L,Ü,B/762.câmi^Cde:mescidde L
 769.kurmuş:tutmuş L,Ü/773.Tutiya-veş rûşenâ-yı çeşm-i cân eyler güneş L,Ü
 774.bugün: cıyân L,Ü/ 779.Zer-külâh üzre takırmış nûrdan yükler güneş L
 782.urub: idüb L,Ü,B/ 785.cebhe:cebhesin Ü; yüzün:yüz Ü/ 788.tartar:iletür L,Ü,B
 789.Her şehir düşman hışârı üstine atar güneş L,Ü,B/
 792.Her gece odlar saçar düşman hışârına şihâb L/ od atub: od urub Ü
 796. râh:yol L,Ü,B/ 802,803 L'de yok/ 802.Her dem ejder-veş saçar ağzından a^Cdañ üzre od Ü,
 808.bir cenîbet: bir yedekdür L/ 810. burc-ı : bâm-ı L,Ü,B/ 814. meclisünde: bezm-i şehde
 L/ 825.ola:K'ola L,Ü/ 832.zeyn: ^Cakd L,Ü,B/ 836.eş^Cârını evsâfını:evsâfını eş^Cârını L,Ü
 839.Terbiyetle seng-i hârâyı çü la^Cı eyler güneş L/ 841.hâkine:toğrafına L
 ma^Cdilet: ziyâ L/842.derdümle:derdiyle L/ 846.giceler:her giceL,Ü/ 849.dem-be dem: dâym
 L,Ü/ XI. kaside Ü ve L'de yok / 852.B'de yok/ 899.ânâ rûh-ı revân: durur rûhı anuñ L
 921.gibi: dahi L/ 923.çarh:şems L/927.eylemez:düşmezdi L,nâlişler:ben nâlân L
 928.çeksen:salsan L/933.mızmar: ızmar L/935.mufaZZal:tefeZZul L/938.ilticâ:ittikâ L
 940.sîm:beytüm L,B Neşr-i eltâfuñ kılur bûstân-ı dehri pür-nevâ L/ 942.-ı berfin: -ı fe-
 lek L,B/ 946. dergehünde:hizmetünde L; gülşentünde B/956.Dehri idelden pür-ziyâ: dehre vâ-
 den rûşenâ L/ 968.ervâhın itdün:rûhını kılduñ L/972.rûşenâ:pür-ziyâ L
 975.başlık L'de yok,kasîde Ü, VELEHU KASİDE-İ DİĞER DER-MİDHAT-İ KAHRAMÂN-İ ZAMÂN SULTÂN
 SELİM HÂN BİN RÂYEZİD HÂN B/ 981. tîğün: tîrûn L,Ü/991.fikr-i : rûşen L,Ü
 993.sâye-bândan ahkâr:sâye-bâna beñzer L,Ü/995. fikretünde:fikrûn içre L,B,melâyık:
 halâyık L beyit Ü'de yok/ 997.a^Cdâna: a^Cdâya L,Ü/999.müşkil:münker L
 1005.rağs-ı : ceng-i L;hung-i Ü/1007.rûyûn zükkâsı dün-gün:hüsnûn zükkâsı dâym L,Ü
 1009.nâsır:vâsıl L,Ü/1013.nâmen:hükmûn L,hâmen:kilkûn L/1015.tîrûn:tîğûn L,rumhuñ:
 tîrûn L,Ü/1020.ey cân:ol dem L,Ü/1021.sükker olsa tañ midur: olsa sükker ^Caceb midür L,Ü
 1026.kapusında dün-gün:kapusına dâym L/1029.enverinden:nûrından L,kıldı: itdi Ü
 1031.Gelmez beyâna vasfı sığmaz gümana lutfı L,gümâna:lisâna Ü/
 1037.-yı zâtuñ: ^Cömrûn L,Ü/1040 başlık

L,Ü در مدح پادشاه اسلام و ابدالمظفر و عينا مراده هروالا عرام

B در مدح حضرت ظلال العالم نياہ سلطان سليمان بن سلطان سليمان

- 1044.gûyâ:şan kim Ü/1047.Serv egilüb ayağuna düşmek ister su glbi L,Ü

- 1051/b.Hüsnûne revnak viren çün eşkimûn bârânıdur L,Ü

- 1052.açmışdurur:çekmişdür Ü/ 1054/b.Cânuma bezm-i ezelden bir kadeh şunmuş lebûn L-Ü,B

1058. Zâhîde di töhmet-i dîn itmesün ^Cuşşâka kim L,Ü,B/1059.çarh-vâr:çarh-veş L,Ü
 1061.bir resme:bir veche Ü/ 1062.içre ser-tâ ser bu dem:ortasında ser-te ser L,Ü
 1063.sabâ:şimâl L,Ü/Nağme-i bülbül semâ^C için safâ devrânıdır L,Ü,B
 1064.güyâ:ya^Cni L,Ü,B/1066.aydün:diyün L,Ü,B,zâhir:çünkü L,Ü,B/1070.gülşenün güyâ:
 guyyâ bâğün L,Ü,B/1071.çemen mülkinde ebr:çemende yasemin L,Ü/1074.şfrîn:bir hoş L,Ü,B
 1079.Bu yakîn oldı ki haşruñ şübhesüz burhânıdır L,Ü/1081.şanasın:güyyâ L,Ü; diyesin B
 1082.Lâmi^Cf : iy gönül L,Ü,B/1089.bu nâm: bu ad L,Ü/1093 L,Ü ve B'de yok
 1095.Tutiyâ-yı ^Cayn-ı ^Câlem olsa pes erzânıdır L,Ü/1097.erbâb-ı dil:her ehl-i dil
 ehl-i cihân:Ü; halk-ı cihân B/1098.Keffün keffl-i ins ü cân:hoş ^Câleme keffün keffl L,Ü,B
 1100.dü-^Câlem mülk-i kemter:cihân mülki kimine L,Ü,B/1103.yiter:dürer L,Ü;^Cazm-i bezm
 olsa:vakt-i cûd olsa L,Ü;^Cummânıdır:burhânıdır L/1106.a^Cdâ:düşmen L,Ü,B;-i gerdün:
 -ı ^Câlem L,Ü/1110.çarh-ı : sipîhr-i L,Ü/Kim dahl-i Hindü ^Canâsır-ı pâyê derbânıdır L,Ü
 1114.Pâyüne yüz urmuşumdur:düşmüşemdür ayağuna L,Ü,B/1118.dün-gün:dâyim L,Ü
 1123.başlık HAZANİYE L, KASİDE-İ HAZANİYE Ü,KASİDE-İ HAZANİYE DER-MİDHAT-İ HÜSREV-SIFAT
 iklim SULTAN SÜLEYMAN BİN SULTAN SELİM B
 1127.dil-keş:nâzûk L,Ü,B/ 1131.cûylar:dûdlar L,Ü;olmuş:olur L,Ü/1137.za^Cfirân ile:
 erguvân ile L/1143.şecer:âğaç L,Ü/1144.yalnız AE'de var/1146.yolunub:yolunur L,Ü,B
 1147.ğalat itdüm: hatâ itdüm L,Ü/1153.kilki:gönlü Ü/1161.ider:eyler L,Ü;mârından:
 şeklinden L,Ü,B/1163.Yetmiş iki millet ursa saña yüz olmaz ^Caceb L,Ü
 1172.mu^Callâdur bugün: bugün a^Clâ durur L,Ü/1182.ceres-vâr:ceres-âyin L,Ü;ceres-mânend B
 1185. ma^Cden-i :menba^C-ı L,Ü/1187.ümmiz-vâr:seyyid-vâr Ü/B'de kenarda: Zikr-i seyyârât-ı
 seb^Ca/1191.^Cışkına:yâdına L/1198.mâhi gibi: mâhi-sıfat L,Ü,B/1199.Ka^Cbe gibi: Ka^Cbe-âyin L,Ü
 1211.-ı cûd: -ı ^Cıyş L,Ü,B/1212. ü devletile: ü sıhhatile L,Ü,B/1213.ni^Cmet-i firdevs:
 devlet ü ikbâl Ü/1214. devr içre zâr: ^Câlemde var L;^Câlemde dâr Ü;devr içre dâr B
 1215. Hak mu^Cfn u Mustafâ hâdi vü Cebrâil yâr L,Ü
 1216. başlık L'de yok KASİDE DER-MEDH-İ SULTÂN SÜLEYMÂN DE-REDİF-İ GÜL Ü,
 KASİDE-İ GÜL REDİF DER-TA^CRİF-İ ŞEHİRİYÂR-İ ZARİF HAZRET-İ SULTÂN SÜLEYMÂN BİN SELİM HÂN B
 1226. -ı şevketin: ^Cizzetin L,Ü/ 1230.şem^C-mânend: şem^C gibi L,Ü,B/1232.eylemiş: eyle-
 di Ü/1235.bir kez:bir dem L,Ü/1237.itdürdi sabâya: itdi bâd-ı şubha L,Ü,B
 1238.-ı çarh: bâğ L,Ü,B/1245.^Caceb: gör ol L,Ü/1246.L ve Ü'de yok/1252.ölçerür bülbül
 kanat saldukca beñzer âteşin L,Ü/1264.seyre:sayda L,Ü/1268.bül bülleyin: bülbül gibi L,Ü
 1286.-ı ra^Cnâ: -ı câdû Ü/1287.-ı ezhâr:-ı gülzâr L,Ü/1297.her dem: her nefes L;dil-dâr:
 yâr L/1298. L'de yok/ 1299.Ü'de yok/1300.nâgehân:beñzer L,Ü,B; yâr: dil-dâr L,Ü,B
 1301.pür-tâbuñun:müşkîñünün L,Ü/1304.ğam-h^Vâr: hum-h^Vâr L/1311.subh-ı : şem^C-i L
 1315.^Carż-ı hâl:^Carż idüb Ü/1318.^Caks idüb: ^Caksine L,Ü/1320.kankı:nice L,Ü
 1322.kelâmün:kelâmı L,Ü/1324.-ı bustân:-ı gülzâr Ü,B
 1327.başlık Ü ve L'de yok VELEHU DER-MİDHAT-İ ŞEHİRİYÂR-İ ^CÂLEM-PENÂH SULTÂN SÜLEYMÂN
 BİN SULTÂN SELİM ŞÂH B

- 1330.erbâbınadur:erbâbına L,Ü,B ,bugün: gibi L,Ü/1346,tozına:toprağına Ü
 1351.devründe: ^Cahdünde L,Ü,B/1359.-ı hikmet:-ı fikret L,Ü, itdüm:kıldum L,Ü,B
 1363.u devlet: u tâli^C L,Ü/1364.baht: ^Cızz L,Ü,B/XIX. kaside L ve B'de yok
 1443.başlık KASİDE-İ TİĞ DER-MEDH-İ SULTÂN SÜLEYMÂN Ü
 1465. ^CArz itse dem-be dem yaraşur ins ü câna tîğ Ü/1475.Ü'de yok/1477.halkı ser-be ser:
 mülk-i ser-te sér Ü/1490 Ü'de yok/1481.kef-i gevher: bed-güher Ü/1483. Destündeki budem
 ne kalemdür şâhâ ne tîğ Ü/1484.devletedür tâziyâne:devlete durur zübâne Ü
 1492.Bâğ-ı cihânda beñzemese mihr-i câna tîğ Ü/1496.kapuñda:devründe Ü
 1501.belini:meyânın Ü/1508.Ü'de yok/1516.şol resme Lâmi^Ci ğam u mihnetde hastadur Ü
 1517.Kaşd itse katl için âna cândan utana tîğ Ü/
 1520. Başumda şem^C gibi zebânundan od yanar-Tañ mı boyansa âh-ı dilünden duhâna tîğ Ü
 1529.kılmağışün:kılmağa her Ü/1531. ü zalâl: ü ^Cinâd Ü/XX. kaside L ve Ü'de yok
 1534.başlık DER MEDH-İ ŞEHİİYÂR-İ CİHÂN SULTÂN SÜLEYMÂN-İ CEM-NİŞÂN ^CŞEHİİYÂR B
 XXI. kaside DER-MEDH-İ İBRÂHİM PÂŞÂ BİN HALİL PÂŞÂ BİN İDRÂHİM PÂŞÂ BE-İŞÂRET-İ TA^CRİF-İ
 CÂMI^C-İ VEY Kİ DER-HAREM-İ HÂNE-İ HÖD-EST L,Ü/1591. ki gel:ki bu Ü;ki var B,
 bir dem: iy dil L/1592.tozına:yolına L,Ü/1593.câcibü't-ta^Czîm:vâcibü't-tekrîm L,Ü
 1594.ayağun:ışığun L,Ü,B ,çarh-ı: ^Carş-ı L,Ü/1595.hullet:rif^Cat L,Ü/1597.L'de yok
 1601. u fażl: u ^Cilm L,Ü/1602.-ı pâyile: râhile L,Ü/1605.tab^C-ı: zihn-i L,Ü,B
 1606.hisbet:nisbet L,Ü,B/1607.Fusurde dillere nutkuñ olur du^Câ-yı Mesîh L,Ü
 lutfun:nutkuñ L,Ü,B,Hasûd çeşmine hâmen gelür ^Casâ-yı Kelîm L,Ü
 1608.-ı sitem: -ı cihân L,Ü,B/1609.mişlûn:milletün Ü/1611/b.Ki kıldı Hak anı ahkâm-ı
 dehr için takvîm L/1613.kala:ola L,Ü,B/1616,1617 L ve Ü'de yok/1619.zemînde: ayakda L,Ü
 1621.kılma:kılmağa L/1622.Ki hâl-i ^Câleme oldur bugün habîr ü ^Calîm L
 1625.başlık DER MEDH-İ BA^CZ-İ VÜZERÂ L,KASİDE DER-MİDHAT-İ BA^CZ-İ VÜZERÂ Ü
 1629.harîminde: harîminden Ü,B/1638.rûz u şeb:dün-gün L,Ü,B/1640.Bulmıya işbu intizâmı
 zamân L,ide:eyleye L/1641/b.boynına mihrden:mihrden boynına L,Ü/1642.kahrunun nazrı:
 gözünün zarbı L,Ü,B/1648.hak-mânend:hak gibi L,Ü,B/1652.tende:cânda L,Ü,B
 1659.beyit L,Ü ve B'de yok/
 1660.başlık DER-MEDH-İ ^CALÎ PÂŞÂ YESERA'LLAHU MÂ-YEŞÂ L
 DİĞER KASİDE DER-MEDH-İ ^CALÎ PÂŞÂ YESERA'LLAHU MÂ-YEŞÂ Ü
 DER-MEDH-İ ^CALÎ PÂŞÂ Kİ VEZİR-İ SÂLİS SULTÂN BÂYEZİD BİN MUHAMMED HÂN-EST B
 1666.ursa:sürse L,Ü/1667,1668 L'de yok/1669-1674 beyitler L ve Ü'de yok
 1673.bi'llah:va'llah B/1676-1681 beyitler L'de yok/1678 Ü'de yok
 1679.sadefde:^Cadende B/1683.müzenî: na^Clûnî L,Ü/1684.hisbet:nisbet L,Ü,B
 1686.L'de yok/ 1688.Şuğal gibi elin kıldı fitneden kütâh L,B/1689.yidi:heft L,Ü
 1690,1691.L'de yok/1692.lutf-ı : mülk-i Ü/1696.kılur:ider L/1697.L'de yok
 Didi bu perde degülmişse dehr olurdu tebâh Ü/1698.şebinde:dûnında L,Ü,B

- 1916.envâr:ezhâr L,Kim ziynetine reşk iledür gülşen-i haẓrâ L
 1919.bâd-ı : ebr-i L,Ü,B/1950.makâm:harâm L,Ü,B/1953.ü şerefdür: olubdur L,Ü
 1963.n'ola: ne tañ L,Ü/1964. bu dilüm:bu gönüm L,Ü;gönül B
 1977.Başlık MEDH-İ KAPLUCA (L),KASİDE-İ DİĞER DER-MEDH-İ KAPLUCA (Ü)
 1986.Her taraftan ağız suları akar arslanların L/2003.L ve Ü'de yok

TERKİB-İ BENDLER ve TERCİ-İ BENDLER

Başlık L ve Ü'de yok/

1. TERCİ-İ DİĞER DER-ZİKR-İ HUDÂ-YI EKİER (Ü),DER-ZİKR-İ HUDÂ-YI EKİER (L)

I.Bend: 5a.dilüm:gönüm L;gönül Ü,B/ 5b.her:bir L,Ü,B

II.Bend 5a.ki:bu Ü,B,Kim geydiyse bu palâs-ı ışk L/6a.şâh:şâha L,Ü,B

6b.âfvuñ:lutfuñ L,Ü,B/ 9b.ki: kim Ü,B

III.Bend 2b. sıfat:gibi L,Ü,B/4b.Dil fikrile imez ol meyâne Ü/6b.kılur:ider L,Ü

8a.oldı takatun:takatun oldı Ü/

IV.Bend 1a.eyleme nevha: nevha eyleme L

V. Bend 2b.Bir katresine virürdi biñ cân Ü/ 3a. Ü'de yok/5b.şevk:ışk L,Ü,B

7a.çokdan:gamdan L,Ü,B

VI.Bend 1b.seyr idenün: kim gördiyse L,Ü/ 7b.sunsa:virse L,Ü,B

VII.Bend 2b.kıldı:itdi L;itse Ü/ 3b.olmışdı:k'olmuşdı. L,Ü,B/4a.bu cânna:cânnuma L,Ü

7b.şad: biñ L,Ü

VIII.Bend 1a.alnuñ : yüzün L,Ü;hüsnün B/2a.zât-ı: lutf-ı L,Ü,B /5a.tokunurdu:tokundu L;

tokunaydı Ü,B/5b.meh-i: şeh-i L,Ü/8b.Zî-şûret-i dil-keş-i musanna^C L,Ü;

Zî hüsn-i bedi^C vü ışk-ı erfâ^C B/9b. kıldı keş-i:keş itdi L,Ü;keş kıldı B

IX.Bend 1b. Gün gibi yüzünde uş ıyândur Ü/3a.degül:mi dür L,Ü,B/3b.tab^C-ı: fi^Cl-i L,Ü,B

7b.firaka:furata Ü,B/ 8a-b L'de yok

2 Terkiib-i Bend

Başlık TERCİ-İ DİLEEND DER-MEDH-İ AN Kİ لا بی من بعد L,Ü

I.Bend 2a.burâkuña:berâtuña Ü

II.Bend 1b.İsrâfil:Mikâ'fl L,B/4b.kebş-i : zebh-i L,Ü/5b.İsrâ'fl:İsmâ^Cfl Ü,B

IV.Bend 1ab.Ü'de mükerrer/ 6b.toprağıle:toprağına L,Ü,B

3.Başlık L'de yok VELEHU Fİ'T-TERCİ-AT (Ü)

I.Bend 4b.hûb: hoş L,Ü /6b.meâl-i: misâl-i L/9b.kâmkâr: nâm-dâr L,Ü

II.Bend 1a.meydân-ı: devrân-ı L/ 2a.çenâr: nihâl L,Ü/3a.bağda bir: mülk-i bağda bir L,Ü

6a.kılur:ider L,Ü,B/8b.sipeh-dâr-ı:cihân-dâr-ı L,Ü,B

Gül başdan ayağa kulağ olub semâ^C ider

Bülbül okur safâyile destân-ı nev-bahâr yalnız L'de var

III.Bend 1a.girü:yine L,Ü,B 1b.lâle-zâr: murğ-zâr L,Ü; murğ-ı B

9b.cihân-bahş-ı rûzgâr:cihân-dâr-ı nâm-dâr L,Ü,B

IV. Bend 1a. yine eyledi rûşen:rûşen eyledi yine L,Ü,B/1b.Efsâne oldu ^Câleme hüsn-i

bahâ-yı gül L/6a.Eyyâmı bil ganîmet ü fevt itme fırsatı L,Ü,B

Hâr-ı cefâdan inleme iy ^Candelib-i dil

Çeşm-i safâyile nazar it gör likâ-yı gül yalnız L'de var

7a.Var bezmine begün iç elinden şarâb-ı nâb L

Var baş urub elini öpüb iç şarâb-ı nâb Ü

7b.Yüz ur ayağı tozına vü sürgil safâ-yı gül L

8b.cihân-bahş-ı bahtiyâr: cihân-dâr-ı nâm-dâr L,Ü,B

V.Bend 3a. Burc-i şerefde gün gibi berķ ura tâli ^CÜ/4a.gönülden:gününden Ü,B

5a.sovuk:soğuk B/8b.nitekim bu söz ola: işbu söz ola L,Ü,B

9b.ferîdûn-ı girû-dâr: cihân-dâr-ı nâm-dâr L,Ü,B

4.Terci-i Bend

Başlık Ü'de yok

ترجیع فلک جیان در مدح آصف دوران حضرت ابراهیم پادشاه B

I.Bend 2b.keffine:evcine Ü,B/ 4a.sipîhr:felek Ü/

II.Bend 3ab. Ü'de yok 4a.n'ola: ne tañ Ü/ 4b. ola: olur Ü/8a.sensin ol:hażret-i Ü

Gün gibi sikke-i mührini kazub pulâd

Dâğ-ı şam urdı ^Cadû bağrına ol zer-hatem yalnız Ü'de var

III.Bend 3b.Mihrden gerķi kılur çarh aña munzam hatem Ü,B

4a.zehr ağızında:agzında zehr Ü,B/6b. -ı ihsânuna:-ı siminüne Ü

7a.Bende ^Cazmi nazar-ı mihr umuban tapundan Ü/7b.sıfat:gibi Ü,B

8a.sensin ol: hażret-i Ü

IV.Bend 1a. ta^Cyîn: tezyîn Ü/ 2a. devr-i yemînünde: dest-i yemînünde Ü

4a.Sensin ol Âsef-i Cem-kadr u felek-rütbet kim Ü/8a.sensin ol:hażret-i Ü

V.Bend 5b.ceybûnî: kîsenî Ü,B

VI,Bend 1b. manzûr-ı cihân: manzûr saña Ü,B/2b.felek-vâr:felek gibi B

3a.düşer:düşüb Ü 4a. geçer: çeker Ü

VII.Bend Ü'de yok 8a. oldı:k'oldı B

VIII.Bend Ü'de yok/ 2b. ^Cızz-ı hużûrunda: hizmetüne ya^Cnî B

IX.Bend 1a.mihr ü meh gibi bula:mihrden meh-veş ala Ü,B/3a.ebed:müdâm Ü

8a.sensin ol: hażret-i Ü

5.Terkîb-i Bend (Mersiye) Başlık

ترجیع در مرسیه سلطان علمدار بن سلطان بايزيد بن محمد بن طاهر
B

I.Bend 2a.bugün:senün L,Ü/6a. içdügün:içdügin Ü/7a.kine-dâr:kine-vâr L,Ü,B

7b.mihnet:mahabbet L,B

II. Bend 3a. bu belâ nari: bu ğam odları L; bu belâ od Ü, B

4b. Elden fiğânı ki gitdi ^Cinânı tahammülün L/8a. -1 dehr: -1 devr L

IV. Bend 2b. ki: kim Ü/3a. sükker: şekker Ü, kamu: kamuda Ü/6ab. Ü ve L'de yok

7b. hâl: âl L/8a. -1 ^Cazm: -1 rezm L, Ü/8b. zâr-1 felek: gâh-1 felek Ü

V. Bend 1b. felek-i kîne-dâr: fülk-i bî-karâr L, Ü, B/2b. Gül gibi çöpden öte oldu süvâr âh L

3ab. Ü'de yok 5a. şeh-i âfâkiçün: şâh-1 Karamançün L; şeh-i iklim için Ü

VI. Bend 1a. Bahr acısın o bahr-1 kerem çün ber ağlasın L, Ü/2a. bu dem: biraz L, Ü, B

3a. abânun: atanun L/ 6a. dehre saçların: saçlarını ah Ü/8a. -1 tâze: -1 ^Cıyş Ü

VII. Bend 6a. bulub: tutub L, Ü, B/ 7a. yaşıyile: yaşı birle B

6. Tercî-i bend (Mersiye)

Başlık MERSİYE-İ SULTÂN MAHMÜD BİN SULTÂN BÂYEZİD (L), (Ü)

TERCİ^C DER-MERSİYE-İ SULTÂN MAHMÜD BİN SULTÂN BÂYEZİD (B)

I. Bend 3a. mâliçün: mülk için Ü/5a. Bu müste^Câr hil^Cat ile fahr-1 ^Câr ola L, Ü

9b. ne: nice Ü

II. Bend 4b. dehân bahr u kân dahi: ağız gerçi âna dahi L; ağız gerçi kân dahi Ü, B

5a. sararsa mihr: güneş sararsa L, Ü, B/6a. ser-be: ser-te L, Ü

8a. acıyub ditreyüb: ditreyüb acıyub L, Ü, B/8b. urub yüzün yire: düşüb yüz üstine L, Ü, B

9a. -1 zeminle: cihânla Ü, B/9b. mihr ü mâh: mâh u mihr L, Ü, B/11a. itmez: kılmaz B

12b. sengîn: miskîn L

III. Bend 4a. Hüsrev-i: Rüstem-i L, B/8a. güneş gibi ^Câlemi: cihânı güneş gibi L, Ü

IV. Bend 5a. ser-be: ser-te L, Ü/ 5b. sâye-sıfat: sâye gibi L, Ü, B/6a. girdi: gir B

V. Bend 1b. тұrur: durur L/6a. kaddi nihâlin: âh ile kaddin L, Ü/ 9a. egerçi: gerçi L, Ü, B

11b. amâ: illâ L, Ü, B

VI. Bend 1b. meh-i: şeh-i L, Ü, B/ 3a. fehmi zükâda berk: cûd u sehâda bād L, Ü

4b. kapu: ışığı L, Ü/6a. soldı mı: solmadı Ü/11b. çünki: çünkim B

VII. Bend 2b. cânân: cinân B/ 4b. Cibrîl: Cebrâ'îl L

7. Tercî-i bend (teselli) Başlık DER-TESELLÎ ŞAHZÂDE-GÂN-İ SULTÂN MAHMÜD (L), (Ü)

I. Bend 8a. Hudânuñdur ne kim var: Hudâ-vendün durur ger L, Ü

10a. dâmenün çek gül gibi: gül gibi çek dâmenün Ü/11a. himmet: himmetün Ü

11b. dâyim: her dem/ 12b. dâyim : her dem Ü

8. Tercî-i bend (teselli)

Başlık DİĞER (L), TESELLÎ-İ DİĞER (Ü), DER-TESELLÎ-Yİ DİĞER BE-ŞEHZÂDE-İ ÂHER (B)

I. Bend 1b. bûlbûl-veş efgân: zâri vü nâlân Ü/ 2b. ser-be: ser-te L, Ü

4a. boynuna kumrı gibi: kumrı gibi boynuna Ü/5a. mülk ü: mülke L, Ü

7b. Subh-dem gül gibi çâk itse giribân yaraşur L, Ü, B

8ab. Yüzi üzre taşlar ile döğünüb kan ağlayu

Karalar geyse ser-â ser âb-1 hayvân yaraşur L/11b. medhünde: bezmünde L, Ü, B

9. Tercî-i bend (teselli) Başlık KİT^CA (L), (Ü), DER-TESELLÎ-İ VÂLİDE-İ SULTÂN MAHMÜD (B)

I. Bend 2a. her: bu L/ 3a. gerçi kim: şam degül L,Ü/duşdı: düşse L,Ü/3b. çün: hoş L,Ü

10. Tercî-i bend Başlık MERSİYE-İ SULTÂN ŞEHİNŞÂH (L),(Ü) B'de yok

I. Bend 1b. alldı: itdi Ü/ 3a. Arduñca olub eyledün ol güheri helâk L

II. Bend 2b. Carza: Carz L,Ü,B/ 4b. pâyı: ayağı L,Ü

III. Bend 4b. mihr-i direhşân: mihr-i zer-efşân L,Ü,B/ 5a. la^c1 : dürr L,Ü,B

IV. Bend 5b. o: bu L,Ü,B V. Bend 1a. rûhına: ravżına L

11. Tercî-i bend (teselli)

Başlık TESELLÎ-Yİ VÂLİDE-İ SULTÂN ŞEHİNŞÂH (L),(Ü)

I. Bend 3b. cibâh: câh L/ 4b. taht-gâh: cây-gâh B/ 6a. *الحکم الله العلی: انما العیة راجعونی* L,Ü,B

9a. çâfe: cân L/ 9b. fażlı: fażlı L

1. MURABBA^c

Başlık L'de yok MUHABBA^c ENDER-VASF-I HAZÂN (Ü), MURABBA^c DER-VASF-I HAZÂN (B)

1ab. L'de yok/4a. tal^catına: hil^catına Ü, B/7b. itmiş: itdi L,Ü/8a. oimış: oldı L,Ü,B

9b. mülkine: şahına L,Ü/11a. girü: yine L,Ü,B/12a. zer: zerrin L; rengin Ü

13a. Şimdi kim esmâr-ı güher şahdur kân-misâl L, haliyâ: şimdi kim Ü

14a. dilinde şimdi: dil-ber dilinde L,Ü,B/16a. ser-â ser: ser-â pâ B

17a. yine: girü L,Ü,B/ 17b. geydi: geydiler L, B; geymişler Ü

22a. olub her kişi: her âşık olub L,Ü,B/25a. şems u kamer göklerde: göklerde

mihr ü mân Ü/25b. dil-keş: düzmiş L,Ü,B/ 26a. eyler: ider L,Ü/29a. körpedür: körpe Ü

2. MURABBA^c

Başlık MURABBA^c (Ü), bu murabba L'de yok

1b. şâdıkı: âşıkı Ü/4b. şâh-ı hûbân: âh şâh-ı cem AE/6a. ser-be: ser-te Ü

6b. şâh-ı hûbân: şâh-ı devrân AE/8b. şâh-ı hûbân: cân-ı âlem AE/

10b. şâh-ı hûbân: mân-ı tâbân AE/12b. şâh-ı hûbân: âfet-i cân AE

13a. mestân: fettân Ü/13b. nây u çeng ü cûd u defde: nây u def u cûd u çengün Ü

14b. şâh-ı hûbân: nûr-ı Yezdân AE/16b. şâh-ı hûbân: serv-i gül-ruh AE

18b. şâh-ı hûbân: kân-ı ihsân AE/19b. bir nefes salınmasam: salınmazsam eger Ü

20b. şâh-ı hûbân: şuh u fettân AE/ 22b. şâh-ı hûbân: serv-i ser-keş AE

24b. şâh-ı hûbân: vird-i nâzük AE/ 26b. şâh-ı hûbân: gülşen-i cân AE

27a. -i nâlânunı: şûrideñi Ü, B/28b. şâh-ı hûbân: nâr-ı sûzân AE

30a. urub: sürüb Ü/ 30b. şâh-ı hûbân: hüsn şâhı server AE

3. ve 4. Murabba'lar yalnız Ü'de var

MUHAMMES

Başlık MUHAMMES (L),(Ü), MUHAMMES BE-TARİKİ'T-TAZMİN (B)

MÜSEBBA

Başlık MÜSEBBA^c ENDER-SIFAT-I HAZÂN (Ü), MÜSEBBA^c DER-SIFAT-I HAZÂN (B)

Bu müsebbba L'de yok

I. Bend 1b. -i bostân: -i cevân Ü

II. Bend 1b. sahrâdur: vâdidür Ü/ 2b. -ı pây: -ı pâ Ü/3a. yoksa: yohsa Ü

III. Bend 2b. devr içün: dünyâyıçün Ü/3a. idelüm: ide gör Ü

IV. Bend 1b. Rüstemleri: Rüstemlerin Ü/3a. efgânile: destânile Ü/3b. kumrılar: bülbüller Ü

3b. hoş: hûb Ü/V. Bend 3b. hülle-i : hil^cat-i Ü/

ONBİRLİ Başlık

B. Ü. 1. احدى عشره در وصف عزاني

- I. Bend 1b. -i zer-beftile: -i renginiyle L, Ü, B/2b. sahn-ı bağ u râğdur: bağ u râğun sahnıdur L, Ü, B/3a. dizmiş: dizdi L, B; asdı Ü
- II. Bend 2a. sîm-berle: sîmlerle L/3a. yaka çâk ü sîne: sîneler mecrûh u L, Ü, B
- IV. Bend 1b. -i mihi bâlâyile: -i sehî ra'nâyile L, Ü, B/5b. koma: ko L
- VI. Bend 4ab., 5ab. 6a. L'de yok

1. KIT^CABaşlık KIT^CA-İ DER-MEDH-İ KÂZİ-^CASKER MUHAMMED BİN HÂCİ HASAN (L)KIT^CA-İ DİĞER DER-TEMEDDÜH-İ KÂZİ-^CASKER MUHAMMED BİN HÂCİ HASAN (Ü)

(B) قطعه در مدح قاضی عسکر سلطانی باریزید اعظمی به سوانحی الی و الی الموالی الی الخانی محمد بنی حاجی حسن

Bu kit'a B'de kasidelerin son kısmına alınmış

- 1a. -i hâcât-i: ^Culyâ-yı L/ 2b. olursa: olsa L, B, tañ: ^Caceb L, Ü, B
- 3b. bulur: bulub L, Ü, B/ 5a. kit^Ca: katre L/ 6b. felek-âsâ: felek-ârâ Ü
- 13a. tıfl-sıfat: tıfl gibi L, Ü, B/ 21b. birisi: uş biri L, Ü
- 22a. Pes müntic-i şam düşdi baña evvel ü âhîr L
- 28ab. L ve Ü'de yok/ 31a. demidür: n'ola ol L, Ü/ 31b. ^Cisâ nefesiyle demidür oyle-se ihyâ L, Ü/ 32a. n'ola: ne tañ L, Ü

2. KIT^CA Başlık L'de yok MEDH-İ KÂZİ EFENDİ (Ü),KIT^CA-İ DİĞER DER-^CARZ-İ HÂL EE-HİZMET-İ ŞÂH EFENDİ BİN KÂZİ-^CASKER ^CALİ

ÇELEBİ EL-FENÂRİ (B) 2a. şerofdür: bahâdur L, Ü/ 3b. tāk-ı : kân-ı L, Ü, B

4ab. Tab^C-ı zehhâr u nihâd-ı pâk zâti vü şâfidürBahr-ı fażl u ma^Cden halk-ı sîm kân-ı kerem (L), (Ü)5b. Şebt oluban evvel kademde oldı ^Cunvân-ı kerem (L)7a. Habboce meyl eylemezsin bâtıla hakdur: işün L, Ü; Hakdur işün zerrece meyl eylemezsin bâtıla B/ 7b. -ı ^Cavn: -ı lutf L, Ü, B/ 9, 10, 11, 12. beyitler L'de yok

12a. hakdur: tañ mı Ü/ 13b. resme: deñlü Ü/ 14b. olaldan: olalı L bu beyit Ü'de yok

15a. kâdr u fażl: fażl u kâdr L, Ü/ 16a. hâl-i gerdûn: gayriler halin L

19b. Kesme feyzün ebr-i nisânsın budur şân-ı kerem L

20b. Baña niçün pertev itmez şems-i tâbân-ı kerem (L), 21b. haqd u: resm ü L, Ü

21a. ^Cizzetile: haşmet içre L, Ü/ 22a. rıf^Catile: ^Cizzotile L, Ü, -ı kâdr: -ı mülk L, Ü3. KIT^CA Başlık

B. Ü. 1. دیر در مستعار و تحایث از بیدارهای زبان آفر

2b. -ı nazma: -ı ^Cışka Ü/ 5a. Yüz suyunı sîm ü zer çün dökmezem ^Câlemde ben L, Ü6a. Zülî-i denâ'et çekmezem: ben çekmezem zülî-i tama^C L

7, 8, 9, 10, 11, 12. beyitler L'de yok/ 9a. Şeb-sıfat cân-ı cihândan sürmege şam

tākını Ü/ 10b. dil-teng olam: cânım degüldür Ü/ 13b. -ı hükûmet kılmağa: husûmet

itmege Ü, B/ 21a. Bu ^Cacabdür kim ihânet vechile devr-i zamân

Baña bir yüzden ider her günde bin bin nâ-sezâ (L)

22,23. beyitler L'de yok 24b.efser-i eflâk iken:efser iken ^Câlemde L,Ü

26,27,28,29,30,31,32.beyitler L ve Ü'de yok 35,36,37,38.beyitler L ve Ü'de yok

GA'ZELLER Başlık (B)'de yok

1.Gazel başlık

لَا رَيْبَ فِي مَدَدِ عَالِيَةِ الرَّحْمَةِ وَالرَّحْمَانِ
وَلَا فِي مَدَدِ أَمِيرِ الْبَحَارِ عَالِيَةِ الرَّحْمَةِ وَالرَّحْمَانِ

2a.icrâda:ihyâda Ü/ihyâda:icrâda Ü4a.-1 Subhandan:-1 cânândan L,Ü

5a.aña:şuâ L,Ü/9b.ki olmiskîn: o sergerdân L

2.Gazel başlık

وَلَا دُرْدَرِي أَمِيرِ الْبَحَارِ أَدَالَهُ
(B) وَلَا أَيْضًا دُرْدَرِي أَمِيرِ الْبَحَارِ تَحْسِبُ

4b. u bâbı:u bâbına L/ 5a.pervâzına:^Cankâsına Ü

3.Gazel 2.ve 3. beyitlerin sırası L ve Ü'de değişmiş/4a.mihr-veş:zer gibi L,Ü;gül gibi B

4b.nefsile dün-gün:dañi murâdum var benüm B/5a.^Cayn-ı ^Caklı yumub:râh-ı ^Caklı

koyub L,Ü,B

4.Gazel başlık

لَا دُرْدَرِي هَالِ مَسِيحٍ مُدَامِيرِ الْبَحَارِ عَالِيَةِ الرَّحْمَةِ وَالرَّحْمَانِ

gazel B'de yok/3b.gözüm:gözin L,Ü/5b.-i diledür:-1 dildür L,Ü/6b.bî'z-zât:

heyhât L,Ü/8ab.Ey murçe bu kuş dilin öğrenmege ne hâcet

Çün mülk-ı Süleyânî vü dârât gerekmez (Ü)

5.Gazel başlık

وَلَا دُرْدَرِي دُرْدَرِي أَمِيرِ الْبَحَارِ عَالِيَةِ الرَّحْمَةِ وَالرَّحْمَانِ

gazel L'de yok 7.beyit B'de yok

6.Gazel B ve L'de yok

7.Gazel B ve L'de yok 3a.çeşmüne:gözüne Ü 7a.kıl: it Ü

8.Gazel B ve L'de yok 7a.urur:alur Ü/ 10.beyit yalnız AE'de var

9.Gazel B v. L'de yok 1a.ben:men Ü/1b.ğavğaya:sevdâya L,Ü/Bu gazelin redifleri Ü'de hep

men olarak yazılı/3a.cânımı:gönlümi L,Ü/6a.cânuma:gönlümi L,gönlüme Ü

6b.sâye-mânend:sâye gibi L,Ü,bî-mâye:bî-pâye L,Ü/8a.kamer:ridâ L,Ü

10.Gazel B'de yok 3b.rehn olmuş imiş:konmuş tutuber L,Ü/7,8.beyitler L'de yok

11.Gazel B'de yok 3b.-i a^Cmâdan:-i bînâdan Ü/4a.aldunsa ma^Cnâdan:kıldunsa ma^Cnâya L

4a.-1 dünyâdan: u sûretten L/4b.buldı:irdi L,Ü/7a.ve ger:eger L,Ü

12.Gazel B'de yok 3a.Çâk idlûb varlık libâsın ^Cışk eliyle ser-te ser Ü

4a.dil-dâre:yâriyle L,Ü/6b.hande:gülü L/7a.le'im:müdde^Cf L,Ü/9a.deryâleyin:

bir lahzada L,Ü

13.Gazel B'de yok 2a.olan:olur L,Ü/4a. u zâr: kişi L,Ü/5a.^Cışk hâli bir karâra yanmadur I

5b.istirahat:dürlü halet L,Ü/6b.Merd olan kârında haclet istemez L,Ü

8a. nigâr: o yâr Ü

14.Gazel B'de yok 2a.Çıkub benlik hicâbından cemâl-i yâri seyr itdüm L,Ü

15.Gazel B'de yok 2a. ^Cışkiledür kârumuz:^Cışkdurur yârumuz L;^Cışkla güftârur

4a.^Caklden:havfden L,Ü/ 5b.birdür:bir durur L,Ü/8b.toldı:tutdı L,

16.Gazel B'de yok 5b.bir kân:yâkân L,Ü/6a.ey cân:ey dil L,Ü/9a.kavme:anl

17. Gazel B'de yok 3b. cān u dil ki: tüccārūn ki L, Ü/4b. berkūn: cānuñ L, Ü/6a. Kılısun: itsün L-Ü
8a. geç özünden: benliği ko L, Ü
18. Gazel B ve Ü'de yok la. Evvel ü āhir bizüm sensin şehā maksūdumuz
Yokdurur tapundan özge bir dahi ma^cbūdumuz (L)
2a. cihānuñ yüzine: yüzine ^cālemūn L/3a. mülkine: şehrine L 3b. odumuz: dūdumuz L
4a. tār-ı : nār-ı L/ 5a. zerre nūr: feyz-i nūr L/6. beyit L'de yok
19. Gazel B'de yok 3a. şem^c-i ruhi nārına: şem^c-i ruhına karşı Ü/6a. söylen: söyle L, Ü
7a. Sen bilişi gör cehd it iy Lāmi^cf ma^cniye L, Ü
20. Gazel B'de yok 3b. Ol cihetden bu kafesde bî-karār olduñ yine Ü; kafes kaydından:
cihetden bu kafesde L
21. Gazel B'de yok Başlık CEVĀB-I SULTĀN KORKUD (Taba serāhu) L , VELEHU Ü
22. Gazel B'de yok la. ^cacāyib: velf hoş L, Ü/5b. aldı: alub L, Ü/dil pūr-hicāb: gönle hicāb L, Ü
6, 7. beyitler L'de yok
23. Gazel B ve L'de yok lb. ^caklunı: gönlüñi Ü/ 4a. u lūk: u deng Ü
24. Gazel yalnız AE'de var
25. Gazel B ve L'de yok 4b. ser-be: ser-te Ü/5b. Gam budur kim aradan ol cān turağın yak-
mışam Ü/7b. Gerçi kim o demle çarhuñ heft-otağın yakmışam Ü
- 26, 27, 28. Gazeller yalnız AE'de var
- MURABBA B'de yok 7b. mest: deng Ü/11a. dilin: için L, Ü/ 18a. ıssı itmez sonra saña: sonra
itmez ıssı L, Ü/19b. ten: gam Ü, kāl: fāl Ü/20a. şı^crile: şöyle L/21a. yüz: bir L, Ü
- MURABBA B'de yok lb. lutf u keremsin: fażl u sehāsin L, Ü/2b. Rahīm: Kerīm Ü
Kerīm: Rahīm Ü/4b. Rahīm: Kerīm Ü, Kerīm: Rahīm Ü 5b. odile yakduñ: odla suvarduñ L, Ü
6a. Fażluñun: lutfuñun Ü/ 6b. Rahīm: Kerīm Ü, Kerīm: Rahīm Ü/8b. Rahīm: Kerīm Ü
Kerīm: Rahīm Ü/9b. nāyler senden: nā-yı derdūñle L, Ü/10a. rāhında: yolında L, Ü
10b. Rahīm: Kerīm Ü, Kerīm: Rahīm Ü/11a. biri olub ^cışkile: biri ^cışkile olub Ü
- DER-MİDHAT-I ŞEMSÜ'D-DİN-İ KALENDER Kİ EHL-İ MA^cRİFET-EST AE'de yok karşılaştırmada
L nüshası esas alınmıştır.
- 2a. koyub: koyan Ü/ 5a. eyleyen: eyleyüb Ü, B/ 7a. kaplan: arslan Ü
9b. ü ma^cnide: ü sıretde Ü/ 12a. viren: virüb Ü/12b. -ı devrāndan elini: -ı dün-
yādan alan Ü/16b. miskin: sengin Ü/
17. Mülk ü mālīne cihānuñ her nefes yāhū diyüb
Şeyh-ı devrāndan hemin bir hū alan telkin Dede Ü, B
19. Her izāfetden berf olub hamıl iden kabūl
Gendüye ma^cdūm-āyin virmeyen ta^cbin Dede Ü, B
20. Lāmi^cfnūn çün du^cādan gayri yok şey li'llahı
Görübün dizāruñı tañ mı dise āmin Dede (B)

G A Z E L L E R

- Başlık L'de yok lab. yalnız AE'de var
- 1.Gazel 6a.Başdan ayağa sehv durur kâr dil ü cân ü,B
6b.Yoluñda ne kim düşse tura işlese ^Camdâ L,Ü,B
9ab.Yârile geçen sırrı ^Cıyân eylemek olmaz
Kim hak söze bātıldā cedel eyleye a^Cdâ L,Ü,B
- 2.Gazel L ve Ü'de yok 3a.cân:ten B,5a.toydurur: duydurur B
- 3.Gazel L ve Ü'de yok 4.Gazel 1a.Ol konuşmış beñlere dil nazar kıl dâyıma L,Ü,B
2b.bî-dillerün: ^Câşıklarun L,Ü,B 9a. okın: tîrin L,Ü,B
- 5.Gazel 2a.ger helâk u ger necât:ger necât u ger helâk L,Ü,B 4a.orta yırde:ortalıkda ü
5b.nigârâ:habîbüm ü,B/ 6.Gazel 3b.cismüm oldı: oldı cismüm L,Ü,B
- 7.Gazel 4a.yanaram:göynürem ü/ 6a.-i servünde: -i kaddünde ü/8.Gazel L ve Ü'de yok
- 9.Gazel L ve Ü'de yok/ 10.Gazel 1b. vah:veh L,Ü,B/ 2b. seng-i ğam bakun: veh ki
seng-i ğam L,Ü/3a. encüm:yılduz ü/ 4a.nâlemden:zârından ü/5a.nâşihâ terk eyle:
nâşihâ ko nushı ü,B/ 7a. uram:urub ü
Nice bir yutsun şafak gibi ciger derdile kan
Mihriñle mâhum demîdür gösterürsen yüz baña(yalnız Ü'de var)
- 11.Gazel 2b. biñ tapuñdan:yeg tapuñdan ü,B/6b.Hânımân n'olur lebünden eyleyen cânlar
fedâ L,Ü/ 7b. aña: baña L
- 13.Gazel 1b. su gibi bu çağlar geçer: çağlar geçer su gibidür L,Ü,B
- 14.Gazel L ve Ü'de yok/ 15.Gazel 3a.dudağından:tudağından ü,B/3b.hûni:kânı ü
5a.gül:göñül L,Ü/7b.itmeyeler tâ igvâ: itmeye tâ bir kimse igvâ L,Ü,B
- 16.Gazel 1b.deryâleyin:deryâ gibi L,Ü,B,halk-ı cihân: çeşm-i cihân L,Ü,B
3b.bağrı:içi L,Ü,B/
- 17.Gazel 2b.şanasın:güyyiâ L,Ü,B/ 3a.^Cışkunun meydânına her kim girer merdâne-vâr ü
6b.Kim Süleymânlar gibi ^Câlem bende-i fermân aña ü/7b.kim görüb:Hak bilür gördükce
- 18.Gazel L ve Ü'de yok/ 19.Gazel 3b.çarha:göge ü/5a.saña:aña L,Ü/ 5b.deng ider:şaşıurur ü
6a.vahdetün:vahdeti L,Ü,B/6b. katre: nokta L,Ü,B
- 20.Gazel 2ab.L'de yok 2b.dâm-ı ğama: bend-i ğama ü,B/3a.bugün:bu yıl L,Ü,B
4a.-i hattun: zülfün L,Ü/ 6a.firkatünden: firkatünde ü,B
- 21.Gazel L ve Ü'de yok/ 22.Gazel 1b.Kim bahâr eyyâmı gelse nâle eyler ^Candelfb L,Ü,B
3b.hûbdur:hûb olur L,Ü,B/ 5b.Mütehemmindür kanda ararsa ser-â tâ.pâ ğarib ü
7b.ey habîb:yâ habîb ü/
- 23.Gazel 2b.hâlin:nâzın ü/ 3b.ya^Cni delvile:delvile ya^Cni L,Ü,B,hûsn-i:hûsnî L,Ü,B
5a.budur:bu kim ü/ 6a.biñ:ben L,Ü,B 6b.Birisi ^Cayn-ı humâr u birisi mest ü
hazân L,Ü,B/ 7b.câm-ı şarâb: elde şarâb ü

- 24.Gazel 1b.odiyle:çü Ü/ 5b.itdi:oldı L,Ü,B/ 6a.işigünde:bu işigde L,Ü,B
6b.kaşların tākın: ebrū-yı yāri L,Ü,B/ 7ab. L ve Ü'de yok
- 25.Gazel 3a.pādişāh-ı hūsn ü kerem:şehriyār-ı mülk-i kerem Ü/4a.cān:dil L,Ü,B
4b.Ġilācı vaşl şarābı durur yā hūn-i rakīb L,Ü,B
5b.Fesāneyile ne hācet hattūn ki ide karīb L,Ü,B
6ab.Diler ki dilleri reyhāncı-vār cerre çeke
Saçı ki bağ-ı ruhından ider tekellūf-i sıb AE'de yok
7a.sekleri: itleri L,B
- 26.Gazel L ve Ü'de yok 27.Gazel L ve Ü'de yok la.çeşmūn:ğamzeñ B/6a.toğardı:toğradı B
- 28.Gazel L ve Ü'de yok 7a.tuymaz: duymaz B
- 29.Gazel L ve Ü'de yok 6a.bulur safā: safā bulur B/30.Gazel L ve Ü'de yok
- 31.Gazel 2a.zīver:ziynet Ü/ 4b.yüzde bir: biñde bir Ü
- 32.Gazel 2ab. L ve Ü'de yok 3b.yanuñca:pāyuñca L,Ü,B/ 7ab.L ve Ü'de yok
- 33.Gazel 3a.tapuñca:kapuñca Ü,itmeye ger şem^c:itmez ise şem^c Ü
- 34.Gazel 1a.-i miskīn: müşkīn L,B/ 2b.miskīn:müşkīn L,B/ 3a.sanasın: gūyiyā L,Ü;diyesin B
4a.hūsninūn: hattınūn Ü/ 4b.Sa^cy idüb tezvirin örter kākül-i müşkīn dost Ü
5ab.Ü'de yok/ 7a.-ı rūyın: hūsnin Ü/ 8b.beñzer: hem-ser Ü
- 35.Gazel 4a.-ı haddūn:-ı la^clūñ B/ 7a. hūb: hoş L,Ü,B
- 36.Gazel 1b.ey:çün L/ 4a.Murğ-ı cān her yaña ğam okların dilde görüb Ü
5b.kūh-veş aña ki: aña ki tağ gibi L,Ü,B/6a.çeşme-i nūş: çeşme-i cūd Ü
6b. kim olur: kim āb olur Ü
- 37.Gazel L ve Ü'de yok 3b. bugün: bu dem B
- 38.Gazel 1b.ğam-hāne:hūm-hāne L,Ü/ 2a.cān:dil Ü/4a.yanında hālum: hālum yanında L,Ü,B
7b.Bilmezem bī-cāna her giz saña cānā ne oldı Ġakībet Ü
9.beyit Düşdi zūlfūnle dil ü cān ol zenehdān cāhına
Ejdēhāyile varub hem-hāne oldı Ġakībet AE'de yok
- 39.Gazel Ü'de yok la.yise:yiye L/ 3a. şınsun: yansun L
- 40.Gazel L ve Ü'de yok 41.Gazel 1a.Cevrūn dile hoş-safādur ey dost L,Ü,B
3a.bakmañuz:bakmağıl Ü/4a.Zūlfūn Ġaşa sanur görenler L,Ü
7.beyit İnletme ki Lāmi^cf bu bāğa -Bir bülbul-i hoş-sıradur ey dost AE'de yok
- 42.Gazel 3b.n'oldı Ġacabā: n'olduñ ki yine Ü;n'oldı ki yine B/5ab. B'de yok,beñzer
saçunūn:beñzer ki saçun L,Ü
- 43.Gazel 1b.bī-haddise eksükligümüz: eksükligümüz bī-haddise Ü/4b.söküb:delüb Ü;gelüb B
- 44.Gazel L ve Ü'de yok 6b.Ġakıl iseñ Lāmi^cf evrād u ezkārūn gözet B
7ab.Vasf idersin dil-berūn müşkīn saçını dem-be dem
Bu sebebden nice rengin olmuş eşĠārūn gözet (B)
- 46.Gazel yalnız AE'de var /47.Gazel Ü'de yok/
- 48.Gazel 2b.gūş idüb: gūş idūñ Ü,B/ 5a.hūsnūn: Ġışkuñ Ü/49.Gazel L ve Ü'de yok

- 50.Gazel 1b.nigârâ:nigâr L/3b.subh olunca her gice feryâd u efğân ile bahs L,Ü,B
5a.kıldum: itdüm L,Ü,B /5b. ider: urur L,Ü,B
- 51.Gazel 6a.kâfirde: mü'minde L,Ü,B/ 52.Gazel L ve Ü'de yok 4a.râh-ı ^Cışk: râh-ı Hak B
- 53.Gazel Ü'de yok 5a.ne gerek: ne durur L,B
- 54.Gazel 3ab.L ve Ü'de yok 3a.gözinde:yanında B/ 6ab.L ve Ü'de yok 7a.eşkümlün:çeşmünlün Ü
- 55.Gazel yalnız AE'de var 56.Gazel L ve Ü'de yok
- 57.Gazel 5a.Yâ beşâret vasla eyler yâ işâret katledür L,Ü,B 6a.pâyına:ayağına Ü
- 58.Gazel Ü'de yok 59.Gazel Ü'de yok 4a.ziyâd:riyâ L,B 5a.^Cabide:zâhide L;sûffiye B
6b.dilümde ^Cukde mi: dilüm melâlini L,B
- 60.Gazel L ve Ü'de yok 61.Gazel 3b.-i hayvân:-i cuvân Ü 7b.Kim gerekmez gayr elinden
olsa pür-kevser kadeh L,Ü,B
- 62.Gazel 4a.yoksa:yahud Ü/ 6ab.Ü'de yok
- 63.Gazel Ü'de yok 7a.-yı râcile sor: râhile sür L,B
- 64.Gazel Ü'de yok 1a.her dem:tañ mı B,dem-bedem:her nefes L,B/1b.her'nefes:dem-be dem L,B
4a.ğamından:saçından L,B/7b.ser-be: ser-te L,B
- 65.Gazel 4a.hûninümle:renginümle Ü/ 5a.la^Clmış: bağlamış L,Ü,B
8.beyit Devr-i güldür koma elden Lâmi^Cf nergis gibi
Câna çünkim cân bağışlar her nefes dil-ber kadeh AE'de yok
- 66.Gazel Ü'de yok 6a.eyler:eyler cânım L,B/ 67.Gazel L ve Ü'de yok
- 68.Gazel Ü'de yok 3.beyit L'de yok 5a.ğamundan:kapuından L,B,seng: taş L,B
6.beyit L'de yok/ 69.Gazel 4a.gibi: bigi Ü/ 70.Gazel AE'de yok
- 71.Gazel Ü'de yok 1b.Hey bu nice hüsn-i bî-hemtâdur ^Câh B
- 72.Gazel L ve Ü'de yok/ 73.Gazel Ü'de yok 1a.senge:bir senge B/1b,Uruldı ^Cışka bir bünyâd
ki tâ haşre olısar âbâd L/ 2a.bülbül-i: bende-i L,B/2b.cârûnçun: lutf eyle L,B
- 74.Gazel Ü'de yok 2b.oldı:olur L,B/ 6b.diyesin: gûyiyâ L
- 75.Gazel 5b.bî-karârundan: dil-fikârundan L,Ü,B/ 76.Gazel L ve Ü'de yok
- 77.Gazel Ü'de yok 2a.kılma:itme L,B/ 78.Gazel L ve Ü'de yok 5b.her dem:dün-gün AE,B
6b.kûh u sahrâ vü çemenler gezer AE
- 79.Gazel Ü'de yok 2a.-ı çehreme: -i hücreme L/ 6ab. L'de yok
- 80.Gazel L ve Ü'de yok 3a.dadını:tadını B/ 6a.Âderi: ad eri B
- 81.Gazel L ve Ü'de yok 3b.Çü gördi içer kanı kana kana lezîz B
- 82.Gazel 3a.ol:k'ol Ü,B 6.beyit ^Cuşşâka ğam yimek buyırur ol tabîb-i cân
Zehrîse hasta dillere andan gelür lezîz AE'de yok
5a.çemende:cihânda Ü
- 83.Gazel L ve Ü'de yok 4a.hüsn-i:hüsn B
- 84.Gazel L ve Ü'de yok 1a.-i dîdârûn:-i dîzârûn B/ 4a.beni:dili L/4b.ey cân:cânâ L,B
- 85.Gazel L ve Ü'de yok/ 86.Gazel L ve Ü'de yok
- 87.Gazel 1b.ol:her Ü/5a.ol cân-ı leb-i la^Clün:câm-ı leb-i la^Clünün L,Ü,B
- 88.Gazel Ü'de yok 89.Gazel 6b.destünden:elden de L,Ü

- 90.Gazel 3a.Ağladuğum görüb ısırdı lebin güldi didi L,Ü,B/3b.sükkeri:şekeri L,Ü,B
4b.o:ol Ü,B/91.Gazel L ve Ü'de yok 3a.tañ mı itse: itse tañ mı B
- 92.Gazel Ü'de yok 2a.yoksa:yañud L,B/ 5b.-i tâbdâr: -i bî-karâr L,B
- 93.Gazel L ve Ü'de yok/ 94. Gazel yalnız AE'de var/95.Gazel yalnız AE'de var
- 96.Gazel 4b.şehler:sultân L,Ü,B/ 97.Gazel Ü'de yok 2a.oldışâh-ı dehr: şâh-ı dehr olur L,B
- 98.Gazel L ve Ü'de yok 2a.-i yâr: -i dost B/ 4a.Har-ı ğandan itse penâh anâ tañ mı dil B
- 99.Gazel Ü'de yok 3a.halka: ile L,B/100.Gazel Ü'de yok 4b.kılur: ider L,B
- 101.Gazel L ve Ü'de yok/ 102.Gazel Ü'de yok 1b.fulkinî:geştini B/103.Gazel L ve Ü'de yok
- 104.Gazel Ü'de yok 3b.Cihânı eylerem ağız misâli başına târ L,B
5b.Didi bu Ğâşık-ı zârûñ Ğaceb hayâli var L,B
- 105.Gazel L ve Ü'de yok 2b.velîk: velîk ki B/ 3b.-i bûyin:-i mûyin B
- 106.Gazel 3b.Âsitândan başuma ursa bir kaç taşlar L,Ü
4b.Toptoludur sînemün meydânı kanlı başlar L,Ü
- 107.Gazel Ü'de yok/ 108.Gazel L ve Ü'de yok/109.Gazel 1a.câmını:câmın Ü,B/ 7a.raks
ursun: devr itsün Ü,B/ 110.Gazel Ü'de yok 111.Gazel L ve Ü'de yok
- 112.Gazel Ü'de yok 4b.hâlüm görüb: yâ hâlûme L,B
- 113.Gazel Ü'de yok 2a.Sûret-i hûr u perf yazdıysa kudsîler hak L
2b.vâcib ol kim seni: seni yüz vechile L
- 114.Gazel L ve Ü'de yok 115.Gazel Ü'de yok 2a.cân ü gönül:cânile,olur: olurum L,B
- 116.Gazel Ü'de yok 6a. baş:ser L,B/ 117.Gazel yalnız AE'de var
- 118.Gazel Hattun ne sihr ider ki iki günde dil-berâ
Âb-ı Ğızârûñ üstine reyhân eker biter (Bu beyit AE'de yok)
- 119.Gazel L'de yok 1b.nice:hay ne Ü,B/ 4b.boğaz:boynı Ü,B
7ab.Lâmi Ğî kimseye zülfün gibi baş indiremez
Devlet-i fakrile devründe emîrâne geçer Ü,B
- 120.Gazel 1b.dâğ:tâğ Ü/ 2b.şâh-ı gül:reşk-i gül Ü/ 6.beyit Ü ve B'de yok
- 121.Gazel 2b.kamer:kamu L,Ü,B/ 3b.câm-ı şarâb:âb-ı şarâb Ü/5a.sünbülîn:saçını L,Ü,B
6a.dâne-i:jâle-i Ü,B
- 122.Gazel L ve Ü'de yok 2a.bâğında:bâğda B/4a.pür-kılsa:toldursa B/5a.ıdeyin:ideyim B
- 123.Gazel L ve Ü'de yok 1a.dağlar:tağlar B/ 2a.her nefes: de geh her dem B
- 124.Gazel Ü'de yok 1a.karşunda:karşuma L,B/2a.ney-sıfat:ney gibi L
5a.görenler yârî dir: anı kim görse dir L,B
- 125.Gazel Ü'de yok 2a.kıl u kâl: kâl u kıl B/8a.başı çizginür:cânı muhtârib L,B
- 127.Gazel L ve Ü'de yok/ 128.Gazel 2a.bezmünde:meclisde Ü,dökelüm:dökeyin Ü
şem Ğ-sıfat:şem Ğ gibi Ü/ 4b.-i sâkî:-i câzû Ü/7a.cânun:cânı Ü,B
- 129.Gazel 2b.onun:bunun L,Ü,B/4b.güneş:günü L,Ü,B/7a.idicek:idelî L,Ü,B
- 130.Gazel 10ab Sen Ğazâlun firârını göricek-İmeyüb tozına Ğazel didiler L,Ü
- 131.Gazel Ü'de yok/ 132.Gazel Ü'de yok/ 133.Gazel Ü'de yok 3a.yapar mıdı:yapa mıdı L,B

- 134.Gazel L ve Ü'de yok 2a.görmemiş:görmedük B/135.Gazel L ve Ü'de yok
 136.Gazel L ve Ü'de yok 5.beyit B'de 6,6.beyit B'de 5/7a.kız: kır B
 137.Gazel 1a.^Cışk mısın: ^Cışvesin Ü,B/1b.beyâne:yabâna Ü,B/3a.artuğ eksük:eksük
 artuğ Ü,B/5. beyit Hışm itme yazduğıün derd ü belânı ^Câşık
 Senden şikâyeti yok hâl-i zamâna söyler AE'de yok
 7a.cân:dost Ü,B/ 7b.İncirne Lâmi^Cıye kim dostâne söyler L,Ü,B
 138.Gazel Ü'de yok 2b.ol kemân ebrû: ol kaşı yâ hey L,B
 7b.Nâzını hadden geçürdi ne dükenmez nâz olur L,B
 139.Gazel 4a.ser-â pâ:ser-â ser L,Ü,B/ 4b.tâbindan:nârından L,Ü,B
 6a.süsteldi:süst oldu Ü,B;mest oldu L/ 7a.sovuk: düşüb Ü
 140.Gazel Ü'de yok/ 141.Gazel Ü'de yok 2a.hurmasını:incirini B/ 2b.kand-i:şehd-i L,B
 6a.olsa:virse L,B/ 142.Gazel Ü'de yok 2a.arasında:ortasında B/4a.sındı:
 toldı B/7b.ğayretünden:ğayretiyle B
 143.Gazel Ü'de yok 1a.Duzâh iy hûri gamunla ^Câşık cennet gelür L,B
 3a.^Cakd-i destüm hallidüb:hallidüb her ^Cakdumı L,B/5.ve6.L'de yok
 7a.Zecrile nice kesilsün âsitânünden senün L,B
 144.Gazel Ü'de yok 2a.ğam:tañ L,B/3a.Gönlüm ki gün yüzünle gözümde bulur ziyâ L
 3b.hânenün:hânedür L,B/4a.Birin binüb yidürse hayâlün birin n'ola L
 4b.Gönlüm gözüm gibi segirdür ulağı var L
 145.Gazel Ü'de yok 2b.Havf eylemez yanında gün iki kabağı var L/6.beyit L'de yok
 7b.derûnında:yüreginde L/146.Gazel Ü'de yok 4a.dil gamın terk eylemez:
 ben gamın terk itmezem B/4b.bizden:bize L,B/ 7b.Ol cihetden sözleri olmuş
 mu^Cciz-nigâr L,B
 147.Gazel L ve Ü'de yok 3a.virürem:virürüz B/ 3.beyit yalnız AE'de var
 148.Gazel Ü'de yok 3b.Bağ içre gülün nakşını düzdükce bozudur L,B
 6b.k'ol:ol L,B/ 149.Gazel Ü'de yok 6. ve 7. beyitler L'de yok
 150.Gazel Ü'de yok/ 151.Gazel yalnız AE'de var/152.Gazel Ü'de yok 6a.zülf-i:hâl-i L,B
 153.Gazel L ve Ü'de yok/ 154.Gazel yalnız AE'de var/155.Gazel L ve Ü'de yok
 156.Gazel L ve Ü'de yok/ 157.Gazel Ü'de yok 1a.ey mâh-ı: ey şem^C-i B/ 2b.^Cuşşâk-ı:
 her rind-i L,B/ 4a.bişimen:nişimen L,B/ 6b.keymek:kimün L,B
 158.Gazel 1a.zülf-i:zülf ü L,Ü,B/ 2b.hûnâb: bî-h^Vâb Ü,B/3a.ey bî-vefâ: ey seng-i dil L,Ü,B
 6a.nakd kalaydı:nakd-i kalb idi Ü,B
 159.Gazel L ve Ü'de yok 2b.düşüyen:düşüben B/160.Gazel L ve Ü'de yok 4a.ger ne:ger ni B
 161.Gazel L ve Ü'de yok /162.Gazel L ve Ü'de yok 2a.diriği:mezâğı B
 163.Gazel 6ab.L'de yok Hâr u keş-i meyhâne ol iy dide-i saffâ
 Hürmetlü haremelerde ferrâşlaruz biz Ü
 164.Gazel 4b.ateş:od Ü/165.Gazel Ü'de yok 2b.itmez:itmek L,B/5b.sehvidi:sehvdür L,B
 166.Gazel L ve Ü'de yok 2a.Bir ben degülem çarhı tokuz dolanub ay gün B
 5a.meyhânede:meyhâne B

- 167.Gazel L ve Ü'de yok 2a. incinür:incinüb B/ 168.Gazel Ü'de yok
 169.Gazel Ü'de yok 2a.nigâr: çü yâr L,B/ 2b.sanasın:güyyâ L,B
 5a.tutuşaldan:tokuşaldan L,B/ 6b.seylâb-hîz:seyl-hîz L,B
 170.Gazel Ü'de yok 3a.dâmenin:şalkasın L,B/ 4b.feşânumuz: sitânumuz B
 171.Gazel L ve Ü'de yok 6a.erbâb-ı: ašhâb-ı B/ 6b.-i zibâ: -i dibâ B
 172.Gazel L ve Ü'de yok/ 173.Gazel L ve Ü'de yok 2a.Varuruz ugri gibi kûyına dil-
 dârûn âh B/2b.toydurur:duydurur B/ 6a.hattile: hattun ile B
 174.Gazel L ve Ü'de yok 1a.-i dil-cûnûn: -i ra^cnânun B/5b.-i gamze:-i gamzeñ B
 7a.dil-berûn:ol mehûn B/175.Gazel L ve Ü'de yok 2a.-i şahn-ı: -ı burc-ı B
 4a.hâtır:sineñ B/5a. himmet-ı : şeş-per-ı B
 176.Gazel Ü'de yok 3b.gül gibi:külbemî L,B/ 177.Gazel 1a.sürmedin:sürmeyince Ü/
 vaşla olmaz:vaşluña yok Ü/1b.beni zülfün gibi:ki zülfün-veş Ü
 6a.Saňa eý dil çâre cân virmekdür k'ol dil-berûn B,virmekdür:virmek durur L;
 ölmekdür Ü
 178.Gazel lab Bir hevâ-yı zülf-i pür-sevdâyadur cânım heves
 Bu sebebdendür sabâ gibi dilüm müşkîn-nefes L,Ü,B
 2a.-ı cân: -ı ^cakl L,Ü,B/ 4a.olsun: olsa L,Ü,B
 179.Gazel L ve Ü'de yok 2a.gel:yüri B/180.Gazel L ve Ü'de yok
 181.Gazel Ü'de yok 1b.Ayru olmak cân revâ mızdur bedenden bir nefes L,B
 182.Gazel L ve Ü'de yok 1a.zülfîn:vaşlın B/ 2a.niyâz-ı : eâz-ı B
 184.Gazel yalnız AE'de var/ 185.Gazel Ü'de yok 5. ve 6. beyitler L'de yok
 5b.itdüklerin:a^cmâlini B/186.Gazel 1b.eylesem:eyleyem Ü,B,bir kez: bir dem L,Ü,B
 5b.dûdi:dûddan L,Ü,B,perçemdür:perçem L,Ü,B
 188.Gazel 1b.Gerçi anıdur velî üstâd-veş ter bağlamış L,Ü,B
 189.Gazel 2b.dem-â dem: ezelden L,Ü,göñlin:^caklın Ü
 190.Gazel Ü'de yok 2b.zirâ:zibâ B/ 7a.zülfî: hattı L
 192.Gazel 2b.ulü:^caceb Ü/ 4a.efseri:efserün L,B
 193.Gazel 1a.dehenûn:ağzunun Ü/4a.rahmı:meyl L,Ü/5. ve 6. beyitler L ve Ü'de yok
 7ab.Lâmi^cf gördi rakıbiyle habîbî salınur
 Didi ^câlemde dikensüz gül-i handân yoğımış L,Ü
 194.Gazel Ü'de yok 5.ve 6.beyitler L'de yok/195.Gazel 5b.sihriyle:mekriyle Ü,B
 196.Gazel Ü'de yok 4a.şal^catun: gün yüzün L,B/ 4b.Güne bakmak ider çü gözleri yaş L,B
 5. ve 6. beyitler yalnız AE'de var
 197.Gazel 3a.güzer:meger Ü,meger:güzer Ü/ 5.ve 6. beyitler L ve Ü'de yok
 198.Gazel L ve Ü'de yok 5b.Oldı şâhum devletünde cümle sîm ü zer halâs B
 199.Gazel Ü'de yok 2a.ider:ide B/201.Gazel L ve Ü'de yok
 202.Gazel 6b.gül gibi:nâle vü L,Ü/ 203.Gazel L ve Ü'de yok
 204.Gazel Ü'de yok 7b.ayağun:k'ayağun L,B

- 205.Gazel 4a.cevr:ğam Ü,B,pür-zahm:pür-yara Ü/ 6a.girmez:imez Ü
3a.-i mihriñ:-i ^Cışkuñ Ü/3b.-ı rahşāndan:-ı tātāndan L,B
- 206.Gazel Ü'de yok 2a.menzil itmüştür teni:tende tutmuş karar B/6.beyit L'de yok
7a.kadd ü rûy:rûy u kadd L,B,baña bes:bes baña L,B/7b.Sidreyle ^CAdn:
^CAdn u Sidreyle L,B/ 207.Gazel Ü'de yok
- 208.Gazel Ü'de yok 2a.Nefs Ü şeytāndan saña takvā gibi olmaz hisār B 2b.L'de yok
5.ve 6.beyitler L'de yok /209.Gazel 4b.misāli:gibi L,Ü
- 210.Gazel 2a.kār-ı ^Cışk:^Cışk işi L,B/ 5b. gök kişi çün:gerak çü kişi L;gerak kişi çün Ü,B
6b.dönüb:velî Ü,B/ 7a. bahārın: bahārı L,Ü,B/211.Gazel Ü'de yok
- 212.Gazel 2b.devr-i:devrān-ı L,Ü,B/ 6b.her dem:el-hak L,Ü/7a.-ı ğam: -ı leb L
- 213.Gazel 4a.ğamından her nefes tañ mı: ğamından tañ degül dil kim L,Ü,B
4b.olur cāna semender:semender gibi olmuş L,Ü,B 5.,6.beyitler Ü'de yok
6b.Koyun gibi durur ^Cuşşāk olur kassābdan mahzûz L
- 214.Gazel L ve Ü'de yok 1b.göreydüm:görürdüm B/215.Gazel L ve Ü'de yok 2bbu:birB
- 216.Gazel Ü'de yok 4a.kes sözün:sözi kes L,B
- 217.Gazel 1a.mihrine:şem^Cine Ü/3b. ser-be:ser-te L,Ü,B/5b.ğamuñdan:elünden Ü
7a.Ser-te ser cismimi eylerken fetl-i derd ü ğam Ü
- 218.Gazel 2b.mānend: gibi L,Ü,B/ 3a.sarılub:sarılınub Ü,B
- 219.Gazel Ü'de yok 1a.Tañ degül eylese cān ol ruh-ı zibāya tama^C L
1b.itmez olur mı ^Caceb: kim durur eylemeyen L,B
3a.Dilüm ümmiz-i vişālünde yeler şām u seher L,B/3b.ider: kılur L,B
4a.-i dünyāya:-ı dil-dāre L,B/ 4b.sohbet-i: vuslat-ı L,B
- 220.Gazel Ü'de yok 1a.dem-be dem:her nefes L,B/ 3a.zārın: rāzın L,B
5a.bulur:alur L,B/ 7b.her dem: her şeb L,B/221.Gazel Ü'de yok
- 222.Gazel Ü'de yok/223.Gazel 2b.bir:zer L,Ü,B/ 3ab.Gözlerün derdiyle nergis düşdi
mu^Ctelül-basar-Bû-yı zülfünde benefşe oldı muhāttalu'd-dimāğ Ü
5a.meş^Cāl-i: şu^Cle-i Ü/6a.Hoş tena^{CC}um eylerüz dün-gün kapuñda h^Vāce-vār Ü
- 224.Gazel L ve Ü'de yok 4a.gibi dil düşer:dildür cān düşer B
- 225.Gazel yalnız Ü'de var/ 226.Gazel L ve Ü'de yok
- 227.Gazel Ü'de yok 2a.çarhı:çarha L,B/2b.ser-be:ser-te L,B/3.ve 4. beyitler L'de yok
6b.Derd ü ğamuñ durur çü dil ü cāna bal u yağ L,B
- 228.Gazel L ve Ü'de yok 4a.yüz:yüzüm B/229.Gazel Ü'de yok
- 230.Gazel 1b.idüb siper:karşu tutub L,Ü,B/2a.dilden:tirün L,Ü,B,tirün:dilden L,Ü,B
5a.bir:her Ü,B/ 5b.bend:perde L,Ü,B / 7b.çarhı: māl Ü
- 231.Gazel 1b.Ey müdde^Cf serün gerekse itmegil benümle hilāf L,Ü,B
3b.muħanneş:muħannet L,Ü,B/6b.Kanlar akıtuğımı ğamdan tutar mu^Cāf L,Ü
- 232.Gazel L ve Ü'de yok/233.Gazel Ü'de yok 4a.ben:çün L,Ü/234.Gazel L ve Ü'de yok

235. Gazel Ü' de yok 3b. bülbul-âsâ: bülbul-âyın L, B
236. Gazel L ve Ü' de yok 1a. müzeler: hastalar B/ 8a. Serv-i dil-cû gibi cânân gelür eşküm
üzre B/ 10. beyit yalnız AE' de var
237. Gazel L ve Ü' de yok/ 4b. mübtelâ: mübtelâ-yı B/ 238. Gazel yalnız Ü' de var
239. Gazel 4a. her zamân: her nefes L, Ü, B/ 240. Gazel Ü' de yok 4b. -i serv: -i ser L, B
241. Gazel L ve Ü' de yok/ 242. Gazel Ü' de yok 5b. tabîbem: nigârâ L, B
243. Gazel Ü' de yok 3a. yekser: baş baş L/ 244. Gazel 2a. dilüm: gönül Ü/ 6a. sîm-ber:
sîm-ten Ü/ 7a. câ-yı emn: emîn cây Ü/
245. Gazel L ve Ü' de yok 1a. cân: iy cân B/
246. Gazel 1b. ol kan: ol yoğ L, Ü, B/ 2a. saçun: saçı Ü, B/ 3b. gayri: ayruk Ü, B
5b. Râh-i cîşkuñda budur saña da iy dil kalacak Ü
247. Gazel L ve Ü' de yok 1b. nâr-ı âteş-i B/ 248. Gazel Ü' de yok 1b. -i ihsânun: -i lutfinuñ L, B
2a. sen: ol L, B/ 4a. ay: mâh L, B/ 5a. ârâm-ı cân: yâr-ı cân L, B
249. Gazel Ü' de yok 2a. eyledi: eyledüm L/ 6b. isterdi: k'isterdi L, B
250. Gazel L ve Ü' de yok 3a. şehden: şehd B/ 251. Gazel L ve Ü' de yok 7a. Serâpâ: anı dahi B
7b. cânım ki: bu cân ki B/ 252. Gazel Ü' de yok 7. ve 8. beyitler L ve B' de yok
253. Gazel 2a. revzeninden: revzen-i dîden L, Ü, B, bakılır: bakar L, Ü, B/ 3a. budur: bu kim L, B
3a. Rüşen ol kim gün yüzün takvîm-i usturlâbına Ü
254. Gazel L ve Ü' de yok/ 256. Gazel 7a. ayruk: artuk L, Ü, B
257. Gazel Ü' de yok 4a. dökem: döke L/ 258. Gazel L ve Ü' de yok
259. Gazel L ve Ü' de yok 1b. derd ü: cevri ü B/ 260. Gazel 2ab. Ü' de yok/ 3a. gibi: sıfat L, Ü, B
3a. ol: her L, Ü, B/ 261. Gazel L ve Ü' de yok 2b. hod-bîzlük: hod-bînlük B
262. Gazel 1a. sînemi: gönülümü Ü/ 2a. mihnet: fırsat L, Ü, B/ 3a. muhîf-i hayrete: belâ denizine L, Ü, B
6ab. L ve Ü' de yok/ 263. Gazel Ü' de yok 3a. geşt-i: geştîyi B/ 5b. cânımı: râhımı L
7. ve 8. beyitler L' de yok/ 264. Gazel 1a. dilâ cîyn-ı cînâyetdür: belâ vü âfetdür L, Ü
Bu gazeldeki redifler Ü' de îshakuñ şeklindedir, 6b. rûsvâstî şeydâsı L
265. Gazel Ü' de yok 1b. teni: saç L, B/ 266. Gazel Ü' de yok 4b. kalmadı: kaldı mı L, B
bustânda: gülşende L, B/ 5a. cîyd-ı ekber: ulû bayrâm L
267. Gazel 3a. mihnetdür ne nâvek: mihnet her ne nâvek L, Ü/ 4a. berk: berk L, Ü, B
5a. -yı turra-i dil-dârdur: -yımüşk-i zülfinden meger L, Ü, B
268. Gazel L ve Ü' de yok/ 269. Gazel L ve Ü' de yok/ 270. Gazel Ü' de yok 2a. tâ seher:
nâle vü L/ 271. Gazel 4a. bîn: bir L, B/ 272. Gazel L ve Ü' de yok
273. Gazel 3a. Dîde-giryân sîne büryân hasta cân dem-baste dil L, Ü, B
274. Gazel Habîbün redifleri Ü' de Hüseyñün şeklindedir.
5b. Dürdâne-sıfat ol beñi hindusi Hüseyñün L, Ü
275. Gazel Ü' de yok 2a. küsteri: geşteri L/ 276. Gazel Ü' de yok/
277. Gazel Ü' de yok 4b. sen: ol L/ 9a. çün dilersin: ister isen L/ 9b. Zulmet-i hecrinde
cân virüb güzer itsem gerek L/ 278. Gazel Ü' de yok/ 279. Gazel L ve Ü' de yok
280. Gazel 3a. şîrîn lebünle: şîrînlikle L, Ü/ 4b. bî-şek surhî: şeksüz ruh L, Ü

- 281.Gazel L ve Ü'de yok/282.Gazel 1b.tañ mı:n'ola L/ 3a.girseñ:gelseñ L,Ü
 283.Gazel Ü'de yok 6a.cân:dil L/284.Gazel Ü'de yok 2a.itse:yansa L/6b.bil:çün L
 285.Gazel Ü'de yok/ 286.Gazel 4ab.Ü'de yok 5a.bir ey cân:bir cânâ Ü
 287.Gazel Ü'de yok 2b.şehâ:begüm L/ 3a.yok:vir L/ 7a.dün:her L
 288.Gazel Ü'de yok 1b.şanasın:güyyiâ L/2a. gönümde:gönülde L/289.Gazel L ve Ü'de yok
 290.Gazel Ü'de yok 5a.bakmaz aña:kılmaz nazar L/291.Gazel Ü'de yok 2a.boyu serv:
 lebi mül L/2b.deheni gonca:kameti serv L/3ab.Ger kıla ^Cişve vü nâz ger ide
 cevır Ü cefâ-Cümle ef^Cali özi gibi hasendür Hasanun L
 292.Gazel Ü'de yok 3a.İmedin mi^Crâc-ı vaşla açma söz k'ol arada L
 4a.sözüm işit:güş it sözüm L/ 4b.cürmüm:derdüm L/5b.benligün:varlığın L
 293.Gazel Ü'de yok 1a.derd-mende:müst-mende L/ 4b.uzun:özün L
 294.Gazel 2b.sevdâdan:ğavğadan L,Ü/ 3a.hatt u hâl:hâl u hatt Ü/4a.pây:pâ Ü
 mülk-i dehre:cihân mülkine Ü,ser-be:ser-te L,Ü/6b.zâhid:süffî Ü
 7a.Varur idüm başum üzre hâme-veş iy Lâmi^Cf Ü
 295.Gazel Ü'de yok 14ab.L'de yok/296.Gazel L ve Ü'de yok
 297.Gazel Ü'de yok 10a.cemâl u: cemâli vü L/298.Gazel Ü'de yok 5a.Mestiken bir kez
 lehün şordum şehâ kan itmedüm L/6a.kec egledür: kem anladur L
 299.Gazel Ü'de yok 2a.deşt ü dere:lâlelere L/6b.şem^Cdür:çarhdur L/7b.itdi:kıldı L
 300.Gazel L ve Ü'de yok/ 301.Gazel 9a.derdini:^Cışkını L,Ü/9b.sevdâ-zede dil:sevdâ-yı
 gönül L;sevdâ-yı dili Ü/ 302.Gazel Ü'de yok
 303.Gazel 2a.cû-yı:âb-ı L,Ü/ 2b.kara:akar L/3b.hastadur nergis:nergis hasta L
 4a.veya ol ruh:yahud ol ruh L;yâ ol ^Carîz Ü
 304.Gazel Ü'de yok 2b.olayın:olayım L/305.Gazel 5b.perfler:perfnün L
 306.Gazel L ve Ü'de yok/307.Gazel L ve Ü'de yok/308.Gazel Ü'de yok/309.Gazel Ü'de yok
 310.Gazel Ü'de yok 2b.peygâmum:ni^Câmum L/ 5b.küyun: küyü L/311.Gazel L ve Ü'de yok
 312.Gazel 3a.nihâlsin:cemâlsin Ü/ 3b.kadî:boyı L,Ü/5b.pürdür:pür olubdur Ü
 313.Gazel L ve Ü'de yok/314.Gazel L ve Ü'de yok/
 315.Gazel Ü'de yok 5a.meyl:meyli L/7b.uydı:uya L
 316.Gazel Ü'de yok 2a.devlet:bu devlet L/6b.göksün:sînesinün L
 317.Gazel Ü'de yok 2a.boyu:peri L/ 6a.ser-be:ser-te L/318.Gazel Ü'de yok
 4a.-ı zulmet:-ı hicrân L/6b.aldı:almış L/319.Gazel L ve Ü'de yok
 320.Gazel Ü'de yok 6b.-i âh-ı:-ı derd-i L/ 8a.mihir-vâr:şem^C-vâr L
 321.Gazel Ü'de yok/ 322.Gazel Ü'de yok 6a.uralı:urıcak L/323.Gazel Ü'de yok
 324.Gazel L ve Ü'de yok/325.Gazel Ü'de yok 3a.ğam nârına:nâr-ı gama L
 326.Gazel Ü'de yok 1b.cihânda:hemîşe L/ 3a.itse:ide L
 327.Gazel 3a.şehâ:senün L,Ü/ 4a.tutayım:tutalım Ü/328.Gazel Ü'de yok
 329.Gazel Ü'de yok 2b.-âsâ:-âyin L/3b.zarılığ idüb:zârilar itdüm L
 330.Gazel Ü'de yok/331.Gazel Ü'de yok 1a.nazarda nakş-i bahâr:cemâl-i nakş-ı bahâr L
 333.Gazel Ü'de yok/332.Gazel Ü'de yok/334.Gazel Ü'de yok 7a.Lâmi^Cf şu kim:şol ki Lâmi^Cf L

- 335.Gazel Ü'de yok 3a.zahm-ı:hışm-ı L/6ab.L'da yok/337.Gazel L ve Ü'de yok
 338.Gazel la.olsun:olsa Ü/2b.zahma:derde L,Ü/3a.ki çün:çün ol L,Ü
 5a.görürsem:görürsen L,Ü/339.Gazel Ü'de yok 3a.açuk: a çok L
 340.Gazel Ü'de yok/341.Gazel Ü'de yok la. ser-be:ser-te L
 342.Gazel Ü'de yok 3b.dehre:âleme L,ser-â ser:yekser L
 344.Gazel Ü'de yok 2a.sidre-âyin:sidre gibi L/ 5.,6.beyitler L'de yok 7a.eylemiş:eyledi L
 345.Gazel Ü'de yok/346.Gazel Ü'de yok 4b.puhte yiri degüldür:puhteyi berü gel kim L
 347.Gazel la.Her ne olursa nûra kâbil dostum Ülb.hüsnüne olmaz:olmaz hüsnüne L
 4a.medhîn:faslın Ü/ 5a.diller kaşdına:cânlar saydına Ü
 348.Gazel la.cemâlün:cemâl-i L/1b.sel-sebil leblerün: şerbet-i şîrîn lebün L,Ü
 5b.nağmeñi:sâzuñ Ü/349.Gazel Ü'de yok la.vefâ umma: umma vefâ L
 350.Gazel L ve Ü'de yok/351.Gazel Ü'de yok la.kıl gel:kılğıl L/4a.gönül:dilâ L
 352.Gazel 1b.revnâk:pertev L,Ü/ 2a.dilüm:gönül L,Ü/3b.yaprakdan:ırakdan Ü
 6b.ne söyledüm saña:kime ne söyledüm L,Ü
 353.Gazel L ve Ü'de yok/354.Gazel L ve Ü'de yok/
 355.Gazel Ü'de yok 3b.ire:ide L/ 6a.şeb u rûz: dün ü gün L
 356.Gazel Ü'de yok 3b.ortada yüz:ortadayüz L/357.Gazel Ü'de yok 2a.cânuma:yaşuma L
 358.Gazel Ü'de yok 2b.hay:hey L/ 4b.yelinden:okından L/6a.urdum:virdüm L
 359.Gazel Ü'de yok 1b.cânın od eyler:âteşle oynar L/ 2a.mahşerde ruhuñ:mahşer ruhlarıñ L
 2b.şâm-ı zülfün gibi:şol şeb-i zülfünde L/5b.aydur:ider L/6a.bahr-ı:bahre L
 360.Gazel L ve Ü'de yok/361.Gazel Ü'de yok 6a.diyüb:diyü L/
 362.Gazel Ü'de yok 4a.nâlesin:hâlini L/363.Gazel Ü'de yok/364.Gazel L ve Ü'de yok
 365.Gazel L ve Ü'de yok/366.Gazel L ve Ü'de yok
 367.Gazel Ü'de yok 4a.bir gün:bir dem L/ misâl-i eşk:yaşum gibi L
 368.Gazel Ü'de yok 1b.ancak:âhir L/369.Gazel 7b.Fitneler ister mi dîn içinde şeytân
 olmayan L/370.Gazel Ü'de yok 3a.miskiyle:müşkiyle L/3b.Ki âlem halkınun
 gönlin bu efsün eylemiş meftün L/4b.ser-â ser:ser-â pâ L
 371.Gazel Ü'de yok 1b.Zülfî dâmına töldün assı yok feryâddan L
 4b.şadâ:enin-i L/ 6a.Mısr halkından:Mısr-ı hattından L/7a.-ı lebin:-ı dilin L
 7b.ağlamak:ağlamağ L/372.Gazel L ve Ü'de yok/373.Gazel Ü'de yok 5b.câna:
 cisme L/374.Gazel Ü'de yok 6b.hurşid ü mâh:heft-âsümân L
 375.Gazel Ü'de yok/376.Gazel AE'de yok/377.Gazel L ve Ü'de yok/378.Gazel Ü'de yok
 379.Gazel Ü'de yok 1b.rakîbî dir ise:dir ise müdde^cf L/381.Gazel Ü'de yok
 2a.dem-be dem:her nefes L/ 6b.her nefes:dem-be dem L
 382.Gazel Ü'de yok la.iy cân:bâd-ı L/5a.hastayı:hastasın L
 383.Gazel L ve Ü'de yok/384.Gazel Ü'de yok la.ol tîğ-i:tîğ ol L/2b.ser götürmiş:
 baş götürdi L/385.Gazel Ü'de yok/386.Gazel L ve Ü'de yok
 387.Gazel 5a.jâle-sıfat:jâle gibi L,Ü

388.Gazel Ü'de yok 5b.sunmasun:sunmadın L/7a.Bir dem içre cihânı şark eyler L

389.Gazel Ü'de yok 6a.her zamân:rûz u şeb L/390.Gazel L ve Ü'de yok

391.Gazel Ü'de yok/392.Gazel Ü'de yok 5b.eyle bu yüz:eyleye yüzler L

393.Gazel L ve Ü'de yok/394.Gazel L ve Ü'de yok/395.Gazel L ve Ü'de yok

396.Gazel Ü'de yok 3ab.Gam-ı zülfiyle bir sa^cât dil-i miskîn diler dirlik

Ko fânî ^cişreti iy cân kî ^cömr-i câvidândur bu L

397.Gazel Ü'de yok 2a.eyler:itdi L/398.Gazel L ve Ü'de yok/399.Gazel Ü'de yok

400.Gazel 5a.diyüb:diyü Ü,-ihûn-i:-i pür Ü/5b.seper:sepüb Ü,olur:ururL,Ü

401.Gazel Ü'de yok/402.Gazel Ü'de yok 2a.halka:baña L

403.Gazel 3b.^calemdür:^cilmdür L,Ü/ 6ab.Ü'de yok/7a.tañ mı:zâhid L,Üzâhid:tañ mı L,Ü

404.Gazel Ü'de yok/405.Gazel L ve Ü'de yok/406.Gazel Ü'de yok/

407.Gazel Ü'de yok/408.Gazel L ve Ü'de yok/409.Gazel L ve Ü'de yok/410.Gazel Ü'de yok

411.Gazel Ü'de yok/ 2a.düşmiş:düşen L/412.Gazel Ü'de yok/413.Gazel Ü'de yok

414.Gazel Ü'de yok 3b.hâcib:sâhib L/4a.-ı seher:-ı sabâ L/5a.âb-ı zerle yazdı yüz bîn

ger hilâli dest-i mihr L/ 6b.mir'ât-ı cândan:cân gözgüsinden L

415.Gazel L ve Ü'de yok/416.Gazel Ü'de yok/417.Gazel L ve Ü'de yok/

418.Gazel 1b.çeşm:serv Ü/ 2b.bilsem:bilmem Ü/3a.Her haddi âteşine bakub yanmasun diyü Ü

5a.içün:ide L,Ü/6a.dilün yolın:reh-i dili L,Ü/ 7b.^cıyşın:kârın Ü

419.Gazel Ü'de yok 6a.sekleri:itleri L/420.Gazel Ü'de yok/ 421.Gazel L ve Ü'de yok

422.Gazel 2a.murğ-ı:peyk-i Ü/4a.ğonca-sıfat:ğonca gibi L;lâle gibi Ü/9ab.L ve Ü'de yok

423.Gazel L ve Ü'de yok/426.Gazel Ü'de yok 2a.budur:bu kim L/4b.sihhati:sahn-ı L

427.Gazel L ve Ü'de yok/428.Gazel Ü'de yok 7a.^cıyş:^cışk L/429.Gazel L ve Ü'de yok

430.Gazel Ü'de yok/431.Gazel Ü'de yok/432.Gazel Ü'de yok 3a.tefsîr:fikret L

6b.vefâ itseñ baña besdür:baña besdür vefâ itseñ L/8b.fettâna:mestâna L

433.Gazel L ve Ü'de yok/434.Gazel Ü'de yok/435.Gazel L ve Ü'de yok

436.Gazel Ü'de yok 1a.gönül didi:hemîn didüm L/7b.zâhid:münkir L

437.Gazel Ü'de yok/438.Gazel L ve Ü'de yok/439.Gazel 1b.seni:senün Ü

5a.nesne cer:cer idem Ü/ 5b.idem:itdüm Ü/9a.gözi:gözün Ü

440.Gazel L ve Ü'de yok/441.Gazel Ü'de yok 1a.yıkar:yakar L

442.Gazel Ü'de yok/443.Gazel Ü'de yok/444.Gazel Ü'de yok/6b.düşmiş:düşdi L

445.Gazel Ü'de yok/446.Gazel Ü'de yok/447.Gazel Ü'de yok 3b.iştihârı:ihtiyârı L

448.Gazel Ü'de yok 2b.ahmerleyin:ahmer gibi L/449.Gazel L ve Ü'de yok

450.Gazel Ü'de yok/451.Gazel Ü'de yok/452.Gazel Ü'de yok 6b.hücreme:külbeme L

453.Gazel L ve Ü'de yok/454.Gazel Ü'de yok 4ab.L'de yok/6b.iterler:inerler L

9b.hevâya:du^câya L/10a.tolanub:tolaşub L/12a.var:sen L

455.Gazel Ü'de yok 4b.-i dil:-i cân L/ 7b.Bîn tazarru^c eylesem bir dahî ihsân eyleme L

456.Gazel Ü'de yok/457.Gazel Ü'de yok 2a.uraldan:eyledin L

5a.göreydi hür u rızvân:eger hevra göreydi L,9a.idersen:dilersen L

- 458.Gazel Ü' de yok 2a. ^Câşıkın: ^Câşıkını L/ 5a.cânım:cânânım L/459.Gazel 1.beyit Ü' de
takdim tehir/460.Gazel Ü' de yok 2a.nidelüm:nideyim L
- 461.Gazel Ü' de yok 3a.-ı Mesfâ: -ı meyhâne L/462.Gazel 7b.hem-dem:mahrem L,Ü
- 463.Gazel Ü' de yok 5a. ^Cıyşa: ^Cışka L/5b.şevke zevk-efzây: zevke şevk-ârfây L
- 464.Gazel L ve Ü' de yok/465.Gazel Ü' de yok 5b.çün:içün L/
- 466.Gazel 2a.karanful:benefşe Ü 3b.eyler nazar kanlu gibi:her dem değer kanlar gibi L,Ü
- 467.Gazel 7a.ne ğam:ne tañ L,Ü 7b.Kanlara yuduñ yaşumla iy gül-i hod-rû beni Ü
- 468.Gazel L ve Ü' de yok/469.Gazel L ve Ü' de yok/470.Gazel Ü' de yok 5a.virüben:
vireyim L 5b.çü soram:soruncak L/471.Gazel Ü' de yok/
- 472.Gazel Ü' de yok 3a.çıkub:varub L/7a.âhumuñ ebri her dem:her nefes âhum buludı L
8a.dâyım:her dem L 9a.kaça:kaçsa L
- 473.Gazel Ü' de yok 4b.yaşum sepdı su:su sepdı yaşum L/474.Gazel L ve Ü' de yok
- 475.Gazel Ü' de yok 5a.kaldum:oldum L/7a.râh-ı fenâdur:fakr u fenâdur L
- 476.Gazel L ve Ü' de yok/477.Gazel 1a.ruḥ-ı:gül-ruḥ-ı Ü 2b.gelüb:turub L,Ü
6b.Ser bu cânı virüb tapuñâ yüz yırdı kodı L,Ü
- 478.Gazel Ü' de yok 7b.tenümüñ:ruhumuñ L/479.Gazel 1b.cihânda:şerefde L,Ü
2a.-i furkatde:-ı mihnetde Ü/4a.zülfüne:hattuñâ Ü,sünbül:reyhân Ü
4b.irüb:k'irüb Ü/9a.tapuñı:kapuñı Ü/480.Gazel L ve Ü' de yok
- 481.Gazel Ü' de yok/482.Gazel L ve Ü' de yok/483.Gazel Ü' de yok
- 484.Gazel Ü' de yok 3a.ser-be:ser-te L/485.Gazel Ü' de yok/486.Gazel Ü' de yok
- 487.Gazel Ü' de yok 1b.dirdüm:virdüm L/488.Gazel Ü' de yok/489.Gazel L ve Ü' de yok
- 490.Gazel Ü' de yok 4a.bir:bu L/491.Gazel Ü' de yok/492.Gazel Ü' de yok 1a.bu:ben L
2a.ideyim:ideyin L/4a.himmetin:destin L/493.Gazel Ü' de yok 5b.Kişi ger sadre
geçürse tañ mıdur mihmânını L/6a.seher:gice L
- 494,495,496,497.Gazeller Ü' de yok/502.Gazel 3a.ruḥuñ:hadduñ Ü/4b.zülfi boynına:
boynına zülfi L,Ü/503.Gazel Ü' de yok 4a.dilüm: o gül L
- 504.Gazel 2a.gördi:bildi Ü/ 5b.-ı hûndan:-ı ğamdan L,Ü/505.Gazel L ve Ü' de yok
- 506.Gazel L ve Ü' de yok/507,508,509,510,511,512,513.Gazeller L ve Ü' de yok
- 514.Gazel 1b.gibi:diyü L,başını:taşını L/4b.aña her:gerçi anmazL;ger anmaz Ü
5a.eşküm:yaşum Ü/6a.bir:biñ Ü/6b.tahrifi:tasviri L,Ü
- 515.Gazel 1a.çün:kim L,Ü/516.3a.ki:çü Ü/517.L ve Ü' de yok/518.4b.taıı:dalı Ü
- 519.Gazel Ü' de yok 4a.her dem yazar yaşum:yaşum yazar her dem L
- 520.Gazel 1b.idersen:kılursañ Ü/4a.gören:görüb Ü/7a.dıl-ber:şeh-i hüsn L
- 521.Gazel L ve Ü' de yok/522.Gazel 3a.dişleri:dişleruñ Ü/523.Gazel Ü' de yok 7b.ura:urur L
- 524.Gazel Ü' de yok/525.Gazel 5b.hurrem dil:hoşlukla L,Ü/526.Gazel 1a.zülfün:zülfini L,Ü
1b.zâhid:süff Ü/5b.itmez:itmezse Ü/527.Gazel 3a.iy cân:ol cân Ü/3b.eyledüñ:eyledi Ü
- 4a.Mısrile:mülket-i L,Ü/4b.Bf-çün ü Hıta kesdi ^CIrak ile harâcı Ü
- 528.Gazel L ve Ü' de yok

DEFTER-İ RÂBİ^c Fİ'L-MÜTEFERRİKÂT

Başlık

لـ و نـ و مـ و هـ و زـ و رـ و دـ و نـ و يـ و اـ و و المتفرقات من المقطعات والبرقيات والمفردات
 و في المقطعات

1. Kit'a Ü'de yok

2. Kit'a başlık

و قطع در تجميع سائر و مجموع الى الاستخفاف

2ab.L ve Ü'de yok/ 3a.siyâk-1: beyân u L,Ü/ 9ab. Ü'de yok

13b.Lutf-1 tab^cun hezâr kerre velî Ü/15b. mansibun: mansibundur Ü

16,17.beyitler L ve Ü'de yok/ 18a.himmetle:dânişle L,Ü/19ab.L ve Ü'de yok

21b.Mustafâ şehri: şehri Ahmed L,Ü

3.Kit'a Ü'de yok/4.Kit'a Ü'de yok/ 5.Kit'a Ü'de yok

6.Kit'a 3a.yise: yisün L/4b. Hâsılı cânının olur ayva 7,8,9,10,11.kit'alar Ü'de yok

12.Kit'a başlık MESNEVÎ DERÂ-Yİ MAHBÛB-İ NÂYİ L,Ü/ 5b.baña:bize Ü

XIV. 2b.ser-tâ:ser:ser-tâ pâ L/ XV.başlık BERÂ-Yİ ^cÖZ^r-İ TAKSİR-İ HİZMET (L) Ü'de yok1b.güzâr:şî^câr L/ 3a. Lâmi^cf iller gibi: il gibi çün Lâmi^cf LXVI. başlık DİĞER DER-KARİB HEMÂN (L),KIT^cA (Ü)1a.tapuñ:kapuñ L,Ü/ 3ab.Ü'de yok/5a. ıgmañın: ı^crâñın L

XVII. başlık DİĞER L,Ü'de yok

XIX,XX.Ü'de yok/ XXI. Ü ve L'de yok XXIII Ü ve L'de yok

XXIV. Ü'de yok başlık DER TAHSİN-NÂME-İ DÖSTÂN (L) 2b. hemân:meger L

XXV.Ü'de yok/ XXVI. Ü ve L'de yok XXVII. Ü'de yok 2b.her dem:yine L

XXVIII.Ü'de yok/ XXIX. Ü ve L'de yok/ XXX. Ü'de yok/ XXXI. Ü'de yok/XXXII.Ü'de yok

XXXIII. Ü'de yok başlık DER-HEMÂN ^cÖZ^r Ü İLTİMÂS-İ İLTİFÂT (L)

XXXIV. Ü'de yok XXXV.Ü'de yok XXXVI. Ü'de yok XXXVII.Ü'de yok

1b.K'almiya medhûn kitâbın gül gibi minkâdına L

XXXVIII. Ü'de yok XXXIX. başlık DİĞER (L),KIT^cA (Ü) 1b.mekremet:ma^crifet Ü

XLI.Ü'de yok başlık DİĞER (L), XLII.Ü'de yok XLIII. Ü'de yok XLIV.Ü ve L'de yok

XLV. Ü'de yok başlık DER-HÂL-İ HİSSET (L)1b.fakrden:^caczen L/2a. sürdüm:sürüb LXLVI,XLVII. L ve Ü'de yok/ XLVIII Ü'de yok/ XLIX. başlık KIT^cA (Ü) 3b.gerekmek:ne hâcet Ü

4a.eyler:ider L,Ü/L. Ü'de yok/ LI.Ü'de yok/LII,LIII,LIV,LV. Ü ve L'de yok

LVI.Ü'de yok/ LVII.LVIII.Ü ve L'de yok/LIX.Ü'de yok LX.Ü'de yok başlık DER NÂZÛK-İ

DUHTERÂN (L)/ LXI,LXII,LXIII,LXIV,LXV,LXVI,LXVII,LXVIII. Ü ve L'de yok

T Â R İ H L E R başlık VELEHU Fİ'T-TEVÂRİH (Ü)

I. monla:mevlânâ Ü/ III. 1b.itdi:kıldı L 4a. hemân:hemîn L 4b.dil:cân L

V.L'de yok/ X.1b. çü:çün Ü 3b.Dil ü cândandurlar cümle sâni Ü

XIII. başlık DER-BÂRÂN-İ ^cAZİM Kİ HAYME DER-SAHRA VAKİ^c-ŞODE (L),(Ü)

1b. didüm bedîhe: dil didi aña L,Ü

XIV. başlık L'de yok 4a.buhârı:dimâğı Ü 4b.didiler: dil didi L,Ü

DEFTER-İ RÂBİ^c Fİ'L-MÜTEFERRİKÂT

Başlık

دفتر مبراهم مراد در بیان فی المتفرقات من المقطعات والرباعیات والمفردات
ل دولة فی المقطعات

1.Kit'a Ü'de yok

2.Kit'a başlık

قطع در تجمیع شاعر و جمیع الی الاستغفار

2ab.L ve Ü'de yok/ 3a.siyâk-ı: beyân u L,U/ 9ab. Ü'de yok

13b.Luṭf-ı tab^cun hezâr kerre velf Ü/15b. mansibuñ: mansibuñdur Ü

16,17.beyitler L ve Ü'de yok/ 18a.himmetle:dânişle L,U/19ab.L ve Ü'de yok

21b.Mustafâ şehri: şehri Ahmed L,U

3.Kit'a Ü'de yok/4.Kit'a Ü'de yok/ 5.Kit'a Ü'de yok

6.Kit'a 3a.yise:yisün L/4b. Hâsılı cânınun olur ayva Ü 7,8,9,10,11.kit'alar Ü'de yok

12.Kit'a başlık MESNEVÎ BERÂ-Yİ MAHBÛB-I NÂYÎ L,U/ 5b.baña:bize Ü

XIV. 2b.ser-tâ ser:ser-tâ pâ L/ XV.başlık BERÂ-Yİ ^cÖZİR-İ TAKSİR-İ HİZMET (L) Ü'de yok1b.güzâr:şi^câr L/ 3a. Lâmi^c i iller gibi: il gibi çün Lâmi^c i L

XVI. başlık DİĞER DER-KARİB HEMÂN (L),KIT'A (Ü)

1a.tapuñ:kapuñ L,U/ 3ab.Ü'de yok/5a. ıgmañın: ı^crañın L

XVII. başlık DİĞER L,Ü'de yok

XIX,XX.Ü'de yok/ XXI. Ü ve L'de yok XXIII Ü ve L'de yok

XXIV. Ü'de yok başlık DER TAHSİN-NÂME-İ DÖSTÂN (L) 2b. hemân:meger L

XXV.Ü'de yok/ XXVI. Ü ve L'de yok XXVII. Ü'de yok 2b.her dem:yine L

XXVIII.Ü'de yok/ XXIX. Ü ve L'de yok/ XXX. Ü'de yok/ XXXI. Ü'de yok/XXXII.Ü'de yok

XXXIII. Ü'de yok başlık DER-HEMÂN ^cÖZİR Ü İLTİMÂS-I İLTİFÂT (L)

XXXIV. Ü'de yok XXXV.Ü'de yok XXXVI. Ü'de yok XXXVII.Ü'de yok

1b.K'alımya medhün kitâbın gül gibi minkâdına L

XXXVIII. Ü'de yok XXXIX. başlık DİĞER (L),KIT'A (Ü) 1b.mekremet:ma^crifet Ü

XLI.Ü'de yok başlık DİĞER (L), XLII.Ü'de yok XLIII. Ü'de yok XLIV.Ü ve L'de yok

XLV. Ü'de yok başlık DER-HÂL-İ HİSSET (L)1b.fakrden:^caczden L/2a. sürdürm:sürüb L

XLVI,XLVII. L ve Ü'de yok/ XLVIII Ü'de yok/ XLIX. başlık KIT'A (Ü) 3b.gerekmek:ne hâcet Ü

4a.eyler:ider L,U/L. Ü'de yok/ LI.Ü'de yok/LII,LIII,LIV,LV. Ü ve L'de yok

LVI.Ü'de yok/ LVII.LVIII.Ü ve L'de yok/LIX.Ü'de yok LX.Ü'de yok başlık DER NÂZÛK-İ

DUHTERÂN (L)/ LXI,LXII,LXIII,LXIV,LXV,LXVI,LXVII,LXVIII. Ü ve L'de yok

T Â R İ H L E R başlık VELEHU Fİ'T-TEVÂRİH (Ü)

I. monla:mevlânâ Ü/ III. 1b.itdi:kıldı L 4a. hemân:hemîn L 4b.dil:cân L

V.L'de yok/ X.1b. çü:çün Ü 3b.Dil ü cándandurlar cümle sâni Ü

XIII. başlık DER-BÂRÂN-I ^cAZİM Kİ HAYME DER-SAHRA VÂKİ^c-ŞODE (L),(Ü)

1b. didüm bedfhe: dil didi aña L,U

XIV. başlık L'de yok 4a.buhârı:dimâğı Ü 4b.didiler: dil didi L,U